

Johannes XXII.

Nach **OL 778**. Abweichungen und Fehlstellen, außer wenn eigens vermerkt, nach **Mainz 39**, auf die jeweils stellvertretend für alle anderen Textzeugen verwiesen wird.

Regule^a date^b in Vicecancellaria^c per dominum Iohannem papam XXII^d

^a Regule *Berlin 861, VL 6165 int. 1, Köln 25b, Kraków 1288, München 3871, Paris 14457* Hec sunt regule

^b date *Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Prag 39* servande

^c Vicecancellaria *Berlin 861, Budapest 81, PL 647, VL 4988, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Köln 25b, Mainz 1162, München 3871, München 15601, Paris 14457, Prag 39, Trier 954 int. 1, Wolfenbüttel 382, Zeitz 13* Cancellaria; *Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Prag 39* folgt date

^d Regule - XXII *Mainz 39; Augsburg 10* De regulis Cancellarie in curia Romana; *Ross. 1035* Regule Cancellarie Iohannis XXII; *VL 2665* Infrascripte sunt regule Cancellarie date per dominum Iohannem papam XXII; *VL 4990* Regule Cancellarie Iohannis pape XXII; *Hannover 176a* Regule Iohannis pape XXII; *München 3063* Cancellarie regule Iohannis pape vicesimi secundi; *München 5313* Regule pape Iohannis XXII; *Napoli 20* Incipiunt constitutiones domini Iohannis pape XXII; *Paris 1461, Wien 5474 int. 2* Regule date per dominum Iohannem papam XXII; *Prag 45* Regule date per dominum Iohannem papam XXII servande in Cancellarie (!) curie et cetera, ut sequitur; *VL 3983 von jüngerer Hand* He regule Iohannis XXII sunt etiam in quodam libro Cancellarie, quem servat custos, multo emendatiores et latiores;

mit Hinweis auf die ganze Sammlung: Berlin 210 Regule Cancellarie tradite per dominos Iohannes XXII, Benedictum XXII (!), Innocentium VI, Clementem VI, Urbanum V, Gregorium XI, Urbanum VI; *PL 685* Regule Cancellarie tradite per dominum Iohannem papam XXII, Benedictum XII, Clementem VI, Innocentium VI, Urbanum V, Gregorium XI, Urbanum VI, Bonifatium nonum; *VL 3987* Regule date in Vicecancellaria per dominos Iohannem papam XXII, Benedictum XII, Clementem VI, Innocentium VI, Urbanum V, Gregorium XI et Clementem VII; *VL 4989 (Vorsatzblatt)* Regule Iohannis XXII et Benedicti XII summorum pontificum instruunt abbreviatores, quomodo debeant littere expediri in Cancellaria iuxta supplicationum diversas signatures; *Göttingen 55* Regule Cancellarie tradite per dominos Iohannes XXII, Benedictum XI, Innocentium VI, Clementem VI, Urbanum quintum, Gregorium XII, Urbanum sextum (!); *Halle 76* Regule date in Vicecancellaria per dominos Iohannem papam XXII, Benedictum XII, Clementem VI, Innocentium VI, Urbanum V, Gregorium XI et Urbanum VI; *Hildesheim 665* Regule Cancellarie tradite per dominos Iohannem XXII, Benedictum XII, Innocentium VI, Clementem VI, Urbanum quintum, Gregorium XI, Urbanum VI (!); *Kraków 391* Regule Cancellarie tradite per dominos Iohannem XXII, Benedictum XII, Clementem VI, Innocentium VI, Urbanum V et Gregorium XI papas; *Trier 947* Regule Cancellarie tradite per dominos Iohannem XXII, Benedictum XII, Clementem VI, Innocentium VI, Urbanum quintum, Gregorium sextum (!); *Wien 215* Regule Cancellarie tradite per dominos Iohannem XXII, Benedictum XII, Clementem VI, Innocentium VI, Urbanum quintum, Gregorium undecimum, Urbanum sextum; *Zeitz 13 (Rubrizellen)* Rubrice de regulis et constitutionibus Cancellarie factis et traditis per sanctissimos in Christo patres et dominos dominos Romanos pontifices successive presidentes videlicet Iohannem XXII, Benedictum XII, Clementem VI, Innocentium VI, Urbanum V, Gregorium XI et Urbanum VI;

XXII Dresden 87, Graz 708, München 3871, München 15601, Wien 443 vicesimum secundum; *Prag 39, Trier 954 int. 1* XXIII (!); *Berlin 861, VL 6165 int. 1* folgt que sequuntur; *Budapest 81* folgt tenende in Cancellaria; *München 3871* folgt et demum per Iohannem papam vicesimum tertium modernum approbate; ohne Überschrift sind *OL 778, VL 3983, VL 6165 int. 3, Halle 54, Ivrea 54, Leipzig 1665, Maribor 120, München 16433, Oxford 72, Prato 1787, Trier 954 int. 2*

Anonym

Observate tempore Martini^{a1}.

¹ Vgl. **Martin V. OT Nr. 8**; bezieht sich auf die in der Hs. enthaltenen Regeln.

^a Observate – Martini *Trier 954 int. 1*

Infrascripte sunt regule restrictive^a tradite^b de mandato sanctissimi in Christo^c patris et domini nostri^d domini Iohannis divina providentia^e pape^f XXII^g per reverendissimum^h in Christo patrem et dominumⁱ dominum^j Petrum^{k1} miseratione divina tituli sancti Stephani in Celiomonte presbiterum cardinalem sancte Romane ecclesie vicecancellarium ac^l mihi et aliis sibi^m assistentibus super ordinationeⁿ notularum^o et examinatione^p grossarum ac earum expeditione^q ad^r bullam sub debito^s et religione^t iuramenti prestiti^u inconcusse^v observari precepte^w.

¹ *Petrus Textoris de S. Antonino.*

^a restrictive fehlt VL 3987; München 16433 districte; Oxford 72 Cancellarie; Paris 4121 rescriptive

^b tradite fehlt VL 2665, Paris 14457; PL 647 date

^c in Christo fehlt OL 778

^d sanctissimi – nostri fehlt Oxford 72; domini nostri fehlt Mainz 1162, Paris 1461, Prag 39, Prato 1787; Madrid 55 felicis recordationis; nostri fehlt Augsburg 10, Augsburg 117, Berlin 210, OL 778, OL 911, PL 685, VL 3984, VL 4988, VL 4989, VL 6165 int. 2, Dresden 87, Dublin 11059, Eichstätt 478, Firenze 103, Göttingen 55, Halle 54, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Hildesheim 665, Kiel 103, Kraków 391, Mainz 39 (individueller Fehler), München 5313, München 7662, München 16433, Napoli 12, Opava 9, Oxford 23, Prag 45, Reims 771, St. Florian 616, St. Paul 142, Trier 947, Trier 954 int. 1, Trier 954 int. 2, Trier 987, Wien 215, Wien 443, Wien 5102, Wien 5474 int. 1, Wolfenbüttel 382, Zeitz 13

^e divina providentia fehlt Madrid 55, Oxford 72, Paris 1461, Wolfenbüttel 382

^f pape fehlt München 7662, München 15601

^g XXII Budapest 81, Mainz 1162, München 3871, Opava 9, Prag 39 vicesimi secundi; München 15601 vicesimi tertii

^h reverendissimum Augsburg 10, Augsburg 117, Berlin 210, OL 778, OL 911, VL 6165 int. 2, Dresden 87, Eichstätt 478, Göttingen 55, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Kiel 103, Kraków 391, Leipzig 1665, Mainz 39 (individueller Fehler), Napoli 12, Opava 9, Paris 1461, Prag 39, Prag 45, Reims 771, St. Florian 616, Trier 947, Trier 987, Wien 215, Wien 443, Wien 5102, Zeitz 13 reverendum

ⁱ Napoli 20 folgt nostrum

^j reverendissimum – dominum Madrid 55 bone memorie; dominum fehlt Mainz 1162

^k Petrum fehlt Trier 954 int. 1; Wien 5474 int. 2 Petrum de Luna

^l ac fehlt VL 2665, München 3871, Napoli 20, Paris 1461, Wien 5474 int. 2

^m sibi fehlt VL 2665, Halle 54, Ivrea 54, Kraków 391, München 3871, München 15601, Paris 1461, Prag 45, Wien 215; VL 6165 int. 2 ibi

ⁿ Berlin 861, VL 6165 int. 1 folgt seu transmissione

^o notularum Paris 1461 bullarum; Paris 4121 rotulorum

^p Paris 14457 folgt seu transmissione litterarum

^q notularum – expeditione fehlt OL 911, PL 647, PL 685, VL 3983, VL 3984, VL 4988, VL 6165 int. 2, Dresden 87, Dublin 11059, Firenze 103, Halle 54, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Mainz 39 (individueller Fehler), Mainz 1162, München 5313, München 7662, München 15601, Opava 9, Prato 1787, St. Florian 616, Trier 954 int. 1, Wien 443, Wien 5102, Zeitz 13; Augsburg 10, Ross. 1035, Ivrea 54, München 3871, Napoli 20 seu transmissione litterarum; Wien 5474 int. 1 [m]inutarum ac super inde [gro]ssarum et earundem ex[pe]ditione seu transmis[sio]ne litterarum; Zeitz 13 litterarum; expeditione OL 778 expositione; Trier 954 int. 2 expeditionibus; Wien 5474 int. 2 folgt seu transmissione litterarum

^r ad fehlt Trier 947

^s debito Prag 45 debita reverentia

^t religione Ross. 1035 relatione; Ivrea 54 regione

^u prestiti fehlt Wolfenbüttel 382; VL 3983, Kiel 103, Paris 4121 prefati

^v inconcusse München 7662 concusse

^w per – precepte fehlt Oxford 72

2.

PRIMO DE SOLLICITUDINIBUS ABBREVIATORUM AD PUNCTA ET SIGNA CONSIDERANDUM IN SUPPLICATIONIBUS SIGNATIS PER MANUM PAPE^a.

In primis^b iniunxit nobis, ut supra^c, quod simus^d omnes attenti et^e solliciti circa signum^f petitionum, ut videlicet littera^g vel punctus^h non deficiat, et, si deficeret vel esset forsitan signum suspectumⁱ, quod^j ipsum dominum^k vicecancellarium reddamus attentum^l.

^a Primo – pape *Zeit* 13; *München* 3063 Signature diligentia; *Budapest* 81, *Graz* 708, *Mainz* 1162 Quod in Cancellaria sint attenti circa signaturam supplicationum; *PL* 685, *Prag* 39 Fiat signum de omni defectu vel de suspicione defectus; *VL* 2665, *Dublin* 11509, *München* 5313, *Napoli* 12, *Trier* 954 int. 1 De defectu vel suspicione signationum supplicationum; *Trier* 987 Iniunxit papa, ut circa signationem petitionum simus attenti, ut littera vel punctus non deficiat; *Wien* 5474 int. 1 Quod scriptores sint attenti circa signationem supplicationum

^b *Madrid* 55, *Oxford* 72 folgt ordinavit et

^c iniunxit – supra *Halle* 76 iniungitur in religione iuramenti prestiti; nobis – supra *Madrid* 55, *Oxford* 72 omnibus abbreviatoribus litterarum apostolicarum

^d simus *Madrid* 55, *Oxford* 72 essent

^e attenti et *fehlt* *Mainz* 1162

^f signum *Mainz* 39 signationem; *Trier* 954 int. 2 signationes; *München* 16433 significationem; *Oxford* 23 assignationem; *Prato* 1787 signaturam

^g littera *Ivrea* 54 B; *Oxford* 72 littera dictio

^h *Oxford* 72 folgt aut sillaba

ⁱ signum suspectum *Oxford* 72 signatura suspecta

^j quod *fehlt* *Hildesheim* 665, *Kraków* 391, *Oxford* 72, *Wien* 215

^k dominum *fehlt* *Hildesheim* 665, *Kraków* 391, *Oxford* 72, *Wien* 215

^l *Berlin* 861, *PL* 647, *Ross.* 1035, *VL* 2665, *VL* 6165 int. 1, *Firenze* 103, *München* 3871, *München* 5313, *Napoli* 20, *Paris* 1461, *Paris* 14457, *Wien* 5474 int. 1, *Wien* 5474 int. 2 folgt ipsum consulendo

3.

DE NOMINIBUS REGUM, PRELATORUM ET PATRONORUM SUPPLICANTIUM PRO ALIQUO IN LITTERIS PONENDIS^a.

Item ordinavit^b, quod^c in litteris graciosis nulla^d prorsus de alicuius^e supplicantis^f pro^g alio^h nisiⁱ cardinalium, regum et reginarum instantia mentio^j habeatur, nisi forsitan prelati vel capitulum^k, ad quorum collationem spectaret beneficium^l, per patentes litteras^m supplicarent.

^a De – ponendis *Zeit* 13; *München* 3063 Mentio in litteris de supplicante cum exceptione; *Budapest* 81, *Graz* 708 Quod debet fieri mentio in litteris de supplicante pro alio et quando in litteris graciosis sit facienda mentio de supplicante pro alio; *VL* 2665, *Dublin* 11059, *München* 5313 *Napoli* 12, *Trier* 954 int. 1 De supplicantibus pro aliis et in litteris nominandis; *Mainz* 1162 Quod debet fieri mentio in litteris de supplicante pro alio; *Paris* 1461, *Trier* 987 De quibus debet fieri mentio in litteris apostolicis, quando per alium supplicatur; *Prato* 1787 De nomine supplicantis pro alio non exprimentis et de eius exceptionibus; *Zeit* 13 De supplicantibus pro absentibus

^b ordinavit *fehlt* *OL* 778, *PL* 685

^c quod *fehlt* *Kraków* 391

^d nulla *fehlt* *München* 16433; *Oxford* 72 nullius

^e alicuius *fehlt* *Göttingen* 55

^f supplicantis *Kraków* 1288, *Paris* 4121 supplicationis; *Madrid* 55 folgt persona

^g pro *fehlt* *Halle* 76

- ^h de alicuius – alio *fehlt Oxford 72; alio fehlt VL 4989; Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Trier 954 int. 1, Wien 5102 aliquo*
- ⁱ *Budapest 81 folgt de data; Mainz 39 (außer Berlin 861, VL 2665, VL 6165 int. 1, Hildesheim 665, München 3871, Prato 1787) folgt de*
- ^j *mentio München 16433 mente*
- ^k *capitulum Eichstätt 478 capellani; Berlin 210 folgt vel collegium; Oxford 72 folgt seu canonici vel alii quicumque collatores seu patroni*
- ^l *beneficium fehlt Trier 947*
- ^m *patentes litteras Madrid 55 procuratores vel litteras*

3Ka. Anonym

QUOD SUPRASCRIPTA REGULA EXTENDITUR AD ORDINARIUM SUPPLICANTEM^a.

Istius^b regule exceptio^c extenditur^d ad diocesanum et^e ad capitulum^f ecclesie, in qua huiusmodi beneficium^g consistit^h, etiamsiⁱ beneficium ipsum^j ad ipsorum^k collationem^l non^m pertineat, acⁿ etiam ad abbatem et conventum, si^o beneficium fuerit^p in monasterio^q.

- ^a *Quod - supplicantem Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162; PL 685 Exceptio; VL 6165 int. 2 Extensio regule pmissae; Heiligenkreuz 268, München 5313, Prag 39, Trier 954 int. 1 Extensio exceptionum; Ivrea 54 Quod de supplicantibus in litteris aliis non fiat mentio nisi sunt reges; Köln 25b, Kraków 1288 Exceptio a regula precedenti*
- ^b *Istius Graz 708 Item zu Istius verbessert; Kraków 391, Mainz 1162 Item; Trier 954 int. 2 Item istius*
- ^c *exceptio Paris 1461 expositio*
- ^d *extenditur Hildesheim 665, Kraków 391 extendatur*
- ^e *et Oxford 23 ut*
- ^f *capitulum Eichstätt 478 capellam*
- ^g *beneficium fehlt Köln 25b, Kraków 1288*
- ^h *consistit Berlin 210, PL 647, PL 685, VL 3987, VL 4990, Firenze 103, Göttingen 55, Halle 76, Hildesheim 665, München 15601, München 16433, Oxford 72, Prag 45, Trier 947, Trier 954 int. 1, Zeitz 13 existit; Kraków 391 constitit*
- ⁱ *etiamsi VL 4990 etiam fuerit in monasterio si; Göttingen 55 etsi; Wien 215 si*
- ^j *ipsum fehlt Prag 45, Prato 1787, Trier 954 int. 2; Augsburg 10, Ivrea 54 folgt quod petitur*
- ^k *ipsorum fehlt Ross. 1035; St. Florian 616, Trier 987 quorum*
- ^l *Mainz 39 (individueller Fehler) folgt spectant*
- ^m *non fehlt Trier 947*
- ⁿ *ac Wien 215 nec; Wolfenbüttel 382 sic*
- ^o *si PL 685, St. Florian 616, Zeitz 13 et; Leipzig 1665, Reims 771, Trier 954 int. 2 nisi*
- ^p *fuerit Mainz 39 fuit*
- ^q *fuerit – monasterio Kraków 1288 ipsum fuerit monasterium; Madrid 55 ipsum fuerit in eorum monasterio; Augsburg 10, Ivrea 54 folgt situatum; Berlin 861, VL 6165 int. 1 folgt seu ad supplicationem regum et cardinalium etc.; Budapest 81, Graz 708 marginal zu diesem Satz approbatio*

3Kb. Anonym

DE EODEM EXCEPTIO^a.

Item^b etiam^c ad^d quemcumque alium collatorem vel patronum; et^e non attenditur^f, si^g per patentes litteras^h vel aliamⁱ supplicationem^j supplicatur^k.

- ^a *De – exceptio Zeitz 13; Budapest 81, Heiligenkreuz 268 Extensio exceptionis; VL 6165 int. 2 Extensio eiusdem regule; Graz 708, Mainz 1162 Extenditur ad collatorem supplicantem*
- ^b *Item Ross. 1035, Paris 1461, Paris 14457 Seu; VL 2665 Vel; Berlin 210, Hildesheim 665 Idem*
- ^c *Item etiam München 3871, Napoli 20 Seu; etiam fehlt Leipzig 1665 (nachgetragen), Napoli 12 (nachgetragen)*
- ^d *ad fehlt Trier 947*

- ^e et *Trier 947* alium; *Wien 5102* sed
^f vel – attenditur *Zeitz 13* non extenditur vel patronum; attenditur *Mainz 1162* extenditur
^g et non – si *Budapest 81*, *Graz 708* (so verschlimmbessert), *Köln 25b*, *Kraków 1288*, *Leipzig 1665* (so verbessert), *Zeitz 13* non extenditur nisi; si fehlt *Trier 947*; *Reims 771*, *Trier 954 int. 2* nisi
^h litteras fehlt *St. Florian 616*, *Zeitz 13*
ⁱ aliam fehlt *Berlin 210*, *Göttingen 55*, *Hildesheim 665*, *Kraków 391*, *Wien 215*
^j aliam supplicationem *Augsburg 117* alias; *VL 4988* alia; *VL 4989* alias supplicatis; *Mainz 1162* alia supplicatione; *Trier 954 int. 1* alias supplicans; *Wien 5102* alia supplicatis
^k et non – supplicatur fehlt *Madrid 55*; supplicatur *VL 3983* suppleatur; *Berlin 210*, *Hildesheim 665*, *Kraków 391* petitur; *Kraków 1288* suppleat; *Leipzig 1665* supplicat; *München 15601* supplicavit

3Kc. Anonym

Item servatur in impetrationem aliorum privilegiorum non beneficialium, in quibus non fit mentio, quod rex supplicat^a.

^a Item - supplicat *Graz 708* von anderer Hand nachgetragen

4.

DE ARCHIPRESBITERATU ET DECANATU IN SUPPLICATIONE EXPRESSIS, AN VENIANT PER SIMPLEX „FIAT“ SUB NOMINE BENEFICII CURATI PETITI^a.

Item, si quis secularis^b supplicet provideri sibi vel alteri de beneficio^c cum cura vel sine cura, etiamsi archipresbiteratus, administratio vel decanatus^d existat, et in responsione sive^e signo^f simpliciter scriptum fuerit^g „Fiat B^{h1}“, pretextu responsionis vel signiⁱ huiusmodi in notulis^j vel^k in litteris talis^l gratie de archipresbiteratu vel decanatu^m aut administratione huiusmodiⁿ nulla prorsus mentio habeatur.

¹ *Johannes XXII. signierte die Suppliken mit B*, vgl. *BRESSLAU, Handbuch 2 S. 105*; *VAN MOÉ, Suppliques S. 265f.*; *LAURENT, Rôles S. 227*; *GASPARRINI LEPORACE, Supplica originale S. 255*; mit R signierten *Clemens VI. und Gregor IX., BRESSLAU, Handbuch 2 S. 105*.

^a De – petiti *Zeitz 13*; *München 3063* Signatura simplex non dat maiora petita; *Berlin 861* Per simplicem signaturam non venit archipresbiteratus, administratio vel decanatus; *Budapest 81*, *Graz 708* Quod per signaturam simplicem „Fiat B“ non veniat dignitas vel administratio, etiamsi archipresbiteratus existat, fast wörtlich auch *PL 647*, *Firenze 103*, *Köln 25b*; *Göttingen 55* Quod sub nomine beneficii etiam curati per simplex „Fiat“ non venit decanatus, archipresbiteratus, etiamsi in supplicatione sit expressus; *Mainz 1162* Quod per signaturam simplicem „Fiat B“ non veniat dignitas; *München 5313*, *Trier 954 int. 1* Attende, quia secus in regularibus per simplicem signaturam non venit dignitas

^b secularis fehlt *Wien 215*; *Maribor 120* clericus secularis; *Oxford 72* scolaris; *Berlin 861*, *VL 6165 int. 1*, *München 3871*, *Wien 5474 int. 2* folgt secus in regularibus; *Paris 1461* folgt aut regularis; *Paris 14457* folgt sicut in regularibus; *VL 3987*, *Napoli 12*, *Wien 5474 int. 1* haben dazu am Rand Quia sicut in regularibus und *Eichstätt 478* Quia secus in regularibus

^c *Berlin 210*, *PL 647*, *VL 4989*, *VL 4990*, *Firenze 103*, *Göttingen 55*, *Hildesheim 665*, *Kraków 391*, *München 5313*, *München 15601*, *Napoli 12*, *Prag 45*, *Prato 1787*, *Trier 954 int. 1*, *Trier 954 int. 2*, *Wien 215* folgt ecclesiastico

^d *Oxford 72* diaconatus

^e sive fehlt *Graz 708*, *Mainz 1162*, *Madrid 55*, *Oxford 72*, *Trier 947*; *Dresden 87*, *Wien 5474 int. 2* sine; *München 3871* vel

^f signo fehlt *Madrid 55*, *Oxford 72*, *Trier 947*; *Berlin 861*, *VL 6165 int. 1*, *Prato 1787* signatura; *Prag 45* signo alias signatura

^g *Wien 5474 int. 2 folgt multa*

^h *B fehlt Wien 215; München 3871, Paris 14457 P; Wien 5474 int. 2 folgt et*

ⁱ *signi fehlt Madrid 55, Oxford 23, Oxford 72; Kraków 1288, München 7662 signum*

^j *notulis Berlin 210, OL 778 rotulis*

^k *in notulis vel fehlt Madrid 55, Oxford 72; vel Berlin 210, OL 778, Mainz 1162, Wien 5474 int. 2 nec; Paris 14457 et*

^l *talis fehlt Mainz 1162*

^m *decanatu VL 6165 int. 2, Trier 947 de canonicatu*

ⁿ *vel decanatu – huiusmodi Oxford 72 etc.*

5.

DE IMPETRANTIBUS „AD COLLATIONEM CUIUSCUMQUE VEL QUORUMCUMQUE“ IN CERTA PROVINCIA, CIVITATE VEL DIOCESI, QUID HABEBUNT^a.

(1) Item, si quis supplicet^b super beneficio ecclesiastico^c ad cuiuscumque^d vel quorumcumque collationem spectante^e in^f certa provincia, civitate^g vel diocesi, detur^h optio impetrantiⁱ eligendi^j collationem solius^k archiepiscopi, episcopi^l vel^m collationemⁿ alterius^o cuiuslibet^p, ita quod^q unicam tantum^r collationem^s, quam^t impetrans sub illis^u provincia, civitate et diocesi recipere^v maluerit, habeat^w, nisi quantum^x dominus noster^y ampliare^z vellet scribendo^{aa} „Ad cuiuscumque^{bb} vel quorumcumque^{cc}, ut petitur^{dd}“ vel alias, ita^{ee} quod^{ff} littere super hoc^{gg} faciende^{hh} ad unicam collationem dumtaxat expressam specialiterⁱⁱ se extendant.

^a *De – habebunt Zeitz 13; München 3063 Impetrans generaliter expectativam eligat specialiter collationem; Berlin 210 Quod gratia non extendat se nisi ad unicam collationem; PL 647, Firenze 103 Supplicanti „Ad collationem cuiuscumque vel quorumcumque“ etc. datur eligendam unam collationem, quam maluerit; VL 4990 Nota, quando datur optio impetranti eligendo collationem; Göttingen 55 Quando petitur „Ad collationem cuiuscumque“, quod tunc venit; Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, München 5313, Wien 5102 Quando electio datur impetranti*

^b *Trier 947 folgt secularis*

^c *super - ecclesiastico Oxford 72 sibi providere de beneficio*

^d *ad cuiuscumque fehlt München 3871*

^e *spectante fehlt Wien 5474 int. 2; Oxford 72 spectat*

^f *in fehlt München 3871*

^g *civitate fehlt Napoli 20*

^h *detur Mainz 39 (außer Napoli 20) datur*

ⁱ *impetranti Mainz 1162 impetranda*

^j *Madrid 55 folgt solam*

^k *solius fehlt Trier 954 int. 2; Maribor 120 unius*

^l *episcopi fehlt Mainz 1162, Maribor 120, München 3871, München 5313, München 7662, Napoli 20, Prag 45, St. Florian 616*

^m *Mainz 39 (außer Trier 954 int. 2) folgt ad*

ⁿ *solius – collationem fehlt VL 3987*

^o *alterius fehlt Prato 1787; Mainz 39 (außer Göttingen 55, Graz 708 [nachgetragen], Hildesheim 665, Kraków 391, Madrid 55, Maribor 120, Napoli 12, Prag 45, Trier 947, Wien 215, Wolfenbüttel 382) aliorum*

^p *solius - cuiuslibet Paris 1461 alterius ipsorum; cuiuslibet fehlt Hannover 176a; VL 6165 int. 2, Madrid 55, Mainz 39 (individueller Fehler) cuiuscumque*

^q *collationem solius – quod fehlt Oxford 72; Wolfenbüttel 382 folgt ad*

^r *tantum fehlt Oxford 72; Mainz 39 (individueller Fehler) folgt solius archiepiscopi, episcopi vel ad*

- ^s Halle 54 (mit Verweiszeichen), Prato 1787, Wolfenbüttel 382 folgt videlicet archiepiscopi, episcopi vel alterius (Halle 54 verius) consequatur presertim
- ^t quam fehlt St. Florian 616; Wolfenbüttel 382 quod
- ^u illis VL 3984, Madrid 55 illius
- ^v impetrans - recipere fehlt Oxford 72; recipere fehlt Maribor 120
- ^w habeat fehlt VL 6165 int. 1, Köln 25b, Kraków 1288, Oxford 72
- ^x so Budapest 81, Ross. 1035, Halle 54, Heiligenkreuz 268, München 3871, Napoli 12, Wien 5102, Wien 5474 int. 2; quantum fehlt Göttingen 55, Ivrea 54, Madrid 55, Oxford 72; OL 778, Mainz 39 quatenus; Hannover 176a, Maribor 120 in quantum; Berlin 210, Hildesheim 665, München 7662, Wien 215 quod; Prag 45 gratiam
- ^y maluerit – noster fehlt VL 4989; Göttingen 55, Madrid 55, Maribor 120, Trier 947 folgt gratiam huiusmodi
- ^z ampliare OL 778 amplicare; Prato 1787 applicare; Oxford 72 istam gratiam amplicare
- ^{aa} scribendo fehlt VL 3983; München 16433 folgt aut si diceret „Fiat, ut petitur“ [...]
- ^{bb} VL 6165 int. 2 folgt collationem
- ^{cc} Ad – quorumque fehlt Oxford 72; VL 4990 Ad cuius vel ad quorum; vel quorumcumque fehlt VL 4989; Augsburg 10, PL 685, VL 3983, Graz 708, Madrid 55, Mainz 1162, Napoli 20, Paris 1461, Prag 39, Prag 45 folgt collationem
- ^{dd} ut petitur Paris 1461 petiit
- ^{ee} ita Paris 4121 Item
- ^{ff} vel alias - quod Maribor 120 alias; ita quod PL 647, Firenze 103, München 15601 item; München 16433 itaque; quod fehlt VL 6165 int. 1, Kraków 1288
- ^{gg} hoc fehlt Berlin 210, Mainz 39 (individueller Fehler), Trier 954 int. 1
- ^{hh} super - faciente Maribor 120 super huiusmodi gratie (!) conficiende; faciente Trier 954 int. 1 faciendo
- ⁱⁱ specialiter fehlt Napoli 20

5K. Johannes XXIII.

ADDITIO SUPER EODEM^a.

Placet sanctissimo domino nostro Iohanni XXIII, quod addatur „De toto corpore ecclesie“ etc.^b, etiamsi supplicatio signata fuerit per „Fiat, ut petitur“^c.

^a Additio – eodem VL 2665

^b etc. fehlt Paris 1461, Wien 5474 int. 2; VL 2665, Paris 14457 et

^c Placet - petitur Berlin 861

(2) Nec est intentio domini, quod per talem concessionem beneficia, que in ecclesiis cathedralibus sunt, contineantur^{a1}.

¹ Vgl. dazu WAHRMUND, *Consuetudines curiae Romanae* S. 15.

^a Layoutendnote

(3) Nec haberet „Ad collationem quorumcumque“, si supplicatio signaretur „Fiat, ut petitur“, etiam per reformationem, ubi papa signaret „Fiat, ut petitur, ad collationem quorumcumque“, sed, si petatur pluralitas beneficiorum „Ad cuiuscumque“ etc., primum tantum venit per signationem „Fiat, ut petitur“, ut servat stilus; et idem in similibus^a.

^a Nec – similibus Budapest 81, Graz 708 (nachgetragen) mit non plus-Vermerk

6.

UTRUM PER SIMPLEX „FIAT“ VENIAT DIGNITAS ELECTIVA ETIAM PETITA^a.

Item, si quis supplicet provideri sibi de dignitate, personatu^b vel officio aut beneficio seculari vel regulari, etiamsi per electionem vel^c etiamsi prioratus conventualis existat^d, nequaquam de electione vel conventuali^e in litteris apostolicis aliqua^f mentio^g est habenda per simplicem responsionem^h scilicetⁱ „Fiat B^{j1}“, nisi^k in eadem responsione^l de manu^m domini nostri pape scripta de hoc expressa mentio habereturⁿ.

¹ Mit R signierten Clemens VI. und Gregor XI. und mit P Alexander V., BRESSLAU, Handbuch 2 S. 105.

^a Utrum – petita Zeitz 13; München 3063 Dignitas non venit per simplicem signaturam; PL 647, Firenze 103 Per simplicem signaturam non venit electio vel prioratus conventualis, nisi expresse id in signatura apparet; VL 2665, Dublin 11059, Napoli 12 De electione et conventuali; Heiligenkreuz 268, Wien 5102 Quando de electione vel de conventuali est fienda mentio; München 5313 Clausula „Etiamsi per electionem, etiamsi conventualis existat“ etc.; Wien 5474 int. 1 Quod regularis de dignitate etc. supplicans non intelligitur de electione et conventualibus

^b Napoli 20 folgt administratione

^c etiamsi - vel fehlt Ivrea 54

^d etiamsi per – existat München 3871 etiam

^e conventuali PL 685, Trier 947 prioratu conventuali

^f aliqua fehlt Mainz 1162; PL 647, Firenze 103 nulla

^g München 3871 folgt super electione vel etiamsi prioratus conventualis existat

^h responsionem Ross. 1035, VL 2665, München 3871, Napoli 20, Paris 1461, Paris 14457, Wien 5474 int. 2 signationem; Oxford 72 significationem

ⁱ scilicet fehlt OL 778

^j B fehlt VL 6165 int. 2; VL 3987, Kiel 103 R; München 3871, Paris 14457 P

^k nisi fehlt Maribor 120; St. Florian 616 nos

^l fiat – responsione fehlt München 16433; Budapest 81, Halle 54, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Wien 5102 folgt fiat B

^m de manu Halle 54, München 16433, Oxford 72 de mandato

ⁿ haberetur Mainz 39 habeatur; Wien 443 folgt „Fiat B“ = Marginalie in der Vorlage

6K. Johannes XXIII.

DE ELECTIONE SUPER EODEM^a.

Placet sanctissimo^b domino nostro Iohanni XXIII^c, quod electio tollatur quoad regulares^d.

^a De – eodem VL 2665

^b sanctissimo fehlt VL 6165 int. 1, München 3871, Paris 1461, Paris 14457

^c XXIII VL 2665 XXII

^d Placet – regulares Wien 5474 int. 1

7.

UTRUM PER „FIAT, UT PETITUR, ETIAMS PER ELECTIONEM“ VENIAT DIGNITAS MAIOR POST PONTIFICALEM IN CATHEDRALI VEL PRINCIPALIS IN COLLEGIATA ECCLESIIIS^a.

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Madrid 55, Oxford 72.</i>
---------------------------------	------------------------------

(1) Item, si quis supplicet^b super^c beneficio^d cum cura vel sine^e cura, etiamsi dignitas vel personatus^f existat^g et^h etiamsiⁱ per electionem, ut^j supra^k, et^l in responsione domini nostri^m ponaturⁿ „Fiat B, etiamsi per electionem^o“, si^p gratia concedatur^q in ecclesia metropolitana vel cathedrali, in litteris,

que inde fiunt ^r , semper ^s hec verba vel equipollentia ^t ponantur ^u „Illa ^v dignitate dumtaxat excepta ^w , que ^x post ^y archiepiscopalem vel episcopalem ^z in eadem ecclesia maior existit ^{aa} “,	conficiendis excipiat ^{bb} maior dignitas post pontificalem,
---	---

^a Utrum – ecclesiis *Zeit* 13; *München* 3063 Clausula in litteris, quando conceditur dignitas, cum duabus exceptionibus; *PL* 647, *Firenze* 103 Quod semper expresse excipi debent dignitates maiores in cathedralibus et principales in collegiatis; *Göttingen* 55 Per „Fiat, ut petitur, etiamsi per electionem“ non venit dignitas maior post pontificalem in cathedrali vel principalis in collegiata; *Mainz* 1162 De clausula, dummodo dignitas ipsa maior post pontificalem non existat; *Paris* 1461, *Trier* 987 Per „Fiat, ut petitur“ non venit maior dignitas post pontificalem in cathedrali vel in collegiata ecclesiis principalis; *Paris* 4121 Per signationem „Fiat, etiamsi electiva“ etc. non venit maior post cathedralem; *Prag* 39 (*links*) Nota „Fiat, ut petitur“ non dat totum (*und rechts*) Nota exceptionem de maiori post pontificalem, etiamsi habeat „Fiat, ut petitur“, *zweites* Nota *auch* *Graz* 708, *Köln* 25b

^b *Budapest* 81, *Graz* 708, *Mainz* 1162, *Opava* 9 folgt sibi provideri

^c super *Mainz* 39 de

^d *Budapest* 81, *PL* 647, *VL* 2665, *VL* 4989, *VL* 4990, *Firenze* 103, *Halle* 54, *Mainz* 1162, *München* 3871, *München* 5313, *München* 15601, *Napoli* 20, *Opava* 9, *Paris* 1461, *Paris* 14457, *Prag* 39, *Prato* 1787, *Trier* 954 int. 1, *Wien* 5474 int. 1, *Wien* 5474 int. 2 folgt ecclesiastico

^e super – sine *Kiel* 103 cuique

^f *Zeit* 13 folgt vel officium

^g existat *fehlt* *Prag* 39

^h et *fehlt* *Mainz* 39

ⁱ et etiamsi *Oxford* 72 aut; etiamsi *Dublin* 11059, *Maribor* 120, *München* 7662 si

^j ut *München* 16433 vel

^k ut supra *Augsburg* 10, *Ross.* 1035, *VL* 2665, *Ivrea* 54, *München* 3871, *Napoli* 20, *Paris* 1461, *Paris* 14457 etc.; *Budapest* 81, *Mainz* 1162, *Opava* 9, *Prag* 39 ut infra; *Madrid* 55 folgt etc.

^l et *fehlt* *Wien* 5474 int. 2, *Wolfenbüttel* 382; *Oxford* 72 etiamsi

^m domini nostri *Oxford* 72 tantum; nostri *fehlt* *Trier* 947; *St. Florian* 616 mei; *Mainz* 39 folgt pape

ⁿ ponatur *fehlt* *Oxford* 23; *VL* 4989, *VL* 4990, *München* 5313, *Trier* 954 int. 1 habeatur; *München* 15601 habeant

^o et in - electionem *fehlt* *VL* 2665, *Ivrea* 54, *München* 3871, *Napoli* 20, *Paris* 1461, *Paris* 14457; *Ross.* 1035 mit vacat-Vermerk; etiamsi per electionem *fehlt* *Graz* 708, *Mainz* 1162, *Prag* 39

^p si *fehlt* *München* 7662, *Trier* 947, *Wolfenbüttel* 382

^q concedatur *OL* 778 conceditur

^r et in responsione – fiunt *fehlt* *Kraków* 391, *Prag* 45, *Trier* 954 int. 2, *Wien* 215

^s semper *Prato* 1787 super

^t equipollentia *Napoli* 20, *Trier* 954 int. 1 equivalentia

^u et in – ponantur *Berlin* 210, *Hildesheim* 665 ponatur clausula; Fiat – ponantur *Halle* 76 clausula; semper – ponantur *Göttingen* 55, *Kraków* 391, *Prag* 45, *Trier* 954 int. 2, *Wien* 215 semper ponatur clausula; ponantur *fehlt* *Hannover* 176a

^v Illa *fehlt* *Napoli* 12

^w excepta *fehlt* *Trier* 954 int. 1

^x *Kraków* 391, *Wien* 215 folgt est

^y post *fehlt* *München* 7662

^z vel episcopalem *fehlt* *Maribor* 120, *München* 7662, *St. Florian* 616

^{aa} existit *fehlt Wien 5474 int. 2*

^{bb} excipitur *Oxford 72 excipitur*

7Ka. Anonym

FIAT UT PETITUR^a.

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Madrid 55, Oxford 72.</i>
etiamsi dominus noster ^b diceret ^c „Fiat, ut petitur“ et petita fuisset maior ^d .	etiamsi peteretur et supplicatio per „Fiat, ut petitur“ fuerit signata ^e .

^a Fiat – petitur *St. Florian 616*

^b noster *fehlt Trier 947*

^c *Wolfenbüttel 382 folgt* vel scriberet

^d et petita - maior *fehlt VL 3987; maior fehlt Wien 5474 int. 1; Trier 954 int. 2 minor; Dublin 11059, München 7662, Wien 443 folgt* „Fiat, ut petitur“ = *Marginalie in der Vorlage*

^e etiamsi – signata *Oxford 72 etiam supplicatio signetur* „Fiat, ut petitur“

EXTENSIO REGULE PREMISSE AD ECCLESIAM COLLEGIATAM, UT APPONATUR IN LITTERIS „DUMMODO DIGNITAS PRINCIPALIS NON FUERIT“^a.

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Madrid 55, Oxford 72.</i>
(2) Si vero ^b huiusmodi gratia ^c ad collegiatam ^d dumtaxat ecclesiam se extendat, ponantur hec verba vel similia in effectum „Dummodo ^e huiusmodi dignitas principalis ^f in eadem ^g ecclesia ^h non ⁱ existat“ ⁱ .	tunc eximatur ^k dignitas principalis,

^a Extensio – fuerit *VL 6165 int. 2; Budapest 81 Dummodo principalis non existat; Köln 25b, Kraków 1288, Prag 39 (am unteren Rand) Maior post pontificalem in metropolitana vel cathedrali et principalis in collegiata equiparantur; Paris 4121 Idem de principali, que non venit; Prag 39 (rechts) De prelatura electiva non conventuali quidam non veniat per „Fiat B“, (und am unteren Rand) Nota bene, ut aliqui dicunt, si quis petit plura, quorum plurimum unum venit per „Fiat B“, cum „Fiat, ut petitur“ solum addit unum istorum plurimum et non dat omnia petita, ita quod „Fiat, ut petitur“ solum addit super „Fiat B“ solum unum gradum, das Nota bene auch in PL 685 und Köln 25b zu Nr. 16(1)*

^b vero *VL 4989 non*

^c gratia *fehlt Kraków 391, Wien 215*

^d collegiatam *Prato 1787 collationem*

^e Dummodo *München 7662 Dumtaxat*

^f principalis *Augsburg 117 maior*

^g eadem *fehlt Mainz 39 (mit Ausnahmen); Prato 1787 ipsa*

^h eadem ecclesia *Halle 54 ecclesia cathedrali*

ⁱ non *fehlt Halle 76, München 7662, München 16433*

^j principalis – existat *Augsburg 117, Eichstätt 478 in eadem ecclesia maior non existat*

^k eximatur *Oxford 72 excipitur*

7Kb. Anonym

HABENS BENEFICIUM IMPETRANS ALIUD INCOMPASSIBILE TENETUR DIMITTERE^a.

<i>Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215.</i>	<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Madrid 55, Oxford 72.</i>
Item ^b , quod in precedenti ^c excipia- tur principalis, posito quod petita fuerit et signata ^d „Fiat, ut ^e petitur“ vel ^f „Fiat B, etiamsi principalis ^g “.	Item ^h in precedenti ⁱ , quod ^j excipia- tur principalis ^k , posito ^l quod ^m pe- tita ⁿ fuerit et ^o signatum ^p fuerit ^q „Fiat, ut petitur ^r “.	etiamsi fuerit petita ^s et supplicatio per ^t „Fiat, ut petitur“ fuerit signata.

^a Habens – dimittere *Göttingen 55; VL 6165 int. 2 Exceptio eiusdem regule; Dublin 11059 Fiat, ut petitur; St. Florian 616 Fiat, ut petitur, B*

^b Item *Göttingen 55 Idem; Prag 45 Item alias placet idem; Berlin 210 folgt placet*

^c *Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2 folgt quod*

^d signata *Berlin 210, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215 assignata; Prag 45 signatum fuerit*

^e ut *Berlin 210 nec*

^f vel *Berlin 210 nec*

^g etiamsi principalis *Prag 45 etiam in principali*

^h Item *Augsburg 117, Eichstätt 478, Kiel 103, München 15601, München 16433, Napoli 12, Prag 45, St. Paul 142 Placet idem quod; Berlin 861 Ita quod; PL 685 Idem; Halle 76, Kraków 1288, Mainz 1162, Prag 39, Trier 987 Item quod; Leipzig 1665, Oxford 23 Idem quod; Maribor 120, Trier 947 Idem ut; Paris 4121 Idemque; Reims 771 Item ut*

ⁱ Item - precedenti *Augsburg 10, Ross. 1035, VL 2665, Ivrea 54, München 3871, Paris 1461, Paris 14457, Wien 5474 int. 1(a), Wien 5474 int. 2 Ita; Napoli 20 Item ita; precedenti *Dresden 87, Mainz 1162, Opava 9, Prag 39 precedentibus; München 16433 precedentia**

^j Item – quod *Berlin 861, Köln 25b, Kraków 1288, Zeitz 13 Item, quod in precedenti; PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1 Item placet idem, quod in precedenti; Trier 954 int. 2 Item, quod in precedentibus; Wien 5474 int. 1(b) Ita quod in precedenti; quod fehlt *Kraków 1288; Wien 5102 quid**

^k principalis *fehlt Trier 947*

^l posito *Leipzig 1665 petito*

^m posito quod *VL 4990 dignitas, que*

ⁿ petita *München 3871, Paris 14457, St. Florian 616, Wien 5474 int. 1(a), Wien 5474 int. 2 petitem*

^o *Reims 771 folgt si*

^p signatum *Budapest 81 signa; PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Graz 708, Leipzig 1665, Mainz 1162, München 15601, Opava 9, Trier 954 int. 1, Wien 443, Wien 5474 int. 1(b) signata*

^q petita – fuerit *Maribor 120, Napoli 20 petitio fuerit signata per; fuerit fehlt *Budapest 81, PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3984, Firenze 103, Graz 708, München 3871, München 15601, Opava 9, Paris 1461, Paris 14457, Wien 5474 int. 1(a), Wien 5474 int. 2**

^r *PL 685, St. Florian 616, Trier 947, Zeitz 13 folgt B*

^s etiamsi - petita *Oxford 72 etiam petita*

^t per *fehlt Oxford 72*

7Kc. Anonym

Placet.

(3) Si autem in huiusmodi gratia talis responsio apponatur, quod impetrans possit suam gratiam consequi^a in metropolitana sive cathedrali vel collegiata ecclesia^b seu alibi, tunc verba „Quoad electionem“ sunt taliter in substantia ordinanda, dummodo huiusmodi dignitas, si^c in metropolitana aut cathedrali maior post dignitatem archiepiscopalem vel epis-

copalem^d, si vero in collegiata ecclesia fuerit, principalis dignitas in eadem ecclesia non existat.

^a consequi *Wolfenbüttel 382* persequi

^b ecclesia *fehlt OL 778*

^c si *fehlt Wolfenbüttel 382*

^d archiepiscopalem vel episcopalem *Wolfenbüttel 382* pontificalem

8.

DE CLAUSULA PONENDA IN LITTERIS HABENTIUM DIGNITATEM, PERSONATUM VEL OFFICIUM AUT BENEFICIUM CURATUM ET IMPETRANTIUM ALIUD SIMILE ET INCOMPATIBILE^a.

<i>Alle anderen Textzeugen</i>	<i>Madrid 55, Oxford 72</i>
(1) Item, si ^b obtinenti ^c curatum beneficium vel dignitatem aut personatum cum cura vel etiam ^d sine cura fiat	
talis gratia, per quam aliud curatum ^e beneficium vel aliam dignitatem aut personatum seu officium ^f	gratia de curato beneficio vel dignitate aut personatu seu curato officio ^g vacante vel vacaturo, quod
de presenti vel in posterum possit vel debeat assequi ^h , in litteris	
huiusmodi gratie semper ⁱ	alterius dignitatis vel personatus seu curati officii aut alterius beneficii incompatibilis ^j
apponatur ^k clausula ordinata ^l videlicet,	
	<i>Oxford 72.</i>
quod ^m , quamprimum per talem gratiam ⁿ aliud ^o curatum beneficium vel dignitatem seu ^p personatum aut officium huiusmodi pacifice ^q fuerit ^r assecutus, primum curatum ^s beneficium ^t vel dignitatem seu personatum ^u omnino ^v dimittere teneatur ^w .	per assecutionem alterius dignitatis, personatus vel curati officii vel alterius beneficii incompatible cuiuscumque dimittatur istud, quod tenet, si fuerit incompatible cum secundo.

(2) Quod tamen de officio dicitur, est intelligendum, si officium cum primo beneficio aut dignitate vel personatu se compati non possit^x.

^a De - incompatible *Zeit 13; München 3063* Clausula in litteris de incompatibilibus obtinentibus; *VL 2665, Dublin 11059, Napoli 12* De beneficio curato, dignitate et personatu et aliis beneficiis incompatibilibus dimittendis; *VL 4988* An per secundam gratiam expectativam expiret prima; *Mainz 1162* De incompatibilibus quoad clausulam „Quamprimum“ etc.; *München 5313* Assecutus aliud beneficium curatum tenetur primum dimittere; *Paris 1461, Trier 987* Quamprimum per gratiam factam curatum beneficium etc. fuerit pacifice assecutus, aliud curatum omnino dimittat; *Wien 5474 int. 1* Quando supplicat de beneficiis incompatibilibus, ponatur clausula, quod alia dimittat

- ^b si *fehlt* VL 4989, VL 6165 int. 1; Ross. 1035, Ivrea 54 quod
- ^c obtinenti Mainz 39 (*individueller Fehler*) obtinens
- ^d etiam *fehlt* Berlin 210, Madrid 55, Mainz 1162, Oxford 72, Reims 771
- ^e curatum *fehlt* München 16433
- ^f officium PL 685, Dublin 11059, Graz 708, Halle 54, Hannover 176a, Leipzig 1665, Mainz 1162, Opava 9, Prato 1787 curatum beneficium; Mainz 39 curatum officium
- ^g officio Oxford 72 beneficio
- ^h quod de – assequi *fehlt* Oxford 72; assequi Madrid 55 consequi
- ⁱ semper *fehlt* Ross. 1035, VL 2665, München 3871, Napoli 20, Paris 14457, Wien 5474 int. 2
- ^j alterius – incompatibilis Oxford 72 huiusmodi semper
- ^k apponatur Halle 54, Heiligenkreuz 268, Oxford 72 ponatur
- ^l ordinata Halle 54, Zeitz 13 ordinaria
- ^m quod *fehlt* München 3871
- ⁿ per talem gratiam *fehlt* Wien 215
- ^o aliud VL 3984 aliquid; Oxford 23, Prato 1787 aliquod
- ^p per talem – seu *fehlt* Maribor 120
- ^q pacifice VL 4989 publice; München 5313 puta
- ^r fuerit OL 778 fueris; VL 4989, VL 6165 int. 1 fuit
- ^s curatum *fehlt* Ross. 1035
- ^t beneficium Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Wien 5102 officium; München 7662 officium, beneficium
- ^u aut officium - personatum *fehlt* Kiel 103, Köln 25b, Kraków 1288, Oxford 23, Wien 215; Berlin 861 presentium vigore fuerit assecutus huiusmodi primum curatum etc., quod obtinet; huiusmodi pacifice – personatum *fehlt* Ivrea 54; Augsburg 10, Augsburg 117, Berlin 210, Ross. 1035, VL 2665, Eichstätt 478, Göttingen 55, Hildesheim 665, Ivrea 54, Kraków 391, München 3871, Napoli 12, Napoli 20, Paris 1461, Paris 14457, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215, Wien 5474 int. 1 (*nachgetragen*), Wien 5474 int. 2 *folgt* vel officium
- ^v omnino Augsburg 10, Budapest 81, OL 911, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983, VL 4988, VL 6165 int. 2, Dresden 87, Graz 708, Ivrea 54, Mainz 1162, München 3871, München 7662, Napoli 20, Opava 9, Paris 14457, Prag 39, St. Florian 616, Trier 954 int. 2, Wien 215, Wien 443, Wien 5474 int. 1, Wien 5474 int. 2, Zeitz 13 omnimode bzw. omnimodo
- ^w quod quamprimum – teneatur Oxford 72 per assecutionem alterius dignitatis, personatus vel curati officii vel alterius beneficii incompatibilis cuiuscumque dimittatur istud, quod tenet, si fuerit incompatibili cum secundo
- ^x Quod - possit *Wolfenbüttel* 382 Vacat tamen de officio dicitur (!)

PER ASSECUTIONEM SECUNDI INCOMPATIBILIS PRIMUM DIMITTATUR^a.

OL 778.	Alle anderen Textzeugen.
(3) Et idem de aliis beneficiis, quia, si de iure possent se compati, non apponatur „Quod eum dimittere teneatur“.	(3) Et idem ^b servari ^c voluit ^d in aliis ^e beneficiis incompatibilibus ^f quibuscumque ^g .

^a Per – dimittatur Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Wien 5102

^b Et idem München 5313 Quod; idem Berlin 861, Hildesheim 665, Köln 25b, Kraków 391, Kraków 1288, Wien 215 id

^c servari Berlin 861, VL 4989, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Köln 25b, München 5313, München 15601 servare; *Wolfenbüttel* 382 observari

^d voluit *fehlt* Trier 954 int. 1; Berlin 210, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215 volumus

^e aliis Trier 954 int. 2 ecclesiis cum

^f incompatibilibus *fehlt* Trier 947; München 7662, Wien 443 compatibilibus

^g Et idem – quibuscumque Prag 45 Et idem in litteris aliis beneficiorum (!) incompatibilibus quibuscumque voluit observari

8K. Innozenz VII.C^{a1} placet.¹ Innozenz VII. signierte die Suppliken mit C, vgl. BRESSLAU, Handbuch 2 S. 105.^a C fehlt Kiel 103**9.**DE CASSANDIS GRATIIS EXPECTATIONUM, QUANDO ALIA SIMILIS IMPETRATUR^a.

Alle anderen Textzeugen.	Oxford 72.
--------------------------	------------

Item, si alicui expectanti^b dignitatem vel personatum seu officium aut beneficium^c ecclesiasticum^d cum cura vel sine cura in aliqua ecclesia^e, civitate vel diocesi^f concedatur^g gratia,

per quam dignitatem vel personatum seu officium ^h aut beneficium simile ⁱ de presenti vel in posterum assequatur ^j , per istam secundam gratiam ^k littere et processus prime gratie totaliter irritantur preterquam ^l de simplici ^m beneficio sine cura vel officio ⁿ	de dignitate, personatu vel officio aut beneficio simili cassantur ex nunc littere prime quoad dignitates, personatus vel ad beneficium incompatible dumtaxat.
--	--

^a De – impetratur *Zeititz 13; München 3063* Gratia secunda ad dignitates revocat primam ad dignitates et incompatible; *Budapest 81* Littere prime expectative ad curatum per litteras secunde ad curatum ex tunc cassantur; *PL 647, Firenze 103* Mandabitur cassari prima gratia in secunda quoad incompatible in expectativis ex tunc in vacantibus post assecutionem; *VL 2665, Dublin 11059* Nota per secundam gratiam tollitur prima super dignitate, personatu, officio aut beneficio etc. et de expectatione; *Ivrea 54, Wien 5474 int. 1* Quod, quando expectanti provideatur de beneficio incompatible, cassentur relique littere et processus; *Köln 25b, Kraków 1288 (im Text nach irritantur), Prag 39* Secus de paupere, cui cassatur totum; *Madrid 55* Nota, quod expectans tenetur facere mentionem in secunda gratia de sua expectatione; *Wolfenbüttel 382 (mit Verweis auf irritantur)* Verbum „De presenti“ et non videtur respicere solam expeditionem litterarum

^b expectanti *Hannover 176a* impetranti^c aut beneficium *fehlt VL 6165 int. 1, München 5313; Opava 9* folgt curatum^d ecclesiasticum *fehlt Prag 45*^e ecclesia *fehlt Trier 954 int. 2*^f in aliqua - diocesi *fehlt Madrid 55, Oxford 72*^g concedatur *München 16433* excedatur^h seu officium *fehlt München 16433*ⁱ simile *fehlt Halle 76, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215; Napoli 20* folgt vel^j per quam - assequatur *Madrid 55* de dignitate vel personatu seu officio aut beneficio^k gratiam *fehlt München 16433*^l preterquam *VL 4989* postquam^m simplici *fehlt Madrid 55*ⁿ sine cura vel officio *fehlt Mainz 39, wo Nr. 9Ka mit vel - concessis unmittelbar anschließt*

9Ka. Vizekanzler

Hec additio usque in finem fuit de manu domini vicecancellarii^a: vel alio beneficio^b se compatiante^c cum concessis^d,

^a Hec – vicecancellarii OL 778, es folgt ein Verweiszeichen ohne Entsprechung am Rande, d.h. diese Passage dürfte in der Vorlage am Rand gestanden haben

^b vel - beneficio fehlt Berlin 861, VL 3987, Halle 54 (durchgestrichen), Köln 25b, Kraków 1288, München 3871, Napoli 12, Prato 1787, Trier 987; Madrid 55 alio; beneficio fehlt VL 4988, Opava 9, Wien 5474 int. 2; Trier 954 int. 2 folgt ecclesiastico

^c compatiante Maribor 120 patiente

^d concessis Graz 708 consensu; Leipzig 1665, Maribor 120, Trier 947 concessio; Madrid 55 folgt secundo

9Kb. Anonym

QUANDO LITTERE PRIME CASSANTUR EX NUNC^a.

Alle anderen Textzeugen.	Maribor 120.
--------------------------	--------------

ita tamen, quod^b,

si ^c expectatio ^d ad ^e beneficium incompatible ^f sibi ^g concedatur, cassantur ^h ex nunc ⁱ littere ^j prime, sed ^k in vacantibus ^l	expectanti tale beneficium incompatible per posteriores litteras cassantur ex tunc littere prime, sed de vacanti
--	--

cassantur^m post assecutionemⁿ.

^a Quando - nunc Trier 987; Kraków 391 Vide 25 (= Nr. 23); Paris 4121 Limitatio precedentis; St. Paul 142 Ista additio non habetur in regulis Cancellarie

^b ita - quod Hildesheim 665 Item; Kraków 391, Wien 215 Item quod; Prag 45 Item zu Ita tamen quod korrigiert; Wien 5474 int. 1 Ita quod

^c si fehlt Prag 39

^d expectatio Madrid 55 expectans

^e ad Prag 39, Trier 947 vel

^f Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 4990, Firenze 103, München 3871, München 15601, Napoli 20, Paris 1461, Paris 14457, Trier 954 int. 1, Wien 5474 int. 1, Wien 5474 int. 2 folgt vacantibus

^g sibi fehlt PL 647, VL 4990, Firenze 103, Kraków 1288, Trier 954 int. 1; Oxford 23, Trier 954 int. 2 si

^h cassantur München 16433 cessantur

ⁱ nunc Prag 39 tunc; Prag 45 ex tunc alias ex nunc

^j Trier 954 int. 1 folgt facte

^k sed VL 3987 si; Firenze 103 etiam; München 15601 et

^l in vacantibus Trier 947 vacan(tes)

^m cassantur München 16433 cessantur

ⁿ ita - assecutionem Augsburg 117; post assecutionem Madrid 55 per assecutionem; assecutionem Trier 954 int. 1 executionem

9Kc. Anonym

Precedens regula observatur.

9Kd. Anonym

EXCEPTIO^a.

Ille^b expectans expectet sibi huiusmodi gratiam in forma pauperum^c.

^a Exceptio Budapest 81

^b Ille *Graz 708* concessis et

^c Ille - pauperum *Graz 708* (*nachgetragen*)

10.

UTRUM PER SIMPLEX „FIAT“ INTELLIGATUR GRATIA IN FORMA PAUPERUM RESERVATA VEL NE^a.

OL 778.	<i>Alle anderen Textzeugen.</i>
<p>Item, si quis^b impetrans asserat^c se in forma pauperum expectare et supplicet sibi^d huiusmodi gratiam in forma pauperum non obstante constitutione¹ contraria^e reservari^f, nequaquam^g per^h simplicem responsionemⁱ „Fiat B“ huiusmodi^k gratia^l intelligitur reservata^m, sed potius in litteris istius secunde gratieⁿ littere^o et^p processus^q habiti^r in forma pauperum^s expresse et specialiter irritantur.</p>	
	cassentur ^t et specialiter irritentur ^u .

¹ VI 3.4.30.

^a Utrum – ne *Zeit 13; München 3063* Signatura simplex in forma pauperum non concedit reservationem, sed cassatur prima gratia, nisi per assecutionem; *Budapest 81, Hannover 176a* Quando littere ex nunc cassentur et quando per assecutionem cassentur; *VL 6165 int. 2 (links)* Per „Fiat B“ non intelligitur esse reservata prima expectativa, licet in supplicatione reservatio peteretur. Per secundam expectativam non cassatur prima, nisi per ipsam secundam succedit beneficii assecutio. Dic (!) intelligendam hanc regulam, ut in alia margine (*und rechts*) Hec regula est mirabilis, quia vult, quod prima gratia expectativa citius expiret per gratiam aliam expectativam quam per gratiam de presenti, et licet hoc obstare dicat videlicet hoc clarius vult regula, que est numero infra 32, per quam hec intelligitur, et est hec mir(abi)le (= Nr. 23); *Köln 25b, Prag 39* Nota contra pauperes, quia non possunt expectationes obtinere. Si pauper impetrat, non confideatur compatibilitas vel incompatibilitas, sed cassatur totum, ita quod cassatio respicit pauperem, sed in divite cassatio respicit incompatibilitatem. Similiter fit in divite (*letzter Satz in Prag 39 am rechten Rand mit Verweis auf assecutionem*); *Mainz 1162* De gratia in communi forma pauperum; *Paris 1461, Trier 987* Per „Fiat B“ non reservatur gratia in forma pauperum; *Wien 5474 int. 1* Cassantur alie littere impetrantis in forma pauperum

^b quis *fehlt München 16433, Oxford 72*

^c asserat *Mainz 39 (mit Ausnahmen)* asserit

^d sibi *fehlt Oxford 23*

^e in forma – contraria *fehlt Oxford 72*; contraria *VL 3983* e contrariis

^f reservari *VL 4990* servari; *Wolfenbüttel 382* observari

^g nequaquam *fehlt Madrid 55, Trier 954 int. 2*

^h per *fehlt München 7662*

ⁱ responsionem *Madrid 55, Napoli 20, Paris 1461* signationem; *München 3871* conclusionem

^j B *fehlt St. Paul 142; München 3871, Paris 14457 P*

^k huiusmodi *fehlt Mainz 1162; VL 4990* ut

^l gratia *fehlt Mainz 1162, Maribor 120; Madrid 55* folgt non

^m reservata *Paris 4121* servata

ⁿ secunde gratie *München 16433* gratie secunde; gratie *fehlt VL 3983*

^o littere *fehlt VL 4990, Trier 954 int. 2; Firenze 103* folgt prime

^p littere et *fehlt Mainz 1162, Prag 39*

^q *VL 4990* folgt prime gratie totaliter

^r habiti *fehlt Firenze 103, München 15601*

^s in litteris – pauperum *Madrid 55* in huiusmodi litteris secunde gratie prima gratia et littere inde confecte et processus facti; *Oxford 72* huiusmodi secunde gratie prima gratia et littere inde confecte ex nunc

^t *VL 4989, Mainz 39 (individueller Fehler)* censentur

^u in forma pauperum non – irritentur *Oxford 72* reservare, per simplicem responsionem „Fiat B“ huius gratia non intelligitur reservata, sed potius huius secunde gratie (!) prima gratia et littere inde confecte ex nunc

cassentur et etiam irritantur; et specialiter irritentur *fehlt VL 4989, VL 6165 int. 1, Mainz 1162, München 7662, Wien 443*

10Ka. Vizekanzler

Infrascripta verba fuerunt de manu domini vicecancellarii: Hic videatur constitutio, etiam si non privet eos nec dominus vult, quod priventur^a.

^a Infrascripta – priventur *OL 778 am rechten Rand auf der Höhe der ersten Zeile von Nr. 10 beginnend in fünf Zeilen untereinander*

10Kb. Anonym

QUANDO LITTERE ET PROCESSUS IN FORMA PAUPERUM CASSENTUR^a.

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Madrid 55, Oxford 72.</i>
Sed licet ^b per ^c secundam expectationem ^d cassentur ^e ex nunc ^f littere ^g prime ^h , non tamen nisi ⁱ per assecutionem beneficii ^j certo modo vacantis seu ^k etiam vacaturi, si de ^l illo sibi ^m provideatur vel provideri mandetur, cassabuntur ⁿ .	Si vero ex certo beneficio vacante seu etiam ^o vacaturo sibi provideatur seu mandetur provideri, cassabuntur ex nunc gratia et littere predictae gratie prime per assecutionem secundi beneficii certi vacantis vel vacaturi ^p .

^a Quando - cassentur *Paris 1461, Trier 987; Halle 76 (links mit Verweis auf assecutionem) Attente, si non obstat capitulum „Si pauper“, De prebendis, libri VI (= VI 3.4.30; und rechts mit Verweis auf beneficii) Intellege compa[tibile] eo, quod expect[at]*

^b Sed licet *fehlt Opava 9*

^c per *fehlt Maribor 120*

^d Sed - expectationem *fehlt VL 4989, VL 6165, Mainz 1162 München 7662, Wien 443; expectationem Firenze 103 expectativam*

^e cassentur *fehlt Mainz 1162; VL 4989, VL 6165 int. 1 censentur*

^f ex nunc *fehlt Trier 954 int. 1; nunc Prag 39 tunc*

^g *Leipzig 1665 folgt apostolice; Maribor 120 folgt et processus; München 15601 folgt et*

^h *Ivrea 54 folgt gratie*

ⁱ nisi *fehlt Göttingen 55, Halle 76, Hildesheim 665, Kraków 391, Maribor 120, Trier 954 int. 2, Wien 215; Berlin 861 sit*

^j cassentur – beneficii *fehlt München 5313*

^k seu *Wien 215 sed*

^l de *fehlt München 7662*

^m sibi *München 15601 si*

ⁿ *Budapest 81 (mit vacat-Vermerk), Graz 708 (nachgetragen) folgt sub gratia et processus facti in forma, si hec gratia fuit facta seculari clerico, sed, si similes gratie erant facte regulari, tunc in litteris secunde gratie, sive sit facta in forma pauperum sive in speciali (vgl. Nr. 23)*

^o etiam *fehlt Oxford 72*

^p ex nunc - vacaturi *Oxford 72 littere et gratie per assecutionem*

11.

Item, si quis supplicet super beneficio seculari cum cura vel sine cura nulla in supplicatione nec in responsione domini nostri de taxatione sive summa aliqua habita mentione, semper in litteris inde conficiendis quoad beneficium sine cura ponantur hec verba vel si-

milia in effectu scilicet „Cuius quidem^a beneficii fructus, redditus et proventus L librarum parvorum Turonensium secundum taxationem decime valorem annum non excedant“,

^a quidem OL 778 quidam

11Ka. Vizekanzler

Hec clausula „Nisi“ fuit de manu domini vicecancellarii^a: Nisi dominus concederet „Etiamsi archipresbiteratus existat“ expresse de manu sua, quia tunc non fiet divisio^b.

^a Hec – vicecancellarii OL 778 am linken Rand mit Verweis auf Nisi

^b Nisi – divisio OL 778 in direktem Anschluss an excedant

11Kb. Clemens VI.

Dominus Clemens VI vult, quod amodo ponatur in curato summa LX et in non curato XL librarum Turonensium parvorum^a.

^a Dominus – parvorum OL 778 am rechten Rand mit Verweis auf das erste cura in Nr. 11

12.

Item, si quis supplicet super beneficio cum cura vel sine cura, cuius fructus et redditus certum valorem annum non excedant, esto quod subsequatur simplex responsio „Fiat B“, semper in litteris inde conficiendis ista distinctio observetur videlicet, quod taxatio, que petitur, in curato dumtaxat beneficio apponatur, in beneficio autem sine cura medietas dicte summe apposite in curato beneficio tantummodo apponatur.

12K. Vizekanzler

Hee due clausule „Quid“ sunt de manu domini vicecancellarii predicti^a. Quid, si apponatur „Etiamsi archipresbiteratus existat“? Idem ut in precedenti.

Quid, si dominus dat certam summam? Non dividetur^b.

^a Hee – predicti OL 778 am linken Rand auf der Höhe der beiden Quid

^b Quid si apponatur – dividetur OL 778 in unmittelbarem Anschluss an apponatur

13.

UTRUM PER SIMPLEX „FIAT“ VENIANT PLURA BENEFICIA PETITA ETIAM USQUE AD CERTAM SUMMAM^a.

Item, si quis^b secularis^c supplicet^d pro uno vel duobus aut tribus sive pluribus beneficiis^e usque ad certam summam, numquam^f per simplicem responsionem „Fiat B^g“ intelligatur^h

dominum nostrum fecisse gratiam nisiⁱ de uno^j, nisi de manu propria de pluribus declararet.

^a Utrum – summam *Zeit* 13; *München* 3063 Simplex signatura non dat plura, sed unum beneficium, motu proprio dat plura per signaturam simplicem; *PL* 647, *Firenze* 103 Per simplicem signaturam non venit nisi unum beneficium, etiamsi plura petantur, nisi propria manu de pluribus declarat; *VL* 2665, *Dublin* 11059 Nota, quod simplex responsio non includit plura beneficia; *VL* 4988 Quod per simplicem responsionem „Fiat B“ venit unum tantum beneficium. Vide supra in regula 4 et 6 (= *Johannes XXII. Nr. 5 und 7*); *Ivrea* 54 Quando petuntur plura beneficia, „Fiat B“ non intelligitur nisi de uno tantum, nisi fiat gratia motu proprio; *Prato* 1787 Si secularis supplicat pro uno beneficio et alternative videlicet vel pro duobus aut tribus usque ad certam summam, per simplex „Fiat“ gratia dicitur facta tantum de uno, nisi papa propria manu de pluribus declararet vel motu proprio faceret

^b quis *OL* 778 aliquis

^c secularis *fehlt Maribor* 120, *Oxford* 72

^d supplicet *Maribor* 120, *Reims* 771, *Trier* 947 supplicat

^e *Madrid* 55 *folgt ecclesiasticis*

^f numquam *fehlt Oxford* 72, *Trier* 954 *int. 1*

^g B *fehlt Paris* 14457

^h intelligatur *Mainz* 39 intelligitur

ⁱ nisi *PL* 647, *VL* 4989, *VL* 6165 *int. 1*, *Firenze* 103, *München* 15601 *quam*

^j *Mainz* 39 *folgt dumtaxat*

13Ka. Gregor XI.

GREGORIUS PAPA XI QUOAD DECLARATIONES^a.

Declaravit dominus noster Gregorius^b papa XI^c, XIII^d kalendas septembris^e pontificatus sui anno septimo^{f1}, prefatam ordinationem non habere locum, quando^g proprio motu providet vel mandat^h provideri.

¹ 1377 August 20.

^a Gregorius – declarationes *Ross.* 1035, *Halle* 54; *PL* 647, *Firenze* 103 Regula precedens non habet locum in gratiis de motu proprio; *München* 5313 Gregorius XI; *St. Florian* 616 Declarationes domini mei Gregorii XI; *Trier* 954 *int. 1* Exceptio a regula precedenti, quoad gratia facta motu proprio

^b Gregorius *fehlt Ross.* 1035, *Trier* 954 *int. 2*

^c XI *Graz* 708, *Mainz* 1162, *Opava* 9, *Paris* 14457 undecimus

^d XIII *Halle* 54 XII

^e septembris *München* 16433, *Oxford* 23, *Wolfenbüttel* 382 decembris

^f XIII – septimo *fehlt Oxford* 72; septimo *Berlin* 861, *PL* 647, *VL* 4988, *VL* 6165 *int. 1*, *Firenze* 103, *Göttingen* 55, *Paris* 1461, *Prag* 45, *Prato* 1787, *St. Florian* 616 VII; *PL* 685 VI

^g locum quando *fehlt Oxford* 72

^h mandat *Budapest* 81, *München* 7662, *Napoli* 12, *Opava* 9, *Oxford* 23, *Prag* 39, *Prato* 1787, *Trier* 947, *Wien* 5474 *int. 2* mandat; *VL* 4990 mandaret; *Trier* 954 *int. 1* mandatur

13Kb. Johannes XXIII.

SUPER EODEM VOLUNTAS DOMINI IOHANNIS PAPE XXIII^a.

Placet domino nostro Iohanni XXIII^b, quod addatur „Etiam^c per «Fiat, ut petitur» signata fuerit“. Item voluit idem dominus Iohannes, quod in gratiis expectativis non veniat plus per „Fiat, ut petitur“ quam per simplex^d „Fiat^e“.

^a Super – XXIII *VL* 2665

^b XXIII *VL* 2665 XXII

^c Etiamⁱ *Wien* 5474 *int. 2* Etiam

^d simplex *VL* 2665 simplicem

^e Placet – Fiat *Berlin 861*

14.

UTRUM TAXA IN GRATIA EXPRESSA INTELLIGATUR SECUNDUM TAXATIONEM DECIME VEL COMMUNEM EXTIMATIONEM^a.

(1) Item^b in gratiis^c, in quarum petitionibus^d fit mentio de certa summa nec^e exprimitur „Secundum taxationem decime“, numquam in litteris de huiusmodi taxatione decime^f mentio habeatur.

^a Utrum – extimationem *Zeitiz 13; München 3063* Taxatio decime in vacantibus non exprimitur, sed in expectationibus semper, ubi certa summa exprimitur; *Göttingen 55* De taxa in gratiis expressa, an in certa taxatione decime, an secundum communem extimationem; *Köln 25b, Kraków 1288 (zum Teil im Regeltext), Prag 39* Nota de taxatione decime et communi extimatione et ubi supplicatur et ubi non. Habens secundum communem extimationem minus habet quam habens totidem secundum taxationem decime, ergo fit restrictio ad minus, (*Prag 39 mit Verweis auf, Kraków 1288 im Regeltext im Anschluss an* adduntur) ut appareat magnificentia pape, (*Prag 39 mit Verweis auf, Kraków 1288 im Regeltext im Anschluss an* expectationibus) quia minor fit restrictio in dubio quam in certo. (*Prag 39 rechts*) Verum in gratiis expectationibus, in quibus fit mentio de certa summa, intelligitur de taxa decime. Imputet sibi, quia minor fit restrictio in dubio quam in certo; *Mainz 1162* De hiis clausulis „Secundum taxationem decime“ et „Secundum communem extimationem“; *Paris 1461, Trier 987* Quando exprimi debeat summa secundum taxationem decime; *Prato 1787* Summa: Sub nomine certe summe in vacantibus venit summa iuxta communem extimationem, in vacaturis venit iuxta taxationem decime, etiamsi impetrans id non exprimat

^b *Berlin 861, Ross. 1035, Madrid 55, München 3871, Napoli 20, Wien 5474 int. 1, Wien 5474 int. 2* folgt si; *VL 4990, Paris 1461* folgt quod

^c gratiis *Köln 25b, Kraków 1288* magistris

^d petitionibus *Madrid 55* tenore non; *Mainz 39* petitionum tenore

^e nec *PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Mainz 1162, München 5313, München 15601, Prag 39, Trier 954 int. 1, Wien 443* et

^f numquam – decime *fehlt München 7662, Wien 443*

14Ka. Anonym

Et istud consuevit in beneficiis vacantibus observari. Contrarium tamen servatur^a in expectationibus^b, nisi pars peteret „Secundum communem extimationem^c“,

^a servatur *PL 685, Göttingen 55, München 16433, Oxford 72, St. Florian 616* observatur

^b expectationibus *Budapest 81, Graz 708* expectantibus

^c nisi – extimationem *fehlt München 3871, München 16433, Paris 4121*

OL 778.	Alle anderen Textzeugen.
(2) secus tamen observetur, ubi	(2) ubi autem in eisdem expectationibus idem

dominus noster in responsione^a exprimit certam summam^b, tunc addantur verba „Secundum decimam^c“, etiamsi ipse^d omitteret in scribendo^e.

^a in responsione *fehlt Augsburg 117, Hannover 176a, Madrid 55, Mainz 1162, Maribor 120, Wien 215*

^b OL 778 folgt qui

^c ubi – decimam *fehlt VL 6165 int. 3; decimam Mainz 39 taxationem decime*

^d Mainz 39 folgt impetrans id

^e etiamsi – scribendo *fehlt Köln 25b; ipse - scribendo Madrid 55 de hoc non fiat mentio in supplicatione; Oxford 72 de hoc fiat mentio in supplicatione; scribendo Prato 1787 petendo etc. etc.*

14Kb. Johannes XXIII.

DOMINI IOHANNIS XXIII SUPER EODEM^a.

Placet domino nostro^b Iohanni XXIII^c, quod, quando summa excessiva datur in gratiis expectativis, quod dicatur in litteris „Secundum communem extimationem^d“.

^a Domini – eodem VL 2665

^b nostro *fehlt Berlin 861*

^c XXIII VL 2665 XXII

^d Placet – extimationem Paris 14457

15.

Item in aliqua gratia beneficiali numquam ponatur acceptatio, nisi de hoc in petitione expressa mentio habeatur, et, si forsitan quis petat acceptationem in vacaturo dumtaxat, etiamsi nunc vacat beneficium, sibi provideri de illo, detur sibi acceptatio in utroque.

16.

UTRUM PER SIMPLEX „FIAT“ VENIAT DISPENSATIO PETITA SUPER DEFECTU ETATIS AUT NATALIUM, CUM DECLARATIONE GREGORII^a.

(1) Item, si quis secularis vel regularis^b in minori etate constitutus supplicet^c provideri sibi de beneficio vel prioratu aut dignitate vel personatu etc.^d cum cura vel sine cura cum dispensatione super defectu etatis, numquam per simplicem responsionem „Fiat B“ intelligatur^e dispensatum esse, nec in litteris bullandis super dicta gratia habeatur mentio de cura nec etiam de dignitate vel officio^f, que vel quod sine dispensatione^g per patientem talem defectum canonice obtineri non^h possetⁱ, nisi dominus noster de manu sua scripserit „Dispensamus, ut petitur^j, B^k“.

^a Utrum – Gregorii Zeitz 13; München 3063 Signatura simplex non dat dispensationem super defectu etatis ad curatum, nisi etc.; Budapest 81, Hannover 176a Quando nec dispensatio nec cura nec dignitas veniunt patienti defectum etatis, quando veniunt; Heiligenkreuz 268, Wien 5102 De dispensatione et gratia pro iuveni. „Fiat, ut petitur, et dispensamus“; Kraków 391 Vide 25 et sequentem (= Nr. 23f.); Mainz 1162 Si minor annis petit dispensari secum ad beneficium curatum; Prag 39 (am unteren Blattrand mit Verweis auf die andere Marginalie) Nota superius ad illam regulam de dispensatione ad obtinendum beneficium non obstante defectu natalium: Archidiaconus (= Guido de Baisio) vero in capitulo „Pro illorum“, De prebendis, libri VI (= X 3.5.22) tenet, quod non est opus habendi dispensationem, si cum patiente huiusmodi defectum fuit prius dispensatum simpliciter, ut beneficium possit obtinere, nam in tali casu sub nomine beneficii comprehenduntur etiam canonicatus et prebenda ecclesie cathedralis et dignitas in collegiata, ergo in lit-

teris collationis gratie ponitur illa dispensatio, quia dispensatio tendens adhibitionem persone favorabilis est, quia reducit ad ius naturale, secundum quod nullus est illegitimus

^b PL 685, VL 3983 *folgt* seu religiosus

^c supplicet *Berlin 861, Budapest 81, Graz 708, Köln 25b, Kraków 1288, Oxford 72, Paris 1461, Trier 947* supplicat

^d etc. *fehlt Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, München 15601, Napoli 12, Opava 9, Oxford 72, Prag 39, Prato 1787; Berlin 210, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215* ecclesie

^e intelligatur *Mainz 39* intelligitur

^f officio *Mainz 39* beneficio

^g sine dispensatione *fehlt PL 647, Firenze 103*

^h non *fehlt VL 3987, Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162*

ⁱ posset *Mainz 39* possit

^j ut petitur *Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391* ut supra *Fiat* ut petitur; *Halle 76, Trier 947* ut supra petitur; *Maribor 120* ut supra petitur; *Wien 215* ut *Fiat* ut petitur; *Leipzig 1665* *folgt nachgetragen Fiat*

^k ut - B *PL 647, Firenze 103* etc.; B *fehlt Augsburg 10, Budapest 81, VL 2665, VL 3983, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, VL 6165 int. 3, Graz 708, Hildesheim 665, Ivrea 54, Mainz 1162, München 3871, München 5313, München 15601, München 16433, Napoli 20, Oxford 72, Paris 1461, Paris 14457, Prag 45 (nachgetragen), Trier 954 int. 1; Prag 39 P*

IDEM IN DEFECTU NATALIUM, NISI CONCERNERET COMMUNEM DISPENSATIONEM^a.

(2) Hoc^b idem observetur^c in patiente^d defectum natalium, nisi dominus noster scribat^e „Dispensamus super defectu predicto, B^f“, nisi talis esset gratia, que totaliter ipsum actum concerneret dispensationis^g.

^a Idem - dispensationem *München 3063; Budapest 81, Hannover 176a* Quando etiam non veniunt patienti defectum natalium, quando veniunt; *PL 685 (am unteren Rand), Prag 39 (am oberen Rand)* Nota, si quis patiens defectum natalium petens gratiam expectativam ad collationem etc., etiamsi in ecclesia cathedrali fuerit, tunc in fine litterarum ante clausulam „Nulli ergo“ etc. ponatur hec clausula „Nos enim tecum, ut non obstante defectu predicto huiusmodi beneficium, si in ecclesia cathedrali fuerit, recipi et obtinere libere et licite valeas, dictis statutis et consuetudinibus ac etiam constitutionibus apostolicis contrariis non obstantibus quibuscumque, tenore presentium dispensamus“; *VL 2665, Dublin 11059* De patiente defectum natalium supplicante pro beneficio; *VL 6165 int. 2* Extensio dicte gratie ad defectum natalium et procedit dicta regula, nisi gratia concerneret actum dispensationis vel nisi alias gratia esset inutilis; *Heiligenkreuz 268, Wien 5102* De dispensatione et gratia pro illegitimo; *Prag 39 (rechts)* Nota, si aliquis petit dispensari secum, ut non obstante defectu natalium etc. possit duo vel plura beneficia obtinere, etiamsi unum curatum vel dignitas, personatus etc., „Fiat B“ dat totum, dummodo non petit collationem, quia dispensatio respicit habilitatem persone, collatio vero restringitur; *Prato 1787* Per simplex „Fiat“ non censetur papa dispensare, nisi ubi aliud gratia posset operari, vide regulam Urbani V infra, que incipit „Quia sepe“ (= **Urban V. Nr. 38**), et regulam Bonifatii VIII, que incipit „Item ordinavit, declaravit“ etc. (= **Bonifaz IX. OT 14**)

^b Hoc *VL 2665, München 3871, Paris 1461, Paris 14457* Item; *Berlin 210, Leipzig 1665* Item hoc

^c observetur *Berlin 861, Köln 25b* reservetur; *Budapest 81, PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Dublin 11059, Firenze 103, Göttingen 55, Graz 708, Hannover 176a, Kraków 1288, Mainz 1162, München 5313, München 7662, München 15601, Opava 9, Prag 39, Prag 45, Trier 954 int. 1, Wien 443* servatur; *VL 6165 int. 3* observamus; *Dresden 87, Wien 5474 int. 1* servatur *zu observatur verbessert; Leipzig 1665, Wolfenbüttel 382* servetur; *Mainz 39 (außer VL 3987, Hildesheim 665, Madrid 55, Maribor 120, München 16433, Napoli 20, Oxford 72, Paris 1461, Paris 4121, Reims 771, Trier 947, Trier 987, Wien 215)* observatur

^d patiente *OL 778* patientem

^e *VL 2665* *folgt de manu sua propria; München 3871, Paris 1461, Paris 14457* *folgt de manu sua*

^f B *fehlt in PL 647, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Göttingen 55, München 15601, Trier 954 int. 1*

^g nisi talis – dispensationis *in Augsburg 117, Eichstätt 478 im Anschluss an 16K*

16K. Gregor XI.

DISPENSATIO VENIT, SI GRATIA ALIAS NON OPERATUR^a.

Dominus^b noster Gregorius^c declaravit, quod, si gratia de aliquo non possit operari^d, quod veniat dispensatio^e, alias non.

^a Dispensatio – operatur *München 3063; Budapest 81* Quando venit dispensatio; *Köln 25b (Interlinearglosse), Kraków 1288 (in den Regeltext gerutscht), Prag 39* Quia signatura pape non debet esse frustra; *München 5313* Gregorius XI; *Paris 4121* Declaratio super dispensatione obtinenda

^b Dominus *Mainz 1162* Item dominus

^c *Madrid 55, Napoli 20* folgt XI

^d possit operari *Prag 45* operatur

^e dispensatio *fehlt Oxford 72*

17.

DE CLAUSULIS PONENDIS IN CONCESSIONE OFFICII TABELLIONATUS^a.

Item, super concessione officii tabellionatus ponantur post^b proprium^c nomen clerici in salutatione^d et in forma iuramenti hec verba scilicet „Clerico^e non^f coniugato nec in sacris ordinibus constituto“.

^a De – tabellionatus *Zeit 13; München 3063* In officio tabellionatus ponitur in litteris „Clerici non coniugati“ etc.; *PL 647, Firenze 103* Quid ponendum sit in littera tabellionatus et in forma iuramenti; *Köln 25b, Kraków 1288, Prag 39 (rechts)* Nota ponendo verba in officio tabellionatus, (*und mit Verweis auf bzw. als Interlinearglosse zu coniugato bzw. in den Regeltext eingefügt*) quia fidelius exercebit, (*mit Verweis auf sacris bzw. in den Regeltext eingefügt*) consideratur dignitas ordinis; *Prag 39 (links)* [De] tabellionatu non dando [cler]jico coniugato vel in sacris constituto

^b post *fehlt München 3871*

^c proprium *VL 2665, Madrid 55, Paris 1461* primum

^d salutatione *PL 685, Trier 954 int. 2* salutatione seu subscriptione; *Napoli 12, Prato 1787* supplicatione; *Wolfenbüttel 382* subscriptione

^e clerico *fehlt VL 6165 int. 2*

^f non *fehlt Göttingen 55*

18.

DE CONSERVATORIIS, AD QUOT DIETAS ET QUANTUM TEMPUS SE EXTENDANT^a.

Item, in conservatoriis^b prelatorum ponatur, quod conservatores possint ad se vocare^c iniuriantes per duas dietas dumtaxat et usque ad quinque annos

^a De – extendant *Zeit 13; München 3063* Clausula et numerus annorum in conservatoriis; *PL 647, Firenze 103* Per quot dietas et quanto spatio conservatores possunt vocare vim conservatorio; *Köln 25b* Nota de conservatoriis ad quinquennium et de duabus dietis; *Prag 39* Adde infra in tali signo (*unklar, welches Zeichen*) et in isto signo invenies potestatem vicecancellarii; *Prato 1787* De tempore conservatorium et quod per duas dietas possint citare

^b conservatoriis *Madrid 55* litteris conservatorie

^c vocare *Madrid 55* invocare

18K. Anonym

pro cardinalibus, pro aliis ad tres^a annos^b concedantur^c.

^a tres fehlt *Oxford 72*

^b annos *Madrid 55 tantum*

^c pro - concedantur *Mainz 39*; annos concedantur *fehlt München 16433*

19.

DE CLAUSULIS PONENDIS IN GRATIIS FACTIS ALICUI PRELATO DE RECIPIENDIS RESIGNATIONIBUS LIBERE VEL EX CAUSA PERMUTATIONIS^a.

OL 778.	<i>Alle anderen Textzeugen.</i>
(1) Item ^b , si committatur alicui prelato, quod ^c ab ^d aliquo resignare volente libere ^e resignationem ^f recipiat ^g et ^h conferat idonee persone, ponatur clausula ordinata ⁱ , quod taliter provideat, quod ^j ex parte resignantis ^k et illius, cui ^l fiet ^m collatio ⁿ , non acquiratur per collationem ius aliquod, nisi iste resignans ius habeat in beneficio resignato.	
	nulla interveniat ^o corruptela ^p .

^a De – permutationis *Zeit 13; München 3063* Clausula in litteris, quando conceditur resignatio; *PL 647, Firenze 103* Cum alicui committitur admissio resignationis simpliciter etc., ponenda est clausula „Quod nulla interveniat corruptela“ ; *Dublin 11059* De commissione super simplicibus permutatione et resignatione; *Prag 39* Committuntur duo

^b Item *Leipzig 1665* Preterea; *Oxford 72* folgt quod

^c quod *fehlt Augsburg 117; Ivrea 54* vel; *Mainz 39* ut

^d quod ab *Mainz 1162* vel; ab *fehlt München 7662*

^e libere *Oxford 72, Prag 39* liberam

^f resignationem *fehlt Halle 76; Wolfenbüttel 382* folgt ipsam

^g recipiat *VL 4988, VL 4989, VL 4990, Firenze 103, München 15601, Trier 954 int. 1* accipiat

^h et *fehlt PL 647, VL 4989, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Göttingen 55, München 15601, Opava 9, Trier 954 int. 1, Wien 443, Wien 5474 int. 1* (nachgetragen)

ⁱ ordinata *VL 2665, VL 4988, VL 6165 int. 1, VL 6165 int. 3, Leipzig 1665, Zeit 13* ordinaria

^j taliter - quod *Wien 443* talibus provideat

^k resignantis *Berlin 210, VL 4989, VL 6165 int. 1, Hildesheim 665, München 15601, Trier 954 int. 1* resignationis

^l illius cui *Mainz 1162* illi cuius

^m fiet *Augsburg 117, Berlin 861, PL 685, Ross. 1035, VL 4988, Eichstätt 478, Göttingen 55, Halle 54, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Hildesheim 665, Köln 25b, Kraków 1288, Leipzig 1665, Maribor 120, München 16433, Napoli 20, Oxford 23, Prag 39, Prag 45, Prato 1787, Reims 771, St. Florian 616, Trier 947, Trier 954 int. 1, Wien 5102, Wolfenbüttel 382, Zeit 13* fit; *Dublin 11059, München 7662, Oxford 72, Wien 215* fiat; *Napoli 12* fuit; *Prag 39* confert et cui fit

ⁿ collatio *VL 3987* resignatio

^o nulla interveniat *Kraków 1288* non interveniat aliqua

^p *Maribor 120* folgt de quo commissarius provideat diligenter

19Ka. Vizekanzler

Dominus vicecancellarius scripsit in margine hec verba videlicet ad istam clausulam „E^st deliberandum^{aa}“.

^a Dominus – deliberandum OL 778 am linken Rand in drei Zeilen untereinander auf der Höhe von Nr. 19 (1) clausula ordinata

DE CLAUSULA „NE INTERVENIAT CORRUPTELA“ PONENDA, CUM SCRIBIUR ALICUI, UT RECIPIAT RESIGNATIONEM^a.

(2) Si^b vero^c receptio^d resignationis^e committatur^f per^g se^h, tunc dicaturⁱ, quod^j commissarius^k provideat^l, quod nulla super hoc pravitas intercedat^m vel interveniatⁿ corruptela.

^a De - resignationem Prag 39 (rechts); VL 6165 int. 2 Extensio dicte regule; Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Wien 5102 Clausula, quod nulla super hoc corruptela; Köln 25b, Prag 39 (links) Committitur solum unum

^b Si Mainz 1162 Sed; Napoli 12 Etiam

^c vero Leipzig 1665 eadem

^d receptio Berlin 861, Köln 25b, Kraków 1288 acceptatio; Mainz 1162 recepto; Prag 45 receptio verbessert aus exceptio; Wien 215 receptus

^e resignationis fehlt Halle 54; Zeitz 13 commissionis

^f committatur Oxford 72 petatur

^g per Trier 954 int. 2 pro

^h per se Kraków 391, Wien 215 persone

ⁱ dicatur fehlt VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Mainz 1162, München 15601, Trier 954 int. 1

^j quod fehlt Oxford 72

^k VL 2665, VL 6165 int. 3, Napoli 20, Paris 1461, Paris 14457, Wien 5474 int. 1 folgt taliter

^l quod - provideat fehlt Maribor 120

^m intercedat Prag 45 interveniat

ⁿ interveniat fehlt Prag 45

19Kb. Vizekanzler

De manu dicti domini vicecancellarii positum fuit in margine „Quod sequitur, deliberandum est^a“.

^a De – est OL 778 am linken Rand in vier Zeilen untereinander auf der Höhe von Si vero – corruptela, bezieht sich offenbar auf Nr. 19(3)

19Kc. Anonym

Prima pars istius regule subsequentis non servatur^a.

^a Prima - servatur Berlin 861, Köln 25b, Kraków 1288, Leipzig 1665 (nachgetragen) in direktem Anschluss an corruptela von Nr. 19(2); VL 3987, Maribor 120 (in direktem Anschluss an corruptela von Nr. 19[4]); Augsburg 117, Eichstätt 478 als Überschrift zu Nr. 20 Ista prima pars regule non servatur; VL 2665, Dublin 11059 Ista prima pars regule non servatur in litteris, sed dum resignatur sic

(3) Et si postmodum papa^a provideat vel provisionem fieri committat, ponatur clausula, quod per collationem talem non acquiratur ius, cui fiet^b collatio, nisi^c resignans etc., ut supra^d.

^a papa Trier 954 int. 2 ipse

^b fiet Prag 45, Wien 215 fit; Trier 954 int. 2 fiat

^c Prag 45 folgt si

^d ut supra fehlt Wien 215; Hildesheim 665 folgt etc.

CLAUSULA IN LITTERIS PERMUTATIONUM^a.

(4) Ista^b eodem modo servantur^c in personis^d resignare^e volentibus^f invicem beneficia^g ex causa permutationis, ut^h videlicet ex parte permutantiumⁱ vel alias nulla^j interveniat corruptela^k

^a Clausula - permutationum *München 3063; PL 647* Idem in permutationibus servare; *Graz 708* Nota de resignatione ex causa permutationis; *Prag 39 (links)* Clausula permutantium et in permutatione ponenda (*und rechts*) Si vero recedatur a permutatione, ut predicatur, seu alio quovis modo aut ex alterius cuiuscumque persona, tunc in fine littere non ponitur ista clausula, quia tunc, licet non habuerit ius prius in suo, tamen valet sibi facta collatio de alio

^b Ista *fehlt Berlin 861; OL 778, Leipzig 1665, Mainz 1162, München 7662, München 15601, Paris 4121, Prag 45, Wien 443* Item; VL 3987 Item ista

^c servantur VL 6165 int. 3, Oxford 72, St. Florian 616 observentur; Prag 39 servatur

^d personis Oxford 72 parte

^e resignare *fehlt VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601; PL 647* permutare

^f volentibus Oxford 72 volentis ad

^g beneficia *fehlt Maribor 120, Wolfenbüttel 382; VL 4989 folgt* mutare vel; VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1 *folgt* permutare vel; Prag 45 *folgt* sua

^h ut *fehlt Maribor 120, München 7662*

ⁱ parte permutantium Oxford 72 causa permutationum

^j nulla *fehlt VL 6165 int. 3*

^k vel - corruptela *fehlt Napoli 20*

19Kd. Anonym

, et, si permutatio fiat in curia Romana, littere unius permutantium non pertransibunt Cancellariam, sed oportet, quod fiant IIII littere, due pro quolibet permutantium, ne fieret fraus. Et sic observatur^a,

^a etsi – observatur *Graz 708 mit Verweis auf corruptela von Nr. 19(2) am Rand nachgetragen; VL 2665, Dublin 11059, aus inhaltlichen Gründen dem corruptela von 19(4) zugeordnet*

CLAUSULA, QUOD NEUTRI IUS ACQUIRATUR^a.

<i>Berlin 210, OL 778, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215.</i>	<i>Alle anderen Textzeugen.</i>
--	---------------------------------

(5) et^b quod^c per^d talem permutationem neutri^e permutantium^f ius^g acquiratur in^h beneficioⁱ permutato, nisi^j ius habuerint^k

in primis permutantes.	in primis ^l beneficiis permutatis ^m .
------------------------	---

^a Clausula - acquiratur *Heiligenkreuz 268, Wien 5102; Prag 39 (mit Verweis auf ius)* Quia non possum non meum beneficium permutare

^b et *fehlt Wien 215; Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665* ita; *Maribor 120* etiam

^c quod *fehlt Paris 1461*

^d per *fehlt Maribor 120; Napoli 12* propter

^e neutri *fehlt St. Florian 616; Berlin 210* nulli; *Wien 215* nullum

^f et – permutantium *fehlt Napoli 20; permutantium Oxford 72* permutationum; *Wien 443* partium

^g neutri - ius *Napoli* 12 eis^h in *fehlt München* 7662ⁱ in beneficio *fehlt Göttingen* 55^j *Ross. 1035, Halle 54* folgt prius^k habuerint *Augsburg 10, Berlin 861, OL 778, OL 911, VL 3983, VL 6165 int. 2, VL 6165 int. 3, Dresden 87, Dublin 11059, Halle 54, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Köln 25b, Madrid 55, Mainz 39 (individueller Fehler), München 16433, Oxford 23, Oxford 72, Prato 1787, St. Florian 616, Trier 987, Wien 5102, Wolfenbüttel 382* habuerant; *Paris 4121* haberet; *Wien 215* haberent^l in primis *PL 685* prius in; *München 3871* primo in; primis *fehlt München 16433; Oxford 72* prius^m permutatis *fehlt VL 3984; München 15601* permutantis**19Ke. Anonym**

Ista secunda pars servatur et ponatur in fine litterarum.

20.

DE CLAUSULIS PONENDIS IN LITTERIS, QUANDO SCRIBITUR PRO ALIQUO CLERICO VEL PUELLA RECIPIENDA IN ECCLESIA VEL MONASTERIO ET QUANDO CLAUSULA „NON OBSTANTE DE CERTO CANONICORUM NUMERO“ SIT PONENDA^a.

(1) Item, si quis supplicet pro clerico vel puella recipiendis in ecclesia vel monasterio regulari, quantumcumque responsio domini nostri^b sit simplex scilicet „Fiat B^c“, semper addatur clausula „Si^d sit idoneus vel idonea et aliud canonicum non obsistat^e“

(2) et, si supplicetur pro talibus, quod eis de communibus fructibus sicut uni ex aliis canonicis vel monachis sive monialibus provideatur, nihil prorsus in talium regularium litteris de hoc apponatur.

^a De – ponenda *Zeitiz 13; München 3063* Clausula de recipiendo in ecclesia vel monasterio; *VL 2665, Dublin 11059* De clerico vel puella in monasterio recipiendis; *VL 4988* Vide supra 12 (= *Nr. 13*); *VL 6165 int. 2* Receptio, si convenit, de aliquo fienda, semper addatur clausula „Si est idoneus ut (!) aliud canonicum“ etc.; *Göttingen 55* De recipiendis in ecclesiis vel monasteriis et de clausula „Non obstante certo canonicorum numero“; *Prag 39 (links)* Vide infra in regula Innocentii (= *Innozenz VI. Nr. 1*). Nota, si sit recipiendus ad religionem idoneus; *Prato 1787* De clausula „Si sit idoneus vel idonea vel aliud canonicum non obsistat“

^b *PL 685, Prato 1787, Trier 947, Trier 954 int. 1, Trier 954 int. 2, Wien 443, Wolfenbüttel 382, Zeitiz 13* folgt pape

^c B *Trier 954 int. 1* P

^d clausula si *fehlt Kraków 391*

^e obsistat *Mainz 1162, Paris 4121* existat; *Trier 954 int. 1* obstat; *PL 685* folgt etc.

20K. Vizekanzler

De manu domini vicecancellarii, quod sequitur, videlicet contrarium dixit dominus^a.

^a De – dominus *OL 778 am rechten Rand in zwei Zeilen untereinander auf der Höhe von Nr. 20(3)* Etsi in supplicatione

CLAUSULA DE NUMERO MONASTICO VEL CANONICORUM CUM REGULA SEQUENTE^a.

(3) Et si^b in supplicatione dicatur „Non obstante de certo canonicorum vel monachorum sive monialium numero“, numquam^c illa verba ponantur, nisi constaret de ipso^d numero nec etiamsi^e constaret^f, nisi dominus noster ex certa^g scientia hoc mandaret. Tunc enim^h mandaturⁱ, quod^j statim iste talis recipiatur ultra dictum numerum, si sit idoneus etc.^k, ut supra, et adduntur^l verba „Quod numerus^m alias in sua remaneat firmitateⁿ“.

^a Clausula – sequente *München 3063; VL 6165 int. 2* Respondens vero „Recipitur“, per verba „Non obstante canonicorum numero“, nisi papa de ipso numero constaret et, si constat, mandatur, quod illo recepto numerus remaneat in sua firmitate etc. *Köln 25b, Kraków 1288 (nur Ista – expectatione sowie Schluss), Prag 39 (links)* Ista regula deservit multis formis expectationum de canonicatu sub expectatione prebende et restringitur ad ecclesiam vel monasterium regulare ut in principio regule, (*und rechts*) quando papa ex certa scientia mandat, (*und Prag 39 mit Verweis auf, Krakau 1288 in direktem Anschluss an firmitate im Regelttext*) quia non debet trahi ad consequentiam; *Prato 1787 (links)* De clausula „Non obstante certo canonicorum vel monachorum numero“, (*rechts*) Si vero non est certus numerus, dic ut in regula prima infra Innocentii VI (= *Innozenz VI. Nr. 1*);

^b si *fehlt Berlin 861, PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, VL 6165 int. 3, Firenze 103, Göttingen 55, Hildesheim 665, Köln 25b, Kraków 391, München 3871, München 5313, München 15601, Opava 9, Oxford 72, Paris 1461, Trier 954 int. 1, Wien 215; Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Prag 39* Item si; *PL 685* Si; *Trier 947* Etiamsi; *Leipzig 1665* folgt etiam

^c numquam *Mainz 39 (individueller Fehler)* nulla; *Dublin 11059* folgt simpliciter

^d ipso *fehlt Berlin 210, Göttingen 55, Halle 76, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215; VL 2665* ipsorum

^e etiamsi *Dublin 11059* etiam que si; *Göttingen 55* etsi

^f nisi – constaret *fehlt Madrid 55*; de ipso – constaret *München 3871*; nec - constaret *fehlt Wien 215*

^g *VL 2665* folgt sua

^h enim *Hannover 176a, Wien 5102* etiam

ⁱ tunc – mandatur *fehlt VL 4990*

^j quod *München 3871* quod de ipso numero nec etiamsi constaret

^k etc. *fehlt VL 4990, Halle 76 Madrid 55, Maribor 120, Napoli 12, Prato 1787; Göttingen 55* etiam; *Ivrea 54* vel idonea

^l adduntur *Augsburg 117, Berlin 861, PL 685, VL 4990, Eichstätt 478, Hildesheim 665, Kiel 103, Köln 25b, Kraków 1288, Leipzig 1665, München 5313, Oxford 72, Paris 14457, Prag 45, St. Paul 142, Trier 954 int. 2, Wolfenbüttel 382* addantur; *Wien 5474 int. 1* addantur zu adduntur verbessert

^m *Mainz 1162* folgt ille

ⁿ si - firmitate *fehlt Ross. 1035, VL 2665, VL 6165 int. 3, München 3871, Napoli 20, Paris 1461 (nachgetragen)*

NOTA DE CERTO NUMERO ET ULTRA NUMERUM RECIPIENDO^a.

(4) Et si^b dominus noster non^c mandat^d, quod recipiatur quis^e ultra numerum^f, si constet^g, quod in ecclesia vel monasterio sit numerus^h et de hoc petitioⁱ faciat mentionem; mandatur^j, quod^k, cum aliquis deerit de^l numero^m, iste talis recipi debeat et non ante, salvo iure expectantiumⁿ, quibus per^o hoc nullum preiudicium^p generetur.

^a Nota - recipiendo *Prag 39; VL 2665, Dublin 11059* Nota, cum mandatur, quis ultra numerum non recipiatur; *VL 6165 int. 2* Respondens ipse, salvatur contra receptionem, que precipit fieri non obstante numero, de quo petitio faciat mentionem, per additionem, cum alias dicit de numero, et salvo iure expectantium; *Prato 1787* Quid, si mandatur aliquem recipi et non ponitur clausula „Non obstante“ et tamen ibi sit certus numerus; *Wien 5474 int. 1* Clausula, ubi est numerus

^b Et si *PL 647, München 15601, Oxford 72* Item si; *VL 3987* Et; *VL 4989, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, Trier 954 int. 1* Item et si; *VL 4990* Item quodsi; *Prag 45* Item zu Et si verbessert

- ^c non fehlt VL 4990, Dublin 11059, Graz 708 (nachgetragen), Mainz 1162, Oxford 72, Prag 39, Wien 215
^d mandet Budapest 81, Graz 708, München 16433, Opava 9, Prag 39, Trier 954 int. 2, Wolfenbüttel 382, Zeitz 13 mandat
^e quis fehlt PL 685; Oxford 72 in canonicum
^f Etsi – numerum fehlt Ross. 1035, VL 2665, VL 6165 int. 3, München 3871, Napoli 20, Paris 1461 (nachgetragen)
^g constet VL 2665, VL 4990, Göttingen 55, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Leipzig 1665, Opava 9, Paris 1461, Paris 14457, Trier 954 int. 2, Wien 5102 constat; Wien 5474 int. 1 constet zu constat verbessert
^h Ivrea 54, Oxford 72 folgt certus
ⁱ hoc petitio VL 4988 hac petitione; Mainz 1162, Opava 9, Prag 39, Prato 1787 folgt non
^j mandatur OL 778 mandatur
^k quod fehlt Trier 954 int. 1
^l de fehlt Trier 954 int. 1
^m de numero fehlt Trier 954 int. 2
ⁿ Göttingen 55 folgt cum; München 5313 folgt aliorum
^o per VL 6165 int. 2 super
^p preiudicium Berlin 210 iudicium

21.

UTRUM PER SIMPLEX „FIAT“ VENIAT PRIORATUS VEL ADMINISTRATIO, QUANDO SCRIBITUR DE ALIQUO RECIPIENDO IN ECCLESIA VEL MONASTERIO^a.

Item, si supplicetur pro aliquo recipiendo, ut supra proxime, et nihilominus petatur, quod provideatur ei de prioratu, administratione^b, dignitate vel officio aut beneficio regulari, si vacat vel cum vacabit, numquam per simplicem responsionem domini nostri^c „Fiat B^d“ intelligatur^e in talibus^f utrumque concessisse, nisi^g dumtaxat quod talis recipiatur in canonicum vel^h monachum, si sit idoneus etc.ⁱ, ut supra^j.

- ^a Utrum – monasterio Zeitz 13; München 3063 Signatura simplex ultra receptionem in ecclesia non concedit aliud beneficium; PL 647, Firenze 103 Si petatur, ut aliquis recipiatur et sibi provideatur, non venit utrumque, sed solum, quod recipiatur; Dublin 11059, Napoli 12 Nota, cum quis hec duo petit, ut recipiatur et ei provideatur; Göttingen 55 Per simplex „Fiat“ non venit dignitas, quando scribitur pro aliquo recipiendo; Ivrea 54, Wien 5474 int. 1 Quando quis petit recipi in monachum et sibi provideri de beneficio vacaturo regulare, non venit per „Fiat, ut petitur“; Prag 39 Per „Fiat“ non veniat dignitas nec beneficium regulare, cum pro eis et monachatu simul petatur, sed tantum venit, ut recipiatur in monachum
^b administratione fehlt Dublin 11059, München 7662
^c domini nostri fehlt Mainz 1162
^d B fehlt Napoli 20; VL 4989, München 15601, Trier 954 int. 1 P
^e intelligatur PL 647, PL 685, VL 3983, VL 4989, VL 6165 int. 1, VL 6165 int. 3, Firenze 103, Göttingen 55, Halle 76, Hildesheim 665, Kiel 103, Kraków 1288, Leipzig 1665, Madrid 55, Maribor 120, München 3871, München 5313, München 15601, Prag 45, Wien 443, Wien 5474 int. 1 intelligitur
^f in talibus fehlt Maribor 120, München 15601, Oxford 72; Prag 45 dominum nostrum
^g nisi fehlt München 7662
^h Mainz 39 folgt in
ⁱ etc. fehlt Augsburg 10, PL 647, Ross. 1035, Firenze 103, Kiel 103, Madrid 55, Maribor 120, München 5313, München 15601, Napoli 12 (nachgetragen), Prato 1787
^j etc. - supra fehlt Berlin 210, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215; ut supra fehlt Ivrea 54, Oxford 72

22.

DE TRANSLATIONE REGULARIUM AD ALIUD MONASTERIUM PONENDA IN LITTERIS, ETIAMS I NON PETATUR^a.

OL 778.	<i>Alle anderen Textzeugen.</i>
---------	---------------------------------

(1) Item, si canonicus^b regularis vel monachus supplicet^c super quocumque^d beneficio in alia^e ecclesia vel^f in alio^g monasterio^h, quamvis in petitioneⁱ nec^j responsione nulla fiat mentio de translatione^k, nihilominus

ante omnia in litteris apostolicis fiat ex nunc translatio et deinde beneficalis gratia subsequatur,	in litteris apostolicis transferri mandabitur ad ecclesiam vel monasterium, ubi beneficium huiusmodi consistet ^l .
--	---

^a De – petatur *Zeit* 13; *München* 3063 Translatio ad aliud beneficium pro regulari conceditur, si beneficium conceditur; *PL* 647, *Firenze* 103 In litteris apostolicis concessis monachis mandabitur transferri, quamvis id in petitione non ponatur; *VL* 4988 Quod per concessionem beneficii factam monacho v(eni)t concessa translatio; *Dublin* 11059, *Napoli* 12 Cum canonicus regularis vel monachus extra ecclesiam vel monasterium impetrat; *Ivrea* 54 Quod translatio fiat, etiamsi non petatur, quando impetrat in alio monasterio; *Prag* 39 De clausula translationis ponenda, cum mandatur regulari in alia ecclesia provideri. Nota translationem fiendam et non petitam, (*und mit Verweis auf, Krakau* 1288 *in Anschluss an* nihilominus *im Regeltext*) quia non potest esse consequens sine antecedente; *Prato* 1787 De regulari canonico vel monacho, qui petit de beneficio in alia ecclesia sibi provideri, vide extravagantem „Attendentes“ Benedicti XII (= *Benedikt XII. Nr. 32B*)

^b *München* 16433 folgt et

^c supplicet *Ross.* 1035, *Dresden* 87, *Hannover* 176a, *Heiligenkreuz* 268, *St. Florian* 616, *Wien* 5102, *Zeit* 13 supplicat

^d super quocumque *Mainz* 39 sibi de aliquo

^e alia *fehlt Napoli* 20; *Berlin* 210, *PL* 685, *VL* 2665, *VL* 4988, *VL* 6165 int. 3, *Göttingen* 55, *Hildesheim* 665, *Kraków* 391, *Madrid* 55, *München* 3871, *Oxford* 72, *Paris* 1461, *Paris* 14457, *Prag* 45, *Trier* 947 aliqua

^f vel *Mainz* 39 sive

^g alio *PL* 685, *Ross.* 1035, *VL* 2665, *VL* 6165 int. 3, *Göttingen* 55, *Kraków* 391, *München* 3871, *Napoli* 20, *Paris* 1461, *Paris* 14457, *Trier* 947 aliquo

^h *Mainz* 39 folgt sibi provideri

ⁱ petitione *PL* 685 supplicatione

^j nec *Mainz* 39 seu ipsius

^k de translatione *fehlt VL* 3987

^l quamvis – consistet *fehlt Kiel* 103; consistet *Augsburg* 10, *Berlin* 861, *PL* 685, *VL* 2665, *VL* 4989, *VL* 4990, *VL* 6165 int. 1, *Firenze* 103, *Göttingen* 55, *Halle* 76, *Ivrea* 54, *Kraków* 391, *Kraków* 1288, *Maribor* 120, *München* 3871, *München* 5313, *München* 15601, *München* 16433, *Napoli* 20, *Oxford* 72, *Paris* 14457, *Prag* 39, *Prag* 45, *Trier* 947, *Wien* 215, *Wolfenbüttel* 382, *Zeit* 13 consistit; *PL* 647, *VL* 4988, *Dublin* 11059, *München* 7662, *Trier* 954 int. 1 consistat; *Paris* 4121 constiterit; *Trier* 954 int. 2 fuerit

22Ka. Vizekanzler

Hanc clausulam „Nisi“ usque in finem posuit dominus vicecancellarius manu sua^a:

„Nisi dictus canonicus vel monachus esset in prima ecclesia vel in primo monasterio beneficiatus“, quia tunc non fit translatio, nisi demum tamen^b voluerit^c dignitatem, officium vel administrationem vigore gratie in alia ecclesia vel monasterio, quia tunc ante debet transferri et primum vacare beneficium^d.

^a Hanc – sua *OL* 778 *am rechten Rand mit Verweis auf Nisi*

^b tamen *OL* 778 cu(m)

^c voluerit *OL* 778 noluerit

^d Nisi dictus – beneficium *OL* 778 *in direktem Anschluss an* subsequatur

(2) Hoc idem mandatum fuit servari, quando mandatur extra curiam iudicibus conditionaliter, quod alicui etiam obtinenti vel expectanti beneficium provideant de certo prioratu alterius monasterii, si vacat, et alii non debeatur de iure, ut videlicet statim

22Kb. Vizekanzler

Hec verba „Antequam“ etc. usque „Fiat“ fuerunt de manu domini vicecancellarii^a:
antequam vigore dicte commissionis dictum conferat beneficium^b,

^a Hec – vicecancellarii OL 778 am rechten Rand mit Verweis auf Antequam

^b antequam vigore – fiat OL 778 in direktem Anschluss an statim

(3) fiat translatio et dimittat beneficium, quod obtinet, vel quod expectatio vacuetur.

23.

DE CASSATIONE EXPECTATIONUM IN GRATIIS REGULARIUM^a.

OL 778.	Alle anderen Textzeugen.
Item, si huiusmodi ^b canonicus ^c vel monachus expectet ^d beneficium auctoritate apostolica in ^e ecclesia vel monasterio ^f , unde ^g transfertur,	
semper ponatur in litteris talium, quod ex nunc littere et processus habiti super gratia, per quam beneficium, ut prefertur, expectet, ex nunc sint omnino irriti, vacui et inanes.	vel alibi ^h aliquam gratiam ⁱ obtineat, in litteris ^j secunde ^k gratie huiusmodi ponatur clausula, quod ^l ex tunc ^m littere super prima expectatione ⁿ confecte et processus habiti per easdem et omnia ^o inde secuta sint cassa ^p et irrita ac nullius roboris vel momenti. Et istud habet locum, si obtineat gratiam expectationis ^q ; in vacante vero seu certo modo vacaturo ^r cassantur post ^s assecutionem, ut supra ^t .

^a De – regularium *Zeit* 13; *München* 3063 Clausula pro regulari in litteris secundis cassatur; *Ivrea* 54, *Wien* 5474 *int.* 1 Cassantur littere prime, quando regularis impetrat aliam expectationem, videlicet quando transfertur; *Krakau* 391 Vide n. 242 (= möglicherweise Bonifaz IX. OT 48); *Prag* 39 (*rechts*) Nota de expectatione monachorum, (und mit Verweis auf momenti) ita quod totum cassatur non habendo respectum ad incompatibilitatem, sed ad monachum, qui in huiusmodi pauperi assimilatur, ut supra in regula nona (= Nr. 10), et etiam ex eo, quia effectum talis gratie habere non potest, nisi tantum transferetur; *Prato* 1787 Idem quod supra in regula „Item si alicui expectanti“ (= Nr. 9)

^b huiusmodi *Ivrea* 54, *Kraków* 391, *Paris* 1461, *Oxford* 72, *Trier* 947 quis; *Mainz* 39 aliquis

^c *Mainz* 39 folgt regularis

^d expectet *Mainz* 39 expectans

- ^e PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1 folgt eadem
- ^f Item – monasterio *fehlt* Kiel 103
- ^g unde PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Halle 76, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1 ubi
- ^h alibi Mainz 1162 aliqui
- ⁱ Berlin 210, Kraków 391 folgt expectationis
- ^j PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1 folgt apostolicis
- ^k secunde *fehlt* Berlin 210
- ^l quod *fehlt* Kraków 391
- ^m tunc Augsburg 117, Berlin 861, Ross. 1035, VL 3987, Eichstätt 478, Göttingen 55, Halle 76, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Hildesheim 665, Kiel 103, Köln 25b, Kraków 391, Kraków 1288, Leipzig 1665, München 16433, Paris 4121, Prag 45, Reims 771, St. Florian 616, St. Paul 142, Trier 987, Wien 215, Wien 5102, Wolfenbüttel 382, Zeitz 13 nunc; Halle 54, Napoli 12 tunc korrigiert aus nunc
- ⁿ expectatione Ivrea 54 gratia; Paris 1461 gratia seu expectatione
- ^o omnia *fehlt* Ross. 1035, Halle 54, Trier 987
- ^p VL 2665, VL 6165 int. 3, München 3871, Napoli 20, Paris 1461, Paris 14457 folgt et vana
- ^q ponatur - expectationis Madrid 55 prima gratia et omnia inde secuta cassentur; expectationis Mainz 1162 expectiva (!)
- ^r huiusmodi – vacaturo Oxford 72 littere prime gratie cassentur ex nunc ac prima gratia et omnia inde secuta, et id habet locum, si obtineat gratiam expectan(tem), in vacante vero, si certo modo vacat
- ^s post Berlin 210 per
- ^t ut supra *fehlt* Berlin 210

24.

DE CLAUSULA „ANTEFERRI“, QUANDO SIT PONENDA IN LITTERIS^a.

Item, si quis supplicet sibi gratiam quamcumque fieri sub expectatione^b cum clausula „Anteferri omnibus etiam^c auctoritate domini nostri^d expectantibus^e“, numquam per^f responsionem^g sive signum^h dicti domini nostriⁱ scilicet „Fiat B^j“ intelligatur prefatum dominum nostrum prescriptam „Anteferri^k“ clausulam sua auctoritate expectantibus concessisse. Et si forte contingeret dominum nostrum propria^l manu scribere „Fiat, ut petitur, etiam cum clausula ‚Anteferri‘“ predicta^m, nihilominus nos assistentes ei reddamusⁿ super hoc attentum dominum vicecancellarium, quod talem gratiam numquam^o expediat sine expressa conscientia domini nostri predicti per eum sibi verbotenus facienda^p.

^a De – litteris Zeitz 13; München 3063 Clausula „Anteferri“ per sequentem signaturam non venit per aliam, nisi per conscientiam expressam pape; VL 6165 int. 2 „Anteferri“ non venit per signaturam „Fiat B“, licet hoc in gratia expectativa sit petitum. Etsi in signatura dicatur, reddantur vicecancellarius attenti et papa; Köln 25b, Prag 39 (*rechts, mit Verweis auf expediat*) Quia agitur de magno preiudicio; Prag 39 (*links*) Nota de clausulis „Anteferri“, quando veniant et quando ponantur in litteris vel non

^b Berlin 210 folgt quod

^c etiam Berlin 210 et

^d Berlin 210 folgt pape

^e expectantibus *fehlt* Madrid 55

^f Halle 54, Madrid 55, Maribor 120 folgt simplicem

^g Halle 76 folgt Fiat

^h sive signum *fehlt* Madrid 55

ⁱ expectantibus – nostri *fehlt München 7662, Napoli 20, Paris 4121; sive - nostri fehlt Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Oxford 72, Wien 215; dicti domini nostri fehlt VL 3983, Prag 45, Prato 1787, Wolfenbüttel 382*

^j B VL 4989, VL 6165 int. 1, München 15601, Trier 954 int. 1 P

^k Anteferi *fehlt Berlin 210*

^l propria *Berlin 210 papam*

^m etiam cum - predicta *fehlt Paris 1461*

ⁿ nos - reddamus *Mainz 39 assistentes reddant; Berlin 210 assistent(es) reddatur*

^o numquam *Mainz 39 non*

^p facienda *Mainz 1162 facientis*

25.

DE CLAUSULA „SI EST ITA“ PONENDA IN LITTERIS CONFICIENDIS SUPER BENEFICIIS VACANTIBUS PER CONSTITUTIONEM „EXECRABILIS^a“.

Item^b, si cuiquam^c concedatur aut fiat gratia, etiamsi fieret^d motu proprio^e, de beneficio quocumque dimisso extra curiam vigore constitutionis „Execrabilis^{f1}“, etiamsi in signo domini nostri scriptum esset „Providemus .. de .. beneficio vel dignitate^g“, semper scribatur^h iudicibus extra curiam, quod ipsi auctoritate apostolica de illoⁱ provideant, si est ita.

¹ = **Nr. 65B.**

^a De – Execrabilis *Zeitz 13; München 3063 Clausula in litteris iudicibus extra curiam in beneficiis vacantibus vigore „Execrabilis“; Dublin 11059, Napoli 12 Super beneficiis dimissis extra curiam; Heiligenkreuz 268, Wien 5102 Motus proprius. De vacante per „Execrabilis“ sit commissio. Clausula „Si est ita“. Providemus de beneficio etc.; Köln 25b, Kraków 1288 (im Regelttext), Prag 39 (links) Ista est de obtinenti simul beneficia incompatibilia; Köln 25b, Kraków 1288, Prag 39 (rechts neben Nr. 24) Nota quando scribitur iudicibus, ut provideant ipsi et non providet papa, sed mandat provideri*

^b OL 778 *folgt quod*

^c cuiquam *Mainz 39 antequam; Augsburg 10, Berlin 861, PL 685, VL 2665, VL 6165 int. 2, VL 6165 int. 3, Ivrea 54, Köln 25b, Kraków 1288, Madrid 55, Maribor 120, München 3871, Napoli 20, Oxford 72, Paris 1461, Paris 14457, Trier 947 alicui; Augsburg 117, Napoli 12 alias antequam cuiquam*

^d fieret *PL 647, PL 685, Ross. 1035, VL 3983, Firenze 103, Kraków 391, Leipzig 1665, Maribor 120, Trier 947, Trier 954 int. 1, Wien 215, Wolfenbüttel 382 fiat*

^e motu proprio *Halle 54 manu propria; München 7662 manu propria et motu proprio*

^f *Kraków 1288 folgt Iohannis XXII*

^g *Mainz 39 ohne Referenzpunkte*

^h semper scribatur *Mainz 1162 subscribatur*

ⁱ de illo *fehlt VL 2665, Oxford 72; Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Prag 39 de illis; Napoli 20 folgt beneficio*

26.

Item, si fiat gratia de beneficio dimisso vel dimittendo per assecutionem alterius beneficii^a noviter collati per dominum nostrum vel^b auctoritate sua, si dominus noster scripserit „Providemus^c“, semper scribatur iudicibus, quod, si vacat per assecutionem pacificam vel^d quamprimum sic^e vacabit, provideant de eodem.

^a beneficii *fehlt OL 778*

-
- ^b nostrum vel *fehlt Prag 45*
^c *Göttingen 55 folgt quod*
^d vel *Berlin 210 alias; Trier 954 int. 2 folgt alias*
^e sic *fehlt Göttingen 55*

26K. Vizekanzler

De manu domini vicecancellarii, quod sequitur, videlicet „Deliberandum^a“.

^a De - Deliberandum OL 778 am linken Rand auf der Höhe von Nr. 26

27.

Item, si quis supplicet sibi conferri beneficium electi in episcopum vel promoti in abbatem, quod asserit vacare^a per eius promotionem^b factam per dominum nostrum^c, si dominus noster^d respondeat „Fiat B“, nihilominus semper^e scribatur iudicibus, ut beneficium ipsum^f, quod per ipsius electi consecrationem^g vel abbatis benedictionem sive per^h eum habitam et obtentamⁱ pacificam administrationem bonorum monasterii sui speratur^j in proximo vacaturum, supplicanti conferant, cum vacabit. Hoc ipsum observetur^k, etiamsi dominus noster gratiam faceret^l motu proprio; in casu isto^m, etiamsi scriberet „Providemusⁿ proprio motu^o“.

-
- ^a vacare *Trier 954 int. 2 vacaturum*
^b eius promotionem *Göttingen 55, Hildesheim 665 promotionem suam; Prag 45 promotionem sibi*
^c per dominum nostrum *fehlt Prag 45*
^d noster *fehlt Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215*
^e semper *Trier 954 int. 2 tamen*
^f ipsum *fehlt Prag 45*
^g per ipsius – consecrationem *Prag 45 ante huiusmodi electi confirmationem; electi consecrationem Trier 954 int. 2 clausula (!) confirmationem et consecrationem*
^h sive per *Prag 45 super*
ⁱ *Prag 45 folgt possessionem*
^j speratur *fehlt Prag 45*
^k observetur *Hildesheim 665 conservetur; Prag 45 observetur verbessert aus conservetur; Trier 954 int. 2 servetur*
^l faceret *fehlt Prag 45*
^m *Prag 45 folgt fecerit*
ⁿ scriberet *providemus Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665 scribemus; providemus fehlt Prag 45*
^o proprio motu *fehlt Trier 954 int. 2*

27K. Vizekanzler

Idem scripsit „Deliberandum^a“.

^a Idem – Deliberandum OL 778 am linken Rand von Nr. 27 auf der Höhe von Hoc ipsum observetur

28.

Item, quod^a in litteris, in quibus scribitur iudicibus, quod conferant^b certum beneficium certo modo^c expresse narrato proximo vacaturum, in mandato facto iudicibus, ut^d, quamprimum beneficium ipsum^e premissa modo vacabit, illud conferant, numquam^f post verbum „Premisso“ ponantur hec verba scilicet^g „Vel^h alio quocumque modo“, que hactenus ponebantur.

^a quod *Prag 45* si

^b iudicibus - conferant *Trier 954 int. 2* quod

^c *Trier 954 int. 2* folgt tunc

^d ut *Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665* et

^e beneficium ipsum *Trier 954 int. 2* ipso

^f numquam *fehlt Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215*

^g scilicet *fehlt Prag 45*

^h vel *Wien 215* nihil

29.

DE CLAUSULIS „SI TIBI CONSTITERIT“ ETC. PONENDIS IN COMMISSIONIBUS SIVE GRATIIS CONDITIONALIBUS^a.

<i>Berlin 210, OL 778, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215.</i>	<i>Alle anderen Textzeugen.</i>
---	---------------------------------

Item^b in commissionibus quibuscumque, in quibus facienda est^c facti^d narratio^e, et in^f quibuscumque^g gratiis^h conditionalibus, in quibus dominus nosterⁱ sic respondet „Fiat, si est ita^j, B^k“ vel per alium^l modum conditionalem^m,

numquam in talibus istis verbis utamur scilicet ⁿ „Premissis veris existentibus“, sed ponatur conditio clara videlicet „Si premissa reppereritis ^o “	semper ponatur ^p conditio ^q clara ^r videlicet „Si premissa reppereritis esse ^s vera ^t “
--	--

vel „Vobis^u constiterit ita^v esse^w“ vel „Si ita est^x“.

^a De – conditionalibus *Zeit 13; München 3063* Clausula in narratione facti et signatura conditionali; *Dublin 11059, Napoli 12* Nota clausulam super facti narratione et gratiis conditionalibus; *Hannover 176a* Quando ponitur „Si est ita“ vel conditio in litteris; *Köln 25b, Prag 39* Nota de gratiis conditionalibus, (*in Prag 39 mit Verweis auf constiterit esse*) quia super hoc fienda gratia; *St. Florian 616* Fiat, si est ita

^b *Mainz 39* (außer *Göttingen 55, Halle 54, Hildesheim 665, Kraków 391, Trier 954 int. 2, Wien 215*) folgt quod; *Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162* folgt quod si; *Maribor 120, Oxford 23, Oxford 72, Prato 1787* folgt si

^c est *fehlt Trier 947*

^d in quibus – facti *Berlin 861, Köln 25b, Kraków 1288* est facienda; *VL 4988, VL 4990* in quibus fienda; *Halle 54* in quibus est facta

^e narratio *Kiel 103* io (!); *Paris 4121* mentio

^f quibuscumque – in *Maribor 120* sive

^g est - quibuscumque *München 7662* et narratio in quibuscumque facti

^h gratiis *fehlt Oxford 72*

ⁱ *VL 4989* folgt papa

- ^j ita *fehlt Heiligenkreuz 268*
^k Fiat - B *PL 647, Firenze 103* Si est vel ita fiat; B *fehlt München 5313, München 15601, Prato 1787, Trier 954 int. 1; Paris 4121 R*
^l alium *fehlt VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1*
^m vel - conditionalem *fehlt Maribor 120; conditionalem München 7662 conditionatum*
ⁿ scilicet *fehlt Hildesheim 665; Prag 45* videlicet
^o *Prag 45 (interlinear), Trier 954 int. 2* folgt esse vera
^p *Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162* folgt talis
^q *conditio Dresden 87* petitio
^r semper - clara *Maribor 120* ponantur hec verba vel similia; clara *Madrid 55* talis; *Halle 54* folgt clausule
^s reppereritis esse *Leipzig 1665* reperiantur
^t vera *fehlt Paris 14457; Köln 25b (am Rand nachgetragen), Kraków 1288* folgt quia super hoc fundatur gratia
^u Vobis *Göttingen 55* non; *Mainz 1162, Prag 45* Si vobis
^v ita *fehlt Trier 947*
^w ita esse *fehlt Prag 45*
^x est *fehlt VL 3987*

29K. Johannes XXIII.

VOLUNTAS SUPER EODEM DOMINI IOHANNIS XXIII^a

Placet domino nostro Iohanni XXIII^b, quod idem servetur, si signatio conditionalis^c non fuerit.

^a Voluntas – XXII (!) VL 2665

^b XXIII *München 3871* vicesimo tertio

^c conditionalis *fehlt Berlin 861*

30.

DE CERTO BENEFICIO ALICUIUS VIVENTIS IMPETRANDO ET RESERVANDO, CUM DUABUS RESERVATIONIBUS GREGORII^a.

Item^b super certo^c beneficio alicuius persone viventis^d, nisi esset prelati promotus per dominum nostrum^e vel obtinens beneficium aliquod vacaturum per assecutionem alterius^f, ut supra, numquam fiat specialis reservatio pro certa alia persona, cui beneficium illud haberet conferri, et, si que grosse^g propter occupationes vel alias occurrerint, numquam tradantur^h ad bullam.

^a De – Gregorii *Zeititz 13; München 3063* Reservatio specialis non fit de beneficio vacante viventis, nisi per contractum matrimonii et promotionem; *Dublin 11059, Napoli 12* De reservatione beneficii alicuius viventis non nisi duobus casibus fienda; *Ivrea 54, Wien 5474 int. 1* Quod super beneficio viventis alicuius clausula reservationis non datur; *Köln 25b, Kraków 1288 (im Regelttext), Prag 39 (links)* Nota reservationem beneficii persone viventis (*und Prag 39 rechts*) Nota exceptionem, (*und Prag 39 mit Verweis auf* deberet) quia daretur occasio malignandi vel machinandi in mortem obtinentis huiusmodi beneficium; *Paris 4121* Quod non fiant littere super reservatione beneficii viventis nisi vacaturi per promotionem vel assecutionem vel contractum matrimonii

^b *Augsburg 10, Berlin 861, VL 2665, VL 6165 int. 3, Göttingen 55, Halle 76, Heiligenkreuz 268, Ivrea 54, Kiel 103, Köln 25b, Kraków 391, Kraków 1288, Leipzig 1665, Madrid 55, Maribor 120, München 3871, Napoli 12, Napoli 20, Oxford 72, Paris 1461, Paris 4121, Reims 771* folgt quod; *Augsburg 117, Budapest 81, PL 647, Eichstätt 478, Firenze 103, Graz 708, Halle 54, Hildesheim 665, Mainz 1162, München 15601, Prag*

39 (durchgestrichen), Prag 45 (durchgestrichen), Wien 215 **folgt si**; Mainz 39 (außer Prato 1787) folgt quodsi

^c certo Wien 5102 tertio

^d viventis München 7662, Wien 5102 venientis

^e nostrum fehlt Mainz 1162

^f Mainz 39 folgt etc.

^g grosse Oxford 72 tales gratie; PL 647, Firenze 103 folgt super hoc

^h tradantur Mainz 39 tradentur

30Ka. Gregorius XI.

PER CONTRACTUM MATRIMONII^a.

Placet^b domino pape^c Gregorio^d, quod, si reservetur beneficium, cum vacabit per contractum matrimonii, expediantur^e littere, sed non^f per alios modos quam^g supradictos^h.

^a Per - matrimonii Ivrea 54; VL 6165 int. 2 Reservatio, cum vacabit per contractum matrimonii, non extenditur ad alios modos; Köln 25b, Kraków 1288 (im Regelttext), Prag 39 (rechts) Quia cessat occasio machinationis; Kraków 391 Vide 114 (= Urban V. Nr. 23); München 5313 Gregorius XI; Napoli 12 De reservatione predicta in alio casu fienda; Napoli 20 Gregorius XI; Prag 39 (am oberen Rand) In quattuor igitur vacationum modis potest fieri reservatio specialis beneficii prelati viventis videlicet munus consecrationis, per assecutionem, per contractum matrimonii, per ingressum religionis

^b Placet Maribor 120 Item placet

^c pape fehlt Augsburg 10, PL 647, VL 3983, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Halle 54, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Ivrea 54, Köln 25b, Kraków 391, Kraków 1288, München 5313, München 15601, München 16433, Napoli 12 (nachgetragen), Opava 9, Oxford 72, Trier 954 int. 1, Trier 954 int. 2, Wien 215, Wien 5102; Augsburg 117, Berlin 861, Budapest 81, PL 685, VL 2665, VL 3987, VL 6165 int. 3, Eichstätt 478, Göttingen 55, Graz 708, Halle 76, Hildesheim 665, Kiel 103, Leipzig 1665, Madrid 55, Mainz 1162, Maribor 120, München 3871, Napoli 20, Paris 1461, Paris 14457, Prag 39, Prag 45, Reims 771, St. Paul 142, Trier 947, Wolfenbüttel 382 nostro; VL 4988 nostro pape; Paris 4121 nostro domino

^d PL 647, VL 3983, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1, Wolfenbüttel 382 folgt pape XI; Ross. 1035, Halle 54, Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Trier 954 int. 2, Wien 5102 folgt pape; Madrid 55 folgt predicto; Napoli 20 folgt XI

^e Berlin 210, Kraków 391 folgt tunc

^f non fehlt Madrid 55

^g quam fehlt Augsburg 10, Berlin 861, VL 2665, VL 6165 int. 3, Ivrea 54, München 3871, München 7662, Napoli 20, Oxford 72, Paris 14457

^h quam supradictos fehlt Augsburg 117, Eichstätt 478

30Kb. Johannes XXIII.

VOLUNTAS DOMINI IOHANNIS XXIII SUPER EODEM^a.

Placet domino nostro Iohanni XXIII, quod beneficium huiusmodi non censeatur esse reservatum, nisi inde sequatur^b matrimonium.

^a Voluntas – eodem VL 2665

^b sequatur VL 2665, München 3871, Paris 1461, Paris 14457 subsequatur

30Kc. Gregorius XI.

IDEM SUPER INGRESSU RELIGIONIS^a.

Item voluit^b idem dominus noster Gregorius^c, XVI^d kalendas decembris^e anno tertio^f, quod^g de cetero^h expediantur littere super reservationeⁱ beneficii, cum vacabit^j per professionem^k ingressus^l religionis, dum tamen tempore date^m fueritⁿ religionem^o ingressus^p.

^a Idem – religionis *München 3063; VL 4990, Trier 954 int. 1* De beneficio vacaturo per ingressum religionis; *Dublin 11059* Super eadem in quarto casu per confessionem; *Napoli 12* Super eadem in quarto casu per professionem; *Reims 771* Gregorius

^b voluit *fehlt Prato 1787*

^c Gregorius *fehlt Madrid 55*

^d XVI *PL 685 XVII; Trier 954 int. 2* decimosexto

^e decembris *Augsburg 10, Ivrea 54, Prag 45* septembris

^f tertio *Augsburg 117, Berlin 210, VL 3983, Eichstätt 484, Kiel 103, Prag 45, Prato 1787, St. Paul 142 III; Trier 947 3°; Prato 1787* folgt declaravit

^g XVI – quod *Maribor 120* ut; *Oxford 72* quod

^h quod - cetero *fehlt Halle 76; de cetero fehlt Oxford 72*

ⁱ reservatione *VL 6165 int. 3, Napoli 20* conservatione

^j beneficii - vacabit *Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215* beneficiorum vacantium; *Maribor 120, Trier 947* beneficii vacantis

^k professionem *Wien 215* confessionem; *Wolfenbüttel 382* assecutionem

^l ingressus *Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215* vel ingressum

^m date *Trier 954 int. 1* datum

ⁿ fuerit *Kraków 391, Wien 215* fuit

^o religionem *fehlt Trier 954 int. 2*

^p ingressus *fehlt Paris 4121*

31.

DE EXECUTORIBUS DANDIS SUPER CARITATIVO SUBSIDIO A SUBDITIS PER PRELATUM EXIGENDO^a.

Item, si quis prelatus supplicet super moderato^b subsidio a suis subditis exigendo certis^c super hoc executoribus deputatis, numquam per responsionem „Fiat B^d“ intelligatur per^e dominum nostrum de executoribus^f concessionem aliquam factam esse et, si forsitan per huiusmodi responsionem^g dicti^h executoresⁱ concederentur, nihilominus non^j expediantur littere ad^k bullam, nisi prius^l verbotenus habita conscientia domini nostri prefati super hoc.

^a De – exigendo *Zeititz 13; München 3063* Littere super moderato subsidio prelati non expediantur per simplicem signaturam papa inconsulto; *VL 2665, Dublin 11059, Napoli 12* De executoribus dandis prelati pro non soluto subsidio; *Köln 25b, Kraków 1288 (je nur 1. Satz), Prag 39 (links)* Nota, quod non dantur executores pro subsidio exigendo. Petit ergo amabiliter ab eis, sed non potest coercere, (*und rechts mit Verweis auf nihilominus*) quia timetur nimia extorsio; *Paris 1461, Trier 987* Si prelatus supplicet super moderato subsidio

^b moderato *PL 647, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1* non dato

^c certis *Mainz 39 (individueller Fehler)* certo; *Kraków 391, Kraków 1288* folgt sibi

^d B *fehlt Ivrea 54; PL 647, VL 4989, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1* P

^e per *fehlt Berlin 210*

^f de executoribus *fehlt Prato 1787*

^g *Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Opava 9, Prag 39* folgt Fiat B

^h dicti *Kraków 391* domini

ⁱ concessionem – executores *fehlt München 7662*

^j non *fehlt Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Opava 9*

^k ad *Mainz 1162* per

ⁱ prius fehlt VL 4990; Mainz 39 primo

32.

DE PREPOSITIONE „CUM“ AC COPULA „ET“ PONENDA IN LITTERIS^a.

Item, si quis supplicet gratiam sibi fieri de canonicatu et prebenda cum prestimoniis cedentis vel^b decedentis canonici, numquam ponatur in minuta vel grossa^c loco^d prepositionis „Cum“^e copula „Et“ nec etiam fiat locutio in plurali, sed in^f singulari dumtaxat videlicet „Prebendam vero cum prestimoniis^g etc., si^h in dicta ecclesia vacat ad presens vel cum vacabit, quamⁱ per te^j vel procuratorem^k tuum etc. duxeris acceptandam^l“.

^a De – litteris *Zeititz 13; München 3063* Littere de canonicatu cum prestimoniis non ponantur in plurali locutione; *VL 4988* Nota, quando impetratur prebenda cum prestimoniis, ponatur in singulari; *Graz 708* De canonicatu et prebenda cum prestimoniis vacaturis. Sensus est, quod ⟨per⟩ hanc canonicus expectans potest acceptare canonicatum et prebendam vacantem per eandem personam simul, sed non potest acceptare prebendam et canonicatum vacantes per unam personam et non prestimonia vacantia per aliam personam, sive vacent simul sive divisim; *Hannover 176a, Heiligenkreuz 268, Wien 5102* Loco „Cum“ non ponitur „Et“; *Wien 5474 int. 1* De prestimoniis, quando impetrantur, ponatur „Cum“ et non „Et“

^b VL 3983 folgt non

^c minuta vel grossa *Mainz 39 (außer VL 4990, VL 6165 int. 2, Kiel 103, Napoli 20, Prato 1787)* minutis vel grossis; *Wien 5474 int. 1* minutis vel gratiosis

^d loco fehlt *Berlin 210*

^e in – cum fehlt *Madrid 55*

^f plurali – in fehlt *Madrid 55, Oxford 72*

^g prestimoniis *Mainz 39 (individueller Fehler)* predestimoniis

^h etc. si *Berlin 210* etiamsi

ⁱ *PL 647, PL 685, VL 3984, VL 3987, VL 4989, VL 4990, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Kiel 103, Madrid 55, Maribor 120, München 5313, München 15601, Napoli 12, Prato 1787, Reims 771, Trier 947, Trier 954 int. 1* folgt tu

^j vel te fehlt *Trier 947*

^k procuratorem *München 7662* canonicum

^l duxeris acceptandam *Madrid 55* etc.; acceptandam *OL 778, PL 647, VL 4989, VL 6165 int. 1, Firenze 103, Halle 54, Hildesheim 665, München 3871, München 15601, Napoli 20, Opava 9, Prag 39, Trier 954 int. 1, Trier 987, Wien 215, Wien 5102, Wien 5474 int. 1, Wolfenbüttel 382* acceptandum; *Oxford 72* etc.

33.

DE RESERVATIONE SPECIALI VEL RESIGNATIONE FACTA IN MANIBUS ALICUIUS NARRATIS IN SUPPLICATIONE PROBANDIS ANTE EXPEDITIONEM LITTERARUM^a.

OL 778.

Alle anderen Textzeugen.

Item, si^b in litteris alicuius gratie^c fiat^d narratio de reservatione speciali facta ante vel post^e obitum^f vel alias^g sive de resignatione^h factaⁱ in manibus alicuius, etiamsi^j per procuratorem ad hoc specialiter constitutum, numquam littere tradantur ad bullam, nisi facta prius fide de reservatione sive^k de resignatione^l et potestate recipientis et mandato procuratoris^m resignantis, nisi alias domino vicecancellario de hiis constet, sed nihilominus in examineⁿ

litterarum per signi^o appositionem in clausulis de hiis^p facientibus mentionem et etiam verbotenus in expeditione litterarum ipsarum

reddamus eum attentum.	reddatur attentus ^q dominus vicecancellarius per assistentes eidem ^r .
------------------------	--

- ^a De – litterarum *Zeitiz* 13; *München* 3063 Littere de reservatione et resignatione facta in occulto non expeditur, et vicecancellarius avisetur per signum; *PL* 647, *Firenze* 103 Que littere reservationum specialium et resignationum per procuratorem tradende sunt ad bullam; *VL* 4988 (*links*) Quod coram vicecancellario est probanda resignatio alias specialis reservatio (*und rechts*) Vide supra 25 (= Nr. 30Kc); *Dublin* 11059, *Napoli* 12 De fide fienda, ut littere transeant; *Köln* 25b, *Prag* 39 Nota de omnibus diocesibus, que ponuntur in Cancellaria, (*und Prag 39 mit Verweis auf nihilominus*) quamvis constet vicecancellario; *Paris* 1461, *Trier* 987 Nota, quod non dantur littere ad bullam nisi facta fide de reservatione speciali aut resignatione, si narrentur; *Prato* 1787 Littera non debet transire per Cancellariam nec eius narrativa probatur; *Wien* 5474 int. 1 Quod littere non tradentur ad bullam sine cedula reservationis aut resignationis
- ^b si *Augsburg* 10, *Ross.* 1035, *VL* 2665, *Ivrea* 54, *München* 3871, *Napoli* 20, *Paris* 1461, *Paris* 14457 cum
- ^c alicuius gratie *fehlt Maribor* 120; *gratie fehlt PL* 685, *Hannover* 176a, *Mainz* 1162, *Oxford* 72
- ^d fiat *VL* 2665, *Göttingen* 55, *München* 3871, *Napoli* 20, *Oxford* 72, *Paris* 14457 fit
- ^e vel post *fehlt berlin* 2, *OL* 778
- ^f *Ivrea* 54 *folgt* alicuius persone
- ^g vel alias *fehlt Madrid* 55, *Oxford* 72
- ^h resignatione *PL* 685, *Trier* 954 int. 1 reservatione
- ⁱ ante – facta *fehlt Mainz* 39 (*individueller Fehler*)
- ^j etiamsi *Augsburg* 10, *Berlin* 210, *VL* 2665, *VL* 3983, *VL* 6165 int. 3, *Ivrea* 54, *Madrid* 55, *München* 3871, *Napoli* 20, *Paris* 1461, *Paris* 14457 et; *Berlin* 861, *VL* 3987, *Göttingen* 55, *Halle* 76, *Hildesheim* 665, *Kiel* 103, *Köln* 25b, *Kraków* 391, *Kraków* 1288, *Leipzig* 1665, *Maribor* 120, *München* 16433, *Oxford* 72, *Prag* 45, *Trier* 947, *Trier* 954 int. 2, *Trier* 987 et si; *VL* 4988 etiam
- ^k de reservatione sive *fehlt Oxford* 72; sive *Mainz* 39 ac etiam
- ^l sive – resignatione *fehlt Halle* 54, *Wien* 5474 int. 1; resignatione *Mainz* 1162 reservatione
- ^m recipientis – procuratoris *fehlt VL* 4989, *Trier* 954 int. 1
- ⁿ examine *Oxford* 72 executione
- ^o per signi *PL* 647, *VL* 4989, *VL* 4990, *Firenze* 103, *Mainz* 1162, *München* 5313, *München* 15601, *Opava* 9, *Trier* 954 int. 1, *Wien* 443, *Wien* 5474 int. 1 presertim; *Graz* 708, *Prag* 39 presertim per signi
- ^p constet – hiis *fehlt VL* 6165 int. 1
- ^q attentus *Kraków* 391 hactenus
- ^r per – eidem *fehlt Kraków* 1288, *Maribor* 120; *Oxford* 72 etc.

34.

DE CLAUSULA „NON OBSTANTE STATUTO DE PRIMA RESIDENTIA“, QUANDO SIT PONENDA IN PRIVILEGIIS SUPER PERCEPTIONE FRUCTUUM IN ABSENTIA^a.

Item in privilegiis super perceptione fructuum numquam ponatur clausula „Non obstante statuto^b de prima residentia non^c facta“, nisi de hoc in petitione vel responsione domini nostri specialis et expressa mentio habeatur.

^a De – absentia *Zeitiz* 13; *München* 3063 Clausula de non residentia non conceditur sine expressione pape; *VL* 2665, *Dublin* 11059, *Napoli* 12 De privilegiis super perceptione fructuum; *VL* 3984 Non tolluntur statuta de prima residentia, nisi in petitione contineatur; *Göttingen* 55 De dispensatione super perceptione fructuum in absentia; *Prato* 1787 De clausula „Non obstante statuto de prima residentia non facta“

^b statuto *fehlt Kiel* 103

^c non *Budapest* 81, *Graz* 708, *Mainz* 1162 iam

35.

UTRUM IN GRATIA SPECIALI AD COLLATIONEM ALICUIUS ETC. VENIANT BENEFICIA, QUE HABEAT CONFERRE DIOCESANUS^a.

Item, cum petitur gratia de beneficio spectante^b ad collationem episcopi ecclesie regularis^c, ubicumque vacet, et dicat dominus noster „Fiat B^d“, quod^e ad beneficia, que habet^f in alia^g diocesi^h, extendatur.

^a Utrum – diocesanus *Zeitiz 13; München 3063* Simplex signatura concedit collationem extra diocesim; *VL 4988* Vide de signatura „Fiat B“, vide supra 19 (= Nr. 21); *Köln 25b, Kraków 1288, Prag 39* Nota, quod in expectationibus in speciali forma includuntur beneficia extra diocesim; *Madrid 55* Nota, expectans ad collationem unius, qui habet ecclesias in diversis dioceses, in gratia speciali extenditur ad illas dioceses; *Paris 1461* Per „Fiat B“ non datur expectatio extra diocesim

^b spectante *Mainz 39 (individueller Fehler)* vacante

^c regularis *Prag 39 cathedralis*

^d B *PL 647, VL 4989, VL 6165 int. 1, Firenze 103, München 5313, München 15601, Trier 954 int. 1 P; Berlin 86, Köln 25b, Kraków 1288* folgt vult

^e quod *fehlt Göttingen 55, München 15601, Wien 5474 int. 1; Ross. 1035, VL 3983, Paris 1461, Oxford 72, Wolfenbüttel 382* quo

^f que habet *fehlt VL 4990*

^g alia *Mainz 1162* illa

^h diocesi *Ross. 1035, Halle 54* ecclesia

35K. Anonym

Istud servatur^a in gratia speciali etiam^b ad collationem cuiuscumque et etiam, si non petatur^c ubicumque^d.

^a servatur *Berlin 861, Ross. 1035, Ivrea 54, Köln 25b, Mainz 1162, Opava 9, Trier 954 int. 1, Wien 443, Wien 5474 int. 1* reservatur; *Budapest 81, Graz 708* non servatur

^b etiam *PL 647, Firenze 103, Halle 76, Maribor 120, Trier 947* et

^c petatur *Halle 54, Halle 76, Mainz 1162, Opava 9, Prag 39, Prag 45, Trier 987* petitur

^d et etiam – ubicumque *fehlt Hildesheim 665, Kraków 391, Wien 215*

36.

DE CERTA CLAUSULA PONENDA IN LITTERIS SUPER UNIONE CONFICIENDIS^a.

Item, quod^b, ubi^c fit unio alicuius beneficii alteri, addatur clausula „Quod pretextu expectantium etiam auctoritate domini nostri unio non valeat impediri^d“.

^a De – conficiendis *Zeitiz 13; München 3063* Clausula in unionibus beneficiorum; *Göttingen 55* De incorporatione seu de unione beneficiorum; *Ivrea 54, Wien 5474 int. 1* Clausula super unione, quod impediatur expectantem; *Köln 25b, Prag 39* Nota, quod unio non impeditur propter expectationes; *Leipzig 1665* Nota hoc, ponatur clausula in unionibus, per eas non impediuntur expectantes

^b quod *fehlt Ross. 1035, VL 4990, Dublin 11059, Halle 54, Hannover 176a, Kraków 391, München 3871, München 16433, Napoli 12, Prag 45, Wolfenbüttel 382; Oxford 72* ubicumque

^c quod ubi *fehlt München 7662; ubi Hannover 176a* cum; *Köln 25b* ibi

^d impediri *Opava 9, Oxford 72, Trier 954 int. 2* expediri

37.

DE LITTERIS CONFICIENDIS IN ECCLESIA, UBI NON EST CERTUS NUMERUS CANONICORUM VEL DISTINCTIO PREBENDARUM^a.

Item, cum petitur provideri in certa ecclesia^b de canonicatu et prebenda et dominus^c simpliciter respondeat^d, quod^e „Fiat^f“, si in dicta ecclesia non est certus^g numerus nec distinctio prebendarum, quod^h fiant littere secundum conditionem ecclesieⁱ.

^a De – prebendarum *Zeit* 13; *München* 3063 Signatura per „Fiat“ de canonicatu petit litteras secundum conditionem ecclesie et informationem; *VL* 4988 (*links*) Utrum veniat canonicatus et prebenda per „Fiat B“ (*und rechts*) Vide supra proxima (= *Nr. 36*, richtig wäre *Nr. 35*); *Dublin* 11059, *Napoli* 12 Nota, ubi non est numerus, secundum conditionem ecclesie expediuntur littere; *Ivrea* 54, *Wien* 5474 *int. 1* Quando non est distinctio prebendarum et certus numerus secundum etiam, quod decebit; *Köln* 25b, *Prag* 39 Nota litteras fiendas secundum condiciones in ecclesia; *Kraków* 391 Adde 65 (= *Innozenz VI. Nr. 1*); *Prato* 1787 Quod per simplex „Fiat“ non tollitur ecclesie conditio, sed secundum eam censetur gratia facta

^b ecclesia *München* 15601 gratia

^c *Mainz* 39 folgt noster

^d respondeat *Paris* 4121, *Reims* 771 respondet

^e simpliciter - quod *Mainz* 39 dicat simpliciter

^f *PL* 685, *Eichstätt* 478, *Leipzig* 1665, *Madrid* 55, *Maribor* 120, *Oxford* 72, *Prag* 45, *St. Paul* 142, *Trier* 947 folgt B quod; *Mainz* 39 folgt quod

^g *Berlin* 210, *Ross.* 1035, *Göttingen* 55, *Halle* 54, *Hildesheim* 665, *Kraków* 391, *Prag* 45, *Reims* 771, *Trier* 954 *int. 2*, *Wien* 215 folgt canonicorum

^h quod *fehlt Mainz* 39

ⁱ ecclesie *fehlt PL* 647, *VL* 4989, *VL* 4990, *VL* 6165 *int. 1*, *Firenze* 103, *München* 5313, *München* 15601, *Trier* 954 *int. 1*

38.

Item mandavit dominus noster, quod, quando mandatur provideri de beneficio vacante sub conditione^a et ille, cui mandatur provideri^b, sit expectans, prime littere non^c cassentur, donec dictum beneficium, quod mandatur, ut predicatur^d, conferri, fuerit^e pacifice assecutus.

^a sub conditione *fehlt Ross.* 1035, *Halle* 54

^b provideri *fehlt Berlin* 210

^c non *fehlt Ross.* 1035, *Halle* 54

^d predicatur *Ross.* 1035, *Halle* 54 dicitur

^e conferri fuerit *Trier* 954 *int. 2* sit

39.

DE CLAUSULA „SEU QUOVIS ALIO MODO“ PONENDA IN GRATIIS VIDELICET IN DUOBUS CASIBUS DUMTAXAT^a.

Item mandavit dominus noster^b, quod, quando reservatur beneficium conferendum seu mandatur conferri certe persone, cum vacabit per^c promotionem^d alicuius vel^e assecutio-

nem^f alterius^g beneficii^h, quod ponatur in litterisⁱ „Cum premissio^j modo^k preterquam^l per mortem illius obtinentis illud vacare contigerit^m“.

^a De – dumtaxat *Zeititz 13; München 3063* Clausula in certo beneficio, cum vacabit, reservato; *VL 2665, Dublin 11059, Napoli 12* Nota clausulam, cum reservatur beneficium per promotionem vel assecutionem; *VL 3984* Quando debet poni causula „Cum premissio vel alio quovis modo preterquam per ipsius obitum“ etc.; *VL 4988* Clausula, que ponitur in litteris reservationum specialium personarum; *Köln 25b, Kraków 1288 (im Regeltex)*, *Prag 39 (links)* Quocumque igitur modo ex eadem persona vacet, habebit, (*und mit Verweis auf mortem*) ne machinaretur in mortem, 2. Teil auch *Köln 25b; Prag 39 (rechts)* Nota preterquam per obitum, et potest addi per contractum matrimonii et ingressum religionis; *Prag 45* Nota postillam capituli „Susceptum“ de isto libri VI (= VI 1.3.6); *Prato 1787* Idem clausula „Vel alio quovis modo“ facitur ad regulam supra „Item super certo“ (= Nr. 30)

^b dominus noster *fehlt Madrid 55; Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Opava 9, Prag 39* folgt Iohannes XXII; *Prag 45* folgt papa

^c *Mainz 1162* folgt non

^d promotionem *Maribor 120, Oxford 72* mortem

^e *Göttingen 55, Madrid 55, Mainz 1162, Trier 954 int. 2* folgt per

^f *Madrid 55* folgt administrationis bonorum monasterii seu

^g alterius *fehlt Maribor 120*

^h *Mainz 1162* folgt ecclesiastici

ⁱ in litteris *Budapest 81, Graz 708, Mainz 1162, Opava 9* clausula; *Maribor 120* folgt quod; *Prag 39, Prato 1787* folgt clausula

^j Cum premissio *fehlt Mainz 39 (individueller Fehler), Napoli 20, Oxford 72*

^k premissio modo *Berlin 210* premissa vel alias quovismodo; modo *Mainz 39* vel alio quovis modo

^l preterquam *Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665* nisi; *Prag 45* nisi preterquam

^m illius – contigerit *fehlt Maribor 120; Oxford 72* folgt Item quando reservatur beneficium vel mandatur conferre (!) certe persone, cum vacabit per mortem aut per assecutionem administrationem (!) bonorum monasterii seu alterius beneficii, cum per mortem vel alio quovis modo preterquam per mortem istud vacare contigerit

39K. Gregorius XI.

Et^a in istis casibus etc.^b per contractum matrimonium dumtaxat vult enim^c dominus Gregorius, quod beneficium^d possit reservari conferendi certe persone^e et non in aliis casibus quibuscumque, sed in^f ultimo casu^g non datur clausula „Quovis modo“.

^a Et *fehlt Oxford 72*

^b etc. *Madrid 55* vult etiam

^c vult enim *Madrid 55* ult(ra?)

^d *Madrid 55* folgt viventis

^e certe persone *Madrid 55* in istis

^f in *fehlt Madrid 55*

^g casu *Oxford 72* tali

40.

Item mandavit dominus noster, quod, quando reservatur beneficium conferendum seu mandatur conferri certe persone aliud^a beneficium cum predicto se non compatiens^b obtinenti, ponatur post^c clausulam, per quam predictum beneficium persona ipsa tenebitur dimittere^d, quod dominus noster ex nunc^e reservat collationi sue hac vice, cum^f per dimissionem^g huiusmodi vel alio quovis modo preterquam per mortem dicte persone vacabit^h.

^a aliud *Berlin 210, Hildesheim 665, Kraków 391, Trier 954 int. 2, Wien 215* illud; *Göttingen 55* istud; *Prag 45* aliud über idem

^b compatiens *Hildesheim 665* patiens; *Trier 954 int. 2* compatienti

^c post *Wien 215* per

^d dimittere *Wien 215* dimitti

^e nunc *Prag 45* tunc

^f cum *Prag 45* si

^g dimissionem *Kraków 391* admissionem

^h vacabit *fehlt Göttingen 55*

41.

Dominus noster vult, quod, ubi ipse renovat seu renovari mandat alicui familiari suo vel nepoti seu consanguineo aut familiari alicuius cardinalis gratiam dudum in forma communi factam, quod in litteris super huiusmodi renovatione conficiendis ponatur taxatio per ipsum dominum nostrum pro predictis familiaribus, nepotibus aut consanguineis ordinata, videlicet in beneficio curato LX librarum Turonensium parvorum secundum taxationem decime, in non curato vero XL librarum monete et taxationis predictarum; pro aliis vero ponatur LV in curato et XL in non curato.

42.

Item, quod ubicumque in rotulis seu petitionibus invenietur immediate post petitionem signatam certa data apposita, illa ponatur in litteris super ipsa conficiendis, quia hoc factum est propter concursum vitandum. Ubi vero data non reperietur expresse apposita, ponatur in litteris conficiendis super ea data, que invenietur in fine cuiuslibet rotuli vel petitionum, exceptis petitionibus illorum, qui in eisdem rotulis seu petitionibus pro absentibus invenientur signati^a cum una littera „O“ habente post se tractum et circulum¹. Hoc enim est signum, quod illi adhuc restant examinandi et quod nondum sunt conficiende littere super petitionibus illis, quamvis per dominum nostrum sint signate, donec examinati existant et reperti fuerint habere illas sufficientes <qualitates>, quas dominus noster eos vult habere.

¹ Vgl. *Johannes XXII. Nr. 45.*

^a signati *OL 778* signate

43.

<i>OL 778.</i>	<i>Berlin 210, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215.</i>
(1) Item, ubi dominus noster gratiam olim in	(1) Item voluit et mandavit ^a , quod, quando ^b

communi forma factam mandat renovari gratia	gratiam in forma communi factam mandat ^c renovari ^d
---	---

dicendo^e „Renovetur expectatio in forma speciali^f“, in^g familiaribus et consanguineis dominorum cardinalium^h ponatur summa sexagintaⁱ librarum Turonensium parvorum secundum taxationem decime in beneficio curato et in^j non curato^k XL librarum^l eiusdem monete. In aliis vero personis vult, quod tunc apponatur summa^m Lⁿ librarum in beneficio curato et in^o non curato^p XL^q librarum monete et taxationis predictarum.

^a mandavit *Trier 954 int. 2* ordinavit

^b quando *fehlt Göttingen 55*

^c mandat *Prag 45* mandavit

^d renovari *Hildesheim 665* revocari

^e *Prag 45* folgt simpliciter

^f speciali *fehlt Wien 215; OL 778* folgt vel quod

^g in *Prag 45* et

^h *Prag* folgt sive quicumque alii

ⁱ sexaginta *Berlin 210, OL 778, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Wien 215 LX*

^j in *fehlt OL 778, Wien 215; Berlin 210, Hildesheim 665* de

^k LX – curato *fehlt Prag 45*

^l Turonensium – librarum *fehlt Trier 954 int. 2*

^m summa *fehlt Trier 954 int. 2*

ⁿ L *OL 778 LV*

^o in *fehlt Wien 215*

^p XL librarum – curato *fehlt Göttingen 55*

^q XL *Göttingen 55 LX*

DE SUMMA PONENDA IN RENOVATIONIBUS SEU REFORMATIONIBUS GRATIARUM^a.

<i>Berlin 210, OL 778, Göttingen 55, Hildesheim 665, Kraków 391, Prag 45, Trier 954 int. 2, Wien 215.</i>	<i>Alle anderen Textzeugen.</i>
(2) Vult autem ^b , ubi gratiam olim in forma ^c speciali factam mandat renovari ^d dicendo simpliciter „Renovetur expectatio“, tunc vult ^e , quod, sive sint consanguinei vel familiares dominorum cardinalium ^f sive quicumque alii, ponatur summa antique gratie ^g , que renovari mandatur ^h , nisi summa huiusmodi excedat supradictas ⁱ vel nisi esset gratia sine summa.	(2) Item ^j voluit et mandavit ^k , quod ^l , quando ^m gratiam ⁿ in forma speciali factam ^o mandat ^p renovari ^q dicendo ^r simpliciter „Renovetur ^s expectatio ^t “, ponatur ^u summa antique gratie, que renovari ^v mandatur, nisi ^w summa ^x huiusmodi excedat summam ^y in simili forma dari ^z consuetam vel nisi ^{aa} esset ^{bb} gratia huiusmodi sine summa ^{cc} .
In hiis enim duobus casibus vult ipse dominus noster prius ^{dd} consuli et ^{ee} sibi litteras gratiarum antiquarum ostendi ^{ff} , antequam ^{gg}	In hiis ^{oo} enim ^{pp} duobus casibus voluit ^{qq} idem noster dominus informari ^{rr} et scire conditionem personarum ac pluralitatem ^{ss} et valo-

conficiantur littere super renovatione ^{hh} , ut possit plenius informari ⁱⁱ et scire de ^{jj} conditione ^{kk} personarum et pluralitate ac ^{ll} valore ^{mm} beneficiorum, que iam obtinent ⁿⁿ .	rem beneficiorum, que obtinent ^{tt} .
--	--

(3) Predicta autem intelligit, nisi ipse, dum^{uu} mandaret^{vv} dictas^{ww} antiquas gratias renovari^{xx}, de manu sua poneret^{yy} certam taxationem et expressam^{zz} augendo vel diminuendo antiquam vel ponendo certam^{aaa}, ubi antiqua gratia^{bbb} nullam taxationem^{ccc} haberet. Semper enim vult, quod illa^{ddd}, quam ipse de manu sua ponit^{eee}, ponatur^{fff}.

^a De – gratiarum *Zeit* 13; *München* 3063 In renovando gratiam antiquam ponatur eadem summa, nisi excedit vel est sine summa, in hiis consultitur papa; *PL* 647, *Firenze* 103 De taxa ponenda, quando gratia revocatur; *VL* 2665 De revocatione gratie in forma speciali; *VL* 3984 Quando expectatio renovatur et papa vult informari de conditione etc.; *Napoli* 12, *Zeit* 13 De renovatione gratie in forma speciali; *Prag* 39 De summa ponenda in secunda gratia, cum per eam prima revocatur; *Trier* 954 int. 1 Quando gratie renovantur, ponatur summa antique gratie

^b *Trier* 954 int. 2 folgt quod

^c forma fehlt *Trier* 954 int. 2

^d renovari *OL* 778, *Wien* 215 revocari

^e tunc vult fehlt *Berlin* 210, *Göttingen* 55, *Hildesheim* 665, *Kraków* 391, *Prag* 45, *Wien* 215

^f cardinalium fehlt *Berlin* 210

^g summa – gratie *Prag* 45 antiqua gratia

^h que - mandatur *Prag* 45 quam renovari mandat

ⁱ supradictas fehlt *Prag* 45; *Hildesheim* 665 supradictam (!)

^j Item *Leipzig* 1665 Preterea

^k et mandavit fehlt *München* 7662, *Paris* 1461; *Ross.* 1035 folgt dominus noster

^l quod fehlt *Oxford* 72

^m quando fehlt *PL* 647, *VL* 4989, *VL* 4990, *VL* 6165 int. 1, *Firenze* 103, *München* 5313, *München* 15601, *Trier* 954 int. 1; *Dresden* 87 quandam

ⁿ *VL* 6165 int. 3, *München* 3871, *Napoli* 20, *Paris* 1461 folgt expectativam

^o forma – factam *Trier* 947 speciali; factam fehlt *Mainz* 1162, *Wolfenbüttel* 382

^p mandat *PL* 647, *VL* 4989, *VL* 4990, *VL* 6165 int. 1, *Firenze* 103, *Mainz* 39 (individueller Fehler), *München* 5313, *München* 7662, *München* 15601, *Trier* 954 int. 1 mandavit

^q renovari *PL* 685, *Ross.* 1035, *VL* 2665, *VL* 3983, *VL* 3987, *VL* 4988, *VL* 4989, *VL* 6165 int. 2, *VL* 6165 int. 3, *Dublin* 11059, *Firenze* 103, *Halle* 76, *München* 5313, *München* 15601, *München* 16433, *Oxford* 23, *Prag* 39, *Prato* 1787, *Trier* 947, *Trier* 954 int. 1 revocari

^r dicendo *München* 15601 cadendo

^s renovetur *Ross.* 1035 removetur; *Budapest* 81, *PL* 647, *VL* 2665, *VL* 3983, *Firenze* 103, *Graz* 708 (so verschlimmbessert), *Halle* 76, *München* 15601, *Napoli* 20, *Prag* 39 revocetur

^t expectatio fehlt *Oxford* 72

^u ponatur fehlt *Mainz* 39 (individueller Fehler), *Prato* 1787

^v renovari *Budapest* 81, *PL* 647, *PL* 685, *VL* 2665, *VL* 3983, *VL* 4989, *VL* 4990, *VL* 6165 int. 1, *Dublin* 11059, *Firenze* 103, *Graz* 708 (so verschlimmbessert), *München* 5313, *Prag* 39, *Prato* 1787, *Trier* 954 int. 1 revocari; *München* 15601 vacari

^w nisi *Halle* 54 ubi

^x summa fehlt *Napoli* 20, *Trier* 947

^y summam fehlt *München* 7662

^z dari fehlt *Mainz* 1162

^{aa} nisi *Leipzig* 1665 ubi

^{bb} esset fehlt *Mainz* 1162

^{cc} sine summa fehlt *Berlin* 861, *Köln* 25b, *Kraków* 1288; *Mainz* 1162 vel summa

^{dd} prius fehlt *Göttingen* 55

^{ee} et fehlt *Göttingen* 55

^{ff} ostendi *Göttingen* 55 presentari

^{gg} antequam *Berlin* 210, *OL* 778, *Göttingen* 55, *Hildesheim* 665, *Kraków* 391, *Wien* 215 quam

-
- hh renovacione *Hildesheim 665* revocatione
 ii quam – informari *fehlt Göttingen 55*
 jj scire de *OL 778* stare de; *Prag 45* sine; de *fehlt Göttingen 55*, *folgt* voluit
 kk conditione *Göttingen 55* conditionem; *Trier 954 int. 2* conditionibus
 ll et pluralitate ac *Prag 45* applicare; *Göttingen 55*, *Trier 954 int. 2* et pluralitatem et
 mm valore *Göttingen 55*, *Trier 954 int. 2* valorem
 nn obtinent *Hildesheim 665* obtinet; *Prag 45* obtinuerint
 oo hiis *fehlt VL 4989*
 pp enim *fehlt VL 3987*, *Leipzig 1665*, *München 15601*, *St. Florian 616*, *Zeitz 13*
 qq In – voluit *Paris 1461* Item voluit in hiis duobus casibus
 rr informari *Berlin 861*, *Kraków 1288* reformari
 ss pluralitatem *Oxford 72* quantitatem
 tt que obtinent *fehlt Budapest 81*, *VL 3983*, *Mainz 1162*, *Napoli 20*; *Leipzig 1665* obinentur
 uu dum *fehlt Trier 954 int. 2*; *Göttingen 55*, *Hildesheim 665* dominus
 vv dum mandaret *Prag 45* demandaverit
 ww dictas *Göttingen 55*, *Hildesheim 665*, *Kraków 391*, *Prag 45*, *Trier 954 int. 2*, *Wien 215* ipsas
 xx gratias renovari *Prag 45* revocari
 yy poneret *Göttingen 55*, *Hildesheim 665* ponetur; *Wien 215* ponet
 zz certam – expressam *Göttingen 55* certa taxatio et expressa; *Trier 954 int. 2* certam summam et taxationem
 expressam
 aaa taxationem – certam *Prag 45* summam
 bbb gratia *fehlt Trier 954 int. 2*, *Wien 215*
 ccc taxationem *Göttingen 55* taxam
 ddd illa *Berlin 210*, *Hildesheim 665*, *Trier 954 int. 2* ista; *Kraków 391* in
 eee ponit *Prag 45* poneret; *Wien 215* ponat
 fff quod illa - ponatur *Göttingen 55* quod quam ipsa de manu sua potuit vocatur (!)

44.

Item ordinavit dominus noster, quod signatis per eum petitionibus examinentur postea omnes, quorum petitiones erunt signate, exceptis illis, qui sunt de consanguinitate vel auditores seu camerarii dominorum cardinalium vel magistri, licentiati aut baccalarii in aliqua facultate, et quod, si aliqui recipiantur minus idonei, deleatur seu cancelletur signum de petitionibus eorum antea per dominum signatis, priusquam ad Vicecancellariam petitiones mittantur, et quod super aliis petitionibus, que signo domini nostri invenientur signate et que ad Vicecancellariam sub sigillo ipsius mittentur, conficiantur et expediantur littere.

45.

Item, quod huiusmodi missio fidem faciat, quod omnes, quorum petitiones signate sub ipso sigillo ad Vicecancellariam mittantur, sunt examinati et idonei reperti exceptis absentibus, de quibus est iam data regula¹ <de> una tali littera „a“ posita^a in circulo et post se tractum habente, quia super petitionibus talium absentium non sunt conficiende littere, nisi hoc dominus noster ex causa mandaret expresse, sed petitiones ipsorum, que ad Vicecancellariam ex eo mittentur, quia ab aliis cum eis iunctis vel in uno rotulo positis separari non

possunt et ne propter eos alie expediende retardentur, retineantur in Vicecancellaria, donec ipsi absentes examinandi existant.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 42. Obwohl in OL 778 zwei verschiedene graphische Zeichen verwendet werden, ist offenbar das gleiche Zeichen – ein Kreis mit eingeschriebenem a – gemeint.

^a posita OL 778 postea

46.

Expliciunt regule pape Iohannis.

Extravaganten

47.

Berlin 661, fol. 72r-76v; **Berlin 861**, fol. 160v-165v; **Reg. Aven.** (nicht in RA 41,42); **RA 262**, fol. 57r-60v (z.T. verblasst); **Reg. Vat. \$\$\$** (nicht in RV 101); **OL 911**, fol. 71v-77r; **PL 647**, fol. 1r-5v; **Ross. 1035**, fol. 36v-40r; **VL 2665**, fol. 108r-112r; **VL 3983**, fol. 1r-5r (= a), fol. 86r-88r (= b); **VL 3986**, fol. 8r-11v; **VL 4990**, fol. 1r-3v; **VL 6165**, fol. 28r-31r; **Erfurt 49**, fol. 144v-145r; **Firenze 103**, fol. 1r-4r; **Köln 25b**, fol. 118r-121r; **Mainz 39**, fol. 187v-192r; **Paris 4133A**, fol. 120v (= a), fol. 125ra-126va (= b); **Paris 4169**, fol. 81r-86v; **Paris 5376**, fol. 197r-202r; **Prato 1787**, fol. 116r-116v; **Sevilla 9**, fol. 59r-63r; **Stuttgart 61**, fol. 402r-407r; **Wien 5474**, fol. 79r-82v; **Druck**: BR 4 S. 317-323 Nr. 42 (ohne Datum, dem Jahr 1326 zugeordnet); Dietrich von Nieheim, *Liber cancellariae* S. 157-167 (nach Paris 4169); TANGL, KO S. 83-91 Nr. 11 (nach OL 911/Paris 4169); **Regest**: -.

Alle anderen Textzeugen.	OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9.
<p>Constitutiones prefati domini pape Iohannis XXII de auditoribus et eorum notariis^a</p>	<p>Anno domini millesimo trecentesimo tricesimo^b primo a nativitate sanctissimus in Christo pater et dominus noster^c dominus Iohannes divina providentia papa XXII ordinationes infrascriptas, quas circa reformationes^d auditorum et notariorum Palatii apostolici fecerat, mandavit per nos Petrum¹ Dei gratia episcopum Penestrinum sancte Romane ecclesie vicecancellarie officium gerentem^e die sextadecima^f mensis novembris anno pontificatus sui sextodecimo² publicari^g, quarum quidem ordinationum tenor talis est^h</p>

¹ Petrus de Pratis.

² 1331 November 16.

^a Constitutiones - notariis VL 3986; RA 262 Constitutiones sancte memorie domini Iohannis pape XXII; Berlin 661, PL 647, Firenze 103 Constitutiones Iohannis XXII (XXII Berlin 661 vicesimi secundi pape) circa curiales et officia eorundem; Ross. 1035 Constitutiones Iohannis XXII de auditoribus et notariis; VL 3983(a), Köln 25b, Wien 5474 Ordinationes facte per felicitis recordationis dominum Iohannem papam XXII (Köln 25b XXIII) circa reformationes (Wien 5474 reservationes) auditorum et notariorum Palatii apostolici; Erfurt

49 Constitutiones de Palatio; *Paris 4133A Rubrica de Palatio; Prato 1787 Regule date per dominum Iohannem papam XXIII (!)*

^b tricesimo *fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169*

^c noster *fehlt Paris 4169, Sevilla 9*

^d reformationes *OL 911, Mainz 39, Paris 4169 reformationem*

^e gerentem *OL 911 regentem*

^f sextadecima *OL 911, Mainz 39, Paris 4169 XVI*

^g publicari *fehlt Mainz 39*

^h quarum quidem ordinationum tenor talis est *fehlt OL 911*

(1)^a Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam^b rei memoriam. Ratio iuris exigit^c debitum honestatis exposcit et pietatis consideratio^d persuadet, ut in cunctis dirigendis iudiciis et iustitia ministranda sint quoad presidentes^e vigilantia^f studiosa, venusta^g modestia^h et cordiumⁱ puritas^j, mundicia manuum^k et consiliorum sanitas^l requirende, in personis quoque ad conscribendum^m acta iudicialia deputatis sufficientia operosa, fidelitas comprobata, vitaⁿ honestatis, decencia commendanda, mercedis^o exactio moderata et benignitas ad pauperes compassiva^p sint merito exigende.

^a (1) *fehlt Paris 4133A(a)*

^b perpetuam *Berlin 861 futuram*

^c exigit *fehlt Ross. 1035*

^d consideratio *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 considerantia*

^e presidentes *Berlin 861, VL 6165, Prato 1787 presens; PL 647 presentium; Paris 5376 presidentis*

^f vigilantia *Ross. 1035 vigilia*

^g venusta *fehlt Stuttgart 61; Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 venustas; Prato 1787 venustia*

^h modestia *Berlin 661, Berlin 861, Ross. 1035, VL 3983(a+b), VL 4990, VL 6165, Firenze 103 modesta; VL 2665 modestam*

ⁱ cordium *Erfurt 49 ordimum (!)*

^j puritas *Prato 1787 pietatis*

^k vigilantia - manuum *fehlt PL 647*

^l sanitas *fehlt RA 262; Paris 4133A(b) sanitatis*

^m conscribendum *Erfurt 49 distribuendum*

ⁿ vita *Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165 vite*

^o mercedis *fehlt Prato 1787; Erfurt 49 mercedem*

^p compassiva *Prato 1787 compagna*

(2)^a Igitur^b in Romana curia communi quidem patria, ubi est summum tribunal iudicii^c divinitus constitutum^d et ubi^e lux^f et forma iustitie preeminent et prelucent^g, hec oportet^h necessario repeririⁱ.

^a (2) *fehlt Paris 4133A(a)*

^b Igitur *Erfurt 49, Paris 5376 Item*

^c iudicii *fehlt Paris 5376*

^d constitutum *Paris 5376 constitutioni*

^e ubi *Paris 4133A(b) nisi*

^f lux *Prato 1787 lex*

^g prelucent *Berlin 861, VL 6165 lucent*

^h oportet *RA 262 exortet; Ross. 1035 apparet*

ⁱ reperiri *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103* experiri

(3)^a Quare^b nos, qui^c licet^d immeriti sumus beati Petri successor^e et vice Christi^f fungimur super terram, cupientes, ut^g in^h apostolico Palatio audientie causarum acⁱ personis ad^j examinationem et conscriptionem^k illarum pro tempore ordinatis^l habeatur^m ordinatio limitata, congrua et salubris, circaⁿ earundem^o causarum auditores ipsorumque^p notarios^q scribentes in causis huiusmodi suadentibus^r rationabilibus causis statuta et ordinamenta^s, que particulariter et seriatim presentibus annotantur^t, auctoritate apostolica edimus^u et ea^v precipimus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter^w observari^x.

^a (3) fehlt *Paris 4133A(a)*

^b Quare *Berlin 861, VL 6165* Quatenus

^c qui fehlt *VL 3983(b)*

^d licet fehlt *Wien 5474*

^e successor *Berlin 661, Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Wien 5474* successores; *VL 3986* successoris

^f vice Christi *Erfurt 49, Paris 5376* vices suas; *Christi Ross. 1035* sua

^g ut *Stuttgart 61* et

^h in fehlt *Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165, Paris 5376*

ⁱ *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* folgt in

^j ad fehlt *VL 6165, Firenze 103, Wien 5474*

^k conscriptionem *Erfurt 49* conscriptam; *Ross. 1035* conceptionem et

^l tempore ordinatis *Berlin 861* ipso ordinato; *ordinatis Ross. 1035* ordinationis

^m habeatur *RA 262* hec

ⁿ salubris circa *Berlin 861* salubri cura

^o earundem *Paris 5376* eorundem

^p ipsorumque *Berlin 661, OL 911, Ross. 1035, VL 4990, Mainz 39, Paris 4133A(b), Paris 4169, Stuttgart 61* ipsorum; *RA 262* ipsosque

^q notarios *Berlin 861, Ross. 1035, Paris 4133A(b)* notariorum

^r suadentibus *Paris 4133A(b)* fraud(ul)entibus

^s ordinamenta *RA 262, Ross. 1035, Wien 5474* ordinata; *VL 3986* ordinationes

^t presentibus *Paris 4133A(b)* anno eandem; *annotantur Ross. 1035* amittantur

^u edimus fehlt *RA 262*

^v ea fehlt *Berlin 661*

^w inviolabiliter fehlt *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*

^x *RA 262* folgt sub penis inferius *Annotatis*

PRIMO, QUOD DOMINI AUDITORES NON VADANT ABSQUE CAPP A ET ROQUETO^a.

(4)^b Statuimus igitur ac etiam ordinamus, quod auditores^c sine cappa et roqueto in loco, ubi residebit^d curia, in publico non incedant.

^a Primo - roqueto *Berlin 661, VL 3986; PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* Ne incedant (*Wien 5474* accedant) auditores sine roqueto et cappa; *Sevilla 9* De auditoribus

^b (4) fehlt *Paris 4133A(a)*

^c *RA 262* folgt causarum dicti Palatii

^d residebit *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* residet; *VL 3983(a)* resideret

QUOD AUDITORES SINT IN DECISIONE CAUSARUM FORTIUS SOLITO DILIGENTES^a.

(5)^b Item, quod prefati auditores earundem causarum dicti Palatii^c sint in audiendis^d et decidendis^e causis eis commissis et committendis fortius solito diligentes^f.

^a Quod - diligentes *PL 647, VL 3983(a+b), Firenze 103*

^b (5) *fehlt Paris 4133A(a)*

^c earundem - Palatii *fehlt RA 262*

^d audiendis *Erfurt 49 audientia*

^e et decidendis *fehlt Ross. 1035, Erfurt 49, Paris 5376; Sevilla 9 dicendis*

^f *Wien 5474 folgt satisfecerint vel per eas steterint suis terminis coram eis von (3)*

QUOD DOMINI AUDITORES TEMPESTIVE AD AD PALATIUM CONVENIANT^a.

(6)^b Item, quod auditores predicti bona^c hora singulis diebus iuridicis ad Palatium conveniant et immediate post pulsationem^d campane, que pulsatur ad^e horam^f tertie^g in ecclesia cathedrali¹, incipiant sedere ad audiendum^h causas etⁱ dictum Palatium non exeant, donec partes^j satisfecerint vel per eas^k steterit suis terminis coram eis^l.

¹ *Gemeint ist die Kathedrale Notre-Dame-des-Doms neben dem Papstpalast von Avignon.*

^a Quod - conveniant *VL 3986; PL 647, VL 3983(a), VL 3983(b), Firenze 103 De modo et hora tenendi audientiam et sedendi pro tribunali*

^b (6) *fehlt Paris 4133A(a)*

^c bona *Paris 5376 una*

^d pulsationem *Berlin 861, VL 6165 compulsationem*

^e ad *Stuttgart 61 ante*

^f horam *fehlt Berlin 861, VL 6165*

^g tertie *fehlt RA 262; Berlin 861 tertia; VL 6165, Erfurt 49, Paris 5376, Prato 1787 tertiam*

^h audiendum *Paris 5376 audientiam*

ⁱ et *RA 262 extra*

^j partes *Berlin 861, Ross. 1035 partibus*

^k per eas *Ross. 1035, Erfurt 49 pro eis; eas Paris 5376 eos*

^l satisfecerint - eis *fehlt Wien 5474 (siehe oben [2])*

QUOD DOMINI AUDITORES NON CELEBRENT ALIA FESTA NISI PALATII CAUSARUM^a.

(7)^b Item, quod^c iidem auditores illa festa dumtaxat observent, que hactenus de mandato nostro per Audientiam litterarum nostrarum et^d per ipsos^e servari^f debere statuta fuisse noscuntur¹, et quod de cetero alia^g festa seu dies alios^h ex se ipsis vel alias statuere vel observareⁱ aliquatenus non presumant, sed diebus aliis^j sic se paratos et sollicitos exhibeant in^k exhibenda^l iustitia^m partibusⁿ litigantibus coram ipsis, quod^o ex hoc merito debeant commendari.

¹ *Vgl. unten Nr. 89.*

^a Quod - causarum *VL 3986; PL 647, VL 3983(a+b), Firenze 103 Quod alia festa per auditores non serventur quam illa festa Palatii*

- ^b (7) *fehlt Paris 4133A(a)*
^c *quod Firenze 103 ad*
^d *et fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Stuttgart 61, Wien 5474*
^e *ipsos Ross. 1035, Wien 5474 ipsas*
^f *servari Wien 5474 servare*
^g *alia Paris 5376 illa*
^h *alios RA 262 aliquos*
ⁱ *observare Ross. 1035 servare; Wien 5474 conservare*
^j *aliis Paris 5376 illis*
^k *in Paris 5376 et*
^l *exhibenda iustitia VL 3986 exhibendam iustitiam; exhibenda Stuttgart 61 adhibeant*
^m *Paris 5376 folgt in*
ⁿ *partibus fehlt VL 3986*
^o *quod Prato 1787 et*

QUOD NON SEQUANTUR DOMINOS CARDINALES TEMPORE PALATII^a.

(8)^b Item, quod illi ex eisdem auditoribus, qui fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium familiares existunt, diebus iuridicis et horis, quibus cause tractantur^c, cardinales non sequantur eosdem nec alibi se occupent^d, nisi a nobis vel a dictis^e cardinalibus, quorum familiares, ut prefertur^f, existunt, specialiter vocarentur^g.

- ^a Quod - Palatii VL 3986; PL 647, VL 3983(a+b), Firenze 103 Quod auditores residentes cum cardinalibus diebus iuridicis non sequantur cardinales, nisi ab eis specialiter vocarentur; vocarentur *fehlt VL 3983(a)*
^b (8) *fehlt RA 262, Paris 4133A(a)*
^c *tractantur Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474 tractabuntur*
^d *nec - occupent fehlt Berlin 661*
^e *dictis fehlt Berlin 861, VL 6165*
^f *prefertur Wien 5474 consertur*
^g *vocarentur Erfurt 49 vo. (!) und am Rand Residuum constitutionibus an[...]*

QUOD DOMINI AUDITORES NIHIL OMNINO RECIPIANT QUOVIS COLORE QUESITO^a.

(9)^b Item, quod auditores ipsi^c per se vel alium seu alios a partibus coram eis causam^d habentibus^e seu a suis notariis scribentibus coram ipsis vel^f ab^g aliis pro eisdem seu eorum nomine nihil nec rem nec obligationem vel promissionem^h recipiant nec etiam pro ipsorumⁱ sigillo aut pro rubricis in causis, in quibus^j auditores sunt vel fuerint deputati, vel alio quesito colore quocumque et quod consilia^k coauditorum secreta^l data^m secretaⁿ tenere debeant usque post^o sententiam^p promulgatam. Contrarium vero facientes per unum mensem^q ab ingressu eiusdem Palatii suspendantur. Si autem iterato^r in eandem culpam^s inciderint^t, priventur perpetuo eorum^u officio audientie causarum Palatii prelibati.

- ^a Quod - quesito VL 3986; PL 647, VL 3983(a+b), Firenze 103 Quod auditores a partibus vel notariis nihil debeant recipere etc. cum appositione pene
^b (9) *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a)*
^c *ipsi fehlt Berlin 661, Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Wien 5474*

^d causam *fehlt Berlin 661, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103*
^e causam habentibus *Paris 4133A(b) compentibus (!)*
^f vel *fehlt Paris 5376*
^g ab *fehlt Berlin 661, Paris 4133A(b)*
^h promissionem *Wien 5474* provisionem
ⁱ ipsorum *fehlt Berlin 861, VL 6165; VL 3986* ipso
^j in quibus *fehlt Berlin 861*
^k quod consilia *Paris 5376* concilio
^l secreta *Paris 4133A(b)* secreta
^m data *Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474* dicta
ⁿ secreta *fehlt Ross. 1035; Wien 5474* secreta
^o post *Ross. 1035, Paris 5376 ad; VL 4990* partis
^p *Paris 5376* folgt diffinitivam et
^q per unum mensem *fehlt Berlin 861, VL 6165*
^r *Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103* folgt fieri contingat et
^s culpam *Berlin 861, VL 6165* penam
^t inciderint *Berlin 861, VL 6165* intererint; *PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), Firenze 103* acciderint
^u perpetuo eorum *Berlin 861* perpetue eorum beneficiis et; *VL 6165* perpetue eorum beneficio seu; eorum *fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61*

QUOD DOMINI AUDITORES IURENT OFFICIUM ANTE OMNIA^a.

(10)^b Item quod auditores predicti^c presentes et poster^d, presentes^e videlicet^f statim post publicationem presentis^g ordinationis^h, posterⁱ vero, antequam ad officium admittantur, in manibus vicecancellarii sancte Romane ecclesie nostro^j et ipsius ecclesie^k nomine^l recipientis^m iuramentum prestant in forma, que sequitur, perⁿ hec verba^o:

^a Quod - omnia *VL 3986; PL 647, VL 3983(a), VL 3983(b), Firenze 103* Quod auditores prestare debent iuramentum infrascriptum in manibus vicecancelarii, antequam ad officium admittantur
^b (10) *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a)*
^c predicti *fehlt Sevilla 9*
^d presentes et posterⁱ *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474; posterⁱ RA 262* postea
^e presentes *fehlt Prato 1787, Stuttgart 61*
^f posterⁱ - videlicet *RA 262* postea
^g statim - presentis *fehlt VL 4990*
^h ordinationis *RA 262* ordinantes
ⁱ posterⁱ *RA 262* postea
^j nostro *Berlin 861, VL 6165* nec non; *RA 262* nostre
^k ecclesie *fehlt Berlin 861, VL 6165*
^l nomine *fehlt VL 2665*
^m recipientis *fehlt PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474; RA 262* recipientes
ⁿ per *Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165, Paris 5376, Wien 5474* in
^o *VL 3986* folgt videlicet

FORMA DICTI IURAMENTI^a.

(11)^b Ego^c ..^d auditor^e ab^f hac hora in antea^g fidelis ero beato Petro sancteque Romane ecclesie et domino meo^h domino ..ⁱ pape^j eiusque successoribus canonice intrantibus. Non ero in consilio, facto^k vel consensu, quod vitam perdant aut membrum vel capiantur^l mala

captione. Consilium, quod per se vel^m nuntium suum seuⁿ litteras mihi^o credituri sunt^p, signo^q, verbo vel nutu me sciente^r ad eorum damnum seu preiudicium nulli^s pandam, et simpliciter^t sic^u sua^v, que^w secreta esse cognovero^x, servabo secreta^y, quod nulli persone, de qua^z credam sibi displicere, si ei^{aa} revelarem, ipsa^{bb} manifestabo scienter. Si^{cc} damnum eorum tractari^{dd} scivero, pro posse meo impediam, ne fiat^{ee}, quod^{ff}, si per me impedire non^{gg} possem, per nuntium aut litteras eis significare^{hh} curabo vel illiⁱⁱ, per quem citius ad eorum notitiam deducatur. Papatum Romanum et regalia beati Petri et omnia iura Romane ecclesie, que habet ubicumque^{jj}, manutenebo totis viribus^{kk} et defendam. Negotia^{ll} et officia mihi a domino^{mm} papaⁿⁿ vel eius^{oo} vicecancellario^{pp} commissa vel committenda fideliter^{qq} geram et sollicite exercebo et specialiter officium auditoris^{rr} sacri Palatii in reddendo^{ss} iustitiam cuicumque. Dona vel munera seu ensenia aut obligationem^{tt} vel^{uu} promissionem^{vv} super illis per me vel alium seu alios a^{ww} partibus coram me causas habentibus seu earum aliqua^{xx} vel a notariis^{yy} deputatis ad scribendum coram me acta dictarum causarum vel ab^{zz} aliis pro eisdem seu eorum nomine non^{aaa} recipiam, quinimo omnes familiares et officiales meos^{bbb} omni^{ccc} diligentia, qua potero, faciam abstinere. Nec^{ddd} etiam pro sigillo meo^{eee} nec^{fff} pro rubricis faciendis in causis, in quibus sum vel fuero deputatus^{ggg} auditor, nec alio^{hhh} quesito colore aliquidⁱⁱⁱ recipiam^{jjj} nec a predictis meis officialibus seu familiaribus recipi^{kkk} permittam. Consilia quoque^{lll} coauditorum meorum^{mmm} secretaⁿⁿⁿ data secreta^{ooo} tenebo, usque quo^{ppp} in causa sententia sit prolata^{qqq}. Supradicta omnia et singula promitto et iuro attendere^{rrr} et observare sine omni dolo et fraude, sic me Deus adiuvet, et hec^{sss} sancta Dei evangelia^{ttt}.

^a Forma - iuramenti VL 3986; Berlin 661, PL 647, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Stuttgart 61 Iuramentum auditorum; OL 911, Mainz 39, Paris 4169 Forma iuramenti auditorum; Berlin 861 videlicet; Ross. 1035 Iuramentum auditoris Palatii; VL 2665 Nota iuramentum, quod facit auditor, antequam recipiatur; Sevilla 9 Iuramentum auditorum Palatii

^b (11) fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Wien 5474

^c OL 911, Paris 4169 folgt iuro

^d .. fehlt Berlin 661, RA 262, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Sevilla 9; Berlin 861, VL 6165 N; Paris 4133A(b), Paris 5376 talis; Prato 1787 A

^e auditor fehlt Prato 1787; Mainz 39 folgt iuro, quod

^f ab Paris 5376 ad

^g in antea Paris 5376 magna

^h meo Berlin 861, RA 262, PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Paris 5376 nostro

ⁱ domino .. fehlt Sevilla 9; .. fehlt VL 3986, Paris 5376

^j domino .. pape Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 domino N.; Berlin 861 papa; RA 262 domino Iohanni XXII pape; VL 6165, Paris 4133A(b) pape; Köln 25b domino N. pape; Prato 1787 domino Gregorio pape

^k facto fehlt Berlin 861, VL 3986, VL 6165

^l capiantur Paris 4133A(b) capi

^m vel fehlt Paris 5376; Paris 4133A(b) vobis; Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), Firenze 103, Köln 25b folgt alium; VL 4990 folgt per alium

- ⁿ seu *OL 911, Mainz 39, Paris 4169 per; Berlin 861, VL 6165 folgt per*
^o mihi *fehlt Berlin 661, Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, VL 6165, Firenze 103*
^p credituri sunt *Berlin 861, VL 6165 tradituri sint; Ross. 1035 tradiderint; sint Paris 5376 sic*
^q signo *fehlt Paris 5376*
^r sciente *Berlin 861, VL 6165 scienter; RA 262 scientem*
^s nulli *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b nemini*
^t simpliciter *fehlt VL 3986, Paris 5376; RA 262, Stuttgart 61 similiter*
^u sic *RA 262 si; Stuttgart 61 secreta*
^v sua *Ross. 1035, Paris 5376 si*
^w que *fehlt RA 262; Paris 5376 qua*
^x esse *cognovero Stuttgart 61 sic*
^y secreta *RA 262, OL 911, Ross. 1035, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4133A(b), Paris 4169, Sevilla 9 secreta*
^z qua *fehlt Sevilla 9*
^{aa} ei *fehlt Paris 5376; Berlin 861, RA 262, Ross. 1035, VL 6165 ea*
^{bb} ipsa *Ross. 1035 ipsi*
^{cc} Si *Berlin 861 in*
^{dd} Si *damnum eorum tractari Paris 5376 eorum*
^{ee} *PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 folgt eidem*
^{ff} Quod *fehlt PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103; Berlin 661 eidem*
^{gg} non *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103*
^{hh} eis *significare Berlin 861, VL 6165 ea signare; significare Ross. 1035 signare*
ⁱⁱ illi *RA 262 alium*
^{jj} ubicumque *Berlin 861, OL 911, Ross. 1035, VL 3986, VL 6165, Mainz 39, Paris 4133A(b), Paris 4169, Stuttgart 61 ubique; Paris 5376 ubicumque ubique*
^{kk} viribus *Berlin 861, VL 6165 in eis*
^{ll} *RA 262 folgt causas*
^{mm} a domino *Paris 4133A(b) audiend.*
ⁿⁿ papa *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 nostro*
^{oo} eius *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b sancte Romane ecclesie*
^{pp} vicecancellario *Paris 5376 cancellario*
^{qq} fideliter *Paris 5376 finaliter*
^{rr} auditoris *Berlin 861, RA 262, Ross. 1035, VL 6165 audientie*
^{ss} in reddendo *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 reddam*
^{tt} obligationem *Ross. 1035 oblationem*
^{uu} vel *Paris 4133A(b) nobis*
^{vv} promissionem *Stuttgart 61 pensionem*
^{ww} a *fehlt Ross. 1035*
^{xx} earum aliqua *Berlin 861, VL 6165 coram aliquo*
^{yy} a notariis *Berlin 861, VL 6165 notario; Paris 5376 mota; Mainz 39 folgt publicis*
^{zz} ab *fehlt PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b*
^{aaa} non *fehlt Paris 5376*
^{bbb} *Berlin 861 folgt vel ab eis; VL 6165 folgt ab eis*
^{ccc} omni *Ross. 1035 qui cum*
^{ddd} Nec *Berlin 861, VL 6165 Et*
^{eee} meo *fehlt RA 262*
^{fff} nec *fehlt Berlin 861, VL 6165*
^{ggg} deputatus *fehlt RA 262*
^{hhh} alio *Berlin 661, Berlin 861, OL 911, VL 3983(b) aliquo*
ⁱⁱⁱ aliquid *fehlt Berlin 661*
^{jjj} recipiam *Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 percipiam*
^{kkk} recipi *fehlt Mainz 39; Paris 4133A(b) peropi (!)*
^{lll} quoque *Berlin 661 quorum*
^{mmmm} meorum *OL 911, VL 6165, Mainz 39, Paris 4133A(b), Paris 4169 nostrorum*
ⁿⁿⁿ secreta *Berlin 661, Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 3983(a+b), VL 3986, VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Köln 25b, Paris 4133A(b), Sevilla 9, Stuttgart 61 secreta*
^{ooo} secreta *Berlin 661, Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 3983(a+b), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Köln 25b, Stuttgart 61 secreta*
^{ppp} usque quo *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 quousque; quo fehlt Paris 5376*

^{qqq} prolata *fehlt* VL 6165

^{rrr} attendere VL 6165 protendere

^{sss} hec *fehlt* PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103

^{ttt} Non ero – evangelia *fehlt* Prato 1787

DE PONENDO IN RELATIONIBUS^a.

(12)^b Item statuimus et ordinamus^c, quod auditor eiusdem Palatii^d a tempore sue receptionis antiquior primitus^e incipiat referre suis^f coauditoribus^g et causas, quas audit^h, siⁱ ad hoc paratus existat, inter eos in relationibus ponere^j, ut est moris, sicque^k per consequens alii dicti Palatii auditores successive secundum gradum receptionum^l eorum^m cuiuslibet similiter referantⁿ et causas, quas audiunt, in relationibus^o ponant, si ad hoc etiam sint parati, et quod^p, postquam una causa in relationibus^q huiusmodi posita fuerit, alia non ponatur, quousque partes^r allegaverint^s, que^t voluerint allegare. Non tamen auditores ipsi^u audire^v allegationes superfluas^w astringantur^x.

^a De - relationibus VL 3986

^b (12) *fehlt* Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787

^c et ordinamus *fehlt* Paris 4133A(b)

^d Palatii *fehlt* Paris 5376

^e primitus Berlin 861, VL 6165 primus

^f suis Berlin 861, VL 6165 suisque

^g coauditoribus Berlin 861 auditoribus

^h audit Berlin 861, VL 6165 habet

ⁱ si VL 4990, Wien 5474 se

^j ponere Ross. 1035 ponetur

^k sicque Ross. 1035 sic quod

^l receptionum VL 4990 susceptionum; Paris 5376 receptionem

^m eorum *fehlt* Berlin 861, VL 6165

ⁿ referant *fehlt* Berlin 861, VL 6165

^o ponere- relationibus *fehlt* OL 911

^p quod *fehlt* Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3986, VL 6165, Firenze 103, Paris 5376, Stuttgart 61; Mainz 39 *folgt* ad hoc

^q ponant - relationibus *fehlt* VL 3983(a)

^r Berlin 861, VL 6165 *folgt* non

^s allegaverint Berlin 861, VL 6165 *folgt* ea

^t que Ross. 1035 quamquam

^u ipsi *fehlt* Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103; Ross. 1035 ipsius

^v Ross. 1035 *folgt* ad audiendum

^w superfluas *fehlt* VL 2665; Ross. 1035 *folgt* se

^x astringantur VL 3986 constringantur

QUOD DE CONSILIO DOMINORUM AUDITORUM CAUSE TRAHENTUR^a.

(13)^b Item, quod nullus auditorum ipsius Palatii aliquam diffinitivam sententiam^c, quecumque fuerit, seu quamvis interlocutoriam super devolutionibus^d causarum^e in Romana curia tractandarum, si inter partes^f de ipsa devolutione controversia fuerit^g, vel^h super repulsioneⁱ seu admissione articulorum aut super remissione^j super eisdem articulis aut aliis probatio-

nibus extra curiam faciendis, nisi^k forsan de consensu partium fierent^l remissio vel admissio^m supradicteⁿ, nec non^o super restitutione seu^p revocatione attemptatorum^q seu innovatorum^r - lite vel appellatione^s pendente - sive super appellationibus ab^t interlocutoriis vel a gravamine interpositis aut aliam quamcumque interlocutoriam super re, de qua agitur, contra alteram partium^u finem^v negotio^w imponentem^x absque^y relatione publica^z et consilio coauditorum proferat sui gradus^{aa}. Super aliis vero interlocutoriis^{bb} absque publica relatione^{cc} cum consilio^{dd} tamen^{ee} coauditorum dictorum^{ff} ad earum^{gg} prolationem possit procedere, prout hactenus extitit in Palatio^{hh} laudabiliterⁱⁱ observatum.

^a Quod - trahentur VL 3986; *Sevilla* 9 Casus, in quibus non debet procedere auditor sine relationibus

^b (13) *fehlt Erfurt* 49, *Paris* 4133A(a), *Prato* 1787

^c sententiam *fehlt* VL 3986; *Ross.* 1035 *folgt* tolle infra proferat

^d devolutionibus VL 3986 revolutionibus; *Paris* 5376 relationibus

^e causarum *fehlt* VL 4990

^f inter partes *fehlt Köln* 25b; partes *Berlin* 661, *OL* 911, *VL* 6165, *Paris* 4133A(b), *Paris* 4169, *Sevilla* 9, *Stuttgart* 61 presentes; *Berlin* 861, *RA* 262 *folgt* presentes

^g fuerit *fehlt* VL 4990

^h vel *fehlt* *RA* 262

ⁱ repulsione VL 3986 depulsione

^j seu admissione - remissione *fehlt* *Paris* 5376

^k nisi *fehlt* *Mainz* 39

^l fierent *Berlin* 661, *Berlin* 861, *VL* 6165, *Wien* 5474 fieret; *PL* 647, *VL* 2665, *VL* 3983(a+b), *VL* 4990, *Firenze* 103, *Köln* 25b foret

^m admissio *fehlt* *Wien* 5474; *Berlin* 661, *PL* 647, *VL* 2665, *VL* 3983(a+b), *VL* 4990, *Firenze* 103 *folgt* facienda

ⁿ supradicte *fehlt* *Wien* 5474; *Berlin* 661, *Berlin* 861, *PL* 647, *VL* 2665, *VL* 3983(a+b), *VL* 4990, *VL* 6165, *Firenze* 103, *Köln* 25b supradicta

^o nec non *fehlt* *Wien* 5474; *Berlin* 861, *VL* 6165 ne tunc

^p restitutione seu *fehlt* *Wien* 5474

^q attemptatorum *VL* 6165 acceptatorum; *Paris* 5376 acceptarum

^r innovatorum *Paris* 4133A(b) monachorum; *Wien* 5474 inventarum

^s vel appellatione *fehlt* *Berlin* 661

^t ab *Berlin* 861 aut; *Wien* 5474 super

^u partium *fehlt* *Wien* 5474; *Berlin* 861, *VL* 6165 partem

^v finem *Berlin* 861, *VL* 6165 sive

^w finem negotio *RA* 262 sive negotii; *Paris* 5376 sive negotiorum; negotio *Ross.* 1035 negotiorum

^x imponentem *Berlin* 861, *VL* 6165 interponendo; *Ross.* 1035 interpositionem

^y absque *Berlin* 861, *VL* 6165 ab

^z publica *Ross.* 1035 prelibata

^{aa} proferat - gradus *Berlin* 861 sui gradus presunt; sui gradus *RA* 262 seu promulget

^{bb} *RA* 262 *folgt* iudicialibus

^{cc} publica relatione *Ross.* 1035 publicatione relationis; *Paris* 5376 ratione

^{dd} cum consilio *fehlt* *RA* 262

^{ee} tamen *fehlt* *Berlin* 661, *PL* 647, *VL* 2665, *VL* 3983(a+b), *VL* 4990, *Firenze* 103, *Köln* 25b, *Wien* 5474

^{ff} dictorum *fehlt* *Berlin* 861, *RA* 262, *Sevilla* 9

^{gg} earum *RA* 262 causarum; *VL* 2665, *VL* 3983(a), *VL* 3983(b), *VL* 4990, *VL* 6165, *Firenze* 103, *Stuttgart* 61, *Wien* 5474 eorum

^{hh} in Palatio *fehlt* *Berlin* 861, *VL* 6165

ⁱⁱ laudabiliter *RA* 262 inviolabiliter

QUOD HABEATUR CONSILIUM POST RELATIONES^a.

(14)^b Item, quod auditor referens facta relatione coauditoribus suis consilia^c eorundem coauditorum^d infra duodecim^e dierum terminum^f diligenter requirere^g et eisdem consiliis^h habitis dictas causas expedireⁱ et terminare^j celeriter teneatur.

^a Quod - relationes VL 3986

^b (14) *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^c consilia RA 262, Paris 5376 consilio

^d coauditorum Ross. 1035 auditorum

^e duodecim Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 6165, Paris 5376 XII; Paris 4133A(b) XIII

^f terminum Paris 4133A(b) spatium

^g requirere *fehlt Wien 5474; Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 querat; RA 262 inquirere*

^h consiliis *fehlt Ross. 1035*

ⁱ expedire Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474 finire

^j terminare Stuttgart 61 determinare

QUOD AUDITOR POSSIT HABERE SOLUM IIII NOTARIOS^a.

(15)^b Item, quod quilibet dictorum^c auditorum notarios intelligentes, fideles et honestos habeat, ita quod quattuor^d notariorum numerum non excedat^e, qui^f siquidem^g notarii per se et non per alios coram auditoribus ipsis causas^h scribant, nec dicti auditores committantⁱ scribendas alicui^j alteri notario causas commissas^k eisdem, nec aliquis dictorum auditorum quemquam in^l notarium recipiat, qui sit^m alterius notarius auditorisⁿ.

^a Quod - notarios VL 3986; VL 2665 Nota de numero notariorum

^b (15) *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^c dictorum Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 dominorum

^d quattuor VL 3986 IIII

^e excedat Berlin 861, OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61, Wien 5474 excedant

^f Qui *fehlt VL 3983(a+b)*

^g siquidem Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474 quidem

^h causas *fehlt Berlin 861, VL 6165; PL 647 in causis; VL 3983(a+b), Firenze 103 causis*

ⁱ committant Stuttgart 61 mittant

^j alicui *fehlt Paris 4133A(b)*

^k commissas *fehlt Wien 5474*

^l in *fehlt Mainz 39*

^m sit Paris 4133A(b) scit

ⁿ qui sit - auditoris *fehlt Berlin 861*

QUOD AUDITOR PROVIDEAT, NE NIMIS A NOTARIIS SUIS SOLVATUR PRO SCRIPTURIS^a.

(16)^b Item, quod prefati auditores provideant diligenter, quod eorum^c notarii super ipsorum receptione^d salarii non excedant nec aliquid^e ultra recipiant, nisi prout est infra distinctum^f, taxatum^g et etiam ordinatum.

^a Quod - scripturis VL 3986

^b (16) *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^c eorum *fehlt RA 262*

^d receptione Ross. 1035 *folgt* causarum

^e aliquid *Paris 5376* aliquis

^f distinctum *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b* descriptum; *Paris 4133A(b)* designatum; *Wien 5474* scriptam

^g taxatum *fehlt Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165*

QUOD PAUPERES GRATIS HABEANT^a.

(17)^b Item, quod, si^c aliqui sint vel fuerint, qui ob paupertatem nequeant acta redimere sue cause, ipsi auditores suos^d compellant notarios^e scribentes in actis eisdem ad restituendum^f gratis^g huiusmodi actorum copiam parti solvere, ut premittitur^h, nequeuntiⁱ, si auditori cause^j illius paupertas^k notabilis videatur^l.

^a Quod - habeant *VL 3986; VL 2665* Quod pauperes habeant registra et acta gratis annotata

^b (17) *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^c si *fehlt VL 3983(b)*

^d suos *fehlt Paris 5376*

^e notarios *fehlt VL 3986*

^f restituendum *RA 262* scribendam

^g gratis *Paris 4133A(b)* pro ratis

^h parti - premittitur *Berlin 861* prout premittitur solvere

ⁱ nequeunti *PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* nequeunti; *Paris 4133A(b)* necce(ssi)tati

^j cause *fehlt Ross. 1035*

^k paupertas *RA 262, Paris 4133A(b)* paupertatis

^l videatur *Berlin 861* redeatur

QUOD AUDITORES NON CONSULTANT IN CAUSIS^a.

(18)^b Item, quod nullus eorundem auditorum^c in causis, que sunt^d in dicto Palatio vel in brevi^e sperantur existere, consilium nec per se nec per interpositam personam partibus prebeat neque^f aliquod patrocinium prestet, nisi cause proprie^g vel suorum usque ad tertium^h consanguinitatis gradumⁱ vel minorum aut familiarium suorum seu ecclesiarum, in quibus beneficiatus foret^j, existerent, et in premissis ultimis casibus^k ad^l coauditorum suorum consilia^m minime admittatur quodque hoc revelare teneatur, siⁿ existeret id^o occultum.

^a Quod - causis *VL 2665*

^b (18) *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^c eorundem auditorum *Berlin 861, VL 6165* auditor

^d sunt *fehlt Berlin 861*

^e brevi *Ross. 1035* ibi

^f neque *VL 3986* ut

^g cause proprie *Stuttgart 61* in causis propriis; proprie *fehlt Paris 5376; Ross. 1035* proprinquorum

^h tertium *Wien 5474* certum

ⁱ gradum *fehlt Berlin 661, OL 911, Paris 4169*

^j foret *fehlt RA 262; Berlin 861, VL 6165* forte

^k casibus *RA 262* causis

^l ad fehlt Berlin 661, Ross. 1035, VL 2665 (nachgetragen), VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103; Paris 5376 de

^m consilia fehlt Firenze 103

ⁿ si fehlt Mainz 39

^o id Berlin 861, VL 2665, VL 4990, VL 6165, Wien 5474 ad

QUOD AUDITOR NON DET CONSILIUM IN CAUSIS^a.

(19)^b Item, quod nullus auditorum ipsorum causam recipiat^c audiendam, si committatur eidem, in qua consilium dederit, sed ad Cancellariam ipsam in continenti remittat alteri committendam.

^a Quod - causis VL 3986; Stuttgart 61 Auditor non audiat causam, in qua consilium dederit, sed remittat ad Cancellariam

^b (19) fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787; in PL 647 erst nach (21)

^c recipiat Berlin 861, VL 6165 incipiat

QUOD AUDITORES SCRIBI FACIANT CONSILIA^a.

(20)^b Item, quod eorundem auditorum^c consilia, que prebentur^d in causis, scribantur per notarium illius cause, in qua huiusmodi consilia impendentur^e, et secreta causarum et^f consiliorum eorundem tam per ipsos auditores dictarum causarum^g quam per notarios in eis scribentes^h sub sigillo credentie teneantur.

^a Quod - consilia VL 3986

^b (20) fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787

^c auditorum Ross. 1035 coauditorum

^d prebentur VL 2665 probantur; Firenze 103 probentur

^e impendentur Berlin 861, VL 6165 impediuntur; RA 262 dentur; PL 647 impendantur; Ross. 1035 prebeantur; VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474 impenduntur

^f et - et Paris 5376 nec - nec

^g dictarum causarum fehlt Paris 5376

^h scribentes RA 262 scribant; Paris 4133A(b) scribentibus

QUOD AUDITORES EXAMINENT TESTES^a.

(21)^b Item, quod^c, quando testes^d sunt vel fuerint in curia examinandi in causis, que in^e dicto Palatio ventilantur^f, in punctis^g arduis eisdem testes per se dicti examinent auditores.

^a Quod - testes VL 3986

^b (21) fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787

^c quod fehlt Berlin 861, VL 6165

^d testes Wien 5474 tales

^e in fehlt Paris 5376

^f Berlin 661, Berlin 861, RA 262, Ross. 1035, VL 3986, VL 6165, Paris 5376 folgt presertim

^g punctis Paris 4133A(b) causis

DE NOTARIIS CONSTITUTIONES EDITE^a.

(22)^b De supradictis quoque notariis eorundem auditorum^c scribentibus in causis illis commissis^d similiter statuendo et ordinando subiungimus, quod diligentes et attenti existant in commissis eis^e officio notarii prelibati quodque fideliter et sollicitè^f scribant et exercent officium antedictum^g et quod a partibus^h vel aliquoⁱ earum nomine^j nihil recipiant, nisi prout est infra^k distinctum^l, taxatum^m et etiam ordinatum. Contrarium vero facientes duplum restituere teneantur.

^a De - edite VL 3986; Berlin 661, Ross. 1035, VL 4990 De notariis; OL 911, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9 Rubrica de notariis Palatii; PL 647, VL 3983(a) De notariis palatii causarum apostolici; VL 3983(b), Firenze 103, Wien 5474 De notariis Palatii; Stuttgart 61 De notariis auditorum

^b (22) fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787

^c eorundem auditorum Paris 5376 coram eisdem auditoribus

^d Ross. 1035 folgt fideliter

^e eis VL 6165 eius

^f sollicitè fehlt Berlin 861, VL 6165

^g antedictum Paris 5376 audientie

^h partibus Berlin 861 temporibus

ⁱ aliquo VL 3986 aliqua; Mainz 39 alicuius; Berlin 661 folgt alio

^j nomine fehlt Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165

^k infra fehlt Paris 5376

^l distinctum Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474 descriptum

^m taxatum fehlt Ross. 1035

QUOD NOTARII PRIUS IUVENT OFFICIUM, QUAM EXERCEANT ILLUD^a.

(23)^b Item^c, quod nullus eorundem notariorum^d in eodem Palatio scribat in causis coram aliquo^e ipsius Palatii auditore, nisi prius^f per vicecancellarium vel alium de eius speciali^g mandato de litteratura et scriptura^h sufficientiⁱ ad huiusmodi notariatus officium exercendum^j examinatus^k ac de vita et conversatione^l ipsius informatio^m recepta nec non approbatusⁿ fuerit per eundem ac etiam iuramentum in manu vicecancellarii prestiterit in hac forma:

^a Quod - illud VL 3986

^b (23) fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787

^c Item Berlin 861, VL 6165 et

^d notariorum fehlt OL 911; Paris 4133A(b) notarius

^e coram aliquo Berlin 861, VL 6165 aliquorum

^f prius PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474 primo

^g speciali Paris 5376 palatii

^h et scriptura fehlt Berlin 861, VL 6165

ⁱ sufficienti Berlin 861, RA 262, VL 6165, Wien 5474 sufficienter

^j exercendum fehlt VL 3986

^k examinatus fehlt Ross. 1035

^l conversatione VL 3983(b) circumversatione

^m informatio Berlin 661, RA 262, PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Paris 5376, Stuttgart 61, Wien 5474 informatione

ⁿ approbatus Ross. 1035, Paris 5376 approbata

IURAMENTUM NOTARII^a.

(24)^b Ego ..^c talis^d notarius talis^e auditoris commissum^f mihi officium^g sollicite et fideliter exercebo. A partibus causas habentibus vel habituris, in^h quibusⁱ sum vel fuero^j notarius deputatus, vel^k ab^l earum aliqua seu a quocumque alio earum nomine quovis colore seu modo quesitis nihil^m recipiam ultra taxationemⁿ per dominum nostrum dominum^o Iohannem XXII summum pontificem^p super hoc ordinatam^q. Nullam causam^r mihi committi scribendam^s procurabo nec adhibebo^t instantiam aliquam in hac^u parte. Non ero promotor seu procurator in causis, que coram auditore meo agitantur seu agitari continget. In causis predictis, in quibus sum vel fuero, ut prefertur, notarius deputatus, omnes actus iudiciarios substantialiter in manuali seu memoriali in auditoris mei presentia et etiam partium, si^v hoc expectare voluerint, conscribam et postquam illos^w conscripsero^x, eos^y nec non instrumenta et omnia^z alia et singula in causis producta, ubi requisitus ab^{aa} auditore vel partibus seu^{bb} earum aliqua fuero, in registrum fideliter^{cc} redigam vel redigi faciam^{dd}. Requisitus ab eisdem partibus vel earum aliqua in^{ee} singulis terminis^{ff} successive partibus^{gg} ipsis copiam, cum per auditorem decreta fuerit, sine difficultate et fraude quacumque faciam^{hh}, salvo meo iustoⁱⁱ salario per ipsum dominum nostrum summum pontificem moderato^{jj}. Secreta^{kk} cause^{ll} secreta servabo et presertim consilia auditorum et sententiam, donec ipsa sententia sit prolata. Supradicta omnia et singula promitto et iuro^{mm} attendere et servareⁿⁿ sine omni dolo et fraude, sic me Deus adiuvet, et^{oo} hec sancta Dei evangelia^{pp}.

^a Iuramentum notarii VL 3986; OL 911, Paris 4169 Forma iuramenti notariorum hoc est; PL 647, Sevilla 9 Iuramentum notariorum; Berlin 661, Ross. 1035 Iuramentum notarii Palatii; VL 2665 Nota iuramentum notariorum; Köln 25b, Mainz 39 Forma iuramenti notariorum

^b (24) fehlt Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787, Wien 5474

^c .. fehlt Berlin 661, PL 685, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103, Paris 4133A(b), Paris 5376, Sevilla 9; Berlin 861 N.; VL 6165 .B.

^d talis fehlt Berlin 861, RA 262, VL 3986, Paris 5376, Stuttgart 61

^e talis fehlt Berlin 861, RA 262, Ross. 1035, VL 4990, VL 6165, Paris 5376, Stuttgart 61; VL 3986 ..

^f commissum VL 4990 commissi

^g mihi officium Paris 5376 meo officio

^h in fehlt VL 3986

ⁱ Paris 5376 folgt ego

^j vel fuero fehlt Paris 5376

^k vel fehlt Paris 5376

^l ab Ross. 1035 alias

^m modo - nihil Paris 5376 ratione quesito mihi

ⁿ taxationem fehlt Berlin 861

^o dominum - dominum Paris 5376 dictum dominum; Stuttgart 61 felicitis recordationis; nostrum dominum fehlt RA 262; dominum fehlt Berlin 861, VL 3983(a), VL 6165; Mainz 39 papam

^p XXII - pontificem Berlin 861, RA 262, VL 6165 papam XXII

^q ordinatam Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a+b), VL 4990, Firenze 103 editam

-
- ^r causam *Paris 5376* tamen
^s scribendam *Berlin 661* ascribend.; *Ross. 1035* scribendo; *VL 3986* conscribendam
^t adhibebo *Paris 5376* adhibeam; *Berlin 861*, *VL 6165*, *Stuttgart 61* folgt ad
^u hac *fehlt Paris 5376*
^v *Mainz 39* folgt ex
^w illos *fehlt Berlin 861*, *VL 6165*, *Mainz 39*
^x conscripsero *fehlt VL 4990 (Lücke)*; *Paris 5376* conscribo
^y eos *fehlt Ross. 1035*, *Paris 5376*
^z omnia *fehlt Paris 4133A(b)*
^{aa} ab *fehlt VL 4990*
^{bb} seu *Köln 25b* si
^{cc} fideliter *VL 4990* videlicet
^{dd} vel redigi faciam *fehlt RA 262*, *VL 6165*; *Paris 4133A(b)* attente
^{ee} in *fehlt Paris 5376*
^{ff} terminis *Paris 5376* partibus
^{gg} seu earum - partibus *fehlt Berlin 861*
^{hh} faciam *fehlt Stuttgart 61*
ⁱⁱ iusto *fehlt Berlin 661*, *PL 647*, *VL 2665*, *VL 3983(a+b)*, *VL 4990*, *Firenze 103*, *Köln 25b*
^{jj} moderato *fehlt VL 3986*
^{kk} Secreta *VL 3986* Decreta; *Paris 5376* Secrete
^{ll} cause *Paris 4133A(b)* tenere
^{mm} iuro *VL 2665* immo
ⁿⁿ servare *VL 4990*, *Mainz 39* observare
^{oo} et *Paris 5376* ad
^{pp} sic me - evangelia *fehlt Ross. 1035*

QUOD NOTARIUS NON PROCURET SIBI COMMITTI CAUSAS^a.

(25)^b Item statuimus et etiam ordinamus, quod nullus notariorum^c ipsorum causam aliquam^d sibi committi^e scribendam per se vel^f alium procuret sive exhibeat^g instantiam in hac parte.

-
- ^a Quod - causas *VL 3986*
^b (25) *fehlt VL 3983(b)*, *Erfurt 49*, *Paris 4133A(a)*, *Prato 1787*
^c notariorum *Ross. 1035* notarius
^d causam aliquam *Paris 4133A(b)* tamen aliquatenus
^e committi *Stuttgart 61* admitti
^f se vel *fehlt Paris 4133A(b)*
^g exhibeat *Berlin 661*, *Berlin 861*, *PL 647*, *VL 2665*, *VL 3983(a)*, *VL 4990*, *Firenze 103*, *Köln 25b*, *Wien 5474* adhibeat

QUOD NULLUS NOTARIORUM SCRIBAT CORAM DUOBUS AUDITORIBUS^a.

(26)^b Item, quod predicti notarii omnem modestiam et honestatem in^c omnibus studeant observare quodque nullus eorundem notariorum, qui^d per aliquem dictorum auditorum in^e notarium^f receptus extiterit^g, alterius^h auditorisⁱ notarius esse^j valeat, quamdiu erit primi notarius auditoris.

-
- ^a Quod - auditoribus *VL 3986*
^b (26) *fehlt VL 3983(b)*, *Erfurt 49*, *Paris 4133A(a)*, *Prato 1787*
^c in *Berlin 661*, *VL 2665*, *VL 3983(a)*, *VL 4990*, *Firenze 103* cum

^d qui RA 262 postquam
^e in *fehlt Berlin 861, VL 6165*
^f notarium *fehlt Berlin 861*
^g extiterit *fehlt Ross. 1035*
^h alterius VL 6165 ulterius
ⁱ auditoris *fehlt Berlin 661*
^j esse PL 647, Mainz 39 folgt non

QUOD NULLUS NOTARIORUM TENEAT CONCUBINAM^a.

(27)^b Item, quod nullus notariorum ipsorum concubinam publice^c tenere presumat et, si quis eorum^d ad presens teneret aliquam, eam dimittere teneatur. Si vero infra octo^e dies post publicationem statuti et ordinationis presentis ipsam non dimiserit, illam vel aliam deinceps^f minime resumpturus^g et deinceps ipse vel alii reperti fuerint aliquas^h publice tenere, ab officio notariatusⁱ in dicto Palatio exercendo^j perpetuo^k sint privati.

^a Quod - concubinam VL 3986
^b (27) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*
^c publice *fehlt Paris 4133A(b)*
^d eorum *fehlt Berlin 861, VL 6165*
^e octo PL 647, VL 3986, VL 6165, Sevilla 9 VIII
^f deinceps *fehlt Berlin 861, VL 6165*
^g resumpturus *Berlin 861, RA 262, Ross. 1035, VL 3986, VL 4990, VL 6165, Paris 4133A(b) recepturus; Firenze 103 sumpturus*
^h aliquas *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474 aliquam*
ⁱ notariatus *Berlin 861, VL 6165 tabellionatus*
^j exercendo *fehlt Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103*
^k perpetuo VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474 perpetue

QUOD NOTARIUS NON FUIT PROCURATOR IN CAUSIS SUI AUDITORIS^a.

(28)^b Item, quod prefati notarii promotores seu procuratores^c in causis, que coram auditore^d suo agitantur, in dicto Palatio^e non existant.

^a Quod - auditoris VL 3986; *Stuttgart 61* Notarius non sit procurator coram auditore, coram quo scribit
^b (28) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*
^c promotores - procuratores VL 6165 promotorum - procuratorum; procuratores *Wien 5474* provocatores
^d auditore *Ross. 1035* domino
^e VL 3986 *folgt* apostolico

SUPER EODEM^a.

(29)^b Item, quod nullus notarius alicuius auditoris deinceps audeat^c scribere^d vel presumat in causa, si alter utrius^e partium^f dicte cause in Audientia litterarum^g vel^h in Palatio apostolico seu in Romana curia procuratorⁱ vel promotor negotiorum seu pensionarius^j quoquo modo fuerit vel existat, sed, si^k ex^l ignorantia contingeret auditorem aliquam vel aliquas^m causam seu causas tales alicui taliⁿ notario committere ad^o scribendum^p, statim notarius^q

huiusmodi causam^r seu commissionem in manibus dicti auditoris restituat. Contrarium faciens per unum^s annum^t ab officio notariatus in Palatio^u exercendo sit eo ipso privatus.

-
- ^a Super eodem VL 3986; *Stuttgart 61* Item nullus notarius scribere presumat, si pensionarius vel procurator seu promotor existat alicuius partis
- ^b (29) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*
- ^c audeat *Wien 5474* audiat
- ^d scribere *fehlt VL 3986*
- ^e alter utrius *Berlin 861, RA 262, Ross. 1035, VL 6165, Firenze 103, Paris 5376* alterius
- ^f partium *Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165* procuratoris
- ^g litterarum *fehlt Ross. 1035; Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* folgt contradictarum
- ^h vel *fehlt Paris 5376*
- ⁱ procurator *fehlt Ross. 1035*
- ^j pensionarius *PL 647, VL 2665* personatus; *VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103* pensionatus
- ^k si *Berlin 861* ei; *VL 6165* folgt ei
- ^l ex *fehlt VL 4990, Paris 5376, Wien 5474*
- ^m aliquas *RA 262* alias
- ⁿ tali *fehlt PL 647, Ross. 1035, VL 3986, Firenze 103*
- ^o ad *fehlt PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103*
- ^p scribendum *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), Firenze 103* distribuend(um); *Ross. 1035* conscribend(um); *VL 4990* describend(um)
- ^q notarius *Berlin 661* notariatus
- ^r causam *fehlt Paris 5376*
- ^s unum *fehlt PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*
- ^t annum *Wien 5474* amotionem
- ^u in Palatio *fehlt Mainz 39*

QUOD NOTARIUS CORRIGAT OMNIA SUA ACTA^a.

(30)^b Item, quod^c prefati notarii registrum cuiuscumque cause, in qua notarius deputatus existit, cum manuali^d et productis originalibus, antequam registrum auditori^e exhibeant, et copias in publicam formam^f seu in simplicem scripturam^g redactas^h cum eodem registro, antequam partibusⁱ tradant, diligenter auscultent et alias sic perfecte^j videant et corrigant diligenter, quod per eorum incuriam^k, negligentiam vel alias^l nihil de substantialibus omittatur^m seu damnum aliquod patiatⁿ aliqua partium earundem nec in favorem vel preiudicium^o unius partium premissa complere^p differat^q vel postponat^r.

-
- ^a Quod - acta *VL 3986*
- ^b (30) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*
- ^c quod *fehlt Paris 4133A(b)*
- ^d *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* folgt suo
- ^e auditori *fehlt VL 6165*
- ^f formam *fehlt Ross. 1035*
- ^g scripturam *Wien 5474* scriptorem
- ^h redactas *fehlt Berlin 861*
- ⁱ partibus *Stuttgart 61* partes
- ^j perfecte *fehlt Ross. 1035; VL 2665, VL 4990* profecte
- ^k incuriam *Berlin 661* in Curia; *Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165, Paris 5376* culpam seu; *RA 262* defectum vel
- ^l vel alias *fehlt Ross. 1035*
- ^m omittatur *Paris 5376* admittatur

-
- ⁿ patiatur *Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165* patiantur
^o preiudicium *Paris 5376* iudicium
^p complere *Berlin 861, VL 6165* implere; *Ross. 1035* exhibere
^q differat *Berlin 661, Berlin 861, VL 6165* deferant; *PL 647, VL 4990, Firenze 103* deferat; *Ross. 1035, Paris 5376* differant
^r postponat *Berlin 661, Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 3986, VL 6165, Paris 5376* postponant

QUOD NOTARIUS SUBSTANTIAM IN MANUALI SCRIBAT^a.

(31)^b Item, quod^c iamdicti notarii omnes actus iudiciarios^d clare, distincte ac substantialiter^e in manuali seu memoriali in auditoris^f cause, in qua scribit, presentia ac partium, si^g expectare voluerint^h, conscribereⁱ non postponant et, postquam illos^j conscripserint, in registrum^k fideliter redigant vel redigi faciant^l et requisiti ab ipsis partibus^m vel earum aliqua in singulis terminis successiveⁿ partibus eisdem copiam, cum per dictum^o auditorem decreta fuerit, sine difficultate et fraude quacumque faciant, salvo suo iusto salario inferius moderato.

^a Quod - scribat *VL 3986*

^b (31) fehlt *VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^c quod fehlt *Berlin 861*

^d iudiciarios *PL 647, VL 3983(a), VL 3986, VL 4990, Firenze 103* iudiciales; *VL 6165* iudiciorum

^e substantialiter *Ross. 1035, Paris 5376* specialiter

^f auditoris *Berlin 861, VL 6165* audientia

^g si *OL 911, Paris 4169* se

^h voluerint *Wien 5474* noluerint

ⁱ conscribere *Berlin 861, VL 6165* scribere

^j illos *VL 3986* illis

^k in registrum *Berlin 861* regista

^l vel - faciant fehlt *RA 262, Paris 4133A(b)*

^m ipsis partibus *Paris 5376* illis

ⁿ successive fehlt *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*

^o per dictum *Paris 4169* predictum

(32)^a Item, quod iidem notarii in registro illius^b cause, in qua scribunt, ut predicitur^c, omnes sententias diffinitivas et interlocutorias ac inhibitiones nec non intimationes^d et appellaciones^e verbo vel in^f scriptis emissas^g ex integro de verbo ad verbum conscribant, cum^h per partemⁱ vel partes^j seu auditorem ipsius^k cause fuerint requisiti^l.

^a (32) fehlt *VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^b illius *Ross. 1035* illo

^c predicitur *Wien 5474* predicti

^d intimationes fehlt *Wien 5474; Berlin 861* innovationes

^e appellaciones *Paris 5376* suppositiones

^f in fehlt *Paris 4133A(b)*

^g emissas *Paris 5376* omissas

^h cum *OL 911* eam

ⁱ per partem *Berlin 861, VL 6165* pro tempore; partem fehlt *PL 647, Ross. 1035*

^j partes *Berlin 861, VL 6165* parte

^k auditorem ipsius *Berlin 861, VL 6165* auditor(is) illius
^l requisiti *fehlt Berlin 861, VL 6165*

(33)^a Item, quod instrumenta et alia per partes producta diligenter registrentur vel registrari faciant^b notarii memorati. Acta vero in partibus habitata^c minime registrentur, sed consignentur^d et conserventur^e per illius cause notarium diligenter, nisi alias^f partes vel earum altera^g illa^h peterentⁱ registrari. Pars autem id^j petens^k de registro satisfacere^l teneatur.

^a (33) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^b vel - faciant *fehlt RA 262*

^c habitata *Wien 5474* habeant

^d sed consignentur *fehlt Paris 5376; consignentur fehlt Berlin 661, Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474; VL 6165* registrentur

^e conserventur *Ross. 1035* construentur; *VL 3983(a)* concernentur; *VL 4990* observentur

^f alias *fehlt PL 647, VL 3983(a), Paris 5376; Berlin 661, VL 2665, VL 4990, Firenze 103* per

^g altera *Berlin 861, RA 262, VL 6165, Stuttgart 61* aliqua; *Berlin 661* alteram

^h illa *fehlt PL 647, VL 4990 (Lücke)*

ⁱ peterent *Paris 5376* poterint

^j id *fehlt Berlin 861, VL 6165*

^k petens *Berlin 861, VL 6165* appetens

^l satisfacere *Ross. 1035, Paris 5376* solvere

DE NOTARIIS AD PARTES RECEDERE VOLENTIBUS^a.

(34)^b Item, quod notarii, quos^c interdum^d perpetuo et^e interdum ad tempus^f de curia absentari continget^g, omnia registra, acta et producta causarum, in quibus erant^h notarii deputati, illi videlicet, qui cumⁱ animo^j non^k redeundi recedunt^l, alicui alteri notario idoneo^m iurato, examinato et approbatoⁿ ut supra surrogando in^o loco ipsius, ille vero, qui ad tempus recedere^p voluerit^q, uni ex aliis notariis auditoris sui^r de ipsius auditoris^s licentia et conscientia^t tradere et deponere^u teneantur^v. Qui notarius depositarius^w in predictis causis^x eidem^y se^z absentanti^{aa} commissis^{bb} pro eodem absente^{cc} scribat fideliter et suppleat eius vices^{dd}.

^a De - volentibus *VL 3986 im Text; VL 2665* De absentia notariorum

^b (34) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^c quos *fehlt Paris 5376*

^d quod - interdum *RA 262* notarii qui intendunt

^e *RA 262* folgt qui

^f tempus *VL 4990, Firenze 103* presens

^g continget *Berlin 661, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Paris 5376, Wien 5474* contigerit; *VL 3986* contingit

^h erant *fehlt Paris 5376; OL 911, VL 3986, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9, Stuttgart 61* erunt

ⁱ cum *fehlt Berlin 661, Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*

^j animo *fehlt Berlin 861, VL 6165*

^k non *fehlt Paris 5376*

^l recedunt *OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Paris 5376, Stuttgart 61* recederent; *Paris 4133A(b)* recedant; *Sevilla 9* recedent

^m idoneo *fehlt Paris 5376*

- ⁿ approbato *Wien 5474* probato
^o in *fehlt VL 3986; Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474* et
^p recedere *fehlt Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474; RA 262* reddere
^q voluerit *VL 6165, Paris 5376* noluerit
^r sui *fehlt Berlin 861, OL 911, Paris 5376; VL 2665* sive
^s de - auditoris *fehlt Berlin 861*
^t conscientia *PL 647* sententia
^u deponere *VL 2665* deportare non; *VL 3983(a), VL 4990* deputare; *Firenze 103* deportare
^v teneantur *fehlt RA 262, Paris 5376*
^w depositarius *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103; Berlin 861* deputatus
^x causis *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474*
^y eidem *Paris 5376* eisdem
^z se *fehlt RA 262, Ross. 1035*
^{aa} absentanti *RA 262* absententia (!)
^{bb} absentanti commissis *Stuttgart 61* absentandi commissione
^{cc} absente *fehlt RA 262*
^{dd} supra - vices *Paris 4133A(b)* etc.

DE SALARIIS NOTARIORUM^a.

(35)^b Ceterum, quia^c optat^d premium^e quisque labor et laboranti non est debite^f mercedis exhibitio deneganda, moderamine^g nihilominus observato, ne sanguinem^h eliciat nimietasⁱ emungentis^j, subsequitur per statuta et ordinationes^k huiusmodi certus^l modus rationabilis et^m discretus, per quem predictis notariisⁿ pro eorum salario moderata^o satisfactio^p prebeatur^q et litigantes^r, qui litigiorum involvuntur^s, anfractibus^t et plerumque fatigantur laboribus diuturnis, superfluis^u expensarum effusionibus^v non graventur.

- ^a De - notariorum *VL 3986; OL 911, PL 647, Köln 25b, Paris 4169, Sevilla 9, Wien 5474* Rubrica (*fehlt Wien 5474*) de salario notariorum Palatii (*PL 647* folgt causarum) apostolici (apostolici *fehlt Sevilla 9*); *Mainz 39* Rubrica de salario notariorum; *Paris 4133A(a)* De salario notariorum apostolicorum iuxta ordinationem domini Benedicti pape XII
^b (35) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(b), Prato 1787*
^c Ceterum quia *VL 2665, VL 3983(a), Firenze 103* Ceterumque; *Paris 5376* Item ceterum quod; quia *VL 6165* qui
^d optat *Wien 5474* extat
^e premium *VL 2665, VL 3983(a)* primum
^f debite *Berlin 861, VL 6165* debita; *RA 262* debitis; *Paris 5376* debitum; *Wien 5474* debiti
^g moderamine *fehlt Paris 5376*
^h sanguinem *fehlt Ross. 1035*
ⁱ nimietas *fehlt Ross. 1035, Stuttgart 61 (Lücke); Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, nimium; Wien 5474* minutas
^j emungentis *fehlt Berlin 861 (Lücke), Ross. 1035; RA 262* emulgentis; *VL 2665, Firenze 103* emergentis
^k per - ordinationes *OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61* pro statutis et ordinationibus; ordinationes *VL 3986* moderationes
^l certus *Paris 5376* sertus
^m et *Berlin 861, VL 6165* est
ⁿ predictis notariis *Berlin 861, VL 3986* predicti notarii
^o moderata *PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a), Firenze 103, Köln 25b* moderato; *Stuttgart 61* moderationem
^p satisfactio *Paris 5376* satisfactione
^q prebeatur *Berlin 861, VL 6165* habeatur; *Wien 5474* prelocatur
^r litigantes *Berlin 861, VL 6165* litigantibus
^s involvuntur *fehlt Paris 5376*

^t anfractibus VL 2665 in fructibus

^u superfluis Wien 5474 superfluum

^v effusionibus Köln 25b effusionem; Stuttgart 61 offensionibus; Wien 5474 folgt expensarum

DE PETIA REGISTR^a.

(36)^b Quod^c videlicet predicti notarii pro petia registri^d unum^e Turonensem argenti^f cum dimidio et non plus habeant et petia huiusmodi^g viginti^h sexⁱ lineas ex utraque^j parte contineat^k et quelibet dictarum linearum quattuordecim^l habeat dictiones.

^a De - registri VL 3986; Berlin 661, Ross. 1035 Taxa salariorum notariorum; VL 2665 XXVII lineas et linea XIII dictiones

^b (36) fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787

^c Quod Ross. 1035 Con(tra)

^d registri fehlt VL 6165

^e unum Paris 4133A(b) I

^f argenti fehlt Ross. 1035, Paris 5376; Berlin 861 argenteum; Wien 5474 auri

^g huiusmodi fehlt PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474

^h viginti Paris 4133A(b) XX

ⁱ viginti sex Ross. 1035, VL 6165, Köln 25b, Paris 4133A(a), Paris 5376 XXVI

^j utraque Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103 qualibet; Wien 5474 qualibet utraque

^k contineat Berlin 861, VL 6165 obtineat

^l quattuordecim Ross. 1035, VL 6165, Paris 4133A(a), Paris 5376 XIII

(37)^a Item, quod^b pro^c petia registri redacta^d in formam publicam^e receptione unius^f Turonensis argenti^g cum dimidio similiter^h sint contenti.

^a (37) fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787

^b quod fehlt Berlin 861, VL 3986, Stuttgart 61

^c pro fehlt Ross. 1035, VL 6165, Paris 4133A(a), Wien 5474

^d redacta Berlin 861, VL 6165 redacti; Paris 5376 reducta

^e Köln 25b folgt in

^f unius Paris 4133A(b) I

^g argenti fehlt Berlin 861, VL 6165

^h similiter fehlt Ross. 1035, Paris 5376, Stuttgart 61; OL 911, Paris 4169 simpliciter

(38)^a Item, quod^b pro^c copia^d sive petiis^e sive in^f quaterno sive in petiis longis fiant^g, de folio sive de^h petiaⁱ registri unum^j tantum similem^k recipiant Turonensem^l.

^a (38) fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787

^b quod fehlt Berlin 861

^c pro fehlt VL 6165

^d copia Berlin 861 copiiis

^e sive petiis fehlt Berlin 861; petiis RA 262, Ross. 1035, VL 3986, VL 6165, Köln 25b, Sevilla 9, Wien 5474 copiiis; OL 911, Mainz 39, Paris 4169 in cop(ii)s; Paris 4133A(a), Paris 5376 pro copiiis; Stuttgart 61 in copiiis

^f in fehlt VL 6165

^g fiant fehlt Berlin 861, VL 6165; Wien 5474 dant

^h de fehlt OL 911, Ross. 1035, VL 3986, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61

ⁱ sive de petia fehlt Berlin 861, RA 262, VL 6165, Paris 4133A(b)

^j unum *Paris 4133A(b)* l

^k tantum similem *VL 3986* tamen; similem *fehlt Ross. 1035, Paris 5376*

^l unum - Turonensem *RA 262 Turonensem argenti*

(39)^a Item, quod^b pro^c citatione^d in Audientia publica legenda ultra medium^e similem^f Turonensem ipsis recipere licitum non existat^g.

^a (39) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787*

^b quod *fehlt VL 3986, Paris 4133A(a), Wien 5474*

^c pro *fehlt Berlin 861*

^d *VL 6165 folgt publica*

^e ultra medium *Berlin 861, VL 6165 dimidium*

^f similem *Berlin 861, VL 6165 folgt recipiant*

^g ipsis - existat *Berlin 861, VL 6165 et non ultra*

(40)^a Item, quod^b pro^c inhibitione, que in causis fieri assolet^d, si^e redigatur in publicum instrumentum^f, sex^g similes^h Turonenses recipiant et non ultraⁱ.

^a (40) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787*

^b quod *fehlt Berlin 861, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a), VL 3986*

^c pro *fehlt RA 262*

^d *Berlin 661, Berlin 861, RA 262, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Paris 4133A(b), Paris 5376, Stuttgart 61, Wien 5474 solet; Ross. 1035 solent*

^e si *Wien 5474 seu*

^f publicum instrumentum *Berlin 861, VL 6165 publicam formam*

^g sex *VL 6165, Paris 4133A(b), Paris 5376 VI*

^h similes *fehlt Berlin 861, VL 6165*

ⁱ recipiant et non ultra *Paris 5376 valeant recipere*

(41)^a Item, quod^b pro intimatione, cum^c in publicum redigatur instrumentum, non amplius quam quattuor^d similes^e valeant recipere^f Turonenses^g.

^a (41) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 5376, Prato 1787*

^b quod *fehlt Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 3986, VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*

^c cum *fehlt Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103*

^d quattuor *Paris 4133A(b) IIIII*

^e similes *fehlt Berlin 861, VL 6165; VL 2665 solid(os); VL 3983(a) solidos; VL 4990, Firenze 103 solidis*

^f valeant recipere *Berlin 861, VL 6165 recipiant*

^g non - Turonenses *fehlt Berlin 661*

(42)^a Item, quod^b pro appellatione, si redigatur^c in publicum instrumentum^d, de^e petia registri duos dumtaxat Turonenses similes^f recipere^g licitum sit eisdem.

^a (42) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787*

^b quod *fehlt Berlin 861, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103*

^c redigatur *OL 911, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9 reducatur*

^d Item - instrumentum *fehlt Berlin 661*

^e de *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103 pro*

^f similes *fehlt Berlin 861, VL 6165*

^g Item - recipere *fehlt Wien 5474*

DE ATTESTATIONIBUS TAXATIS^a.

(43)^b Item, quod^c pro^d attestacionibus testium, quos^e quisque notariorum^f examinaverit prefatorum, de petia registri receptionem duorum Turonensium similium^g non excedant^h, et de copia ipsarum attestacionum unum cum dimidio similemⁱ Turonensem notarii predicti de petia eiusdem registri recipiant^j, si copia ipsa in formam publicam redigatur. Si vero fiat^k huiusmodi copia in papiro, recipiatur^l, prout supra de aliis copiis est expressum.

^a De - taxatis *VL 3986*

^b (43) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787*

^c quod *fehlt Berlin 861, RA 262, VL 6165*

^d pro *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* de

^e quos *Paris 4133A(a)* quod

^f notariorum *Berlin 861, Stuttgart 61* notarius; *Ross. 1035* notarius qui

^g similium *fehlt RA 262; OL 911, Mainz 39, Paris 4169* similem

^h excedant *Berlin 861* recedant; *OL 911, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9, Stuttgart 61* excedat; *Ross. 1035, Wien 5474* excedatur

ⁱ similem *PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474* similium

^j recipiant *VL 6165* accipiant

^k fiat *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*

^l recipiatur *fehlt Berlin 861, VL 6165*

Paris 4169, fol. 85v (von anderer Hand am linken Rand zu [43]).

47K. Urban VI.

Hanc etiam constitutionem sanctissimus dominus noster dominus Urbanus papa VI voluit et mandavit observari circa receptionem et examinationem testium, qui recipiuntur et examinantur in factis electionum ecclesiarum cathedralium et abbatiarum per quoscumque.

(44)^a Item, quod^b de^c sententia diffinitiva pro qualibet petia registri possint^d duodecim^e similes^f recipere Turonenses. De instrumento vero publico, cum per se de sententia ipsa confectum extiterit^g, duodecim^h similes Turonensesⁱ pro^j qualibet registri petia debeantur et pro^k copia, sive^l in^m publicoⁿ sive in simplici, quantum^o et prout de aliis copiis superius est expressum^p.

^a (44) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787*

^b quod *fehlt Berlin 661, Berlin 861, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474*

^c de *fehlt VL 6165*

^d possint *fehlt Ross. 1035*

^e duodecim *Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 6165, Paris 4133A(a+b)* XII

^f similes *fehlt Paris 5376*

^g extiterit *fehlt VL 6165*

^h duodecim *Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 6165, Paris 4133A(a+b), Paris 5376* XII

-
- ⁱ Turonenses *fehlt Berlin 661*
^j pro *Berlin 861, VL 6165 de*
^k pro *Berlin 661, Firenze 103 quod; VL 2665, VL 3983(a) que*
^l sive *Berlin 661, Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3983(a) sententie*
^m in *fehlt Sevilla 9*
ⁿ in publico *Paris 4133A(a) in publicam formam; RA 262 folgt instrumento*
^o quantum *Ross. 1035 tantum*
^p superius - expressum *fehlt Ross. 1035, Paris 5376*

(45)^a Item, quod^b de interlocutoria, que^c vim diffinitive^d habuerit^e, ut de sententia supra proxime^f exprimitur, observetur^g. Si vero talis^h interlocutoria vim diffinitive nequaquamⁱ habeat, recipiantur^j duo^k similes Turonenses pro^l petia registri, ut supra dicitur^m, computando et, siⁿ de interlocutoria ipsa instrumentum publicum per se fiat, sex^o similes Turonenses^p pro eodem recipi^q poterunt instrumento^r.

-
- ^a (45) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787*
^b quod *fehlt Berlin 861*
^c que *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474; Ross. 1035 si; Stuttgart 61 quem*
^d diffinitive *VL 3986 sententie*
^e habuerit *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474 habente; Ross. 1035 habeant*
^f proxime *fehlt Berlin 861, VL 6165*
^g observetur *Ross. 1035 servetur*
^h talis *fehlt Ross. 1035, Paris 5376*
ⁱ *Berlin 861, VL 6165 folgt habuerit vel*
^j recipiantur *OL 911, Paris 4133A(a), Paris 5376, Stuttgart 61, Wien 5474 recipiant*
^k duo *Paris 4133A(a), Paris 4169, Paris 5376 duos; Sevilla 9 sex*
^l pro *VL 4990 de; Ross. 1035 folgt eadem*
^m dicitur *fehlt Berlin 861, RA 262, VL 6165*
ⁿ si *fehlt Wien 5474*
^o sex *Wien 5474 sed*
^p similes Turonenses *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*
^q recipi *fehlt VL 4990*
^r instrumento *fehlt Ross. 1035*

DE TAXA REGISTRI^a.

(46)^b Item volumus, statuimus^c et etiam ordinamus^d, quod cetere^e scripture iudiciales taxentur secundum modum superius designatum^f, hoc tamen adiecto et ordinato specialiter^g et expresse^h, quod videlicet, ubicumqueⁱ in taxationibus antedictis de Turonensi grosso^j fit mentio, id^k de illo intelligi volumus^l, quamdiu Romana curia fuerit citra montes, ubi vero ultra montes, Rome videlicet vel in aliis Italie partibus curiam^m ipsam esse contigerit, Romaninusⁿ loco Turonensis ponatur et^o computetur in taxationibus antedictis^p.

-
- ^a De - registri *Ross. 1035*
^b (46) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Prato 1787*

- ^c statuimus *fehlt Wien 5474*
^d Ross. 1035 *folgt* specialiter
^e cetere *Stuttgart 61* de cetero
^f designatum VL 3986 assignatum
^g specialiter *Berlin 861, VL 6165* simpliciter
^h quod - expresse *fehlt Ross. 1035; expresse VL 2665, Paris 5376* expresse
ⁱ ubicumque *fehlt Wien 5474*
^j grosso *fehlt Ross. 1035*
^k id *fehlt Ross. 1035; Wien 5474* illud
^l volumus *fehlt PL 647*
^m curiam *fehlt Wien 5474*
ⁿ Romaninus *fehlt Ross. 1035 (Lücke); RA 262 Romana; Paris 5376* Rome in
^o ponatur et *fehlt Paris 5376*
^p hoc - antedictis *fehlt Paris 4133A(a)*

(47)^a Caveant tamen notarii memorati^b, quod propter^c premissas^d modificationes scripturas prolixiores nequaquam efficiant neque ponant^e superflua in eisdem, nisi prout necessarium^f fuerit et est hactenus fieri consuetum, nec malitiose differant vel^g differri^h procurent scripturasⁱ partibus assignare^j. Contrarium vero facientes duplum restituant^k et, si^l super hoc^m frequentaverint excessumⁿ, ab auditorio sui^o auditoris^p et^q predicto Palatio^r expellantur^s.

- ^a (47) *fehlt VL 3983(b), Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*
^b memorati *fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103*
^c propter *fehlt Wien 5474; Ross. 1035* per
^d premissas *Stuttgart 61* promissas
^e ponant *Ross. 1035* *folgt* verba
^f necessarium *fehlt Wien 5474*
^g differant vel *Berlin 861, VL 6165* deferant nec; vel *Ross. 1035* nec
^h differri *Berlin 661, Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* differre
ⁱ scripturas *fehlt Wien 5474; RA 262* *folgt* fieri
^j assignare VL 2665, VL 3983(a), VL 4990 assignent
^k restituant *Berlin 861, VL 6165* restituere teneantur
^l et si *Köln 25b* etiam
^m super hoc *Ross. 1035* hunc semper
ⁿ excessum *fehlt Berlin 861; Berlin 661* expressum
^o sui *fehlt Ross. 1035, Paris 5376; Berlin 861, VL 6165* seu; *Wien 5474* sive
^p auditoris *Berlin 861* audien(tia); *Wien 5474* auditoriis
^q et *Berlin 861, VL 6165* in; *Paris 5376* de; *Stuttgart 61* ex
^r predicto palatio *Wien 5474* predicti palatii
^s expellantur *fehlt Ross. 1035*

QUOD IURAMENTUM DEBENT FACERE AUDITORES ET NOTARII DOMINORUM CARDINALIUM^a.

(48)^b Volumus insuper et statuimus^c et etiam^d ordinamus, quod venerabiles fratres nostri sancte Romane ecclesie cardinales^e ab^f auditoribus et notariis suis nec non camerarius noster^g ab^h auditoreⁱ vel viceauditore^j curie^k Camere^l nostre^m ipsiusque notariisⁿ ac etiam marescallus Romane curie a^o iudicibus et notariis^p curie^q sue ac^r quicumque alii auctoritate

apostolica causas^s in Romana curia^t audientes seu etiam audituri a^u notariis suis in eisdem causis^v iuramentum recipiant iuxta formas, quibus iurare debent dicti auditores et notarii Palatii^w apostolici, per nos, ut premittitur, ordinatas^x, in^y quantum tanget officia eorundem^z.

^a Quod - cardinalium *Berlin 661*

^b (48) *fehlt VL 3983(b), VL 3986, Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787; VL 3986* Finiunt constitutiones Palatii causarum

^c et statuimus *fehlt Paris 5376*

^d statuimus - etiam *fehlt Ross. 1035; etiam fehlt Berlin 661, Berlin 861, VL 6165, Wien 5474*

^e cardinales *fehlt VL 4990*

^f ab *Wien 5474* vel

^g camerarius noster *Berlin 861* camerariis nostris; noster *fehlt RA 262*

^h ab *RA 262* ac

ⁱ auditore *Ross. 1035* auditoribus

^j vel viceauditore *fehlt RA 262; viceauditore fehlt Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103; Ross. 1035* viceauditoribus

^k curie *VL 2665, VL 3983(a)* curia

^l camere *PL 647* camera

^m nostre *fehlt Ross. 1035*

ⁿ notariis *Berlin 861, Firenze 103, Wien 5474* notarii; *Ross. 1035* notarius

^o a *fehlt Wien 5474*

^p ac - notariis *fehlt Stuttgart 61*

^q curie *Paris 5376* camere

^r curie - ac *PL 647* earum seu; *Berlin 661, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474* eorum seu

^s causas *Berlin 661, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103* cause

^t curia *fehlt VL 4990*

^u a *Paris 4133A(b)* si

^v causis *fehlt Berlin 861, VL 6165*

^w palatii *fehlt Berlin 861, VL 6165*

^x ordinatas *Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165* ordinati; *VL 2665* ordinatos; *Wien 5474* ordinatis

^y in *fehlt Berlin 861, Ross. 1035, VL 6165, Paris 5376*

^z in quantum - eorundem *fehlt RA 262*

(49)^a Item statuimus et etiam ordinamus, quod prefata alia quoad^b munera, dona et ense-
nia ac scripturarum taxationes^c, que per^d nos, ut prefertur, de auditoribus et notariis dicti
Palatii sunt^e statuta et etiam ordinata, per^f dictorum cardinalium^g et etiam^h curie nostre
Camere auditores ac iudices curieⁱ marescalli ac per ipsorum et quorumcumque aliorum in
Romana curia causas auctoritate apostolica audientium et auditorum^j in posterum^k not-
arios^l inviolabiliter^m observenturⁿ.

^a (49) *fehlt VL 3983(b), VL 3986, Erfurt 49, Paris 4133A(a), Prato 1787*

^b quoad *Berlin 661, Ross. 1035* que ad

^c taxationes *fehlt Paris 4133A(b); PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474* exac-
tiones

^d per *fehlt Ross. 1035*

^e sunt *Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61*
sint

^f per *fehlt RA 262, OL 911, Ross. 1035, Mainz 39, Paris 4169, Paris 5376, Sevilla 9, Stuttgart 61, Wien 5474*

^g dictorum cardinalium *Berlin 861, VL 6165* dictos cardinales

^h *Ross. 1035* folgt aliorum

ⁱ curie *fehlt Mainz 39*

^j auditorum Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Köln 25b, Paris 4133A(b), Wien 5474 auditorum

^k in posterum Ross. 1035 ipsorum

^l notarios *fehlt* Ross. 1035; Berlin 861, VL 6165 notarium

^m inviolabiliter *fehlt* Berlin 861

ⁿ observentur RA 262 observare teneantur omni dolo et fraude cessantibus in omnibus per omnia, prout superius sunt descripta; Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103, Wien 5474 serventur

(50)^a Ut igitur ordinationes et statuta nostra^b huiusmodi, que perpetuis futuris temporibus duratura censem^c, inviolabiliter observentur et, ne illa ob memorie labilitatem^d humane oblivioni dentur, et etiam ut^e auditores et notarii prelibati per ordinationum^f et statutorum eorundem^g inspectionem assiduam circa^h eorum observantiamⁱ accuratius^j et vigilantius^k sint attent^l, volumus et^m statuimus, ut ordinationes et statuta nostraⁿ huiusmodi de verbo ad verbum in^o Cancellarie^p et^q predictae Audientie^r litterarum nostrarum^s registris ex integro conscribantur quodque^t singulis annis in^u kalendis octobris¹ vel prima sequenti Audientie die, si^v festum fuerit die kalendarum ipsarum, ordinationes et statuta huiusmodi legantur sollemniter^w in Audientia prelibata et quod^x quilibet auditorum^y et notariorum ipsorum penes se copiam^z conservet et habeat^{aa} eorundem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum constitutionum, statutorum, ordinationum, voluntatum^{bb} et mandatorum^{cc} infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem^{dd} omnipotentis Dei^{ee} et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Avinione, XVI^{ff} kalendas decembris^{gg} pontificatus nostri anno sextodecimo^{hh2}.

¹ Oktober 1.

² 1331 November 16.

^a (50) *fehlt* VL 3983(b), VL 3986, Erfurt 49, Paris 4133A(a+b), Prato 1787

^b nostra Berlin 861 circa

^c censem RA 262 censetur

^d labilitatem Wien 5474 debilitatem

^e ut *fehlt* Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103

^f ordinationum Paris 5376 ordinationem

^g eorundem *fehlt* Ross. 1035, Stuttgart 61

^h circa Wien 5474 ortam

ⁱ observantiam Berlin 861, VL 6165 absentiam

^j accuratius Berlin 861, VL 6165 occurrantius; RA 262, Köln 25b, Paris 5376, Stuttgart 61, Wien 5474 attentius; Berlin 661, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103 hactenus

^k vigilantius Berlin 861, VL 6165 violentius; VL 4990 violantius

^l attent^l *fehlt* Wien 5474; VL 6165 intenti

^m volumus et *fehlt* Paris 5376

ⁿ assiduam - nostra *fehlt* Ross. 1035

^o in *fehlt* VL 4990

^p Cancellarie PL 647, VL 2665, VL 6165, Paris 5376 Cancellaria

^q et Ross. 1035 ut

-
- ^r *Wien 5474 folgt nostre*
^s *nostrarum fehlt RA 262*
^t *quodque Ross. 1035 quique; Berlin 861, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474 folgt in*
^u *in Berlin 661, Paris 5376 III; Wien 5474 tertio*
^v *si PL 647, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, Firenze 103 folgt forsan*
^w *solemniter Wien 5474 solum*
^x *quod fehlt Berlin 661, Berlin 861, PL 647, Ross. 1035, VL 2665, VL 3983(a), VL 4990, VL 6165, Firenze 103, Köln 25b, Wien 5474*
^y *auditorum fehlt Ross. 1035*
^z *copiam Paris 5376 capiat*
^{aa} *conservet et habeat Berlin 861, VL 6165, Wien 5474 observent et habeant*
^{bb} *constitutionum - voluntatum Ross. 1035 constitutionis et voluntatis*
^{cc} *et mandatorum fehlt Ross. 1035*
^{dd} *indignationem VL 6165 et dignationem*
^{ee} *Dei fehlt VL 6165*
^{ff} *XVI Berlin 861, VL 6165 VI*
^{gg} *decembris Berlin 861, VL 6165 septembris*
^{hh} *liceat - sextodecimo fehlt Sevilla 9; hanc - sextodecimo fehlt VL 4990; Berlin 661, OL 911, PL 647, VL 2665, VL 3983(a), Firenze 103, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61, Wien 5474 etc.; sextodecimo Berlin 861, VL 6165 sexto*

(51)^a Expliciunt constitutiones sacri Palatii apostolici domini Iohannis pape XXII^b

^a (51) fehlt Berlin 861, RA 262, OL 911, PL 647, VL 2665, VL 3983, VL 4990, VL 6165, Erfurt 49, Firenze 103, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4133(a+b), Paris 4169, Prato 1787, Sevilla 9, Stuttgart 61, Wien 5474

^b Expliciunt - XXII Ross. 1035; VL 3986 folgt Finiunt constitutiones Palatii causarum; Paris 5376 Expliciunt constitutiones Palatii apostolici

48.

OL 911, fol. 77r-77v; **Mainz 39**, fol. 192r; **Paris 4169**, fol. 86v; **Druck**: Dietrich von Nieheim, *Liber cancellariae* S. 167 (nach Paris 4169); JACKOWSKI, *Kanzleiregeln* S. 16, nach LE BRET, *Magazin* S. 646 (wohl nach Mainz 39).

RESERVATIONES QUORUNDAM BENEFICIORUM FACTE PER DOMINUM IOHANNEM VICESIMUM SECUNDUM^a ANNO PONTIFICATUS SUI PRIMO^b.

Anno domini millesimo trecentesimo sextodecimo, decimo septimo kalendas octobris¹, Lugduni², sanctissimus in Christo^c pater et dominus dominus^d Iohannes papa XXII, pontificatus sui anno primo, reservavit sue et sedis^e apostolice collationi omnia beneficia ecclesiastica, que fuerunt et quocumque nomine censeantur, ubicumque ea vacare contigerit propter acceptationem alterius beneficii pretextu gratie ab eodem domino facte vel faciente acceptati, mihique Gau^ccelmo³ vicescancellario suo precepit in presentia magistri P^etri⁴ Fabri⁴, quod hoc ad memoriam redigerem in scripturam.

¹ 1316 September 14. Diese Reservation floss sodann in die Konstitution Execrabilis vom 19. November 1317 ein, vgl. unten Nr. 65B.

² Lyon, Rhône-Alpes, Frankreich.

³ Gaucelmus Iohannis Deuza.

⁴ Petrus Fabri.

^a vicesimum secundum Mainz 39 XXII

^b Reservationes - primo OL 911, Mainz 39, Paris 4169

^c in Christo fehlt Paris 4169

^d dominus fehlt Mainz 39, Paris 4169

^e sedis OL 911 sedi

Quedam mandata dicti domini pape^a

49.

OL 911, fol. 77v; **Mainz 39**, fol. 192r; **Paris 4169**, fol. 86v; **Druck**: Dietrich von Nieheim, *Liber cancellariae* S. 168 (nach Paris 4169).

Anno domini millesimo etc. inhiuit dominus Iohannes papa nobis Gau^ccelmo¹ vicecancel-
lario, quod nulle littere expediantur sine lectione, etiamsi in petitione ipsius domini pape
signo signata id^b specialiter caveatur.

¹ *Gaucelmus Iohannis Deuza.*

^a Quedam - pape OL 911, Mainz 39, Paris 4169

^b id fehlt Mainz 39

50.

OL 911, fol. 77v; **Mainz 39**, fol. 192r; **Paris 4169**, fol. 86v; **Druck**: Dietrich von Nieheim, *Liber cancellariae* S. 168 (nach Paris 4169).

AD IDEM^a.

Anno eodem¹ inhiuit, quod alique littere non transeant, si in ipsis caveatur, quod de digni-
tate vel personatu, etiamsi per electionem etc., nisi dominus papa id specialiter duxerit
iniungendum, esto quod in petitione similiter caveretur.

¹ 1316 September 5 – 1317 September 4.

^a Ad idem Mainz 39

51.

OL 911, fol. 77v; **Mainz 39**, fol. 192r; **Paris 4169**, fol. 86v; **Druck**: Dietrich von Nieheim, *Liber cancellariae* S. 168 (nach Paris 4169).

AD IDEM^a.

Item reservavit dominus noster, penultima die octobris¹, omnia beneficia domini Rogerii de
Petraforti ad instantiam B. de Castronovo et precepit mihi, quod scriberem.

¹ (1316) Oktober 30. Vgl. dazu Jean XXII, *Lettres communes* 1 S. S. 166f. Nr. 1728, 1732f. und 1735, wo
aber der Benefizieninhaber Bego de Petraforti und der Bittsteller Petrus de Castronovo heißen.

^a Ad idem Mainz 39, Paris 4169

52.

Basel 20, fol. 264-266r; **Reg. Aven.** \$\$\$ (nicht in RA 41,42); **Reg. Vat.**, fol. \$\$\$ (nicht in RV 101); **OL 911**,
fol. 81r-89r; **VL 3984**, fol. 141r-143v: mit abweichender Reihenfolge (224)-(266), (1), (118)-(129); **Erfurt 49**,
fol. 141r-144v: mit abweichender Reihenfolge (1) (= a), (118)-(260), (266), (261)-(265), (1) (= b), (2)-(117);
Hannover 5, fol. 1r: nur (226)-(259); **Mainz 39**, fol. 194r-202v; **Paris 4133A**, fol. 121vb-128ra: mit abwei-

chender Reihenfolge (1) (= a), (118)-(259), (266), (261)-(265), 1 (= b), (2)-(117); **Paris 4169**, fol. 89r-100r; **Prato 1787**, fol. 85r-88v; **Sevilla 9**, fol. 63r-70r; **Druck**: MEINARDUS, *Formelsammlungen* S. 66 (nach Hannover 5); Dietrich von Nieheim, *Liber cancellariae* S. 172-191 (nach Paris 4169); TANGL, *KO* S. 91-110 Nr. 12 (nach Paris 4169 und OL 911); **Teildruck**: TANGL, *Taxwesen* S. 102f. § 383-415 (nach VL 3984); ALTMANN, *Bruchstücke* S. 420-422 (nach Basel 20). Diese Konstitution löste Cum ad sacrosancte von 1316 (= **Nr. 75f.**) ab und der die Skriptoren betreffende Teil wurde ihrerseits durch **Nr. 77** handhabbarer gestaltet.

Alle anderen Textzeugen.	OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9.
De Cancellaria. Johannes episcopus^a	Anno a nativitate domini et mense quibus supra¹ idem summus pontifex ordinationes infrascriptas, quas circa reformationem officiorum vicecancellarie sancte Romane ecclesie fecerat, per nos Petrum² Dei gratia episcopum Penestrinum eiusdem vicecancellarie gerentem officium, anno pontificatus sui predicto, publicari mandavit, quarum quidem ordinationum tenor talis est^b

¹ 1331 November 16.

² Petrus de Pratis.

^a De - episcopus *Erfurt 49*; *Basel 20* Taxe litterarum apostolicarum Iohannis pape XXII; *Prato 1787* Constitutiones super officio scriptorie domini pape; *ohne Überschrift ist Paris 4133A*

^b OL 911, Mainz 39, Paris 4169 folgt Paterfamilias

(1)^a Iohannes episcopus servus servorum Dei^b. Ad perpetuam rei memoriam^c. Paterfamilias per viam mandatorum domini^d incedens et diligens^e familiam domus sue illi^f honeste vivendi recteque agendi normam tribuit et modum^g imponit^h, quibus regatur et dirigatur, salubriter et modeste in eos, qui a rectoⁱ deviant, virgam^j correctionis exercens, que illis ad medelam^k proveniat et cautelam^l prebeat in antea, ne^m delirentⁿ. Nos sane, qui licet immeriti super sancte domus Dei familiam ex dispositione sua^o prelationis officium exercemus, ad officiales nostros ministros et alios^p operarios Cancellarie sancte Romane ecclesie nostre considerationis attente intuitum^q convertentes officii nostri debito exigente suadentibus quoque quamplurimis^r rationabilibus^s causis ad decorem et decus eiusdem^t Cancellarie, rei publice honorem et commodum confluentium quoque inter cetera ex cunctis orbis partibus ad sedem apostolicam pro gratiis^u et iustitia^v obtinendis alleviationem benignam,

expeditionem celerem^w et profectum^x ac^y officialium, ministrorum et operariorum predictorum attentio-rem exercitationem, plenior-rem informationem et tenacior-rem commemoratio-nem statuta et ordinationes, que infra inseruntur, particulariter et distincte auctoritate apo-stolica edimus et ea^z precipimus perpetuis^{aa} futuris temporibus inviolabiliter observari.

^a (1) fehlt Hannover 5

^b Iohannes - Dei fehlt Paris 4133A(a), Prato 1787

^c Iohannes - memoriam fehlt Basel 20, VL 3984, Erfurt 49(b); OL 911, Mainz 39, Paris 4169 vor Anno - est

^d mandatorum domini Erfurt 49(b) domini auditoris; domini fehlt Basel 20, Mainz 39, Paris 4133A(a)

^e diligens Basel 20 dirigens

^f illi Erfurt 49(a) si loh. (?)

^g modum Paris 4133A(a) normam

^h et modum imponit fehlt Basel 20, VL 3984

ⁱ a recto Erfurt 49(a+b) recte; Mainz 39 artem

^j virgam Basel 20, VL 3984 viam

^k medelam Mainz 39 medullam

^l cautelam Prato 1787 medelam

^m antea ne Erfurt 49(a) invano

ⁿ delirent Basel 20 devenient; Prato 1787 delinquant

^o sua fehlt Prato 1787; Erfurt 49(a) sue

^p alios fehlt Erfurt 49(a); Prato 1787 alias

^q intuitum OL 911, Mainz 39, Paris 4169 intuitu

^r quamplurimis Basel 20, VL 3984, Erfurt 49(a+b), Paris 4133A(a), Prato 1787 quampluribus

^s rationalibus VL 3984 rationibus

^t eiusdem fehlt VL 3984

^u gratiis Erfurt 49(a+b) gratia

^v iustitia Paris 4133A(a) iustitiis

^w celerem Paris 4133A(a) sceleram

^x profectum Erfurt 49(a), Prato 1787 perfectum; Paris 4133A(b) profectam

^y ac Erfurt 49(a) ex

^z ea fehlt Paris 4133A(a)

^{aa} perpetuis fehlt Erfurt 49(a)

De abbreviatoribus^a

^a De abbreviatoribus bzw. Rubrica de abbreviatoribus Erfurt 49, Paris 4133A vor dem zweiten Vorkommen von (1)

(2)^a Statuimus igitur et etiam ordinamus, quod notarii nostri fideles, bonos et expertos abbreviatores habeant, qui siquidem suum abbreviationis officium fideliter^b exerceant ac observent taxationes inferius designatas pro correctione notarum litterarum apostolicarum, quas infra suis vocabulis intelligibiliter nominamus, et quod ultra taxationes ipsas nihil recipiant, etiamsi gratis offeratur eisdem.

^a (2) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b fideliter fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169

(3)^a Quod nullus abbreviator, qui ad^b dictam Cancellariam admittitur pro ipsarum examine litterarum, per se vel alium officium procuratoris exercent nec locum in Audientia publica^c teneat et, si reperiatur^d contrarium in aliquo^e, talis non admittatur deinceps ut abbreviator in hiis, que ad officium Cancellarie pertinent, sed procuratoris officio^f sit contentus.

^a (3) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b ad fehlt Erfurt 49

^c publica fehlt Erfurt 49

^d reperiatur Sevilla 9 recipiatur

^e in aliquo fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9

^f procuratoris officio OL 911, Mainz 39, Paris 4169 ad procuratoris officium

(4)^a Quod^b nullus audeat^c formare notam, nisi abbreviator per^d vicecancellarium vel notarium seu quemvis eorum^e factus existat, simplicibus ac legendis et gratiosis^f aliisque formis communibus de iustitia, que non mutantur^g, dumtaxat exceptis.

^a (4) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c audeat OL 911, Mainz 39, Paris 4169 audiat

^d Sevilla 9 folgen zwei Referenzpunkte

^e notarium - eorum Paris 4133A notarios

^f gratiosis OL 911, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169, Sevilla 9 grossis

^g mutantur Erfurt 49 admittuntur

(5)^a Quod^b nullus abbreviator aliquam notam signet, nisi prius diligenter eam legerit et correxerit nec non clausulas et conclusiones consuetas et debitas apposuerit in eadem, etiamsi^c procuratores hoc^d voluerint^e atque petant.

^a (5) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c etiamsi Erfurt 49 si

^d hoc fehlt Erfurt 49

^e voluerit Mainz 39 noluerit

(6)^a Quod^b, si aliqua de litteris simplicibus, legendis gratiosis^c et aliis formis communibus, que, ut predicatur, non mutantur, culpa abbreviatoris, qui notam minus plene correxerit et signaverit, fuerit rescribenda, expensis dicti abbreviatoris prefata littera rescribatur.

^a (6) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c gratiosis OL 911, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169, Sevilla 9 grossis

(7)^a Si vero littere forent de formis aliis, que mutantur, et propter defectum abbreviatorum, qui eas correxerint et signaverint, existentem in clausulis et conclusionibus supradictis littere ipse fierent rescribende, predicti abbreviatores id^b, quod pro nota corrigenda receper-

int, restituere teneantur, nisi forsan clausule vel conclusiones huiusmodi forent adeo dubie, quod inter alios abbreviatores in Cancellaria esset altercatio^c super illis.

^a (7) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b id Paris 4133A ad

^c altercatio OL 911, Mainz 39, Paris 4169 alteratio

DE ABBREVIATORE NOTARIORUM^a.

(8)^b Quod^c abbreviatores, qui tenent tam primam generalem quam alias cameras dictorum^d notariorum, horis consuetis videlicet ab hora nona usque ad cenam parati reperiantur^e in hospitiiis notariorum eorundem vel prope illa pro expediendis notis et aliis ad suum officium spectantibus exercendis diligenter et celeriter peragendis.

^a De - notariorum Paris 4169

^b (8) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^c Quod Erfurt 49 Item quod

^d dictorum fehlt Erfurt 49

^e parati reperiantur Erfurt 49 pati recipiantur

(9)^a Quod^b abbreviatores, qui pro^c litteris examinandis et corrigendis^d ad Cancellariam veniunt supradictam, iurare teneantur inter cetera, quod impugnatores litterarum ipsarum non revelabunt partibus nec aliquibus aliis, per quos ad partes ipsas valeat pervenire.

^a (9) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c pro fehlt Erfurt 49

^d et corrigendis fehlt Erfurt 49

(10)^a Quod^b abbreviatores in expediendis negotiis partium ad eos provenientium^c diligentes existant et^d, si forent impediti in^e infirmitate vel alia de causa, negotia minime recipiant; quod^f, si receperint^g huiusmodi negotia, illa, quamprimum eis impedimentum occurret, restituant partibus et, si reperiantur culpabiles in predictis, circa expensas et damna ipsarum partium vicecancellarii arbitrio puniantur.

^a (10) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c ad - provenientium fehlt Erfurt 49; provenientium Sevilla 9 pervenientium

^d et Erfurt 49 ut

^e in fehlt Sevilla 9

^f quod Erfurt 49 Item quod

^g receperint fehlt Erfurt 49

(11)^a Quod^b pro notarum^c vel litterarum signo nihil recipiatur^d a notariis vel abbreviatoribus supradictis.

^a (11) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c pro notarum Erfurt 49 procur. und Lücke von ca. 1 cm

^d recipiatur Mainz 39 recipiant

(12)^a Quod^b pro portandis litteris de cameris notariorum ad correctoriam vel de^c correctoria ad Cancellariam nihil exigatur vel recipiatur a procurantibus expeditionem huiusmodi litterarum, etiamsi gratis eis oblatum fuerit; quod, si contrarium aliquis fecerit, duplum restituere teneatur et alias arbitrio vicecancellarii puniatur.

^a (12) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c de fehlt Erfurt 49

(13)^a Quod^b abbreviatores, qui tenebunt cameras notariorum nostrorum quique^c vocabuntur^d ad Cancellariam pro litteris examinandis, iurare habeant in manibus vicecancellarii sub hac forma:

FORMA IURAMENTI ABBREVIATORUM^e.

Ego ..^f abbreviator iuro, quod officium meum fideliter exercebo, dolum seu fraudem aliquam circa ipsum officium non committam nec consentiam committenti et, si sciam aliquem dolum seu fraudem circa hec committentem, domino ..^g vicecancellario, quam citius commode potero, revelabo. Taxationes notarum^h per dominum nostrum dominum Iohannem XXII summum pontificem ordinatas diligentius observabo nec aliquid scienter per me vel aliumⁱ exigam seu recipiam ultra illas. Pro signatione notarum seu note aut petitionum vel petitionis nihil recipiam. Item^j non recipiam petitiones seu notas litterarum Audientie preter eas, que mihi de communi data^k provenient, nisi de mandato^l domini vicecancellarii seu notarii^m, et has petitiones recipiam per manus duorum vel unius iurati distributoris earum, qui sit abbreviator per unius mensis vel minusⁿ spatium, prout est vel fuerit ordinatum per notarios, duraturus^o, quibus vel^p cui succedant alii abbreviatores simili modo iurati. Item aliquam legendam non signabo sine mandato notarii nec ad correctoriam transmittam vel portabo sine mandato notarii. Item nullam notam seu petitionem signabo, nisi sint de camera notarii domini mei et de conscientia ipsius. Litteras, que expediri debent in Cancellaria, malitiose non impediam nec, quantum in me fuerit, impediri faciam, impediendas etiam malitiose expedire minime procurabo. Impugnantes^q vero litteras in Cancellaria pre-

dicta partibus seu eas procurantibus vel personis aliis, per quas pervenire possit ad eorum notitiam, minime revelabo^f. Secreta etiam alia ipsius Cancellarie, que secreta esse cognovero, secreta tenebo eaque scienter nemini pandam et, si ad notitiam meam aliquid^s devenire^t contingat, quod in periculum seu grave damnum Romani pontificis aut vicecancellarii seu derogationem honoris vel status Cancellarie cederet, illud pro posse impediam, quod, si hoc impedire non possem, bona fide procurabo^u ad domini pape vel ipsius vicecancellarii notitiam id perferri^v. Sic me Deus adjuvet et hec sancta evangelia Dei.

^a (13) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c quique Erfurt 49 quicumque

^d vocabuntur Paris 4133A vacabuntur

^e Forma - abbreviatorum OL 911, Mainz 39, Paris 4169; Erfurt 49 Iuramentum abbreviatorum litterarum iustitie; Sevilla 9 Iuramentum abbreviatorum notarii Audientie

^f .. fehlt Paris 4133A

^g .. fehlt Paris 4133A

^h notarum Mainz 39 litterarum

ⁱ vel alium fehlt Erfurt 49

^j Erfurt 49 folgt quod

^k data Erfurt 49 danda

^l Paris 4133A folgt nostro; Sevilla 9 folgen zwei Referenzpunkte

^m seu notarii fehlt Sevilla 9

ⁿ minus Basel 20, Paris 4169 unius

^o notarios duraturus Paris 4133A notarium duraturos

^p quibus vel fehlt Erfurt 49

^q Impugnantes Sevilla 9 Impedientes

^r revelabo Paris 4133A procurabo

^s aliquid fehlt Mainz 39

^t devenire fehlt Erfurt 49

^u procurabo fehlt Paris 4133A

^v notitiam id perferri fehlt Erfurt 49; perferri Paris 4133A proferri

(14)^a Alii vero abbreviatores, qui non tenebunt cameras notariorum, si eos^b contingat ad Cancellariam vocari pro litteris iustitie vel gratiosis^c examinandis, iurare etiam habeant in manu dicti vicecancellarii sub hac forma:

FORMA IURAMENTI ABBREVIATORUM^d.

Ego ..^e abbreviator iuro, quod officium meum fideliter exercebo, dolum seu fraudem aliquam circa ipsum officium non committam nec consentiam committenti et, si sciam aliquem dolum seu fraudem circa hec committentem, domino vicecancellario, quam citius commode potero, revelabo. Litteras, que expediri^f debent in Cancellaria^g, malitiose non impediam nec impediri consentiam nec, quantum in me fuerit, impediri faciam vel permittam, impediendas etiam malitiose expedire minime procurabo. Impugnantes vero litteras ipsas in Cancellaria predicta partibus seu eas procurantibus vel personis aliis, per quas pervenire possit ad eorum notitiam, minime revelabo. Secreta etiam alia ipsius Cancellariae

rie, que secreta esse cogovero, secreta tenebo eaque scienter nemini pandam. Sic me Deus adiuvet et hec sancta evangelia Dei.

^a (14) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Sevilla 9 folgt non

^c gratiosis Mainz 39 grossis

^d Forma - abbreviatorum OL 911, Mainz 39, Paris 4169; Erfurt 49 Iuramentum abbreviatorum gratiarum; Sevilla 9 Iuramentum abbreviatorum notariorum Audientie, qui non tenent cameras

^e .. fehlt Paris 4133A

^f expediri Erfurt 49 impediri

^g in Cancellaria fehlt Erfurt 49

Rubrica de salario abbreviatorum, qui formant petitiones seu notas litterarum iustitie^a

^a Rubrica - iustitie OL 911, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169, Sevilla 9

(15)^a Subsequuntur preterea moderamina per nos apposita circa illos abbreviatores, qui formant^b petitiones seu notas^c litterarum iustitie.

^a (15) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b qui formant Erfurt 49 formatos

^c notas fehlt Erfurt 49

(16)^a Quod abbreviatores pro formanda nota revocatorie a diffinitiva^b ultra tres^c grossos non exigant vel recipiant Turonenses et, si sententia super personali actione lata foret vel alias esset levis et absque proluxa narratione, iuxta qualitatem negotii minus recipere teneantur.

^a (16) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Erfurt 49 folgt sententia

^c tres Paris 4133A III

(17)^a De aliis vero revocatoriis, que non sunt a diffinitiva, continentibus unum solum gravamen, dicti abbreviatores receptionem quattuor^b similium Turonensium nequaquam excedant.

^a (17) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Mainz 39, Prato 1787

^b quattuor Paris 4133A IIII

(18)^a Si autem continerent duo vel plura^b gravamina, ipsi abbreviatores ultra decem^c non recipiant similes Turonenses, nisi forsan esset casus novus difficilis et proluxus. In quo siquidem casu iidem abbreviatores ultra viginti^d non recipiant similes Turonenses^e et, si

abbreviatores ipsi receptione dictorum viginti^f Turonensium^g propter difficultatem et singularitatem casuum contenti non existerent vel impetrans se^h de predictis reputaretⁱ gravatum, recurratur ad arbitrium unius notariorum nostrorum^j, quem dictus impetrans duxerit eligendum.

^a (18) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Paris 4133A folgt beneficia

^c decem Erfurt 49, Paris 4133A X

^d viginti Erfurt 49, Paris 4133A XX

^e In - Turonenses fehlt Sevilla 9

^f viginti Erfurt 49, Paris 4133A XX

^g et si - Turonensium fehlt Mainz 39

^h se fehlt Paris 4133A

ⁱ reputaret Sevilla 9 repugnaret

^j nostrorum fehlt Erfurt 49

(19)^a Quod^b prefati abbreviatores de formatione note executionis unius sententie late in apostolico Palatio vel per aliquem auditorem in Romana curia ex commissione apostolica deputatum ultra XII^c non recipiant similes Turonenses.

^a (19) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c XII Mainz 39, Sevilla 9 duodecim

(20)^a Et si contineat^b duas sententias, receptionem sedecim^c Turonensium similium nequaquam excedant.

^a (20) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b contineat Paris 4133A contingat

^c sedecim Erfurt 49, Paris 4133A XVI

(21)^a Si vero contineat tres^b sententias, ultra viginti^c non recipiant similes Turonenses, nisi nota^d ipsa contineret diversas interlocutorias et instantias vel alias negotium multum prolixum et intricatum existeret, et tunc, si abbreviator et impetrans minime concordarent, recurratur ad arbitrium unius notariorum, quem ipse impetrans, ut supra dicitur, duxerit eligendum.

^a (21) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b tres Paris 4133A III

^c viginti Erfurt 49, Paris 4133A XX

^d nota fehlt Erfurt 49

(22)^a Quod^b dicti abbreviatores de nota executionis interlocutoriarum vel interlocutorie ac revocationis attemptatorum non recipiant ultra decem^c similes Turonenses.

^a (22) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c decem Erfurt 49, Paris 4133A X

(23)^a Et si nota esset brevis et facilis, receptionem octo^b similium Turonensium nequaquam excedant.

^a (23) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b octo Erfurt 49, Paris 4133A VIII

(24)^a Quod^b iidem abbreviatores pro singulis notis remissionum, inhibitionum, sequestrationum, denuntiationum excommunicatorum in eodem Palatio vel per aliquem auditorem in dicta curia, ut premittitur, deputatum receptionem octo^c similium Turonensium aliquatenus non excedant.

^a (24) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c octo Erfurt 49, Paris 4133A VIII

Rubrica de salario recipiendo pro correctione notarum litterarum iustitie^a

^a Rubrica - iustitie OL 911, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169, Sevilla 9; Erfurt 49 De salario, quod debet dari pro notis seu minutis corrigendis

(25)^a Quodque abbreviatores dictorum notariorum pro correctione notarum ipsarum ultra taxationes non recipiant infrascriptas, que tales existunt, videlicet quod - uno Turonensi argenti pro duodecim^b denariis Turonensium parvorum nunc et in posterum immutabiliter computato - pro correctione quattuor^c simplicium unius Turonensis argenti receptio nullatenus excedatur.

^a (25) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b duodecim Paris 4133A XII

^c quattuor Paris 4133A IIII

(26)^a Pro^b correctione duplicis note litterarum protectionis crucesignatorum¹, non ultra unius^c similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 464-470.

^a (26) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c unius Paris 4133A I

(27)^a Pro^b correctione duplicis^c note forme „Cum secundum apostolum¹“, non ultra unius^d similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 633-642.

^a (27) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c duplicis Erfurt 49 simplicis

^d unius Paris 4133A I

(28)^a Pro^b correctione note protectionis religiosorum denominate „Personas vestras^c et locum¹“ et confirmationis cum subiunctione clausule scilicet „Specialiter autem decimas, terras²“ cum sequentibus, non ultra unius^d similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 448-452.

² Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 449-451.

^a (28) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c vestras Mainz 39, Paris 4133A nostras

^d unius Paris 4133A I

(29)^a Pro^b correctione duplicis note „Excommunicati contra statuta concilii generalis¹“, unus^c similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 542-544.

^a (29) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c unius Paris 4133A I

(30)^a Pro^b correctione note super relaxatione iuramenti extorti^c de non repetendis usuris¹ aut pignoribus detentis^{d2}, sub false venditionis specie^{e3}, in fraudem usurarum simulate concepte⁴, unius^f scilicet similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 123f., 135-137 u.ö.

² Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 155-172.

³ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 155-175.

⁴ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 647f.

^a (30) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c extorti fehlt Paris 4133A

^d detentis Erfurt 49 dicentis

^e specie fehlt Erfurt 49

^f concepte unius fehlt Mainz 39; unius Paris 4133A I

(31)^a Pro^b correctione note^c conquestionis mercatorum contra debitores suos, qui non solverant terminis prestitutis, unius similis Turonensis.

^a (31) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c note fehlt Erfurt 49

(32)^a Pro^b correctione note super absolvendis monachis, canonicis regularibus et conversis per^c abbates seu prelatos eorum alios regulares, dimidii^d similis Turonensis.

^a (32) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c per Erfurt 49 quod

^d dimidii Erfurt 49, Paris 4133A dimidius

(33)^a Pro^b correctione note illorum, qui ab alieno antistite fuerant ordinati, dimidii^c similis Turonensis.

^a (33) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c dimidii Erfurt 49 dimidius

(34)^a Nota vero spoliationis, in qua interponitur clausula de restituendis iniuste spoliatis^{b1}, sicut una de supradictis simplicibus computetur.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 243-250.

^a (34) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b spoliatis OL 911 spoliationi

(35)^a Pro^b correctione note contra^c rectores^d parochiales seu alios animarum parochianorum super hoc impetrantium curam gerentes, qui non absque simoniaca labe pecuniam extorquent ab eisdem parochianis pro exequiis mortuorum, benedictionibus nubentium et aliis ecclesiasticis sacramentis, non ultra unius^e similis Turonensis.

^a (35) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c contra Paris 4133A qua

^d rectores fehlt Mainz 39

^e unius fehlt Erfurt 49

(36)^a Pro^b correctione note super defectu natalium pro diacono, subdiacono, clerico vel scolari^c presente, cum super hoc ad partes iuxta exigentiam stili consuetudinarii scribitur¹, unius similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 562-586.

^a (36) fehlt *Basel* 20, *VL* 3984, *Hannover* 5, *Prato* 1787

^b Pro *Erfurt* 49 Item quod pro

^c scolari *Mainz* 39 seculari

(37)^a Pro^b correctione note maioris forme super bonis alienatis revocandis cum vel sine iuramenti expressione quoad impetranthem vel impetrantes^{c1}, duorum^d similium Turonensium.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 406-415.

^a (37) fehlt *Basel* 20, *VL* 3984, *Hannover* 5, *Prato* 1787

^b Pro *Erfurt* 49 Item pro

^c vel impetrantes fehlt *Erfurt* 49

^d duorum *Paris* 4133A II

(38)^a Pro^b correctione note^c super attemptatis in partibus post impetrantis iter arreptum¹ ad sedem apostolicam revocandis, duorum^d similium Turonensium.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 629-631.

^a (38) fehlt *Basel* 20, *VL* 3984, *Hannover* 5, *Prato* 1787

^b Pro *Erfurt* 49 Item pro

^c note *Erfurt* 49 ne

^d duorum *Paris* 4133A II

(39)^a Pro^b correctione note contra parochianos decimas ecclesiis non solventes^c, preten-
sa^d per eos prava consuetudine de ipsis decimis non solvendis, duorum^e similium Turonensium.

^a (39) fehlt *Basel* 20, *VL* 3984, *Hannover* 5, *Prato* 1787

^b Pro *Erfurt* 49 Item quod pro

^c solventes *Erfurt* 49 solvendos

^d preten-
sa *Paris* 4133A pretensos

^e duorum *Paris* 4133A II

(40)^a Pro^b correctione note confirmationis omnium libertatum et immunitatum in forma generali pro regularibus, non tamen pro hospitalibus, cum expressione ordinis vel secularibus ecclesiis^{c1}, duorum^d similium Turonensium.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 444-447.

^a (40) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c non - ecclesiis fehlt Erfurt 49

^d duorum Paris 4133A II

(41)^a Privilegium autem commune quoad eius taxationem pro una^b simplici computetur.

^a (41) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b una Erfurt 49 uno

(42)^a Pro^b corrigenda nota adiectionis iudicum, ut sine suspicione^c procedat iudicium¹, duorum^d similium Turonensium.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 552.

^a (42) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item quod pro

^c suspicione Erfurt 49 speculatione

^d duorum Paris 4133A II

(43)^a Pro^b correctione revocatorie facientis mentionem de iusto impedimento, quo impetrans quantum ad prosecutionem^c non factam detentus extiterat, duorum^d similium Turonensium.

^a (43) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c prosecutionem Erfurt 49 prosequendum

^d duorum Paris 4133A II

(44)^a Pro^b correctione note observationis^c diffinitive ac excommunicationis sententiarum vel solius^d excommunicationis per annum et amplius tolerate, quattuor^e similium Turonensium.

^a (44) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c observationis Erfurt 49 confirmationis

^d solius Erfurt 49 absolutionis

^e tolerate quattuor Paris 4133A scelerate IIII

(45)^a Pro^b correctione revocatorie duas appellationes continentis^c, duorum^d similium Turonensium.

^a (45) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c continentis Paris 4133A continentis

^d duorum Paris 4133A II

(46)^a Pro^b correctione alterius revocatorie unius appellationis absque narrationis magnitudine, unius similis Turonensis.

^a (46) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

(47)^a Pro^b correctione note contra feudatarios^c alienantes feuda sine^d dominorum ecclesiasticorum assensu, unius^e similis Turonensis.

^a (47) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c feudatarios Erfurt 49 feudarios (!)

^d sine Erfurt 49 sua

^e unius Paris 4133A I

(48)^a Pro^b correctione note contra censuarios dominis ecclesiasticis census debitos non solventes, duorum^c similium Turonensium.

^a (48) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c duorum Paris 4133A II

(49)^a Pro^b correctione conservatorie triennalis contra predonum, raptorum et invasorum audaciam pro exemptis et non exemptis regularibus¹, duorum^c similium Turonensium.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 442-444.

^a (49) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c duorum Paris 4133A II

(50)^a Pro^b correctione note^c simplicis confirmationis¹, unius^d similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 453-463.

^a (50) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c note fehlt Mainz 39

^d unius Paris 4133A I

(51)^a Pro^b correctione eiusdem cum narratione facti, duorum^c similium Turonensium.

^a (51) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c duorum Paris 4133A II

(52)^a Pro^b correctione note^c, quod religiosi possint uti privilegiis, quibus usi non^d fuerant negligenter, dummodo per prescriptionem^e vel alias legitime illis non existeret derogatum¹, duorum^f similium Turonensium.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 452.

^a (52) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c note fehlt Paris 4133A

^d non fehlt Erfurt 49

^e prescriptionem Paris 4133A scriptionem

^f duorum Paris 4133A II

(53)^a Pro^b correctione duplicis note, cum^c iudex causam tenuit diutius in suspenso per annum et amplius in ea minime procedendo¹, duorum^d similium Turonensium.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 549-551.

^a (53) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c duplicis - cum Erfurt 49 eiusdem

^d duorum Paris 4133A II

(54)^a Pro^b correctione note, quod abbas vel alius prelati regularis possit procedere ad correctionem monachorum, canonicorum regularium et conversorum suorum, non obstante frivole appellationis obiectu¹, dimidii^c similis Turonensis.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 365f.

^a (54) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c dimidii Erfurt 49, Paris 4133A dimidius

(55)^a Pro^b correctione note, quod religiosi possint bona professorum suorum petere ac recipere, feudalibus dumtaxat exceptis, unius^c similis Turonensis.

^a (55) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c unius Paris 4133A I

(56)^a Nota contra illum, qui excommunicavit quempiam^b etiam ad instantiam alterius nullam^c habens iurisdictionem ordinariam seu etiam delegatam, et alia nota contra eum, qui ad instantiam etiam alterius denunciavit excommunicatum illum, qui nulla erat excommunicatione nodatus^{d1}, inter simplices quelibet earum et pro una simplici computetur.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 259f.

^a (56) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b quempiam fehlt Erfurt 49 (Lücke)

^c nullam OL 911 illam

^d nulla - nodatus Erfurt 49 illa excommunicationis sententia innodatus

(57)^a Pro^b corrigenda nota, cum appellatur a^c sententia diffinitiva, cum longa narratione, duorum^d similium Turonensium.

^a (57) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c a fehlt Erfurt 49

^d duorum Paris 4133A II

(58)^a Et cum brevem narrationem continet, unius^b similis Turonensis.

^a (58) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Mainz 39, Prato 1787

^b unius Paris 4133A I

(59)^a Rursus pro correctione inhibitionis vel remissionis seu sequestrationis aut denuntiationis excommunicati^b per auditorem ex commissione apostolica in Palatio apostolico vel in Romana curia deputatum aut excommunicationis cuiuscumque^c interlocutorie sive revocationis attemptatorum vel expensarum tantum seu absolutionis ad cautelam, sex^d similium Turonensium.

^a (59) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b excommunicati Erfurt 49 excommunicationis

^c cuiuscumque OL 911 quacumque

^d sex Paris 4133A VI

(60)^a Pro^b correctione note executorie unius sententie diffinitive seu vim diffinitive habentis aut non habentis in eodem late Palatio, etiamsi contineat interlocutorias vel diversas narrationes, duodecim^c similium Turonensium.

^a (60) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Pro Erfurt 49 Item pro

^c duodecim Erfurt 49, Paris 4133A XII

(61)^a Et preter dictos duodecim^b Turonenses pro qualibet de duabus aliis sententiis in eadem executoria contentis, sex^c similium Turonensium.

^a (61) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b duodecim Erfurt 49 XII similium; Paris 4133A XII

^c sex Paris 4133A VI

Rubrica de abbreviatoribus litterarum gratiosarum^a

^a Rubrica - gratiosarum OL 911, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169, Sevilla 9; gratiosarum OL 911, Mainz 39, Paris 4169 grossarum

(62)^a Sane vacare non videtur a ministerio rationis, quod horum statutorum et ordinationum certus vigor et effectus^b abbreviatores notarum gratiosarum et aliarum litterarum, que per petitiones a nobis signatas expediuntur, specialiter comprehendant, ut^c videlicet in ordinatione huiusmodi notarum curam adhibeant diligentem, quodque^d abbreviatores ipsi pro notis huiusmodi salarium recipiant moderatum, statuimus itaque ac etiam ordinamus, quod ipsi abbreviatores pro nota facienda de beneficio ecclesiastico cum cura vel sine cura vel de canonicatu et prebenda vacantibus vel vacaturis ac dignitate, personatu vel prioratu seu officio aut administratione simul in una nota vel separatim in^e duabus, etiamsi conventualis existat seu ad illam vel^f illum consueverit quis per electionem assumi, vel etiam de permutationibus dictorum beneficiorum, nisi clausule insolite vel alias difficiles ibi fuerint ut^g dispensationum, reservationum^h vel narratio aliarumⁱ gratiarum vel vacationis aut reservationis^j, pro qualibet nota duodecim^k Turonensium argenti pro eorum salario sint contenti.

^a (62) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787

^b effectus Erfurt 49 affectus

^c ut OL 911 et

^d quodque abbreviatores Erfurt 49 absque abbreviatis

^e in Mainz 39 vel

^f illam vel fehlt Erfurt 49

^g ut - narratio Erfurt 49 vel dispensationem, reservationem vel narrationem

^h dispensationum reservationum Paris 4133A dispensationem reservationem

ⁱ aliarum Mainz 39 illarum

^j aut reservationis fehlt Erfurt 49

^k duodecim Erfurt 49, Paris 4133A XII

(63)^a De confessore eligendo simpliciter vel etiam in casibus reservatis^b,

(64) de indulgentia plenaria,

(65) de altari portatili,

(66) de celebratione misse ante lucem^c,

- (67) de sacramentis ecclesiasticis ministrandis,
 (68) de audiendis divinis in loco interdicto,
 (69) de licentia recedendi pro prelato consecrato vel benedicto,
 (70) de licentia ingrediendi monasteria cum certis personis,
 (71) de absolutione a sententiis excommunicationum latis a canone^d etiam in casibus reservatis,
 (72) de licentia recipiendi tonsuram^e vel alios ordines¹,
 (73) de licentia, quod quis non teneatur promoveri usque ad certum tempus ratione beneficii,
 (74) de licentia, quod quis non teneatur^f in parochiali ecclesia residere,
 (75) de licentia comedendi carnes pro religiosis^{g2},
 (76) de licentia simili pro secularibus temporibus prohibitis,
 (77) de licentia audiendi leges usque ad certum tempus,
 (78) de reconciliatione cimiteriorum³,
 (79) de absolutione prelati a^h iuramento prestito de liminibus visitandis⁴,
 (80) de officio tabellionatus, si concedatur vel committatur concedendum⁵,
 (81) de licentia percipiendiⁱ fructus pro studente in theologia⁶ in Romana curia,
 (82) de concessione officii scriptorie⁷ vel penitentiarii⁸: Pro qualibet videlicet nota predictarum precedentium sex Turonensium similium sint receptione contenti.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 341f. Nr. 155.

² Vgl. TANGL, KO S. 333f. Nr. 141.

³ Vgl. TANGL, KO S. 319 Nr. 124.

⁴ Vgl. TANGL, KO S. 332 Nr. 138.

⁵ Vgl. TANGL, KO S. 329 Nr. 132f.

⁶ Vgl. TANGL, KO S. 312f. Nr. 114 = Jean XXII, *Lettres communes* Bd. 9 S. 62f. Nr. 47104.

⁷ Vgl. TANGL, KO S. 336f. Nr. 146.

⁸ Vgl. TANGL, KO S. 3353f. Nr. 173.

^a (63)-(82) fehlen Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787; (73) fehlt Erfurt 49; (80) in Erfurt 49 erst nach (81)

^b simpliciter - reservatis fehlt OL 911

^c lucem Mainz 39, Paris 4133A diem

^d latis a canone fehlt Erfurt 49

^e tonsuram Mainz 39 censuram

^f promoveri - teneatur fehlt Erfurt 49

^g pro religiosis Mainz 39 per religiosos

^h a fehlt Erfurt 49

ⁱ percipiendi Erfurt 49 recipiendi

^j penitentiarii Erfurt 49, Sevilla 9 Penitentiarie

- (83)^a De indulgentia vero pro porrigentibus vel visitantibus simul ultra duodecim^b similes non recipiant Turonenses.

^a (83) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b duodecim Erfurt 49 XII

- (84)^a De visitantibus per se¹,
 (85) de porrigentibus etiam per se²,
 (86) de fructibus percipiendis in absentia,
 (87) de prorogatione^b consecrationis seu ordinum simplici,
 (88) quod munus consecrationis^c seu benedictionis impendatur in partibus³,
 (89) de una^d vel pluribus personis ponendis seu recipiendis in ecclesiis sive monasteriis⁴,
 (90) super defectu natalium ad ordines et beneficia⁵,
 (91) de facultate per alium visitandi⁶ et recipiendi procuraciones⁷ in pecunia numerata,
 (92) de dispensatione super matrimonio contracto scienter⁸ vel ignoranter vel etiam contrahendo,
 (93) de reservatione ecclesie cathedralis vel beneficii,
 (94) de dicendo divinum^e officium^f iuxta morem⁹ Romanum vel alias,
 (95) de confirmatione beneficii^h ex certa scientia vel quod quis non possit amoveri a prioratu,
 (96) quod sorores vel fratres alicuius monasterii gaudeant privilegiis alterius monasterii,
 (97) quod abbas vel abbatissa non teneantur solvere decimas vel collectas seu alias exactionesⁱ,
 (98) de securo conductu,
 (99) de conservatoria, que incipit „Frequentes^{9a}“,
 (100) de conservatoria in forma concilii Viennensis¹⁰: Pro qualibet videlicet notarum predictarum similiter ultra duodecim^j Turonenses non recipiant.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 330f. Nr. 136.

² Vgl. TANGL, KO S. 331f. Nr. 137.

³ Vgl. TANGL, KO S. 316 Nr. 120.

⁴ Vgl. TANGL, KO S. 315f. Nr. 116-119.

⁵ Vgl. TANGL, KO S. 332f. Nr. 139f.

⁶ Vgl. TANGL, KO S. 340f. Nr. 152.

⁷ Vgl. TANGL, KO S. 335 Nr. 144.

⁸ Vgl. TANGL, KO S. 348f. Nr. 167.

⁹ Vgl. TANGL, KO S. 324-327 Nr. 130.

¹⁰ Vgl. TANGL, KO S. 321-324 Nr. 129.

^a (84)-(100) fehlen Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b prorogatione Erfurt 49 porrigatione (!)

^c seu - consecrationis fehlt Erfurt 49

^d Mainz 39 folgt persona

^e divinum fehlt Erfurt 49

^f officium *Mainz 39 officii*
^g morem *fehlt Erfurt 49*
^h beneficii *OL 911, Mainz 39 officii*
ⁱ exactiones *Erfurt 49 collationes*
^j duodecim *Erfurt 49, Paris 4133A XII*

(101)^a De licentia quoque testandi ultra decem^b non recipiant similes Turonenses.

^a (101) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b decem *Erfurt 49, Paris 4133A X*

(102)^a De recipiendo resignationem vel ex causa permutationis vel simpliciter tantum decem^b Turonenses similiter recipere possint.

^a (102) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b decem *Erfurt 49, Paris 4133A X*

(103)^a De unione autem ecclesiarum usque ad viginti^b Turonenses recipere valeant et non ultra.

^a (103) *fehlt Basel 20, VL 3984, Prato 1787*

^b viginti *Erfurt 49, Paris 4133A XX*

(104)^a Quod^b episcopus vel abbas inducatur in possessionem episcopatus vel monasterii cum clausula „Invocato¹“ vel sine, ultra viginti^c Turonenses recipere non presumant.

¹ Vgl. BARRACLOUGH, *Chancery ordinance S. 240f. Nr. 21 und 23, oder HERDE, Audientia 2 S. 148f. Nr. 30Kr.*

^a (104) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b Quod *Erfurt 49* Item quod

^c viginti *Erfurt 49, Paris 4133A XX*

(105)^a De dando coadiutorem^b episcopo vel alii prelato ultra viginti^c Turonenses non recipiant.

^a (105) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b coadiutorem *Erfurt 49* adiutorem

^c viginti *Erfurt 49, Paris 4133A XX*

(106)^a De recipiendo resignationem et conferendo beneficia resignata insimul viginti^b Turonenses habere valeant et non ultra.

^a (106) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b viginti *Erfurt 49, Paris 4133A XX*

(107)^a De patiente defectum^b natalium, quod eligi possit in episcopum, abbatem vel abbatissam, similiter^c viginti^d Turonenses recipere possint.

^a (107) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b defectum Paris 4133A defectionum

^c similiter fehlt Paris 4133A

^d viginti Erfurt 49, Paris 4133A XX

(108)^a De subsidio moderato¹ cum executoria vel sine, viginti^b Turonenses dumtaxat².

¹ Vgl. TANGL, KO S. 338f. Nr. 150.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(46).

^a (108) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b viginti Erfurt 49, Paris 4133A XX

(109)^a De mutuo contrahendo¹, sedecim^b Turonenses et non ultra^{c2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 349f. Nr. 168.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(37).

^a (109) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b sedecim Paris 4133A XVI

^c sedecim - ultra fehlt Erfurt 49

(110)^a De executoria super mutuo contrahendo^b, viginti^c Turonenses.

^a (110) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787

^b De - contrahendo fehlt Erfurt 49

^c viginti Erfurt 49 XX

(111)^a De forma communi pauperum¹, duos^b Turonenses dumtaxat.

¹ Vgl. MEYER, Arme Kleriker.

^a (111) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b duos Erfurt 49, Paris 4133A II

(112)^a Et de mutatione collationum dictorum pauperum vel iudicum cum narratione, quatuor^b Turonenses et non ultra^c.

^a (112) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b quattuor Erfurt 49, Paris 4133A IIIII

^c et - ultra fehlt Paris 4133A

(113)^a Prescriptis autem taxationibus abbreviatores contententur prefati, sive pro una sive pro pluribus personis facte fuerint gratie prenotate^b.

^a (113) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b *prenotate fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169*

(114)^a Et hec eadem taxatio de aliis formis, in quibus maior labor non fuerit, observetur.

^a (114) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

(115)^a Si vero maior labor fuerit vel in prenomatis seu aliis formis superius non expressis aliquae clausule vel narrationes intricate fuerint et impetrantes non possint cum abbreviatoribus concordare, taxentur note per certum abbreviatorem per^b vicecancellarium ad certum tempus deputandum.

^a (115) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b *per Sevilla 9 vel*

(116)^a Si vero in predictis formis abbreviatoris culpa littere fuerint rescribende, utpote quia amiserit^b clausulas consuetas^c vel datas ei regulas non servaverit, expensis dicti abbreviatoris littere huiusmodi rescribantur.

^a (116) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b *amiserit Erfurt 49 obmiserit; Mainz 39 omiserit*

^c *consuetas fehlt OL 911*

(117)^a Item, quod abbreviatores ipsi tam litterarum iustitie quam aliarum ab impetrantibus pro scriptura^b vel alias nihil amplius^c quam taxationes recipiant suprascriptas^d, quod, si contrarium fecerint, duplum restituere teneantur et ultra hoc eiusdem vicecancellarii arbitrio puniantur.

^a (117) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b *pro scriptura OL 911, Mainz 39, Paris 4169 proscriptum*

^c *amplius Mainz 39 aliud*

^d *suprascriptas OL 911, Mainz 39, Paris 4169 subscriptas*

Rubrica: Statuta et ordinationes scriptorum^a

^a *Rubrica - scriptorum OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9; Erfurt 49 De scriptoribus seu ingrossatoribus; Paris 4133A De grossatoribus rubrica*

(118)^a Post formationem^b itaque notarum^c gratiam vel iustitiam continentium eisque^d, ut debet ac decet fieri, preparatis^e consequens est, ut in^f scripturam litterarum^g grossarum note huiusmodi redigantur et idcirco de scriptoribus^h nostris dictarum congrueⁱ subnectitur

litterarum. Unde statuimus et etiam ordinamus, quod scriptores litterarum apostolicarum per civitatem^j seu locum, ubi curia Romana residet vel residebit in antea, cum^k honesto^l incedant habitu, cappa videlicet rotunda vel longo tabardo, aliasque in domo et extra^m honeste se gerant et, qui hoc non servaverit, vicecancellarii arbitrio puniatur.

^a (118) *fehlt Hannover 5*

^b formationem *Mainz 39* reformationem

^c notarum *Paris 4133A* notariorum

^d eisque *Erfurt 49* eis

^e fieri preparatis *Erfurt 49* preparans

^f in *Erfurt 49* infra

^g *Prato 1787* *folgt* apostolicarum

^h idcirco - scriptoribus *OL 911, VL 3984, Mainz 39, Paris 4169, Prato 1787* de scriptoribus ideo

ⁱ dictarum congrue *fehlt Paris 4133A; congrue fehlt VL 3984*

^j per civitatem *fehlt Paris 4133A*

^k cum *Erfurt 49* in

^l honesto *Mainz 39* honeste

^m et extra *fehlt Erfurt 49*

(119)^a Quod^b nullus abbreviatorum et scriptorum predictorum^c teneat publice concubinam et, si qui sint illas habentes, eas^d infra octo^e dies^f post publicationem huiusmodi statuti et ordinationis omnino dimittant, ilias^g ex tunc^h vel alias minime admissuri. Quodsi non fecerint et deinceps illi vel alii reperti fuerint aliquam seu aliquas tenere publice, ut prefertur, officio priventur perpetuo eorundemⁱ et super hoc unus^j alium deferre dicto vicecancellario teneatur^k.

^a (119) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787* Item quod

^c abbreviatorum - predictorum *Basel 20, VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787* eorum

^d eas *Prato 1787* ea

^e octo *Paris 4133A* VIII

^f dies *fehlt Sevilla 9*

^g ilias *fehlt Prato 1787*

^h tunc *Paris 4133A* nunc

ⁱ eorundem *Basel 20, VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787* scriptorie

^j unus *Erfurt 49* unum

^k et super - teneatur *fehlt VL 3984*

(120)^a Quod^b nullus eorundem scriptorum pro^c scribendis litteris apostolicis nec ante nec post scriptionem ipsarum ultra taxationem dictarum litterarum aliquid recipiat, etiamsi^d gratis offeratur eidem. Contrarium vero facientes duplum restituant et per vicecancellarium suspendantur per unum mensem ab officio scriptorie^e.

^a (120) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49* Item quod; *Prato 1787* Item

^c pro *fehlt Paris 4133A*

^d etiamsi *Erfurt 49* si

^e scriptorie *fehlt Prato 1787*

(121)^a Quod^b iidem scriptores litteras rescribendas gratis statim^c, etiam antequam^d alias litteras scribere incipiant^e, scribant^f, nisi forent^g in scribendis litteris^h de curiaⁱ occupati, et hoc absque remuneratione aliqua, etiamsi eis gratis oblatum existeret. Si vero contrarium^j fecerint, modo simili puniantur.

^a (121) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Prato 1787* Item quod

^c *Basel 20 folgt interlinear* rescribant

^d etiam antequam *VL 3984* et aut quascumque; antequam *Basel 20* ante quascumque

^e scribere incipiant *fehlt Basel 20, VL 3984*

^f scribant *fehlt Basel 20, OL 911, VL 3984, Mainz 39, Paris 4169*

^g antequam - forent *fehlt Erfurt 49; forent fehlt Sevilla 9*

^h antequam - curia *Paris 4133A* ante

ⁱ forent - curia *Basel 20, VL 3984* pro litteris curie fuerint

^j contrarium *fehlt Erfurt 49*

(122)^a Quod^b nullus eorundem scriptorum pro aliqua littera distributa „Gratis^c pro Deo“ aliquid recipiat, etiam gratis oblatum. Contrarium vero faciens pena simili puniatur.

^a (122) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787* Item quod

^c distributa Gratis *Basel 20* gratis distributa

(123)^a Quod^b nullus scriptorum ipsorum^c sine distributione rescribendarii vel distributoris seu alterius super hoc potestatem habentis scribat litteras gratiam vel iustitiam continentes, nisi^d gratis fuerit rescribenda, et qui contrarium fecerit, per unum mensem ab eius officio suspendatur.

^a (123) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787* Item quod

^c ipsorum *Basel 20, VL 3984* litterarum ipsarum

^d nisi *fehlt Prato 1787; Erfurt 49* si

<i>Basel 20, VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787.</i>	<i>OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9.</i>
---	---

(124)^a Quod^b iidem scriptores, ex quo litteras scribendas^c receperint, illas infra sex^d dies scribere ac^e impetranti eas satisfactione premissa restituere teneantur, nisi legitimum impedimentum habeant, quod^f statim, si occurat vel cum infra huiusmodi tempus occurrerit, rescribendario seu distributori significare ac notam seu litteras ipsas ad eum^g remittere teneantur et, qui hoc non servaverit^h,

per unum mensem ab officio suspendatur.	arbitrio vicecancellarii puniatur.
---	------------------------------------

^a (124) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787* Item quod

^c scribendas *Erfurt 49* rescribendas; *Erfurt 49, Prato 1787* *folgt gratis*

^d *sex Paris 4133A VI*

^e *Basel 20* *folgt* illas

^f quod *fehlt Prato 1787*

^g ad eum *Basel 20, VL 3984* sibi

^h servaverit *Prato 1787* observaverit

(125)^a Quod^b nullus dictorum scriptorum litteras sibi distributas per alium scriptorem scribi faciat sine vicecancellarii licentia speciali. Faciens vero contrarium tam videlicet tradens quam scribens per unum mensem ab officio suspendatur.

^a (125) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787* Item quod

(126)^a Quod^b nullus scriptorum ipsorum^c litteras per eum grossatas restituat, nisi prius^d nomen suum^e, ut moris est, posuerit^f in eisdem, easque, si taxande fuerint, taxari faciat. Illi vero, qui contrarium fecerit, computetur taxatio duplicata.

^a (126) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787* Item quod

^c scriptorum ipsorum *Prato 1787* scriptor ipsarum

^d prius *Erfurt 49* ipsius

^e suum *fehlt VL 3984*

^f posuerit *Erfurt 49* possit

(127)^a Quod^b nullus eorundem scriptorum litteras per eum scriptas restituat, nisi prius cum nota ipsas^c auscultaverit diligenter et eas secundum notam correxerit antedictam. Et qui hoc non servaverit, ad ipsius vicecancellarii arbitrium puniatur.

^a (127) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787* Item quod

^c ipsas *fehlt Basel 20, Prato 1787; VL 3984* ipsa

(128)^a Quod^b iidem scriptores diligentes et attenti existant, ut^c scribendo litteras ipsas bone littere formam efficiant, nec^d propter cupiditatem lucri citius recipiendi vel se in aliis negotiationibus^e occupandi nimis festinanter vel minus ordinate^f scribant, alioquin littere ipse taliter^g scripte gratis rescribende^h mandentur, et, si hoc nimis continuent, precaveant, quod eos pena gravior non sequatur.

^a (128) *fehlt Hannover 5*

^b Quod *Prato 1787* Item quod

- ^c ut *Paris 4133A* ne
^d nec *OL 911*, *Erfurt 49*, *Mainz 39*, *Paris 4169* ne
^e negotiationibus *OL 911*, *Mainz 39*, *Paris 4169* negotiis actionibus; *Basel 20* negotios o(mn)ibus; *VL 3984*, *Prato 1787* was
^f ordinate *Basel 20* inordinate
^g taliter *Erfurt 49* totaliter
^h rescribende *Erfurt 49* scribende

<i>Basel 20</i> , <i>VL 3984</i> , <i>Erfurt 49</i> , <i>Paris 4133A</i> , <i>Prato 1787</i> .	<i>OL 911</i> , <i>Mainz 39</i> , <i>Paris 4169</i> , <i>Sevilla 9</i> .
--	--

(129)^a Quod^b in litteris, que transire habeant per Audientiam publicam, scriptor apponat datam diei, qua ipsas recipiat ad scribendum, nisi vacationes communes^c existerent, et tunc datam ponere^d teneatur diei prime Audientie resumende. In gratiosis^e vero litteris illam datam studeat apponere, quam appositam sive scriptam viderit in notis earundem, quod^f, si litteras ipsas sine data illa^g restituerit,

per unum mensem ab officio suspendatur	arbitrio vicecancellarii puniatur.
--	------------------------------------

- ^a (129) fehlt *Hannover 5*
^b Quod *Erfurt 49* Item quod; *Prato 1787* Item
^c communes fehlt *Erfurt 49*
^d ponere *Basel 20*, *Erfurt 49*, *Prato 1787* apponere
^e gratiosis *Mainz 39*, *Paris 4133A* grossis
^f quod *Erfurt 49* et; *Prato 1787* Item quod
^g illa fehlt *Basel 20*, *Erfurt 49*, *VL 3984*

Sequitur rubrica de taxatione litterarum de Audientia grossarum^a

- ^a Sequitur - grossarum *OL 911*, *Mainz 39*, *Paris 4169*; *Prato 1787* (erst nach [133]) De taxationibus litterarum de gratiis; *Sevilla 9* Rubrica de taxationibus grossarum in gratiis

(130)^a Premissis insuper notarum taxationibus^b predictarum alie^c grossarum^d litterarum taxationes per statuta et ordinationes prefata^e subsequentis^f distinctionis serie^g describuntur, quod^h videlicet litteraⁱ gratiosa cum clausulis consuetis super canonicatu et prebenda tantum vel super^j beneficio ecclesiastico cum^k cura vel sine cura simpliciter vel cum additione^l „Etiam si dignitas vel personatus seu officium existat“ vel super dignitate, personatu vel officio^m in cathedrali vel collegiataⁿ tantum vacantibus vel vacaturis vel etiam de canonicatu et prebenda ac dignitate, personatu^o vel officio et de prestimoniis et etiam de mensata decem^p Turonenses grossos argenti^q et non ultra taxetur^f.

- ^a (130) fehlt *VL 3984*, *Hannover 5*
^b Premissis - taxationibus fehlt *Prato 1787*; taxationibus *Erfurt 49* exactionibus
^c alie *Prato 1787* igitur
^d grossarum *Prato 1787* gratiosarum

-
- ^e prefata *fehlt Prato 1787*
^f subsequentis *OL 911 subsequentes; Prato 1787 subsequentes tali*
^g serie *fehlt Erfurt 49*
^h quod *Paris 4133A sed*
ⁱ littera *fehlt Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787*
^j Erfurt 49 *folgt simplici*
^k cum *fehlt Prato 1787*
^l cum additione *Basel 20 additorie*
^m vel officio *fehlt OL 911*
ⁿ Erfurt 49 *folgt ecclesia*
^o ac - personatu *fehlt Paris 4133A*
^p decem *Erfurt 49 X*
^q grossos argenti *fehlt Erfurt 49*
^r taxetur *fehlt Basel 20*

(131)^a Executoria vero eiusdem duodecim^b Turonenses et non ultra taxetur.

-
- ^a (131) *fehlt VL 3984, Hannover 5*
^b duodecim *Basel 20, Erfurt 49 XII*

(132)^a Et hoc idem in litteris prioratum conventualium ac dignitatum, personatum, officiorum et beneficiorum, ad que^b persone assumuntur per electionem, inconsuetas clausulas^c vel narrationes in se minime continentibus^d precipimus observari.

-
- ^a (132) *fehlt VL 3984, Hannover 5*
^b ad que *Erfurt 49 atque*
^c clausulas *Paris 4133A ecclesias*
^d continentibus *Paris 4133A continentes*

(133)^a Si vero in^b eisdem litteris gratiosis et executoriis earundem aliquae clausule non communes vel insolite apponantur, puta narratio vacationis beneficii et reservationis^c specialis vel generalis ante vel post vacationem^d facte de illo vel narratio resignationis simpliciter vel ex causa permutationis de mandato nostro admisse^e vel clausula acceptationis vel dispensationis super defectu etatis vel natalium vel super pluralitate beneficiorum et alie huiusmodi clausule insolite, non habita^f consideratione ad valorem beneficii, de quo fiet gratia, sed^g ad laborem scripture dumtaxat, pro duabus lineis clausularum insolitarum huiusmodi dimidius^h Turonensis argenti et non plus supponatur et computetur ultra taxationem predictam, de omnibus aliis lineis restantibus, si que fuerint, hocⁱ idem servari mandantesⁱ.

-
- ^a (133) *fehlt VL 3984, Hannover 5*
^b in *fehlt Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787*
^c reservationis *Prato 1787 reservatio; OL 911, Mainz 39, Paris 4169 folgt beneficii*
^d vacationem *Basel 20 narrationem*
^e admisse *Paris 4133A admissio*

^f Erfurt 49 folgt de
^g sed Erfurt 49, Prato 1787 vel
^h dimidius Mainz 39 dimidii
ⁱ hoc fehlt Prato 1787
^j mandantes Mainz 39 mandati; Prato 1787 mandamus

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
	(134) Littera, que incipit „Dignum arbitramur“, taxatur ad XX Turonenses, nisi narratio vacationis beneficii vel permutationis in dicta littera exprimatur.

(135)^a De^b commissione, qua mandatur provideri monacho de prioratu vel beneficio regulari^c etiam cum translatione, sedecim^d Turonenses.

^a (135) fehlt VL 3984, Hannover 5
^b De Erfurt 49 Nota de
^c regulari OL 911, Mainz 39, Paris 4169 seculari
^d sedecim Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 XVI

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
--------------------------	-----------

(136)^a De commissione, quod provideatur de prioratu vel alio beneficio, nisi^b tempore date ius alii sit quesitum, sedecim^c Turonenses

.	, nisi exprimatur modus vacationis, et tunc usque ad „Volentes“ computantur centum dictiones pro uno grosso Turonensi.
---	--

^a (136) fehlt VL 3984, Hannover 5
^b nisi Basel 20 si
^c sedecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVI

Alle anderen Textzeugen.	OL 911, Mainz 39, Paris 4169.
	(137) De commissione, quod provideatur de prioratu etc., ut in precedenti proxima.

(138)^a De confessore eligendo simpliciter¹, decem^b Turonenses².

¹ Vgl. TANGL, KO S. 307. Nr. 106f. = MEYER, Pariser Vortrag.
² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(14).

^a (138) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b decem Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
(139) ^a De indulgentia plenaria pro uno ^b , quattuordecim ^c .	De absolutione in mortis articulo pro una persona, Turonenses XIII.

^a (139) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b uno Paris 4133A, Prato 1787 viro

^c quattuordecim Paris 4133A, Prato 1787 XIV

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
(140) ^a Pro viro ^b et uxore, sedecim ^c Turo- nenses ^d .	De eodem pro viro et uxore, Turonenses XVI.

^a (140) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b quattuordecim - viro fehlt Erfurt 49;

^c sedecim Paris 4133A, Prato 1787 XVI

^d Turonenses fehlt Paris 4133A

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
(141) ^a De altari portatili, etiamsi pro duobus ¹ , decem ^b Turonenses ² .	De altari portatili pro una persona, Turo- nenses X.
	De eodem pro viro et uxore, Turonenses X.

¹ Vgl. TANGI, KO S. 309f. Nr. 108.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(16).

^a (141) fehlt VL 3984, Hannover 5; in Prato 1787 erst nach (142)

^b decem fehlt OL 911, Mainz 39 (Lücke), Paris 4169; Erfurt 49, Prato 1787 X

(142)^a De celebratione ante lucem^{b1}, decem^c Turonenses².

¹ Vgl. TANGI, KO S. 310 Nr. 109.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(17).

^a (142) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b lucem Basel 20 diem

^c decem Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X

(143)^a De sacramentis ecclesiasticis ministrandis^b pro confessore^c, decem^d Turonenses.

^a (143) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b ministrandis fehlt Prato 1787

^c pro confessore *Prato 1787 per confessorem*
^d decem *Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X*

(144)^a De audiendis divinis in loco interdicto¹, decem^b Turonenses².

¹ Vgl. *TANGL, KO S. 310 Nr. 110.*

² Vgl. *Johannes XXII. Nr. 76(39).*

^a (144) fehlt *VL 3984, Hannover 5*

^b decem *Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 X*

(145)^a De licentia recedendi pro^b prelato consecrato vel benedicto^c, decem^d Turonenses¹.

¹ Vgl. *Johannes XXII. Nr. 76(41).*

^a (145) fehlt *VL 3984, Hannover 5*

^b pro *Basel 20 de curia concessa*

^c benedicto *Erfurt 49 beneficio*

^d decem *Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X*

(146)^a De licentia nobilis^b ingrediendi monasterium cum certis personis, decem^c Turonenses.

^a (146) fehlt *VL 3984, Hannover 5*

^b nobilis fehlt *Basel 20*

^c decem *Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X*

(147)^a De absolutione a peccatis omnibus et a sententiis excommunicationum latis a canone etiam in casibus reservatis taxetur^b ‹ad› viginti^c Turonenses.

^a (147) fehlt *VL 3984, Hannover 5*

^b taxetur fehlt *Basel 20*

^c viginti *Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XX*

(148)^a De licentia recipiendi tonsuram vel alios ordines¹, octo^b Turonenses.

¹ Vgl. *TANGL, KO S. 341f. Nr. 155.*

^a (148) fehlt *VL 3984, Hannover 5*

^b octo *Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 VIII*

(149)^a De licentia, quod quis non teneatur promoveri usque ad certum tempus ratione beneficii, quod obtinet, decem^b Turonenses.

^a (149) fehlt *VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5*

^b decem *Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 X*

(150)^a De licentia, quod quis non teneatur promoveri ratione parochialis ecclesie nec in ea residere, duodecim^b Turonenses.

^a (150) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b duodecim Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 XII

(151)^a De licentia comedendi carnes pro^b religiosis, decem^c Turonenses.

^a (151) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b pro Basel 20 concessa

^c decem Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
(152) ^a De licentia simili pro secularibus temporibus prohibitis, decem ^b Turonenses ¹ .	De eodem pro secularibus tempore prohibito, Turonenses X.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(35).

^a (152) fehlt VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b decem Erfurt 49 X

(153)^a De licentia audiendi leges usque ad certum tempus, decem^b Turonenses¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(23).

^a (153) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b decem Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X

(154)^a De reconciliatione cimiteriorum¹, decem^b Turonenses².

¹ Vgl. TANGL, KO S. 319 Nr. 124.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(10).

^a (154) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b decem Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X

(155)^a De absolutione prelati a iuramento prebito de liminibus visitandis¹, decem^b Turonenses².

¹ Vgl. TANGL, KO S. 332 Nr. 138.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(44).

^a (155) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b decem Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X

(156)^a De licentia percipiendi fructus pro studente in theologia in Romana curia¹, duodecim^b Turonenses².

¹ Vgl. TANGL, KO S. 312f. Nr. 114 = Jean XXII, *Lettres communes* Bd. 9 S. 62f. Nr. 47104.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(6).

^a (156) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b duodecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
	(157) Et si fiat executoria, Turonenses XVIII.

(158)^a De concessione officii scriptorie vel penitentiarii^b, sedecim^c Turonenses¹.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 336 Nr. 146 und S. 339f. Nr. 151.

^a (158) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5

^b penitentiarii alle Hss. penitentiarie

^c sedecim Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVI

(159)^a De indulgentia pro porrigentibus vel visitantibus simul^b, sedecim^c Turonenses¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr 76(18).

^a (159) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b simul Erfurt 49 similes

^c sedecim Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 XVI; Erfurt 49 XV

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
(160) ^a De visitantibus per ^b se, duodecim ^c Turonenses, vel de porrigentibus per ^d se, X Turonenses.	De visitandis per se, Turonenses XII. De manus porrigentibus adiuctrices per se, Turonenses X.

^a (160) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b per Mainz 39 pro

^c duodecim Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII

^d per Mainz 39 pro

(161)^a De fructibus percipiendis in absentia usque^b ad certum tempus^c, gratiosa, decem^d Turonenses.

^a (161) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b usque Erfurt 49 absque

^c Prato 1787 folgt de

^d decem Basel 20, OL 911, Prato 1787 X

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
(162) ^a De executoria super eodem, duodecim ^b Turonenses.	Et pro executoria eiusdem, Turonenses X.

^a (162) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b duodecim Erfurt 49 XIII; Prato 1787 XII

(163)^a Et si ponatur, quod non teneatur interim^b ad ordines promoveri, gratiosa, duodecim^c Turonenses.

^a (163) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5

^b interim Prato 1787 infra certum terminum

^c duodecim Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 XII

(164)^a Pro^b executoria super eodem, quattuordecim^c Turonenses.

^a (164) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5

^b Pro Paris 4133A, Prato 1787 De

^c quattuordecim Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 XIII

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
(165) ^a Et si pro ^b pluribus, pro qualibet persona	
addatur unus Turonensis	addantur duo Turonenses
in taxatione cuiuslibet dictarum litterarum.	

^a (165) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b pro fehlt Mainz 39

(166)^a De commissione receptionis iuramenti episcopi vel abbatis in partibus, sedecim^b Turonenses.

^a (166) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b sedecim Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 XVI; Erfurt 49 XII

(167)^a De forma iuramenti, octo^b Turonenses¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(26).

^a (167) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b octo Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 VIII

(168)^a De prorogatione consecrationis seu ordinum cum retentione beneficiorum^b usque ad certum tempus, sedecim^c Turonenses¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(31).

^a (168) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b beneficiorum Paris 4133A benedictionis

^c sedecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVI

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
--------------------------	-----------

(169)^a Quod^b munus consecrationis

seu benedictionis impendatur in partibus pro ^c episcopo ¹ , duodecim ^d Turonenses ² ;	impendatur in partibus pro episcopo, Turonenses XII.
(170) ^e Pro ^f abbate, decem ^g Turonenses.	Et quod impendatur munus benedictionis etiam in partibus pro abbate, Turonenses X.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 316 Nr. 120.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(38).

^a (169) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b Quod Erfurt 49, Prato 1787 Item quod

^c pro fehlt Erfurt 49

^d duodecim Paris 4133A, Prato 1787 XII

^e (170) fehlt VL 3984, Hannover 5

^f pro Erfurt 49, Prato 1787 item pro

^g decem Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 X

(171)^a Et si addatur de ordinibus recipiendis, addantur pro quolibet^b quattuor^c Turonenses.

^a (171) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b quolibet OL 911, Erfurt 49, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169 qualibet; Basel 20 folgt ordine

^c quattuor Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 IIIII

(172)^a De^b una vel pluribus personis ponendis seu recipiendis in ecclesiis sive monasteriis regularibus, si pro una persona scribatur^c, taxetur littera^d <ad> quattuordecim^e Turonenses¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(1).

^a (172) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b De Erfurt 49, Prato 1787 Item de

^c OL 911, Mainz 39, Paris 4169 folgt ponatur seu

^d taxetur littera Erfurt 49 taxantur

^e quattuordecim Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 XIIIIII; Erfurt 49 IIIII

(173)^a Et si^b pro duabus, sedecim^c Turonenses.

^a (173) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b si fehlt Erfurt 49

^c sedecim Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 XVI; Erfurt 49 sex

(174)^a Et si pro pluribus, deinceps pro qualibet persona duo^b Turonenses addantur.

^a (174) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b duo Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 II

(175)^a De facultate ponendi in pluribus ecclesiis singulas personas in singulis ad nominationem regis, principis vel alterius, pro prima persona computentur sedecim^b Turonenses.

^a (175) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b sedecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVI

(176)^a Et pro secunda^b addantur duo^c Turonenses, et deinceps pro singulis aliarum^d tantundem addatur^e.

^a (176) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b Basel 20 folgt persona

^c duo Paris 4133A, Prato 1787 II

^d aliarum Basel 20, paris , Paris 4133A aliorum; OL 911 earum

^e tantundem addatur Erfurt 49 tantum

(177)^a Et sic^b secundum magis et minus tales littere taxabuntur.

^a (177) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b sic OL 911, Mainz 39, Paris 4169 si

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
(178) ^a Super defectu natalium etiam ^b geniti de presbitero ^c ad ordines et beneficia simpliciter ¹ , duodecim ^d Turonenses.	Littera super defectu natalium, videlicet quod de presbitero ^e ad ordines et beneficia promovendi simpliciter, Turonenses XII.

¹ Vgl. TANGI, KO S. 332f. Nr. 139f.

^a (178) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b etiam Erfurt 49, Prato 1787 et

^c de presbitero Erfurt 49 pro presbitero; Prato 1787 per presbiterum

^d duodecim Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII

^e presbitero Basel 20 presbiterorum

(179)^a De concessione officii^b tabellionatus¹ vel quod aliquis possit creare tabellionem unicum^{c2} dumtaxat, sedecim^d Turonenses³.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 329 Nr. 132.

² Vgl. TANGL, KO S. 329 Nr. 133.

³ = Johannes XXII. Nr. 76(13).

^a (179) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b officii fehlt Mainz 39

^c unicum Basel 20 unum

^d sedecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVI

(180)^a Et si pro duobus, decem et octo^b Turonenses; et deinceps^c pro quolibet duos^d Turonenses ad plus^e.

^a (180) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b decem et octo Erfurt 49, Prato 1787 XVIII; Paris 4133A XVI; Sevilla 9 decemocto

^c et deinceps fehlt Erfurt 49

^d duos Paris 4133A, Prato 1787 II

^e duos - plus Basel 20 duo Turonenses addantur

(181)^a De licentia testandi, decem^b Turonenses¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(12).

^a (181) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b decem Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 X

(182)^a De facultate per alium visitandi¹ et recipiendi procuraciones in pecunia^b numerata², gratiosa^c taxetur ad^d quattuordecim^e Turonenses^f.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 340f. Nr. 152.

² Vgl. TANGL, KO S. 335 Nr. 144.

^a (182) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b Erfurt 49 folgt parata et

^c gratiosa Mainz 39 grossa

^d taxetur ad fehlt Erfurt 49, Paris 4133A; ad fehlt Sevilla 9

^e quattuordecim Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XIII

^f taxetur - Turonenses Basel 20 taxatur Turonenses XIII

(183)^a Et^b littera^c executoria, sedecim^d Turonenses.

^a (183) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b Et littera Prato 1787 De

^c littera fehlt Basel 20, Erfurt 49

^d sedecim Basel 20, Erfurt 49, Prato 1787 XVI

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
	(184) Pro archiepiscopo vero, gratiosa, Turonenses XX ^a .
	(185) Et executoria taxatur ‹ad› Turonenses XXII ¹ .

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(8).

^a Layoutendnote

(186)^a De dispensatione super matrimonio ignoranter contracto vel contrahendo in gradu prohibito¹, duodecim^b Turonenses².

¹ Vgl. TANGL, KO S. 334 Nr. 143.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(28)-(29).

^a (186) fehlt VL 3984, Hannover 5; in Paris 4133A erst nach (180)

^b duodecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
	(187) Et si fuerint excommunicati ratione matrimonii iam contracti et absolvantur seu committatur eorum absolutio, adduntur Turonenses VIII ^{a1} .

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(30).

^a Layoutendnote

(188)^a De matrimonio contracto scienter¹, viginti^b Turonenses.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 348f. Nr. 167.

^a (188) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5

^b viginti Basel 20, Prato 1787 XX

(189)^a De reservatione ecclesie cathedralis, duodecim^b Turonenses, vel beneficii simplicis¹, decem^c Turonenses^{d2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 345f. Nr. 163.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(42)-(43).

^a (189) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b duodecim *Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII*

^c decem *Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 X*

^d vel - Turonenses *fehlt Basel 20*

(190)^a De dicendo divinum^b officium iuxta morem^c Romanum^{d1} vel alias, decem^e Turonenses.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 338 Nr. 149.*

^a (190) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b divinum *fehlt Basel 20*

^c morem *Paris 4133A moram*

^d Romanum *Basel 20 Romane curie*

^e decem *Basel 20, Erfurt 49, paris Paris 4133A, Prato 1787 X*

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
---------------------------------	------------------

(191)^a De confirmatione beneficii ex certa scientia cum brevi narratione

vel quod quis non possit amoveri ^b a prioratu, duodecim ^c Turonenses.	, Turonenses XII. Et quod quis non possit amoveri a prioratu, Turonenses XII.
--	---

^a (191) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b amoveri *Erfurt 49 removeri*

^c duodecim *Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII*

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
	(192) Et quandoque, Turonenses XVIII.

(193)^a Quod^b sorores vel fratres alicuius monasterii gaudeant privilegiis alterius monasterii, decem^c Turonenses.

^a (193) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b Quod *Erfurt 49, Prato 1787 Item quod*

^c decem *Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 X*

(194)^a De^b securo conductu, decem^c Turonenses.

^a (194) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b De *Prato 1787 Item de*

^c decem *Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 X*

<i>Alle anderen Textzeugen.</i>	<i>Basel 20.</i>
---------------------------------	------------------

	(195) De quocumque beneficio simplici, Turonenses XII.
--	--

(196)^a De conservatoria „Frequentes“¹ pro una persona vel collegio^b, triginta sex^c.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 324-327 Nr. 130.

^a (196) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b Basel 20 folgt Turonenses

^c triginta sex Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XXXVI

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
	(197) Et si pro pluribus, pro qualibet persona duo Turonenses addantur.

(198)^a Pro episcopo et sua diocesi, quadraginta^b Turonenses.

^a (198) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b quadraginta Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XL

(199)^a Pro archiepiscopo et^b provincia^c, quinquaginta^d Turonenses.

^a (199) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b Basel 20 folgt eius

^c Erfurt 49 folgt sua

^d quinquaginta Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 L

(200)^a De conservatoria in forma concilii^{b1}, triginta^c Turonenses.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 321-324 Nr. 129.

^a (200) fehlt VL 3984, Erfurt 49

^b Basel 20 folgt Viennensis

^c triginta Basel 20, Paris 4133A, Prato 1787 XXX

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
	(201) „Ad hoc nos Deus ¹ “ etc. vel „Militanti ecclesie ² “, si fuerit perpetua, Turonenses L.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 324 Nr. 129.

² Vgl. TANGL, KO S. 321-324 Nr. 129.

	(202) Et si conservatoria pro toto ordine et omnibus membris eius, Turonenses centum ^a .
--	---

^a *Layoutendnote*

(203)^a De^b unione ecclesiarum facta monasterio, viginti^c Turonenses.

^a (203) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b *De Erfurt 49 Pro*

^c *viginti Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XX*

(204)^a Et^b de executoria, si fiat^c, viginti duos^d Turonenses.

^a (204) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b *Et fehlt Erfurt 49, Mainz 39, Prato 1787*

^c *de - fiat Basel 20 si fiat executoria*

^d *viginti duos Basel 20, OL 911, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XXII*

(205)^a Quod^b episcopus vel abbas inducatur in possessionem episcopatus vel monasterii^c cum clausula „Invocato^{d1}“ vel sine, viginti^e Turonenses.

¹ *Vgl. BARRACLOUGH, Chancery ordinance S. 240f. Nr. 21 und 23, oder HERDE, Audientia 2 S. 148f. Nr. 30Kr.*

^a (205) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5*

^b *Quod Erfurt 49 Item; Prato 1787 Item quod*

^c *monasterii Prato 1787 abbatie*

^d *Prato 1787 folgt ad hoc*

^e *viginti Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XX*

(206)^a De dando coadiutorem episcopo vel alii prelato^b, viginti^c Turonenses.

^a (206) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5*

^b *prelato OL 911 prelati*

^c *viginti Erfurt 49, Paris 4133A, XX*

(207)^a De recipiendo resignationem vel ex causa permutationis vel simpliciter, duodecim^b Turonenses¹.

¹ *Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(24).*

^a (207) *fehlt VL 3984, Hannover 5*

^b *duodecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII*

(208)^a De recipiendo huiusmodi resignationem et conferendo beneficia resignata insimul^b, viginti quattuor^c Turonenses¹.

¹ Vgl. *Johannes XXII. Nr. 76(2)*.

^a (208) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b insimul fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169

^c viginti quattuor Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XXVIII

(209)^a De patiente defectum natalium, quod possit eligi in episcopum vel abbatem vel abbatissam, sedecim^b Turonenses.

^a (209) fehlt VL 3984, Hannover 5; in Basel erst nach (215); in Paris 4133A erst nach (201)

^b sedecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVI

(210)^a De dispensatione patientis defectum natalium in terris ecclesie, quod possit ad successionem et ad honorem assumi, viginti^b Turonenses.

^a (210) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Prato 1787

^b viginti Basel 20, Paris 4133A XX

(211)^a De habilitatione illius, qui unam vel plures ecclesias vel dignitates iniuste tenuit, etiam cum remissione fructuum, viginti Turonenses.

^a (211) fehlt Basel 20, VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787

(212)^a De habilitatione illorum, qui de ordine mendicantium^b transeunt ad ordinem non mendicantium^c, cum dispensatione, quod habeant locum et vocem in capitulo et curam animarum gerere^d et ad omnes dignitates assumi possint, viginti^e Turonenses.

^a (212) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Prato 1787

^b mendicantium Sevilla 9 mandicantium (!)

^c mendicantium Sevilla 9 mandicantium (!)

^d gerere Mainz 39 regere

^e possint viginti Basel 20 taxatur littera XX; viginti Paris 4133A XX

(213)^a De litteris provisionum abbatum, pro qualibet littera^b sedecim^c Turonenses.

^a (213) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Prato 1787; in Basel 20 erst nach (214)

^b littera fehlt Mainz 39

^c sedecim Basel 20, Paris 4133A, XVI

(214)^a De litteris provisionum episcoporum, pro qualibet littera viginti^b Turonenses.

^a (214) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Prato 1787

^b viginti Basel 20, Mainz 39, Paris 4133A, XX

(215)^a De litteris provisionum^b patriarcharum et archiepiscoporum^c, pro qualibet littera^d viginti quattuor^e Turonenses.

^a (215) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Prato 1787

^b provisionum fehlt Paris 4133A

^c et archiepiscoporum fehlt Sevilla 9

^d Basel 20 folgt solvuntur

^e viginti quattuor Basel 20, OL 911, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169 XXVIII

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
--------------------------	-----------

(216)^a Si vero fiat mentio de benedictione abbatis vel consecratione episcopi vel archiepiscopi seu patriarche et assignatione pallii,

duo ^b Turonenses possint poni ultra taxationes predictas in qualibet dictarum litterarum.	adduntur in taxationibus predictis duo Turonenses in qualibet ipsarum litterarum.
--	---

^a (216) fehlt VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Prato 1787

^b duo Paris 4133A II

(217)^a Quod^b abbas vel abbatis non teneantur solvere decimas vel collectas seu alias exactiones^c, duodecim^d Turonenses¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(40).

^a (217) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b Quod Erfurt 49, Prato 1787 Item quod

^c exactiones Paris 4133A executiones

^d duodecim Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XII

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
--------------------------	-----------

(218)^a De subsidio moderato¹,

cum executoria, sedecim ^b , et decem et octo ^c Turonenses ² .	Turonenses XVI. Et pro executoria, si fiat, Turonenses XVIII.
--	--

¹ Vgl. TANGL, KO S. 338f. Nr. 150.

² Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(14).

^a (218) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b sedecim Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVI Turonenses

^c decem et octo Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XVIII

(219)^a De mutuo contrahendo¹, viginti^b Turonenses.

¹ Vgl. TANGEL, KO S. 327 Nr. 131, S. 349f. Nr. 168.

^a (219) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b viginti Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XX

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
(220) ^a De executoria super mutuo contrahendo, triginta ^b Turonenses.	Et pro executoria, Turonenses XXX.

^a (220) fehlt VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b triginta Erfurt 49, Paris 4133A XXX

Alle anderen Textzeugen.	Basel 20.
(221) ^a De forma communi pauperum, octo ^b Turonenses.	Pro forma communi pauperum, que incipit „Constitutus ¹ “, Turonenses VIII.

¹ Vgl. MEYER, Arme Kleriker S. 24: Dieses Incipit war bis und mit Urban V. in Gebrauch.

^a (221) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b octo Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 VIII

(222)^a Et de^b mutatione collationum dictorum pauperum^c vel iudicum cum narratione, decem^d Turonenses^e.

^a (222) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b de Basel 20 pro

^c dictorum pauperum fehlt Erfurt 49

^d decem Basel 20, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 X

^e decem Turonenses fehlt Mainz 39

(223)^a In aliis vero formis superius non expressis volumus observari, quod, si^b littera sit triginta^c linearum numerum^d non excedens^e, de singulis duabus lineis recipiatur unus similis^f Turonensis.

^a (223) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b si fehlt Erfurt 49

^c triginta Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XXX

^d numerum fehlt Erfurt 49

^e numerum - excedens Basel 20 et non ultra; excedens Erfurt 49 excedant

^f unus similis Erfurt 49 similes; similis fehlt Basel 20

(224)^a Si vero in predictis superius expressis seu aliis quibuscumque^b numerum^c excedat eundem, in quantum illum excederet, propter excessum^d huiusmodi ratione^e difficultatis^f, que in scribendo existit, et ob periculum rescriptionis unum etiam similem^g Turonensem recipi permittimus pro qualibet linearum.

^a (224) fehlt VL 3984, Hannover 5

^b in predictis - quibuscumque fehlt Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787; Basel 20 folgt littera

^c Basel 20 folgt XXX linearum

^d propter excessum Paris 4133A et expressum; excessum Erfurt 49 processum

^e ratione fehlt Erfurt 49, Prato 1787

^f difficultatis Erfurt 49 facultatis

^g similem fehlt Basel 20

Rubrica^a de taxatione litterarum de Audientia grossarum^b

^a Rubrica fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169

^b Rubrica - grossarum OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9; Paris 4133A Rubrica de litteris iustitie; Prato 1787 Taxationes litterarum iustitie

(225)^a Premissis igitur litterarum gratie taxationibus antedictis decens est, ut circa taxationem scripture litterarum de iustitia et aliarum, que per Audientiam transeunt, certa^b similiter et distincta perpetuo^c norma detur, que subsequitur in^d hunc modum.

^a (225) fehlt Basel 20, Hannover 5

^b certa Paris 4133A circa

^c perpetuo Paris 4133A perpetue; Prato 1787 perpetua

^d in Sevilla 9 per

(226)^a „Conquestus^{b1}“, (227) „Post iter^{c2}“, (228) „Ea que de bonis“ in minori forma³, (229) „Preces^d et mandata⁴“ et alie simplices^e, pro qualibet unum^f Turonensem grossum^g.

¹ Vgl. HERDE, Audientia 2 S. 258-264 u.ö.

² Vgl. HERDE, Audientia 2 S. 629-631.

³ Vgl. HERDE, Audientia 2 S. 598-629.

⁴ Vgl. HERDE, Audientia 2 S. 328f., 372f., 391-393.

^a (226)-(229) fehlt Basel 20

^b VL 3984 folgt est nobis

^c Post iter fehlt Hannover 5; Prato 1787 est inter; VL 3984 folgt arreptum

^d Preces VL 3984 Alia littera preces

^e VL 3984, Erfurt 49 folgt littere

^f unum VL 3984 l

^g grossum fehlt VL 3984, Erfurt 49

(230)^a „Accedens¹“, duos^b Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, Audientia 2 S. 562 ff.

^a (230) fehlt Basel 20

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A II

(231)^a „Ea que de bonis“ in maiori forma¹, duos^b Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 586-598.

^a (231) fehlt Basel 20, Mainz 39

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 II

(232)^a „Cum olim^{b1}“, duos^c Turonenses^d.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 347-354, 387-389.

^a (232) fehlt Basel 20, Mainz 39

^b VL 3984 folgt dilect(is) in Christo fil(iis)

^c duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 II

^d Turonenses fehlt Hannover 5

Alle anderen Textzeugen.	Hannover 5.
	(233) Secunda, II T<uronenses>.

(234)^a „Cum secundum apostolum¹“ prima^b, duos^c Turonenses cum dimidio^d.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 633-642.

^a (234) fehlt Basel 20

^b prima VL 3984 folgt littera

^c duos VL 3984, Paris 4133A, Prato 1787 II

^d duos - dimidio Hannover 5 III T.

(235)^a Secunda^b, tres^c Turonenses.

^a (235) fehlt Basel 20

^b Secunda Paris 4133A Pro secunda; VL 3984 folgt littera sine forma

^c tres VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 III; Paris 4169 duos im Text marginal zu tres korrigiert; Hannover 5 II

(236)^a Pro cruce signatis¹ prima, duos^b Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 464-470.

^a (236) fehlt Basel 20; (235)-(236) in Paris 4133A erst nach (238)

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 II

(237)^a Pro^b secunda, duos^c Turonenses^d cum dimidio^e.

^a (237) fehlt Basel 20; (235)-(236) in Paris 4133A erst nach (238)

^b Pro fehlt Erfurt 49, Prato 1787

^c duos VL 3984, Paris 4133A, Prato 1787 II

^d Turonenses fehlt Erfurt 49

^e Hannover 5 Secunda II T.

(238)^a Confirmationes cum protectione, duos^b Turonenses.

^a (238) fehlt Basel 20

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 II

(239)^a „Iustis petentium¹“, duos^b Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 453f. u.ö.

^a (239) fehlt Basel 20, Hannover 5, Prato 1787

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A II

(240)^a Pro absolute monachorum, duos^b Turonenses.

^a (240) fehlt Basel 20

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 II

(241)^a „Quoniam, ut ait apostolus¹“ prima, duos^b Turonenses.

¹ Vgl. MEYER, *Verordnung* S. 172.

^a (241) fehlt Basel 20

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 II

(242)^a Secunda^{b1}, duos^c Turonenses cum dimidio^d.

¹ Vgl. MEYER, *Verordnung* S. 172.

^a (242) fehlt Basel 20

^b Prato 1787 folgt littera

^c duos VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 II

^d duos - dimidio Hannover 5 II T.

Alle anderen Textzeugen.	VL 3984.
	(243) „Omnes ^a libertates et immunitates ¹ “, Turonenses III.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 444-447.

	(244) „Cum a nobis petitur, quod iustum est ² “, Turonenses II.
	(245) „Solet annuere ³ “, III.

² Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 444 u.ö.

³ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 445-447.

^a Omnes VL 3984 Quod

(246)^a Pro privilegiis communibus, octo^b Turonenses.

^a (246) fehlt Basel 20

^b octo VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 VIII

(247)^a „Contra predonum^{b1}“, quattuor^c Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 416-424.

^a (247) fehlt Basel 20

^b VL 3984 folgt et

^c quattuor VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 IIII

(248)^a „Nonnulli parochiani¹“, duos^b Turonenses cum dimidio.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 411-415.

^a (248) fehlt Basel 20, Sevilla 9

^b duos VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 II

Alle anderen Textzeugen.	Hannover 5.
--------------------------	-------------

(249)^a „Nonnulli iniquitatis filii^{b1}“

,	pro clericis ad
tres ^c	

	(250) pro laicis, V
Turonenses.	

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 424-431.

^a (249)-(250) fehlen Basel 20

^b filii fehlt Prato 1787

^c tres VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 III

(251)^a „Sub religionis habitu¹“, quattuor^b Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 432f.

^a (251) fehlt Basel 20

^b quattuor VL 3984, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 IIII

(252)^a „Personas vestras^b et locum^{c1}“, tres^d Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 448-451.

^a (252) fehlt Basel 20

^b vestras Paris 4133A dictas; Prato 1787, Sevilla 9 nostras

^c VL 3984 folgt incipit „Sacro sancta“

^d tres VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 III

(253)^a „Et specialiter^{b1}“, quattuor^c Turonenses.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* 2 S. 449-451.

^a (253) fehlt Basel 20

^b Basel 20, VL 3984 folgt decimas terras

^c quattuor VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 IIII

(254)^a Quod abbas possit corrigere, tres^b Turonenses.

^a (254) fehlt Basel 20, Hannover 5

^b tres VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 III

(255)^a „Sub regulari habitu“, tres^b Turonenses.

^a (255) fehlt Basel 20, Hannover 5

^b tres VL 3984 IIII; Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 III

(256)^a „Cupientes terrena“, quattuor^b Turonenses^c.

^a (256) fehlt Basel 20

^b quattuor VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 IIII

^c quattuor Turonenses fehlt Hannover 5

(257)^a „Cupiat cum humilitate^b“, tres^c Turonenses.

^a (257) fehlt Basel 20

^b humilitate Mainz 39 libertate

^c tres fehlt Paris 4133A, Prato 1787 (Lücke); VL 3984, Hannover 5 III; Erfurt 49 I

Alle anderen Textzeugen.	VL 3984.
--------------------------	----------

	(258) „Ad audientiam“ super usuris ¹ , II cum dimidio ^a .
--	---

¹ Vgl. HERDE, *Audientia* S. 123f., 135-140.

^a Layoutendnote

(259)^a „Nonnulli monachi“, ut correctionem evitent^b, tres^c Turonenses.

^a (259) fehlt Basel 20

^b ut - evitent fehlt Hannover 5

^c tres VL 3984, Erfurt 49, Hannover 5, Paris 4133A, Prato 1787 III

(260)^a In^b aliis vero litteris quibuscumque Audientie^c tres^d linee pro uno Turonensi ponantur in taxatione predicta et hoc, nisi^e excedant^f numerum triginta^g linearum^h.

^a (260) fehlt Basel 20, Hannover 5

^b In Erfurt 49 Item in

^c Audientie Prato 1787 addite

^d tres VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A III

^e nisi Erfurt 49 non; Prato 1787 si

^f excedant VL 3984 excedat littera

^g triginta VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XXX

^h linearum Mainz 39 litterarum

(261) Si vero excedant^a dictum numerum^b, in hoc, quod excedent^c ultra^d dictas^e triginta^f, quia difficiliore et periculosiores sunt^g ad scribendum, due^h linee pro uno Turonensi computentur.

^a excedant VL 3984 littera excedat

^b dictum numerum VL 3984 numerum XXX linearum

^c excedent VL 3984 excedit; Sevilla 9 excedant

^d ultra fehlt Erfurt 49, Prato 1787

^e dictas fehlt VL 3984

^f triginta VL 3984, Prato 1787 XXX lines; Paris 4133A XXX; Erfurt 49 lines

^g VL 3984 folgt huiusmodi littere

^h due VL 3984 III

(262)^a Lineam autem, que viginti quinque^b contineat dictiones, intelligi volumus in omnibus^c tam litterarum gratie quam iustitie taxationibus per lineas^d, ut predicatur, faciendis^e.

^a (262) fehlt Basel 20, Hannover 5

^b viginti quinque VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 XXV

^c in omnibus fehlt Erfurt 49

^d per lineas VL 3984 pro litteris; lineas Erfurt 49, Paris 4133A, Prato 1787 litteras

^e faciendis Erfurt 49, Paris 4133A faciendas

De officiis registratorum^a

^a De - registratorum *OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9; Paris 4133A* De registratoribus rubrica; *OL 911, Paris 4169* folgt sequitur

(263)^a Accedit preterea circa registrum litterarum nostrarum^b et regtratores earum, ut sequitur, rationabiliter providere, videlicet quod ipsi regtratores^c pro huiusmodi litteris registrandis ultra taxationes, que fuerint in eisdem litteris designate, non recipiant, etiamsi^d gratis offeratur eisdem. Qui vero secus egerint, duplum eius, quod receperint, restituere teneantur^e, servato tamen moderamine infrascripto in litteris et pro eis inferius denotatis, scilicet quod pro registrandis litteris provisionum prelatorum, quando contingit plures fieri litteras pro^f eisdem, dicti regtratores pro littera principali provisionis ultra^g taxationem in ea expressam non^h recipiant.

^a (263) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b nostrarum *fehlt Erfurt 49*

^c earum - regtratores *fehlt Erfurt 49*

^d etiamsi *OL 911* etiam

^e non - teneantur *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A*

^f pro *Erfurt 49* per

^g provisionis ultra *Erfurt 49* provisionem; ultra *fehlt Paris 4133A*

^h non *fehlt Erfurt 49, Paris 4133A*

(264)^a De aliis vero litteris ad provisionem ipsam facientibus, que non registrantur ex integro, prefati regtratores medietatis taxationis expresse in eisdem aliis litteris dumtaxat sint receptione contenti.

^a (264) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

(265)^a Quod^b, cum pro eodem ordine^c vel pro eadem^d persona plures eiusdem tenoris et date littere conceduntur, licet iudices vel executores seu conservatores, quibus in ipsis litteris scribitur, sint diversi, pro una recipiatur ab^e eisdem regtratoribus dumtaxat taxatio in eadem^f expressa, sed pro qualibet aliarum litterarum huiusmodi regtratores ipsi ultra sex^g grossos^h non recipiant Turonenses.

^a (265) *fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787*

^b Quod *Erfurt 49* Item quod

^c pro eodem ordine *Erfurt 49* eodem ordinis

^d eadem *fehlt Erfurt 49*

^e ab *Erfurt 49* pro

^f eadem *Erfurt 49* eosdem

^g sex *Paris 4133A VI*

^h sex grossos *fehlt Erfurt 49*

(266)^a Quod^b pro registrandis litteris, que^c intuitu Dei ob paupertatem impetrantium vel ex^d aliis causis gratis distribute gratisque scripte fuerint^e, nihil registratores recipiant prelibati, etiamsi gratis oblatum existeret^f.

^a (266) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c Erfurt 49 folgt pro

^d ex fehlt Erfurt 49

^e fuerint fehlt Erfurt 49

^f etiamsi - existeret fehlt Erfurt 49, Paris 4133A

(267)^a Quod^b iidem registratores pro litterarum copiis, que sumuntur ab eis de registro, ultra tertiam partem taxationis litterarum ipsarum nequaquam recipiant.

^a (267) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

(268)^a Si autem earum taxatio numerum triginta^b Turonensium grossorum^c excederet, non recipiant ultra quartam partem taxationis huiusmodi prefatum numerum excedentis, etiamsi in hiis vel aliis premissis casibus^d facientibus^e de dictis^f registratoribus mentionem gratis offerretur eisdem. Qui vero contrarium egerint, duplum eius, quod receperint, restituere teneantur.

^a (268) fehlt Basel 20, VL 3984, Hannover 5, Prato 1787

^b triginta Erfurt 49, Paris 4133A XXX

^c grossorum fehlt Erfurt 49

^d casibus Erfurt 49 quibus

^e casibus facientibus Paris 4133A facientibus communibus

^f de dictis Erfurt 49 de factis; Mainz 39 deductis

(269)^a Ceterum volumus^b, quod, quamdiu Romana curia fuerit citra montes^c, id^d, quod in dictis taxationibus de Turonensi grosso exprimitur, observetur, sed^e ubi ultra montes, Rome videlicet vel in aliis^f Italie partibus curiam ipsam esse^g continget, in eisdem taxationibus Romaninus pro Turonensi ponatur^h. Nulli ergo etc.ⁱ

^a (269) fehlt Basel 20, Hannover 5; in Erfurt 49, Paris 4133A vor (260).

^b Ceterum volumus VL 3984, Paris 4133A, Prato 1787 Volumus etiam

^c montes fehlt Erfurt 49 (Lücke)

^d id fehlt VL 3984

^e sed fehlt VL 3984

^f aliis fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169

^g esse fehlt Paris 4133A, Prato 1787

^h Prato 1787 folgt et computetur

ⁱ Nulli - etc. fehlt VL 3984, Erfurt 49, Paris 4133A; in Prato 1787 folgt Johannes XXII. **Nr. 53 (20)**.

Reg. Aven. \$\$\$, fol.; **Reg. Vat. \$\$\$**, fol. (nicht in RV 101, RA 41,43); **OL 911**, fol. 89r-91r; **PL 685**, fol. 41r-42v: mit abweichender Reihenfolge (6)-(12) erst nach (19); **VL 3986**, fol. 1r-2v: mit abweichender Reihenfolge (7)-(11) erst nach (17); **VL 6165**, fol. 16r-17r: mit abweichender Reihenfolge (6)-(12) erst nach (19); **Erfurt 49**, fol. 140r-141v: mit abweichender Reihenfolge (17)-(18) erst nach (19); **Köln 25b**, fol. 121v-122v; **Mainz 39**, fol. 202v-204v; **Paris 4133A**, fol. 121ra-121vb: mit abweichender Reihenfolge (17)-(18) erst nach (19); **Paris 4169**, fol. 100r-102v; **Prato 1787**, fol. 88v; **Sevilla 9**, fol. 71r-72v; **Stuttgart 61**, fol. 407r-409v; **Druck**: Dietrich von Nieheim, *Liber cancellariae* S. 191-196 (nach Paris 4169); **TANGL**, KO S. 111-115 Nr. 13 (nach OL 911/Paris 4169); **Regest**: -.

Alle anderen Textzeugen.	OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Sevilla 9, Stuttgart 61 .
Constitutiones felicis recordationis domini Iohannis pape XXII super observantiis Audientie litterarum contradictarum^a	Anno, mense dieque predictis¹ idem summus pontifex ordinationes circa reformationem officiorum Audientie litterarum contradictarum per ipsum editas per nos Petrum² Dei gratia episcopum Penestrinum sancte Romane ecclesie vicecancellarium^b anno sui pontificatus predicto publicari mandavit. Quarum quidem ordinationum tenor talis est^c

¹ (1331 November 16).

² Petrus de Pratis.

^a Constitutiones - contradictarum VL 3986; PL 685 Incipiunt constitutiones Audientie contradictarum domini Iohannis pape vicesimi secundi; VL 6165 Constitutiones Iohannis XXII; Köln 25b Ordinationes facte per felicis recordationis domini Iohannis papam XXII circa reformationem officiorum Audientie litterarum contradictarum; Paris 4133A Incipiunt constitutiones Romane curie; Stuttgart 61 Circa officia Audientie contradictarum

^b vicecancellarium Sevilla 9 vicecancellarie officium gerentem

^c talis est Stuttgart 61 sequitur et est talis; OL 911, Paris 4169 (von anderer Hand) folgt sequitur; Mainz 39 folgt ut sequitur

(1)^a Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam^b rei memoriam^c. Qui exacti^d temporis gesta recenset^e ac eorum rationes advertit, profecto^f reperit^g in publica litterarum etiam^h contradictarum apostolice sedis Audientia et in rescriptis aliisque litteris apostolicis et ceteris scripturis, pro quibus Audientia ipsa ignaraⁱ silentii^j extitit instituta, et^k personis regentibus ac replentibus illam ordinationes^l authenticas^m habitas etⁿ consuetudines rationabiles introductas^o. Digne igitur in premissis ordinationis^p status exigitur et modificationis limitatio^q vendicat sibi locum, ut^r noxius appetitus absistat^s et mentis equanimitas salubriter ac iuste^t informata^u perduret^v. Quia^w per eandem Audientiam velut patentem ia-

nuam ad exhibitionem iustitie^x plerumque gratie comitate^y ac liberaliter omnibus eam implorantibus ministrare, cunctis pro ea confluentibus ad sanctam Romanam ecclesiam tamquam matrem ex diversis mundi partibus habetur^z introitus^{aa} iustum et prestitum exitum sortiturus^{bb}, per ipsam quoque Audientiam summi pontificis generalis et supereminens universis communis ostentatur auctoritas et iurisdictio sepius designatur^{cc}.

^a (1) fehlt Prato 1787

^b perpetuam PL 685 futuram

^c Iohannes - memoriam OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61 vor der Überschrift

^d exacti Mainz 39 exactu

^e recenset Sevilla 9 recuset

^f profecto Stuttgart 61 prefacte

^g reperit fehlt Erfurt 49

^h etiam fehlt Erfurt 49

ⁱ ignara Paris 4133A ignaro

^j silentii fehlt PL 685

^k et Erfurt 49 ad

^l ordinationes PL 685 ordinantis

^m authenticas fehlt VL 3986, VL 6165

ⁿ et Erfurt 49 ad

^o introductas fehlt OL 911, VL 3984, Mainz 39, Paris 4169, Prato 1787, Stuttgart 61

^p ordinationis Köln 25b ordinationibus

^q limitatio Köln 25b diminutio

^r ut Paris 4133A ne

^s absistat VL 6165 assistat; VL 3986, Paris 4133A obsistat

^t iuste Köln 25b iuxta

^u informata PL 685, VL 3986, VL 6165, Erfurt 49 reformata

^v perduret VL 6165 proderet; Köln 25b perderet

^w quia Mainz 39 qui

^x iustitie PL 685, VL 6165 iustitiarum

^y comitate fehlt OL 911 (Lücke), Köln 25b, Mainz 39, Paris 4133A, Paris 4169 (Lücke), Stuttgart 61 (Lücke); VL 3984, VL 6165, Prato 1787 comiter; VL 3986, Erfurt 49 comite

^z habetur Erfurt 49 habeatur

^{aa} habetur introitus fehlt VL 6165

^{bb} exitum sortiturus VL 6165 extitum sortitus; sortiturus Paris 4133A sortianus (!)

^{cc} designatur VL 6165 assignatur

(2) Nos ergo, qui licet immeriti^a beato Petro succedimus et vice Christi fungimur super terram, exposcente qualitate presentis temporis et utilitate publica^b pietati^c etiam consona suadente predictis omnibus in examen diligentis considerationis^d adductis et examinatis attentius utile^e et rationabile fore^f conspeximus^g circa sollicitudinem et attentionem lectorum^h Audientie prelibateⁱ fidelitatemque^j honestatem^k ac modestiam procuratorum^l in Audientia prelibata et moderationem salarii eis^m debiti pro dictarumⁿ impetrationibus^o litterarum^p et alia, que^q iamdicta contingunt, statuta et ordinationes subiuncta^r edere^s perpetuo valitura, que precipimus inviolabiliter observari.

^a immeriti PL 685, VL 6165, Köln 25b immerito

^b publica Stuttgart 61 publicata

^c pietati PL 685, VL 6165, Stuttgart 61 pietate

-
- ^d considerationis VL 6165 examinationis
^e utile *fehlt* VL 6165
^f fore *fehlt* Erfurt 49
^g conspeximus Köln 25b respeximus
^h lectorum Erfurt 49, Stuttgart 61 litterarum
ⁱ Erfurt 49 folgt lectorem
^j fidelitatemque PL 685, VL 6165 felicitatemque; Paris 4133A fidelitatem quoque
^k honestatem OL 911, VL 3984, Mainz 39, Paris 4169, Prato 1787, Stuttgart 61 honestam
^l procuratorum PL 685, VL 6165 procurationis
^m eis Erfurt 49 eius
ⁿ debiti - dictarum Köln 25b debite predictarum
^o impetrationibus Paris 4133A impetratoribus
^p litterarum *fehlt* PL 685, VL 6165
^q que *fehlt* Stuttgart 61
^r subiuncta Paris 4133A subiunctas
^s edere *fehlt* Köln 25b; Paris 4133A eisdem

DE LECTORIBUS LITTERARUM AUDIENTIE CONTRADICTARUM^a.

(3)^b Presentium nempe^c auctoritate statuimus ac etiam ordinamus, quod dicti lectores, qui duo fore^d solent, ambo veniant cotidie ad legendum, ne^e propter alicuius eorum absentiam impediri contingat lecturam huiusmodi litterarum et aliarum^f etiam scripturarum, et^g quod^h, donecⁱ littere et scripture huiusmodi lecte fuerint, de^j Audientia predicta nisi ex causa legitima non^k discedant.

-
- ^a De - contradictarum PL 685, VL 3986, VL 6165, Erfurt 49
^b (3) *fehlt* Prato 1787
^c nempe *fehlt* Paris 4133A
^d fore PL 685, VL 6165, Erfurt 49 esse
^e ne VL 6165 non
^f et aliarum *fehlt* Mainz 39
^g et Erfurt 49 etiam
^h quod *fehlt* Paris 4133A
ⁱ donec *fehlt* VL 6165
^j de PL 685, VL 3986, VL 6165 in
^k non *fehlt* VL 6165

DE DILIGENTIA DOMINORUM LECTORUM^a.

(4)^b Quod^c supradicti lectores eiusdem Audientie illis diebus, quibus eis^d imminet solitum et debitum eorum lecture^e officium exercere, in Audientia ipsa hora tempestiva conveniant et, quamcitus^f poterunt **sine luce^g materiali^h**, huiusmodi legendi officium inchoentⁱ, bene et honeste legant absque interpolationibus^j inhonestis.

-
- ^a De - lectorum VL 3986
^b (4) *fehlt* Prato 1787
^c quod *fehlt* VL 3986, VL 6165; PL 685, Erfurt 49 Item quod
^d eis *fehlt* Köln 25b, Sevilla 9
^e eorum lecture Paris 4133A coram lectore; lecture *fehlt* Erfurt 49
^f quamcitus PL 685, VL 6165, Erfurt 49 quantocius

^g luce Erfurt 49 unterpunktet

^h materiali VL 3984?, Paris 4133A? matutinali; PL 685 folgt alias matutinali; Erfurt 49 folgt l(egiti)me (luce?)

ⁱ VL 3986, VL 6165, Erfurt 49, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61 inchoent OL 911, PL 685 inchoerit (!); inchoeret;

^j interpolationibus PL 685, VL 6165 interpellationibus; Köln 25b interpo(sitio) nibus

(5)^a Quod^b de lecturis extraordinariorum scripturarum^c nihil percipiant, nisi forent magni^d processus seu scripture prolixae, qui magnum laborem^e exigerent in legendis^f, et tunc ad plus^g ultra duos grossos non recipiant Turonenses. Caveant tamen, quod propterea non impediatur lectura ordinaria eorundem.

^a (5) fehlt Prato 1787

^b Quod Erfurt 49 Item quod

^c scripturarum fehlt VL 6165

^d magni fehlt VL 6165

^e laborem fehlt Paris 4133A

^f in legendis PL 685, VL 6165 ad legendum; Erfurt 49, Paris 4133A in legendo

^g ad plus fehlt Köln 25b

DE PENA TURBANTIUM LECTORES AUDIENTIE^a.

(6)^b Quod^c procuratores in eadem Audientia sine strepitu maneant, lecturam predictam bene^d, pacifice, attente^e atque modeste audiant sine rumoribus, cachinationibus^f, sibilationibus, restrictionibus, impulsionibus et clamoribus superfluis quibuscumque, ne^g lectores seu lectura prefati^h in executione ipsius lecture seu alii audientes ibidem in audiendoⁱ valeant^j quomodolibet^k impediri^l. Qui vero secus egerint, per notarium Audientie per vicecancellarium ibidem deputatum ad requisitionem lectorum signentur et^m pro qualibetⁿ vice, qua signati fuerint, unum^o Turonensem argenti solvere teneantur, et ille^p, qui ter^q repertus^r fuerit in^s penam^t illam incidisse, preter^u solutionem dictorum trium Turonensium, quam non effugiat^v, per unum annum de Audientia^w eo ipso^x sentiat^y se expulsus^z et locus suus alteri interim^{aa} assignetur.

^a De - Audientie VL 3986 im Text

^b (6) fehlt Prato 1787

^c quod PL 685 quodque alias item quod; VL 6165 quodque; Erfurt 49 Item quod

^d bene fehlt Erfurt 49

^e attente fehlt VL 6165

^f cachinationibus Köln 25b cavillationibus

^g ne Köln 25b nec

^h prefati fehlt VL 3986, Stuttgart 61

ⁱ audiendo PL 685 audientia alias in audiendo; VL 6165 audientia

^j valeant OL 911, Mainz 39, Paris 4169 valeat

^k quomodolibet fehlt Paris 4133A

^l impediri fehlt VL 3986

^m et Stuttgart 61 ne

ⁿ et pro qualibet fehlt Köln 25b

- ^o PL 685 folgt grossum
^p ille fehlt Paris 4133A
^q ter fehlt Köln 25b
^r repertus Sevilla 9 requisitus
^s in fehlt Stuttgart 61
^t in penam fehlt VL 6165
^u preter PL 685 post alias preter; VL 3986, VL 6165 post
^v effugiat Köln 25b affigiat
^w de Audientia VL 6165 per Audientiam
^x ipso VL 6165 tempore
^y sentiat Stuttgart 61 censeat
^z PL 685 folgt alias exclusum
^{aa} interim fehlt Erfurt 49

DE SALARIIS PROCURATORUM IN AUDIENTIA CONTRADICTARUM^a.

(7)^b Quod^c dicti procuratores pro solutione salarii sibi debiti^d pro litteris apostolicis imperandis possint de illis ex huiusmodi litteris^e, que videlicet taxabuntur ab uno Turonensi argenti^f usque ad sex, tantum recipere, quantum earundem^g ascendet^h taxatio litterarum. Pro aliis vero litteris aⁱ sex Turonensibus^j usque ad duodecim^k Turonenses taxandis^l sex^m dumtaxat recipiant similes Turonenses, sed pro aliis litteris, quas ultra duodecim Turonenses taxari continget, tantum recipereⁿ possint^o, quantum ascendet taxationis^p earum medietas, et non ultra. Quod, si contrarium fecerint, duplum eius, quod ultra receperint, restituere^q compellantur et, si^r huiusmodi excessum continuent^s, de Audientia^t ipsa totaliter^u expellantur^v.

- ^a De - contradictarum VL 3986, Erfurt 49; contradictarum fehlt Erfurt 49
^b (7) fehlt Prato 1787
^c quod PL 685, Erfurt 49 Item quod
^d debiti fehlt Stuttgart 61
^e ex huiusmodi litteris fehlt PL 685, VL 6165
^f argenti fehlt Köln 25b
^g quantum earundem VL 6165 quam ea respondet; earundem Paris 4133A eandem
^h ascendet Paris 4133A accedet
ⁱ a VL 3986 ad
^j Turonensibus VL 6165 folgt argenti
^k duodecim PL 685, VL 3986, VL 6165, Köln 25b XII
^l taxandis Erfurt 49 taxandos
^m sex PL 685 VI
ⁿ recipiant - recipere fehlt PL 685, VL 3986, VL 6165
^o PL 685, VL 3986, VL 6165 folgt vel
^p taxationis fehlt Köln 25b
^q PL 685, VL 6165 folgt teneantur sive
^r si fehlt Paris 4133A
^s continuent OL 911, Paris 4169 continue; Mainz 39 continue servaverit
^t Audientia fehlt Mainz 39
^u totaliter Köln 25b taliter
^v Et - expellantur fehlt PL 685

CONTRA PROCURATORES IN SALARIIS^a.

(8)^b Quod^c procuratores in eadem Audientia locum habentes nihil omnino recipiant ratione impetrationis seu procurationis litterarum dominorum suorum, a quibus sint sua taxata vel taxanda^d salaria recepturi, et, si aliquid^e inde^f forsitan recipere, totum id, quod^g exinde receperint^h, de salario sibi debito detrahaturⁱ.

^a Contra - salariis VL 3986

^b (8) *fehlt Prato 1787*

^c Quod PL 685, Erfurt 49 Item quod

^d sint - salaria Paris 4133A sunt taxata vel taxata

^e aliquid VL 6165 ad

^f inde *fehlt PL 685; VL 6165 exinde*

^g recipere - quod *fehlt PL 685*

^h totum - receperint *fehlt Paris 4133A*

ⁱ detrahatur PL 685 subtrahatur; VL 3986 retrahatur

DE REPORTANDO LITTERAS BULLANDAS^a.

(9)^b Quod^c nullus eorundem^d procuratorum, postquam mandatum receperit vel promissionem simplicem parti fecerit^e de littera bullata sibi vel^f ad dictam Audientiam reportanda^g, litteram eandem duplicari faciat seu principalem vel quamvis^h aliumⁱ ad id agendum inducat aut extra Romanam curiam mittere^j litteram ipsam per se vel alium quoquo modo presumat^k, donec iuxta^l mandatum vel promissum^m huiusmodi litteram ipsamⁿ reportaverit, ut tenetur. Contrarium vero faciens de Audientia predicta perpetuo expellatur.

^a De - bullandas VL 3986

^b (9) *fehlt Prato 1787*

^c Quod PL 685 Item quod

^d eorundem *fehlt VL 6165*

^e parti fecerit Mainz 39 prestiterit

^f vel *fehlt Köln 25b*

^g reportanda VL 3986, Köln 25b reportandam

^h quamvis VL 3986, Köln 25b, Mainz 39 quemvis

ⁱ alium Stuttgart 61 aliam

^j mittere Köln 25b remittere

^k presumat *fehlt Paris 4133A*

^l iuxta Köln 25b extra

^m promissum PL 685, Köln 25b promissionem

ⁿ ipsam *fehlt PL 685, Stuttgart 61*

DE LITTERA „POST ITER ARREPTUM^a“.

(10)^b Quod^c nullus dictorum procuratorum litteram „Post iter arreptum¹“ pro aliquo clerico coniugato vel^d pro absente scienter impetrare presumat. Qui vero contrarium fecerit, de Audientia^e perpetuo^f expellatur^g.

¹ Vgl. HERDE, *Audientia 2 S. 64 Nr. 11, S. 629-631, S. 655 Nr. 6.*

^a De - arreptum VL 3986

^b (10) fehlt Prato 1787

^c Quod PL 685, Erfurt 49 Item quod

^d vel fehlt OL 911, VL 3984, Köln 25b, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61

^e PL 685, VL 6165 folgt predicta

^f perpetuo fehlt VL 3986

^g Quod - expellatur fehlt Köln 25b, Mainz 39, Stuttgart 61

(11)^a Quod^b nullus^c etiam^d pro salario impetrationis^e gratiosarum litterarum pro qualibet videlicet gratia^f prosequenda^g recipiat ultra quattuor^h Turonenses, nisi foretⁱ alicuius prelati promotio^j, de qua fiunt^k interdum quamplures^l littere, pro quarum singulis^m quattuorⁿ Turonensium^o sit^p receptione contentus.

^a (11) fehlt Prato 1787

^b Quod PL 685, Erfurt 49 Item quod

^c PL 685, VL 6165 folgt procurator; Erfurt 49 folgt dictorum procuratorum

^d etiam fehlt VL 6165, Mainz 39

^e OL 911, VL 3984, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61 folgt gratiarum aut

^f gratia PL 685, VL 3986, VL 6165, Erfurt 49 gratiosa

^g prosequenda Stuttgart 61 impetranda

^h quattuor Paris 4133A IIII; PL 685, VL 6165 folgt grossos

ⁱ foret Stuttgart 61 forte

^j promotio Köln 25b procuratio

^k fiunt VL 3986, Paris 4133A, Paris 4169, Stuttgart 61 fuerit

^l quamplures Erfurt 49 plures

^m singulis PL 685, VL 3986, VL 6165 qualibet solum

ⁿ quattuor Köln 25b, Paris 4133A IIII

^o Turonensium fehlt VL 6165

^p VL 6165 folgt ratione

QUIS POSSIT IMPETRARE IN AUDIENTIA^a.

(12)^b Quod^c nullus litteras per dictam^d Audientiam^e impetrare audeat^f, nisi locum sibi assignatum^g per vicecancellarium habeat in eadem, qui etiam a tergo littere, quam impetrat, suum nomen apponat vel, nisi principalis persona, que pro se vel ecclesia aut^h aliisⁱ beneficiis suis^j aut pro coniunctis^k sibi^l usque ad tertium^m consanguinitatis gradum velⁿ pro illis, a^o quibus super^p hoc mandatum habuerit speciale, quod, si quis contrarium fecerit, littere, quas tunc impetrabit^q, in eadem Audientia lanientur.

^a Quis - Audientia VL 3986

^b (12) fehlt Prato 1787

^c Quod PL 685, VL 6165 Quodque; Erfurt 49 Item quod

^d dictam fehlt VL 3986

^e per - Audientiam Erfurt 49 dictam Audientiam transeuntes

^f audeat Stuttgart 61 valeat

^g assignatum Stuttgart 61 signatum

^h ecclesia aut fehlt VL 3986; PL 685 etiam pro *verbessert zu* ecclesia vel; VL 6165 etiam; Stuttgart 61 etiam aut

ⁱ aliis fehlt OL 911

-
- ^j suis *fehlt Köln 25b*
^k coniunctis *Mainz 39 iunctis; VL 6165 folgt litteris*
^l sibi *Erfurt 49 suis*
^m tertium *OL 911 certum*
ⁿ *Paris 4133A folgt quod*
^o illis a *fehlt PL 685; a VL 6165 super*
^p super *fehlt VL 6165*
^q super - impetrabit *fehlt Köln 25b*

QUOD NULLUS ALTERIUS NOMINIS SCRIBAT NISI CUM MANDATO^a.

(13)^b Quod^c nullus sit ausus nomen procuratoris locum habentis^d in dicta Audientia ponere a tergo in litteris, que per eandem^e impetrantur, nisi eo expresse^f mandante^g, et, si contrarium repertum fuerit, littere ipse in Audientia^h lanientur.

-
- ^a Quod - mandato *VL 3986 im Text*
^b (13) *fehlt Prato 1787*
^c Quod *PL 685, VL 6165, Erfurt 49 Item quod*
^d habentis *Paris 4133A habente*
^e *PL 685, VL 6165, Erfurt 49 folgt Audientiam*
^f expresse *VL 6165 expresso*
^g eo - mandante *PL 685 ex expresso mandato; mandante Köln 25b mediante*
^h *PL 685 folgt ipsa eadem; VL 6165 folgt eadem*

QUOD ALTERIUS NOMEN NON REMOVEATUR NISI CUM MANDATO^a.

(14)^b Quod^c nullus^d dictorum procuratorum vel quivis alius remove audeat^e nomen^f procuratoris de aliqua littera^g nec suum vel^h alterius nomen in eaⁱ ponere^j sine licentia auditoris contradictarum vel illius procuratoris, cuius nomen suprascriptum fuerit in eadem. Contrarium^k faciens, si sit procurator in Audientia, per unum annum ab eadem Audientia^l expellatur^m. Si vero alius fuerit, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto, a qua, nisi in mortis articulo, per alium quamⁿ per nos^o vel prefatum vicecancellarium non possit absolvi.

-
- ^a Quod - mandato *VL 3986 im Text*
^b (14) *fehlt Prato 1787*
^c Quod *PL 685 Item quod*
^d *Erfurt 49 folgt ausus*
^e audeat *fehlt Erfurt 49*
^f *VL 3986 folgt alicuius*
^g littera *fehlt OL 911, Mainz 39, Paris 4169, Stuttgart 61*
^h suum vel *fehlt PL 685*
ⁱ in ea *fehlt Köln 25b*
^j in - ponere *fehlt Erfurt 49*
^k *PL 685, VL 6165 folgt vero*
^l ab eadem Audientia *fehlt VL 6165*
^m expellatur *Paris 4133A repellatur*
ⁿ alium quam *VL 6165 quam alium per quam*
^o nos *VL 6165 vos*

QUOD NON PONANTUR DUO PROCURATORUM NOMINA IN LITTERA^a.

(15)^b Quod^c duo nomina procuratorum a tergo littere^d non^e ponantur et, si contrarium re-
pertum fuerit, littera^f in Audientia lanietur^g et expensis illius, qui secundum nomen^h appo-
sueritⁱ, rescribatur.

^a Quod - littera VL 3986 im Text

^b (15) fehlt Prato 1787

^c Quod Köln 25b Quodsi; Erfurt 49 Item quod

^d duo - littere PL 685, VL 6165 duorum procuratorum nomina in una littera a tergo; littere fehlt Erfurt 49

^e non fehlt Köln 25b

^f littera Mainz 39 litterarum

^g lanietur Mainz 39 litterarum lanientur

^h nomen fehlt Erfurt 49

ⁱ secundum - apposuerit VL 3986 secundo nomen posuit; apposuerit fehlt VL 6165; Paris 4133A disposuerit

QUOD NULLUS INFORMATIONEM ALTERIUS RETINEAT^a.

(16)^b Quod^c nullus procurator eiusdem Audientie litteram seu informationem vel procurato-
rium^d, que^e seu quod^f alteri^g procuratori dicte Audientie de partibus mitteretur^h, recipere
seuⁱ aperire vel a casu recepta retinere presumat, nisi super hoc ab eodem procuratore
mandatum habuerit speciale^j, sed absque dilatione qualibet eidem procuratori, cui mit-
tuntur, fideliter^k illa restituat, quod, si contrarium fecerit, duplum eius, quod exinde re-
ceperit, illi^l, qui ea^m sibi tradidit, siⁿ existat in dicta curia, alioquin illud^o procuratori, cui lit-
tera seu informatio aut procuratorium huiusmodi mittitur, restituere teneatur et^p eadem Au-
dientia per anni^q spatium^r sit privatus^s.

^a Quod - retineat VL 3986

^b (16) fehlt Prato 1787

^c Quod Erfurt 49 Item quod

^d procuratorium PL 685, VL 3986, VL 6165 procuracionem

^e que Stuttgart 61 se

^f seu quod fehlt PL 685, VL 3986, VL 6165

^g alteri PL 685 alicui

^h mitteretur Erfurt 49 mittere

ⁱ seu Erfurt 49 se

^j speciale fehlt PL 685

^k fideliter fehlt PL 685, VL 6165

^l illi VL 6165 illa

^m ea Köln 25b ei; Paris 4133A eas

ⁿ si OL 911 sed

^o illud PL 685, VL 6165 illi

^p PL 685, VL 6165 folgt ab

^q anni OL 911, Paris 4169, Stuttgart 61 annum

^r spatium fehlt Stuttgart 61

^s teneatur - privatus fehlt Erfurt 49

CONTRA CONCUBINARIOS PUBLICOS^a.

(17)^b Quod^c nullus eorundem^d procuratorum teneat publice concubinam, quod, si fecerit, ad impetrandum et contradicendum vel^e petendum salaria sua de cetero minime^f admittatur et, si qui sint nunc^g illas habentes, nisi infra octo^h dies a publicationeⁱ presentis ordinationis^j eas dimiserint, illas vel^k alias minime resumpturi^l, et deinceps illi vel alii reperti^m fuerint aliquam vel aliquasⁿ tenere publice, ut prefertur^o, preter^p penam predictam locis suis in^q Audientia perpetuo^r sint privati^s.

^a Contra - publicos VL 3986

^b (17) fehlt Prato 1787

^c Quod Erfurt 49 Item quod

^d eorundem fehlt Paris 4133A

^e Erfurt 49 folgt ad

^f minime Stuttgart 61 non

^g nunc VL 3986 iam

^h octo OL 911, Paris 4133A, Paris 4169, Sevilla 9 VIII; PL 685 8

ⁱ a publicatione Köln 25b ad publicationem

^j presentis ordinationis PL 685 presentium; ordinationis VL 6165 ordinis

^k illas vel OL 911, VL 3984, Erfurt 49, Paris 4169 illasve

^l resumpturi PL 685 recepturi

^m reperti VL 6165 recepti

ⁿ aliquas Erfurt 49 alias

^o ut prefertur VL 6165 presumat

^p preter fehlt Erfurt 49

^q in Erfurt 49 de

^r perpetuo fehlt Paris 4133A

^s Quod - privati fehlt Paris 4133A

(18)^a Quod nullus malitiose aliquam^b litteram gratiam vel iustitiam continentem^c de Cancellaria seu^d Audientia litterarum aut domibus dicti auditoris contradictarum, correctoris^e, rescribendarii, distributoris^f vel bullatorum seu registratorum^g aut abbreviatorum seu scriptorum directe vel indirecte patenter vel latenter recipiat. Et hoc idem de monitionibus, denuntiationibus^h, citationibusⁱ et quibusvis aliis scripturis, que leguntur et legi consueverunt in Audientia supradicta, de Audientia^j vel Cancellaria prefatis malitiose, ut prefertur, non recipiendis, simili quoque modo de petitionibus signatis et signandis a nobis vel de mandato nostro aut per vicecancellarium^k de ipsa^l Cancellaria vel domibus abbreviatorum sive scriptorum eorundem^m cum notis vel absqueⁿ notis ex eis formatis seu formandis minime recipiendis^o, ut pretangitur, observari statuimus et etiam ordinamus. Contrarium vero faciens eo ipso excommunicationis sententie se^p noverit subiacere, a qua nisi per nos^q vel predictum vicecancellarium non possit^r nisi in periculo mortis^s constitutus absolvi et, etiamsi procurator existat locum in Audientia ipsa^t obtinens, eadem Audientia perpetuo sit privatus et assignetur alteri huiusmodi locus eius.

-
- ^a (18) *fehlt Prato 1787*
^b *malitiose aliquam fehlt Erfurt 49*
^c *continentem VL 3986 continue*
^d *PL 685 folgt de*
^e *correctoris PL 685, VL 3986, VL 6165, Köln 25b correctorum*
^f *distributoris PL 685, VL 3986, VL 6165, Köln 25b distributorum*
^g *correctoris - registratorum fehlt Mainz 39; bullatorum - registratorum Paris 4133A bullatoris vel registratoris*
^h *denuntiationibus fehlt Köln 25b*
ⁱ *citationibus Stuttgart 61 citationis*
^j *supradicta - Audientia fehlt Sevilla 9*
^k *per vicecancellarium Köln 25b Cancellaria*
^l *ipsa Erfurt 49 ipsis*
^m *eorundem Köln 25b eorum*
ⁿ *vel absque Paris 4133A atque*
^o *vel absque - recipiendis Erfurt 49 recipiendum;*
^p *se noverit Köln 25b volumus*
^q *nos Erfurt 49 vos*
^r *possit PL 685, VL 3986, VL 6165 poterit*
^s *periculo mortis PL 685, VL 6165 articulo mortis; Erfurt 49 mortis periculo articulo*
^t *ipsa fehlt Erfurt 49, Stuttgart 61*

CONSTITUTIO^a.

(19) Ceterum statuimus et ordinamus, quod nullus^b, cuiuscumque conditionis aut status existat, nisi vicecancellarius^c vel qui^d super hoc a^e nobis vel ab ipso^f vicecancellario fuerint deputati, in litteris^g nostris^h bullatis vel in petitionibus seu notis litterarum apostolicarum, postquam petitiones seu note huiusmodi per nosⁱ seu dictum vicecancellarium vel alias^j de mandato nostro vel suo^k signate^l, nec^m etiamⁿ in dictis litteris etiam non bullatis, postquam grossate^o et nostro^p, prout^q contingit^r interdum vel dicti^s vicecancellarii signo^t signate fuerint, aut in notis litterarum apostolicarum, que per cameras notariorum nostrorum transeunt^u, seu in ipsis litteris etiam non bullatis, postquam note vel littere ipse per notarios eosdem vel abbreviatores ipsorum signate fuerint, quidquam corrigat, addat vel detrahat^v seu alias quoquo modo scribendo vel deponendo manum in^w eis apponat^x, nisi auditor^y contradictarum fuerit, in litteris^z videlicet, que in Audientia predicta^{aa} de more^{bb} leguntur, vel corrector^{cc} litterarum nostrarum, prout ad eorum officia dinoscitur pertinere^{dd}. Qui vero contrarium fecerit, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto, a qua non possit^{ee} per alium quam per nos vel vicecancellarium antedictum nisi in mortis articulo constitutus absolutionis beneficium obtinere. Nulli ergo etc. Datum Avinione, XVI kalendas decembris^{ff} pontificatus nostri anno sextodecimo^{gg}¹.

¹ 1331 November 16.

^a Constitutio VL 3986

^b quod nullus *fehlt VL 6165*

^c vicecancellarius *Köln 25b* in Cancellaria

^d qui Erfurt 49 alius
^e a fehlt Erfurt 49
^f ab ipso Erfurt 49 a
^g litteris fehlt VL 6165
^h nostris fehlt Erfurt 49
ⁱ nos Erfurt 49 vos; Stuttgart 61 eos
^j alias PL 685, VL 3986, VL 6165, Paris 4133A, Sevilla 9 alios
^k suo VL 3986 signo
^l signate Köln 25b signeto; VL 3986 folgt fuerint
^m nec fehlt PL 685; Köln 25b vel
ⁿ etiam fehlt PL 685, VL 6165
^o grossate Köln 25b, Mainz 39 signate
^p nostro PL 685, VL 3986, VL 6165 non
^q prout Mainz 39 pro
^r contingit Erfurt 49 contingeret
^s dicti fehlt Paris 4133A
^t signo fehlt Mainz 39
^u fuerint aut - transeunt fehlt Erfurt 49; aut in - transeunt fehlt Prato 1787; transeunt VL 3986 transierunt
^v detrahat VL 6165 trahat
^w detrahat - in fehlt Erfurt 49
^x apponat VL 6165 apponatum
^y Prato 1787 folgt ipsarum
^z in litteris fehlt Erfurt 49, Prato 1787
^{aa} predicta Erfurt 49 publica; Prato 1787 publica publice
^{bb} more PL 685, VL 6165 mane
^{cc} corrector OL 911 correctores; Stuttgart 61 correctorum
^{dd} vel corrector - pertinere fehlt Sevilla 9
^{ee} possit PL 685, VL 3986, VL 6165 poterit
^{ff} decembris Mainz 39 octobris
^{gg} sextodecimo VL 3986, Erfurt 49, Prato 1787 XVI; Stuttgart 61 primo

54.

54A. PL 647, fol. 70v; Ross 1035, fol. 17r; VL 4990, fol. 21r; Kassel 59, fol. 56v; München 3063, fol. 254r;
Regest: Nova Alamanniae 2/2 S. 782 Nr. 1352.

EX DEBITO^a.

Episcopales vel superiores sedes, monasteria^b et regulares ecclesias, ad quas qui^c per electionem assumuntur, reservat et beneficia officialium ecclesie Romane, quos nominat^d, et trahit se ad preceden(tia) et, si qua aliter^e essent^f commendata, reducuntur ad statum pristinum.

^a Ex debito Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990, Kassel 59, München 3063

^b monasteria Berlin 661, Ross. 1035, VL 4990 monasterii

^c qui Berlin 661, Ross. 1035, VL 4990 quandoque

^d München 3063 folgt ibidem

^e si - aliter Berlin 661, Ross. 1035, VL 4990 qualiter

^f essent VL 4990 esset

54B. (nicht in RA 14, 15, also keine RA-Überlieferung); Reg. Vat. \$\$\$, fol.; Arm. 82, fol. 52r-53v; BL 2825, fol. 46r-47r; BL 2850, fol. 28r-29r; OL 778, fol. 3r (Rubrik), fol. 19r-19v; VL 1171, fol. 73r-74r; VL 2548, fol.

41rb-41va; **VL 3984**, fol. 68r-68v; **VL 6343**, fol. 49r-50r; **Firenze 45**, fol. 8va-8vb; **Köln 25b**, fol. 128r-128v; **Kraków 1288**, fol. 165v-166v; **Mainz 39**, fol. 282r-283r; **Napoli 12**, fol. 46v-47v; **Paris 4172**, fol. 50v-52r; **Stuttgart 61**, fol. 420v-422v; **Trier 987**, fol. 18v-19r; **Wolfenbüttel 75**, fol. 32r-33v; **Druck: FRIEDBERG**, *Corpus iuris canonici 2 Sp. 1240-1242 = Extravag. Com. 1.3.4*; **Regest: -**. Zur weiteren **Überlieferung** vgl. **BROWN**, *Extravagantes* S. 387-402 Nr. 30. Wegen der Vielzahl der Varianten habe ich die Konstitution in Abschnitte geteilt, obwohl sie in den Textzeugen immer in einem Textblock erscheint.

CONSTITUTIO „EX DEBITO“^a DOMINI IOHANNIS PAPE^b SUPER RESERVATIONIBUS PER EUM FACTIS^c.

(1) Ex debito pastoralis officii nobis quamquam^d immeritis^e superna^f dispositione^g commissi periculis^h animarum et ecclesiarum ac monasteriorum dispendiis, que obⁱ ipsorum^j vacationes^k diutinas^l ipsis^m solent frequentius provenire, congruis remediis, quantum nobis ex alto conceditur, salubriter occurrere intendentes, ut celeriusⁿ et utilius provideatur ecclesiis et monasteriis antedictis et ut Romane ecclesie, que super ipsas^o ecclesias^p et^q monasteria^r ex divina provisione^s obtinere noscitur^t principatum, honor debitus impendatur, predecessorum quoque^u nostrorum Romanorum pontificum presertim^v felicitis recordationis Bonifatii^w VIII, qui dignitates, personatus, ecclesias^x et alia^y beneficia ecclesiastica, et Clementis V^z, qui tam huiusmodi dignitates, personatus, ecclesias^{aa} et beneficia^{bb} quam^{cc} cathedrales ecclesias quaslibet, monasteria^{dd} et prioratus, administrationes et beneficia ecclesiastica^{ee}, que apud sedem^{ff} apostolicam vacarent, provisioni apostolice sub^{gg} certis^{hh} tenoribus reservaveruntⁱⁱ¹, vestigiis inherentes nos ex causis rationabilibus, que ad id nostrum animum induxerunt, de fratrum nostrorum^{jj} consilio nonnulla^{kk} detrahendo^{ll}, aliqua declarando et quedam addendo de novo episcopales et eorum^{mm} superiores sedes, monasteria et regulares ac secularesⁿⁿ ecclesias, ad que hii^{oo}, qui^{pp} eis pro tempore preficiendi^{qq} sunt, etiam qui^{rr} per electionem^{ss} canonicam assumuntur, prioratus, officia vel administrationes eorundem, dignitates, personatus, prebendas^{tt} aliaque ecclesiastica beneficia cum cura vel sine cura, quocumque nomine censeantur, que apud dictam sedem vacant ad presens et ex nunc in antea, donec Christi^{uu} dignatio nos dignabitur^{vv} universalis^{ww} ecclesie sponse sue^{xx} regimini^{yy} presidere, contigerit vacare^{zz} apud eam, provisioni nostre de fratrum eorundem^{aaa} consilio auctoritate apostolica reservamus.

¹ *Extravag. com. 3.2.1 und 3.2.3.*

^a Ex debito fehlt *Stuttgart 61*

^b pape fehlt *Arm. 82, BL 2825, VL 3984, Firenze 45, Köln 25b, Mainz 39, Stuttgart 61, Wolfenbüttel 75*

^c Constitutio - factis *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Stuttgart 61, Wolfenbüttel 75; VL 1171 De prebendis et dignitatibus; VL 2548 Reservatio episcopatum, dignitatum, beneficiorum aliquorum, que collationi sedis apostolice reservantur; Kraków 1288 Ubi cumque beneficia vacant, apud sedem apostolicam censebuntur vacare, que provisioni pape reservantur etc.*

^d quamquam *Kraków 1288* tamquam; *Stuttgart 61* quam

^e immeritis *BL 2850, VL 6343 immeriti*
^f superna *VL 3984, Köln 25b, Stuttgart 61 super*
^g dispositione *Stuttgart 61 dispensatione*
^h periculis *Stuttgart 61 periculum*
ⁱ ob *VL 1171, VL 2548, Köln 25b ab*
^j ipsorum *Köln 25b folgt propter*
^k vacationes *VL 2548, Kraków 1288 vacationibus*
^l diutinas *VL 2548 diuturnis; Kraków 1288 diutius*
^m ipsis *fehlt Firenze 45*
ⁿ celerius *Stuttgart 61 celebrius*
^o ipsas *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Wolfenbüttel 75 ipsis; Kraków 1288 omnes*
^p ecclesias *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75; Stuttgart 61 ecclesiis*
^q et *VL 3984 ex*
^r monasteria *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Wolfenbüttel 75 monasteriis*
^s provisione *BL 2850, VL 6343 providentia*
^t noscitur *Kraków 1288, Wolfenbüttel 75, FRIEDBERG dinoscitur*
^u quoque *fehlt VL 2548, FRIEDBERG*
^v presertim *fehlt Kraków 1288*
^w *BL 2850, VL 2548, VL 6343, Stuttgart 61 folgt pape*
^x ecclesias *VL 1171 ecclesie*
^y alia *fehlt Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Stuttgart 61*
^z *V BL 2850, VL 6343 VI*
^{aa} alia - ecclesias *fehlt VL 2548, VL 3984, Köln 25b, Wolfenbüttel 75*
^{bb} beneficia *BL 2850, VL 6343 folgt illa; VL 3984, Köln 25b folgt alia; Stuttgart 61 folgt et beneficia alia*
^{cc} quam *Kraków 1288 vel al(ite)r*
^{dd} huiusmodi - monasteria *fehlt Firenze 45*
^{ee} beneficia ecclesiastica *VL 2548, Kraków 1288, FRIEDBERG officia quecumque*
^{ff} sedem *fehlt Trier 987*
^{gg} vacarent - sub *VL 2548 que*
^{hh} certis *BL 2850, VL 6343, Köln 25b, Wolfenbüttel 75 dictis; VL 3984 folgt dictis*
ⁱⁱ reservaverunt *VL 1171 observarunt*
^{jj} nostrorum *Mainz 39 nostro*
^{kk} nonnulla *VL 1171 nnulli*
^{ll} detrahendo *Kraków 1288 extrahendo*
^{mm} eorum *VL 1171 eas; FRIEDBERG earum*
ⁿⁿ ac seculares *fehlt FRIEDBERG*
^{oo} hii *BL 2850 hiis*
^{pp} qui *BL 2850, VL 1171, VL 3984, VL 6343, Stuttgart 61 que*
^{qq} proficiendi *BL 2850, VL 3984 proficiendi; VL 1171 faciendi; Köln 25b, Stuttgart 61, Wolfenbüttel 75 proficiendi*
^{rr} qui *fehlt FRIEDBERG*
^{ss} electionem *VL 1171 lectionem*
^{tt} prebendas *VL 1171 predictos*
^{uu} Christi *VL 1171, VL 3984, Köln 25b ipsi*
^{vv} dignabitur *Kraków 1288 dedignabitur*
^{ww} universalis *Kraków 1288 universali*
^{xx} sponse sue *fehlt Napoli 12*
^{yy} regimini *BL 2850, VL 3984, VL 6343 regimen*
^{zz} vacare *VL 2548 cavare*
^{aaa} eorundem *VL 2548, Kraków 1288, FRIEDBERG nostrorum*

(2) Huiusmodi^a autem sedes, monasteria, ecclesias^b et alia prefata beneficia ecclesiastica per mortem vel per depositionem^c aut privationem illorum, qui^d ea obtinerent^e, electionum^f cassationem, postulationum^g repulsionem^h, renuntiationemⁱ, quorumlibet translationem^j, provisionem sive per^k susceptionem^l muneris consecrationis aut benedictionis dudum a

dicto Clemente papa predecessore nostro promotis^m impensiⁿ, nisi de ipsis alias idem^o disposuerit predecessor, et a^p nobis sive auctoritate nostra promovendis impendendi^q apud sedem^r ipsam vel etiam ubicumque^s aut quovis alio modo canonico^t vacare apud sedem intelligimus prelibatam.

^a Huiusmodi VL 2548 Hoc

^b ecclesias *fehlt* VL 2548

^c depositionem *Arm. 82, VL 3984, Köln 25b, Kraków 1288, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75* dispositionem

^d qui VL 3984, Köln 25b, Stuttgart 61 que

^e VL 2548, FRIEDBERG *folgt* per

^f electionum *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Kraków 1288, Wolfenbüttel 75* electionem

^g postulationum *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Wolfenbüttel 75* postulationem

^h repulsionem *fehlt Kraków 1288; Napoli 12* repulsionum

ⁱ renuntiationem *Arm. 82, BL 2825, VL 3984, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Trier 987* renuntiationum; *Kraków 1288* emittationem (!)

^j translationem *Stuttgart 61* translationum

^k per *fehlt Kraków 1288*

^l susceptionem VL 2548, FRIEDBERG *successionem*

^m promotis *fehlt Stuttgart 61*

ⁿ impensi *Kraków 1288* sibi impensis

^o alias idem *fehlt FRIEDBERG; Firenze 45* aliquid idem; *Köln 25b* aliter

^p a VL 3984, Köln 25b ea

^q impendendi *Kraków 1288* imponendi

^r sedem *fehlt VL 2548; Kraków 1288* *folgt* apostolicam

^s ubicumque *Kraków 1288* quecumque

^t canonico *Kraków 1288, FRIEDBERG* canonice

(3) Episcopales insuper vel alias dignitates, ecclesias^a, monasteria et alia predicta fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium apud dictam^b sedem per eorum obitum vacare censemus, sive inibi aut alibi ubicumque ipsos migrare contigerit de hac luce.

^a ecclesias VL 3984, Kraków 1288, Napoli 12, Wolfenbüttel 75 ecclesiasticas

^b apud dictam *Kraków 1288* ad predictam

(4) Et hoc idem^a in dignitatibus et beneficiis^b quibuslibet ac de aliis, ut^c premittitur, officialium nostrorum videlicet vicecancellarii eiusdem ecclesie, camerarii, notariorum, auditoris^d contradictarum^e, correctorum^f, scriptorum litterarum et Penitentiarie^g nostrorum^h nec non abbreviatorum curie Romane locum sibi volumus^j vindicare.

^a idem *fehlt VL 1171; BL 2850* quidem

^b beneficiis VL 2548 officiiis

^c ac de aliis ut FRIEDBERG *ut de aliis*

^d auditoris *Arm. 82, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Stuttgart 61, Wolfenbüttel 75* auditorum

^e contradictarum *fehlt Köln 25b*

^f correctorum *BL 2825, OL 778, VL 1171, Firenze 45, Kraków 1288, Paris 4172, Trier 987* correctoris et

^g Penitentiarie FRIEDBERG *penitentiariorum*

^h nostrorum *fehlt Stuttgart 61*

ⁱ correctorum - non *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75*

^j volumus *Köln 25b* nolumus

(5) Rursus huiusmodi nostre reservationis edictum ad dignitates et alia iamdicta capellanorum nostrorum commensalium et quorumlibet aliorum^a ratione^b officii vel ex causa legitima^c in dicta curia morantium^d, quando^e a nobis pro nostris et eiusdem^f sedis negotiis prosequendis de ipsa curia quomodocumque premissi^g vel aliqui eorum transmissi vel legati vel nuntii fuerint ac eos^h ubilibet anteⁱ ipsorum^j ad prefatam curiam reditum^k durante legatione seu prosecutione^l ipsorum^m negotiorumⁿ rebus eximi contigerit ab humanis, duximus extendendum.

^a ad dignitates - aliorum *fehlt Firenze 45*

^b ratione *fehlt Köln 25b*

^c legitima *fehlt Kraków 1288*

^d morantium *fehlt Arm. 82, BL 2825, OL 778, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Stuttgart 61, Trier 987; VL 2548, Kraków 1288* commorantium

^e quando *fehlt Napoli 12; VL 2548* cum

^f vel ex - eiusdem *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Wolfenbüttel 75*

^g premissi *Napoli 12* premissa; *Stuttgart 61* missi

^h eos *Kraków 1288* eorum

ⁱ ante *Kraków 1288* et quelibet

^j ipsorum *VL 2548* ipsos

^k reditum *Kraków 1288* redditur

^l prosecutione *VL 2548* persecutione

^m ad prefatam - ipsorum *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Wolfenbüttel 75*

ⁿ negotiorum *OL 778* beneficiorum

(6) Id^a ipsum etiam esse^b volumus de^c huiusmodi capellanis commensalibus^d, etiamsi, ut premittitur, nunc^e transmissi^f fuerint, ubicumque ipsos rebus^g eximi contigerit ab humanis^h. Ceterum edictum ipsum trahimus ad sedes, monasteria et alia supradicta, queⁱ vivente adhuc dicto Clemente predecessore usque ad eius obitum, nisi de ipsis per eum fuerit ordinatum, et deinde usque ad datam presentium apud sedem vacaverunt eandem, illaque^j vacare decernimus apud ipsam, dummodo in eis ius in re licet ad rem non^k sit^l aliquibus acquisitum, decernentes ex nunc^m irritum et inane, si secus in predictisⁿ singulis^o scienter vel^p ignoranter per quemcumque^q seu quoscumque apostolica^r vel quavis alia auctoritate attemptatum fuerit vel contigerit in posterum attemptari, non obstantibus pie memorie Clementis III^s, Gregorii X^t ac Bonifatii VIII et aliorum Romanorum pontificum predecessorum nostrorum constitutionibus super hiis^u editis¹, quatenus^v edicto^w sunt obvie^x memorato, ceteris in ipsis constitutionibus^y contentis^z in suo robore duraturis.

¹ VI 3.4.1-41.

^a Id *Kraków 1288* Et idem

- ^b esse *fehlt VL 1171, Firenze 45, Wolfenbüttel 75*
^c de *Kraków 1288, FRIEDBERG in*
^d etiam esse - commensalibus *fehlt VL 2548; commensalibus fehlt VL 3984, Köln 25b*
^e nunc *fehlt VL 2548; VL 1171 non*
^f *VL 2548 folgt non*
^g rebus *fehlt Firenze 45*
^h duximus - humanis *fehlt Arm. 82, BL 2850*
ⁱ que *OL 778 quo*
^j illaque *BL 2850 illarum; VL 2548 illa quod*
^k non *fehlt Trier 987*
^l sit *fehlt Napoli 12*
^m decernentes - nunc *FRIEDBERG decernimus ex tunc*
ⁿ *VL 1171, Kraków 1288 folgt et eorum; VL 2548, FRIEDBERG folgt et*
^o *FRIEDBERG folgt eorum*
^p scienter vel *fehlt Wolfenbüttel 75*
^q quemcumque *FRIEDBERG quemcumque*
^r apostolica *fehlt Wolfenbüttel 75*
^s Clementis III *fehlt VL 2548, Kraków 1288, FRIEDBERG*
^t X *Kraków 1288 decimo*
^u hiis *fehlt VL 2548; Kraków 1288 hoc*
^v quatenus *fehlt VL 2548*
^w *VL 2548, FRIEDBERG folgt essent et*
^x obvie *VL 2548, Kraków 1288, FRIEDBERG contrarie*
^y super hoc - constitutionibus *fehlt VL 3984, Köln 25b, Wolfenbüttel 75*
^z super hoc - contentis *BL 2850, VL 6343 contrariis; contentis fehlt Kraków 1288*

(7) Quod ad^a prelaturas, prioratus, administrationes, obedientias et alia quevis officia, quocumque nomine censeantur, Cistercien(sium) et aliorum similium^b ordinum ac monasteriorum, domorum et locorum religiosorum, in quibus persone ad predicta assumuntur, ponuntur et admoventur^c iuxta morem^d, qui in dicto Cistercien(sium) ordine observatur, et ad mendicantium ordines eorumque loca nostre^e non^f est intentionis extendi.

In eadem quoque reservatione prelature et administrationes et officia predicatorum et minorum aliorumque ordinum mendicantium prefatorum minime includantur^g.

^a Quod ad *Arm. 82, BL 2850, VL 2548, VL 6343, Napoli 12, Paris 4172, Trier 987* Quoad; *VL 1171* Et ad

^b similium *Firenze 45* quorumcumque

^c admoventur *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Stuttgart 61, Wolfenbüttel 75* amoventur

^d morem *Stuttgart 61* tenorem

^e nostre *fehlt OL 778; Trier 987* nunc

^f non *fehlt Wolfenbüttel 75*

^g Quod ad prelaturas - includantur *fehlt VL 2548, Kraków 1288, FRIEDBERG*

(8) Pensiones insuper annuas^a ab ipsis^b et eorum superioribus aliisque prelatibus inferioribus nec non a quibuscumque capitulis^c, conventibus, collegiis vel singularibus personis factas^d et faciendas personaliter et aliquibus ex eisdem^e cardinalibus seu quibusvis aliis ex pre-nominatis personis, pensiones predictas^f seu assignationes^g quantitatum quarumlibet^h superⁱ certis provinciis, diocesibus, ecclesiis^j, monasteriis vel aliis ecclesiasticis locis aut or-

dinibus, etiam a^k quibusvis predecessoribus nostris Romanis pontificibus factas^l premissis personis sive alicui earundem^m vel monasteria, prioratusⁿ et administrationes quaslibet, beneficia regularia vel alia quelibet, quocumque nomine censeantur, non^o consueta ab olim clericis secularibus assignari huiusmodi personis^p vel aliis clericis^q eisdem^r collata sive concessa commende^s vel alio quovis titulo ab eisdem predecessoribus vel aliis^t seu episcopis vel superioribus^u prelatis, capitulis, conventibus vel collegiis sub edicto predicto nolumus^v aliquatenus comprehendi, quo minus eis cedentibus vel decedentibus sive illa^w quovis alio^x modo dimittentibus monasteria ipsa, prioratus, administrationes, beneficia et loca huiusmodi ad ecclesias et monasteria sive^y alia loca religiosa vel alia ecclesiastica eorumque prelatos sive personas, ad quas antea eorum dispositio pertinebat seu^z quibus immediate subesse noscuntur, libere revertantur, nisi eis aliquod canonicum obstiterit vel de ipsis aliter duxerimus disponendum^{aa}. Nulli ergo etc. Si quis autem etc. Datum Avinione etc.^{bb} anno quinto^{cc1}.

¹ 1320 September 5 - 1321 September 4.

^a annuas VL 2548 anuales; Stuttgart 61 illas

^b ipsis VL 1171, Kraków 1288, FRIEDBERG episcopis

^c Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 1171, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Stuttgart 61, Trier 987, Wolfenbüttel 75 capitulis; VL 2548, FRIEDBERG capellanis

^d factas et faciendas Trier 987 factis et faciendis

^e ex eisdem fehlt Kraków 1288

^f predictas fehlt VL 2548; VL 1171, FRIEDBERG preterea

^g seu assignationes fehlt VL 2548

^h quarumlibet VL 2548 contrarium; Köln 25b, Stuttgart 61 quorumlibet

ⁱ super fehlt BL 2850, VL 6343; VL 2548, VL 3984, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Stuttgart 61, Wolfenbüttel 75 sub

^j ecclesiis fehlt VL 2548

^k a fehlt Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Stuttgart 61, Trier 987, Wolfenbüttel 75

^l factas BL 2850, VL 6343 factis

^m earundem BL 2850, VL 1171, VL 2548, VL 3984, VL 6343, Stuttgart 61 eorundem

ⁿ prioratus fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Wolfenbüttel 75

^o nomine - non fehlt Napoli 12

^p personis Arm. 82 pensionis

^q secularibus - clericis fehlt VL 2548

^r eisdem VL 2548, Kraków 1288 eiusdem; vel aliis clericis FRIEDBERG alicui earundem

^s commende Kraków 1288 canonice; Stuttgart 61 modo; FRIEDBERG in commendam

^t clericis - aliis fehlt OL 778; vel aliis fehlt Kraków 1288

^u superioribus VL 2548 minoribus

^v nolumus BL 2850, VL 1171, Kraków 1288 volumus

^w illa VL 1171 alia

^x alio fehlt VL 2548

^y loca - sive fehlt Stuttgart 61

^z seu BL 2850, VL 6343 sub

^{aa} disponendum BL 2850, VL 3984, VL 6343, Köln 25b, Mainz 39, Napoli 12, Trier 987, Wolfenbüttel 75 providendum; VL 1171 ordinandum

^{bb} Nulli ergo - etc. nur VL 1171; Kraków 1288 Datum Avinione

^{cc} anno quinto nur VL 2548; quinto Kraków 1288 V

55.

Arm. 82, fol. 53v-54v; **IM 669**; **RV 70 Rubr.**, fol. 5v Nr. 192; **RV 70**, fol. 55r-55v; **BL 2825**, fol. 47r-47v; **BL 2850**, fol. 29v; **OL 778**, fol. 3r (Rubrik), fol. 20r; **VL 1171**, fol. 74r-74v; **VL 3984**, fol. 68v-69r; **VL 6343**, fol. 50r-50v; **Firenze 45**, fol. 8vb-9ra; **Mainz 39**, fol. 283r-283v; **Napoli 12**, fol. 47v-48r; **Paris 4172**, fol. 52r-53r; **Trier 987**, fol. 19r-19v; **Wolfenbüttel 75**, fol. 33v-34r; **Druck: BR 4**, S. 287 Nr. 23; **Regest: Jean XXII**, *Lettres communes* 3 S. 150 Nr. 12007 und S. 170 Nr. 12242 (nach IM 669/RV 70).

RESERVATIO DOMINI IOHANNIS IN TERRIS^a ECCLESIE^b.

Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Imminente^c nobis licet immeritis^d ecclesiarum et monasteriorum omnium^e sollicitudine generali, circa^f illa precipue nos adhibere convenit salutaris et vigilis providentie^g studium, que in terris ad nos et Romanam ecclesiam spectantibus constituta fore^h noscuntur. Ad statum itaque pacificum et tranquillum terrarum earundem et partium vicinarum sollicitis studiis intendentes et cupientes attentius, quod archiepiscopales et episcopales ac collegiateⁱ ecclesie nec non abbatie^j, monasteria, prioratus et alia loca ecclesiastica^k quecumque secularia et regularia exempta et non exempta^l, ad^m quorum regimina perⁿ electionem prelati consueverunt assumi^o, in eisdem terris consistentia, ubicumque dicte terre consistant, cum illas vel illa^p pro tempore^q per cessum^r vel decessum seu alias quomodocumque^s pastorum vel administratorum^t regimine carere^u contingat^v, personis pacem^w amantibus nobis et eidem^x ecclesie Romane fidelibus et alias idoneis nostre cooperationis^y ministerio committantur, provisionem omnium et singularum^z archiepiscopalium, episcopalium aliarumque collegiarum^{aa} ecclesiarum^{bb} nec non abbatiarum^{cc}, monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet^{dd} predictorum consistentium in terris predictis^{ee} nunc vacantium et vacaturorum in posterum, quotiens eas^{ff} vel ea quocumque modo vacare contingeret, aut aliquam seu aliquod eorundem dispositioni^{gg} nostre et sedis apostolice usque ad nostrum et ipsius^{hh} sedis beneplacitum de apostolice potestatis plenitudine reservamus, auctoritate apostolica universisⁱⁱ ecclesiarum, abbatiarum, monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet predictorum capitulis et collegiis, conventibus et personis^{jj} districtius inhibentes, ne in eisdem^{kk} ad aliquam electionem, nominationem^{ll} vel postulationem seu provisionem quamcumque, si^{mm} vacationis tempus in eis vel aliqua seu aliquo ex eisdem nuncⁿⁿ forsan immineat vel in posterum imminebit^{oo}, quoquo modo procedant. Nos enim ex nunc^{pp} irritum decernimus et inane, quidquid contra huiusmodi reservationem et inhibitionem nostras a predictis capitulis, collegiis^{qq} et conventibus ac aliis quibuscumque personis quavis auctoritate scienter vel igno-

ranter extiterit attemptatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre reservationis, inhibitionis et constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione, idus septembris pontificatus nostri anno quarto^{rr1}.

¹ 1319 September 13

^a *Wolfenbüttel 75 folgt Romane*

^b Reservatio - ecclesie *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Paris 4172, Wolfenbüttel 75; RV 70 Rubr.* Ad futuram rei memoriam. Reservavit dispositioni sedis apostolice prelatore et beneficia terrarum ecclesie ad que quis consuevit per electionem assumi; *VL 1171* Reservatio in terris ecclesie immediate subiectis; *Napoli 12* Reservatio

^c Imminente *Trier 987* Imminentis

^d immeritis *BL 2850, VL 6343* immeriti; *Wolfenbüttel 75* in mentis

^e omnium *Firenze 45* cum

^f circa *VL 1171* cura

^g providentie *Wolfenbüttel 75* prudentie

^h constituta fore *IM 669* constitute

ⁱ ac collegiate *fehlt IM 669*

^j nec non abbatie *fehlt IM 669*

^k prioratus - ecclesiastica *fehlt IM 669*

^l et non exempta *fehlt Napoli 12*

^m ad *VL 3984* de

ⁿ per *Napoli 12* ad

^o secularia - assumi *fehlt IM 669*

^p illa *fehlt VL 3984*

^q tempore *BL 2850* potestate

^r per cessum *BL 2850, Firenze 45* processum

^s quomodocumque *VL 1171* quocumque

^t *IM 669, VL 1171* folgt suorum

^u carere *fehlt Firenze 45*

^v contingat *Arm. 82, IM 669, RV 70, BL 2825, VL 1171, Mainz 39, Napoli 12* continget; *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Trier 987, Wolfenbüttel 75* contingeret

^w pacem *fehlt VL 3984, Wolfenbüttel 75*

^x eidem *Napoli 12* eisdem

^y cooperationis *Firenze 45* operationis

^z singularum *IM 669, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Napoli 12, Wolfenbüttel 75* singulorum

^{aa} archiepiscopalium - collegiatarum *fehlt IM 669; collegiatarum fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343, Wolfenbüttel 75*

^{bb} *BL 2850, VL 3984, Wolfenbüttel 75* folgt parochialium

^{cc} nec - abbatiarum *IM 669* et

^{dd} prioratum - quorumlibet *IM 669* tam regularium quam secularium

^{ee} consistentium - predictis *fehlt IM 669*

^{ff} eas *BL 2850, VL 6343, Napoli 12* eos

^{gg} *IM 669, RV 70, VL 1171* folgt et ordinationi

^{hh} ipsius sedis *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Wolfenbüttel 75* sedis apostolice

ⁱⁱ universis *BL 2850, VL 6343* universarum

^{jj} universis - personis *fehlt IM 669*

^{kk} in eisdem *IM 669* capitula ecclesiarum et conventus monasteriorum huiusmodi seu alie persone quecumque

^{ll} nominationem *fehlt IM 669*

^{mm} quamcumque si *IM 669* aliquam aliam cum

ⁿⁿ in eis - nunc *IM 669* emerit vel etiamsi

^{oo} vel in - imminebit *IM 669* de presenti; imminebit *fehlt Napoli 12; VL 3984* imminebat

^{pp} nunc *VL 1171* tunc

^{qq} collegiis fehlt IM 669

^{rr} Datum - quarto fehlt VL 6343, Firenze 45, Wolfenbüttel 75; Avinione - anno quarto BL 2850 etc.; quarto BL 2825, VL 1171, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Trier 987 IIII

56.

Arm. 82, fol. 54v-55r; **IM 771**; (nicht in RA 16, 17, folglich keine RA-Überlieferung); **RV 73**, fol. 25v-26r; **BL 2825**, fol. 47v-48r; **BL 2850**, fol. 30r-30v; **OL 778**, fol. 3r (Rubrik), fol. 20r-20v; **VL 1171**, fol. 74v-75r; **VL 3984**, fol. 69r-69v; **VL 6343**, fol. 50v-51r; **Firenze 45**, fol. 9ra; **Mainz 39**, fol. 283v-284r; **Napoli 12**, fol. 48r-48v; **Paris 4172**, fol. 53r-53v; **Trier 987**, fol. 19v-20r; **Wolfenbüttel 75**, fol. 34r-34v; **Druck: LUX, Constitutionum S. 61f. Nr. 6** (nach BL 2825); **Regest: Jean XXII, Lettres communes 4 S. 165 Nr. 16165 und S. 168 Nr. 16185** (nach IM 771/RV 73) (auch in Arm. LIII vol. 8 fol. 153r-153v).

RESERVATIO IN PATRIARCHATU AQUILEGIENSI AC MEDIOLANENSI, RAVENNATENSI^a, IANUENSI ET PISANA PROVINCIIS^b.

Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. In apostolice sollicitudinis^c specula super universas orbis ecclesias divina providentia quamvis immeriti^d constituti ad hoc desiderii promptis intendimus et ferventibus^e studiis laboramus, ut ecclesie pastorum regiminibus destitute non pateant oppressorum^f incursibus nec^g in ovile dominicum per impressionem nefariam et^h procacemⁱ potentiam minus canonicus^j habeatur ingressus. Statu^k igitur patriarchalium, archiepiscopalium^l, episcopalium^m aliarumque collegiatarum ecclesiarum nec non abbatiarum, monasteriorum, prioratumⁿ et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet secularium et^o regularium exemptorum et non exemptorum^p, ad quorum^q regimina per electionem prelati consueverunt assumi^r, in patriarchatu Aquilegiensi nec non Mediolanensi, Ravennatensi, Ianuensi et Pisana provinciis consistentium, quas^s et que frequenter, prout experientia docuit, retroacti et hucusque^t continuata malitia temporis in earum provisionibus variis discriminibus noscitur subiecisse, nostre mentis obtutibus^u occurrente ac propterea similibus in posterum obviare periculis, donec favente^v Domino sublata procella temporis impacati^w et^x eisdem ecclesiis et personis earum plena et^y in eligendo securitas ministretur, sollicitis affectibus^z cupientes provisiones omnium patriarchalium, archiepiscopalium, episcopalium et aliarum quarumlibet ecclesiarum collegiatarum secularium et regularium^{aa} nec non abbatiarum, monasteriorum, prioratum et aliorum quorumcumque piorum^{bb} locorum exemptorum et non exemptorum^{cc} consistentium in^{dd} patriarchatu et^{ee} provinciis supradictis, ad quas vel ad quos seu que prelati consueverunt seu debent per electionem assumi, nunc^{ff} ubicumque vacantium et, que deinceps vacare contigerit^{gg}, dispositioni et ordinationi nostre et sedis apostolice de fratrum nostrorum consilio usque ad eiusdem sedis beneplacitum de apostolice potestatis

plenitudine reservamus, auctoritate apostolica universis^{hh} ecclesiarum, abbatiarumⁱⁱ, monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet^{jj} predictorum, capitulis, collegiis, conventibus et personis districtius inhibentes, ne in eisdem ad aliquam electionem, nominationem, postulationem seu provisionem quamcumque, cum tempus vacationis ingruerit, vel ad presens, si forsitan nunc immineat^{kk}, procedere quoquo modo presumant absque sedis^{ll} eiusdem auctoritate et licentia speciali. Nos enim^{mm} irritum decernimus et inane, quidquid contra reservationem et inhibitionem nostras huiusmodi a predictis capitulis, collegiis, conventibus et aliis quibuscumque personis quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre reservationis, inhibitionis et constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione, III kalendas augusti pontificatus nostri anno sextoⁿⁿ¹.

¹ 1322 Juli 30.

^a Ravennatensi *fehlt Firenze 45*

^b Reservatio - provinciis *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Wolfenbüttel 75; VL 1171 Reservatio dignitatum in regno Italie*

^c sollicitudinis *Wolfenbüttel 75 sedis*

^d immeriti *Napoli 12 immerito*

^e ferventibus *VL 3984 fructibus*

^f oppressorum *BL 2850 ipsorum*

^g nec *alle anderen Hs. außer RV 73, VL 1171 ut*

^h et *VL 3984 ex; BL 2850, VL 6343 folgt aliter*

ⁱ procacem *VL 3984, Napoli 12 potestate; Wolfenbüttel 75 procante (!); BL 2850, VL 6343 folgt per tante*

^j canonicus *BL 2850, Napoli 12 canonicis; VL 3984 canonicis*

^k Statu *Arm. 82, BL 2850 Statum; VL 1171 statui; Firenze 45, Napoli 12 Statuimus*

^l archiepiscopalium *fehlt Firenze 45*

^m episcopalium *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343*

ⁿ prioratum *fehlt VL 1171*

^o ecclesiasticorum - et *fehlt VL 1171*

^p exemptorum - exemptorum *fehlt VL 1171*

^q ad quorum regimina *Firenze 45 regimina ad que*

^r *VL 1171 folgt tam in terris Italie ecclesie Romane immediate subiectis quam*

^s *quas Napoli 12 quod*

^t retroacti et hucusque *Wolfenbüttel 75 retroactis et huiusque*

^u obtutibus *BL 2850, OL 778, VL 6343 obtutu*

^v favente *Arm. 82, IM 771, RV 73, BL 2825, BL 2850, VL 1171, VL 3984, VL 6343, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Wolfenbüttel 75 faciente*

^w impacati *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Wolfenbüttel 75 nuncupati*

^x et *fehlt IM 771, RV 73, VL 1171; BL 2850, VL 6343 ut*

^y et *fehlt RV 73, BL 2850, VL 1171, VL 3984, VL 6343, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Wolfenbüttel 75*

^z affectibus *BL 2850 effectibus*

^{aa} et regularium *fehlt VL 1171*

^{bb} piorum *BL 2850 priorum*

^{cc} exemptorum - exemptorum *fehlt VL 1171*

^{dd} *VL 1171 folgt terris*

^{ee} *VL 1171 folgt aliis*

^{ff} nunc *fehlt Wolfenbüttel 75*

^{gg} nunc - contigerit *fehlt VL 1171*

^{hh} universos *Firenze 45* universarum

ⁱⁱ abbatiarum *fehlt Napoli 12*

^{jj} ecclesiasticorum quorumlibet *fehlt VL 1171*

^{kk} ad presens - immineat *VL 1171* forte immineat de presenti

^{ll} sedis *fehlt Firenze 45*

^{mm} *IM 771, RV 73* folgt ex nunc; *VL 1171* folgt ex tunc

ⁿⁿ Datum - sexto *fehlt VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75; Avinione - sexto BL 2850 etc.; sexto BL 2825, VL 1171, Paris 4172 VI*

57.

Arm. 82, fol. 55r-56r; **Reg. Aven.**, fol. \$\$\$; **RV 113 Rubr.**, fol. 13r Nr. 174; **RV 113**, fol. 174va-174vb; **BL 2825**, fol. 48r-48v; **BL 2850**, fol. 30v-31r; **OL 778**, fol. 3r (Rubrik), fol. 20v; **VL 3984**, fol. 69v; **VL 6343**, fol. 51r-51v; **Firenze 45**, fol. 9ra-9rb; **Mainz 39**, fol. 284r-284v; **Napoli 12**, fol. 48v; **Paris 4172**, fol. 53v-54r; **Trier 987**, fol. 20r; **Wolfenbüttel 75**, fol. 34v-35r; **Druck: Lux, Constitutionum S. 63 Nr. 8** (nach BL 2825); **Regest: Jean XXII, Lettres communes 5 S. 468 Nr. 23400.**

PROROGATIO RESERVATIONUM^a IN ITALIA, PROVINCIA RAVENNATENSI ET ALIIS SEQUENTIBUS PROVINCIIS^b.

Ad perpetuam rei memoriam. Dudum videlicet^c kalendis aprilis pontificatus nostri anno septimo^{d1} nos de statu partium Italie spiritualiter et temporaliter **actore^e** Domino promovendo sollicite cogitantes ac cupientes, ut^f per providentiam sedis apostolice de pastoribus et prelatibus in partibus disponderetur^g predictis, qui nobis et ecclesie Romane devoti et fideles existerent et aliis^h scirent et possent preesse utiliterⁱ et prodesse, omnes et singulas cathedrales et collegiatas ecclesias seculares et regulares^j civitatis et diocesis et provincie^k Ravennatensis ex tunc^l usque ad biennium vacaturas provisioni^m nostre et eiusdem sedis apostolice auctoritate apostolica duximus reservandas, districtius inhibentes omnibus et singulis, ad quos provisio, electio, postulatio vel quevis alia predictarum ecclesiarum dispositio alias pertinerent, ne ad provisionem, electionem, postulationem vel aliam dispositionem illarum procederent quovis modo, ac decernentes irritum et inane, si secus a quoquam super hiis quavis auctoritateⁿ scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Cum autem instet finis dicti biennii nosque velimus eisdem inducti^o considerationibus super predictis ulterius paterne sollicitudinis studio providere, reservationem predictam ad duos annos continuos^p a fine dicti biennii numerandos auctoritate presentium prorogamus, volentes et decernentes reservationem nostram usque ad biennium, sicut premittitur, prorogatam ad seculares et regulares tam cathedrales quam abbatiales et alias quascunque collegiatas^q preterquam monialium et aliarum^r religiosarum mulierum ecclesias^s

¹ 1323 April 1.

exemptas et non exemptas - quibusvis declarationibus nostris super hoc factis alias non obstantibus - extendendam. Nulli ergo etc. Datum Avinione, VI kalendas aprilis anno nono^{t2}.

Item eodem modo in civitate et diocesi ac provincia Aquilegiensi.

Item eodem modo in Pisana

Item eodem modo in Ianuensi

Item eodem modo in Gradensi

Item eodem modo in Mediolanensi

civitatibus, diocesis et provinciis.

² 1325 März 27.

^a reservationum VL 6343 reservationis

^b Prorogatio - provinciis OL 778; Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Paris 4172, Wolfenbüttel 75 Prorogatio reservationum in Italia; RV 113 Ad perpetuam rei memoriam. Reservatio omnium prelatorum per Italiam constitutarum; provincia - provinciis Napoli 12 Ravenn(atense) et in quibusdam aliis provinciis

^c videlicet VL 6343 VI

^d septimo Arm. 82, BL 2825, Firenze 45, Mainz 39, Paris 4172, Wolfenbüttel 75 VII

^e alle Hs. außer RV 113 auctore

^f ut Firenze 45 et

^g disponeretur BL 2850, VL 6343 disponantur

^h aliis Wolfenbüttel 75 alias

ⁱ utiliter BL 2850, VL 3984, VL 6343, Wolfenbüttel 75 utilitatibus

^j regulares Wolfenbüttel 75 spirituales

^k ac provincie fehlt OL 778, Firenze 45

^l usque VL 3984 eisque

^m provisioni Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Wolfenbüttel 75 dispositioni

ⁿ auctoritate fehlt Firenze 45

^o inducti BL 2825 induci

^p continuos fehlt Firenze 45

^q collegiatis Napoli 12 collegiatarum

^r aliarum fehlt Napoli 12

^s ecclesias fehlt Wolfenbüttel 75

^t Datum - nono fehlt Wolfenbüttel 75; VI - nono fehlt Napoli 12

58.

Arm. 82, fol. 56r-56v; **Nicht in RA 26, 27 und 28, also keine RA-Überlieferung**; **RV 114**, fol. 4r Nr. 216 (Rubrik), fol. 47va-47vb; **BL 2825**, fol. 48v-49r; **BL 2850**, fol. 31r-31v; **OL 778**, fol. 3r (Rubrik), fol. 20v-21r; **VL 3984**, fol. 70r; **VL 6343**, fol. 51v-52r; **Firenze 45**, fol. 9rb; **Mainz 39**, fol. 284v-285r; **Napoli 12**, fol. 49r; **Paris 4172**, fol. 54r-55r; **Trier 987**, fol. 20r-20v; **Wolfenbüttel 75**, fol. 35r-35v; **Druck: Lux, Constitutionum S. 64f. Nr. 10** (nach BL 2825); **Regest: Jean XXII, Lettres communes 6 S. 633 Nr. 29729** (nach Lux).

PROROGATIO RESERVATIONUM IN ITALIE PROVINCIIIS^a.

Ad futuram rei memoriam. Olim ad statum partium Italie salubriter actore^b Domino promovendum^c nostre considerationis intuitum^d dirigentes ac cupientes, ut in ecclesiis partium

earundem^e cathedralibus et collegiatis secularibus et regularibus tales preficerentur per providentiam sedis apostolice pastores et prelati, qui nobis et eidem^f sedi fideles existerent^g et devoti ac scirent et possent preesse utiliter et prodesse^h, hiis et aliis certisⁱ causis rationabilibus, que ad^j hoc nostrum animum induxerunt, omnes et singulas cathedrales et collegiatas^k seculares et regulares ecclesias civitatis et diocesis ac provincie Mediolanensis^l primo a^m kalendis aprilis pontificatus nostri anno VIIⁿ¹ usque ad duos annos^o ex^p tunc subsequentes^q proxime vacaturas provisioni nostre et sedis apostolice predictae auctoritate apostolica duximus reservandas, districtius inhibentes omnibus et singulis, ad quos provisio, electio, postulatio seu quevis alia dispositio ecclesiarum ipsarum alias pertineret, ne ad provisionem, electionem, postulationem vel aliam predictarum ecclesiarum dispositionem procederent quoquo modo, ac decernentes ex tunc^r irritum et inane, si secus super hiis per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Et subsequenter a fine dictionum duorum annorum usque ad biennium ex tunc numerandum reservationem predictam duximus per nostras certi tenoris litteras prorogandam. Sane instante nunc fine dicti^s secundi^t biennii nos eisdem^u moti considerationibus et inducti reservationem et inhibitionem et decretum predicta usque ad^v duos annos a kalendis aprilis proxime futuri² continue computandos auctoritate apostolica tenore presentium extendimus ac etiam prorogamus, volentes ac decernentes reservationem ipsam ad seculares et regulares tam cathedrales quam abbatiales et alias quascumque collegiatas preterquam monialium et aliarum religiosarum mulierum ecclesias exemptas et non exemptas^w - quibusvis^x declarationibus nostris alias factis super hoc nequaquam obstantibus - extendendam. Nulli ergo etc. Datum Avinione, IIII kalendas aprilis pontificatus nostri^y anno XI^{z3}.

Idem in Ravennatensi

Idem in Pisana

Idem in Ianuensi

Idem in Aquilegiensi^{aa}

Idem in Gradensi

civitatis, diocesibus et provinciis.

¹ 1323 April 1.

² 1325 April 1.

³ 1327 März 29.

^a Prorogatio - provinciis *OL 778; RV 114* Ad futuram. Reservatio ecclesiarum cathedralium et collegiatarum Italie prorogatur; Italie provinciis *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172* provinciis Italie; *Wolfenbüttel 75* partibus Italie

^b actore *alle Hs. außer RV 114* auctore

^c promovendum *Firenze 45* providendo

^d intuitum *Trier 987* virtutum
^e earundem *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75* earum
^f eidem *VL 3984* eisdem
^g existerent *RV 114* existent
^h utiliter et prodesse *fehlt OL 778*
ⁱ certis *fehlt Trier 987; Firenze 45* ceteris
^j que ad *OL 778* quoad
^k collegiatas *VL 3984* collegata
^l Mediolanensis *RV 114* Aquilegiensis
^m a *fehlt Napoli 12, Wolfenbüttel 75*
ⁿ VII *Arm. 82, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Paris 4172, Trier 987* septimo
^o usque - annos *fehlt VL 3984*
^p ex *fehlt Wolfenbüttel 75*
^q subsequentes *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75* sequentes
^r ex tunc *fehlt Napoli 12*
^s dicti *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343*
^t secundi *fehlt Wolfenbüttel 75; Firenze 45* 2ⁱ
^u eisdem *BL 2850* eiusdem
^v *Firenze 45* folgt alios
^w et non exemptas *fehlt BL 2850*
^x quibusvis *Wolfenbüttel 75* quibus
^y pontificatus nostri *fehlt RV 114, Firenze 45*
^z IIII - XI *fehlt Wolfenbüttel 75; XI VL 3984, Mainz 39* undecimo
^{aa} Aquilegiensi *RV 114* Mediolanensi

59.

Arm. 82, fol. 56v-57r; **Reg. Aven.**, fol. \$\$\$ (nicht in RA 32-34); **RV 115**, fol. 8rb (Rubrik), fol. 108ra-108rb; **BL 2825**, fol. 49r-49v; **BL 2850**, fol. 31v-32r; **OL 778**, fol. 3r (Rubrik), fol. 21r-21v; **VL 3984**, fol. 70r-70v; **VL 6343**, fol. 52r; **Firenze 45**, fol. 9rb-9va; **Mainz 39**, fol. 285r-285v; **Napoli 12**, fol. 49r-49v; **Paris 4172**, fol. 55r-55v; **Trier 987**, fol. 20v-21r; **Wolfenbüttel 75**, fol. 36r-36v; **Druck: Lux, Constitutionum S. 65f. Nr. 12** (nach BL 2825); **Regest: Jean XXII, Lettres communes 8 S. 384 Nr. 46322.**

ALIA PROROGATIO RESERVATIONUM IN PROVINCIIS^a ITALIE^b.

Ad futuram rei memoriam. Circa statum partium Italie salubriter auctore Domino dirigendum convertentes dudum studia mentis nostre et cupientes, ut in ecclesiis partium earundem cathedralibus et collegiatis secularibus et regularibus tales per apostolice sedis providentiam circumspectam^c prelati preficerentur et rectores, qui nobis et sedi predicte fideles existerent et devoti ac scirent et possent eisdem preesse utiliter ecclesiis et prodesse, hiis et aliis certis causis rationabilibus, que ad hoc nostrum animum induxerunt, omnes et singulas cathedrales et collegiatas ecclesias civitatis^d et diocesis ac provincie Aquilegiensis per biennium prorogando successive usque ad instantis kalendas aprilis de biennio in biennium per diversas nostras litteras inde confectas provisioni nostre et sedis eiusdem^e auctoritate apostolica duximus reservandas, districtius inhibentes omnibus et singulis, ad quos provisio, electio, postulatio seu quevis alia dispositio ecclesiarum ipsarum alias pertinebat, ne ad provisionem, electionem, postulationem vel aliam predictarum ecclesiarum

dispositionem procederent quoquo modo, ac decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super hiis per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Et insuper voluimus^f et decrevimus^g per litteras novissime reservationis et prorogationis huiusmodi reservationem eandem ad seculares et regulares tam cathedrales quam abbatiales et alias quascumque collegiatas preterquam monialium et aliarum religionarum mulierum ecclesias exemptas et non exemptas dictarum civitatis et diocesis ac provincie^h - quibusvis declarationibus aliis factis super hoc non obstantibus - extendendam. Cum autem terminus ultime reservationis huiusmodiⁱ per nos facte instare noscatur, nos eisdem moti considerationibus et inducti reservationem, inhibitionem, voluntatem et decretum predicta usque ad duos annos ab eisdem kalendis aprilis proxime instantis¹ auctoritate apostolica tenore presentium modo et forma expressis superius extendimus ac etiam prorogamus^j. Nulli ergo etc. Datum Avinione, V kalendas aprilis anno XIII^{k2}.

Item in eodem modo in Mediolanensi^l

Item in eodem modo in lanuensi

Item in eodem modo in Pisana

Item in eodem modo in Ravennatensi

Item in eodem modo in Gradensi

civitatibus et diocesibus et provinciis.

¹ 1329 April 1.

² 1329 März 28.

^a provinciis *Wolfenbüttel* 75 partibus

^b Alia - Italie *Arm.* 82, *BL* 2825, *BL* 2850, *OL* 778, *VL* 3984, *VL* 6343, *Firenze* 45, *Mainz* 39, *Napoli* 12, *Paris* 4172, *Wolfenbüttel* 75; *RV* 115 Prorogat reservationem ecclesiarum cathedralium et collegiatarum in civitate, diocesi et provincia Aquilegiense ad biennium

^c circumspectam *BL* 2850, *VL* 6343, *Trier* 987 circumspecti; *Paris* 4172 circumspecta

^d civitatis *Wolfenbüttel* 75 civitates

^e eiusdem *Paris* 4172 apostolice

^f voluimus *BL* 2850, *Firenze* 45, *Napoli* 12 volumus

^g decrevimus *BL* 2850, *VL* 6343, *Napoli* 12 decernimus

^h provincie *VL* 3984 provinciis

ⁱ huiusmodi *fehlt RV* 115

^j prorogamus *VL* 3984 promulgamus

^k Datum - XIII *fehlt Wolfenbüttel* 75; Avinione - XIII *VL* 3984 etc.; XIII *BL* 2850 tertio; *RV* 115, *Trier* 987 tertio decimo

^l *Wolfenbüttel* 75 *folgt* Item in eodem modo in Aquilegensi

60.

Arm. 82, fol. 57v-58r; **Reg. Aven.**, fol. \$\$\$ (nicht in RA 35, 36); **Reg. Vat.**, fol. \$\$\$ (nicht in RV 115); **BL** 2825, fol. 49v-50r; **BL** 2850, fol. 32v; **OL** 778, fol. 3r (Rubrik), fol. 21v; **VL** 3984, fol. 70v-71r; **VL** 6343, fol. 52v; **Firenze** 45, fol. 9va; **Mainz** 39, fol. 285v-286r; **Napoli** 12, fol. 49v-50r; **Paris** 4172, fol. 55v-56v; **Trier** 987, fol. 21r-21v; **Wolfenbüttel** 75, fol. 36v-37r; **Druck:** *Lux, Constitutionum* S. 68f. Nr. 15 (nach *BL* 2825); **Regest:** -.

RESTRICTIO RESERVATIONUM IN TUSCIA ET TERRIS ROMANE ECCLESIE SUBIECTIS^a.

Ad futuram rei memoriam. Dudum ad statum pacificum et tranquillum partium Tuscie et terrarum ad nos et Romanam ecclesiam spectantium sollicitis studiis intendentes ac cupientes attentius, quod archiepiscopales et episcopales ac collegiate ecclesie nec non abbacie, monasteria, prioratus et alia loca ecclesiastica quecumque^b secularia et regularia exempta et non exempta, ad quorum regimina per electionem prelati consueverunt assumi, in eisdem partibus ac terris consistentia, ubicumque dicte terre consistenter, cum illas seu illa pro tempore per cessum^c vel decessum seu alias quomodocumque pastorum vel administratorum^d regimine carere contingeret, personis pacem amantibus nobis et eidem^e ecclesie Romane fidelibus et alias idoneis nostre^f cooperationis ministerio committerentur, provisionem omnium et singularum^g archiepiscopalium, episcopalium aliarumque collegiatarum ecclesiarum nec non abbatiarum, monasteriorum, prioratum et aliorum locorum^h ecclesiasticorum quorumlibet predictorum consistentium in partibus et terris predictis tunc vacantium et vacaturarum in antea, quotiensⁱ eas^j vel ea quocumque^k modo vacare contigerit, aut aliquam^l seu aliquod^m eorundem dispositioni nostre et sedis apostolice usque ad nostrumⁿ et ipsius sedis beneplacitum reservavimus^o de apostolice plenitudine potestatis, auctoritate apostolica universis^p ecclesiarum, abbatiarum, monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet predictorum capitulis et collegiis, conventibus et personis districtius inhibentes, ne in eisdem ad aliquam electionem, nominationem vel postulationem seu provisionem quamcumque, si vacationis tempus in^q eis vel aliqua seu^r aliquo ex eisdem tunc^s forsitan imminebat vel in posterum immineret, procederent^t quoquo modo, ac decrevimus ex tunc irritum et inane, quidquid contra huiusmodi reservationem et inhibitionem nostras a predictis capitulis, collegiis, conventibus ac aliis quibuscumque personis quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari^u. Certis^v igitur rationabilibus causis et considerationibus moti pariter et inducti reservationem, inhibitionem et decretum ac beneplacitum supradicta usque ad duos annos a kalendis mensis ianuarii nunc instantibus¹ in antea^w computandos dumtaxat volumus^x perdurare, nisi illa aliis rationibus forsitan inducti provideremus in tempus amplius proroganda. Voluimus^y insuper et decrevimus^z reservationem, inhibitionem, decretum et beneplacitum supradicta ad monialium et aliarum religiosarum mulierum ecclesias exemptas et non

¹ 1330 Januar 1.

exemptas aliquatenus non extendi. Nulli ergo etc. Datum Avinione, II^{aa} kalendas ianuarii pontificatus nostri^{bb} anno XIII^{cc2}.

² 1329 Dezember 31.

- ^a Restrictio - subiectis *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75*
- ^b quecumque *Firenze 45* quorumcumque
- ^c per cessum *Firenze 45, Napoli 12* processum
- ^d pastorum vel administratorum *VL 3984* postulator vel administrator
- ^e eidem *Firenze 45* eisdem
- ^f nostre *fehlt Firenze 45*
- ^g singularum *VL 6343, Mainz 39, Wolfenbüttel 75* singulorum
- ^h locorum *Napoli 12* *folgt* prelatorum
- ⁱ quotiens *Napoli 12* totiens
- ^j eas *VL 3984* eis
- ^k quocumque *BL 2850, VL 6343* quomodocumque
- ^l aliquam *Napoli 12* aliquem
- ^m aliquod *VL 3984* aliquid
- ⁿ nostrum *BL 2850* unus
- ^o reservavimus *BL 2850, VL 3984, Wolfenbüttel 75* reservamus
- ^p universis *BL 2850, VL 6343* universarum
- ^q in *fehlt Firenze 45*
- ^r aliqua seu *fehlt Firenze 45*
- ^s tunc *BL 2850* tam
- ^t procederent *BL 2850* concederent
- ^u contigerit attemptari *Arm. 82, BL 2825, VL 3984, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Trier 987, Wolfenbüttel 75* existeret attemptatum; *BL 2850, VL 6343* extiterit attemptatum
- ^v Certis *Firenze 45* Ceteris
- ^w in antea *fehlt Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Wolfenbüttel 75*
- ^x volumus *Napoli 12, Wolfenbüttel 75* volumus
- ^y volumus *BL 2850, Firenze 45, Wolfenbüttel 75* volumus
- ^z decrevimus *BL 2850, Firenze 45* decernimus
- ^{aa} II *Napoli 12* secundo
- ^{bb} pontificatus nostri *fehlt VL 3984*
- ^{cc} Avinione - XIII^{III} *Wolfenbüttel 75* etc.; ianuarii - XIII^{III} *fehlt Firenze 45*

61.

Arm. 82, fol. 58r-58v; **Reg. Aven.**, fol. \$\$\$ (nicht in RA 37-39); **RV 116**, fol. 12vb (Rubrik), fol. 187ra-187va; **BL 2825**, fol. 50r-50v; **BL 2850**, fol. 33r; **OL 778**, fol. 3r (Rubrik), fol. 21v-22r; **VL 3984**, fol. 71r; **VL 6343**, fol. 52v-53r; **Firenze 45**, fol. 9vb; **Mainz 39**, fol. 286r-286v; **Napoli 12**, fol. 50r; **Paris 4172**, fol. 56v-57r; **Trier 987**, fol. 21v; **Wolfenbüttel 75**, fol. 37r-37v; **Druck:** LUX, Constitutionum S. 66f. Nr. 13 (nach RV 116); **Regest:** -.

ALIA PROROGATIO RESERVATIONUM IN PROVINCIIS ITALIE^a.

Ad futuram rei memoriam. Dudum circa statum partium^b Italie salubriter auctore^c Domino dirigendum diligentibus studiis intendentes et cupientes, quod ecclesiis partium ipsarum^d cathedralibus et collegiatis secularibus et regularibus prelati et rectores per apostolice sedis providentiam circumspectam preficerentur^e idonei, qui nobis et eidem sedi fideles exi-

sterent et ipsis ecclesiis preesse possent utiliter et prodesse, hiis et aliis considerationibus certis, que ad id nostrum animum induxerunt, omnes et singulas cathedrales, abbatiales et alias quascumque^f collegiatas ecclesias seculares et regulares exemptas et non exemptas in civitate, diocesi ac provincia Mediolanensi consistentes preterquam monialium et aliarum religiosarum mulierum ecclesias^g dispositioni nostre et sedis eiusdem duximus diversis temporibus per nostras inde confectas litteras auctoritate apostolica reservandas, districtius inhibentes omnibus et singulis, ad quos provisio, electio, postulatio seu quevis alia dispositio earundem ecclesiarum alias pertinebat, ne ad provisionem, electionem, postulationem vel aliam ecclesiarum ipsarum^h dispositionem, cum eas vel earum aliquam vacare contingeret, procederent quovis modo, ac decernentes ex tuncⁱ irritum et inane, si secus super hiis per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Sane cum ultime reservationis per nos facte, ut prefertur, de dictis ecclesiis terminus^j sit in^k kalendis mensis aprilis futuri proxime^l terminandus^l, nos adhuc eisdem moti considerationibus et inducti reservationem, inhibitionem et decretum predicta usque ad biennium ab eisdem kalendis^m in antea computandumⁿ auctoritate predicta tenore presentium modo et forma expressis superius extendimus ac etiam prorogamus. Nulli ergo etc. Datum Avinione, VI kalendas aprilis^o anno XV^{p2}.

Item in eodem modo in Aquilegiensi

Item in eodem modo in Ravennatensi

Item in eodem modo in Gradensi

Item in eodem modo in Pisana

Item in eodem modo in Ianuensi

civitatis, diocesibus ac provinciis.

¹ 1331 April 1.

² 1331 März 27.

^a Alia - Italie *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172, Wolfenbüttel 75; RV 116* Ad futuram rei memoriam. Reservationes dudum facte de omnibus ecclesiis cathedralibus et abbatialibus preterquam monialium in provincia Aquilegiensi nunquam aspirantes usque ad biennium prorogantur

^b partium *fehlt Firenze 45*

^c auctore *RV 116* auctore

^d ipsarum *BL 2850, VL 6343* illarum

^e preficerentur *Arm. 82, BL 2825, Firenze 45, Paris 4172, Trier 987* preficiantur

^f quascumque *fehlt RV 116*

^g ecclesias *fehlt RV 116*

^h alias pertinebat - ipsarum *fehlt VL 3984*

ⁱ tunc *Napoli 12* nunc

^j terminus *fehlt VL 3984*

^k in *BL 2850, VL 6343, Firenze 45, Napoli 12 III*

^l terminandus *Firenze 45, Napoli 12, Paris 4172, Trier 987* terminandis

^m kalendis *Firenze 45* vel

ⁿ computandum *Firenze 45* computandis

^o *Napoli 12* folgt pontificatus nostri

^p Datum - XV fehlt *Wolfenbüttel 75*; XV RV 116 quintoX; BL 2850, VL 6343 quintodecimo etc.

62.

Arm. 82, fol. 60r-61r; **Reg. Aven.**, fol. \$\$\$; **RV 117 Rubr.**, fol. 2va; **RV 117**, fol. 23rb-23va; **BL 2825**, fol. 51v-52r; **BL 2850**, fol. 34r-34v; **OL 778**, fol. 3r (Rubrik), fol. 22v-23r; **VL 3984**, fol. 72r; **VL 6343**, fol. 54r; **Firenze 45**, fol. 9vb; **Mainz 39**, fol. 287v-288r; **Napoli 12**, fol. 51r-51v; **Paris 4172**, fol. 58v-59r; **Trier 987**, fol. 22v; **Wolfenbüttel 75**, fol. 38v-39r; **Druck: Lux, Constitutionum S. 67f. Nr. 14** (nach BL 2825); **Regest: -**.

PROROGATIO RESERVATIONUM BENEFICIORUM IN CIVITATE ET DIOCESI AC PROVINCIA GRADENSI FACTA ANNO XVII PONTIFICATUS DOMINI IOHANNIS AD DUOS ANNOS A KALENDIS APRILIS COMPUTANDOS^a.

Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Circa statum partium Italie salubriter actore^b Domino dirigendum studiis diligentibus intendentes et cupientes, quod in^c cathedralibus et collegiatis partium illarum ecclesiis secularibus et regularibus prelati et rectores per apostolice sedis providentiam circumspectam preficiantur^d idonei, qui nobis et eidem sedi fideles existant^e ipsisque ecclesiis preesse possent^f utiliter et prodesse, hiis et aliis certis considerationibus, que ad id nostrum animum induxerunt, dudum omnes et singulas cathedrales, abbatiales et alias quascumque collegiatas seculares et regulares preterquam monialium et aliarum religiosarum mulierum exemptas et non exemptas ecclesias in civitate, diocesi ac provincia Gradensi^g consistentes^h dispositioni nostre et dicte sedisⁱ duximus diversis temporibus successive per nostras inde confectas litteras reservandas, districtius inhibentes omnibus et singulis, ad quos^j provisio, electio, postulatio seu quevis alia dispositio earundem ecclesiarum alias pertinebat, ne ad provisionem, electionem, postulationem seu quamvis aliam ipsarum ecclesiarum dispositionem^k, cum eas vel earum aliquam vacare contingeret, procederent quoquo modo, ac decernentes ex tunc^l irritum et inane, si secus per quoscumque quavis auctoritate super hiis scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Sane quia ultime prorogationis reservationis per nos de dictis ecclesiis facte terminus est in^m kalendis aprilis futuris proxime¹ terminandusⁿ, nos adhuc prefatis moti considerationibus et inducti reservationem, inhibitionem ac decretum predicta usque ad biennium ab eisdem kalendis in antea numerandum modo et forma expressis superius auctoritate prefata tenore presentium extendimus et etiam prorogamus^o. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre extensionis et prorogationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem

omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Avinione, V kalendas aprilis pontificatus nostri^p anno XVII^{q2}.

Item in eodem modo	in Mediolanensi ^r in Aquilegiensi in Ianuensi in Pisana in Ravennatensi	civitatibus, diocesi- bus ac provinciis.
--------------------	--	---

¹ 1333 April 1.

² 1333 März 28.

^a Prorogatio - computandos *OL 778; Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Paris 4172, Wolfenbüttel 75* Prorogatio reservationum factarum in civitate, diocesi et provincia (et provincia *fehlt VL 3984*) Gradensi anno decimo septimo (decimo septimo *Firenze 45, Wolfenbüttel 75 XVII*) domini Iohannis pape (pape *fehlt Firenze 45*) XXII (XXII *Arm. 82, Paris 4172* vicesimi secundi); *RV 117 Rubr.* Ad futuram. Extendit reservationem ecclesiarum cathedralium et collegiatarum in Italia factam ad certum tempus; *BL 2850, VL 6343* Ad Mediolanensem et certas alias provincias per Iohannem papam XXII; *Napoli 12* Prorogatio reservationum factarum in civitate, diocesi et provincia Gradensi

^b actore *alle Hs. außer RV 117* auctore

^c in *fehlt alle Hs. außer RV 117*

^d preficiantur *alle Hs. außer RV 117* preficerentur

^e existerent *alle Hs. außer RV 117* existerent

^f possint *alle Hs. außer RV 117* possent

^g Gradensi *RV 117* Mediolanensi

^h consistentes *BL 2850, VL 6343, Wolfenbüttel 75* consistentia

ⁱ sedis *Wolfenbüttel 75* sedi

^j quos *Wolfenbüttel 75* quorum

^k alias pertinebat - dispositionem *fehlt Firenze 45*

^l tunc *Napoli 12* nunc

^m in *Napoli 12* III

ⁿ terminandus *RV 117* terminandis

^o prorogamus *VL 3984* promulgamus

^p pontificatus nostri *fehlt RV 117, OL 778*

^q autem - XVII *VL 3984* etc.; Avinione - XVII *Wolfenbüttel 75* etc.

^r Mediolanensi *RV 117* Gradensi (!)

63.

Arm. 82, fol. 61r-62v; **Reg. Aven. \$\$\$**, fol. \$\$\$; **RV 117 Rubr.**, fol. 18ra; **RV 117**, fol. 276ra-276rb; **BL 2825**, fol. 52v-53r; **BL 2850**, 35r-35v; **OL 778**, fol., 3r (Rubrik), fol. 23r-23v; **VL 3984**, fol. 72v-73r; **VL 6343**, fol. 54v-55r; **Firenze 45**, fol. 10ra; **Mainz 39**, fol. 288r-289r; **Napoli 12**, fol. 51v-52r; **Paris 4172**, fol. 59v-60v; **Trier 987**, fol. 23r-23v; **Wolfenbüttel 75**, fol. 39v-40v; **Druck: BOMBI**, Registro S. 200-202 Nr. 62 (nach *BL 2126*); **Regest: -**.

PROROGATIO RESERVATIONUM IN PARTIBUS TUSCIE ET TERRIS ECCLESIE^a.

Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Ad statum pacificum^b et tranquillum partium Tuscie et terrarum ad nos et Romanam ecclesiam spectantium dudum sollicitis studiis intendentes et cupientes attentius^c, quod archiepiscopales et epis-

copales ac collegiate ecclesie nec non abbatie, monasteria, prioratus et alia loca ecclesiastica quecumque secularia et regularia exempta et non exempta, ad quorum regimina per electionem prelati consueverunt assumi, in eisdem partibus et terris^d consistentia^e, ubicumque dicte terre consisterent, cum illas^f seu illa pro tempore per cessum vel decesum seu alias quomodocumque pastorum vel administratorum^g regimine carere contingeret, personis pacem amantibus, nobis et eidem ecclesie Romane fidelibus et alias^h idoneis nostre cooperationis ministerio committerentur, provisionemⁱ omnium et singularum^j archiepiscopalium, episcopalium aliarumque collegiatarum ecclesiarum nec non abbatiarum, monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet predictorum consistentium in partibus et terris supradictis tunc vacantium et vacaturarum^k in antea, quotiens eas vel ea^l quocumque modo vacare contingeret, aut aliquam seu aliquod eorundem^m dispositioni nostre et sedis apostolice usque ad nostrum et ipsius sedis beneplacitum reservavimusⁿ de apostolice plenitudine potestatis, auctoritate apostolica universis ecclesiarum, abbatiarum, monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet predictorum capitulis et collegiis, conventibus et personis districtius inhibentes, ne in eisdem^o ad aliquam electionem vel postulationem seu provisionem quamcumque, si vacationis tempus in eis vel aliqua seu aliquo ex eisdem tunc forsitan imminebat vel in posterum immineret, procederent quoquo modo, ac decrevimus^p ex^q tunc irritum et inane, quidquid^r contra huiusmodi reservationem et inhibitionem^s nostras a predictis capitulis, collegiis, conventibus ac aliis quibuscumque personis quavis auctoritate scienter vel ignoranter existeret attemptatum. Certis igitur rationabilibus causis et considerationibus moti pariter et inducti reservationem, inhibitionem et decretum ac beneplacitum supradicta usque ad duos annos a kalendis mensis^t ianuarii pontificatus nostri anni XIII^{u1} tunc instantibus^v in antea computandos dumtaxat voluimus^w perdurare, nisi illa aliis rationibus^x forsan inducti provideremus in tempus amplius proroganda. Voluimus^y insuper et decrevimus^z reservationem, inhibitionem, decretum et beneplacitum supradicta ad monialium et aliarum mulierum religiosarum ecclesias exemptas et non exemptas aliquatenus non extendi. Et deinde instante fine dicti biennii nos similibus considerationibus et nonnullis aliis rationibus et iustis causis inducti reservationem, decretum et beneplacitum et voluntatem predicta usque ad alios^{aa} duos annos a fine dicti biennii computandos² extendenda duximus et etiam proroganda^{bb}, prout in nostris inde confectis litteris continetur. Cum autem finis dicti secundi^{cc} biennii etiam instare noscatur, nos inducti causis, rationibus et considerationibus

¹ 1330 Januar 1.

² 1332 Januar 1.

supradictis reservationem, inhibitionem, decretum et beneplacitum supradicta^{dd} usque ad duos annos a fine dicti secundi^{ee} biennii computandos tenore presentium extendimus^{ff} et etiam prorogamus, volentes et etiam decernentes reservationem, inhibitionem, decretum et beneplacitum supradicta ad monialium et aliarum religiosarum mulierum ecclesias exemptas et non exemptas aliquo^{gg} non extendi. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre extensionis, prorogationis, voluntatis et constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione, IIII kalendas ianuarii pontificatus nostri^{hh} anno XVIIIⁱⁱ³.

³ 1333 Dezember 29.

^a Prorogatio - ecclesie *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Wolfenbüttel 75*; et - ecclesie *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343, Wolfenbüttel 75*; ecclesie *fehlt Arm. 82, Paris 4172 (ausradiert); RV 117 Rubr.* Ad futuram extenduntur ad duos annos reservatio et decretum facta in partibus Tuscie et de terris ecclesie de archiepiscopalibus, episcopalibus, monasteriis et aliis ecclesiis sepius prorogate

^b pacificum *Trier 987* pacificantes

^c attentius *Wolfenbüttel 75* attentis

^d et terris *fehlt Wolfenbüttel 75*; terris *BL 2850, VL 6343* provinciis; *VL 3984* p(ro)titibus (!)

^e consistentia *Arm. 82, Paris 4172* existentia

^f illas *VL 3984* illis

^g quomodocumque pastorum - administratorum *RV 117* quocumque modo pastoris - administratoris

^h alias *VL 3984* aliis

ⁱ provisionem *Wolfenbüttel 75* provisionum

^j singularum *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Wolfenbüttel 75* singulorum

^k vacaturarum *BL 2850* vacaturorum

^l ea *fehlt VL 3984*

^m eorundem *VL 3984* earundem

ⁿ reservavimus *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, OL 778, VL 3984, VL 6343, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Trier 987, Wolfenbüttel 75* reservamus

^o eisdem *Trier 987* eiusdem

^p decrevimus *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Firenze 45* decernimus

^q ex *fehlt Trier 987*

^r quidquid *Arm. 82* quamcumque

^s et inhibitionem *fehlt Firenze 45*

^t mensis *fehlt Firenze 45*

^u XIII *RV 117, Trier 987* quartodecimi; *Firenze 45* XIII

^v instantibus *Arm. 82* insistentibus; *BL 2850* instante

^w voluimus *RA 117, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, Firenze 45, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172* volumus

^x rationibus *Arm. 82* rationabilibus

^y voluimus *Arm. 82, RV 117, BL 2825, BL 2850, VL 3984, Mainz 39, Napoli 12, Paris 4172* volumus

^z decrevimus *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, Mainz 39, Paris 4172* decernimus

^{aa} alios *Trier 987* illos

^{bb} proroganda *BL 2850* prorogamus

^{cc} secundi *Firenze 45* 2ⁱ

^{dd} reservationem - supradicta *fehlt Firenze 45*

^{ee} secundi *Firenze 45* 2ⁱ

^{ff} extendimus *fehlt BL 2850, VL 3984, VL 6343*

^{gg} aliquo^{gg} *BL 2850* aliquibus

^{hh} pontificatus nostri *fehlt RV 117*

ⁱⁱ omnino - XVIII *Wolfenbüttel 75* etc.; IIII - XVIII *fehlt VL 3984*

64.

OL 778, fol. 47v; **Druck:** TEIGE, Beiträge S. 437 Nr. 10; BLISS/JOHNSON, Calendar S. X Nr. 10; **Regest:** -.

Dominus Iohannes papa XXII, anno VII pontificatus sui, XVII kalendas maii¹, reservavit omnes canonicatus et prebendas, dignitates, personatus et officia ecclesie Caturcensis², quotiens vacaverint^{a3}.

¹ 1323 April 16.

² Cahors, Midi-Pyrénées, Frankreich.

³ Vgl. Jean XXII, Lettres communes 4 S. 256 Nr. 17154.

^a Dominus – vacaverint OL 778

64K. Benedikt XII.

Hanc reservationem in ecclesia Caturcensi dominus Benedictus papa XII successor suus relaxavit, die XIII februarii pontificatus sui anno III¹, et voluit, quod relaxatio ipsa intelligeretur esse facta a die promotionis sue² citra in omnibus, in quibus non esset usus. Et sic est scriptum in registro Raimundi de Valle^{a3}.

¹ 1337 Februar 13.

² 1335 Januar 8.

³ Raimundus de Valle; vgl. zu seinem Register ZUTSHI, Registration S. 191

^a Hanc – Valle OL 778

65.

65A. Berlin 661, fol. 160v; **PL 647**, fol. 70v; **Ross. 1035**, fol. 17r; **VL 4990**, fol. 21r; **Kassel 59**, fol. 56r; **München 3063**, fol. 254r; **Regest:** Nova Alamanniae 2/2 S. 724 Nr. 1210.

EXECRABILIS^a.

Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990, Kassel 59.	München 3063.
---	---------------

Cassatur omnis dispensatio super pluralitate beneficiorum, quibus est animarum cura annexa, preterquam in cardinalibus et regum filiis. Et nota tempus, infra quod tenentur^b resignare retento uno, quod^c, si non fecerit, amittet illud^d

; declaratio sequitur et ponit casus, in ^e quibus tenet constitutio et in ^f quibus non.	et inhabilitantur ad similia et illa.
---	---------------------------------------

^a Execrabilis Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990, Kassel 59, München 3063; Kassel 59 am linken Rand Vide infra 38 Benedicti XII (= Johannes XXII. Nr. 69)

^b tenentur München 3063 debet

^c nota - quod fehlt VL 4990; quod Berlin 661, PL 647, Ross. 1035 et

^d München 3063 folgt

^e in fehlt Kassel 59

^f in fehlt Kassel 59

65B. Bamberg 68, fol. 163r-165r; **Berlin 861**, fol. 116r-118r; **Arm. 82**, fol. 211r-213r; **IM 644** (z.T. beschädigt); **RA 10**, fol. 418v-419v (z.T. verblasst); **RV 67**, fol. 295r Nr. 18 (Rubrik), fol. 306v-307v; **RV 110B**, fol. 2v (Rubrik), fol. 57ra-57vb; **BL 2825**, fol. 151v-152r; **BL 2850**, fol. 141v-142v, **PL 647**, fol. 68r-69v (= a), fol. 197r-198r (= b); **VL 1171**, fol. 83r-84v; **VL 2548**, fol. 35rb-35vb; **VL 2665**, fol. 102v-103v; **VL 4990**, fol. 19v-20v; **VL 6343**, fol. 141v-143r; **Firenze 45**, fol. 25ra-25va; **Graz 708**, fol. 246r-246v; **Innsbruck 636**, fol. 222r-223v; **Köln 25b**, fol. 129r-130r; **München 577**, fol. 43v-44v; **München 3871**, fol. 258v-260r; **München 14533**, fol. 271v-275r; **Napoli 12**, fol. 96v-97v; **Napoli 20**, fol. 310v-312r (= a), fol. 354v-355v (= b); **Paris 4172**, fol. 191r-192v; **Paris 14557**, fol. 270r-270v; **Prato 1787**, fol. 139r-139v; **Wien 5474**, fol. 145r-146r; **Wolfenbüttel 382**, fol. 166r-166v; **GW 5728-5736, 10198-10199, 10201, 10205, M27137, M29935, M29936**;
Druck: FRIEDBERG, *Corpus iuris canonici* 2, Sp. 1207-1209 = *Extravag. Johannis XXII* 3.un.; TARRANT, *Extravagantes* S. 190-198; **Regest:** Jean XXII, *Lettres communes* 2 S. 252 Nr. 8137. Zur weiteren **Überlieferung** vgl. BROWN, *Extravagantes* S. 387-403 Nr. 11. Wegen der Vielzahl der Varianten habe ich die Konstitution in Abschnitte geteilt, obwohl sie in den Textzeugen immer in einem Textblock erscheint.

HIC CASSANTUR DISPENSATIONES SUPER PLURALITATE BENEFICIORUM ET SUB CERTO MODERAMINE REDUCUNT<UR>^a.

(1) Iohannes episcopus^b servus servorum Dei^c. Ad perpetuam rei memoriam^d. Execrabilis^e quorundam tam religiosorum quam^f secularium^g ambitio, que semper^h plus ambiensⁱ eo magis fit^j insatiabilis, quo sibi^k amplius indulgetur^l, et improbitas^m importunaⁿ petentium a nobis et predecessoribus^o nostris Romanis pontificibus^p non^q tam obtinuisse quam extorsisse plerumque^r noscuntur^s, ut^t unus interdum etiam^u ad unum beneficium^v ecclesiasticum minus idoneus in diversis ecclesiis^w nedum^x vicinis, sed et^y ab^z invicem longe distantibus, immo nonnumquam^{aa} in^{bb} diversorum^{cc} regnorum^{dd} partibus situatis^{ee} plures quam^{ff} duas vel tres aut plures etiam^{gg} dignitates, personatus^{hh}, officia seu prioratus autⁱⁱ diversa ecclesiastica^{jj} beneficia curam animarum habentia possit^{kk} dispensative^{ll}, cum^{mm} aliasⁿⁿ non liceret de iure communi, recipere et simul licite^{oo} retinere, unde inter^{pp} cetera^{qq} inconvenientia^{rr} subscripta^{ss} sequuntur^{tt}, quod^{uu} videlicet interdum unus^{vv}, qui unicum^{ww} quamvis^{xx} modicum^{yy} vix^{zz} officium implere^{aaa} sufficeret, plurimorum vendicat^{bbb} sibi stipendia^{ccc}, que multis^{ddd} litteratis viris^{eee} vite puritate ac testimonio^{fff} bone fame pollentibus, qui mendicant^{ggg}, possent^{hhh} abundeⁱⁱⁱ sufficere equa distributione collata^{jjj}, habentibus^{kkk} ipsa paratur^{lll} vagandi materia, divinus^{mmm} cultus minuiturⁿⁿⁿ, hospitalitas in^{ooo} ipsis beneficiis debite^{ppp} non^{qqq} servatur, et^{rrr}, dum^{sss} non sunt sui^{ttt} in unaquaque regione^{uuu} rectores ecclesiarum, detrahitur^{vvv} commodis^{www} et honori^{xxx}, que carentes^{yyy} defensorum^{zzz} auxilio in^{aaaa} iuribus^{bbbb} suis^{cccc} et libertatibus^{dddd} multipliciter^{eeee} collabuntur^{fff}, ruinis patent edificia nobi-

lia^{gggg}, que magnificentia exstruxerat^{hhhh} decessorumⁱⁱⁱⁱ, et quod amarius est dolendum, animarum cura negligitur et vitiorum^{jjjj} sentibus^{kkkk} fomentum^{llll} periculose^{mmmm} prebeturⁿⁿⁿⁿ.

- ^a Hic - reducunt(ur) VL 1171; Bamberg 68, GW 5728-5736, GW M29936 Iohannis pape XXII constitutio; Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Köln 25b, Paris 4172 Constitutio „Execrabilis“ domini Iohannis pape XXII bzw. vicesimi secundi; RV 67 Ad perpetuam rei memoriam. Execrabilis quorundam. Ordinatio facta super pluralitate dignitatum; RV 110B Ad perpetuam rei memoriam. Constitutio „Execrabilis“ super pluralitate beneficiorum; PL 647(b) Bulla quedam renuntiationum illorum, qui plura beneficia possederant; Firenze 45 De pluribus prebendis cum cura vel dignitatibus non obtinendis; GW 10198, GW 10199, GW 10201, GW 10205 Bulla „Execrabilis“ Iohannis XXII de prebendis et dignitatibus specialiter sedi apostolice reservatis; TARRANT Cassantur dispensationes super pluralitate beneficiorum et dignitatum, sub certo moderamine reducuntur
- ^b episcopus fehlt GW M27137
- ^c Iohannes - Dei fehlt RA 10, RV 67, VL 1171, VL 2665; episcopus - Dei BL 2850, VL 6343, Napoli 20(b) etc.; Paris 14457 XXII
- ^d Iohannes - memoriam fehlt Bamberg 68, PL 647(b), VL 2548, Innsbruck 636, München 577, München 14533, Napoli 20(a), Prato 1787, GW 5728-5736, GW M29935-M29936 TARRANT; Ad - memoriam fehlt Firenze 45; Wolfenbüttel 382 etc.; rei memoriam fehlt VL 2665
- ^e Execrabilis VL 2548 Execrabiliū
- ^f quam GW 5733 quod
- ^g secularium Firenze 45 regularium; Paris 14457, GW M27137 folgt personarum
- ^h semper PL 647(a), VL 4990, Graz 708 quanto
- ⁱ ambiens Berlin 861, Firenze 45, München 3871, GW 10199 ambigens; Napoli 20(b) ambitus
- ^j fit fehlt PL 647(a); Innsbruck 636 sit
- ^k quo sibi München 14533 que scilicet
- ^l indulgetur fehlt Prato 1787; München 577 indulgetur; GW M27137 indulgentia
- ^m improbitas Napoli 20(a) probitas
- ⁿ importuna PL 647(a), PL 647(b), VL 4990, Graz 708, Wolfenbüttel 382 opportuna; Napoli 12 importuna verbessert aus opportuna; GW M27137 importune
- ^o predecessoribus Firenze 45 successoribus
- ^p pontificibus fehlt Wolfenbüttel 382
- ^q non fehlt München 577, München 14533
- ^r plerumque Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Firenze 45, Köln 25b, Paris 4172 plurimumque
- ^s noscuntur Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 noscitur
- ^t ut fehlt München 14533, GW M29935; Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M29936 et
- ^u etiam fehlt VL 2548, Napoli 12, Wien 5474; Bamberg 68, RV 67, PL 647(b), Paris 14457 et; GW 5728-5736, GW M29936 qui
- ^v beneficium fehlt GW M27137
- ^w ecclesiis fehlt VL 1171
- ^x nedum Wolfenbüttel 382 nec dum
- ^y et fehlt alle Textzeugen außer RA 10, RV 67; Innsbruck 63 et etiam; FRIEDBERG etiam
- ^z ab VL 2548, Napoli 20(a), GW 10198-10199, GW 10201, GW M27137 ad
- ^{aa} nonnumquam München 577 fere; München 14533 vero; Wien 5474 namque curam habens animarum
- ^{bb} in fehlt GW M29935
- ^{cc} in diversorum Wolfenbüttel 382 indulsorum (!); diversorum München 14533, Napoli 20(b) diversis
- ^{dd} regnorum Firenze 45 locorum
- ^{ee} situatis GW 5735-5736 situatas
- ^{ff} plures quam BL 2850, VL 6343 pluresque
- ^{gg} etiam fehlt Firenze 45, München 14533, Wien 5474, GW 5728-5736, GW M29935-M29936; PL 647(b), VL 2548 et
- ^{hh} personatus fehlt VL 2665
- ⁱⁱ prioratus aut fehlt VL 2548
- ^{jj} ecclesiastica Prato 1787 ecclesiarum
- ^{kk} possit Arm. 82, PL 647(a), VL 4990 posset; München 577, GW M29936 possidet; München 14533 possunt; Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172 folgt curam
- ^{ll} dispensative München 14533 indispensable; Wolfenbüttel 382 dispensare

- ^{mm} cum *PL 647(b)* cui
ⁿⁿ alias *Firenze 45* illis
^{oo} licite *fehlt München 577*
^{pp} inter *fehlt Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172*
^{qq} cetera *BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b* certa
^{rr} inconvenientia *VL 2548, München 3871, Napoli 20(a), Wolfenbüttel 382* convenientia; *Napoli 20(b)* incontinentia
^{ss} subscripta *VL 1171, Napoli 20(a)* suprascripta
^{tt} sequuntur *PL 647(b), GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137* sequitur; *Wolfenbüttel 382* sequentur
^{uu} quod *fehlt PL 647(a), VL 4990*
^{vv} unus *PL 647(a), VL 4990, Graz 708* unicus; *Wien 5474* unum; *Berlin 861, München 3871* folgt iudex; *Prato 1787* folgt iudis (!)
^{ww} qui unicum *Wien 5474* quantum; unicum *PL 647(a+b), VL 4990* unum; *VL 2548* unus
^{xx} quamvis *fehlt VL 2548, Wien 5474; Napoli 20(a)* que; *Napoli 20(b)* folgt etiam
^{yy} modicum *fehlt Graz 708*
^{zz} modicum vix *fehlt Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 2548, VL 4990, VL 6343, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172*
^{aaa} implere *PL 647(a), VL 2548, VL 2665, VL 4990, Graz 708, München 577, Napoli 20(a), Wien 5474* adimplere; *Wolfenbüttel 382* folgt vix
^{bbb} vendicat *Bamberg 68, GW 5728* vendicant; *GW M29935* vendica
^{ccc} stipendia *Prato 1787* dispendia
^{ddd} multis *Wolfenbüttel 382* in litteris
^{eee} litteratis viris *GW 5732-5736* viris litteratis; viris *fehlt Köln 25b, GW M27137; Wolfenbüttel 382* unus
^{fff} testimonio *München 3871* testatio
^{ggg} mendicant *Wolfenbüttel 382* mendicare
^{hhh} possent *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205* possint
ⁱⁱⁱ abunde *VL 2548* inde; *Firenze 45, Napoli 20(b)* hinc inde; *Graz 708, Napoli 12* ab inde; *Wolfenbüttel 382* habende; *GW 10198, GW 10201* habunde
^{jjj} collata *Prato 1787* collecta; *Bamberg 68, München 577, München 14533, GW 5728-5736, GW M29935-M29936* folgt et
^{kkk} habentibus *fehlt VL 2548*
^{lll} paratur *PL 647(a), München 577* pariter; *VL 1171* prestatur; *Napoli 20(a)* folgt ius alias
^{mmm} divinus *fehlt VL 2548*
ⁿⁿⁿ minuitur *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172* diminuitur
^{ooo} in *fehlt München 14533*
^{ppp} debite *fehlt Napoli 20(a); Berlin 861, PL 647(b), VL 1171, VL 2548, Firenze 45, Innsbruck 636, München 3871, Napoli 20(b), Paris 14457, Prato 1787, Wolfenbüttel 382, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137, FRIEDBERG, TARRANT* debita
^{qqq} non *fehlt VL 2548*
^{rrr} et *fehlt Bamberg 68, München 14533, GW 5728-5736, GW M29935-M29936; VL 1171* ut
^{sss} dum *Bamberg 68, München 577, München 14533, Wien 5474, GW 5728-5736, GW M29935-M29936* dummodo
^{ttt} sui *fehlt Napoli 20(b), Wien 5474*
^{uuu} regione *PL 647(a)* religione
^{vvv} detrahitur *fehlt GW M27137; Firenze 45* de hoc trahuntur; *Napoli 20(b)* distrahitur; *Wien 5474* detrahuntur
^{www} commodis *PL 647(a), VL 4990* commendis
^{xxx} honori *Bamberg 68, Innsbruck 636, München 14533, GW 5728-5736, GW M29935-M29936* honoribus; *BL 2850* huiusmodi; *GW M27137* honoris
^{yyy} carentes *fehlt Napoli 20(a); Wolfenbüttel 382* carente
^{zzz} defensorum *Bamberg 68, Paris 14457, GW 5728-5736, GW M29935-M29936* defensoris; *BL 2850, VL 6343, Wien 5474* defensionis; *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205* defensionum
^{aaaa} in *fehlt PL 647(b), Paris 14457; Wien 5474* et
^{bbbb} iuribus *Berlin 861 (am Rand* alias iuribus), *VL 1171, München 3871* viribus; *GW 10199* inribus (!)
^{cccc} suis *fehlt BL 2850, München 3871*
^{dddd} liberatibus *fehlt Berlin 861, München 3871*
^{eeee} multipliciter *fehlt GW M29935*

ffff collabuntur *Bamberg 68, GW 5728-5734, GW M29936* collocabuntur; *Innsbruck 636* tollerabuntur et
 9999 nobilia *Bamberg 68, Innsbruck 636, München 3871, Napoli 20(b)* mobilia; *München 577* notabilia
 hhhh VL 2665, *München 577, München 14533, Prato 1787* construxerat; *Wien 5474* extinxerit; *GW 5733* ex-
 truxerat; *GW 10198-10199, GW 10201* extraxerat
 iii decessorum VL 1171, *München 577, München 14533* antecessorum; VL 2665, *Napoli 20(a), Wien 5474,*
GW M27137 predecessorum; *Firenze 45, München 14533* folgt nostrorum antecessorum
 jii vitiorum *Firenze 45* meritorum
 kkkk sentibus PL 647(a), VL 4990, *Paris 14457* fontibus; *München 577, GW 10198-10999, GW 10201* sensi-
 bus
 llll fomentum *Berlin 861* momentum
 mmmm periculose *Firenze 45, Innsbruck 636* periculo
 nnnn prebetur *München 577, Napoli 20(b)* probetur

(2) Nos itaque^a tot malis tantisque discriminibus^b occurrere cupientes omnes et singulas^c dispensationes super receptione ac retentione^d plurium^e dignitatum, personatum^f, officiorum^g, prioratum aut beneficiorum, quibus cura sit animarum^h annexaⁱ, sub^j quacumque forma vel expressione verborum a^k nobis vel dictis predecessoribus^l cuicumque persone concessas^m - cardinalibus tamenⁿ sancte Romane ecclesie, qui^o circa nos^p universali ecclesie serviendo singularum ecclesiarum^q commoditatibus^r se impendunt^s, ac regum filiis, qui propter sublimitatem eorum ac generis^t claritatem^u sunt potioris^v prerogativa^w gratie^x attollendi^y, dumtaxat exceptis^z - deliberatione super hoc cum fratribus nostris habita diligenti de ipsorum consilio^{aa} et ex certa nostra scientia in forma subscripta duximus^{bb} taliter^{cc} moderandas^{dd}, quod^{ee} per^{ff} moderamen nostrum^{gg} effrenatam^{hh} circaⁱⁱ easdem personas talium beneficiorum multitudinem refrenemus^{jj} ipsique impetrantes fructu^{kk} dispensationum^{ll} huiusmodi totaliter^{mm} non frustrentur.

^a itaque VL 1171, *München 14533* igitur

^b discriminibus PL 647(b) distinctionibus; *Wolfenbüttel 382* criminibus

^c GW M27137 folgt alias

^d retentione VL 2665, *München 3871* detentione

^e plurium *Wien 5474* beneficiorum

^f personatum *fehlt GW 5731-5736; GW 10198, GW 10201, GW 10205* folgt administrationum

^g officiorum *fehlt VL 2548*

^h animarum *fehlt Innsbruck 636*

ⁱ annexa *fehlt München 577*

^j sub *fehlt Firenze 45*

^k a *fehlt GW 10198-10199, GW 10201*

^l *Berlin 861, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 1171, VL 2548, VL 2665, VL 4990, VL 6343, Graz 708, Innsbruck 636, Köln 25b, München 577, München 3871, Napoli 12, Napoli 20(a+b), Paris 4172, Paris 14457, Prato 1787, Wien 5474, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137, GW M29936* folgt nostris

^m concessas GW M27137 concessis

ⁿ tamen *fehlt VL 2548, München 14533, Wolfenbüttel 382, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137*

^o qui *Bamberg 68* que; *GW M29936* quod

^p nos *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172* folgt in

^q ecclesiarum *fehlt VL 2548, München 14533; BL 2850, VL 6343* folgt in

^r commoditatibus *Berlin 861* commoda talibus

- ^s impendunt *München 577, München 14533* impediunt
^t generis *fehlt Arm. 82, Firenze 45; VL 2665, GW M27137* generum; *München 577, München 14533* gratie
^u claritatem *München 3871* caritatem
^v potioris *PL 647(a), PL 647(b), Innsbruck 636, München 577, Napoli 12, Napoli 20(a), GW 5733-5736* potiores; *Firenze 45, München 14533, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M29936* potiori; *GW M29935* prioris
^w prerogativa *Graz 708, Prato 1787* prerogative; *Napoli 20(b)* prerogativam; *Wolfenbüttel 382* prerogatio;
Bamberg 68, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M29935-M29936 folgt et
^x prerogativa gratie *fehlt Innsbruck 636; gratie fehlt Firenze 45; Bamberg 68, Prato 1787, GW 5728-5736, GW 10198, GW 10201, GW 10205, GW M29935-M29936* gratia; *GW 10199* et gratia
^y attollendi *Berlin 861, GW 10198-10199, GW 10201* tollendi; *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172, GW 10205* extollendi; *Innsbruck 636* tollerandi; *BL 2850* folgt gratia
^z exceptis *Wolfenbüttel 382* acceptis
^{aa} consilio *Graz 708, Innsbruck 636, Wolfenbüttel 382, GW 5731-5733* concilio; *Napoli 20(a)* commissio
^{bb} duximus *Berlin 861* iussimus
^{cc} taliter *fehlt Innsbruck 636; PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Napoli 12* totaliter
^{dd} moderandas *Paris 14457, GW M27137* moderandum
^{ee} quod *fehlt München 14533; VL 2665* ut; *Napoli 20(a)* et; *GW M27137* quedam
^{ff} quod per *Innsbruck 636, München 577, GW M29935, FRIEDBERG, TARRANT* per quod
^{gg} moderamen nostrum *Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 2665, VL 4990, VL 6343, Firenze 45, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Napoli 20(a), Napoli 20(b), Paris 4172, Paris 14457, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M29935-M29936* moderationem nostram; *München 14533* moderandum nostrum
^{hh} effrenatam *fehlt VL 2665, Napoli 20(a); Wien 5474* folgt cupiditatem
ⁱⁱ circa *Prato 1787* contra
^{jj} refrenemus *Prato 1787, GW M27137* refrenamus
^{kk} fructu *Bamberg 68, GW 5728-5736, GW M29936* fructus
^{ll} dispensationum *Bamberg 68, BL 2850, VL 2548, VL 4990, Firenze 45, München 14533, GW 5728-5736, GW M29935-M29936* dispensationis; *Innsbruck 636* dispensatione
^{mmm} totaliter *fehlt VL 2548; Firenze 45* aliter; *Köln 25b, München 3871, Wolfenbüttel 382, GW 10198-10199, GW 10201* taliter

(3) Statuimus itaque et de fratrum ipsorum^a consilio^b ordinamus, quod obtinentes^c nunc^d ex dispensatione legitima pluralitatem huiusmodi dignitatum^e, personatum, officiorum aut prioratum seu beneficiorum, que alias absque^f dispensatione^g obtinere nequibant^h, unum tantumⁱ ex dignitatibus, personatibus^j, officiis^k, prioratibus^l, ecclesiis^m vel beneficiis huiusmodi, quibus cura imminetⁿ animarum^o, cum dignitate, personatu^p vel officio^q, prioratu, ecclesia^r vel beneficio^s sine cura, que habere^t maluerint, pretextu^u dispensationis sufficientis circa id eisdem indulte^v possint^w licite retinere^x, que^y tamen^z teneantur eligere infra mensem numerandum^{aa} a tempore^{bb} notitie^{cc} constitutionis istius^{dd} - ceteris^{ee} beneficiis^{ff} cum cura vel sine cura, que ipsius dispensationis pretextu tenebant^{gg} et que aliter^{hh} non poterant de iure absqueⁱⁱ dispensatione licite^{jj} retinere^{kk}, que^{ll} nos^{mmm} ex tuncⁿⁿ vacare decrevimus^{oo}, coram ordinariis^{pp} sub testimonio^{qq} publico infra idem tempus verbaliter^{rr} et realiter cum effectu dimissis^{ss} - absque^{tt} eo, quod ad illa^{uu} numquam^{vv} sine nova^{ww} collatione ab eo^{xx}, qui facere poterit, facienda^{yy} redire aut eorum administrationi^{zz} se immiscere presumant, alioquin tam hiis quam aliis omnibus beneficiis^{aaa}, que virtute huiusmodi nostri

moderaminis^{bbb} retinere poterant, ut prefertur^{ccc}, sint ipso iure privati et prorsus inhabiles^{ddd}
ad similia^{eee} beneficia^{fff} obtinenda.

- ^a ipsorum *Bamberg 68, PL 647(a+b), VL 2548, VL 2665, VL 4990, Firenze 45, Graz 708, Innsbruck 636, München 577, München 3871, Napoli 20(a), Paris 14457, Prato 1787, GW 5728-5736, GW M27137, GW M29935-M29936 nostrorum*
- ^b consilio *VL 2665, Innsbruck 636, Napoli 20(a), Paris 14457, Wolfenbüttel 382, GW 5731-5733 concilio*
- ^c obtinentes *Firenze 45 cupientes*
- ^d nunc *BL 2850, VL 6343 unum*
- ^e dignitatum *fehlt PL 647(a), VL 4990*
- ^f absque *München 3871, München 14533 ex; GW M29935 folgt ex*
- ^g pluralitatem - dispensatione *fehlt BL 2850*
- ^h nequibant *Berlin 861, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Köln 25b, München 3871, Napoli 12, Paris 4172 nequeant; PL 647(a), VL 4990, Graz 708 nequeunt; PL 647(b) nequibunt; VL 2548 nequebant ex personatibus officiis prioratibus*
- ⁱ unum tantum *fehlt VL 2548; tantum München 3871 tamen*
- ^j dignitatibus personatibus *fehlt VL 2548*
- ^k officiis *fehlt Berlin 861, München 3871, Paris 14457*
- ^l prioratibus *fehlt Berlin 861, München 3871, München 14533*
- ^m ecclesiis *fehlt München 14533*
- ⁿ cura imminet *Berlin 861 curam nominet; imminet Bamberg 68 divineat; RA 10, RV 67, München 14533, Paris 14457, GW 5728-5736, GW M27137, GW M29935-M29936 immineat; VL 2665 eminet; Innsbruck 636 terminet; München 3871 emineat*
- ^o *GW 10198-10199, GW 10201 folgt nochmals cura*
- ^p personatu *fehlt VL 2665*
- ^q vel officio *fehlt Bamberg 68, München 577, München 14533, GW 5728-5736, GW M29935-M29936; GW M27137 folgt aut*
- ^r ecclesia *fehlt Prato 1787*
- ^s vel beneficio *fehlt GW 5728*
- ^t habere *GW 5733-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 haberi*
- ^u pretextu *fehlt PL 647(a), VL 4990*
- ^v indulte *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Paris 4172 indulto; VL 1171 indulta; VL 2548 concesses; Wien 5474 indulti; GW 5729 indulet; GW 5730-5736 indulget*
- ^w possint *IM 644, Firenze 45, GW 5734-5736, GW 10205 possit*
- ^x retinere *Bamberg 68, München 577, München 14533, GW 5728-5736, GW M29935-M29936 obtinere; Arm. 82, BL 2825, Paris 4172 remanere; BL 2850, VL 6343 permanere*
- ^y que *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, München 14533, Napoli 12, Napoli 20(b), Paris 4172, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 qui; VL 2548 illud*
- ^z tamen *fehlt Prato 1787; München 14533, Wien 5474 cum*
- ^{aa} numerandum *PL 647(b) instituendum; München 577, Prato 1787, GW 10198-10999, GW 10201, GW 10205, GW M27137 numerando*
- ^{bb} a tempore *VL 2665 infra tempus; Bamberg 68, GW 5728-5736, GW M29935-M29936 folgt huiusmodi*
- ^{cc} notitie *fehlt Berlin 861, München 3871, München 14533, Paris 14457; PL 647(b) notificationis; GW 5730-5736 nostre; Bamberg 68, GW 5728-5729, GW M29935-M29936 folgt nostre; VL 2548, München 577, Napoli 20(a) folgt huiusmodi nostre*
- ^{dd} istius *fehlt Bamberg 68, München 577, GW 5728-5736, GW M29935-M29936; Berlin 861, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Firenze 45, Graz 708, Köln 25b, München 3871, Napoli 12, Napoli 20(a), Paris 4172, Wien 5474, GW M27137 ipsius*
- ^{ee} ceteris *VL 2665, Firenze 45, Wien 5474, GW M27137 ceterum*
- ^{ff} beneficiis *VL 2665, Wien 5474, GW M27137 beneficia; Berlin 861, München 3871 folgt que*
- ^{gg} tenebant *München 3871 tenebantur; Napoli 20(a) obtinebat*
- ^{hh} aliter *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 alias*
- ⁱⁱ absque *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Napoli 20(b), Paris 4172 sine*
- ^{jj} licite *fehlt Wien 5474, GW M27137*
- ^{kk} retinere *fehlt Wien 5474; Napoli 20(a) detinere; Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Napoli 12, Paris 4172 folgt et*
- ^{ll} que *Wolfenbüttel 382 quos*
- ^{mm} que nos *PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Napoli 12 quos*

- ⁿⁿ tunc *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 2548, VL 6343, Firenz 45, Innsbruck 636, München 577, Paris 4172, Paris 14457, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137* nunc
- ^{oo} decrevimus *nur RA 10, RV 67; alle anderen Textzeugen* decernimus
- ^{pp} ordinariis *PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Paris 14457, Wien 5474, Wolfenbüttel 382, GW M27137* ordinario; *Firenze 45* folgt suis
- ^{qq} testimonio *VL 2665* instrumento
- ^{rr} verbaliter *Napoli 20(b)* veraciter
- ^{ss} dimissis *GW M27137* dimissa
- ^{tt} absque *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172* ab
- ^{uu} ad illa *Napoli 20(a)* ab aliqua; *Wien 5474* de illis
- ^{vv} numquam *fehlt Firenze 45; Berlin 861, Paris 14457, Wien 5474* umquam
- ^{ww} *VL 2665* folgt provisione et
- ^{xx} ad illa - eo *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172* adeo
- ^{yy} *facienda* *fehlt München 577*
- ^{zz} aut - administrationi *Wolfenbüttel 382* ad eorum ministracionem; administrationi *Bamberg 68, Firenze 45, GW 5728-5734, GW M29935-M29936* administrationem; *München 577, München 3871, München 14533* administratione; *Wien 5474* ministracione
- ^{aaa} *beneficiis* *fehlt Innsbruck 636*
- ^{bbb} nostri moderaminis *Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, München 577, München 14533, Napoli 12, Napoli 20(a), Paris 4172, Paris 14457, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137, GW M29935-M29936* nostre moderationis
- ^{ccc} *prefertur Firenze 45* prestitur; *GW 5732-5734* profertur
- ^{ddd} inhabiles *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205* inabiles
- ^{eee} similia *Bamberg 68, Berlin 861, München 3871, GW 5728-5736, GW M29936* huiusmodi; *Wolfenbüttel 382* alia huiusmodi similia
- ^{fff} *beneficia* *fehlt PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Napoli 12*

(4) Per^a hoc autem hiis^b, qui dignitates, personatus, officia vel alia beneficia^c curam animarum habentia^d ex dispensatione, que^e ius^f tribuat^g, iuxta nostram moderationem prescriptam^h obtinent et alia similia beneficia nostrorumⁱ vel eorundem predecessorum^j auctoritate litterarum exspectant, cum quibus est, ut^k illa^l, cum^m vacaverint, recipereⁿ et una cum obtentis retinere^o licite valeant^p dispensatum^q, nolumus^r derogari^s, quin^t ea^u, cum^v vacabunt, infra^w dicti temporis^x spatium possint eligere et dimissis aliis recipere in forma prescripta^y ac licite^z retinere, penas similes incursum^{aa}, si^{aa} huiusmodi^{bb} nostre^{cc} contraire^{dd} presumpserint sanctioni^{ee}.

^a obtinenda. *Per* *fehlt Wien 5474*

^b hiis *GW M27137* hii

^c obtinenda - beneficia *Wolfenbüttel 382* retinenda

^d habentia *fehlt GW M27137; Napoli 20(a)* habentium

^e que *Berlin 861* quam

^f que ius *Arm. 82, BL 2850, VL 6343, Paris 4172* quavis; *BL 2825* quis; *PL 647(a), VL 4990, Graz 708* que quis; *München 577* ea huius; ius *fehlt PL 647(b); Innsbruck 636* vis

^g tribuat *fehlt VL 2548, Wolfenbüttel 382; BL 2850, VL 6343* tributa; *München 577, GW M27137* tribuit

^h prescriptam *fehlt Berlin 861*

ⁱ prescriptam - nostrorum *fehlt München 14533; nostrorum VL 1171, Köln 25b, Paris 14457* nostra; *PL 647(a+b), VL 2665, VL 4990, Firenze 45, Innsbruck 636, München 577* nostrorum; *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137* que nostrorum

^j *Bamberg 68, Berlin 861, PL 647(b), VL 1171, München 3871, Paris 14457, Prato 1787, Wolfenbüttel 382, GW 5728-5736, GW M29935-M29936* folgt nostrorum

- ^k *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Napoli 12, Paris 4172 folgt cum*
^l *ut illa VL 2665, GW M27137 licitum*
^m *cum fehlt PL 647(a), VL 4990, GW 5730-5736*
ⁿ *recipere GW 5729 incipere; GW 5731-5736 irripere*
^o *retinere fehlt Napoli 20(b)*
^p *recipere - valeant fehlt Firenze 45; licite valeant fehlt Paris 14457, GW M27137*
^q *dispensatum Bamberg 68, Wien 5474, GW 5728-5730, GW M29936 dispensationi; VL 2665 dispensati; GW 5731-5736 dispensatione; GW M27137 dispensative*
^r *nolumus BL 2850, VL 1171, VL 6343, VL 2665, Innsbruck 636, München 14533, Wien 5474, GW 5732-5736, GW M29935 volumus*
^s *derogari Bamberg 68, VL 2548, VL 2665, München 577, Napoli 20(a), Paris 14457, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137, GW M29935-M29936 derogare*
^t *quin fehlt München 3871; Berlin 861 qui*
^u *cum obtentis - ea fehlt Prato 1787*
^v *cum GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 dum*
^w *obtentis - infra fehlt Wolfenbüttel 382*
^x *temporis Wien 5474 mensis*
^y *prescripta Wolfenbüttel 382 subscripta*
^z *licite fehlt PL 647(b)*
^{aa} *si GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 qui*
^{bb} *si huiusmodi Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Paris 4172, GW 5728-5736, GW M29935-M29936 qui huic; huiusmodi GW M27137 huius*
^{cc} *nostre fehlt VL 2548, Firenze 45, München 577, GW M27137*
^{dd} *contraire VL 2548, München 577, Napoli 20(a) contradicere*
^{ee} *sanctioni VL 2665 declarationi*

(5) Porro, quia quorundam oculos sic avare^a cupiditatis vitium excecavit, quod plura talia^b beneficia^c simul absque dispensatione canonica retinere presumunt^d, nos de illis presenti decreto statuimus, ut omnia et singula beneficia^e sic detenta, illo tantum^f retento^g, quod ultimo^h receperuntⁱ, dummodo in eo ex collatione canonica competat ius eisdem, infra tempus, ut prescribitur^j, limitatum verbo et facto ac sine fraude coram ordinariis^k sub testimonio^l similiter^m publico dimittere teneantur, quod, si non fecerint, etiam illo sint ipsoⁿ iure privati, in quo ius eis alias competebat, et inhabiles^o penitus^p ad quecumque^q obtinenda beneficia ecclesiastica censeantur.

^a *avare München 577, GW M27137 avaritie; München 14533 elevare; Paris 14457 avaritie und marginal alias avare; Wien 5474 amare*

^b *talia Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, München 14533, Napoli 12, Paris 4172, GW 5728-5736, GW M29935-M29936 alia*

^c *beneficia fehlt VL 4990, Graz 708, Napoli 12*

^d *presumunt VL 1171, Innsbruck 636, Wolfenbüttel 382, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137 presumant*

^e *beneficia fehlt Bamberg 68, PL 647(a)*

^f *tantum Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Innsbruck 636, Köln 25b, Napoli 12, Napoli 20(a+b), Paris 4172, Wolfenbüttel 382 tamen*

^g *retento Firenze 45, Innsbruck 636, Napoli 20(b) detento*

^h *ultimo PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12 ultimorum*

ⁱ *receperunt Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Köln 25b, München 577, München 3871, München 14533, Napoli 12, Napoli 20(b), Paris 4172, Paris 14457, Wien 5474, GW 5728-5736, GW M29935-M29936 receperint; BL 2850, VL 6343 receperit; Firenze 45 reperiunt*

^j *prescribitur GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 premittitur*

^k ordinariis *Bamberg 68, VL 2665, München 14533, Wien 5474, Wolfenbüttel 382, GW 5728-5736, GW M29935-M29936* ordinario

^l testimonio *VL 2665* instrumento

^m similiter *Berlin 861 (am Rand alias similiter), München 3871 simpliciter; VL 2665, Paris 14457, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137* simili

ⁿ ipso *fehlt GW 5733-5736; Wolfenbüttel 382* modo

^o inhabiles *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205* inhabiles

^p penitus *Wolfenbüttel 382* alias

^q quecumque *GW 5731-5736 omnia; München 577* folgt obtinentes

(6) Qui^a vero deinceps receperint dignitatem vel personatum seu officium aut aliud^b beneficium curam habens^c animarum annexam, si antea^d simile beneficium obtinebant, illud, quo^e ipso iure^f, postquam secundi possessionem habuerint vel per eos omni^g dolo et fraude cessantibus, quo minus habeant^h, steteritⁱ, privati noscuntur^j, absque more dispendio in ordinariorum manibus dimittere debeant pari modo, alioquin ex tunc^k sint ipso iure secundo^l privati et nedum ad sacros suscipiendos ordines, quin etiam ad habendum quodcumque aliud beneficium ecclesiasticum inhabiles^m reputentur.

^a Qui *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205* Et qui

^b aliud *fehlt Berlin 861*

^c habens *fehlt Berlin 861*

^d antea *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Napoli 12, Paris 4172, GW 5734-5736* ante

^e quo *Bamberg 68, Berlin 861, München 577, München 14533, Napoli 20(b) GW 5728-5736, GW 10205, GW M29935-M29936* quoque; *BL 2850, VL 6343* quod; *Innsbruck 636* folgt ad hoc; *München 3871* folgt que pro

^f ipso iure *fehlt München 577*

^g omni *GW 5728-5730, GW M29935-M29936* omnium

^h vel per eos - habeant *fehlt München 14533; habeant fehlt München 577; München 3871* habeantur; *GW 5736* habebant; *GW M29935* habeat

ⁱ steterit *Bamberg 68, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Napoli 12, Napoli 20(b), Paris 4172, Wien 5474, Wolfenbüttel 382, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201* steterint; *München 577* fecerit

^j noscuntur *Bamberg 68, PL 647(a), VL 2665, VL 4990, München 577, München 14533, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205, GW M27137, GW M29935-M29936* noscantur; *München 3871* noscimus

^k ex tunc *fehlt München 577, München 14533*

^l secundo *fehlt Bamberg 68, VL 2548, Graz 708, München 3871, München 14533, Wolfenbüttel 382, GW 5728-5736, GW M29935-M29936*

^m inhabiles *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205* inhabiles

(7) Que omnia et singula beneficia vacatura, ut premittitur^a, vel dimissa nostre et^b sedis^c apostolice dispositioni^d de^e ipsorum fratrum^f consilio^g reservamus, inhibentes, ne quis preter^h Romanum pontificem, quacumqueⁱ sit^j super hoc auctoritate munitus, de huiusmodi beneficiis disponere vel circa illa per viam permutationis^k vel alias^l innovare quoquo modo^m presumatⁿ, nos enim, si secus actum seu attemptatum fuerit, irritum decernimus et inane.

^a Que omnia - premittitur *fehlt PL 647(a), VL 4990, Napoli 20(a)*

^b et *fehlt GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205*

^c nostre et sedis GW M27137 sedi
^d dispositioni *fehlt München 577; Arm. 82 dispensationi; Paris 14457 verbessert, GW 5731-5734 dispositio-
 ne; VL 4990 folgt communi*
^e de *fehlt Wolfenbüttel 382; GW 5729-5736 et*
^f ipsorum fratrum *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Köln 25b, Napoli 20(b), Paris 4172, GW 10198-
 10199, GW 10201, GW 10205 fratrum nostrorum; VL 2548, Napoli 20(a), Wien 5474 folgt nostrorum*
^g consilio *Innsbruck 636, Wolfenbüttel 382, GW 5731-5734 concilio*
^h preter *Berlin 861, GW 10198-10199, GW 10201 propter*
ⁱ quacumque *PL 647(a), VL 4990, Firenze 45, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Napoli 20(a) quantumcumque*
^j sit *fehlt Wolfenbüttel 382*
^k permutationis *München 577, München 14533 mutationis*
^l vel alias *fehlt Berlin 861; alias fehlt BL 2825, Paris 4172*
^m quoquo modo *VL 1171 quomodolibet*
ⁿ presumat *Bamberg 68, Berlin 861, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 2665, VL 6343, Firenze 45,
 Graz 708, Köln 25b, München 577, München 3871, München 14533, Napoli 12, Napoli 20(a), Napoli 20(b),
 Paris 4172, Paris 14457, Wien 5474, GW 5728-5736, GW 10198-10199, GW 10201, GW M27137, GW
 M29935-M29936 presumant*

(8) Ceterum ordinarios intelligimus^a in casibus^b suprascriptis^c episcopos^d, in quorum civita-
 tibus vel diocesibus consistunt beneficia seu aliquod^e eorum, que^f debent secundum
 premissa dimitti, aut ipsi, qui ea debent^g dimittere, commorantur^h vel ecclesiis cathedrali-
 bus vacantibus capitulaⁱ earundem et hii^j de^k beneficiis tam dimissis quam, ut premittitur,
 perditis^l nos vel^m apostolicam sedem certificare studeant, quamprimum commode poterunt
 indilate, ut de illis salubriter disponere valeamus.

^a intelligimus *Berlin 861 attendimus*
^b casibus *PL 647(b), VL 2665, GW M27137 omnibus*
^c suprascriptis *GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 supradictis*
^d episcopos *fehlt Berlin 861*
^e aliquod *Wolfenbüttel 382 aliud*
^f que *fehlt München 577; GW 5732-5736 quo*
^g secundum premissa - debent *fehlt VL 2548*
^h commorantur *Berlin 861 commorantibus*
ⁱ eorum que debent - capitula *fehlt PL 647(b); capitula fehlt Graz 708; München 577 capella*
^j hii *fehlt München 577; Berlin 861 idem; BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Köln 25b, München 3871,
 GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 iidem; VL 2665, GW M27137 hoc; München 14533, Napoli
 20(a), GW M29935 hiis; Wolfenbüttel 382 nisi*
^k hii de *Arm. 82, BL 2825, Napoli 12, Paris 4172 hiidem; Graz 708 iidem; Innsbruck 636 hiis; Napoli 20(b) hii
 qui*
^l perditis *fehlt Wien 5474; Bamberg 68 preditis; Innsbruck 636, München 14533, GW M29935 predictis*
^m vel *Wolfenbüttel 382 per*

(9) Quantum autem ad modificationem attinet^a antefatam^b, illa dumtaxat et non alia bene-
 ficia ecclesiastica, quocumque nomine nuncupentur, curam^c habere^d censemur, que pa-
 rochias habent, in quibus est animarum cura^e non^f per^g vicarios perpetuos, sed per rec-
 tores aut ministros beneficiorum ipsorum vel illorum^h temporales vicarios exercenda, nec
 non etⁱ illa, quorum ministris ratione beneficiorum huiusmodi competit visitare, inquirere,
 procurationes^j recipere, suspendere, excommunicare seu ab^k excommunicationis et sus-

pensionis^l sententiis^m absolvere de consuetudine vel de iure, iuribus aliis de animarum cura loquentibus in suo robore quoad ceteraⁿ permansuris. Nulli ergo omnino hominum liceat^o hanc paginam nostrarum^p moderationis statutorum, constitutionum^q, reservationis, inhibitionis et voluntatum^r infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum^s Avinione, XIII^t kalendas decembris^u pontificatus nostri^v anno secundo^{w1}.

¹ 1317 November 19.

^a attinet *fehlt* VL 2665, Wien 5474; VL 1171 continet; Napoli 12 attinent; Napoli 20(a) personatum

^b antefatam Bamberg 68, Berlin 861, BL 2850, VL 2665, VL 4990, VL 6343, Innsbruck 636, München 577, München 3871, München 14533, Napoli 12, Napoli 20(a), Wien 5474, Wolfenbüttel 382, GW 5728, GW 5729, GW 10205, GW M27137, GW M29935-M29936 antefactam; RA 10, GW 5730, GW 5731, GW 5732, GW 5733, GW 5734, GW 5735, GW 5736 antefactum; VL 1171, Napoli 20(b) antedictam et; VL 2548 antedictam

^c folgt Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Köln 25b, Napoli 20(b), Paris 4172, Prato 1787 animarum

^d et non alia - habere *fehlt* Berlin 861

^e habere - cura *fehlt* Graz 708; PL 647(b), VL 2548, München 577, Napoli 20(a) folgt annexa et; Firenze 45, Wolfenbüttel 382 folgt annexa; Paris 14457 folgt et

^f non Innsbruck 636 aut

^g per Köln 25b propter

^h illorum GW 10201, GW 10205 eorum

ⁱ et *fehlt* Innsbruck 636, GW 5728-5736, GW M29935-M29936; Berlin 861, Arm. 82, BL 2825, BL 2850, PL 647(a), VL 4990, VL 6343, Graz 708, Köln 25b, München 3871, Napoli 20(b), Paris 4172, Paris 14457, Wien 5474, Wolfenbüttel 382, GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 etiam; München 14533 ut

^j procuraciones BL 2825 procuracioni; PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Köln 25b, Napoli 12, Napoli 20(b), GW 10198, GW 10201, GW 10205 procuracionem; VL 2665, München 577, GW 5728-5736, GW M29935-M29936 procuratores; Wolfenbüttel 382 procul rationes; Wien 5474 folgt renuntiationes; GW 10199 procuratorem

^k ab *fehlt* Wolfenbüttel 382

^l et suspensionis *fehlt* Berlin 861, München 3871, Paris 14457

^m sententiis Bamberg 68, GW 5729-5736, GW M29936 sententia; GW 5728 sententia (!)

ⁿ cetera Napoli 20(b) ceteros; GW 5732-5734, GW M27137, GW M29936 certa

^o liceat GW 10201 et at

^p nostrarum GW 10198-10199, GW 10201, GW 10205 nostrorum

^q statutorum constitutionum Paris 4172 statuti constitutionis

^r inhibitionis et voluntatum GW 10198-10199, GW 10201 et constitutionis et voluntatis; GW 10205 et voluntatis

^s Datum GW 10199 Data

^t XIII Bamberg 68, GW 5728-5732, GW M29936 terciodecimo; München 577 decimo tertio; Napoli 20(b) III; Paris 14457, GW 10199 XIII

^u XIII - decembris *fehlt* Wolfenbüttel 382; decembris *fehlt* Bamberg 68, GW 5728-5736, GW M29935-M29936

^v pontificatus nostri *fehlt* Bamberg 68, RV 67, RV 110B, BL 2850, PL 647(b), VL 2548, VL 2665, VL 6343, München 14533, GW 5728-5736, GW M29935-M29936, TARRANT; nostri *fehlt* Köln 25b; München 3871 sui

^w infra dicti - secundo *fehlt* Prato 1787; Datum - secundo *fehlt* Wien 5474, GW M27137; Avinione - secundo *fehlt* PL 647(a), VL 4990, Graz 708, Napoli 12; secundo VL 1171, VL 2548, VL 2665 II

66.

66A. Berlin 661, fol. 165r; **PL 647**, fol. 74r; **Ross. 1035**, fol. 21r; **VL 4990**, fol. 23r-23v; **Kassel 59**, fol. 57r; **Regest: Nova Alamanniae 2/2 S. 825 Nr. 1481** (irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben).

SUSCEPTI REGIMINIS^a.

Declarat, quod in ecclesiis, ubi de statutis, consuetudine^b, privilegio fructus primi, secundi^c, tertii^d vel alterius cuiuscumque anni beneficiorum vacantium defuncto^e, fabricae ecclesie^f vel aliis personis debentur, quod, si beneficia sint taxata, secundum decimam huiusmodi persone percipiant fructus istos, secundum quos beneficia ipsa sunt secundum decimam^g taxata, et residuum habeat ille, qui obtinet beneficium; si autem non sint taxata, dividant per medium fructus, unus unam, alter aliam recipiat partem^h; reservat electionem illi, qui huiusmodi fructus ex privilegio percipere habet, quam partem habere maluerit. Et si aliquis ultra receperit et non restituerit illi, cuiⁱ deberet, si episcopus^j, suspensus est ab ingressu ecclesie, si capitulum, universitas, collegium, interdicto subiaceat, si singularis^k persona, excommunicatus^l, a qua non absolvitur nisi in mortis articulo aut^m nisi restituatⁿ.

^a Suscepti regiminis *Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990, Kassel 59*

^b consuetudine *fehlt Berlin 661, Ross. 1035*

^c secundi *Kassel 59 2ⁱ*

^d tertii *Kassel 59 3ⁱⁱ*

^e defuncto *Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990 structure*

^f ecclesie *Berlin 661, Ross. 1035, VL 4990 ecclesiis*

^g secundum decimam *fehlt PL 647*

^h dividant - partem *Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990 portionum*

ⁱ illi cui *Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990 cum*

^j si episcopus *fehlt Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990*

^k singularis *Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990 simplex*

^l excommunicatus *Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990 excommunicata est*

^m aut *fehlt Berlin 661 PL 647, Ross. 1035, VL 4990*

ⁿ excommunicatus - restituat *fehlt VL 4990*

66B. Arm. 82, fol. 150v-153r; **RA 10**, fol. 417v-418r (verblasst); **RV 67**, fol. 295r Nr. 15 (Rubrik), fol. 306r-306v; **RV 110B**, fol. 2v (Rubrik), fol. 56v-57r; **BL 2825**, fol. 111v-113v; **BL 2850**, fol. 98v-99v und 101r; **VL 1171**, fol. 75v-76r; **VL 2548**, fol. 35ra-35rb; **VL 3984**, fol. 77v-78r; **VL 6343**, fol. 105r-107r; **Firenze 45**, fol. 6va; **Halle 54**, fol. 193r-194r; **Kraków 1288**, fol. 136r-137r; **Napoli 20**, fol. 364r-364v; **Paris 4172**, fol. 131r-133v; **Paris 14457**, fol. 273r; **Stuttgart 61**, fol. 469r-470r; **Wolfenbüttel 382**, fol. 165v-166r; **Druck: FRIEDBERG**, *Corpus iuris canonici 2 Sp. 1205f. = Extravag. Jo. XXII. 1.2 = Extravag. Com. 3.3.un.*; **TARRANT**, *Extravagantes S. 182-186*; **Regest: Jean XXII**, *Lettres communes 2 S. 252 Nr. 8131*. Zur weiteren **Überlieferung** vgl. **BROWN**, *Extravagantes S. 387-403 Nr. 10*. Wegen der Vielzahl der Varianten habe ich die Konstitution in Abschnitte geteilt, obwohl sie in den Textzeugen immer in einem Textblock erscheint.

Alle anderen Textzeugen.	<i>Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Paris 4172, Stuttgart 61.</i>
	MANDATUR PUBLICARI CONSTITUTIONIS DECLARATIO SUPER FRUCTIBUS PRIMI VEL SECUNDI ANNI, QUI EX CONSUEUDINE VEL

	STATUTO RECIPIEBANTUR ^a .
	<p>Iudices^b. Iustis petentium desideriis libenter annuimus eaque favoribus prosequimur opportunis. Sane dudum, cum in nonnullis ecclesiis observaretur et a longis tunc retroactis temporibus foret observatum, quod fructus primi vel secundi aut alterius cuiuscumque sequentis anni beneficiorum vacantium in eisdem defuncto vel fabricae aut ecclesiis vel personis habentibus annalia^c de consuetudine, privilegio vel statuto applicabantur in totum, ita quod illi, qui huiusmodi beneficia canonice obtinebant et ad quos alias de iure fructus ipsi spectare debebant, nihil inde perceperunt, felicitatis recordationis Iohannes papa XXII predecessor noster per suas litteras statuit, quod illi^d, qui fructus predictos sibi ex tunc integre vendicarent ex privilegio, consuetudine vel statuto nihil exinde ultra summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum consueverat in decime solutione taxari, pretextu cuiusvis privilegii vel consuetudinis aut statuti perciperent quovis modo, sed ipsius summe perceptione dumtaxat essent omnino contenti, totali residuo predicta obtinentibus^e beneficia remansuro, nisi forsitan illi, qui fructus eosdem soliti fuerant, ut preferatur, cum integritate percipere pro se maluissent ipsum habere residuum et obtinentibus ipsa beneficia summam dimittere memoratam quo casu percipendi^f, quod maluerant. Illis relinquerat optionem, sic quod infra decem dies,</p>

	<p>postquam scirent beneficia ipsa vacare^g, hii, quibus annalia ipsa deberentur ex privilegio, consuetudine vel statuto, vel ipsorum annalium collectores, quam partem habere mallent, an scilicet decime taxationem vel illa dimissa residuum nulla subhastatione premissa eligere tenerentur. Quam electionem si infra predictos decem dies non facerent, ut est dictum, ex tunc ad eum, cuius esset beneficium huiusmodi, optio vel electio transiret ipso iure. Et hec in ecclesiis vel partibus illis^h, in quibus beneficia maiora et alia, quantum ad solutionem decime erant taxata, voluerat observari. In illis vero ecclesiis et partibus, in quibus decimarum taxatio non erat facta, servaretur, quod fructus et obventiones beneficii tunc vacantis, qui pro decima solvi consueverant, per medium dividerentur, quorum medietatem haberet is, cui annaliumⁱ per alterum de predictis modis perceptio^j esset concessa, reliquam medietatem perciperet ille, cui erat beneficium concessum pro sustentatione sua et aliis ecclesie oneribus supportandis, quod, si alter de predictis prefata medietate nollet esse contentus, altero contentari volente, pars nolentis^k ipso iure transiret ad volentem et volens fructus et obventiones illius beneficii perciperet universos et, si quidquam aliquis predictorum ultra premissa perciperet illudque eis, ad quos pertineret, infra mensem non restitueret, cum effectu^l eo ipso diversis excommunicationis, suspensionis et</p>
--	--

	interdicti sententiis subiaceret, non obstantibus quibuscumque privilegiis vel indulgentiis aut contrariis consuetudinibus et statutis iuramento, confirmatione sedis apostolice aut alia quacumque firmitate vallatis, que omnia idem predecessor quoad hec revocaverat, cassaverat et irritaverat ^m ac nullius ex tunc esse voluerat firmitatis, prout in predictis litteris plenius continetur, quarum tenorem de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus et est talis:
FRUCTUS DIVIDI DEBEANT BENEFICIORUM PRIMO ANNO VACANTE ⁿ .	TENOR CONSTITUTIONIS „SUSCEPTI REGIMINIS“ IOHANNIS XXII ^o .

(1) Iohannes episcopus servus servorum Dei^p. Ad perpetuam rei memoriam^q. Suscepti regiminis nos cura sollicitat, ut, que in ecclesiis non^r absque dispendio ministrorum et cultus detrimento^s divini servari viderimus^t, per appositionem congrui moderaminis^u in melius reformemus^v.

^a Mandatur - recipiebantur *Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Paris 4172; BL 2850, VL 6343 folgt* contra constitutionem Iohannis pape XXII, que incipit „Suscepti“; *Stuttgart 61* Mandatum observandi constitutionem „Suscepti“ consequens ad beneficia unius persone *und marginal rechts von anderer Hand* Executoria super extravagantem „Ad regimen“

^b Iudices *Stuttgart 61* Bonifatius VIII

^c annalia *BL 2850, VL 6343* annualia

^d illi *fehlt BL 2850*

^e obtinentibus *VL 6343* obtinentis

^f quo - percipiendi *fehlt Stuttgart 61*

^g vacare *BL 2850, VL 6343* vacarent

^h illis *fehlt Stuttgart 61*

ⁱ annalium *VL 6343* annalia

^j perceptio *fehlt VL 6343*

^k nolentis *BL 2850* volentis

^l effectu *fehlt BL 2850*

^m et irritaverat *fehlt Stuttgart 61*

ⁿ Fructus - vacante *VL 2548; RV 67* Ad perpetuam rei memoriam. Constitutio „Suscepti regiminis“ cum declarationibus suis; *RV 110B* Ad perpetuam rei memoriam. Constitutio „Suscepti regiminis“; *VL 1171* Qualiter fructus beneficiorum vacantium dividi debeant, an quod concessi fructus beneficiorum vacantium etc.; *VL 3984* Constitutio domini Iohannis pape XXII super fructibus primi anni reservatis defunctis; *Firenze 45* Qualiter dividi et percipi debeant fructus beneficiorum vacantium primi anni; *Kraków 1288* Tractat de fructibus primi anni per mortem (?); *TARRANT* Constitutio qualiter et a quibus dividi et percipi debeant fructus beneficiorum vacantium primi anni

^o Tenor - XXII *BL 2850, VL 6343*

^p episcopus - Dei *Stuttgart 61* etc.

^q Iohannes - memoriam *fehlt Kraków 1288; Ad - memoriam fehlt VL 1171, VL 2548, Paris 14457; rei memoriam Stuttgart 61* etc.

^r non *fehlt Firenze 45*

^s detrimento *Kraków 1288* detrimentorum
^t viderimus, *Arm. 82* videmus; *Paris 14457* in divinis
^u moderaminis *Kraków 1288* moderationis
^v nos - reformemus *Stuttgart 61* etc.

(2)^a Cum itaque^b in nonnullis ecclesiis observetur et a^c longis^d retro^e temporibus fuerit observatum, quod fructus primi vel secundi^f aut alterius cuiuscumque^g sequentis^h anni beneficiorum vacantium in eisdem defunctoⁱ vel fabrice aut ecclesiis^j vel personis habentibus annalia^k de^l consuetudine, privilegio^m vel statuto applicanturⁿ in totum, ita^o quod illi, qui huiusmodi beneficia canonice obtinent et ad quos alias de iure fructus ipsi spectare deberent, nihil inde percipiunt^p, unde^q illud inconueniens sequitur, quod commode^r nequeunt ad impendendum^s servitium debitum residere in ecclesiis, in quibus beneficiati^t existunt.

^a (2) *fehlt Stuttgart 61*
^b cum itaque *VL 2548* contrahi que
^c a *Napoli 20* in
^d longis *BL 2850, VL 3984, VL 6343, Paris 14457* longe
^e retro *Arm. 82, BL 2825, BI 2850, VL 3984, VL 6343, Kraków 1288, Paris 4172, Paris 14457* retroactis;
Kraków 1288 folgt et
^f secundi *Firenze 45* 2^l
^g alterius cuiuscumque *VL 3984* alicuius alterius
^h sequentis *fehlt VL 2548*
ⁱ defuncto *Napoli 20* defunctorum
^j ecclesiis *VL 2548* ecclesie
^k annalia *VL 2548* a(n)i(ma)lia; *Firenze 45, Napoli 20, Paris 14457* annualia
^l de *fehlt Halle 54*
^m privilegio *Wolfenbüttel 382* primo
ⁿ applicantur *VL 1171* ampliantur
^o ita *BL 2825* itaque; *VL 2548* infra
^p percipiunt *VL 2548* recipiunt
^q unde *BL 2850, Firenze 45* inde
^r commode *Napoli 20* quondam
^s impendendum *fehlt VL 3984; Wolfenbüttel 382* appendendum
^t beneficiati *VL 2548* benefactis; *Halle 54, Kraków 1288, Paris 14457* beneficia

(3)^a Nos de illo super hiis^b remedio providere volentes, per quod hii^c et illi in fructuum predictorum perceptione participant^d et ecclesie debitis servitiis^e non fraudentur^f, presenti^g decreto statuimus de fratrum nostrorum consilio^h, quod illi, qui fructus predictosⁱ sibi^j hactenus integre^k vendicabant^l ex privilegio^m, consuetudine vel statuto, nihil exindeⁿ ultra summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum consuevit in decime^o solutione taxari, pretextu cuiusvis^p privilegii vel consuetudinis vel statuti percipiant quovis modo, sed^q ipsius summe perceptione dumtaxat sint^r omnino^s contenti, totali^t residuo predicta obtinentibus beneficia remansuro, nisi forsan^u illi, qui fructus eosdem soliti fuerint^y, ut preferitur, cum integritate percipere, pro^w se^x mallent ipsum habere residuum et obtinentibus ipsa beneficia summam^y dimittere memoratam.

-
- ^a (3) *fehlt Stuttgart 61*
^b *Kraków 1288 folgt opportuno*
^c *hii BL 2850, VL 6343 huius*
^d *participent Firenze 45 percipient; Kraków 1288 participerent*
^e *servitiis Firenze 45 obsequiis*
^f *fraudentur Wolfenbüttel 382 frustrentur*
^g *presenti VL 1171 presertim*
^h *de fratrum - consilio fehlt VL 2548, Wolfenbüttel 382*
ⁱ *predictos VL 2548 debitos*
^j *sibi FRIEDBERG ibi*
^k *integre fehlt VL 2548*
^l *vendicabant Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 2548, VL 6343, Napoli 20, Paris 4172 vendicabunt*
^m *privilegio Wolfenbüttel 382 prima*
ⁿ *nihil exinde fehlt VL 2548; exinde fehlt Halle 54; Firenze 45 inde*
^o *decime Firenze 45 folgt taxatione*
^p *cuiusvis Halle 54, Paris 14457 cuius*
^q *sed BL 2850 vel*
^r *sint Napoli 20 folgt vel dimidio*
^s *omnino fehlt Halle 54, Paris 14457; Kraków 1288 omnes*
^t *totali BL 2850, VL 6343 tali*
^u *forsan fehlt Paris 14457*
^v *fuerint RV 110B, VL 1171, VL 2548, Firenze 45, Halle 54, Kraków 1288, Paris 14457, TARRANT fuerant*
^w *pro VL 3984, Halle 54, Paris 14457, TARRANT per*
^x *pro se Wolfenbüttel 382 posse; Kraków 1288 per se ipsos*
^y *ipsa - summa Wolfenbüttel 382 ipsam summam; summam VL 1171 taxationem*

(4)^a Quo casu percipiendi, quod maluerint, illis^b relinquimus optionem^c, sic^d quod infra^e decem^f dies, postquam sciverint beneficia ipsa vacare, hii^g, quibus annalia^h ipsa debentur ex privilegio, consuetudine vel statuto vel ipsorum annaliumⁱ collectores^j, quam partem habere^k voluerint^l, an^m scilicetⁿ decime taxationem vel illa^o dimissa residuum nulla subhastatione^p premissa eligere teneantur. Quam electionem^q si infra predictos^r decem^s dies non fecerint, ut est dictum, ex^t tunc ad eum, cuius est beneficium huiusmodi^u, optio^v vel electio transeat ipso iure. Et hoc^w in ecclesiis vel^x partibus^y illis, in^z quibus beneficia maiora et alia, quantum^{aa} ad solutionem decime sunt taxata, volumus observari.

-
- ^a (4) *fehlt Stuttgart 61*
^b *illis fehlt Firenze 45*
^c *optionem Napoli 20 occasionem*
^d *sic Halle 54 si*
^e *infra Wolfenbüttel 382 etiam*
^f *decem VL 1171, VL 2548, Kraków 1288, Paris 14457, Wolfenbüttel 382 X*
^g *hii FRIEDBERG iis; RV 110B hiis*
^h *hii - annalia Kraków 1288 quibus hii annalia; annalia VL 2548 a(n)i(ma)lia; Firenze 45, Napoli 20, Paris 14457 annualia*
ⁱ *annalium VL 2548 a(n)i(ma)lium; Firenze 45, Napoli 20, Paris 14457 annualium*
^j *collectores Halle 54 collectorum*
^k *habere fehlt Wolfenbüttel 382*
^l *voluerint Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 3984, VL 6343, Napoli 20, Paris 4172 maluerint; Firenze 45 folgt hinc*
^m *Kraków 1288 folgt alias*
ⁿ *an scilicet fehlt Paris 14457; scilicet VL 1171 si*
^o *taxationem - illa Paris 14457 ipsa; illa Kraków 1288 ipsa*

^p subhastatione VL 3984 subtractione; *Wolfenbüttel* 382 sub attestacione
^q electionem *Napoli* 20 electum
^r infra predictos *Wolfenbüttel* 382 etiam dictos; predictos *fehlt Paris* 14457
^s decem VL 1171, VL 2548, *Kraków* 1288, *Napoli* 20, *Paris* 14457, *Wolfenbüttel* 382 X
^t ex *Kraków* 1288 et
^u huiusmodi *FRIEDBERG* huius
^v optio *Halle* 54 operatio
^w hoc *Kraków* 1288 hec est
^x ecclesiis vel *fehlt VL* 2548; vel *Kraków* 1288 et
^y partibus *Paris* 14457 personatibus
^z in *fehlt Paris* 14457
^{aa} quantum VL 3984, *Paris* 14457 que

(5)^a In illis^b vero ecclesiis et^c partibus, in quibus decimarum taxatio non est facta, servetur, quod fructus et obventiones beneficii tunc vacantis,

quod in ^d decima solvere ^e consuevit ^f ,	qui pro decima solvi consueverunt,
---	------------------------------------

per medium dividantur, quorum medietatem habeat is, cui annalium^g per alterum de predictis modis perceptio est concessa, reliquam^h veroⁱ medietatem percipiat ille, cui beneficium est concessum, pro sustentatione sua et aliis ecclesie oneribus supportandis, quod, si alter de predictis prefata^j medietate noluerit^k esse contentus, altero^l contentari volente, pars nolentis^m transeat ad volentemⁿ, et volens fructus et obventiones illius beneficii percipiat universos, eidem^o beneficio faciens^p congrue deserviri et eius supportans^q onera consueta^r.

^a (5) *fehlt Stuttgart* 61

^b illis *Napoli* 20 aliis

^c ecclesiis et *fehlt VL* 2548; et *Paris* 14457 ex

^d in *fehlt Kraków* 1288

^e *Kraków* 1288 *folgt* vero

^f quod - consuevit *fehlt Firenze* 45; VL 3984 que in decima solvere consueverunt; *Napoli* 20 quos in decima solvere consuevit; *Paris* 14457 quos in decimis solvere consuevit; *FRIEDBERG* quod decimam solvere consuevit

^g annalium VL 2548 a(n)i(ma)lium; *Firenze* 45, *Napoli* 20, *Paris* 14457 annualium

^h reliquam *Paris* 14457 relinquendo

ⁱ vero *fehlt Arm.* 82, *BL* 2825, *BL* 2850, VL 3984, VL 6343, *Napoli* 20, *Paris* 4172, *Paris* 14457

^j prefata *BL* 2850, VL 6343 facta

^k noluerit *BL* 2850, *Wolfenbüttel* 382 voluerit

^l altero *Wolfenbüttel* 382 alteri

^m nolentis *BL* 2850 volentis; *Arm.* 82, *BL* 2825, *BL* 2850, VL 1171, VL 3984, VL 6343, *Napoli* 20, *Paris* 4172 (*erst nach transeat*) *folgt* ipso iure

ⁿ ad volentem *Kraków* 1288 avolentem (!)

^o eidem *Kraków* 1288 ecclesie

^p faciens *Kraków* 1288 facient(es)

^q supportans *Wolfenbüttel* 382 superstans

^r et eius - consueta *fehlt VL* 1171

(6)^a Et si quidquam aliquis^b predictorum ultra premissa perceperit illudque^c hiis^d, ad quos pertinebit^e, infra mensem non^f restituerit, cum effectu eo^g ipso, si episcopus vel superior

prelatus fuerit, a^h pontificalibusⁱ et ingressu^j ecclesie^k se suspensum^l, si autem capitulum, universitas vel collegium^m, interdicto se noverint, donec predictaⁿ cum integritate restituerint, subiacere. Si vero aliqua singularis persona^o ecclesiastica vel mundana id fecerit, excommunicationis incurrat sententiam ipso^p facto, a qua^q nisi^r restitutione premissa^s preterquam in mortis articulo minime^t absolvatur, non obstantibus quibuscumque privilegiis vel indulgentiis^u aut contrariis consuetudinibus et statutis^v iuramento, confirmatione sedis apostolice aut alia^w quacumque firmitate^x vallatis^y, que omnia^z quoad hoc^{aa} auctoritate apostolica revocamus, cassamus^{bb} et irritamus^{cc} ac nullius deinceps esse volumus firmitatis^{dd}. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis, revocationis, cassationis^{ee}, irritationis^{ff} et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem etc.^{gg} Datum Avinione^{hh}, VIIIⁱⁱ kalendas novembris pontificatus nostri^{jj} anno secundo^{kk}¹.

	<p>Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii G. decani et canonici ecclesie ..^{ll} petitio continebat, nonnulli pretendentes fructus, redditus et proventus primi et secundi ac nonnullorum aliorum^{mm} sequentium annorum decanatus dicte ecclesie nec non eiusdem et sancti .. ac .. ecclesiarum canonicatum et prebendarum, quosⁿⁿ idem G. canonicè obtinet, pretextu privilegii, consuetudinis quinimo corruptele aut statuti ad se spectare eosdem fructus vendicaverint, perceperint et levaverint contra tenorem constitutionis memorate et propterea idem G. in eisdem ecclesiis debitum servitium impendere vel impendi facere nequeat, prout decens esset, nos volentes in premissis de opportuno remedio providere etc. mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios predictam^{oo} constitutionem in prefatis ecclesiis quoad decanatum ac canonicatus et</p>
--	---

¹ 1317 Oktober 25.

	<p>prebendas predictos nec non quecumque alia beneficia ecclesiastica, que eundem G. ex causa permutationis vel alias canonice obtinere continget, in futurum auctoritate nostra sollemniter publicari et observari faciatis, contradictores per censuram etc., non obstantibus, si aliquibus^{pp} communiter vel divisim a^{qq} sede predicta indultum existat, quod interdici, suspendi vel excommunicari aut ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem et qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Datum etc.</p>
--	---

^a (6) fehlt Stuttgart 61

^b aliquis Napoli 20 omnis; Wolfenbüttel 382 alicui

^c illudque Kraków 1288, Paris 14457 nisi illud

^d hiis fehlt VL 3984; Wolfenbüttel 382 is

^e pertinebit Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Kraków 1288, Paris 4172, Paris 14457 pertinet; VL 1171 pertinebat; VL 3984 permittit

^f non fehlt Kraków 1288, Paris 14457, Wolfenbüttel 382

^g eo Kraków 1288 ex

^h a fehlt VL 2548

ⁱ pontificalibus Kraków 1288, Paris 14457 pontificali honore

^j ingressu VL 2548 in egressu

^k VL 1171, VL 2548, VL 3984, Kraków 1288, Napoli 20, Paris 14457 folgt noverit; Wolfenbüttel 382 folgt sci-
verit

^l noverit - suspensum FRIEDBERG sit suspensus

^m Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Paris 4172 folgt fuerint; VL 3984, Firenze 45 folgt ecclesiastico

ⁿ predicta fehlt Napoli 20

^o persona fehlt Firenze 45

^p ipso Arm. 82 non

^q a qua Kraków 1288 aliqua

^r nisi VL 2548, FRIEDBERG sine

^s Arm. 82, BL 2825, BL 2850, VL 6343, Paris 4172 folgt ab alio quam Romano pontifice

^t minime fehlt RV 110B, BL 2850, VL 2548, VL 6343; Kraków 1288 nullatenus

^u indulgentiis fehlt VL 1171

-
- ^v contrariis consuetudinibus et statutis VL 3984 constitutionibus aut consuetudinibus et statutis contrariis
^w alia TARRANT alias
^x firmitate VL 2548 infirmitate
^y vallatis Arm. 82 vel latis
^z omnia VL 2548 omnibus
^{aa} quoad hoc Halle 54, Napoli 20 que adhoc; Wolfenbüttel 382 hac
^{bb} VL 3984 folgt annullamus
^{cc} cassamus - irritamus fehlt FRIEDBERG
^{dd} firmitatis VL 2548 infirmitatis
^{ee} VL 3984 folgt annullationis
^{ff} constitutionis - irritationis Kraków 1288 moderationis statutorum, constitutionum, reservationis, inhibitionis; irritationis fehlt Firenze 45
^{gg} etc. Kraków 1288 hec attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei gratia et beatorum apostolorum Petri et Pauli se noverit incursum (!)
^{hh} Avinione fehlt Wolfenbüttel 382
ⁱⁱ VIII BL 2850, VL 6343, Firenze 45 octavo; Kraków 1288 III
^{jj} pontificatus nostri fehlt RA 10, RV 67, RV 110B, Wolfenbüttel 382
^{kk} Nulli - secundo VL 1171 etc.; infringere - secundo fehlt TARRANT; Si quis - secundo fehlt FRIEDBERG; nostre constitutionis - secundo fehlt Paris 14457; secundo VL 6343 II
^{ll} .. BL 2850, VL 6343 N.
^{mm} aliorum fehlt BL 2850, VL 6343
ⁿⁿ quod Arm. 82 quo
^{oo} Stuttgart 61 folgt mandatum
^{pp} si aliquibus fehlt BL 2850; aliquibus Stuttgart 61 aliqui
^{qq} a fehlt Arm. 82

67.

67A. Berlin 661 , fol. 160v; PL 647 , fol. 70v; Ross. 1035 , fol. 17r; VL 4990 , fol. 21r; Kassel 59 , fol. 57r; München 3063 , fol. 254r; Regest: Nova Alamanniae 2/2 S. 729 Nr. 1219.	Berlin 661 , fol. 163r; PL 647 , fol. 74r-74v; Ross. 1035 , fol. 21r; VL 4990 , fol. 23v.
CUM NONNULLE ^a .	CUM NONNULLI ^b .
Sub nomine applicationis ^c Camere de redditibus primi anni licet collegiate non includantur, tamen includantur alie dignitates, nec reputantur cotidiana, que dantur absentibus, et taxantur ^d non taxata per medietatem.	Declarat collegiatas ecclesias, licet faciunt ^e unum capitulum cum cathedrali per exempt(ionem) cathedralis ecclesie a datione annalium Camere apostolice non esse exemptas, sed immo teneri ad solutionem.

^a Cum nonnulle *Berlin 661*, *PL 647*, *Ross. 1035*, *VL 4990*, *Kassel 59*, *München 3063*

^b Cum nonnulli *Berlin 661*, *PL 647*, *Ross. 1035*, *VL 4990*

^c applicationis *PL 647*, *VL 4990* appellationis

^d taxantur *PL 647*, *VL 4990* taxentur

^e faciunt *fehlt Berlin 661*, *Ross. 1035*

67B. IM 650; RA 11, fol. 532r-532v; **RA 197**, fol. 80v-81r (= a), fol. 107r-107v (= b); **RV 69**, fol. 499v Nr. 104 (Rubrik), fol. 522r; **VL 1171**, fol. 71v-72r; **VL 2548**, fol. 40va-40vb; **Druck: FRIEDBERG**, *Corpus iuris canonici* 2 Sp. 1265 (= *Extravag. Com. 3.2.11*); **Regest: Jean XXII**, *Lettres communes* 2 S. 444 Nr. 10107 und S. 456 Nr. 10252; *Grégoire XI*, *Lettres communes* Nr. 39834 (nach *RV 197[a]*). Zur weiteren **Überlieferung** vgl. *BROWN*, *Extravagantes* S. 387-402 Nr. 26.

SI FACTO UNIUS PER(SONE) EVACENT UNO ANNO DUO BENEFICIA, FRUCTUS UTRIQVE DEBENTUR EIS, QUIBUS BENEFICIORUM FRUCTUS^a.

<i>IM 650</i> , <i>RA 11</i> , <i>RV 69</i> , <i>VL 1171</i> , <i>VL 2548</i> , <i>FRIEDBERG</i> .	<i>RA 197(a)</i> .	<i>RA 197(b)</i> .
Gregorius XI. Ad futuram rei memoriam.		
	Provisionis nostre debet provenire subsidio, ut ius suum cuilibet conservetur. Hinc est, quod nos tenorem	Tenorem

	quarundam litterarum felicitatis recordationis Iohannis pape XXII predecessoris nostri in registro ipsius predecessoris repertum ad	
	dilecti filii magistri Petri Ber- mundi canonici ecclesie de Insula Cavalliecen. dioc. scriptoris nostri, qui dicto tenore se asserit indigere supplicationis instantiam de registro ipso transcribi et	instantiam dilecti filii magistri Bartholomei Francisci ¹ cano- nici Pistoriensis scriptoris nostri se illo indigere asserentis
	presentibus annotari fecimus, qui talis est:	

Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Cum nonnullae ecclesiastice^b persone in cathedralibus ecclesiis canonicatus, prebendas, dignitates, personatus, officia ac alia beneficia ecclesiastica obtinentes revocare conentur^c in dubium, an fructus, redditus^d et proventus primi anni beneficiorum ecclesiasticorum tunc^e vacantium et que in diversis orbis^f partibus usque ad triennium vacare contingeret, quos^g pro ecclesie Romane necessitatibus per nostras^h sub certa forma litteras² duximus deputandosⁱ iuxta tenorem litterarum ipsarum^j Camere nostre solvere teneantur, presertim cum archiepiscopales et episcopales^k ecclesie ac regulares abbatie ab huiusmodi solutione fructuum^l, ut dicunt, in dictis litteris eximantur^m, nos dubitationem huiusmodi amputare volentes auctoritate apostolica declaramus, quod, cum sub appellatione archiepiscopalisⁿ vel episcopalis^o ecclesie aut regularis^p abbatie huiusmodi prebende^q, dignitates, personatus et officia nequaquam intelligantur nec etiam includantur. Predictos nec non et prebendarum et officiorum monachorum^r monasteriorum^s regularium a^t redditibus^u abbatiarum seu abbatum earundem^v, que in beneficiis ecclesiasticis assignantur, distinctos fructus, redditus et proventus includi in deputatione predicta et dicte Camere iuxta predictarum litterarum tenorem debere persolvi ac id^w idem super solutione omnium fructuum, reddituum et proventuum commendatariarum^x curtium^y seu grangiarum monasteriorum, domorum et locorum conventualium, que pro beneficiis ecclesiasticis, ut predicatur, conceduntur^z, nisi dumtaxat in fructibus illorum, que sunt forsan excepta, declaramus et precipimus observari. Preterea, cum in^{aa} aliquibus ecclesiis tam cathedralibus quam^{bb} aliis panis et potus pro cotidianis distributionibus ipsarum ecclesiarum canonicis et^{cc} personis de prebendarum ipsarum cor-

¹ Bartholomeus Francisci della Capra.

poribus pro die qualibet^{dd} deputentur^{ee} et etiam interdum certa quantitas bladi et quandoque certa^{ff} pecunie summa et aliquando^{gg} alterum pro altero pro singulis mensibus vel hebdomadis etiam^{hh} canonicis studiorum causaⁱⁱ aut alias^{jj} pro eorum negotiis de licentia capitulorum ecclesiarum ipsarum ab ecclesiis eisdem absentibus exhibeantur et etiam persolvantur, declaramus auctoritate predicta illam bladi quantitatem et pecunie summam, que pro quolibet mense vel hebdomada dictis canonicis, ut predicatur, ministrantur, non debere pro cotidianis distributionibus computari, sed illa^{kk} tantum, que prefatis canonicis cotidie^{ll} pro diurnis et nocturnis horis distribuitur^{mm} sine fraude. Adicimus insuperⁿⁿ declarationi predicte^{oo}, quod, si obtinenti curatum beneficium aliud sibi consimile^{pp} collatum fuerit vel etiam in posterum conferatur^{qq}, post secundi beneficii^{rr} pacificam^{ss} possessionem adeptam et fructuum perceptionem ipsius^{tt} nihil de fructibus eiusdem primi beneficii, nisi forsitan super hoc^{uu} dispensatione canonica sit munitus, percipere possit^{vv}, sed pro dicta^{ww} Camera nostra^{xx} iuxta formam predictarum litterarum recipiantur^{yy} et etiam exigantur. Ubi vero fructuum, reddituum et proventuum beneficiorum ecclesiasticorum non reperiretur^{zz} certa taxatio, declaramus auctoritate predicta, quod fructus, redditus et proventus beneficiorum huiusmodi, cum vacare contigunt^{aaa}, per medium dividantur, quorum medietas recipiatur pro Camera supradicta, reliquam vero medietatem ille^{bbb} pro sua sustentatione percipiat^{ccc}, qui beneficium huiusmodi dinoscitur^{ddd} obtinere. Grangias^{eee} autem et alia loca Cisterciensis ordinis et aliorum^{fff} regularium, in quibus gubernatores seu custodes vel administratores ponuntur ad tempus^{ggg} et removentur^{hhh} ad voluntatem superiorum suorumⁱⁱⁱ, eorumque fructus, redditus et proventus auctoritate declaramus eadem in^{jjj} deputatione predicta ac litteris nostris super illa confectis aliquatenus non includi. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationis^{kkk}, adiectionis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione, nonis ianuarii pontificatus nostri^{lll} anno tertio^{mmm}³.

	Ceterum, ut earundem litterarum tenor sic insertus omnimodam rei seu facti certitudinem faciat, apostolica auctoritate decernimus, ut illud idem robur eamque vim, eundemque vigorem dictus tenor per omnia habeat, que haberent originales littere supradicte, et eidem prorsus tenori
--	---

² = Johannes **Nr. 72B**.

³ 1319 Januar 5.

	<p>fides adhibeatur, quodcumque et ubicumque, ubi fuerit exhibitus vel ostensus, et eidem stetur firmiter in omnibus, sicut eisdem originalibus litteris staretur, si forent exhibite vel ostense. Per hoc autem nullum ius de novo alicui acquiri volumus, sed antiquum tantummodo conservari. Nulli ergo etc. nostre constitutionis et voluntatis infringere etc. Datum Avinione, VI idus aprilis anno quinto⁴.</p>
--	--

⁴ 1375 April 8.

^a Si - fructus VL 1171; RV 69 Ad futuram rei memoriam. Declaratio, quod sub nomine archiepiscopalis vel episcopalis ecclesie aut regularis abbatie non intelligantur prebende, dignitates et officia, et sunt ibi plures alie declarationes et, quod grangie Cisterciensis et aliorum regularium non includantur in ipsis; VL 2548 Declaratur, qualiter super fructus servari primi anni debeant et colligi

^b ecclesiastice *fehlt* VL 1171

^c conentur VL 1171 tenentur

^d redditus *fehlt* VL 2548

^e tunc FRIEDBERG etiam

^f orbis *fehlt* VL 2548

^g quos VL 1171 que nos

^h nostras VL 2548 nos

ⁱ deputandos VL 1171 deputandas; FRIEDBERG reservandos

^j ipsarum VL 1171 nostrarum

^k et episcopales *fehlt* VL 2548

^l fructuum VL 1171, VL 2548 reddituum

^m eximantur VL 1171 exprimantur

ⁿ archiepiscopalis VL 1171 archiepiscopali

^o episcopalis VL 2548 episcopales

^p regularis VL 1171 regulares

^q VL 1171 *folgt* predicte

^r monachorum *fehlt* VL 1171, VL 2548

^s monasteriorum VL 1171 monasticorum

^t a VL 1171, VL 2548, FRIEDBERG ac

^u redditibus FRIEDBERG redditus

^v earundem VL 1171 eorundem

^w id *fehlt* VL 1171, VL 2548

^x commendatariarum VL 1171, VL 2548 commendariorum

^y curtium RV 69, RA 197(a+b) curtum; VL 1171 cultuum; VL 2548, FRIEDBERG curtuum

^z conceduntur VL 1171 concedantur

^{aa} in *fehlt* VL 1171

^{bb} VL 2548 *folgt* in

^{cc} VL 1171, VL 2548 *folgt* aliis prelatibus

^{dd} pro - qualibet *fehlt* VL 2548

^{ee} deputentur FRIEDBERG deputetur

^{ff} et quandoque certa *fehlt* VL 2548

^{gg} aliquando VL 2548 alium

^{hh} etiam VL 1171 in; VL 2548 et

ⁱⁱ causa VL 2548 etiam

^{jj} alias *fehlt* VL 1171; VL 2548 aliis

^{kk} illa IM 650, VL 1171, VL 2548 illam

^{ll} cotidie VL 1171 concedere

^{mm} distribuitur VL 1171, FRIEDBERG distribuuntur

ⁿⁿ insuper *fehlt* VL 2548

^{oo} declarationi predicte VL 1171 declarationem predictam

pp consimile VL 1171, VL 2548 simile
 qq conferatur VL 1171 conferantur
 rr beneficii *fehlt* FRIEDBERG
 ss pacificam *fehlt* RA 197(a+b)
 tt ipsius *fehlt* VL 2548
 uu super hoc *fehlt* RA 197(a+b); hoc VL 1171 hac
 vv possit VL 1171 possint
 ww pro dicta VL 1171 predicta
 xx pro - nostra VL 2548 predictam Cameram nostram
 yy recipiantur VL 1171, VL 2548 accipiantur
 zz reperiretur VL 2548 reperietur
 aaa contingunt VL 1171, FRIEDBERG contigerit
 bbb ille VL 1171 illa
 ccc percipiat RA 197(a+b), VL 1171 recipiat
 ddd dinoscitur VL 1171, VL 2548 noscitur
 eee Grangias VL 1171 Grangia
 fff FRIEDBERG folgt locorum
 ggg ad tempus VL 2548 a tempore
 hhh removentur VL 1171 retinentur
 iii suorum *fehlt* VL 2548
 jij in *fehlt* VL 1171
 kkk declarationis *fehlt* RA 197(a); IM 650 declarationum
 ll pontificatus nostri *fehlt* RA 11, RV 69, VL 2548
 mmm tertio VL 1171, VL 2548 III; FRIEDBERG IV

68.

68A. Berlin 661 , fol. 156r; Ross. 1035 , fol. 13r; Kassel 59 , fol. 57r; Druck: Nova Alamanniae 2/2 S. 825 Nr. 1484 (nach Kassel 59, irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben).	Berlin 661 , fol. 165r (zweimal nacheinander, das zweite Mal mit vacat-Vermerk); PL 647 , fol. 74v; Ross. 1035 , fol. 21r-21v (zweimal nacheinander); VL 4990 , fol. 23v.
ET SIGNAT ^a .	POSTULASTI ^b .
Mandat collectoribus, ut constitutionem „Suscepti regiminis ¹ “ servent in postulatione fructuum primi anni.	Declarat, quod per ^c cotidianas distributiones solum intelliguntur, que dantur interessentibus divinis, et non, que dantur interessentibus ^d , ergo ^e ista debent dari Camere in fructibus primi anni.

¹ = Johannes XXII. **Nr. 66B**.

^a Kassel 59 am rechten Rand Nota ergo debet ista dari Camere in fructibus primi anni

^b Postulasti PL 647, Ross. 1035

^c per *fehlt* PL 647

^d divinis - interessentibus *fehlt* PL 647 (Lücke von ca. 3 cm)

^e ergo Berlin 661, Ross. 1035 (Lücke von 3 cm)

68B. RA 10, fol. 414r-414v (beschädigt); **RV 67**, fol. 295r Nr. 9 (Rubrik), fol. 304v-305r; **RV 69**, fol. 499v Nr. 109 (Rubrik), fol. 522v-523r; **VL 1171**, fol. 65v-66r; **VL 2548**, fol. 40ra-40rb; **Druck: FRIEDBERG, Corpus iuris**

canonici 2 Sp. 1264f. = Extravag. Com. 3.2.10; **Regest:** Jean XXII, Lettres communes 2 S. 251 Nr. 8123. Zur weiteren **Überlieferung** vgl. Brown, Extravagantes S. 387-403 Nr. 23.

DE TAXATIONIBUS PERCIPIENDIS PORTIONEM IUXTA CAPELLANIS EXHIBENDIS^a.

RA 10, RV 67, VL 1171, VL 2548.	RV 69.
Dilecto filio Hugoni de Mirabello ¹ capellano nostro canonico Ebredunensi collectori	Dilectis filiis magistris Bertrando de Montevalrano ² archidiacono Sicalonie Bituricensis et Petro Durandi ³ capellano nostro canonico Ebredunensis ecclesiarum collectoribus

fructuum primi anni omnium^b beneficiorum ecclesiasticorum vacantium et vacaturorum usque ad certi temporis spatium deputatorum pro nostris et Camere nostre oneribus facilius supportandis in

Aragonia et certis aliis partibus auctoritate apostolica ordinato, salutem etc. ^c Postulasti	Maguntinensi ⁴ , Coloniensi ⁵ et Treverensi ⁶ civitatibus, diocesibus et provinciarum auctoritate (apostolica ordinatis, salutem etc.). Postulastis
--	---

per apostolice declarationis evidentiam edoceri, quid tibi^d super dubiis infrascriptis^e circa commissam tue^f industrie recollectionem fructuum predictorum^g imminentibus sit agendum. Tue^h itaque consultationi breviter respondentesⁱ scire te^j volumus beneplaciti nostri esse, quod^k super fructibus beneficiorum, que ita^l reperies^m in solutione decime iuxta verumⁿ taxata valorem^o, quod^p illum^q nequaquam excedunt, cum^r obtinentibus beneficia huiusmodi, prout melius et utilius diocesanis locorum, in quibus huiusmodi beneficia fuerint, quorum consilium^s in hac parte requiras^t, et tibi^u videbitur, valeas^v convenire. Nos enim ipsorum diocesanorum et tuam^w conscientias super hiis oneramus, licet autem^x cotidiane distributiones per nos^y fuerint a perceptione fructuum predictorum excluse, hoc tamen volumus de distributionibus ipsis intelligi, que dantur eis, qui horis intersunt, sic quod ille, que solvuntur hiis, qui sunt^z in civitate vel loco presentes^{aa}, quamvis horis non^{bb} intersint eisdem, non sint ab onere dicte recollectionis immunes. Porro declarationem illam factam per nos in deputatione seu reservatione fructuum predictorum, ut videlicet non extendatur ad vicarias seu capellanas ut plurimum a^{cc} decedentibus institutas ad missas pro ipsis de-

¹ Hugo de Mirabello.

² Bernardus de Montevalrano.

³ Petrus Durandi.

⁴ Mainz, Rheinland-Pfalz, Deutschland.

⁵ Köln, Nordrhein-Westfalen, Deutschland.

⁶ Trier, Rheinland-Pfalz, Deutschland.

cedentibus^{dd} celebrandas certis constitutis redditibus presbitero inibi celebranti, locum habere volumus in altaribus dotatis^{ee} certis feudis, usaticis seu censibus, ut capellanus inibi celebrare debeat pro dotantium^{ff} animabus certis vicibus singulis septimanis et in ecclesia cathedrali horis interesse divinis, dummodo valor annuus^{gg} ipsorum altarium summam viginti^{hh} librarum Turonensiumⁱⁱ non excedat, alioquin^{jj} includantur in deputatione seu reservatione predicta. Ubi^{kk} vero prebenda^{ll} fuerit in decima pro tanto taxata, quod parum^{mm} posset canonico hebdomadario, cui certum pro illa servitium imminet in ecclesia faciendum, post perceptionem taxationis huiusmodi remanere, volumus, quod de taxatione ipsa pro huiusmodi servitii onere portionem aliquam congruam hebdomadario predictoⁿⁿ dimittas^{oo} pro^{pp} iamdicta Camera nostra residuum percepturus^{qq}. Ceterum prebendas illorum, qui taxationem decime solvere recusantes abesse velle se simulant, ut taxationem ipsam diminuere^{rr} compellaris^{ss}, ne per illorum absentiam ipsius taxationis perceptione^{tt} frauderis^{uu}, quasi nihil de prebenda percipere valeas^{vv}, de qua non percipiunt^{ww} aliquid^{xx}, nisi saltem in loco vel civitate presentes, cum tamen^{yy} ecclesie fabrica^{zz} tales prebendas ex integro percipere dinoscatur, declaramus sub deputatione seu reservatione comprehendi prefata, ut videlicet eas iuxta deputationis nostre modum percipere^{aaa} debeas^{bbb}, canonicorum^{ccc} absentia non obstante. Ridiculum enim^{ddd} esset, ut eadem fabrica potiori quam nos privilegio in talibus uteretur. De illis denique, qui licet^{eee} per multos menses ecclesias^{fff} tenuerint, nihil tamen^{ggg} percepisse^{hhh} se asserunt ex eisdem, cum iuxta consuetudinem patrie predecessores eorum testati fuerint de bonis illarum, propter quod ipsi obtinentes tales ecclesias tibiⁱⁱⁱ satisfacere nequeunt de fructibus antedictis, nihilominus offerentes, quod tamdiu fructus ecclesiarum ipsarum percipias^{jjj}, donec tibi^{kkk} fuerit inde plenarie satisfactum, placet nobis et volumus, ut, si est ita, oblationi^{lll} huiusmodi condescendas^{mmm}. Per hoc tamenⁿⁿⁿ non intendimus consuetudinem approbare predictam^{ooo}.
Datum Avinione,

V idus octobris pontificatus nostri ^{ppp} anno secundo ^{qqq7} .	II nonas maii anno tertio ⁸ .
---	--

⁷ 1317 Oktober 11.

⁸ 1319 Mai 6.

^a De - exhibendis VL 2548; RV 67 Hugoni de Mirabello collectori fructuum primi anni in Aragonia declarantur dubia quedam super collectione dictorum fructuum; RV 69 Magistris Bernardo de Montealrano et Petro Durandi fit declaratio super dubiis petitis per dominum declarari super preceptione fructuum

^b omnium fehlt RV 69

^c Dilecto - etc. fehlt VL 1171, VL 2548; salutem etc. fehlt RV 67

^d tibi RV 69 vobis

^e infrascriptis VL 1171, VL 2548 in scriptis

- f tue RV 69 vestre
 g VL 1171 *folgt* alias prebendarum et beneficiorum; VL 2548 *folgt* alias prebendarum alias beneficiorum; FRIEDBERG *folgt* alias prebendarum aut beneficiorum
 h Tue RV 69 Vestre
 i respondentes VL 1171, VL 2548 respondemus et
 j te RV 69 vos
 k quod *fehlt* FRIEDBERG
 l ita VL 1171, VL 2548 itaque
 m reperies RV 69 reperietis; VL 1171, VL 2548 recipies
 n verum VL 1171 numerum; VL 2548 numerum beneficiorum
 o valorem VL 1171, VL 2548 maiorem
 p quod VL 1171, VL 2548 que
 q illum *fehlt* VL 1171
 r cum VL 1171 tria; VL 2548 tam
 s consilium FRIEDBERG consilia
 t requiras RV 69 requiratis
 u tibi RV 69 vobis; VL 1171, VL 2548 cum
 v valeas RV 69 valeatis; VL 2548 valeat
 w tuam RV 69 vestras
 x autem VL 1171, VL 2548 nec
 y per nos *fehlt* VL 2548
 z qui sunt *fehlt* VL 2548
 aa presentes VL 2548 presente
 bb non *fehlt* VL 2548
 cc a VL 1171 ad te ad; VL 2548 ad te a
 dd decedentibus VL 2548 descendentibus
 ee altaribus dotatis VL 1171 altaris dota; VL 2548 altaris rata
 ff dotantium FRIEDBERG dantium
 gg annuus *fehlt* VL 2548
 hh viginti VL 1171, VL 2548 XX
 ii RV 69 *folgt* parvorum
 jj non excedat alioquin VL 2548 in excedat
 kk Ubi VL 2548 nisi
 ll prebenda VL 1171, VL 2548 *folgt* non
 mm parum VL 1171, VL 2548 pars
 nn predicto *fehlt* VL 1171, VL 2548
 oo dimittas RV 69 dimittatis
 pp pro VL 1171, VL 2548 per
 qq percepturus RV 69 percepturi; VL 1171 recepturus
 rr diminuere VL 1171, VL 2588 dimittere
 ss compellaris RV 69 compellatis; FRIEDBERG compellantur
 tt taxationis perceptione VL 1171 taxatione perceptionis
 uu frauderis RV 69 fraudemini; VL 1171, VL 2548 fraudis
 vv valeas RV 69 valeatis; VL 1171, VL 2548 valeat
 ww percipiunt VL 1171 participant
 xx aliquid VL 1171, VL 2548 alii
 yy cum tamen VL 2548 contumacim
 zz fabrica VL 2548 fabricas
 aaa dinoscat - percipere *fehlt* VL 1171, VL 2548
 bbb debeas RV 69 debeatis; VL 1171, VL 2548 debeat; FRIEDBERG valeas
 ccc canonicorum RV 69 canonici; FRIEDBERG *folgt* ipsorum
 ddd enim *fehlt* RA 10, VL 1171, VL 2548
 eee qui licet VL 1171, VL 2548 quibus
 fff VL 1171, VL 2548, FRIEDBERG *folgt* vel prebendas
 ggg nihil tamen VL 2548 vel tantum
 hhh percepisse VL 2548 precepisse
 iii tibi *fehlt* VL 2548; RV 69 vobis
 jjj percipias RV 69 percipiatis
 kkk tibi RV 69 vobis

lll oblationi VL 1171 ad oblationem; VL 2548 ad absolutionem
 mmm condendas RV 69 condendatis
 nnn tamen VL 1171 autem
 ooo predictam *fehlt* VL 1171, VL 2548
 ppp pontificatus nostri *fehlt* RA 10, RV 67
 qqq secundo VL 1171, VL 2548 II

69.

69A. Berlin 661, fol. 156r; **Ross. 1035**, fol. 13r; **Kassel 59**, fol. 57r; **Druck: Nova Alamanniae 2/2 S. 825 Nr. 1485** (nach Kassel 59, irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben).

PER VESTRAS^a.

Declarat, quod licet collectoribus durante tempore, quo debent recipere fructus dignitatis, etiam visitare, inquirere, suspendere, excommunicare etc.

^a vestras *Berlin 661, Ross. 1035, Kassel 59 nostras*

69B. RA 11, fol. 539r; **RV 69**, fol. 499v Nr. 127 (Rubrik), fol. 526v; **Regest: Jean XXII, Lettres secrètes 1 Sp. 694f. Nr. 794; Jean XXII, Lettres communes 2 S. 444 Nr. 10115.**

IOHANNI OGERII ET COLLEGIS, QUOD COMPELLANT PRELATOS ET PERSONAS ECCLESIASTICAS AD REVELANDUM EIS VALORES FRUCTUUM PER LUGDUNENSEM ET ALIAS PROVINCIAS^a.

Eisdem collectoribus ‹Dilectis filiis Iohanni Ogerii¹ decano Belnense et Faidito Guirandonis² canonico de Capdroto ecclesiarum Aeduensis et Sarlatensis diocesum collectoribus fructuum primi anni omnium beneficiorum ecclesiasticorum tunc vacantium et vacaturorum usque ad certi temporis spatium deputatorum pro nostris et Camere nostre oneribus facilis supportandis in Lugdunensi³, Viennensi⁴, Ebredunensi⁵, Tarantasiensi⁶ et Bisuntinensi⁷ provinciis auctoritate apostolica deputatis›. **Per vestras** a nobis postulastis litteras edoceri, an in dignitatibus curam animarum habentibus, quarum^b rectores seu hii, qui obtinent eas, visitare, procurationes recipere, suspendere, excommunicare, absolvere et de causis cognoscere possint per Lugdunensem, Viennensem, Ebredunensem, Tarantasiensem et Bisuntinensem provincias constitutis, quarum primi anni fructus, redditus et proventus una cum redditibus aliorum beneficiorum ecclesiasticorum tunc ubicumque vacantium et que

¹ Johannes Ogerii.

² Faiditus Guirandonis.

³ Lyon, Rhône-Alpes, Frankreich.

⁴ Vienne, Rhône-Alpes, Frankreich.

⁵ Embrun, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich.

⁶ Tarantaise, Rhône-Alpes, Frankreich.

⁷ Besançon, Franche-Comté, Frankreich.

usque ad triennium vacare contingeret pro ecclesie Romane necessitatibus relevandis sunt auctoritate apostolica deputati, quorum collectionem vobis per nostras litteras duximus committendam, premissa exercere possitis nec non et beneficiorum illorum fructus, redditus et proventus, que patrimonialia fore noscuntur, ac^c prebendarum seu beneficiorum illarum ecclesiarum, in quibus non est certus beneficiorum numerus, cum persone prebendas seu beneficia huiusmodi obtinentes decedunt, ac fructus etiam redditus et proventus prebendarum seu beneficiorum decedentium canonicorum licet absentium percipere fructus, redditus et proventus, nos igitur insinuationi vestre breviter respondentes declaramus auctoritate predicta, quod liceat vobis in predictis dignitatibus premissa omnia preterquam visitationis officium, quod vos nolumus exercere, libere per vos vel per alium seu alios exequi, quem vel quos ad hoc vos vel alter vestrum duxeritis deputandum vel etiam deputandos, ac fructus, redditus et proventus prebendarum et beneficiorum predictorum canonicorum presentium, decedentium et etiam absentium, presertim cum ipsi absentes canonici potuissent, si voluissent, in dictis ecclesiis esse presentes, iuxta formam predictarum exigere et recipere^d litterarum. Nulli ergo etc. nostre declarationis et voluntatis infringere etc. Datum Avinione, III nonas februarii anno tertio⁸.

⁸ 1319 Februar 3; Anrede im davorstehenden Brief.

^a Iohanni - provincias RV 69

^b quarum RA 11, RV 69 quorum

^c ac RA 11, RV 69 ad

^d et recipere fehlt RV 69

70.

70A. Ross. 1035, fol. 13r; **Kassel 59**, fol. 57r; **Druck:** *Nova Alamanniae* 2/2 S. 825 Nr. 1486 (nach Kassel 59, irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben).

SIGNIFICASTIS^a.

Declarat dignitates etc.^b archiepiscopalium^c et episcopalium^d ecclesiarum comprehendi sub reservatione fructuum primi anni beneficiorum vacantium.

^a Significastis *Berlin 661*, *Ross. 1035*, *Kassel 59* Significatis

^b etc. *Berlin 661* etiam

^c etc. archiepiscopalium *Ross. 1035* etiam archiepiscopales

^d et episcopalium *Berlin 661* Lücke

70B. RA 10, fol. 461r; **RV 67**, fol. 296r Nr. 188 (Rubrik), fol. 325v-326r; **Druck:** *Urkunden und Regesten zur Geschichte der Rheinlande* 1 S. 232-234 Nr. 494; **Regest:** *RIEZLER, Vatikanische Akten* S. 67f. Nr. 107; *Jean XXII, Lettres communes* 2 S. 260 Nr. 8211.

MAGISTRIS PETRO DURANDI ET BERNARDO DE MONTEVALVRANO COLLECTORIBUS FRUCTUUM IN MAGUNTINENSI, COLONIENSI AC TREVERENSI PROVINCIIS DECLARATIO PRIORATUUM, PERPOSITURARUM SUPER COLLECTIONE FRUCTUUM PRIMI ANNI.

Iohannes etc., dilectis filiis magistris Petro Durandi¹ canonico Ebredunensi² capellano nostro et Bernardo de Montevalrano³ rectori ecclesie beate Marie de Verdano⁴ Tolosane⁵ diocesis collectoribus fructuum, reddituum et proventuum primi anni beneficiorum ecclesiasticorum tunc vacantium et vacaturorum usque ad certi temporis spatium auctoritate apostolica deputatorum pro ecclesie Romane necessitatibus relevandis in Maguntinensi⁶, Coloniensi⁷ et Treverensi⁸ provinciis per sedem apostolicam deputatis, salutem etc. **Significastis** nobis per litteras vestras, quod nonnulli priores, prepositi et alii prelati regulares sub se habentes collegia vel conventus per Maguntinensem, Coloniensem et Treverensem provincias constituti asserere moliuntur, quod, sicut abbatie regulares a prestatione fructuum, reddituum et proventuum primi anni beneficiorum ecclesiasticorum tunc vacantium et que usque ad certi temporis spatium vacare contingeret deputatorum per litteras nostras pro ecclesie Romane necessitatibus relevandis, quorum collectionem vobis duxerimus^a in eisdem provinciis per nostras sub certa forma litteras committendam, per eiusdem deputationis litteras eximuntur, sic ipsi a prestatione dictorum fructuum, reddituum et proventuum sunt exempti. Et insuper quidam, qui in archiepiscopalibus ecclesiis dignitates, personatus et officia obtinere noscuntur, allegant, quod, cum dicte littere deputationis huiusmodi se ad archiepiscopales et episcopales ecclesias non extendant, ad personatus, dignitates et officia, que in corpore ipsarum ecclesiarum consistunt, extendi non poterant nec debebant. Nos igitur insinuationi vestre breviter respondentes auctoritate declaramus predicta, quod, cum sub abbatiarum appellatione prioratus, prepositure et alia prelature ac simplicia beneficia regularia nequaquam comprehendantur ipsaque obtinentes dignitates, personatus et officia in archiepiscopalibus et episcopalibus ecclesiis allegent minus rationabiliter in hac parte, omnes priores, prepositos et quosvis prelatos regulares, quocumque nomine censeantur, et^b alios, qui quecumque beneficia regularia, necnon et illos, qui personatus, dignitates et officia in predictis archiepiscopalibus et epis-

¹ *Petrus Durandi.*

² *Embrun, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich.*

³ *Bernardus de Montevalrano.*

⁴ *Verdun-sur-Garonne, Midi-Pyrénées, Frankreich.*

⁵ *Toulouse, Midi-Pyrénées, Frankreich.*

⁶ *Mainz, Rheinland-Pfalz, Deutschland*

⁷ *Köln, Nordrhein-Westfalen, Deutschland.*

⁸ *Trier, Rheinland-Pfalz, Deutschland.*

copalibus ecclesiis obtinent, ad solutionem et exhibitionem fructuum, reddituum et proven-
tuum prioratum, prepositurarum et aliarum prelaturarum et beneficiorum regularium, di-
gnitatum quoque, personatum et officiorum huiusmodi iuxta formam dictarum litterarum
omnino teneri et nihilominus, cum illa beneficia, que valorem annum sex marcharum ar-
genti non excedunt, a solutione dictorum fructuum eximantur in litteris supradictis, de illis
beneficiis debere intelligi modo simili declaramus, que dictarum sex marcharum summam
annuatim iuxta verum valorem non excedunt, non obstante quod in predictis litteris conti-
netur, quod iuxta taxationem decime fructus solvi debeant supradicti. Nulli ergo etc. nostre
declarationis etc. Datum Avinione, XV kalendas iulii anno secundo^{c9}.

⁹ 1318 Juni 17.

^a duxerimus RV 67 duximus

^b et RV 67 etiam

^c Avinione - secundo RV 67 ut supra

71.

71A. Berlin 661, Ross. 1035, fol. 13r; Kassel 59, fol. 57v; Druck: Nova Alamanniae 2/2 S. 825 Nr. 1488
(nach Kassel 59, irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben).

EX LICENTIA CARISSIMI^a.

Declarat, quod non sit intentionis sue iuxta^b constitutionem „Execrabilis“¹ dimissa beneficia
et per eandem constitutionem^c reservata dispositioni apostolice patronis laicis^d preiudicium
inferre, quin ad^e talia beneficia sic dimissa vel vacantia possint presentare^f.

¹ = Nr. 65B.

^a Ex - carissimi Ross. 1035, Kassel 59; Berlin 661 Ex litteris carissimi

^b iuxta Berlin 661 extra

^c constitutionem fehlt Berlin 661, Ross. 1035

^d patronis laicis Berlin 661, Ross. 1035 patronus laicus

^e ad fehlt Berlin 661, Ross. 1035

^f presentare Berlin 661, Ross. 1035 conferri

71B. Reg. Aven., fol. \$\$\$ (nicht in RA 41, 42); RV 116, fol. 17vb (Rubrik), fol. 254ra-254rb; Druck: Jean
XXII, Lettres secrètes ... à la France fasc. 9 S. 145 Nr. 4893. Obwohl das Incipit anders lautet, passt diese
littera inhaltlich auf obige Regel.

EPISCOPO TAURINENSI (!) ET EIDEM NUNTIO, UT ECCLESIAS PROPTER EXILITATEM REDDITUUM
DERELICTAS POST CONSTITUTIONEM „EXECRABILIS“ VIRI PLURES COMMITTANT<UR> AD IURA, NE
SALUS ANIMARUM NEGLIGATUR, NON OBSTANTE CONSTITUTIONE^a.

Episcopo Tarviensi¹ et dicto nuntio ‹Raimundo de Chameraco² canonico Massiliensi³ apostolice sedis nuntio›. **Dudum ad audientiam** nostri apostolatus deducto, quod in tua, frater episcope, diocesi Tarviensi quamplures erant, sicut adhuc dinoscuntur existere, parochiales ecclesie adeo in suis redditibus et proventibus tenues et exiles, quod unus rector idoneus de unius, quinimo duarum vel trium ecclesiarum predictarum redditibus et proventibus non potest sustentari congrue nec onera eis incumbentia commode supportare quodque nonnulli rectores ecclesiarum ipsarum, qui dudum duas vel plures earum absque unione canonica obtinebant, post publicationem constitutionis olim per nos super pluralitate beneficiorum edite, que incipit „Execrabilis“⁴, multas de predictis ecclesiis quasi omnino cultu divino dimiserant destitutas, nos cupientes super hiis salubriter providere tibi ecclesias ipsas, que ad collationem tuam spectabant, personis idoneis conferendi per alias nostras certi tenoris litteras concessisse dicimur facultatem. Cum autem certis ex causis procedere ad executionem dictarum litterarum nequiveris, sicut fertur, et quamplures de dictis ecclesiis de patronatu tam clericorum regularium et secularium quam laicorum asserantur existere, adhuc predicte ecclesie divinis officiis, sicut displicenter audivimus, remanent destitute, nos igitur verentes animarum pericula et cultum ubique cupientes augmentari divinum discretioni vestre per apostolica scripta committimus et mandamus, quatinus ecclesias dimissas huiusmodi rectoribus, qui eas tenebant ante dimissionem predictam, vel aliis, de quibus vobis videbitur, unam vel duas uni videlicet sicut expedientius cognoveritis commendare ad vitam eorum dumtaxat per eos regendas et gubernandas salubriter auctoritate nostra curetis, ita quod illi, quibus easdem commendabitis ecclesias, convertere in suarum et ecclesiarum ipsarum utilitatem et necessitatem valeant fructus et redditus earundem, proviso tamen quod deinceps cultus in eis agatur divinus et animarum cura nullatenus neglectui relinquatur. Ceterum nostre intentionis existit, quod per commendam huiusmodi tibi, episcope predicte, ac patronis iamdictis clericis et laicis nullum preiudicium in posterum generetur, quo minus, nisi nos aliter ordinaverimus eisdem rectoribus et aliis, quibus predictas ecclesias duxeritis commendandas cedentibus vel decedentibus, tu, predicte episcope, illas, que ad tuam collationem pertinent, conferre canonice valeas et patroni predicti ad eas, que de patronatu suo noscuntur existere, personas presentare possint idoneas et alias ius suum in eis habeant et obtineant sicut prius, quibus

¹ *Tarbes, Hautes-Pyrénées, Frankreich.*

² *Raimundus de Chameraco.*

³ *Marseille, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich.*

⁴ = *Nr. 65B.*

per premissa concedere ius novum non intendimus nec antiquo quomodolibet derogare.
Datum ut supra «III kalendas iunii anno sextodecimo⁵».

⁵ 1332 Mai 29. Anrede und Datum stehen auf fol. 253v.

^a Episcopo - constitutione RV 116

72.

72A. Ross. 1035, fol. 13r; **Kassel 59**, fol. 57v; **Druck:** Nova Alamanniae 2/2 S. 825 Nr. 1491 (nach Kassel 59, irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben); **Regest:** Jean XXII, Lettres communes 1 S. 457 Nr. 4990.

SI GRATANTER^a.

Reservat fructus primi anni beneficiorum vacantium in provincia Upsalensi¹ et declarat reservationem.

¹ Uppsala, Uppsala län, Schweden.

^a Si gratanter Kassel 59; Berlin 661, Ross. 1035 Significantur

72B. RA 2, fol. 25v-59v (für Esztergom verkürzt auf fol. 42r, für Uppsala verkürzt auf fol. 47r); **RV 63**, fol. 323v Nr. 158 (Rubrik), fol. 374r-384v (für Esztergom verkürzt auf fol. 379v, für Uppsala verkürzt auf fol. 380v); **Druck:** THEINER, Vetera monumenta historica Hungariam illustrantia 1 S. 446-448 Nr. 682f. (für Esztergom, ergänzt nach der Vorlage für Trier); **Regest:** Jean XXII, Lettres communes 1 S. 455 Nr. 4934-4937 (es folgen bis Nr. 5071 Briefe für andere Kirchenprovinzen und Diözesen); Jean XXII, Lettres secrètes 1 Sp. 80 Nr. 82-99. Wegen der Vielzahl der Varianten habe ich die Konstitution in Abschnitte geteilt, obwohl sie in den Textzeugen immer in einem Textblock erscheint.

HIC INCIPIUNT LITTERE FRUCTUUM PRIMI ANNI^a.

RA 2 , fol. 25v-26v (= a); RV 63 , fol. 374r-375r (= a), fol. 376v-377v (= d).	RA 2 , fol. 26v-28r (= b); RV 63 , fol. 375r-376r (= b), fol. 376r-376v (= c).
(1) Dilecto filio Rigaudus de Asserio ¹ iuris civilis professori canonico Aurelianensi ² et sacri Palatii auditori ^b .	Venerabilibus fratribus .. archiepiscopis et episcopis ^c et dilectis filiis electis ^d , abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, prepositis, plebanis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelatis et rectoribus, capitulis quoque, collegiis et conventibus Cisterciensis, Cluniacensis, Premonstratensis, sanctorum

¹ Rigaldus de Asserio.

² Orléans, Centre-Val de Loire, Frankreich.

	Augustini et Benedicti, Cartusiensis, Grandimontensis et aliorum ordinum ceterisque personis ecclesiasticis tam regularibus quam secularibus exemptis et non exemptis nec non prioribus, preceptoribus seu magistris et aliis fratribus domorum hospitalis sancti Iohannis Ierosolimitani et sancte Marie Teutonicorum et Calatravensis ^e eorumque loca tenentibus per Anglie et Scotie regna ac Iberniam et Wallie partes seu provincias ^f constitutis ^g .
--	--

^a Hic - anni RV 63 als *Überschrift und als Rubrik* Dilecto filio Rigaudo de Asserio iuris civilis professori canonico Aurelianensi sacri Palatii auditori committitur sibi collectio fructuum primi anni beneficiorum vacantium usque ad triennium in Anglie et Scotie regnis ac Wallie et Iberniam partibus et scribitur prelatibus dictorum regnorum ac partium super eodem

^b Dilecto - auditori RA 2(a) Venerabilibus fratris .. episcopo Silvensi et dilectis filiis magistris Iohanni de Solemio Erfordensis (!) ac Raimundo Iuvenis Petragoricensis ecclesiarum canonicis salutem etc.; RV 63(d) Venerabilibus fratribus .. archiepiscopo Treverensi eiusque suffraganeis et dilectis filiis magistris Petro Durandi capellano nostro canonico Ebredunensi et Bernardo de Monte Valrano rectori beate Marie de Verdano Tolosane diocesis ecclesiarum

^c Venerabilibus - episcopis RA 2(b) Venerabili fratri nostro .. episcopo Egitanensi

^d electis *fehlt* RA 2(b)

^e archiepiscopis - Calatravensis RV 63(c) archiepiscopo Treverensi eiusque suffraganeis et dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus etc. ut in proxima superiori usque

^f Anglie - provincias RA 2(b) civitatem et diocesim Egitanensem; RV 63(c) civitatem et diocesim ac provinciam Treverensem

^g RA 2(b) *folgt* salutem etc.

(2) Si gratanter

advertitur	advertitis,
------------	-------------

qualiter Romana mater ecclesia, quam divina clementia cunctarum orbis ecclesiarum caput statuit et habere voluit principatum, gerens ad filios materne compassionis affectum, illorum afficiatur angustiis et communicet indefessa pressuris ac in necessitatibus per opportune subventionis remedium laxet manum, modos exquirendo sollicite, quibus eis grata quietis et pacis commoda subministret, non equidem

personis ecclesiasticis	vobis
-------------------------	-------

molestum accedet, quin potius equanimi devotionis affectu placitum

gerent	geretis
--------	---------

et gratum, si ecclesia ipsa per vias et modos decentes et licitos, non onerosos ecclesiis nec divino cultui derogantes, innumera necessitatum suarum onera, que profecto

debent propria reputare,	vestra reputare debetis,
--------------------------	--------------------------

provide relevet, cum ad illa supportanda non possit, utpote in redditibus non abundans per se sufficere nec ad questuarios modos velit recursum habere. Sic igitur

	nosse vos volumus, quod nos
--	-----------------------------

huiusmodi nostris et Camere nostre necessitatibus utique grandibus viis et modis predictis providere volentes, fructus, redditus et proventus primi anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura, etiam^a personatum, dignitatum et officiorum quorumlibet ecclesiarum, monasteriorum, prioratum^b et aliorum locorum ecclesiasticorum tam secularium quam regularium exemptorum et non exemptorum, que in Anglie et Scotie regnis ac Ibernice et Wallie provinciis sive partibus^c

tunc vacabant	vacant ad presens
---------------	-------------------

et que usque ad triennium qualitercumque et ubicumque, etiamsi apud sedem apostolicam vacare contigerit^d, ecclesiis tamen, monasteriis et dignitatibus et beneficiis subscriptis expressim exceptis, percipiendos in modum subdistinctum pro nostris et ipsius ecclesie oneribus facilius tolerandis^e et in^f eius agendorum subsidium de fratrum nostrorum consilio

	auctoritate apostolica deputamus ipsosque per dilectum filium magistrum Rigaudum de Asserio iuris civilis professorem canonicum Aurelianensem sacri Palatii nostri auditorem et subcollectores ^g , quos ipse ad hoc duxerit ordinandos, quem quidem collectorem illorum ^h
--	---

per alias nostras certi tenorisⁱ litteras

duximus deputandos, ipsosque per te, quem ^j ad hoc collectorem fructuum ^k , reddituum et proventuum huiusmodi auctoritate ^l presentium ^m deputamus, nec non per subcollectores, quos tu ad hoc duxeris ordinandos ⁿ	constituimus ^o ,
--	-----------------------------

colligi volumus ac^p prefate ecclesie Camere assignari, non obstantibus quibuscumque statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum, monasteriorum et locorum^q, in quibus huiusmodi beneficia, dignitates, personatus et officia fuerint, iuramento, confirmatione dicte sedis seu quacumque firmitate alia roboratis, aut si fructus, redditus et proventus

huiusmodi primi anni ex privilegio sedis eiusdem vel alias de iure seu quacumque consuetudine vel statuto alicui vel aliquibus debeantur^f aut si sint^s in usus alios convertendi.

^a RA 2(b) etiam zu etiamsi *verschlimmbessert*

^b qualiter - prioratum RV 63(c) etc. ut in eadem superiori usque

^c Anglie - partibus RA 2(a) Silvensi civitate et diocesi; RA 2(b) Egitanensi civitate et diocesi; RV 63(c) civitate et diocesi ac provincia Treverensi; RV 63(d) Treverensi civitate et diocesi ac provincia

^d contigerit RA 2(a), RV 63(d) contingeret

^e et ubicumque - tolerandis RV 63(c) etc. ut in eadem usque

^f in *fehlt* RV 63(a)

^g dilectum - subcollectores RA 2(b) te fratrem episcopum et dilectos filios magistros Iohannem de Solerio Herefordensis et Raimundum Iuvenis Petragoricensis canonicos ecclesiarum seu unum aliquem; RV 63(c) collectores

^h ipse - illorum RA 2(b), RV 63(c) ad hoc

ⁱ certi tenoris *fehlt* RA 2(a), RV 63(d)

^j te quem RV 63(d) vos fratres archiepiscopum et suffraganeos ac vos magistros Petrum et Bernardum et unumquemlibet quos

^k collectorem fructuum RV 63(d) collectores

^l te - auctoritate RA 2(a) vos quos ad hoc collectores tenore

^m huiusmodi auctoritate presentium *fehlt* RV 63(d)

ⁿ nec non per - ordinandos RA 2(a) aut subcollectores, qui per vos seu vestrum aliquem ad huiusmodi collectionis ministerium fuerint constituti; RV 63(d) aut subcollectores, qui per vos et vestrum singulos ad huiusmodi collectionis ministerium fuerint constituti in singulis vestris civitatibus et diocesibus fratres archiepiscopo et suffraganei

^o constituimus RA 2(b) duximus deputandos aut subcollectores, qui per vos vel vestrum aliquem ad huiusmodi collectionis ministerium fuerint constituti; RV 63(c) duxerimus deputandos, aut subcollectores, qui ad huiusmodi collectionis ministerium fuerint constituti per eos in singulis vestris civitatibus et diocesibus fratres archiepiscopo et suffraganei

^p RA 2(a), RV 63(d) *folgt* per vos; RA 2(b) *folgt* per te ac dictos canonicos; RV 63(c) *folgt* per eosdem collectores

^q et locorum *fehlt* RA 2(a)

^r debeantur RV 63(b) debebantur; RA 2(a+b), RV 63(c+d) *folgt* sive si ad fabricam quorumcumque ecclesiarum, monasteriorum seu locorum aut constructionem sive reparationem menium civitatum, castrorum aut villarum quorumlibet per quoscumque concessi fuerint vel etiam deputati seu interim deputari vel concedi (RV 63[d] *folgt* vel deputari) contigerit (RA 2(a), RV 63[d] contingeret)

^s sint RA 2(a), RV 63(d) essent

(3) Volumus autem, quod, si idem beneficium bis in anno vacare contingeret^a, non nisi semel fructus^b illius pro ipsa duplici vacatione

tu vel subcollectores predicti reciperetis ^c ,	collector predictus percipiat ^d
---	--

ut videlicet singulis annis ipsius triennii unica fructuum^e cuiuslibet beneficii sic vacantis

sitis ^f perceptione contenti, quodque	sit perceptione contentus ^g . Volumus autem, quod ^h
--	---

predicti fructus, redditus et proventus iuxta taxationem decime persolvantur et a

te recipiantur ⁱ ,	collectore percipiantur eodem ^j ,
-------------------------------	--

ut^k scilicet summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum in decime solutione taxatur,

exigas atque percipias ^l ,	dictus collector exigat atque percipiat ^m ,
---------------------------------------	--

totali residuo obtinentibus huiusmodi beneficia remansuro, nisi forte

tu	collector ipse ⁿ
----	-----------------------------

residuum huiusmodi pro nobis et Camera nostra percipere et habere

malueris ^o	maluerit ^p
-----------------------	-----------------------

et obtinentibus beneficia supradicta ad supportandum eorum onera et ad sustentationem habendam summam, pro qua ipsa beneficia taxantur in decima, remanere.

^a contingeret RA 2(b), RV 63(c) contingat

^b RV 63(c+d) *folgt* redditus et proventus

^c tu - reciperetis RA 2(a), RV 63(d) perciperetis

^d collector - recipiat RA 2(b) tu predicte episcopo et prefati college tui percipiatis; RV 63(c) dicti collectores percipiant

^e RV 63(c+d) *folgt* reddituum et proventuum

^f sitis RA 2(a), RV 63(d) essetis

^g sit - contentus RA 2(b) sitis - contenti; RV 63(c) sint - contenti

^h Volumus - quod RV 63(c) quodque

ⁱ recipiantur RA 2(b) ac collegiis recipiantur eisdem

^j collectore - eodem RV 63(c) collectoribus recipiantur eisdem

^k persolvantur - ut RA 2(a), RV 63(d) solverentur et reciperentur a vobis

^l exigas - percipias RA 2(a), RV 63(d) exigeretis ac perciperetis; RA 2(b) tu dictique college tui exigatis atque percipiatis

^m dictus - percipiat RV 63(c) dicti collectores exigant atque percipiant

ⁿ collector ipse RV 63(c) collectores predicti

^o tu - malueris RA 2(a), RV 63(d) vos - malletis; RA 2(b) tu episcopo et college predicti - malueritis

^p maluerit RV 63(c) maluerint

(4) Nos enim

percipiendi utrumlibet predictorum scilicet taxationem ipsam vel residuum antedictum te habere volumus optionem, ita tamen quod, quidquid tu elegeris ^a ,	collectorem ipsum ^b percipiendi ^c taxationem ipsam vel residuum antedictum habere volumus optionem sic equidem ^d , quod, quidquid idem collector elegerit ^e ,
--	---

beneficiorum ipsorum onera debeant^f ipsa beneficia obtinentes pro ea parte, quam

tu eis dimiseris ^g ,	collector ipse eis dimiserit ^h
---------------------------------	---

totaliter supportare, nisi forte ipsi obtinentes huiusmodi beneficia fructus, redditus et proventus omnes vellent

tibi dimittere, quo casu tu habebis ⁱ huiusmodi beneficiis quoad curam animarum, si eis immineat ^j , nec non et quoad	dimittere collectori predicto ^k , quo casu ipse collector habebit ^l in huiusmodi beneficiis ^m curam animarum, si eis forte ⁿ immineat,
---	--

divinum officium^o et sacramentorum ecclesiasticorum ministrationem^p facere per personas idoneas deserviri^q nec non ferre cetera onera incumbentia beneficiis antedictis^r.

^a te - tu elegeris RA 2(a), RV 63(d) vos - elegeritis; RA 2(b) te episcopum et collegas predictos - tu et iidem college elegeretis

- ^b collectorem ipsum *RV 63(c)* predictos collectores
^c *RV 63(c)* *folgt* utrumlibet predictorum scilicet
^d sic equidem *RV 63(c)* ita tamen
^e idem - elegerit *RV 63(c)* iidem collectores elegerint
^f debeant *RA 2(a)*, *RV 63(d)* deberent
^g tu - dimiseris *RA 2(a)*, *RV 63(d)* vos - dimitteretis; *RA 2(b)* tu et college prefati - dimiseritis
^h collector - dimiserit *RV 63(c)* prefati collectores eis dimiserint
ⁱ tibi - tu habebis *RA 2(a)*, *RV 63(d)* vobis - haberetis; *RA 2(b)* tibi et collegis antedictis - tu et ipsi college habebitis
^j immineat *RV 63(d)* immineret
^k collectorum predicto *RV 63(c)* collectoribus antedictis
^l ipse - habebit *RV 63(c)* collectores ipsi habebunt
^m in huiusmodi beneficiis *RV 63(c)* huiusmodi beneficii quoad
ⁿ forte *fehlt RV 63(c)*
^o quoad divinum officium *RA 2(a+b)*, *RV 63(c+d)* in divinis officiis
^p ministrationem *RA 2(a+b)*, *RV 63(c+d)* ministracione
^q deserviri *RV 63(b)* expediri
^r nec non ferre - antedictis *RA 2(a+b)*, *RV 63(c+d)* ac cetera incumbentia eis onera supportari

(5) Ceterum volumus et

per dictas nostras litteras duximus declarandum,	auctoritate presentium declaramus,
---	------------------------------------

ut deputatio nostra huiusmodi nullatenus extendatur^a ad archiepiscopales et episcopales ecclesias nec ad abbatias regulares^b nec ad beneficia illa, quorum redditus^c annui valorem sex marcharum argenti non excedunt et que ex permutationis causa vacare continget^d, nec etiam ad vicarias seu capellanias, ut plurimum a decedentibus secundum morem diversarum ecclesiarum a quibuscumque^e institutas ad missas pro ipsis decedentibus celebrandas^f certis institutis^g redditibus presbitero inibi celebranti seu aliis, ut diurnis vel nocturnis canonicis horis intersint, sed nec^h ad cotidianas distributiones quarumcumque ecclesiarum seu anniversaria vel obventiones, que ad certum quid deputate noscuntur.

- ^a extendatur *RA 2(a)*, *RV 63(d)* extenderetur
^b regulares *RA 2(a+b)* vel conventuales prioratus
^c redditus *RV 63(c+d)* fructus, redditus et proventus
^d excedunt - continget *RA 2(a)*, *RV 63(d)* excederent - contingeret
^e a quibuscumque *fehlt RA 2(a+b)*, *RV 63(c+d)*
^f celebrandas *RV 63(b)* celebrandis
^g institutis *RA 2(a+b)*, *RV 63(c+d)* constitutis
^h sed nec *RA 2(a+b)*, *RV 63(c+d)* nec etiam

(6) Verum quia contingit interdum, quod primi anni^a fructus^b beneficiorum huiusmodi debentur defuncto vel fabrice aut prelato seu ecclesie habenti annalia, declaramus^c, ut pre-textu dicte nostre deputationis non preiudicetur^d eisdem, qui primi anni alias fructus^e fuerant percepturi de consuetudine, privilegio vel statuto, quin fructus^f ipsius primi^g sequentis percipiant^h, sicut percipere consueveruntⁱ temporibus retroactisⁱ.

- ^a anni *fehlt* RA 2(a), RV 63(c+d)
^b RA 2(b), RV 63(c+d) *folgt* redditus et proventus
^c RA 2(a), RV 63(d) *folgt* per litteras supradictas
^d *preiudicetur* RA 2(a), RV 63(d) *preiudicaretur*; RA 2(a+b), RV 63(c+d) *folgt* in totum
^e RA 2(b), RV 63(c+d) *folgt* redditus et proventus
^f RA 2(b), RV 63(c+d) *folgt* redditus et proventus
^g RA 2(a+b), RV 63(d) *folgt* anni
^h *percipiant* RA 2(a), RV 63(d) *perciperent*
ⁱ *consueverunt* RV 63(d) *consueverant*
^j RA 2(a+b) *folgt* Porro si primi anni fructus, redditus et proventus hostilitate vel sterilitate facientibus ad valorem solitum non ascenderent (RA 2[b] *ascendant*), non plus pro Camera nostra exigere volumus, quam ipsi fructus, redditus et proventus tempore huiusmodi hostilitatis vel sterilitatis valerent (RA 2[b] *valeant*), licet forsitan annorum precedentium fructus, redditus et proventus plus valere consueverint vel sequentium plus valerent

(7) Volumus quoque, prout est consonum rationi, ad scandala evitanda, quod solutio huiusmodi fructuum, reddituum et proventuum fiat^a in duobus terminis congruis

tuo arbitrio statuendis, cui ^b id ex tunc duximus committendum tuam super hoc conscientiam ^c onerando, sic equidem quod, ubi tu taxationem decimalem fructuum, reddituum et proventuum huiusmodi primi anni pro Camera nostra habere malueris ^d ,	collectoris ipsius arbitrio statuendis, cui ^e ex nunc id duximus committendum eius conscientiam ^f onerando, sic equidem quod, ubi collector ipse taxationem decimalem fructuum, reddituum et proventuum huiusmodi primi anni pro Camera nostra habere maluerit ^g ,
--	---

obtinentes ipsa beneficia dictorum fructuum^h residuum habituri de eisdem fructibus, redditibus et proventibus, quos eo casu iidem obtinentes in totum colligentⁱ, eandem taxationem^j solvant^k in ipsis duobus terminis, ut premititur, statuendis

et sufficientem cautionem de solutione huiusmodi tibi prestant.	collectoris predicto ^l et sufficientem cautionem de solutione huiusmodi ei ^m prestant.
---	--

- ^a fiat RA 2(a), RV 63(d) fieret
^b tuo - cui RA 2(a), RV 63(d) vestro - quibus
^c tuam - conscientiam RA 2(a), RV 63(d) vestras - conscientias
^d tu - malueris RA 2(a), RV 63(d) vos - malletis
^e collectoris ipsius - cui RA 2(b) tuo episcopo et collegiarum predictorum - quibus; RV 63(c) quibus - collectorum ipsorum
^f eius conscientiam RA 2(b) tuo prefate episcopo et dictorum collegiarum super hoc conscientias; RV 63(c) eorum super hoc conscientias
^g collector ipse - maluerit RA 2(b) tu episcopo et college prefati - malueritis; RV 63(c) collectores prefati - maluerint
^h RA 2(a+b), RV 63(c+d) *folgt* reddituum et proventuum
ⁱ colligent RA 2(a), RV 63(d) colligerent
^j RA 2(b) *folgt* tibi episcopo et collegis prefatis; RV 63(c) *folgt* collectoribus prefatis; RV 63(d) *folgt* vobis
^k solvant RA 2(a) vobis solverent; RV 63(d) solverent

^l collectori predicto *fehlt RA 2(b), RV 63(c)*^m ei *RA 2(b)* vobis; *RV 63(c)* collectoribus memoratis

(8) Ubi vero tu ^a	Ubi vero dictus
collector ^b taxationem predictam obtinentibus fructuum, reddituum et proventuum ipsorum	beneficia ipsa relinquere et habere ^c residuum
elegeris, tunc tu de ipsis fructibus, quos in totum colliges, eo casu solvas ^d	elegerit, tunc ipse collector ^e de ipsis fructibus, redditibus et proventibus, quos in totum colliget, eo casu solvat ^f

obtainentibus dicta beneficia taxationem eandem in duobus terminis similiter statuendis.

^a tibi prestant - tu *RA 2(a), RV 63(d)* vobis prestant - vos^b dictus collector *RA 2(b)* tu episcopo et college predicti; *RV 63(c)* collectores ipsi; collector *fehlt RA 2(a), RV 63(d)*^c et habere *fehlt RV 63(b)*^d elegeris - solvas *RA 2(a); RV 63(d)* eligeretis vos de ipsis fructibus redditibus et proventibus quos in totum colligeretis eo casu solveretis^e elegerit - collector *RA 2(b)* elegeritis tunc tu episcopo et college supradicti; *RV 63(c)* elegerint tunc iidem collectores^f colliget - solvat *RA 2(b)* colligetis eo casu solvetis; *RV 63(c)* colligent eo casu solvant

(9) Sed nec pretextu defectus solutionis^a huiusmodi volumus, ut ad calices, cruces, vasa sacra, libros vel vestes ac bona mobilia divino cultui^b dedicata manus aliquatenus^c extendatur¹,

ac nihilominus venerabiles fratres nostros archiepiscopos et episcopos ^d et dilectos filios electos ^e , abbates, priores, decanos, archidiaconos, prepositos ^f , archipresbiteros et alios ecclesiarum prelatos et ^g rectores, capitula quoque collegia et conventus Cisterciensis, Cluniacensis, Premonstratensis, Scotorum, Augustini et Benedicti, Cartusienensis, Grandimontensis et aliorum ordinum ceterasque personas ecclesiasticas tam regulares quam seculares exemptas et non exemptas ^h nec non priores, preceptores seu magistros et alios fratres domorum hospita-	quocirca universitatem vestram rogamus, monemus et hortamur attentius per apostolica vobis scripta districte precipiendo mandantes ac vobis et vestrum cuilibet in remissionem peccaminum iniungentes, quatenus huiusmodi nostris et ecclesie predictae necessitatibus ut filii multe teneritudinis compatiuntur ab intimis ^y collectorem et subcollectorem eosdem ^z huiusmodi fructus, redditus et proventus primi anni predicti per idem triennium inclusive in forma prescripta colligere et exigere ac recipere absque alicuius difficultatis obstaculo ^{aa} libere permitta-
---	--

¹ *Vgl. Clem. 3.8.2.*

<p>lis sancti Iohannis Ierosolimitani et sancte Marie Theutonicorum et Calatravensis ipsorumⁱ loca tenentes per ipsa Anglie et Scotie regna ac Iberniam et Wallie partes seu provincias constitutos^j rogandos et monendos attentius duximus ac etiam exhortandos eis^k in remissionem peccaminum iniungentes, quatenus^l prelibate ecclesie necessitatibus ut filii multe teneritudinis compatibles ab intimis te^m et subcollectores tuosⁿ ipsos fructus, redditus et proventus per idem triennium inclusive in forma prescripta^o colligere et exigere ac recipere absque alicuius difficultatis obstaculo permittant^p libere et illos, prout in eis fuerit, tibi^q aut subcollectoribus memoratis assignare procurent per te^r sepe dicte ecclesie Camere assignandos. Quocirca de tue circumspectionis industria^s plenam in Domino fiduciam obtinentes, discretioni tue^t per apostolica scripta mandamus, quatenus tu^u prefatos fructus, redditus et proventus per te et subcollectores, quos ad hoc decreveris deputandos^v, diligenter petere, colligere, exigere et recipere nostro et ecclesie predictae nomine studeas, tibi^w nihilominus in virtute obedientie et sub excommunicationis pena districtius iniungentes, ne pecuniam fructuum, reddituum et proventuum eorundem distrahas quomodolibet vel in usus alios convertas, sed illam fideliter eidem Camere assignare procures^x.</p>	<p>tis et illos, prout in vobis fuerit, integre assignetis eisdem.</p>
---	--

^a solutionis RA 2(a+b) solutionum

- ^b cultui *RA 2(a+b)*, *RV 63(b+c+d)* usui
^c aliquatenus *RA 2(a+b)* aliququaliter
^d ac - episcopos *RA 2(a)* te prefatum episcopum; *RV 63(d)* et insuper vos prefatos archiepiscopum et suffraganeos nec non
^e et dilectos - electos *fehlt RA 2(a)*
^f *RA 2(a)*, *RV 63(d)* *folgt* plebanos
^g alios - et *fehlt RA 2(a)*, *RV 63(d)*
^h Cisterciensis - exemptas *RA 2(a)*, *RV 63(d)* ceterasque personas ecclesiasticas
ⁱ et alios fratres - ipsorum *RA 2(a)*, *RV 63(d)* in litteris eisdem expressas ipsorumque
^j ipsa Anglie - constitutos *RA 2(a)*, *RV 63(d)* litteras supradictas
^k eis *RA 2(a)* tibi que nihilominus predicte episcopo et etiam per apostolica scripta districte precipiendo mandantes et; *RV 63(d)* ac vobis et eis per apostolica scripta districte precipiendo mandantes et
^l quatenus *RA 2(a)*, *RV 63(d)* ut huiusmodi nostris et
^m ut filii - te *RA 2(a)* devoto compatientes affectu vos et vestrum quemlibet; *RV 63(d)* devoto compatientes affectu collectores super hoc deputandos a nobis
ⁿ tuos *RA 2(a)* vestros; *RV 63(d)* quos per eos ad id contingeret deputari et ipsorum quemlibet
^o *RV 63(d)* *folgt* petere
^p permittant *RV 63(d)* permetteretis
^q in eis - tibi *RA 2(a)* est in eis vobis et vestrum alicui; *RV 63(d)* esset in vobis et eis dictis collectoribus vel eorum alicui
^r assignare - te *RA 2(a)* tradere et exhibere procureret per vos; *RV 63(d)* tradere et exhibere curaretis per eos
^s de tue - industria *RA 2(a)*, *RV 63(d)* discretioni vestre de qua
^t obtinentes, discretioni tue *RA 2(a)*, *RV 63(d)* obtinemus
^u tu *RA 2(a)* vos et quilibet vestrum; *RV 63(d)* vos archiepiscopo et suffraganei supradicti et singuli vestrum in singulis vestris civitatibus et diocesibus vosque dicti magistri Petre et Bernarde seu vestrum alter in civitatibus et diocesibus ipsis sicut vobis videbitur
^v te et - deputandos *RA 2(a)*, *RV 63(d)* vos et subcollectores predictos vel eorum aliquem
^w studeas tibi *RA 2(a)*, *RV 63(d)* studeatis vobis
^x distrahas - convertas - procures *RA 2(a)*, *RV 63(d)* distrahatis - convertatis - curetis
^y ut filii - intimis *RA 2(b)*, *RV 63(c)* devoto compatientes affectu
^z collectorem - eosdem *RA 2(b)* collectores predictos et subcollectores deputandos ab eis; *RV 63(c)* collectores predictos et subcollectores deputandos ab eis et ipsorum quemlibet
^{aa} *RA 2(b)*, *RV 63(c)* *folgt* nostro et ecclesie predicte nomine

(10) Nos enim tibi ^a petendi, colligendi, exigendi et recipiendi per te ^b et subcollectores eosdem ^c fructus, redditus et proventus premissos vel subcollectores mutandi predictos et alios subrogandi, quotiens tibi ^d expedire videbitur, nostro et ecclesie prefate nomine	Nos enim prefato collector ^e petendi, colligendi, exigendi ^f nostro et ecclesie predicte nomine per se et subcollectores eosdem ^g prefatos fructus, redditus et proventus et mutandi subcollectores ipsos ac eis alios subrogandi, quotiens ei ^h expedire videbitur,
---	--

nec non contradictores quoslibet et rebelles, quicumque et cuiuscumque conditionis, preeminentie, dignitatis, ordinis aut status existant, etiamsi pontificali fulgeant dignitate, auctoritate nostraⁱ appellatione postposita compescendi, non obstantibus

omnibus supradictis aut	
-------------------------	--

quibuscumque privilegiis, statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum^l, in quibus huiusmodi beneficia fuerint, iuramento, confirmatione apostolica^k vel alia quacumque firmitate vallatis seu^l, si

predictis archiepiscopis et episcopis ^m et aliis superius nominatis vel personis aliis quibuscumque aut eorum ordinibus	vobis vel aliquibus ⁿ aliis aut vestris ordinibus
--	--

specialiter vel generaliter communiter vel divisim^o a sede predicta indultum existat, quod excommunicari, suspendi vel interdicti non possint^p per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi ac de propriis ordinum, locorum et personarum^q nominibus mentionem et quibuslibet privilegiis, indulgentiis et litteris^r generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant^s, quibuscumque dignitatibus, ordinibus, personis et locis sub quacumque forma vel conceptione verborum a dicta sede concessis, per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus eorum impediri valeat^t quomodolibet vel differri et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum mentionem in nostris litteris fieri oporteat specialem, plenam et liberam concedimus

tenore presentium potestatem.	per easdem litteras facultatem ^u . Nulli etc. nostre deputationis, voluntatis, declarationis, constitutionis ^v et concessionis ^w infringere.
-------------------------------	---

Datum Avinione, VI idus decembris pontificatus nostri^x anno primo^{y1}.

¹ 1316 Dezember 8.

^a tibi RA 2(a), RV 63(d) vobis et vestrum cuiilibet

^b te RA 2(a), RV 63(d) vos

^c RA 2(a), RV 63(d) folgt et singulos eorum

^d tibi RA 2(a) vobis; RV 63(d) vobis et singulis vestrum

^e prefato collectori RA 2(b) tibi episcopo et collegis antedictis et vestrum cuiilibet; RV 63(c) collectoribus antedictis et cuiilibet eorum in singulis vestris civitatibus et diocesis

^f RA 2(b), RV 63(c) folgt et recipiendi

^g per se - subcollectores eosdem fehlt RA 2(b), RV 63(c)

^h ei RA 2(b) vobis; RV 63(c) eis

ⁱ etiamsi - nostra RA 2(a+b), RV 63(c+d) per censuram ecclesiasticam

^j ecclesiarum fehlt RV 63(b)

^k apostolica RV 63(b) sedis apostolice

^l quibuscumque privilegiis - seu fehlt RA 2(b), RV 63(c); RA 2(a), RV 63(d) seu

^m predictis - episcopis RA 2(a) tibi episcopo memorato; RV 63(d) electis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis

ⁿ aliquibus RA 2(b), RV 63(c) quibusvis

^o communiter vel divisim fehlt RV 63(b)

^p possint RA 2(b), RV 63(c) possitis

^q RA 2(a), RV 63(d) folgt ipsorum; RA 2(b), RV 63(b+c) folgt vestrarum

^r RA 2(a+b), RV 63(c+d) folgt apostolicis

^s quorumcumque tenorum existant fehlt RV 63(b)

-
- ^t valeat RV 63(d) valeret
^u litteras facultatem RA 2(b), RV 63(c) nostras litteras potestatem
^v constitutionis RA 2(b) commissionis
^w constitutionis et concessionis RV 63(c) etc.
^x pontificatus nostri *fehlt* RA 2(a+b), RV 63(c)
^y Avinione - primo RV 63(d) ut supra

73.

Berlin 661, fol. 156v; **Ross. 1035**, fol. 13v; **Kassel 59**, fol. 57v; **Druck: Nova Alamanniae 2/2 S. 825 Nr. 1494** (nach Kassel 59, irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben).

EST PRELATORUM^{a1}.

Mandat episcopis et prelatis currentibus per curiam, ut de curia sub excommunicationis pena^b non recedant sine licentia pape.

¹ **Nicht identifiziert**. Licentiae recedendi werden unter Johannes XXII. regelmäßig gewährt, vgl. etwa Jean XXII, *Lettres communes* 1 Nr. 1299 u.ö., und oben Nr. 52 (142).

^a Est prelatorum *Berlin 661, Ross. 1035, Kassel 59*

^b sub - pena *fehlt Berlin 661, Ross. 1035*

74.

74A. Berlin 661, fol. 156v-157r; **Ross. 1035**, fol. 13v; **Kassel 59**, fol. 57v; **Druck: Nova Alamanniae 2/2 S. 826 Nr. 1496** (nach Kassel 59, irrtümlich Benedikt XII. zugeschrieben).

ET QUOS^a.

Obtinens plura beneficia curata vel dignitates et similia sine dispensatione canonica, quod ultimo acquirit, tenere et aliud sive alia^b dimittere tenetur in manus ordinarii infra duos menses a die notitie huius constitutionis ea vice disponendo de eisdem, quod, si non fecerit, sit alio, in quo sibi ius competit, ipso iure privatus et inhabilis ad quecumque beneficia obtinenda. Qui vero^c deinceps dignitatem, personatum vel beneficium curam^d habens annexam^e receperit simile prius habens, primum dimittere tenetur in manus ordinarii disponendo per eum, ad quem spectat, quod, si non fecerit, sit ipso iure privatus ac inhabilis ad sacros ordines et ad quodcumque aliud beneficium ecclesiasticum obtinendum. Preterea iniungit ordinariis sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie vel subditis^f plures dignitates, personatus, curata beneficia^g obtinentibus, ut dispensationem ostendant et titulos sub pena et de hiis conficiant publicum instrumentum certificandum sedem apostolicam per hoc.

^a Et quos *Berlin 661, Kassel 59, Ross. 1035; Kassel 59 am linken Rand* Vide XI Iohannis XXII supra. Nr. 11 in *Kassel 59 ist Johannes' XXII. Konstitution Exécrabilis*

^b sive alia *fehlt Berlin 661, Ross. 1035*

^c vero *Berlin 661, Ross. 1035 nisi*

^d curam *Berlin 661, Ross. 1035 curatum*

^e annexam *Ross. 1035 annexum*

^f vel subditis *Berlin 661, Ross. 1035 ut subditos*

^g *Berlin 661 folgt etc.*

74B. Reg. Vat. \$\$\$; Reg. Aven. \$\$\$; VL 1171, fol. 62r; VL 2548, fol. 37va-37vb; Druck: FRIEDBERG, Corpus iuris canonici 2 Sp. 1244f. = Extravag. com. 1.7.2. Zur weiteren Überlieferung vgl. BROWN, Extravagantes S. 387-402 Nr. 15.

HABENTES PLURA BENEFICIA TENENTUR OSTENDERE ORDINARIIS DISPENSATIONES, SI QUAS HABEANT^a.

Ad perpetuam rei memoriam. Ut, quos^b virtutis amor a vitio ambitionis exsecrande et avaritiae cecitate non retrahit^c, saltem rigor coerceat discipline, statuimus, ut quicumque plures dignitates vel personatus aut parochiales ecclesias aut dignitatem vel personatum cum alio beneficio curam animarum habente simul sine dispensatione canonica detinens^d illa omnia et singula - illo dumtaxat excepto^e, quod ultimo receperit, quod possit, si tamen in eo ex collatione canonica ius sibi competat, retinere - infra duos menses a tempore^f notitiae huiusmodi nostre constitutionis continue numerandos efficaciter verbo et^g facto absque fraude aliqua in manu ordinarii dimittere teneatur^h, per eum vel per eos, ad quem vel ad quos spectabitⁱ dispositio eorum ea vice libere disponenda, quod, si non fecerit, et^j illo sit ipso iure privatus, in quo ius competebat eidem, et inhabilis ad quecumque beneficia obtinenda^k penitus censeatur. Qui vero deinceps receperit dignitatem vel personatum aut beneficium curam habens animarum annexam^l, si prius simile beneficium obtinebat, primum, ex^m quoⁿ privatus noscitur ipso iure, statim^o absque more dispendio in manu ordinarii omnino similiter dimittere teneatur, per eum vel eos, ad quem seu ad^p quos eius^q collatio seu ordinatio spectaverit, disponendum, quod, nisi fecerit, ex tunc secundo sit ipso iure privatus ac inhabilis ad sacros ordines et ad quodcumque aliud^r beneficium ecclesiasticum^s obtinendum. Ut autem premissorum fructus facilius subsequatur, omnibus et singulis ordinariis in virtute sancte obedientie et sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie, quam eos, si in exequendis subsequentibus negligentes fuerint, incurrere volumus ipso facto, districte precipimus et mandamus, ut sub certa et formidabili pena eorum arbitrio infligenda subditis suis plures dignitates vel personatus aut ecclesias, quibus cura^t imminet animarum, aut dignitatem vel personatum cum alio beneficio, cui cura similis sit^u annexa,

obtinentibus iniungere debeant, quod^v dispensationes, auctoritate quarum huiusmodi ecclesias, personatus vel dignitates obtinent, si quas habent, nec non et titulos ecclesiarum, dignitatum vel personatum eorundem^w infra tempus pro facti qualitate ipsorum ordinario- rum moderandum arbitrio ordinariis ipsis vel hiis, quem vel quos ad hoc duxerint depu- tandos, exhibere procurent, de processibus habendis super hiis, exhibitis, propositis ac productis reddituri^x absque more dispendio per scripta publica conficienda^y super hiis sedem apostolicam certio- rem. Anno III^{z1}.

¹ 1318 September 5 - 1319 September 4.

^a Habentes - habeant VL 2548

^b quos VL 2548 quod

^c retrahit VL 1171 trahit

^d detinens VL 2548 detinet

^e excepto *fehlt* VL 1171

^f tempore FRIEDBERG die

^g et VL 2548 vel

^h teneatur VL 1171 teneantur

ⁱ spectabit VL 2548 spectabat

^j et FRIEDBERG etiam

^k obtinenda *fehlt* VL 2548

^l annexam VL 1171 annexum

^m ex *fehlt* FRIEDBERG

ⁿ FRIEDBERG *folgt* postquam secundi possessionem habuerit, vel per eum, omni dolo et fraude cessantibus, quo minus habeat, steterit

^o statim *fehlt* FRIEDBERG

^p ad *fehlt* VL 1171, FRIEDBERG

^q eius *fehlt* FRIEDBERG

^r aliud *fehlt* FRIEDBERG

^s ecclesiasticum *fehlt* VL 2548

^t cura *fehlt* VL 2548

^u similis sit VL 2548 etiam est

^v quod VL 2548 ut

^w eorundem VL 2548 eorum

^x reddituri VL 1171 redditus

^y conficienda *fehlt* VL 2548

^z Anno III *fehlt* VL 2548, FRIEDBERG

75.

75A. Berlin 661, fol. 161v; **PL 647**, fol. 71r; **Ross. 1035**, fol. 17v; **VL 4990**, fol. 21v; **Kassel 59**, fol. 56v; **München 3063**, fol. 254v; **Regest: Nova Alamanniae 2/2 S. 723 Nr. 1199.**

CUM AD^a SACROSANCTE^b.

Imponit taxam litterarum papalium quoad abbreviaturam^c, grossam^d, registrum^e et similia, imponens penam contrafacientibus.

^a ad *fehlt* Berlin 661

^b Cum - sacrosancte Berlin 661, PL 647, Ross. 1035, VL 4990, Kassel 59, München 3063

^c abbreviaturam PL 647, VL 4990, Kassel 59 abbreviatorum; Berlin 661, Ross. 1035 abbreviatores

^d grossam PL 647, VL 4990 ingross(atorum); Kassel 59 grossat(orum)

^e registrum PL 647, VL 4990 et registris; Kassel 59 registrat(orum)

75B. RA 2, fol. 12r-12v (beschädigt); **RV 63**, fol. 322r Nr. 30 (Rubrik), fol. 341v-342r; **RV 110B**, fol. 2r (Rubrik), fol. 10ra-10va; **VL 1171**, fol. 55r-56r; **VL 2548**, fol. 33ra-33rb; **Paris 4163**, fol. 49r-49v; **Paris 5376**, fol. 202r-204r; **Druck**: FRIEDBERG, *Corpus iuris canonici 2 Sp. 1218-1220 = Extravag. Jo. XXII. 13.un.*; TARRANT, *Extravagantes S. 146-153*; **Regest**: Jean XXII, *Lettres communes 1 S. 461 Nr. 5072*. Zur weiteren **Überlieferung** vgl. BROWN, *Extravagantes S. 387-403 Nr. 1*. Obwohl die Konstitution in den Hss. in einem Textblock geschrieben ist, habe ich sie hier, um die Orientierung zu erleichtern, in Abschnitte gegliedert.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM. DECLARATIO TAXATIONIS LITTERARUM APOSTOLICARUM^a.

(1) Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam^b rei memoriam. Cum ad sacrosancte Romane ecclesie sinum^c velut ad matris ubera referta^d dulcedine ac ad^e Romani pontificis Christi vicarii successorisque Petri clementiam^f tamquam ad patris plenam providentia^g pietatem^h orbis terrarum et, qui habitant in eo, gratiarum spe assidue confluant universi, indignum credimus nostris fore temporibus, ut, quibusⁱ nos et ecclesia ipsa exuberamus in gratiis^j, deficiamus in donis, ne murmurandi^k inde prestetur occasio, unde gratitudine^l necessitas aderat^m collaudandi, neve scripturaⁿ reddat onustum, quod liberalitas fecerat gratiosum.

^a Ad - apostolicarum RV 63; RV 110B Constitutio taxationis litterarum apostolicarum; VL 1171 De taxatione litterarum papalium; VL 2548 De taxationibus litterarum, registri et bullarum

^b perpetuam VL 1171 futuram

^c sinum fehlt Paris 5376

^d referta VL 1171, VL 2548, Paris 4163, Paris 5376, TARRANT refecta

^e ad fehlt RV 110B, Paris 5376

^f clementiam VL 2548 clementia

^g providentia RV 110B providen.; VL 1171 providentiam

^h providentia pietatem Paris 4163 providentiam pietatis; Paris 5376 pietatem providentie

ⁱ quibus RA 2 quibusvis zu quibus verbessert; RV 63, RV 110B quibusvis; Paris 5376 quibuslibet

^j gratiis VL 1171, VL 2548 folgt et negotiis

^k murmurandi fehlt VL 2548

^l gratitudine VL 2548 gratitudinis

^m necessitas aderat Paris 4163 necessitatis adiecit

ⁿ scriptura TARRANT scripture

(2) Qua de re circa litterarum nostrarum scripturas^a, registri quoque^b nostri^c nec non abbreviatorum^d Romane curie notas illam in taxando^e volumus moderationem apponi, qua^f persone^g, quibus gratie huiusmodi conceduntur, se gratias ipsas^h gaudeantⁱ ab^j apostolica sede^k liberaliter consecutas^l ac litterarum ipsarum scriptoribus registri etiam nostri notarumque abbreviatoribus antedictis, qui interdum in eis etiam^m multo labore desudant, de suo labore congrue satisfiatⁿ.

-
- ^a scripturas *fehlt VL 2548*
^b quoque *VL 2548 quod*
^c registri - nostri *VL 1171 regestaque nostra*
^d abbreviatorum *Paris 5376 abbreviatores*
^e in taxando *fehlt RV 110B*
^f qua *Paris 4163 quia*
^g qua persone *fehlt Paris 5376; VL 1171 ut; VL 2548 et in*
^h *VL 1171, VL 2548 folgt habuisse*
ⁱ gaudeant *FRIEDBERG sentiant*
^j ab *VL 1171 sub*
^k ab - sede *fehlt RV 110B*
^l consecutas *VL 1171 constitutos; RV 110B, VL 2548, Paris 4163 consecutos*
^m eis etiam *VL 2548 eo; etiam fehlt RV 110B, VL 1171, Paris 4163, Paris 5376*
ⁿ multo - satisfiat *Paris 5376 multos*

(3) Ad tollendos igitur excessus, difficultates^a, circuitus et anfractus, qui possent ex variis litterarum apostolicarum taxationibus provenire^b, sancimus, ut modus subscriptus in huiusmodi taxationibus observetur^c, videlicet quod littera gratie cum clausulis consuetis super canonicatu et prebenda vel alio beneficio ecclesiastico cum cura vel sine cura^d vacante vel vacaturo, etiamsi dignitas, officium^e vel personatus existat, decem^f Turonensibus grossis^g et non ultra taxetur.

-
- ^a Ad - difficultates *fehlt Paris 5376*
^b provenire *fehlt VL 2548*
^c observetur *VL 2548 apponetur*
^d vel sine cura *fehlt VL 1171*
^e officium *fehlt Paris 5376*
^f decem *VL 1171, VL 2548, Paris 4163, Paris 5376 X*
^g Turonensibus grossis *Paris 5376 Turon(enses) grossio*

(4) Executoria^a vero eiusdem^b duodecim^c Turonensibus grossis^d et non ultra taxetur.

-
- ^a executoria *FRIEDBERG executio*
^b vero eiusdem *Paris 5376 siquidem*
^c duodecim *VL 1171, VL 2548, Paris 4163, Paris 5376 XII*
^d Turonensibus grossis *Paris 5376 Turon(enses) grossos; grossis fehlt Paris 4163, FRIEDBERG*

(5) Et idem in similibus litteris beneficialibus gratiosis^a, puta super prioratu aliquo, administratione et huiusmodi ac executoriis earundem servari debet.

-
- ^a Et idem - gratiosis *fehlt VL 2548*

(6) Si vero eisdem litteris gratie et executoriis^a earundem^b, ut supra, aliqua clausule non communes vel insolite apponantur, circa taxationem clausularum huiusmodi congrue poterit sic distingui, videlicet quod non habeatur consideratio in eisdem maioris vel minoris gratie eius, quod conceditur, nec quod ipsius sint maiores vel pauciores^c fructus^d, redditus et

proventus, ut^e ex hoc plus minusve taxentur^f, sed habeatur in taxando illas^g consideratio ad laborem, ut^h scilicet longior scriptura magis et minus brevior extimetur, hoc tamen circa huiusmodi clausulas apponendas adhibitoⁱ moderamine in taxando, ut^j, si^k scriptura clausule apposite non faciat lineam nec^l ipsa clausula littere taxationem augmentet.

^a executoriis *Paris 5376* executorie

^b Si - earundem *fehlt VL 2548*

^c pauciores *VL 2548, Paris 5376* minores

^d *Paris 5376* *folgt* vel pauciores

^e ut *Paris 5376, FRIEDBERG* et

^f taxentur *VL 1171* exigatur; *FRIEDBERG* taxetur

^g illas *Paris 4163, Paris 5376, FRIEDBERG* illa

^h laborem, ut *fehlt VL 2548*

ⁱ adhibito *Paris 5376* exhibitio; *FRIEDBERG* addito

^j ut *Paris 5376* et

^k ut si *VL 2548* vel

^l nec *FRIEDBERG* ne

(7) Si vero per se vel saltem aliis^a addita clausulis^b faciat lineam, in quarta parte^c Turonensis grossi^d taxetur.

^a aliis *fehlt Paris 5376*

^b clausulis *VL 2548* clausula

^c quarta parte *Paris 4163* carta pro

^d grossi *VL 1171* grossum; *VL 2548* grossis

(8) Et sic^a pro qualibet linea huiusmodi addite clausule in^b taxando quarta pars grossi Turonensis addatur et, si quid superfuerit^c minus linea^d, illud superfluum^e nec taxationem immutet.

^a sic *RA 2, RV 63* si

^b in *VL 2548* et

^c *FRIEDBERG* *folgt* et

^d huiusmodi - linea *fehlt Paris 5376*

^e *VL 2548* *folgt* est

(9) Lineam autem, que centum et quinquaginta^a litteras seu viginti quinque^b continet dictiones^c, intelligi volumus in hoc casu.

^a centum et quinquaginta *Paris 4163* CL; quinquaginta *VL 2548* L

^b viginti quinque *Paris 4163* XXV

^c dictiones *fehlt VL 2548*

(10) Et ut taxationes^a huiusmodi, dum^b exempla ponuntur^c, quodam modo procedant^d in certo^e, illa clausula „Verum ne sub eo pretextu“ etc.^f, que quattuor^g continet lineas, uno^h Turonensi grosso taxetur.

^a taxationes VL 2548 taxationis; *FRIEDBERG* taxatio
^b dum *fehlt* VL 2548
^c ponuntur VL 2548 ponantur et
^d procedant VL 2548 procedat
^e in certo *FRIEDBERG* inserta
^f etc. VL 2548 et clausula
^g quattuor VL 1171, *Paris* 5376 IIII
^h uno *Paris* 4163 I

(11) Illa etiam clausula^a „Prebendam vero ac dignitatem^b“ etc.^c, que^d cum acceptatione reservat, que quattuor^e et paulo plus continet lineas^f, uno^g Turonensi grosso taxetur.

^a clausula VL 2548 que
^b Prebendam - dignitatem VL 1171 vero ad dignitatem et prebendam
^c etc. *fehlt* *FRIEDBERG*
^d que *fehlt* VL 2548
^e quattuor VL 1171 IIII
^f lineas *Paris* 4163 litteras
^g uno *Paris* 4163 I

(12) Et in similibus clausulis additis secundum linearum numerum^a idem fiat.

^a numerum VL 1171, VL 2548 continentiam et gratiarum nostrarum tenorem

(13) Eandem taxationem cum moderamine antedicto^a quoad prefatas litteras in registro nostro servari^b volumus, cum fuerint^c registrande.

^a antedicto VL 1171 adiecto
^b servari VL 1171, VL 2548 observari
^c *Paris* 4163 *folgt* etiam

(14) Eandem enim^a taxationem^b quoad prefatarum litterarum notas scilicet gratie cum antedicto moderamine^c abbreviatores observent.

^a enim VL 1171, VL 2548, *Paris* 4163, *Paris* 5376, *FRIEDBERG*, *TARRANT* etiam
^b etiam taxationem *fehlt* VL 2548
^c moderamine *FRIEDBERG* numero

(15) De executoriis vero huiusmodi gratiarum abbreviatores ipsi, etiamsi^a clausule non communes vel insolite apponantur eisdem, duos tantum^b recipiant Turonenses.

^a etiamsi VL 2548 si
^b tantum VL 1171 tamen

(16) Hec licet^a sic in taxatione predictarum litterarum observari velimus^b.

^a licet *Paris 5376* scilicet

^b velimus *VL 1171, Paris 4163, Paris 5376* volumus

(17) In forma tamen pauperum deferri volumus paupertati et^a nostram taxationem in^b illa videlicet octo Turonensium grossorum^c inviolabiliter observari, nam beatum fore virum, qui super pauperem et egenum intelligit, verbis propheticis edocemur.

^a *VL 1171 (durchgestrichen), VL 2548* folgt in

^b in *fehlt* TARRANT

^c Turonensium grossorum *Paris 4163* Turonenses grossos

(18) Circa taxationem autem litterarum, que per Audientiam transeunt, nihil ad presens aliud duximus ordinandum, sed rationabilis^a modus servetur^b in illis, qui solitus est hactenus observari, maxime secundum taxationem litterarum ipsarum, que^c libro provinciali invenitur esse conscripta.

^a rationabilis *VL 1171* rationalis

^b servetur *VL 2548, FRIEDBERG, TARRANT* observetur

^c *RA 2, VL 1171, VL 2548, Paris 5376, FRIEDBERG* folgt in

(19) In quarum taxationibus litterarum ex causis rationabilibus sustinemus, ut Turonensis grossus^a, quamdiu scilicet Romana curia extiterit citra montes, Romanino succedat^b. Ceterum ubicumque^c de Turonensibus grossis^d in taxationibus prelibatis fit mentio, intelligi volumus^e, quamdiu curia fuerit citra montes. Ubi^f vero ultra^g montes, Rome scilicet vel in aliis^h Italie partibus curia ipsa constiterit, in taxationibus antedictis Romaninusⁱ pro Turonensi ponatur^j.

^a ut Turonensis grossus *Paris 4163* in Turonensis argenti

^b Romanino succedat *VL 1171, VL 2548* denariorum Romanorum loco Rome succedat et persolvatur; *Paris 5376* Romanorum loco succedatur

^c Ceterum ubicumque *Paris 5376* externi ubi cum

^d grossis *VL 1171, FRIEDBERG, TARRANT* Turonensi grosso

^e volumus *fehlt Paris 5376*

^f Ubi *RA 2, VL 2548 FRIEDBERG* Si

^g ultra *VL 2548* citra

^h *FRIEDBERG* folgt locis vel

ⁱ *VL 1171* folgt denarius

^j Romaninus - ponatur *VL 2548* Ro(man)i denarii ponantur et solvantur; ponatur *VL 1171* persolvatur

(20) Ad hec^a predicte nostre adicimus sanctioni, ut, si forsan, quod quandoque contingit, eveniat^b, videlicet^c quod non culpa, negligentia vel defectu scriptoris vel ex^d ignorantie^e cecitate aut torpore^f desidi^g vel ex occupatione, distractione^h aut alia quavis occasione abbreviatoris, qui notam, ex qua littera grossaⁱ procedit, inepte formaverat, eadem grossa

littera^j gratis^k fuerit rescribenda, hoc ipsi scriptori vel illi, cuius littera huiusmodi fuerit rescribenda, non noceat, sed abbreviatori debeat imputari in tantum^l, ut eidem scriptori abbreviator ipse satisfaciatur integre iuxta taxationem eiusdem grosse littere rescribende.

^a Ad hec *Paris 5376* Adhuc

^b contingit, eveniat *VL 1171* contingat et eveniat

^c videlicet *fehlt RV 110B*

^d ex *fehlt Paris 5376; VL 2548* negligentie vel

^e ignorantie *FRIEDBERG* ignorantia

^f aut torpore *Paris 5376* sed fort(e); torpore *VL 2548* corpore

^g desidie *Paris 5376* desidiam

^h distractione *VL 1171* distractione

ⁱ grossa *fehlt Paris 5376*

^j littera *FRIEDBERG* litteris

^k gratis *fehlt VL 2548*

^l in tantum *Paris 5376* vicium

(21) Ceterum, ut predicta, que a nobis pro utilitate publica^a sunt instituta salubriter, eo^b diligentiores sui observatores inveniant, quo transgressores^c ipsorum maiori noverint^d pena percelli, statuimus, ut prefati omnes et singuli tam litterarum nostrarum quam^e registri nostri scriptores quam abbreviatores notarum ipsarum^f, quibus etiam abbreviatoribus specialiter ultra^g infrascriptas penas, quatenus predictas^h taxationes observent, sub excommunicationis pena mandamus, qui contra premissa fecerintⁱ, plus^j scilicet prefatas nostras beneficiales litteras^k, notas ipsarum vel earundem in^l dicto registro scripturas taxando, exigendo vel recipiendo pro ipsis quam superius sit taxatum, usque ad semestre tempus officio, in^m quo sicⁿ deliquerint, sint eo ipso suspensi. Et si secundo deliquerint in eodem, ipso facto in^o eodem officio, quod, quantum in ipsis fuerat, maculare conati^p sunt, perpetuo se privatos^q agnoscant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre voluntatis, statuti, adiectionis^r et mandati^s infringere vel ei ausu temerario contraire^t. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Avinione, IIII idus decembris pontificatus nostri^u anno primo^{v1}.

¹ 1316 Dezember 10.

^a publica *Paris 5376* pacifica

^b eo *Paris 4163, Paris 5376* et

^c transgressores *Paris 5376* transgressorum

^d *RV 110B, FRIEDBERG* folgt se

^e *VL 1171* folgt specialiter

^f ipsarum *Paris 5376* nostrarum

^g specialiter ultra *fehlt VL 2548*

^h ultra - predictas *VL 1171* ut suprascriptas

ⁱ fecerint *fehlt VL 2548*

^j plus *Paris 5376* penas

-
- ^k RV 63, VL 1171, VL 2548, FRIEDBERG folgt vel
^l in Paris 5376 de
^m in fehlt VL 2548
ⁿ sic Paris 5376 sit
^o in fehlt VL 1171, VL 2548, Paris 4163, Paris 5376
^p conati Paris 4163 cognati
^q privatos Paris 5376 privatuos
^r adiectionis RV 63, RV 110B ordinationis
^s nostre - mandati fehlt FRIEDBERG
^t voluntatis - contraire VL 1171 etc.
^u pontificatus nostri fehlt RV 63, RV 110B, Paris 4163
^v anno primo fehlt Paris 4163, primo VL 1171 I

76.

Paris 4163, fol. 49v-50v.

- (1) Littera facultatis, quod uni vel pluribus de canonicatu et prebenda in certa ecclesia vel pluribus provideatur, quia assimilatur executorie, taxatur ad XX et XXIII, nisi esset clericorum numerus excessivus, quia tunc littere taxatio iuxta clericorum numerum est augenda.
- (2) Item littera facultatis conferendi unum vel plura beneficia sive canonicatus et prebendas vel simplicem resignationem vel permutationem taxabitur ad XX et ad XXIII.
- (3) Item littera facultatis conferendi canonicatus et prebendas vel alia beneficia in certis civitate vel diocesi, que tanto tempore vacaverunt, quod eorum collatio etc., taxabitur ad XX et ad XXIII.
- (4) Item littera facultatis, quod in cathedrali vel in qualibet collegiata ecclesia et monasterio diocesis vel provincie unum vel plures instituere valeant, tax(atur) ad XXX et ad XL.
- (5) Item, quando datur facultas conferendi aliqua beneficia reservata, tax(atur) ad XX et ad XXIII.
- (6) Item littere de percipiendis fructibus canonicatus et prebende in scolis vel alibi ad tempus vel perpetuo¹ tax(antur) ad XII et ad XIII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 312-314 Nr. 114f. = Jean XXII. Lettres communes 9 S. 62f. Nr. 47104.

^a Layoutendnote

- (7) Item littere, quando conceditur alicui, quod IIII vel plures clerici sui possint percipere fructus prebendarum vel beneficiorum, tax(antur) ad XVIII et ad XX.
- (8) Item littere super visitatione episcopi vel cuiuscumque tax(antur) pro archiepiscopo X<X>II et XXIII.

(9) Item littere, quod^a recipiunt aliquam puellam in monacham et sororem et illis scribitur¹, taxabuntur ‹ad› XIII vel XVI; nunc XX, quando scribitur iudicibus, quod faciant recipi dictam puellam.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 316 Nr. 118.

^a quod Paris 4163 que

(10) Item, quod possit ecclesias et cimiteria reconciliare¹, taxab(itur) ad XII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 319 Nr. 124.

^a Layoutendnote

(11) Item, quod possit clericos sive laicos sue civitatis et diocesis vel alterius a sententia excommunicationis vel super irregularitate ex quacumque causa vel auctoritate lata ‹absolvere›, taxab(itur) ad XX.

(12) Item, quod aliquis possit testari¹, tax(atur) ‹ad› XVI^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 310-312 Nr. 111-113.

^a Layoutendnote

(13) Item super tabellionatu cum iuramento¹, XVI, et sine iuramento, VIII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 329 Nr. 132.

^a Layoutendnote

(14) Item, quod aliquis possit sibi confessorem eligere¹, taxabatur ‹ad› XII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 307 Nr. 106.

^a Layoutendnote

(15) Item cum facultate „Quatenus claves ecclesie“ etc.¹, X^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 309 Nr. 107.

^a Layoutendnote

(16) Item super altari portatili¹ taxabatur ‹ad› XVI^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 309f. Nr. 108.

^a *Layoutendnote*

(17) Item, quod possit celebrare ante diem¹, tax(atur) ad XII^a.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 310 Nr. 109.*

^a *Layoutendnote*

(18) Item littera indulgentie pro ecclesia¹ tax(atur) ad XVI et interdum ‹ad› XVIII et plus^a.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 330-332 Nr. 136f.*

^a *Layoutendnote*

(19) Item super indulgentia pro fabrica vel alicuius operis tax(atur) ad XVI et XX interdum.

(20) Item, quando conceditur licentia construendi capellanium vel plures, tax(atur) ‹ad› XX.

(21) Item, quando conceditur licentia edificandi domum sive locum de novo in aliqua villa vel aliquo loco pro minoribus vel predicatoribus vel alterius ordinis mendicantium, tax(atur) ad XX, nunc XVIII.

(22) Item littera de capellania pape¹ taxabatur ad X^a.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 345 Nr. 162.*

^a *Layoutendnote*

(23) Item littera facultatis audiendi leges ad tempus¹, XIII^a.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 350f. Nr. 169 = Jean XXII., Lettres communes 13 S. 58 Nr. 62102 (1333 November 17).*

^a *Layoutendnote*

(24) Item littera facultatis recipiendi resignationem a duobus vel tribus volentibus simpliciter resignare taxatur pro II ‹ad› X, pro tribus ‹ad› XVI.

(25) Item super ‹dispensatione› de defectu natalium de coniugata et coniugato vel in quocumque casu maiori vel pari tax(atur) ‹ad› XII vel XVI.

(26) Item forma iuramenti pro archiepiscopo vel episcopo aut alio tax(atur) ‹ad› XII.

(27) Item littera concessionis pallii¹ tax(atur) ‹ad› XII^a.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 319-321 Nr. 125-128.*

^a *Layoutendnote*

- (28) Item littera dispensationis matrimonii in quarto gradu tax(atur) ad XVI
- (29) Item in tertio gradu pro subliminibus et una persona tantum, XX; pro pluribus sicut, quando conceditur, quod liberi utriusque sexus alicuius regis vel principis, XXX.
- (30) Item littera dispensationis super matrimonio, quando remittitur ad episcopum¹, tax(atur) ad VIII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 348f. Nr. 167.

^a Layoutendnote

- (31) Item littera, quod electus non teneatur ad tempus munus consecrationis sive recipere ordines¹, tax(atur) ad XX^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 337f. Nr. 148.

^a Layoutendnote

- (32) Item littera, quod nullus in eum excommunicationis sententiam ferre possit¹, tax(atur) ad XII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 330 Nr. 134.

^a Layoutendnote

- (33) Item littera, per quam committitur, quod confirmetur electio facta de abbate vel abbatisa, XXX; et si narretur dispensatio non obstante, quod fuerit ordinem aliquem mendicantium professus, interdum XL vel L secundum gravitatem facti.
- (34) Item littera, quod confessor alicuius nobilis possit dare licentiam loquendi^a aliis religiosi cum eodem confessore comedentibus¹, XII.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 334 Nr. 142, S. 344f. Nr. 161.

^a loquendi *interlinear*

- (35) Item, quod aliquis nobilis possit vesci carnibus secrete temporibus prohibitis ex causa necessitatis¹, XX^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 333f. Nr. 141, S. 343 Nr. 158.

^a Layoutendnote

(36) Item, quod confessor suus cum socio de ordine predicatorum possit vesci carnibus cum dicto nobili, XVIII.

(37) Item littera facultatis contrahendi mutuuum pro episcopo usque ad II^M vel III^M librarum cum voragine usure¹, XXX^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 327 Nr. 131, S. 349f. Nr. 168.

^a Layoutendnote

(38) Item littera, quod prelatus possit recipere munus consecrationis a quocumque archiepiscopo vel episcopo¹, XV^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 316f. Nr. 120.

^a Layoutendnote

(39) Item littera facultatis audiendi missam vel celebrandi in loco interdicto, XII.

(40) Item littera, quod moniales alicuius monasterii de possessionibus et aliis bonis suis non teneantur ad prestationem decime vel visitationis vel in collectarum contributionibus, XX.

(41) Item, littera licentie recedendi^a pro episcopo vel abbate post consecrationem vel benedictionem¹, XII.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 317f. Nr. 121f.

^a recedendi *verbessert aus* concedendi

(42) Item littera reservationis ecclesie cathedralis vel monasterii, XVIII vel XX.

(43) Item, simplicis beneficii, XV.

(44) Item littera, quod prelatus non teneatur limina visitare non obstante iuramento prebito in consecratione¹, XVIII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 332 Nr. 138.

^a Layoutendnote

(45) Item licentia, quod corpus alicuius nobilis possit dividi post obitum et in diversis locis sepeliri¹, XVIII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 344 Nr. 160.

^a Layoutendnote

(46) Item littere super imponendo subsidio moderato¹, X(L); et interdum L et LX^a.

¹ Vgl. *TANGL, KO S. 338f. Nr. 150.*

^a *Layoutendnote*

(47) Item constitutio „Suscepti regiminis¹“, XX^a.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 66B.*

^a *Layoutendnote*

77.

VL 3984, fol. 129r-140v (die Marginalien sind von zweiter Hand); **DRUCK**: TANGL, *Taxwesen* S. 77-102 Nr. 3 § 1-382. Diese Liste wurde bis unter Gregor XI. fortgeführt.

INFRASCRIPTE SUNT TAXATIONES LITTERARUM APOSTOLICARUM FACTE ET ORDINATE PER DOMINUM PETRUM¹ PENESTRINUM EPISCOPUM ET SANCTE ROMANE ECCLESIE CARDINALEM VICECANCELLARIUM DE MANDATO ET TEMPORE DOMINI IOHANNIS PAPE XXII APPROBATE PER CANCELLARIAM DOMINI NOSTRI PAPE ET SERVATE SECUNDUM MOREM ET STILUM ROMANE CURIE^a

¹ *Petrus de Pratis.*

^a *Layoutendnote*

(1) Et primo ordinavit et precepit, quod in similibus, ubi in multo non discordarent, cursus ad istas, que, ut sequitur, sunt taxate. Et primo

De reservationibus

(2) De reservatione ecclesie cathedralis, Turonenses XII^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(189).*

^a *Layoutendnote*

(3) Et idem de quocumque beneficio simplici, Turonenses XII^{a1}.

¹ *Vgl. Johannes XXII. Nr. 52(189).*

^a *Layoutendnote*

De provisionibus

(4) De litteris provisionum episcoporum pro qualibet littera, Turonenses XX^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(214).*

^a *Layoutendnote*

(5) De litteris provisionum abbatum pro qualibet littera, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. 52(212).*

^a *Layoutendnote*

(6) De litteris provisionum patriarcharum et archiepiscoporum pro qualibet littera, Turonenses XXIII^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(215)*.

^a *Layoutendnote*

(7) Si vero fiat mentio de benedictione abbatis vel consecratione episcopi seu archiepiscopi aut patriarche et assignatione pallii, adduntur in taxationibus predictis in qualibet littera ipsarum Turonenses II^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(216)*.

^a *Layoutendnote*

(8) De litteris provisionum cum clausulis consuetis super canonicatu et prebenda tantum vel super beneficio ecclesiastico cum cura vel sine cura simpliciter vel additorie, etiamsi^a dignitas, personatus vel officium existat, vel super dignitate, personatu vel officio in cathedrali vel collegiata tantum vacantibus vel vacaturis vel etiam de canonicatu et prebenda ac dignitate, personatu vel officio et de prestimoniis et etiam de mensata, gratiosa, Turonenses X grossos argenti et non ultra¹.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(130)*.

^a etiamsi VL 3984 et si

(9) Executoria vero eiusdem, Turonenses XII et non ultra^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(131)*.

^a *Layoutendnote*

(10) Et hoc idem in litteris prioratum conventualium ac dignitatum, personatum, officiorum et beneficiorum, ad que persone assumuntur per electiones, inconsuetas clausulas vel narrationes^a in se minime continentibus^b precipimus observari¹.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(132)*.

^a narrationes VL 3984 variationes

^b continentibus VL 3984 continentes

(11) Si vero eisdem litteris gratiosis et executoriis earundem aliquae clausulae^a non communes vel insolite apponantur, puta narratio vacantis beneficii et reservatio specialis vel generalis ante vel post narrationem facte de illo vel narratio resignationis simplicis vel ex causa permutationis de mandato nostro admissio vel clausula acceptationis vel dispensationis super defectu etatis vel natalium vel pluralitatem beneficiorum et alie huiusmodi clausulae insolite - non habita consideratione ad valorem beneficii, de quo fit gratia, sed ad laborem scripture dumtaxat -, pro duabus lineis clausularum insolitarum huiusmodi dimidius Turonensis argenti et non plus supponatur et computetur ultra taxationem predictam¹.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(133)*.

^a clausulae VL 3984 clausula

(12) Et si fuerit translatio, ponatur in qualibet littera unus Turonensis, et si <in> una littera, duos Turonenses.

(13) De omnibus aliis lineis restantibus, si que fuerint, hoc idem mandantes de provisione cuiuscumque beneficii vacantis, si non fiat nisi unica littera, Turonenses XXI.

De mandatis

(14) Mandatur provideri in forma, que incipit „Dignum arbitramur¹“, taxatur ad Turonenses XX, nisi narratio vacationis beneficii vel permutatio in dicta littera exprimat^{a2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 345f. Nr. 163.

² = Johannes XXII. Nr. 52(134).

^a Layoutendnote

(15) Mandatur provideri monacho de prioratu vel beneficio regulari etiam cum translatione, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(135).

^a Layoutendnote

(16) Mandatur interdictum publicari contra quoscumque trium locorum et littera est XX linearum vel circa, Turonenses XX.

(17) Mandatur eximi ab iurisdictione cuiusdem civitatis, castri et ville usque ad VI loca et subici iurisdictioni aliarum personarum et est littera XVIII linearum, Turonenses L.

(18) Et idem in aliis casibus similibus, Turonenses L.

(19) Mandatur, quod episcopus vel abbas inducatur in possessione episcopatus vel monasterii cum clausula „Invocato¹“ vel sine, Turonenses XX^{a2}.

¹ Vgl. BARRACLOUGH, Chancery ordinance S. 240f. Nr. 21 und 23 oder HERDE, Audientia 2 S. 148f. Nr. 30Kr.

² = Johannes XXII. Nr. 52(205).

^a Layoutendnote

(20) Mandatur provideri in forma communi pauperum, Turonenses VIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(221).

^a Layoutendnote

(21) Et pro mutatione collationum dictorum pauperum vel iudicum cum narratione, Turonenses X^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(222)*.

^a *Layoutendnote*

(22) In aliis vero formis superius non expressis volumus observari, quod, si littera sit XXX linearum et non ultra, de singulis duabus lineis recipiatur Turonensis I^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(223)*.

^a *Layoutendnote*

(23) Si vero in predictis superius expressis seu aliis quibuscumque littera numerum XXX linearum excedat, in quantum illum excederet, propter excessum huiusmodi ratione difficultatis, que in scribendo existit, et ob periculum rescriptionis unum etiam Turonensis recipi permittimus pro qualibet linearum^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(224)*.

^a *VL 3984 folgt Turonenses*

(24) Mandatur, quod relaxetur quidam miles, qui fuit captus veniendo ad curiam, Turonenses X.

(25) Mandatur transferri duo episcopi de uno episcopatu ad alium ad invicem et mandatur iuramentum, quod est XVIII linearum vel circa, taxatur <ad> Turonenses XL.

(26) Mandatur collectoribus decime presentibus et futuris, quod non molestant magistrum hospitalis super decimis suorum proventuum et fructuum primi anni prioratum ipsius hospitalis contra formam immunitatis ipsius, et est XV linearum vel circa, Turonenses XVI.

(27) Mandatur et est littera modica quinque linearum vel circa, quod magistri Parisienses compellantur recipere ad lecturam decretalium et decretorum baccalarios et magistros sui ordinis¹, fuit taxata de mandato domini vicecancellarii <ad> Turonenses XII.

(28) Mandatur falsarium ad penitentiam ordinarii evocari et incarcerari, Turonenses XII.

(29) Mandatur absolvi rex cum omnibus familiaribus suis, cum quibus ivit ad Sanctum Sepulcrum sine licentia apostolice sedis, Turonenses C.

¹ *Benoît XII, Lettres communes 2 S. 208 Nr. 7435 (1339 April 30)*.

(30) Mandatur examinari testes super canonisatione et vita unius sancti, Turonenses XX.

(31) Mandatur, quod una persona recipiatur in monasterio vel ecclesia, si pro una persona², Turonenses XIII^a.

² Vgl. TANGEL, KO S. 315f. Nr. 116.

^a Layoutendnote

(32) Et si pro duabus, Turonenses XVI.

(33) Et si pro pluribus, pro qualibet addantur Turonenses II.

De commissionibus

(34) Committitur, quod provideatur de prioratu vel alio beneficio, si tempore date non sit alteri ius quesitum, Turonenses XVI.

(35) Nisi exprimatur modus vacationis, et tunc usque ad „Volentes¹“ computentur C dictiones pro uno grosso Turonensi^a.

¹ Mit Volentes beginnt die Dispositio.

^a Layoutendnote

(36) Committitur, quod munus consecrationis impendatur in partibus, pro episcopo Turonenses XII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(169).

^a Layoutendnote

(37) Commissio receptionis iuramenti episcopi vel abbatis in partibus, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(166).

^a Layoutendnote

(38) Committitur, quod impendatur munus benedictionis etiam in partibus pro abbate, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(170).

^a Layoutendnote

(39) Et si addatur de ordinibus recipiendis, addantur pro quolibet ordine Turonenses II^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(171)*.

^a *Layoutendnote*

(40) Commissio, quod solvantur decime, visitationes et iura archidiacono vel archipresbitero, que incipit „Significavit“ et est X linearum vel circa, taxatur ‹ad› Turonenses X.

(41) Commissio, quod moniales compellantur ad dimittendum unam cameram et recipiendum unam aliam vel locum in recompensationem, et est XV linearum vel circa, taxetur ‹ad› Turonenses XII.

(42) Commissio, quod aliqui compellantur ad certa reddenda, cum clausulis et non obstantibus in conservatoribus poni consuetis, que est XVI linearum vel circa, Turonenses XX.

(43) Commissio super debito inquisitionis heretice pravitate inter heremitas et minores, que transivit per Cancellariam et est XXII linearum vel circa, Turonenses XXIII.

(44) Commissio, quod imponatur taxatio ad decimam beneficio, cui non erat imposita, et est XIII linearum vel circa, taxetur ‹ad› Turonenses XVI.

(45) Commissio reformationis unius monasterii in capite vel membris, Turonenses XX.

(46) Commissio suspensionis interdicti a locis, in quibus intraverat unus nobilis, et absolutionis eiusdem nobilis, uxoris et familie ab excommunicatione propter hoc, quia non fuerat soluta certa pecunia Camere apostolice, de senescallo Aquitanie, que erat viginti linearum, Turonenses C.

(47) Commissio X linearum vel circa, quod informet se quis super quibusdam statuendis redditibus certe persone de bonis ecclesie et rescribatur pape, Turonenses X.

(48) Et in similibus fiat idem, licet in aliis casibus sit mandatum idem fieri, Turonenses X.

(49) Et si plures littere sunt aut persone, addantur ut in aliis ‹Turonenses› II.

(50) Commissio, quod certe persone viventes honeste et nuncupate pro vocabulo utpote in ‹..› compellantur ad dimittendum votum penitentie sue, et est X linearum, Turonenses XX.

(51) Committitur alicui religioso vel alii, quod possit exercere officium inquisitionis heretice pravitate in una provincia, que est X linearum vel circa, Turonenses XVI.

(52) Committitur priori generali beate Marie Carmelitarum, quod quamplures fratres sui ordinis, qui propter vim et metum, quod cadere poterat in constantem, in presentia Bavari¹ celebrant, possit ab excommunicatione, quam propter hoc incurrerunt, absol-

¹ *Ludwig IV. der Bayer, 1314-1347 römisch-deutscher Kaiser, seit 1324 gebannt.*

vere et cum eis super irregularitate dispensare, que est XII linearum vel circa, Turonenses XVI^a.

^a *Layoutendnote*

- (53) Committitur, quod super dispensatione et scandalis factis inter fratres et inquisitores fiat informatio et, si inveniatur ita esse, quod ea declarent fore nulla, ⟨.⟩ .
- (54) Si vero dictos inquisitores commissarius inveniatur culpabiles, faciat iustitiam et eos citet ad curiam, et est XXX linearum, Turonenses XXVIII.
- (55) Committitur administratio monasterii, Turonenses XXVIII.
- (56) Committitur aliqui, quod certo monasterio provideat de persona idonea et munus benedictionis impendat et faciat sibi a vassallis et aliis obedientiam et reverentiam exhiberi cum narratione vacationis et reservationis et commende revocate, et est magna, sicut provisio abbatis fuit ordinata taxari per dominum vicecancellarium, etiam cum receptione iuramenti, Turonenses XXVIII.
- (57) Commissio, ut quidem, qui non possunt solvere sigillum, absolvantur gratis auctoritate apostolica, si non sint solvendi, Turonenses XII.
- (58) Commissio in favorem electi non audentis intrare diocesim propter rebellionem potentis intrusi, super relaxatione sententiarum et amotione interdicti a civitate et diocesi et aliis circumvicinis locis, quia non erat ad requestam absolvendorum, sed ad favorem dicti electi expulsi, fuit mandatum taxari Turonenses C.
- (59) Et idem de similibus.
- (60) Commissio, quod ordines et alia episcopalia ministranda per ordinarium contradicentem et indebite ministrare et quod interdicti excommunicati etiam indebite per eum ministrantur et absolvantur, fuit taxata ad Turonenses XIII.
- (61) Commissio limitationum episcopatus facta de novo, Turonenses XL.
- (62) Commissio, quod se informet et referant de facto litis ardue inter abbatem Vindocinensem¹ et comitem super iurisdictione temporali diutius agitare, Turonenses XII^a.

¹ *Vendôme, Centre-Val de Loire, Frankreich.*

^a *Layoutendnote*

- (63) Commissio in facto iustitie, quod de plano sine strepitu et figura et non obstantibus constitutionibus, Turonenses XIII.

(64) Item super eodem cum clausula „Invocato¹“, Turonenses XVI^{a2}.

¹ Vgl. etwa HERDE, *Audientia* 2 S. 148f. Nr. 30Kr.

² Vgl. *Johannes XXII.* Nr. 52(205).

^a Layoutendnote

(65) Commissio facta archiepiscopo, quod assignet cuidam suffraganeo suo, qui per longum tempus fuit extra diocesim suam, quod, si non fecerit, intimet domino pape, ‹Turonenses› XII.

(66) Committitur resignatio abbatis et provisio sive benedictio, Turonenses XL.

(67) Commissio facta ad supplicationem regis Romanorum¹, quod commissarii se informant de facultatibus et locis aptis et aliis ordinandis pro erigendis quattuor ecclesiis in cathedrales in provincia Pragensi² et referant, Turonenses L^a.

¹ Karl IV., 1346-1378 römischer König, seit 1355 Kaiser.

² Prag, Tschechien, 1344 zu einem Erzbistum erhoben.

^a Layoutendnote

(68) Commissio absolutionis Ludovici ducis Bavarie¹ a penis et sententiis, quas incurrit occasione favoris Ludovici² patris sui de herese et scismate condemnati et processibus factis specialiter contra ipsum ducem et Margaritam comitissam Tirolis³ occasione incestuosi matrimonii per eos contracti et a penis et sententiis, quas incurrit propter occupationem civitatis Tridentine⁴ et multorum castrorum ecclesie Tridentine et aliarum ecclesiarum, et relaxatio interdictorum, quibus eorundem ducis et comitisse terre subiacebant, ac absolutio dicte comitisse, singularum personarum, terrarum ipsorum Ludovici et Margarite cum habilitatione, dispensatione, abolitione^a infamie, restitutione ad honorem cum insertione duorum procuratoriorum, que littera continet VII^{Cb} dictiones vel circa, Turonenses II^{Mc5}.

¹ Ludwig V., seit 1323 Markgraf von Brandenburg, seit 1342 auch Graf von Tirol, 1349-1361 auch Herzog von Oberbayern.

² Ludwig IV. der Bayer, 1314-1347 römisch-deutscher Kaiser.

³ Margarete Maultasch, Gräfin von Tirol, heiratete am 20. Februar 1342 den Markgrafen Ludwig von Brandenburg.

⁴ Trient, Südtirol, Italien; vgl. dazu Innocent VI, *Lettres secrètes* Bd. S. Nr. 1176 (1354 November 5).

⁵ Vgl. dazu THEINER, *Codex diplomaticus* 2 S. 357b-360b (1359 August 30).

^a VL 3984 abolitione über unterstrichen absolutione

^b VII^C VL 3984 VII

^c II^M VL 3984 II und am linken Rand Nota ultima est II^M Turonenses

- (69) Committitur generalis vicariatus ordinis mendicantium, ‹Turonenses› XL.
- (70) Commissio receptionis iuramenti, quod cuilibet Romano pontifici, ubicumque Romana curia fuerit, tenentur prestare personaliter regina Sicilie¹ vel heredes sui, facta archiepiscopo Neapolitano², et est littera multum magna, Turonenses V^{Ca}.

¹ *Johanna I. von Anjou und ihr Gatte Ludwig von Tarent wurden im April 1352 gekrönt, S. FODALE, in: LexMA 5, München 1991, Sp. 524f.*

² *Neapel, Kampanien, Italien; vgl. dazu Grégoire XI, Lettres communes 3 S. 113 Nr. 11777 (1371 Mai 15).*

^a *Layoutendnote*

De confirmationibus

- (71) Confirmatio beneficii „Ex certa scientia“ cum brevi narratione, Turonenses XII.
- (72) Confirmatio vel commissio foundationis monasterii vel ecclesie collegiate aut hospitalis habentis capellam et cimiterium sine aliqua insertione, Turonenses XXVIII.
- (73) Nisi esset narratio plurium articulorum, et tunc adduntur Turonenses II.
- (74) Item pro capella in fundo pro episcopo, si confirmatur vel mandatur confirmari, Turonenses V.
- (75) Confirmatio „Ad futuram rei memoriam“ permutationis facte cum magistro per^a vicecomitem Carammani¹ hospitalis super quibusdam castris et domino pro castro de Violo², cuius confirmationis littera est C linearum vel circa in magna pelle, fuit taxata Turonenses V^C.

¹ *Caraman, Haute-Garonne, Frankreich; vgl. dazu Jean XXII, Lettres secrètes 9 S. 45f. Nr. 4473 und S. 50 Nr. 4499. Vicecomes Caramanni war Arnaud Duèse.*

² *Veuil, Centre-Val de Loire, Frankreich.*

^a per VL 3984 pro

- (76) Confirmatio collationis facte per diocesanum, que non dicebatur tenere, cum remissione fructuum, XVIII linearum, Turonenses XX.
- (77) Confirmatio trium privilegiorum insertorum, que est littera XXX linearum, Turonenses L.
- (78) Et in similibus, in quibus incorporantur instrumenta, ut premittitur, dum tamen sit confirmatio eadem, Turonenses L.
- (79) Confirmatio translationis cuiusdam, que est XIII linearum vel circa, super quadam villa seu parochia, Turonenses C.
- (80) Confirmatio unionis duorum beneficiorum monasterii cum insertione instrumenti unionis, que est LX linearum vel circa, Turonenses LX.

- (81) Confirmatur provisio facta de archiepiscopo vel episcopo seu abbate patiente defectum natalium, etatis vel ordinum, in qua provisione fuerat ommissa dispensatio, taxatur quantum una littera de provisione.
- (82) Confirmatio officii per episcopum collati cum insertione littere episcopi preter litteram, que computatur, Turonenses XX.
- (83) Confirmatio privilegiorum „Ad instar“, Turonenses XX.
- (84) Confirmatio permutationis duorum beneficiorum facte in manibus ordinarii, Turonenses XX.
- (85) Confirmatio thesaurarie Romandiole collate per dominum Urbanum facta per dominum Gregorium¹, Turonenses XX^a.

¹ Vgl. Grégoire XI, *Lettres communes* 2 S. 476 Nr. 10731 (1371 September 28).

^a Layoutendnote

De surrogationibus

- (86) Surrogatur unus collega loco alterius super celebrandis conciliis monachorum et, quod eadem recipiat vadia sicut illo, loco cuius surrogatus est, Turonenses XIII.
- (87) Surrogatur aliquis in iure alicui debito in uno beneficio, Turonenses XVI.

De consecrationibus et benedictionibus

- (88) Littera de consecratione archiepiscopi, Turonenses X.
- (89) Littera de benedictione abbatis, Turonenses X.
- (90) Littera de consecratione archiepiscopi et receptione pallii et licentia recedendi de curia¹, Turonenses XX^a.

¹ Vgl. TANGL, *KO* S. 346f. Nr. 164: 1338 kam es in Rossano zu einer Mehrfachwahl, EUBEL, *Hierarchia* 1 S. 424.

^a Layoutendnote

- (91) De aliquo defectu, Turonenses XII.
- (92) Et si dispensetur ante promotionem, quod non obstante defectu predicto posset quis ad certam ecclesiam promoveri, Turonenses XII.
- (93) Littera testimonialis de consecratione episcopi cum licentia recedendi de curia, Turonenses X.

De formis iuramentorum et dandi pallium

(94) Littera de tradendo pallium sive archiepiscopo vel episcopo aut alteri habenti usum pallii ex privilegiis prima¹, Turonenses X^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 319 Nr. 125 = Jean XXII, *Lettres communes* 9 S. 354 Nr. 50027 und 50029, S. 386 Nr. 50374 (1330 Juni 27); EUBEL, *Hierarchia* 1 S. 299.

^a Layoutendnote

(95) Alia vero littera, que dirigitur prelati¹, Turonenses XII^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 321 Nr. 128; EUBEL, *Hierarchia* 1 S. 506 (1326).

^a Layoutendnote

(96) Forma iuramenti pro archiepiscopo¹, Turonenses VIII.

(97) Forma dandi pallium, Turonenses VI^a.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 321 Nr. 128.

^a VL 3984 am Rand zu (94) und (95) Ampliata est in duplum

(98) Quando pallium traditur in curia et datur habenti licentiam recedendi de curia, Turonenses XII¹.

(99) Quando conceditur episcopo translato de archiepiscopatu ad episcopatum, quod possit uti pallio, Turonenses XVI.

(100) Item, si conceditur archiepiscopo vel episcopo, quod extra diocesim suam vel provinciam utatur pallio, Turonenses X.

De resignationibus et permutationibus

(101) Littera de recipiendo resignationem ex causa permutationis vel simpliciter, Turonenses XII^{a2}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 76(41); vgl. hier auch (90) und (232).

² = Johannes XXII. Nr. 52(207).

^a Layoutendnote

(102) Littera de recipiendo huiusmodi resignationem et simul conferendo beneficia resignata, Turonenses XXIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(208).

^a Layoutendnote

De concessionibus

(103) Conceditur, quod quis non possit amoveri de prioratu, Turonenses XII^{a1}.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 52(191).

^a Layoutendnote

(104) Et quando, Turonenses XVIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(192).

^a Layoutendnote

(105) Conceditur, quod quis possit dicere officium iuxta morem Romane curie vel alias¹, Turonenses X^{a2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 338 Nr. 149.

² = Johannes XXII. Nr. 52(190).

^a Layoutendnote

(106) Conceditur, quod sorores vel fratres alicuius monasterii gaudeant privilegiis alterius monasterii, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(193).

^a Layoutendnote

(107) Conceditur, quod abbas vel abbatissa non teneantur solvere decimas vel collectas aut alias exactiones, Turonenses XII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(217).

^a Layoutendnote

(108) Concessio habendi cimiterium facta personis ecclesie vel monasterii aut hospitalis, Turonenses XX.

- (109) Concessio instituendi capellanum in capellam, Turonenses XII.
- (110) Et si plures fuerint instituendi, ultra primum pro quolibet addantur Turonenses II.
- (111) Si vero sit generalis, pro omnibus volentibus eligere, Turonenses XIX.
- (112) Conceditur ius patronatus seu presentatio perpetui capellani ad capellaniam per eundem constructam, quamdiu vixerit et possit, Turonenses XII.
- (113) Concessio studii generalis, Turonenses L.
- (114) Concessio, quod collatio beneficii non obstante reservatione valeat vel alio impedimento, propter quod redderetur collatio nulla, etiamsi imponatur in dubio, Turonenses XII.
- (115) Nisi esset narratio longa, et tunc addantur Turonenses II.
- (116) Et si similis concessio fieret archiepiscopo, episcopo vel abbati, Turonenses XX.
- (117) Conceditur prelato religioso, quod possit disponere de libris suis, Turonenses X.
- (118) Conceditur prelati, quod possint ministrare non habitis litteris promotionum suarum vel etiam ipsis litteris habitis, sed nondum publicatis, taxatur sicut una littera provisionum suarum, seu quocumque alio modo eorum littere sint taxate, Turonenses XX vel Turonenses XXV.
- (119) Conceditur, quod archiepiscopus possit visitare provinciam et procuraciones recipere in pecunia¹, gratiosa taxatur ‹ad› Turonenses XX^a.

¹ Vgl. *TANGL*, *KO S. 335f. Nr. 144*.

^a *VL 3984 am linken Rand* Nota quia non est diffinitio temporis, quia solebant dari ad triennium ad plus

- (120) Executoria, Turonenses XXII.
- (121) Super eodem pro archidiacono vel archipresbitero, gratiosa, Turonenses X.
- (122) Si vero executoria fuerit, Turonenses XII.
- (123) Conceditur archiepiscopo, quod possit visitare provinciam et non completa visitatione in una diocesi valeat transire ad aliam diocesim et iterum redire ad illam usque ad certum tempus¹, taxatur et non ultra ‹ad› Turonenses XX^a.

¹ Vgl. *TANGL*, *KO S. 354f. Nr. 174 = Jean XXII, Lettres communes 7 S. 325 Nr. 41926 (1328 Juli 14)*; *EUBEL, Hierarchia 1 S. 163*.

^a *Layoutendnote*

- (124) Conceditur canonico residentia primi anni de quattuor annis, ‹Turonenses› X^a.

^a *VL 3984 darüber wie ein Zwischentitel* De non residendo

- (125) Conceditur, quod abbatissa inhabilis assumpta propter defectum etatis habilitetur et confirmetur et gesta per eam approbentur et fructus remittantur eidem, Turonenses XXX.
- (126) Conceditur regi, quod proponens verbum in eius presentia possit concedere certos dies de indulgentia presentibus vere penitentibus et confessis¹, Turonenses XVI^a.

¹ Vgl. TANGI, KO S. 341. Nr. 154 (Johannes XXII.) und S. 356 Nr. 176 (Clemens VI.).

^a Layoutendnote

- (127) Conceditur in feudum villa et quoddam castrum ecclesie, et est littera XVI linearum vel circa, Turonenses XX.
- (128) Conceditur, quod unio facta de quadam ecclesia licet non fuisset expressa secundum taxationem antique decime, Turonenses XX.
- (129) Conceditur, quod canonici ecclesie collegiate possint sibi dimittere superfluum, et est XIII linearum vel circa, Turonenses XXIII.
- (130) Conceditur, quod quis recipiatur ad capituli actus non obstante statuto ecclesie, quod non poterit ad sacros non promotus, vel alia causa, gratiosa taxatur <ad> Turonenses X.
- (131) Executoria vero, Turonenses XII.
- (132) Conceditur, quod cives non possint trahi extra per triennium, Turonenses L.
- (133) Executoria, Turonenses LII.
- (134) Conceditur, quod habitatores Montispessullani¹ non possint extra diocesim trahi usque ad quinquennium², et est XVI linearum vel circa, Turonenses XL^a.

¹ Montpellier, Languedoc-Roussillon, Frankreich.

² Jean XXII (1316-1334), Lettres communes 2 S. 300 Nr. 8624 (1318 Februar 11).

^a Layoutendnote

- (135) Conceditur, quod quis non possit a beneficio amoveri, Turonenses XVIII.
- (136) Conceditur, quod quis possit acceptare dignitatem et interim et post beneficium curatum, quod obtinet, valeat permutare, <est> XVI linearum, Turonenses XVI.
- (137) Conceditur alicui monacho studenti Parisiis, quod non obstantibus statutis et consuetudinibus sui ordinis non habita licentia sui abbatis possit iuramentum prestare in stu-

dio Parisiensi per magistrandos, ne^a magisterium eius retardatur^b, ‹est› XII linearum vel circa, Turonenses XVI.

^a ne VL 3984 et

^b retardatur VL 3984 recordatur

(138) Conceditur abbati et conventui, quod omnes fratres illius monasterii possint recipere tonsuram et omnes ordines a quocumque catholico antistite et ipsi antistiti illas conferendi, Turonenses XV^a.

^a VL 3984 am linken Rand Parva taxa est

(139) Conceditur abbati monasterii et conventibus omnibus dicto monasterio subiectis et eorum membris, quod abbas, qui nunc est, et fratres dictorum monasteriorum presbiteri presentes et posterius possint in suis ecclesiis noviter fundatis audire confessiones fidelium - petita prius et obtenta licentia ab eorum curato - et eis penitentiam iniungere salutarem, Turonenses XX.

(140) Conceditur, quod iidem possint habere campanilia et eis unam capanam dumtaxat quolibet appendere et ea uti, Turonenses XVI.

(141) Si vero esset littera cum inserto tenore unionis, sicut alias fuit facta quedam alia, taxatur ‹ad› Turonenses XLV.

(142) Conceditur orantibus pro rege et regina Francie et eorum liberis et eorum animarum salute XL dies de iniuncta eis penitentia¹, Turonenses XVI^a.

¹ Jean XXII (1316-1334), *Lettres communes* 4 S. 121 Nr. 15712 (1322 Juli 3).

^a Layoutendnote

(143) Conceditur scolasticis Salamantinis¹ presentibus futurisque in studio scholarum et concessio magistratuum², et est XVII linearum, Turonenses XXX^a.

¹ Salamanca, Kastilien-León, Spanien.

² Jean XXII (1316-1334), *Lettres communes* 13 S. 66 Nr. 62206 (1333 Dezember 2).

^a Layoutendnote

(144) Gratia^a facta per dominum Iohannem¹ cuidam, ut recipiatur in quodam monasterio, et littere fuerint perditae et reffecte sub nomine Benedicti², in quibus fuit insertus tenor litterarum Iohannis³, Turonenses XVI.

¹ Johannes XXII.

² Benedikt XII.

³ Vgl. TANGI, KO S. 347f. Nr. 165; = Benedikt XII. Nr. 17.

^a gratia VL 3984 Conceditur ut gratia

(145) Conceditur religioso, qui exivit ordinem paupertatis et intravit ordinem monachorum nigrorum et alborum de licentia prioris provincialis seu custodis et postea vult conscientia ductus ad ordinem paupertatis redire, quod possit, Turonenses XVI.

(146) Conceditur, quod quis possit impune ex certis causis participare cum excommunicatis, hereticis, ‹est› VI linearum vel circa, fuit taxata de mandato domini vicecancellarii ‹ad› Turonenses VIII.

TABELLIONATUS OFFICIUM.

(147) Concessio officii tabellionatus vel quod quis possit creare unum tabellionem dumtaxat¹, Turonenses XVI^{a2}.

¹ Vgl. TANGI, KO S. 329 Nr. 133.

² = Johannes XXII. Nr. 52(179).

^a Layoutendnote

(148) Et si pro duobus, Turonenses XVIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(180).

^a Layoutendnote

(149) Et deinceps addantur pro quolibet Turonenses II.

(150) Conceditur, quod capitulum Burdegalensem¹ possit acquirere II^C libras renduales de decimis occupatis a nobilibus pro anniversariis et capellaniis fundandis², Turonenses XX^a.

¹ Bordeaux, Aquitanien, Frankreich.

² Urbain V, Lettres communes 6 S. 245 Nr. 20005 (1366 Juni 1).

^a Layoutendnote

(151) Conceditur, quod muniatur una galea contra Turcos, Turonenses L.

(152) Conceditur abbatisse et conventui monasterii de Moncellis¹ ordinis sancte Clare Belvacensis² diocesis, ut confessor earum per superiorem suum super hoc deputatus confessionibus earum auditis et a commissis eas absolvat, nisi sint talia etc.³, Turonenses XXX^a.

¹ Abtei St-Jean-Baptiste du Moncel, Picardie, Frankreich.

² Beauvais, Picardie, Frankreich.

³ Clément VI, *Lettres closes ... à la France* 1 Sp. 332f. Nr. 1346 (1344 Dezember 21).

^a Layoutendnote

(153) Conceditur eisdem, quod moniales senio confracte non «teneantur» dicere officium, dum tamen alie due in earum presentia ipsum dicant, Turonenses XX.

(154) Conceditur eisdem, quod possint petere iura monialium suarum, sicut ipse facerent, etsi non essent moniales, Turonenses XX.

(155) Conceditur eisdem ius presentandi in capellis fundatis et fundandis in dicto monasterio, Turonenses LX.

(156) Conceditur eisdem, quod ipse monasterium suum et persone in eo degentes easque obsequentes actu in ipsis inibi Domino servientes et bona sua omnibus privilegiis et libertatibus gaudeant, quibus gaudent alie abbatisse et conventus de Longocampo¹, Turonenses LX^a.

¹ Klarissenkloster Notre-Dame de Longchamps bei Paris, Île-de-France, Frankreich.

^a Layoutendnote

(157) Conceditur eisdem, quod possint ponere duas vel plures ancillas honestas infra clausuram monasterii ad serviendum infirmis, Turonenses XX.

(158) Conceditur eisdem, quod nulla auctoritate possint ad receptionem alicuius monialis compelli ultra certum numerum taxatum et confirmatum, Turonenses XX.

(159) Conceditur eisdem, quod ipse et monasterium suum ad prestationem decimarum de terris, quas propriis sumptibus excoli faciunt, nec non ad contribuendum in procurationibus ordinariorum ac etiam legatorum et nuntiorum sedis apostolice ac collectorum^a et ad exhibendum pedagia et alias exactiones minime teneantur, Turonenses LX¹.

¹ Vgl. Johannes XXII. Nr. 52(217).

^a collectorum VL 3984 collectis

- (160) Conceditur eisdem, quod prior, visitator et corrector earum possit visitare, corrigere et reformare eas et earum monasterium et vocare alias de aliis monasteriis ad suum monasterium et illas sui monasterii remittere ad alia monasteria, Turonenses LX.
- (161) Conceditur eisdem, quod possint recipere in earum monasterio sepulturas quorumcumque eas ibidem eligentium, dummodo non sint excommunicati vel usurarii manifesti, Turonenses XX.
- (162) Conceditur pensio II^M librorum Turonensium per dominum Clementem papam VI in duabus villis in diocesi patriarche Alexandrine^a olim episcopi Parisiensis¹, Turonenses L.

¹ *Guilielmus de Chanac, seit 1332 Bischof von Paris, seit 1342 November 26 Patriarch von Alexandrien, † vor 1351 Januar 3, EUBEL, Hierarchia 1 S. 82 und 391; in der Datenbank Ut per litteras apostolicas findet sich kein entsprechender Eintrag.*

^a patriarche Alexandrine VL 3984 Panthealexan.

- (163) Executoria vero, ‹Turonenses› LII.
- (164) Concessio pro aliquo magistrando in theologia, Turonenses X.
- (165) Et si committatur magisterium in theologia¹, Turonenses XVI^a.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 358 Nr. 179.*

^a *Layoutendnote*

- (166) Concessio, quod abbas possit uti mitra et anulo, si sit perpetua¹, Turonenses L^a.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 348 Nr. 166.*

^a *Layoutendnote*

- (167) Si vero ad vitam, Turonenses XXX.
- (168) Conceditur officium Penitentiarie pro^a instanti anno iubilii^b in Urbe¹, Turonenses XVI.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 353 Nr. 173: Raimund war von 1346 März bis 1348 September Bischof von Orvieto, EUBEL, Hierarchia 1 S. 508.*

^a pro VL 3984 et

^b iubilio VL 3984 iubilio

- (169) Executoria, que dirigitur vicario Urbis, Turonenses XVIII.
- (170) Idem fit, si concedatur officium simpliciter, Turonenses XVIII.

(171) Conceditur episcopo, quod possit dare ad perpetuum censum grangias, silvas et loca herema, Turonenses XX.

(172) Conceditur, quod episcopus Autissiodorensis¹ possit conferre singulis personis idoneis familiaribus suis in singulis ecclesiis cathedrali et collegiatis suarum civitatis et diocesis canonicatus et prebendas et eas donationi sue reservare et inhibere successoribus suis et aliis, ne conferant, Turonenses XXX^a.

¹ Auxerre, Burgund, Frankreich.

^a VL 3984 am linken Rand Parva taxa est

(173) Conceditur „Ad perpetuam rei memoriam“, quod questores fabrice unius ecclesie habeant cursum ante omnes alios questores et quod diocesanus non astringatur ad faciendum contrarium¹, Turonenses XX^a.

¹ Urbain V, *Lettres communes* 7 S. 374 Nr. 22394 (1368 Juni 22).

^a Layoutendnote

(174) Conceditur fratribus de Carmelo, quod possint mutare locum et vendere ac alienare et alium recipere¹, Turonenses XXX^a.

¹ Urbain V, *Lettres communes* 2 S. 153 Nr. 5933 (1362 Dezember 14), 3 S. 420 Nr. 11224 (1363 Dezember 8).

^a Layoutendnote

(175) Conceditur monasterio, quod abbati cedendi assignatur certa et congrua portio, Turonenses XXX.

(176) Conceditur regi, quod possit sollemnizare matrimonium etiam tempore prohibito a iure¹, Turonenses XXVI^a.

¹ Clément VI, *Lettres closes ... à la France* 3 S. 231f. Nr. 5143 (1352 Januar 4).

^a Layoutendnote

(177) Conceditur, quod permutatio facta de duobus beneficiis, de quibus dubitatur, quod essent reservata, ‹teneat, ac si non essent reservata›, Turonenses XXVIII.

(178) Conceditur fratribus heremitis et narratur eorum exemptio, quod exemptione predicta in suo robore permanente non possint conveniri coram quibuscumque iudicibus delegatis vel ordinariis, Turonenses LX.

(179) Conceditur uni collegio scolarium Parisiensium, ut singulis diebus possint celebrare nocte^{a1}, Turonenses XXX.

¹ Vgl. dazu Urbain V, *Lettres communes* 9 S. 26589 (1370 April 9), Grégoire XI, *Lettres communes* Nr. 38580.

^a nocte VL 3984 cum nota

(180) Conceditur prelato vel principi, quod religiosi^a apud eum declinantes possint vesci carnibus exceptis diebus per ecclesiam prohibitis ab esu carni¹, Turonenses XX.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 344f. Nr. 161.

^a quod religiosi VL 3984 vel religioso

(181) Conceditur regi et regine Anglie plena indulgentia, ac si ivissent Romam¹, Turonenses L^a.

¹ Clément VI, *Lettres closes ... à la France* 3 S. 184 Nr. 4962 (1351 Mai 14).

^a VL 3984 am linken Rand Parva est

(182) Et littera militum regis super eadem gratia, Turonenses XXX.

(183) Conceditur episcopo, quod eius officialis, vicarii, familiares et servitores continui non possint ab archiepiscopo, cui subsunt, vel alia ordinatione, quamdiu ipse fuerit episcopus, interdicti, suspendi vel excommunicari nec eorum beneficia sequestrari, Turonenses CXX.

(184) Quedam declaratio super illa, Turonenses CXXX.

(185) Concessio decime triennalis regi Aragonum, ac si fiat executoria¹, Turonenses CX^a.

¹ Clément VI, *Lettres closes ... à la France* 3 S. 280 Nr. 5341, S. 284 Nr. 5377 (je 1352 Juli 1); Innocent VI, *Lettres secrètes* 2 S. 66 Nr. 870 (1354 April 6).

^a Layoutendnote

(186) Indulgetur cuidam collegio, in quo sunt sex canonici, quattuor presbiteri et quattuor clerici, quod ipsi et successores eorum residendo in dicto collegio possint percipere fructus beneficiorum, que obtinent vel obtinebunt in posterum, Turonenses CC.

(187) Executoria vero, Turonenses CCII.

(188) Concessio decime biennalis regi Roberto¹, Turonenses CC^a.

¹ = Robert, 1309-1343 König von Sizilien; Benoît XII, *Lettres communes* 2 S. 196 Nr. 7296f. (1339 März 15).

^a *Layoutendnote*

(189) Conceduntur domino Malateste sex castra et sex ville usque ad septem annos cum dimido sub censu III^CL florenorum¹, Turonenses III^{Ca}.

¹ 1355 verlieh Kardinal Aegidius Albornoz den Malatesta das Vikariat in Rimini, Pesaro, Fossombrone und Fano, A. VASINA, *Malatesta*, in: *LexMA 6*, München 1993, Sp. 164-166.

^a *Layoutendnote*

(190) Conceditur, quod clericus non constitutus in sacris canonicus possit in actibus capitularibus intervenire preterquam in electione ad quinquennium non obstante Clementina¹, Turonenses XV^a.

¹ *Clem. 1.6.2.*

^a *Layoutendnote*

(191) Conceditur, quod corpus alicuius possit in duabus sepulturis humari¹, Turonenses XII^{a2}.

¹ *Vgl. TANGL, KO S. 344 Nr. 160.*

² *Vgl. Johannes XXII. Nr. 76(45).*

^a *Layoutendnote*

(192) Conceditur episcopo, quod possit permutare cum communi sue civitatis possessiones sive alias res pertinentes ad ecclesiam suam usque ad valorem VIII^C librarum solvendarum^a per ipsum commune episcopo, qui erit pro tempore, Turonenses C.

^a solvendarum VL 3984 solvendum

(193) Conceditur episcopo Tullensi¹, quod possit tenere duo beneficia usque ad septennium², Turonenses XX^a.

¹ *Toul, Lothringen, Frankreich.*

² *Urbain V, Lettres communes 5 S. 229 Nr. 17229 (1366 Juli 5).*

^a *Layoutendnote*

(194) Conceditur episcopo, quod possit corrigere capitulum sue ecclesie exemptum a sua iurisdictione, Turonenses XX.

(195) Conceditur archiepiscopo Narbonensi¹, quod possit reservare VI beneficia vacantia et conferre personis idoneis², Turonenses XXVI^a.

¹ Narbonne, Languedoc-Roussillon, Frankreich.

² Grégoire XI, *Lettres communes* 3 S. 28 Nr. 11402 (1371 Februar 12).

^a VL 3984 am linken Rand Parva est

(196) Conceditur alicui quedam vicaria cum capellania usque ad beneplacitum sedis apostolice, Turonenses XXX.

(197) Conceditur nuntio apostolico, quod possit legitimare octo bastardos, Turonenses XVI^a.

^a VL 3984 am linken Rand Dantur de curia

(198) Conceditur, quod possit dispensare cum tribus viris et tribus mulieribus super matrimonio in quarto gradu, Turonenses XVI.

(199) Conceditur, quod possit videre Rome sanctum sudarium Iesu Christi¹, Turonenses X^a.

¹ Urbain V, *Lettres communes* 8 S. 312 Nr. 24432 (1368 Dezember 7); Grégoire XI, *Lettres communes* Nr. 33428 (1374 Januar 10).

^a Layoutendnote

De indulgentiis

(200) Indulgetur, quod confessorem possit eligere simpliciter, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(138).

^a Layoutendnote

(201) Indulgetur, quod possit eligere confessorem, qui eum absolvat in mortis articulo¹, pro una persona taxatur ‹ad Turonenses› XIII^{a2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 307 Nr. 106 = MEYER, *Liber Cancellariae* Nr. 1.

² = Johannes XXII. Nr. 52(139).

^a Layoutendnote

(202) De eodem pro viro et uxore, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(140).

^a *Layoutendnote*

(203) Idem fit, si alie persone exprimantur, videlicet pro qualibet persona addantur Turonenses II.

(204) Si vero sine expressione multe persone comprehendantur per modum universitatis aut collegii, taxetur littera <ad> Turonenses L.

(205) Indulgetur, quod possit habere altare portatile¹, pro una persona, Turonenses X^{a2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 309f. Nr. 108.

² = Johannes XXII. Nr. 52(141).

^a *Layoutendnote*

(206) De eodem pro viro et uxore, etiam Turonenses X.

(207) Indulgetur de celebratione ante diem¹, Turonenses X^{a2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 310 Nr. 109.

² = Johannes XXII. Nr. 52(142).

^a *Layoutendnote*

(208) Indulgetur de sacramentis ecclesiasticis ministrandis pro confessore, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(143).

^a *Layoutendnote*

(209) Et si sit pro abbatissa et conventu per earum confessorem, Turonenses XL.

(210) Indulgetur de audiendis divinis in loco interdicto, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(144).

^a *Layoutendnote*

(211) Indulgetur de reconciliatione cimiteriorum, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(154).

^a *Layoutendnote*

(212) Indulgetur pro porrigentibus et erogantibus simul, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(159).

^a Layoutendnote

(213) De visitantibus per se¹, Turonenses XII^{a2}.

¹ Vgl. TANGI, KO S. 330f. Nr. 136.

² = Johannes XXII. Nr. 52(160).

^a Layoutendnote

(214) De porrigentibus manus adiutrices per se¹, ‹Turonenses X›^{a2}.

¹ Vgl. TANGI, KO S. 331f. Nr. 137.

² = Johannes XXII. Nr. 52(160).

^a Layoutendnote

(215) Indulgetur, quod possit recipere fructus in absentia usque ad certum tempus¹, gratiosa, Turonenses X^{a2}.

¹ Vgl. TANGI, KO S. 313 Nr. 115.

² = Johannes XXII. Nr. 52(161).

^a Layoutendnote

(216) Et executoria eiusdem, Turonenses XII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(162).

^a Layoutendnote

(217) Et si ponatur, quod non teneatur interim ad ordines promoveri, gratiosa taxatur ‹ad› Turonenses XII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(163).

^a Layoutendnote

(218) Executoria vero, ‹Turonenses› XIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(164).

^a Layoutendnote

(219) Et si pro pluribus, pro qualibet persona addantur II Turonenses in taxatione cuiuslibet dictarum litterarum, si persone non excedant numerum viginti^{a1}.

¹ Vgl. *Johannes XXII. Nr. 52(165)*.

^a *Layoutendnote*

(220) Si vero excedunt numerum viginti, non augeatur ultra taxatio, sive esset perpetua concessio vel ad tempus.

(221) Ubi autem facta esset concessio regi aut principi vel prelato sine expressione numeri personarum, gratiosa taxatur ad Turonenses XXX.

(222) Executoria, ‹Turonenses› XXXII.

(223) Si vero concessio fiat pro universitate studii perpetuo vel ad tempus, gratiosa taxatur ‹ad› Turonenses L.

(224) Executoria vero, ‹Turonenses› LII.

(225) Indulgetur, quod confessor possit absolvere a peccatis, nisi essent talia, propter que esset sedes apostolica consulenda¹, Turonenses X^a.

¹ Vgl. *TANGL, KO S. 309 Nr. 107*.

^a *Layoutendnote*

(226) Et si ampliatur ‹et› gratia ad casus dicte sedi reservatos se extendatur, taxatur ‹ad› Turonenses XII.

(227) Et si multiplicentur persone cum expressione vel per modum universitatis aut collegii, taxatur ‹ad› Turonenses L.

(228) Indulgetur abbati, quod, quotienscumque ipsum vel successores suos celebrare divina contigerit, ipse et ipsi possint populo assistenti, quemadmodum per episcopos fieri consuevit, ac etiam in mensa benedictionem elargiri, Turonenses XX.

(229) Indulgetur duabus personis, quod possint visitare Sanctum Sepulcrum, que est X linearum vel circa¹, ‹taxatur ad Turonenses X›^a.

¹ Vgl. *TANGL, KO S. 341 Nr. 153*.

^a *Layoutendnote*

(230) Et si plures fuerint, pro qualibet persona addantur Turonenses II.

(231) Indulgetur, quod possit absolvi a peccatis omnibus et sententiis excommunicationum latis a canone etiam in casibus reservatis, Turonenses XX^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(147).

^a Layoutendnote

De licentiis

(232) Licentia concessa recedendi de curia prelato consecrato vel benedicto, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(145).

^a Layoutendnote

(233) Licentia ingrediendi monasterium cum certis personis, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(146).

^a Layoutendnote

(234) Licentia recipiendi tonsuram vel alios ordines, Turonenses VIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(148).

^a Layoutendnote

(235) Licentia, quod quis non teneatur promoveri usque ad certum tempus ratione beneficii, quod obtinet, ‹Turonenses› X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(149).

^a Layoutendnote

(236) Licentia, quod quis non teneatur promoveri ratione parochialis ecclesie nec in ea residere, Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(150).

^a Layoutendnote

(237) Licentia comedendi carnes concessa religiosis¹, ‹Turonenses› X^{a2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 334 Nr. 142.

² = *Johannes XXII. Nr. 52(151)*.

^a *Layoutendnote*

(238) De eodem pro secularibus tempore prohibito^a, ‹Turonenses X¹›.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(152)*.

^a De - prohibito VL 3984 als Überschrift dargestellt

(239) Licentia audiendi leges usque ad certum tempus¹, Turonenses X^{a2}.

¹ Vgl. *Tangl, KO S. 350f. Nr. 169 = Jean XXII., Lettres communes 13 S. 58 Nr. 62102.*

² = *Johannes XXII. Nr. 52(153)*.

^a *Layoutendnote*

(240) Licentia percipiendi fructus pro studente in theologia in Romana curia¹, Turonenses XII^{a2}.

¹ Vgl. *TANGL, KO S. 312f. Nr. 114 = Jean XXII, Lettres communes Bd. 9 S. 62f. Nr. 47104 (1329 Oktober 26).*

² = *Johannes XXII. Nr. 52(156)*.

^a *Layoutendnote*

(241) Et si fieret executoria, Turonenses XVIII^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(157)*.

^a *Layoutendnote*

(242) Licentia testandi, Turonenses X^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(181)*.

^a VL 3984 am linken Rand Nota, si prelato, et de specificata summa

(243) Licentia simplex fundandi capellam in ecclesia vel extra, Turonenses XII.

(244) Et idem, si datur licentia eam transferendi, Turonenses XII.

(245) Licentia fundandi ecclesiam, monasterium vel hospitale aut capellaniam cum cimiterio et aliis officinis, Turonenses XL^a.

^a VL 3984 am linken Rand Nimis est pro hospitale

(246) Et si fiat littera super hiis cum magna et insolita narratione, Turonenses XLII.

(247) Licentia abbatis, quod possit permutare certos redditus cum rege¹, que est XVI li-
nearum vel circa, Turonenses XXIII.

(248) Licentia ducendi unam navem ad partes ultramarinas², Turonenses C^a.

¹ Vgl. etwa Clément VI, *Lettres secrètes ... à la France* 3 S. 11 Nr. 4212 (1349 Juli 23); Urbain V, *Lettres communes* 6 S. 330 Nr. 20280 (1367 April 9).

² Vgl. TANGL, KO S. 351f. Nr. 170 (Clemens VI.).

^a Layoutendnote

(249) Reducta fuit ad L per dominum Urbanum papam V^a.

^a VL 3984 folgt ad

(250) Et pro galea, L.

(251) Licentia extrahendi de Turchia et ad fidelium partes portandi II^M salmatarum frumen-
ti, Turonenses CC.

(252) Licentia archiepiscopo Tarantasiensi¹ et eius suffraganis ac clero suo contribuendi in
fortaliciis reparandis et fossatis faciendis², Turonenses XL^a.

¹ Tarantaise, Rhône-Alpes, Frankreich.

² Vgl. etwa Urbain V, *Lettres communes* 3 S. 416f. Nr. 11205-11207.

^a Layoutendnote

(253) Licentia, quod clerus Delphinatus¹ et provincie Sabaudie², Folcalquerii³ et Venaisini⁴
etc. possint contribuere ad solvendum expensas gentium armorum deputandorum ad
obviandum societati malorum hominum⁵, Turonenses CXX^a.

¹ Dauphiné, Frankreich.

² Pays de Savoie/Savoyen, Frankreich.

³ Forcalquier, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich.

⁴ Comtat Venaissin, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich.

⁵ Urbain V, *Lettres communes* 3 S. 416f. Nr. 11205-11207 (1363 November 30).

^a Layoutendnote

(254) Licentia, quod prelati et clerici unius civitatis contribuant in talliis iuxta facultates
suas, Turonenses XX.

(255) Licentia portandi arma, Turonenses X.

De facultatibus

(256) Facultas de una vel pluribus personis ponendis in ecclesiis sive monasteriis regularibus, si pro una persona scribatur, ‹Turonenses› XIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(172).

^a Layoutendnote

(257) Et si pro duabus, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(173).

^a Layoutendnote

(258) Et si pro pluribus, deinceps pro qualibet persona addantur Turonenses II^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(174).

^a Layoutendnote

(259) Facultas ponendi in pluribus ecclesiis singulas personas in singulis ad nominationem regis, principis vel alterius, pro prima persona, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(175).

^a Layoutendnote

(260) Pro secunda addantur Turonenses II^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(176).

^a Layoutendnote

(261) Et deinceps pro singulis aliorum tantundem addantur.

(262) Et sic secundum maius et minus huiusmodi littere taxabuntur^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(177).

^a Layoutendnote

(263) Et idem etiam servetur in mandato.

(264) Et quod idem fiat, si mandatur vel detur facultas de pluribus beneficiis conferendis uni vel pluribus personis, ita quod pro quolibet beneficio addantur Turonenses II.

(265) Si vero sine expressione numeri mandetur provideri vel detur facultas providendi in una provincia vel in una diocesi aut in uno regno, si poterit numerus sciri^a, serventur taxationes predicte.

^a sciri VL 3984 fieri

(266) Si vero numerus non poterit sciri dicte diocesi, Turonenses XXX.

(267) De provincia, Turonenses L.

(268) Et de regno et non ultra, Turonenses C.

(269) Facultas per alium visitandi et recipiendi procuraciones in pecunia numerata¹, gratiosa, Turonenses XIII^{a2}.

¹ Vgl. TANGl, KO S. 340f. Nr. 152.

² = Johannes XXII. Nr. 52(182).

^a Layoutendnote

(270) Executoria, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(183).

^a Layoutendnote

(271) Pro archiepiscopo vero, gratiosa, Turonenses XX^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(184).

^a Layoutendnote

(272) Et executoria, Turonenses XXII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(185).

^a Layoutendnote

De conservatoriis

(273) Conservatoria „Frequentes¹“ pro una persona vel collegio, Turonenses XXXVI^{a2}.

¹ Vgl. TANGl, KO S. 324-327 Nr. 130.

² = Johannes XXII. Nr. 52(196).

^a Layoutendnote

(274) Et si pro pluribus, pro qualibet persona addantur Turonenses II^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(197).

^a VL 3984 am linken Rand Solebatur dari ad triennium

(275) Pro episcopo et diocesi sua, Turonenses XL^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(198).

^a Layoutendnote

(276) Pro archiepiscopo et provincia sua, Turonenses L^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(199).

^a Layoutendnote

(277) Conservatoria in forma concilii Viennensis¹, Turonenses XXX^{a2}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 321-324 Nr. 129.

² = Johannes XXII. Nr. 52(200).

^a Layoutendnote

(278) Conservatoria „Ad hoc nos deus¹“ vel „Militanti ecclesie²“, si fuerit perpetua, Turonenses L^{a3}.

¹ Vgl. TANGL, KO S. 324 Nr. 129.

² Vgl. TANGL, KO S. 321-324 Nr. 129.

³ = Johannes XXII. Nr. 52(201).

^a Layoutendnote

(279) Et si conservatoria fuerit pro toto ordine et omnibus membris eius, Turonenses C^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(202).

^a Layoutendnote

(280) „Ad reprimendas“, in qua mandatur, quod contra impediens iurisdictionem ecclesiasticam procedatur¹, Turonenses LX^a.

¹ = BL 2825, fol. 87r-89r: Innocentius VI., Littera an episcopis Petragoricen., Sarlaten. et Condonen. Ad reprimendas insolentias, Avinione (1354 Juni 2): Processus contra offensores, captores etc. clericorum et aliarum personarum ecclesiasticarum.

^a *Layoutendnote*

De unionibus

(281) De unione ecclesiarum facta monasterio, Turonenses XX^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(203)*.

^a *Layoutendnote*

(282) Et si fiat executoria, Turonenses XXII^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(204)*.

^a *Layoutendnote*

De exemptionibus

(283) Exemptio beneficii, quod non possit impetrari, que est XV linearum vel circa, Turonenses XX.

(284) Exemptio a iurisdictione quacumque preterquam ordinarii et est XVI linearum vel circa, Turonenses XVI.

(285) Exemptio monasterii a iurisdictione diocesani et subicitur immediate Romane ecclesie et est X linearum vel circa, Turonenses XXIII.

(286) Exemptio alicuius ab oneribus realibus et personalibus, ***.

(287) Exemptio a solutione census, ***.

(288) Exemptio monasterii, prioratum et membrorum, Turonenses III^C.

(289) Exemptio monasterii sancti Saturnini Tolosanensis¹, et quod abbas possit uti mitra, Turonenses C^a.

¹ *Abtei Saint-Sernin in Toulouse, Midi-Pyrénées, Frankreich.*

^a *Layoutendnote*

(290) Exemptio cuiusdam hospitii quasi dirupti a librata quondam domini Petragoricensis¹ et a quacumque alia „Ad futuram rei memoriam²“, Turonenses XX^a.

¹ *Elias Talayrandus aus dem Haus der Grafen von Périgueux, seit 1331 Kardinal, † 1364 Januar 17, EUBEL, Hierarchia 1 S. 16 Nr. 27.*

² *Urbain V, Lettres communes 3 S. 321f. Nr. 10718 (1364 Januar 22).*

^a *Layoutendnote*

(291) Exemptio cuiusdam Florentini a processibus, penis et sententiis factis et latis contra Florentinos¹, Turonenses XXX^a.

¹ Vgl. dazu Grégoire XI, *Lettres secrètes ... à la France* 3 S. 32 Nr. 3929 (1376 März 31).

^a Layoutendnote

(292) Et si pro duobus, Turonenses XL.

De remissionibus

(293) Remissio sola fructuum indebite perceptorum ex aliquo beneficio, que est XIII li-
nearum, Turonenses XVI.

(294) Remissio alicuius debiti, (...).

(295) Remissio bonorum cuiusdam episcopi mortui captorum per Cameram, Turonenses XVI.

(296) Remissio census debiti per reginam pro uno anno¹, Turonenses XX^a.

¹ Urbain V, *Lettres communes* 6 S. 206f. Nr. 19827 (1367 Juli 15).

^a VL 3984 am linken Rand Parva est

De dispensationibus

(297) Dispensatur super defectu natalium, videlicet <quod> de presbitero geniti ad ordines et beneficia valeant promoveri, simpliciter, Turonenses XII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(178).

^a Layoutendnote

(298) Et si committatur, Turonenses XII.

(299) Et si pro pluribus personis fiat commissio, addantur pro qualibet persona Turonenses II.

(300) Dispensatio, quod patiens defectum natalium possit obtinere canonicatum et prebendam in ecclesia cathedrali, Turonenses XVIII.

(301) Dispensatio super matrimonio ignoranter contracto vel contrahendo in gradu prohibito, Turonenses XII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(186).

^a Layoutendnote

(302) Et si fuerint^a excommunicati ratione matrimonii iam contracti et absolvantur seu committatur eorum absolutio, ‹addantur› Turonenses VIII^{b1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(187)*.

^a fuerint VL 3984 fiunt

^b *Layoutendnote*

(303) Dispensatio super matrimonio contracto scienter, Turonenses XX^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(188)*.

^a *Layoutendnote*

(304) Dispensatio patientis defectu natalium in terris ecclesie, quod possit ad successiones et honores assumi, Turonenses XX^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(210)*.

^a *Layoutendnote*

(305) Dispensatio super irregularitate, quod quis possit ad ordines promoveri vel in susceptis ordinibus ministrare aut super utroque, Turonenses XVI.

(306) Et si addatur, quod possit beneficia obtinere vel retinere, Turonenses XX.

(307) Dispensatur cum aliquo pro simplici absolute ab excommunicatione simplici cum narratione facti, pro una persona, sive absolvatur hic sive committatur extra, Turonenses XVI.

(308) Et si sint absolutio, habilitatio et dispensatio simul in eadem littera, pro una persona, Turonenses XX.

(309) Et si in precedentibus duabus formis multiplicatur numerus usque ad XL vel infra, pro qualibet persona augeatur taxatio de Turonensibus II.

(310) Si vero numerus personarum excedat XL, Turonenses solvantur tantum et non ultra.

(311) Dispensatur super defectu etatis, quod possit obtinere beneficium curatum, si sibi canonicè conferatur, Turonenses XII^a.

^a VL 3984 am linken Rand Nota de quot annis, quia plus in minori etate

(312) *Dispensatio super defectu natalium, in qua narrantur alie dispensationes, si dispensetur, quod possit eligi in episcopum, Turonenses XXX^{a1}.*

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(209)*

^a *Layoutendnote*

(313) *Si vero pro abbate vel abbatissa, Turonenses XXIII^{a1}.*

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(209)*

^a *Layoutendnote*

(314) *Super alio beneficio vel dignitate, Turonenses XVIII.*

(315) *Et si dispensetur super beneficiis se non compatentibus, Turonenses XXIII^a.*

^a *VL 3984 am linken Rand Nota de tempore*

(316) *Dispensatio, quod quis possit tenere dignitates vel <alia> beneficia se non compatentia, etiamsi per electionem, Turonenses XX.*

(317) *Et si addatur, quod possit permutare et resignare, Turonenses XXX.*

(318) *Dispensatio cum quadam abbatissa, que patiendo defectum etatis fuit electa et confirmata et tenuit abbatiam ministrando, ut remaneat et valeat ministrare et remittuntur sibi fructus, <Turonenses> XXX.*

(319) *Dispensatio, quod quis, qui interfuit homicidio, possit obtinere beneficia etiam curata, si sibi canonicè conferantur, recipere et licite retinere, et est X linearum, Turonenses XX.*

(320) *Dispensatio ante promotionem cum aliquo, <quod> non obstante etatis defectu, quem patitur, possit ad certam ecclesiam promoveri, Turonenses <XXX>.*

(321) *Dispensatio facta cum monacho tenente officium in monasterio, ut una cum ipso officio possit prioratum dicti monasterii simul retinere nec non cum aliis beneficiis et prioratibus permutare, Turonenses XX.*

(322) *Dispensatio, quod possit ad plebanatum assumi et quod possit permutare beneficium <et> resignare, Turonenses XXX.*

De abolitionibus et habilitationibus

(323) De habilitationibus illius, qui unam vel plures ecclesias vel dignitates iniuste tenuit, etiam cum remissione fructuum, Turonenses XX^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(211).

^a VL 3984 am linken Rand Nota

(324) De habilitatione illorum, qui de ordine mendicantium transeunt ad ordinem non mendicantium, cum dispensatione, quod vocem et locum in capitulo et curam animarum gerere et ad omnes ordines assumi possint, Turonenses XX^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(212).

^a VL 3984 am linken Rand Nota

(325) Aboletur infamia alicuius infamati per aliquos et ipsum restituit fame sue bone pristinae, 'gratiosa', Turonenses XII.

(326) Executoria, Turonenses XIII.

(327) Aboletur infamia, quia beneficium indebite tenuit et quod teneatur ipsum dimittere, Turonenses XIII.

(328) Et si in eadem littera fit remissio fructuum et quod idem beneficium possit eidem conferri, Turonenses XXII.

(329) Habilitatur et restituitur per dominum Gregorium¹ quidam, qui per dominum Urbanum² fuit privatus beneficiis suis et inhabilitatus ad habenda, quia non obediunt processus et sententiis domini pape, Turonenses XXX^a.

¹ Gregor XI.

² Urban V.

^a Layoutendnote

De absolutionibus et suspensionibus

(330) Absolutio, quod prelati a iuramento prestito de liminibus visitandis etc., Turonenses X^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(155).

^a VL 3984 am linken Rand Nullus venit, superflua est, al(ias) Camera recipit

(331) Absolutio ab excommunicatione tantum propter rebellionem per processus speciales lata in gravibus factis pro una persona tantum, Turonenses XX.

- (332) Et si fit absolutio, habitatio et dispensatio simul in eadem littera et pro una persona, Turonenses XXIII.
- (333) Et si in istis duabus precedentibus formis multiplicetur numerus usque ad XL vel infra, taxatio augeatur pro qualibet persona de II Turonensibus, sive sit habitatio sive sit commissio.
- (334) Si vero absolutio certa vel comprehendens universitatem ville vel castri aut civitatem vel aliquam aliam universitatem, si sit locus insignis vel multum populosus, taxatur tantum ‹ad› Turonenses CC.
- (335) In aliis vero non sic famosus, Turonenses CL.
- (336) Idem servetur de interdicto in casibus supradictis, si in totum elevetur aut tollatur.
- (337) Si vero ad tempus fieret suspensio interdicti, sive sit locus insignis sive alius, Turonenses L.
- (338) Et si interdictum comprehenderet universitates vel regna^a vel plures civitates aut communitates insignes, taxatio non excedat, sive ad totum sive ad tempus interdictum tollatur ex illis, Turonenses CCC.

^a universitates - regna VL 3984 communitatum vel legitimum

- (339) Absolutio illius, qui tenuit beneficium ut laicus et ei fructus remittuntur, et est littera XX linearum vel circa, Turonenses XVI.
- (340) Absolutio cuiusdam iuramenti, quod est constitutum, pro episcopo, ‹Turonenses› X.
- (341) Et sic pro aliis litteris similibus, Turonenses X.
- (342) Absolutio et mutatio voti, ut quis mittat apud Sanctum Iacobum¹, quantum eundo illuc ac morando et redeundo expensurus erat, pro fundatione capellaniarum ad honorem eiusdem sancti, Turonenses XL^a.

¹ *Santiago de Compostela, Galizien, Spanien.*

^a VL 3984 am linken Rand Penitentiaria facit

De amotionibus

- (343) Littera amotionis interdicti in totum a monasterio et quibusdam ecclesiis sibi subiectis cum absolute abbatis et quorundam monachorum, ‹est› XII linearum vel circa, de ordinatione domini vicecancellarii, Turonenses CL.

(344) Et voluit et mandavit, quod similes littere et alie, de quibus taxandis alias supra ‹non› ordinavit, simili modo iuxta ordinationes per eum factas, cum occurrerit, taxentur^a, prout casus seu negotium erit simile.

^a cum - taxentur VL 3984 non occurrerunt taxantur

De prorogationibus

(345) De prorogatione consecrationis seu ordinum cum retentione beneficiorum usque ad certum tempus, Turonenses XVI^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(168).

^a Layoutendnote

(346) De prorogatione solutionis census, Turonenses ‹...›.

De revocationibus

(347) Littera revocationis omnium expectationum¹, si requiratur mandatum, fuit taxata^a ‹ad› Turonenses XX.

¹ Vgl. etwa Benedikt XII. Nr. 33B, Clemens VI. \$\$\$, Innozenz VI. Nr. \$\$\$, Urban V. Nr. 13B.

^a taxata VL 3984 taxari

(348) Littera revocationis bonorum cuiusdem monasterii alienatorum per abbatem, Turonenses XX.

De ordinationibus, declarationibus et statutis

(349) Littera ordinationis et voluntatis domini pape, quod presbiteri et alii clerici unius civitatis et ecclesie ac diocesis non teneantur ad certas servitutes, ‹est› XIII linearum, Turonenses C.

(350) Declaratio iuris per dominum papam cum magna narratione XVIII linearum, Turonenses XVI.

(351) Littera declarationis et voluntatis domini pape directa nuntio, XVIII linearum, Turonenses XVI.

(352) Littera declaratoria super ordinatione canonicorum regularium, per quam quattuor provincie deputate pro una quoad capitula^a celebranda dividiuntur in duas, Turonenses XX.

^a capitula VL 3984 capella

(353) Ordinatio „Ad perpetuam rei memoriam“ facta per dominum nostrum non declarando dubium, si reservationes facte per dominum Iohannem de omnibus prelaturis in certis provinciis durabant per ipsum Iohannem obitum, quod assumpti ad prelaturam post mortem ipsius Iohannis habilitabantur, cum contra reservationem per electionem assumebantur¹, licet littera esset de curia, cum ad alicuius supplicationem fuerit sumpta de registro, Turonenses XXX^a.

¹ = *Benedikt XII. Nr. 30.*

^a *Layoutendnote*

(354) Statuitur certus numerus canonicorum, Turonenses XX.

(355) Et si committitur statuendus, Turonenses XX.

De erectionibus

(356) De erectione alicuius castri vel <ville> in civitate, Turonenses <...>.

(357) De erectione ecclesie cathedralis, Turonenses L.

(358) De collegiata vero ecclesia, Turonenses XL.

(359) De receptione loci pro mendicantibus, Turonenses XX.

De diversis

(360) De securo conductu, Turonenses X^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(194).*

^a *Layoutendnote*

(361) De dando coadiutore episcopo vel alio prelato, Turonenses XX^{a1}.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 52(206).*

^a *Layoutendnote*

(362) De subsidio moderato¹, Turonenses XVI^{a2}.

¹ Vgl. TANGEL, KO S. 338f. Nr. 150.

² = Johannes XXII. Nr. 52(218).

^a Layoutendnote

(363) Et si fiat executoria, Turonenses XVIII^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(218).

^a Layoutendnote

(364) De mutuo contrahendo¹, Turonenses XX^{a2}.

¹ Vgl. TANGEL, KO S. 349f. Nr. 168.

² = Johannes XXII. Nr. 52(219).

^a Layoutendnote

(365) Et pro executoria, Turonenses XXX^{a1}.

¹ = Johannes XXII. Nr. 52(220).

^a Layoutendnote

(366) Retractatio privilegii ecclesie collegiate super terris recipiendis, Turonenses XX.

(367) Citatio personalis ad curiam, Turonenses X.

(368) Quietatio IIII^M florenorum, Turonenses XX.

(369) Littera, in qua dantur articuli facti et suscepti^a per aliquem magistrum in theologia, quos etiam revocavit, et est magna littera sicut una executoria gratie specialis, Turonenses XX.

^a suscepti VL 3984 suscenti

(370) Littera iustitie continens querelam ad petitionem prelati contra capitulum, Turonenses XVIII.

(371) Littera super determinatione facta de visione per dominum Benedictum¹, Turonenses XXX^a.

¹ = Konstitution Benedikts XII. Benedictus Deus von 1336.

^a Layoutendnote

(372) Littera taxationis procurationum¹, Turonenses LXX^a.

¹ = *Benedikt XII. Nr. 49.*

^a *Layoutendnote*

(373) Littera executoria privilegii officialium^a domini pape, ut non possint excommunicari per ordinarios vel delegatos¹, Turonenses XII.

¹ = *Johannes XXII. Nr. 78 und Clemens VI. Nr. 42.*

^a officialium VL 3984 officium

(374) Littere commendatorie taxantur sicut littere provisionum^a.

^a VL 3984 am linken Rand Nota, si fiunt plura, sicut in provionibus

(375) Littera, per quam constituitur sive ordinatur procurator alicuius generalis ordinis, Turonenses XVI.

(376) Littera apostatarum cum narratione constitutionis domini Benedicti pape XII¹, Turonenses XX^a.

¹ *Vgl. Benedikt XII. Nr. 34.*

^a *Layoutendnote*

(377) Littera parva ut indulgentia, ut monasterium tam in membris et in rebus sit in protectionem domini nostri pape et apostolorum etc., Turonenses XII.

(378) Et si pro prioratu ipsorum solum, Turonenses X.

(379) Littera reductionis decime ad medietatem illius, ad quod erat prius, in Remensi¹, Rothomagensi², Turonensi³ et Senonensi⁴ civitatibus, diocesis et provinciis, pro quibus autem ordinatum fuit, quod deinceps ‹etc.›⁵, taxatur^a ‹ad› Turonenses L^b.

¹ *Reims, Champagne, Frankreich.*

² *Rouen, Haute-Normandie, Frankreich.*

³ *Tours, Centre-Val de Loire, Frankreich.*

⁴ *Sens, Burgund, Frankreich.*

⁵ = *Urban V. Nr. 56.*

^a taxatur VL 3984 taxaretur

^b *Layoutendnote*

(380) Littera <de> limitationibus unius episcopatus cum insertione instrumentorum, Turonenses CLX.

(381) Littera de hospitalibus et xenodochiis et leprosariis iuxta constitutionem domini Urbani „Perfidorum“¹ pro ordine hospitalis, Turonenses XX^{a2}.

¹ Urbain V, *Lettres secrètes ... à la France* 1 S. 290 Nr. 1691f. (1365 April 14).

² Es folgen die unverändert aus **Nr. 52** übernommenen Teile, siehe dort.

^a *Layoutendnote*

78.

RV 89 Rubr., fol. 1r Nr. 4; **RV 89**, fol. 1v-2r; **RV 110B**, fol. 216r (Rubrik), fol. 231ra; **VL 1171**, fol. 66v; **VL 2548**, fol. 47vb; **Kraków 1288**, fol. 183r; **Druck: FRIEDBERG**, *Corpus iuris canonici 2*, Sp. 1292-1293 = *Extravag. Com. 5.3.3 (mit falschem Datum 1327)*; **Regest: Jean XXII**, *Lettres communes 4 S. 162 Nr. 16130*. Zur weiteren **Überlieferung** vgl. **BROWN**, *Extravagantes S. 387-402 Nr. 51*.

PROHIBETUR FIERI INQUISITIO HERETICE PRAVITATIS ET CUIUSLIBET ALTERIUS CRIMINIS IN FAMILIARES PAPE^a.

Iohannes episcopus etc. Ad perpetuam rei memoriam^b. Cum Matheus de Pontiniano ordinis predicatorum^c inquisitor heretice pravitatis in regno Sicilie auctoritate apostolica deputatus frivola occasione quesita ac nostra et apostolice sedis reverentia et honore postpositis in^d dilectum filium magistrum^e Guilielmum de Balaeto¹ archidiaconum Foroiuliensem^{f2} capellanum nostrum Campanie^g Maritimeque rectorem excommunicationis sententiam inconsultis motibus^h non sine multaⁱ temeritate duxerit^j proferendam^k, nos volentes de cetero talium presumptoribus^l obviare universis et singulis tam ordinariis quam delegatis iudicibus et inquisitoribus pravitatis eiusdem et aliis universis^m et singulis, quacumque auctoritateⁿ fungantur, auctoritate apostolica districtius^o inhibemus et mandamus expresse, ne^p contra nostros et apostolice sedis officiales vel nuntios aut^q ipsorum aliquem quavis occasione vel causa absque nostra et dicte^r sedis licentia speciali eis^s per sedis ipsius litteras concedenda plenam facientes de tenore presentium mentionem procedere quoquo modo presumant aut^t in eos vel ipsorum aliquem excommunicationis vel suspensionis seu quasvis alias sententias promulgare. Nos enim ex nunc irritum decernimus et inane, quidquid contra inhibitionem^u et mandatum nostrum huiusmodi contigerit attemptari. Volumus tamen, quod diocesani^v et inquisitores predicti super hiis, que negotium tangunt fidei, alii vero super hiis, que^w rem tangunt alias^x publicam vel privatam, sive ordinarii sive delegati^y quacumque auctoritate fuerint communiti^z, prout posset alias ad eorum officium pertinere, si quid^{aa} per officiales et nuntios ipsos indebite forsan attemptatum extiterit, se plenius informare^{bb} idque nobis^{cc} significare studeant, ut^{dd} providere^{ee} super hoc de opportuno remedio^{ff} valeamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis, mandati, constitutionis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem etc. Datum Avinione, XII kalendas ianuarii^{gg} pontificatus nostri^{hh} anno sextoⁱⁱ³.

¹ *Guilielmus de Balaeto*.

² *Fréjus, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich*.

³ *1321 Dezember 21*.

- ^a Prohibetur - pape VL 1171; RV 89 Rubr Ad perpetuam rei memoriam. Mandatur ordinariis, delegatis, iudicibus et inquisitoribus heretice pravitatis et aliis vicariis et singulis, quacumque auctoritate fungantur, ne contra officiales vel nuntios ecclesie Romane procedant absque sedis apostolice licentia speciali; RV 110B Ad perpetuam rei memoriam. Constitutio ne aliquis presumat procedere nec sententias aliquas promulgare contra officiales aut nuntios apostolice sedis; VL 2548 Prohibetur fieri inquisitio heretice pravitatis et alicuius alterius criminis contra familiam domini pape; Kraków 1288 Prohibetur, ne inquisitores contra officiales pape procedant (!) etc.
- ^b Iohannes - memoriam fehlt RV 89, VL 1171, Kraków 1288, FRIEDBERG; Ad - memoriam fehlt RV 110B
- ^c ordinis predicatorum fehlt RV 89
- ^d postpositis in VL 1171 postpositionis ad
- ^e magistrum fehlt RV 89, VL 1171, FRIEDBERG
- ^f Foroiuliensem Kraków 1288, FRIEDBERG Foroliviensem (= Forli)
- ^g Campanie Kraków 1288 Capue
- ^h motibus VL 1171 moribus
- ⁱ multa fehlt Kraków 1288
- ^j duxerit fehlt VL 2548
- ^k proferendam Kraków 1288 prefigendam
- ^l presumptoribus VL 1171, VL 2548, Kraków 1288 presumptionibus
- ^m iudicibus - universis fehlt VL 2548
- ⁿ et singulis - auctoritate VL 1171 quocumque; auctoritate fehlt VL 2548, Kraków 1288
- ^o districtius VL 2548 strictius
- ^p ne VL 1171, VL 2548 ut
- ^q aut Kraków 1288 auctoritate
- ^r dicte VL 2548, FRIEDBERG apostolice
- ^s eis Kraków 1288 eius
- ^t aut RV 89 ac
- ^u inhibitionem RV 89 reservationem
- ^v diocesani VL 2548, Kraków 1288 ordinarii
- ^w tangunt - que fehlt VL 2548
- ^x tangunt fidei - alias VL 1171 non tangunt; Kraków 1288 tangit ad
- ^y sive delegati Kraków 1288 fuit
- ^z communiti fehlt RV 110B, VL 1171, VL 2548, Kraków 1288, FRIEDBERG
- ^{aa} quid Kraków 1288 quidem
- ^{bb} informare VL 1171 informatis
- ^{cc} nobis VL 1171 vobis
- ^{dd} ut fehlt VL 2548
- ^{ee} ut providere fehlt Kraków 1288
- ^{ff} Kraków 1288 folgt cogitare
- ^{gg} FRIEDBERG folgt pontificatus nostri
- ^{hh} pontificatus nostri fehlt RV 89, RV 110B, Kraków 1288, FRIEDBERG
- ⁱⁱ sexto VL 1171, Kraków 1288, FRIEDBERG XI

79.

RV 76 Rubr., fol. 1r Nr. 23; **RV 76**, fol. 10v-11v (an weitere Adressaten fol. 11v-12v); **RV 112**, fol. 5ra Nr. 90 (Rubrik), fol. 94va-96ra (an weitere Adressaten fol. 96ra-96rb); **Druck:** Jean XXII, *Lettres secrètes ... à la France* Bd. 2 Sp. 565-573 Nr. 2171-2176. **Wegen der Länge der littera habe ich die einzelnen Sätze nummeriert.**

VENERABILIBUS FRATRIBUS .. ARCHIEPISCOPO EBREDUNENSI EIUSQUE SUFFRAGANEIS
RESERVANTUR FRUCTUS BENEFICIORUM VACANTIUM PRO CAMERA COLLIGENDORUM USQUE <AD>
ANNUM^a.

RV 76.

RV 112.

(1) Venerabilibus fratribus .. archiepiscopo

Ebredunensi ¹	Aquensi ²
--------------------------	----------------------

eiusque suffraganeis ac dilectis filiis .. electis^b, abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelati et rectoribus, capitulis quoque, collegiis et conventibus Cisterciensis, Cluniacensis, Premonstratensis, Grandimontensis, Cartusienensis, Camaldulensis, Vallisumbrose, sanctorum Benedicti et Augustini ac aliorum ordinum ceterisque personis ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus exemptis et non exemptis nec non sancti Iohannis Hierosolimitani, beate Marie Theotonicorum, Calatraventium ac Humiliatorum magistris, prioribus et preceptoribus^c eorumque loca tenentibus per civitatem et diocesim ac provinciam

Ebredunensem	Aquensem
--------------	----------

constitutis, salutem^d. **Dum necessitates innumeras** ac gravia et importabilia expensarum onera, quibus ecclesia Romana suorum rebellium et hostium variis oppressa persecutionibus et iniuriis contumeliis plurimum lacescita incessanter opprimitur eiusdemque ecclesie reddituum et proventuum ad predicta necessitates et onera nequaquam sufficientium raritatem intenta meditatione pensamus non absque multis anxietatibus et curis sollicitis exquirere vias et modos cogimur, per quos eidem ecclesie tot et tantis exposite fluctuationibus tempestatum opportune subventionis auxilia, super quibus vos ex pure devotionis et compassionis affectu promptos invenire confidimus, procuremus. **(2)** Hinc est, quod nos super predictis deliberatione prehabita diligenti fructus, redditus et proventus unius anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum tam secularium quam regularium exemptorum et non exemptorum, que in civitate ac diocesi et provincia

Ebredunensi	Aquensi
-------------	---------

nunc vacant et a data presentium usque ad unum annum continue computandum qualitercumque, etiamsi apud sedem apostolicam ea vacare contigerit - ecclesiis tamen, monasteriis, dignitatibus ac beneficiis subscriptis expressim exceptis -, exigendos, levandos et percipiendos in modum infrascriptum et in ecclesie memorate necessitatibus convertendos auctoritate apostolica reservamus ac etiam deputamus ipsosque per collectores, quos ad hoc per alias nostras certi tenoris litteras deputamus, aut subcollectores, qui ad huiusmodi collectionis ministerium per eos in singulis vestris civitatibus et diocesibus,

¹ Embrun, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich.

frater	fratres
--------	---------

archiepiscopo et suffraganei, constituti fuerint, colligi volumus ac per eosdem collectores nostre Camere integraliter assignari, non obstantibus quibuscumque statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum, monasteriorum et locorum, in quibus huiusmodi beneficia, dignitates, personatus et officia fuerint iuramento, confirmatione dicte sedis seu quacumque firmitate alia roboratis aut si fructus, redditus et proventus huiusmodi primi anni ex predicte sedis privilegio vel alias de iure seu quacumque consuetudine vel statuto alicui vel aliquibus debeantur sive ad fabricam quorumcumque ecclesiarum, monasteriorum seu locorum per quoscumque concessi fuerint vel etiam deputati aut si sint in usus alios convertendi. (3) Et ut super collectione ac perceptione fructuum, reddituum et proventuum predictorum cuiusvis dubitationis tollatur materia et fraudibus obvietur, declarationes seu moderationes subiungimus infrascriptas, videlicet quod, si idem beneficium bis vel pluries in anno vacare contingat, volumus, quod non nisi semel fructus, redditus et proventus ipsius iuxta taxationem decime persolvantur et a collectoribus recipiantur eisdem, ut scilicet summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum in decime solutione taxatur, dicti collectores exigant et percipiant, totali residuo obtinentibus huiusmodi beneficia remansuro, nisi forte dicti collectores residuum huiusmodi percipere et habere maluerint et obtinentibus beneficia supradicta ad supportandum eorum onera ad sustentationem habendam^e summam, pro qua beneficia ipsa taxantur in decima, remanere. (4) Nos enim dictos collectores recipiendi utrumlibet predictorum scilicet taxationem ipsam vel residuum antedictum habere volumus optionem, ita tamen quod, quidquid ipsi collectores elegerint, beneficiorum ipsorum onera debeant obtinentes eadem de parte, quam dicti collectores sibi dimiserint, totaliter supportare, nisi forsitan obtinentes beneficia huiusmodi vellent omnes fructus, redditus et proventus dimittere collectoribus antedictis; quo casu collectores ipsi habebunt huiusmodi beneficiis quoad curam animarum, si eis immineat, nec non et in divinis officiis et sacramentorum ecclesiasticorum ministracione facere per personas idoneas deserviri ac cetera eis incumbentia onera supportari. (5) De illis autem beneficiis, que taxata non existunt ad decimam, ut sequitur, ordinamus, videlicet quod ipsorum reddituum, fructuum et proventuum medietas ad nos et ad nostram Cameram pro dictis necessitatibus, alia vero ad obtinentes eadem beneficia debeat pertinere, modis et formis ac conditionibus, quibus de aliis beneficiis superius est expressum. (6) Ceterum volumus et auctoritate presentium declaramus, ut deputatio nostra huiusmodi nullatenus extendatur ad ar-

² *Aix-en-Provence, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Frankreich.*

chiepiscopales et episcopales ecclesias vel abbatias regulares, que tamen conventuales existunt, nec ad beneficia illa, quorum redditus et proventus annui valorem sex librarum parvorum Turonensium non excedunt et que ex permutationis causa vacare continget, nec etiam ad vicarias seu capellanias ut plurimum a decedentibus^f secundum morem diversarum ecclesiarum institutas ad missas pro ipsis decedentibus celebrandas certis constitutis redditibus presbitero inibi^g celebranti seu alias^h, ut diurnis et nocturnis horis intersint, dummodo viginti librarum Turonensium parvorum valorem annum non excedant, aliasⁱ sub deputatione huiusmodi includantur, nec etiam ad cotidianas distributiones quarumcumque ecclesiarum seu anniversaria vel obventiones, que ad certum quid deputata noscuntur, nisi ad illas, que consueverunt eis, qui sunt in civitate vel loco presentes, quamvis horis non intersint canonicis, elargiri. **(7)** Volumus etiam, quod redditus^j et proventus prebendarum illorum, qui solvere taxationem decime recusantes se velle simularent abesse, ut prebende, quas non recipiunt, nisi sint in civitate vel loco presentes, adeo diminuantur, quod parum^k aut nihil debeat percipi iuxta taxationem predictam, sub deputatione includantur huiusmodi, ut fraus non patrocinetur eisdem. **(8)** De prebendis vero, que ad tantam summam taxate sunt in decima, quod parum superest in valore, dimittatur pro servitio portio congrua, residuo penes eandem Cameram remansuro, et idem etiam de aliis beneficiis ecclesiasticis sic taxatis ad decimam, quod parum aut nihil superest ultra taxationem eandem, diocesanorum per collectores adhibito consilio, quorum super hoc oneramus conscientias, quod utilius fieri poterit, ordinetur. **(9)** Et insuper intelleximus sub hac deputatione includi fructus, redditus et proventus beneficiorum patrimonialium ac prebendarum seu beneficiorum, in quibus beneficiorum non est certus numerus, ac prebendarum canonicorum absentium, cum decedunt, nec non prioratus conventuales, quorum prelati et conventus bona in communi habere noscuntur, ita tamen quod inde prioribus et conventibus ac aliis^l similia beneficia obtinentibus provideatur decenter. **(10)** Nostre etiam intentionis existit, quod licet archiepiscopales et episcopales ecclesie ac abbatie regulares a prestatione dictorum fructuum, sicut continetur superius, eximantur, non tamen propter hoc dignitates et alia beneficia ecclesiarum et abbatiarum predictarum, quecumque sint intra vel extra, quomodolibet intelligantur exempta. **(11)** Item, quod terre ac proventus et bona, que decedens^m recipiebat distincte canonicus pro prebenda, et beneficia, que detinentur per quoscumque etiam sacrosancte Romane ecclesie cardinales, ad mensas prelatorum pertinentes et etiam decime, quamvis nullum herens beneficium habeant, sub deputatione includantur predicta quodque illi, quibus ex privilegio, consuetudine vel statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni debentur, illos anno sequenti percipere

valeant, sicut primo anno, si non restaretⁿ nostra reservatio huiusmodi, fuerant percepturi. (12) Ut autem circa solutionem dictorum fructuum ac reddituum et proventuum evitentur scandala et solventes a gravaminibus releventur, volumus, quod duobus terminis congruis solutio fiat^o huiusmodi dictorum collectorum arbitrio statuendis, sic equidem quod, ubi collectores prefati taxationem decimalem fructuum, reddituum et proventuum predictorum habere pro Camera predicta maluerint, obtinentes ipsa beneficia vel illi, quibus^p collectores aut subcollectores beneficiorum ipsorum fructus, redditus et proventus sub firma seu arrendatione, sicut viderint expedire, dimittant eandem taxationem, solvant ipsis collectoribus in eisdem duobus terminis, ut premittitur, statuendis sufficienti tamen per obtinentes vel arrendantes eosdem, prestita collectoribus ipsis super prestanda solutione huiusmodi cautione. (13) Ubi vero collectores prefati taxationem predictam obtinentibus beneficia ipsa relinquere et habere residuum fructuum eorundem elegerint, tunc dicti collectores de illis, quos in totum colligent, eo casu solvent obtinentibus predicta beneficia taxationem eandem in duobus terminis similiter statuendis, sed, ne^q pretextu defectus solutionum huiusmodi, volumus, quod ad calices, cruces, vasa sacra, libros vel vestes ac bona alia mobilia divino cultui dedicata manus aliquatenus extendantur. (14) Ceterum volumus, quod fructus, redditus et proventus beneficiorum huiusmodi, que infra dictum annum vacare contigerit, eo elapso colligi per collectores et subcollectores predictos valeant, si collecti non fuerint infra illum. (15) Quocirca universitatem vestram monemus, rogamus et hortamur attentius per apostolica scripta vobis districtius iniungentes, quatinus eidem ecclesie ac oneribus et necessitatibus huiusmodi pio et prompto compatientes affectu collectores predictos et subcollectores deputandos ab eis huiusmodi fructus, redditus et proventus in forma predicta per dictum annum petere, colligere, exigere ac recipere, nostro et eiusdem ecclesie Romane nomine libere permittatis et illos eis, prout melius in vobis fuerit, integraliter assignetis ac alias in premissis et ea tangentibus taliter assistatis eisdem auxiliis, consiliis et favoribus opportunis, quod de prompta valeatis obedientia merito commendari. Datum Avinione, IIII idus augusti anno octavo³.

³ 1324 August 10.

^a Venerabilibus - annum RV 76; RV 112 Prelatis per Aquensem provinciam constitutis reservantur fructus unius anni omnium beneficiorum dicte provincie. Et similiter in Arelatensi et Ebreduensi provinciis

^b electis *fehlt* RV 112

^c preceptoribus RV 112 predicatoribus

^d salutem *fehlt* RV 112

^e habendam RV 112 huiusmodi

^f decedentibus RV 112 descendentibus

^g inibi RV 112 nisi

^h alias RV 112 aliis
ⁱ alias *fehlt* RV 112
^j redditus RV 112 fructus
^k parum RV 112 ipsarum
^l aliis RV 112 alia
^m decedens RV 112 descendens
ⁿ restaret RV 112 obstaret
^o fiat *fehlt* RV 76
^p RV 112 *folgt* dicti
^q ne RV 112 nec

80.

RA 55, fol. 431v-432r; **RV 113**, fol. 295vb-296ra; **Teildruck**: GÖLLER, *Einnahmen* S. 113*-114* (nach RV 113); **Regest**: -.

Ad futuram rei memoriam. Onerum necessitates multiplices, quibus ex variis emergentibus incessanter negotiis Camera nostra continue premitur, ac eiusdem Camere raritatem et tenuitatem proventuum intenta meditatione pensantes necessario cogimur aliqua sibi subventionis remedia, quibus super eisdem necessitatibus aequaliter relevari valeat, procurare, deliberatione itaque prehabita super hiis diligenti fructus, redditus et proventus omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum nunc apud sedem apostolicam vacantium pro toto tempore vacationis ipsorum ac unius anni tam illorum quam aliorum quorumcumque, que usque ad unum annum continuum a die date presentium computandum vacare contigerit apud eam - ecclesiis cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis illis, que ex permutationis causa vacare noscuntur seu infra dictum annum vacabunt dumtaxat exceptis -, reservamus specialiter et eidem Camere pro predictis necessitatibus utilius supportandis auctoritate presentium applicamus, decernentes irritum et inane, si secus de illis per aliquem vel aliquos ordinatum extiterit hactenus vel contigerit in posterum ordinari. Nostre tamen intentionis et voluntatis existit, quod dicta Camera vel illi, qui ad collectionem dictorum fructuum deputabuntur per ipsam, partem illam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum taxatur ad decimam, vel residuum, super quo eidem Camere vel deputandis ab ipsa relinquimus optionem, vel medietatem fructuum beneficii cuiuslibet, quod non esset taxatum forsitan ad decimam, exigant tantum et percipiant, alia parte seu residuo fructuum predictorum obtinentibus beneficii pro servitio et oneribus supportandis dimisso. Ut autem fructus, redditus et proventus huiusmodi ad utilitatem eiusdem Camere melius et utilius exigantur, volumus, quod venerabilis frater Gasbertus¹ archiepis-

¹ *Gasbertus de Valle*.

copus Arelatensis camerarius noster per ordinarios, in quorum civitatibus et diocesis beneficiis predicta fuerint, vel eorum officiales seu alios, de quibus ipse viderit expedire, mandet et faciat dicte Camere nomine illos exigere et levare, non obstante, si personis huiusmodi beneficiis obtinentibus vel aliquibus earum seu quibusvis aliis communiter vel divisim a predicta sede indultum, quod interdici, suspendi etc. usque mentionem „Contradictores“ etc. Nulli ergo etc. Datum Avinione, X kalendas martii anno decimo^{a2}.

² 1326 Februar 20; vgl. dazu auch Benedikt XII. Nr. 58.

^a Layoutendnote

81.

RV 114, fol. 177vb-178rb (= a), fol. 178vb-179ra (= b), fol. 186va (Rubrik); **Regest**: -.

AD FUTURAM REI MEMORIAM. EXTENDITUR RESERVATIO FRUCTUUM BENEFICIORUM VACANTIUM IN CURIA AD ALIUM ANNUM^a.

Ad futuram rei memoriam. Dudum multiplicibus onerum necessitatibus, quibus ex variis incessanter emergentibus negotiis nostra Camera continue gravabatur eiusdemque Camere raritate proventuum ad hoc nequaquam sufficientium inter cetera^b meditatione pensatis pro aliqua relevatione onerum et necessitatum huiusmodi fructus, redditus et proventus omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum tunc apud sedem apostolicam vacantium pro toto tempore vacationis ipsorum et nihilominus unius anni tam illorum quam aliorum quorumcumque, que usque ad unum annum a data litterarum nostrarum super hoc confectarum, que fuit X kalendas martii pontificatus nostri anno decimo¹, computandum vacare contingeret apud eam - ecclesiis cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis illis, que ex permutationis causa vacabant tunc seu infra dictum annum vacarent, dumtaxat exceptis - reservavimus specialiter et eidem Camere duxerimus pro predictis necessitatibus supportandis utilius applicandos, decernentes irritum et inane, si secus de illis per aliquem vel aliquos existeret ordinatum vel in posterum contingeret ordinari. Porro nostre intentionis et voluntatis existat, quod dicta Camera vel illi, qui ad collectionem dictorum fructuum deputarentur per eam, partem illam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum taxatur ad decimam, vel residuum, super quo eidem Camere vel deputandis ab ea relinquimus optionem, vel medietatem fructuum beneficii

¹ 1326 Februar 20.

cuiuslibet, quod non esset forsitan taxatum ad decimam, exigent tantum et perciperent, alia parte seu residuo fructuum predictorum obtinentibus beneficia ipsa pro servitio et oneribus eorum supportandis dimisso. Et ut fructus, redditus et proventus huiusmodi exigentur melius et utilius ad commodum Camere supradicte, volumus, quod venerabilis frater noster Gasbertus² archiepiscopus Arelatensis camerarius noster per ordinarios, in quorum civitatibus et diocesis essent predicta beneficia^c, vel officiales eorum seu alios, de quibus sibi expediens videretur, dictos fructus, redditus et proventus predictae Camere nomine exigere faceret et levare, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstante si personis beneficia huiusmodi obtinentibus vel aliquibus eorum seu quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem esset sede indultum, quod^d excommunicari non possent per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Sane quia crescente dierum malitia huiusmodi necessitates non sunt postmodum diminute, sed aucte, nos eidem Camere variis et importabilibus oneribus pregravate provideri de alicuius subventionis remedio super hiis cupientes reservationem, applicationem, decretum, voluntatem et omnia supradicta modis et formis superius expressatis usque ad unum annum a X kalendas martii proximo futuri³ continuum auctoritate apostolica presentium duximus extendenda. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre extensionis infringere vel ei ausu temerario etc. Datum Avinione, XIII kalendas martii anno undecimo⁴.

² Gasbertus de Valle.

³ 1327 Februar 20.

⁴ 1327 Februar 17.

^a Ad - annum RV 114(b); RV 114(a) Ad futuram rei memoriam. Reservatio fructuum beneficiorum vacantium extenditur ad unum alium annum

^b sufficientium - cetera RV 114(a) provenientium intenta

^c in quorum - beneficia *fehlt* RV 114(a)

^d RV 114(a) *folgt* interdici, suspendi vel

82.

IM 1008; *(nicht in RA 26 und 27, also keine RA-Überlieferung); RV 114, fol. 178v, fol. 186v (Rubrik); Druck: RIEZLER, Vatikanische Akten S. 340 Nr. 897; Regest: Jean XXII, Lettres communes 6 S. 631 Nr. 29711 (nach IM 1008).*

AD FUTURAM REI MEMORIAM. QUEDAM DECLARATIO PRO PERCIPIENDIS FRUCTIBUS PRIMI ANNI BENEFICIORUM VACANTIAM IN CURIA^a.

Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Multarum necessitatum oneribus, quibus Camera nostra continue pregravari supra vires dinoscitur, dudum in

consideratione deductis nos volentes eidem de alicuius subventionis remedio, per quod super eisdem necessitatibus relevari valeret, aliquo modo providere, deliberatione prehabita super hoc diligenti, fructus, redditus et proventus omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura, etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum tunc apud sedem apostolicam vacantium pro toto tempore vacationis ipsorum ac unius anni tam illorum quam aliorum quorumcumque, que usque ad unum annum continuum a data litterarum nostrarum super hoc confectarum vacare contingeret apud eam - ecclesiis cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis illis, que ex permutationis causa vacabunt tunc seu infra dictum annum vacarent, dumtaxat exceptis -, sub certa forma reservationis et eidem Camere pro dictis necessitatibus utilius relevandis duximus applicandos, sicut in eisdem litteris plenius continetur¹. Sane cum nonnulli revocare dicantur in dubium, an, si de consuetudine, privilegio vel statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni ecclesiarum fabricis aut mortuo vel aliis certis sint usibus applicandi Camera nostra predicta illos percipere debeat premissis non obstantibus primo anno, nos dubitationem huiusmodi amputare volentes reservationem nostram predictam statuto, consuetudine ac privilegio huiusmodi aut aliis quibuscumque indulgentiis, gratiis et litteris apostolicis contrariis, quorumcumque tenorem existant, etiamsi de illis esset in nostris litteris specialis et expressa ac de verbo ad verbum mentio facienda, nequaquam obstantibus primo et plene suum debere sortiri effectum, ita quod illi, quibus fructus primi anni ex statuto, consuetudine vel privilegio debebantur, illos post tempus reservationis nostre predictae possint percipere, sicut primo anno fuerant, si non obstaret dicta reservatio, percepturi quodque omnia et singula beneficia ecclesiastica ubicumque vacantia, quorum ex reservatione nostra generali vel speciali aut alias ad nos immediate spectet dispositio, apud eandem sedem quoad hoc intelligantur vacare tenore presentium declaramus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre declarationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione, idus augusti pontificatus nostri anno undecimo².

¹ = Johannes XXII. Nr. neu.

² 1327 August 13.

^a Ad - curia RV 114

AA 368; AA 369; *(nicht in RA 29-31, also keine RA-Überlieferung); Regest: Jean XXII, Lettres communes 7 S. 388 Nr. 42430 (nach AA).*

Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Pro relevandis dudum utilius multiplicium expensarum oneribus, quibus Camera nostra tunc gravabatur importabiliter, sicut adhuc gravari dinoscitur, fructus, redditus et proventus omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum^a et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum tunc apud sedem apostolicam vacantium et, que usque ad certum tempus vacare contingeret apud eam, certis ecclesiis et beneficiis ecclesiasticis expressim exceptis sub certa forma reservandos duximus et eidem Camere pro utiliori supportatione onerum huiusmodi applicandos, sicut in diversis litteris nostris super hoc confectis plenius continetur. Sane quia predictis oneribus non diminutis, sed auctis terminus instare noscitur reservationis predicte, nos eidem Camere ad tot et tanta supportanda onera, quot et quanta sibi dinoscuntur incumbere continue, nequaquam propter suorum raritatem proventuum sufficienti ulterius providere volentes fructus, redditus et proventus omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum nunc apud sedem predictam vel alibi vacantium ex generali vel speciali reservatione aut alias ad nostram dispositionem immediate spectantium pro toto tempore vacationis ipsorum nec non unius anni tam illorum quam aliorum quorumcumque, que usque ad unum annum a XIII kalendas martii proximi futuri¹ in antea computandum apud dictam sedem vel ubicumque ad nostram dispositionem, ut prefertur, immediate spectantia quoquo modo vacare contigerit - ecclesiis cathedralibus et abbatiis regularibus ac beneficiis illis, que nunc vacant seu interim ex causa permutationis vacabunt, dumtaxat exceptis -, reservamus specialiter et eidem Camere pro dictis relevandis oneribus utilius applicamus, decernentes irritum et inane, si secus de illis per aliquem vel aliquos extiterit ordinatum vel contigerit in posterum ordinari. Ceterum nostre voluntatis et intentionis existit, quod dicta Camera vel illi, qui ad dictorum collectionem fructuum, reddituum et proventuum deputabuntur per ipsam, partem illam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum taxatur ad decimam, vel residuum, super quo eidem Camere ac deputandis ab ea relinquimus optionem, vel medietatem fructuum beneficii cuiuslibet, quod taxatum non esset forsan ad decimam, tantum exigant et percipiant, alia parte fructuum predictorum seu residuo obtinentibus beneficia ipsa pro servitio et oneribus eorum supportandis dimisso,

¹ 1328 Februar 17.

quodque, si de consuetudine, privilegio seu statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni ecclesiarum fabricis aut mortuo vel aliis certis sunt^b usibus applicandi, Camera nostra predicta illos iuxta modum expressum superius percipiat premissis non obstantibus primo anno. Illi vero, quibus fructus primi anni ex consuetudine, privilegio vel statuto debentur, illos post tempus reservationis nostre predictae possint recipere, sicut primo anno fuerant, si non obstaret dicta reservatio, percepturi. Ut autem huiusmodi fructus, redditus et proventus melius et commodius exigantur, volumus, quod venerabilis frater noster Gasbertus² archiepiscopus Arelatensis camerarius noster per ordinarios, in quorum civitatibus et diocesisibus consistunt seu consistent beneficia huiusmodi, seu per officiales eorum vel alios, de quibus sibi videbitur, dictos fructus, redditus et proventus exigi predictae Camere nostre nomine faciat et levare, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus exemptionis aut quibusvis aliis privilegiis, gratis seu litteris apostolicis quibuscumque personis aut locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab eadem sede concessis, etiamsi de illis esset specialis et expressa ac de verbo ad verbum in presentibus mentio facienda, seu statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum aut monasteriorum, in quibus beneficia fuerint supradicta, vel si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre reservationis constitutionis, intentionis et voluntatis^c infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione, XV kalendas martii pontificatus nostri anno duodecimo³.

² Gasbertus de Valle.

³ 1328 Februar 15.

^a personatum AA 368 personatum

^b sunt AA 368 sint

^c constitutionis - voluntatis AA 368 applicationis et voluntatis et intentionis

84.

Reg. Aven. \$\$\$ (nicht in RA \$\$\$); RV 115, fol. 8ra-8rb (Rubrik), fol. 107v-108r; Regest: -. Aus Nr. 82(alt, neu 83) wörtlich übernommene Teile sind in Petit gesetzt.

RESERVANTUR GENERALITER OMNES FRUCTUS BENEFICIORUM VACANTIAM ET VACATURORUM PER UNUM ANNUM APUD SEDEM QUAM ALIBI UBICUMQUE^a.

Ad futuram rei memoriam. Gravium et importabilium expensarum oneribus, quibus Camera nostra diutius pressa supra vices extiterat, sicut tunc gravabatur et adhuc gravari continue noscitur, dudum consideranter attentis ac viis et modis utique licitis et honestis exquisitis, per quos eidem valeret Camere super tantis necessitatibus aliquo qualiter subveniri, fructus, redditus et proventus unius anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum tunc apud sedem apostolicam vacantium et que usque ad certum tempus vacare contingeret apud eam, certis ecclesiis et beneficiis ecclesiasticis expressim exceptis, sub certa forma reservandos * et eidem applicandos Camere diversis temporibus duxerimus, sicut in diversis litteris confectis super hoc plenius continetur. Cum autem terminus ultime reservationis de dictis fructibus, redditibus et proventibus per nos facte instare noscatur, nondum subductis, sed prius auctis oneribus supradictis, nos volentes eidem Camere, quantum decenter in hac parte possumus, providere, a XV kalendis martii proximo futuri¹ usque ad unum annum ex tunc continue completurum reservationem extendentes predictam fructus, redditus et proventus unius anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum ecclesiasticorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum, que per totum annum predictum apud sedem apostolicam vel alibi ex generali vel speciali reservatione aut alias ad nostram dispositionem immediate spectantium vacare contigerit quoquo modo - ecclesiis cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis illis, que dicto anno ex causa permutationis vacabunt, dumtaxat exceptis -, reservamus specialiter et eidem Camere pro dictis relevandis utilius oneribus applicamus, decernentes irritum et inane, si secus de illis per aliquem vel aliquos extiterit ordinatum vel contigerit in posterum ordinari. Ceterum nostre voluntatis et intentionis existit, quod dicta Camera vel illi, qui ad dictorum collectionem fructuum, reddituum et proventuum deputabuntur per ipsam, partem illam, per quam unumquodque beneficiorum ipsorum taxatur ad decimam, vel residuum, super quo eidem Camere ac deputandis ab ea relinquimus optionem, vel medietatem fructuum beneficii cuiuslibet, quod taxatum non esset forsan ad decimam, tantum exigant et percipiant, alia parte seu residuo fructuum predictorum obtinentibus beneficia ipsa pro servitio et oneribus eorum supportandis dimisso, quodque, si de consuetudine, privilegio seu statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni ecclesiarum fabricis aut mortuo vel aliis certis sint usibus applicandi, Camera nostra predicta illos iuxta modum expressum superius percipiat premissis non obstantibus primo anno. Illi vero, quibus fructus primi anni ex consuetudine, privilegio seu statuto debentur, illos post tempus reservationis nostre predictae possint recipere, sicut primo anno fuerant, si non obstaret dicta reservatio, percepturi. Ut autem huiusmodi fructus, redditus et proventus melius et commodius exigantur, volumus, quod venerabilis frater * Gasbertus² archiepiscopus Arelatensis camerarius noster per ordinarios, in quorum civitatibus et diocesibus consistunt seu consistent beneficia huiusmodi, seu per officiales

¹ 1329 Februar 15.

² Gasbertus de Valle.

eorum vel alios, de quibus sibi videbitur, dictos fructus, redditus et proventus exigi predictae Camere nostre nomine faciat et levare, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus exemptionis aut quibusvis aliis privilegiis, gratiis seu litteris apostolicis quibuscumque personis aut locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab eadem sede concessis, etiamsi de illis esset specialis et expressa ac de verbo ad verbum in presentibus mentio facienda, seu statutis vel consuetudinibus contrariis ecclesiarum aut monasteriorum, in quibus beneficia fuerint supradicta, vel si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre extensionis, reservationis, applicationis, constitutionis, intentionis et voluntatis etc. Datum Avinione, VIII kalendas februarii anno tertio decimo³.

³ 1329 Januar 24.

^a Reservantur - ubicumque RV 115

85.

AA 370 (z. T. verblasst); **Reg. Aven. \$\$\$** (nicht in RA 35, 36); **RV 115**, fol. 17vb (Rubrik), fol. 235rb-235vb; **Regest: Jean XXII, Lettres communes** 9 S. 427 Nr. 50767bis. Aus **Nr. 83** wörtlich übernommene Teile sind in *Petit* gesetzt.

EXTENDIT RESERVATIONEM OMNIUM BENEFICIORUM ECCLESIASTICORUM USQUE AD UNUM ANNUM^a.
 Iohannes episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Volentes dudum nostre Camere variis expensarum oneribus multipliciter pregravate de aliqualis subventionis remedio viis honestis et licitis providere fructus, redditus et proventus unius anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum tunc apud sedem apostolicam vacantium et que usque ad certum tempus apud eam vel alibi ex generali vel speciali reservatione^b vel alias ad nostram dispositionem immediate spectantia vacare contingeret quoquomodo - ecclesiis cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis ex causa permutationis vacantibus tunc seu infra tempus reservationis huiusmodi vacaturis dumtaxat exceptis -, reservandos diversis temporibus et eidem Camere pro dictis relevantibus utilius oneribus duximus applicandos, decernentes irritum et inane, si secus de illis per aliquem vel aliquos contingeret ordinari. Ceterum nostre voluntatis et intentionis extitit, quod dicta Camera vel illi, qui ad dictorum collectionem fructuum, reddituum et proventuum deputarentur per ipsam, partem illam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum taxatum erat ad decimas, vel residuum, super quo eidem Camere et deputandis ab ea re-

linquimus optionem, vel medietatem fructuum beneficii cuiuslibet, quod taxatum non esset forsitan ad decimam, exigent et perciperent, alia parte seu residuo fructuum predictorum obtinentibus beneficia ipsa pro servitio et oneribus eorum supportandis dimisso, quodque, si consuetudine, privilegio seu statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni ecclesiarum fabricis aut mortuo vel aliis certis essent usibus applicandi, Camera nostra predicta illos iuxta modum expressum superius percipiat premissis^c non obstantibus primo anno. Illi vero, quibus fructus primi anni ex consuetudine, privilegio vel statuto deberentur, illos post tempus reservationis nostre predictae possent percipere, sicut primo anno fuerant, si non obstaret dicta reservatio, percepturi, sicut in litteris nostris inde confectis plenius continetur. Cum itaque reservatio de dictis fructibus, redditibus et proventibus ultimo per nos facta VIII kalendas februarii proxime futuri¹ secundum tenorem litterarum nostrarum inde confectarum debeat terminare, nos attendentes, quod adhuc^d diminute non sunt necessitates predictae Camere, immo potius sic adaucte, quod ampliori subsidio noscitur indigere usque ad unum annum a fine reservationis predictae ultime computandum reservationem predictam fructuum, reddituum et proventuum beneficiorum eorundem nunc vacantium et que per dictum annum vacabunt apud sedem predictam vel alibi, ad nostram dispositionem, ut prefertur, pertinentes^e ecclesiis, monasteriis et beneficiis supradictis exceptis modo et forma predictis duximus tenore presentium extendendam, volentes tamen, quod illi, qui ubique ad collectionem deputabuntur fructuum predictorum de beneficiorum illorum fructibus, que forsitan de iure et non de facto asserentur vacare, nisi per^f nos vel auctoritate nostra collata fuerint ut sic vacantia vel speciale mandatum a nobis vel eadem Camera receperint, super hoc se pretextu reservationis huiusmodi nullatenus intromittant. Ut autem huiusmodi fructus, redditus et proventus melius et commodius exigantur ac etiam colligantur, volumus, quod venerabilis frater noster Gasbertus² archiepiscopus Arelatensis camerarius noster per ordinarios, in quorum civitatibus et diocesis consistunt seu consistent^g beneficia huiusmodi, vel per officiales eorum aut alios, de quibus sibi videbitur, dictos fructus, redditus et proventus exigi predictae Camere nostre nomine faciat et levare, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus exemptionis aut quibusvis aliis^h privilegiis, gratiis seu litteris apostolicis quibuscumque personis aut locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab eadem sede concessis, etiamsi de illis esset specialis et expressa ac de verbo ad verbum in presentibus mentio facienda, seu statutis vel consuetudinibus contrariis ecclesiarum aut

¹ 1330 Januar 24.

² Gasbertus de Valle.

monasteriorum, in quibus beneficia fuerint supradicta, vel si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Preterea volumus, quod illi, qui per eundem camerarium deputabuntur ad collectionem predictam, subcollectores suos deputare valeant eosque revocare ac alios subrogare, ubi, quando et quotiens extiterit opportunum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre extensionis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinioneⁱ, XIII kalendas februarii pontificatus nostri^j anno quartodecimo³.

³ 1330 Januar 19.

^a Extendit - annum RA 115

^b RV 115 folgt nostra

^c premissis RV 115 premissis

^d RV 115 folgt durante

^e pertinentes RV 115 spectantia

^f per RV 115 quod

^g seu consistent fehlt RV 115

^h aliis fehlt AA 370

ⁱ Avinione fehlt RA 115

^j pontificatus nostri fehlt RA 115

86.

RA 40, fol. 8r (Rubrik), fol. 255v; **RV 101 Rubr.**, fol. 9v Nr. 474; **RV 101**, fol. 169v Nr. 474; **RV 230 Rubr.**, fol. 17r Nr. 179; **RV 231**, fol. 222r-222v; **Druck:** TANGI, KO S. 115-117 Nr. 14 (nach RV 231); **Regest:** Jean XXII, *Lettres communes* 11 S. 77 Nr. 55648.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM. STATUITUR CERTUS NUMERUS SCRIPTORUM LITTERARUM APOSTOLICARUM^a.

RA 40, RV 101.	RV 231.
	‹Innocentius episcopus servus servorum Dei.› Ad futuram rei memoriam. Tenorem quarundam litterarum felicitis recordationis Iohannis pape XXII predecessoris nostri in registro ipsius predecessoris repertum ad dilectorum filiorum scriptorum nostrorum et sedis apostolice supplicationis instantiam de

	registro ipso de verbo ad verbum transcribi et presentibus annotari fecimus, qui talis est: Iohannes episcopus servus servorum Dei.
--	---

Ad perpetuam rei memoriam. Decet et expedit, ut ea interdum, que quantumvis rationabiliter et honeste etiam cum digesta maturitate geruntur, statuuntur et etiam ordinantur, suadentibus, iustis et rationabilibus postmodum emergentibus seu contingentibus novis causis presidentis officio - pensata etiam varietate temporum ac attenta qualitate ipsorum contingentium - immutentur vel alias refoventur. Sane iam dudum pro parte dilectorum filiorum scriptorum litterarum apostolicarum felicis recordationis Clementi pape V predecessori nostro frequenter exposito, quod propter importunam instantiam plurimorum, quibus se dicta sedes super hoc^b exhibuerat liberalem, adeo erat eorum numerus augmentatus, quod ipsi tunc, qui centum et decem vel circiter tunc temporis existebant, secundum eorum decentiam et laudabilem antiquam Romane curie consuetudinem non poterant de officii sui obventionibus commode sustentari, nec non ex parte ipsorum ei supplicato, ut^c providere super hoc de benignitate apostolica dignaretur. Dictus predecessor tam ex hiis quam etiam aliis causis legitimis tunc expressis inductus bone memorie Arnaldo¹ tituli sancte Prisce presbitero cardinali tunc abbati monasterii Fontisfrigidi Cisterciensis ordinis Narbonensis diocesis sancte Romane ecclesie vicecancellario dedit inter alia suis litteris in mandatis, ut, si eorundem scriptorum officium consideratis circumstantiis universis, que in hoc attendende forent, reperiret taliter pregravatum, officium ipsum ad certum scriptorum numerum competentem auctoritate sua reduceret et statueret ac ordinaret auctoritate prefata, quod dictum officium ex tunc in antea existeret numero iamdicto per eum statuendo contentum nec ad illud in posterum admitteretur aliquis, donec esset ad ipsum numerum^d per eum statuendum redactum et^e aliquis deficeret de eodem, dictusque Arnoldus super predictis informatione plena recepta quamquam ipsum, qui diu^f officio Cancellarie ipsius ecclesie prefuerat, illa experientia docuisset, quia ea invenit^g ita esse, predictum officium ad nonagenarium scriptorum numerum fultus eadem auctoritate reduxit atque taxavit perpetuo duraturum, statuens et ordinans, ut ex tunc officium ipsum foret numero predicto contentum nec aliquis in antea reciperetur ad illud, quousque redactum^h esset ad dictum nonagenarium numerum et aliquis deficeret de eodem, prout in predecessoris et Arnoldi prefatorum litteris inde confectis serius continetur. Processu vero temporis, eodem predecessore sublato de medio nobisque postmodum licet immeritis ad culmen

¹ *Arnaldus Novelli.*

summi pontificii per divinam dispositionem assumptis novissime ad predictum et nonnulla alia officia Romane curie etⁱ personas ipsorum circumspectionis apostolice intuitum convertentes certa^j statuta et ordinationes edidimus suadentibus et urgentibus quibusdam rationabilibus causis rationi congruis et consonis pietati eaque hodie fecimus sollemniter publicari², per que inter alia obventiones^k, quas dicti scriptores recipiebant pro scripturis litterarum apostolicarum et recepturi forent in posterum, deliberate ac provide duximus moderandas. Verum quia, sicut nobis ex parte ipsorum scriptorum facta^l humilis^m et devota insinuatio patefecit, iidem scriptores iuxta decentiam eorum ac officii antedicti de obventionibus huiusmodi, quas secundum moderationem ipsam percipientⁿ pro scripturis eisdem, nequirent in antea sustentari decenter, nos premissis diligenter attentis volentes eisdem scriptoribus in hac parte favorabiliter providere, predictum nonagenarium numerum restringentes illum ad septuagenarium scriptorum huiusmodi numerum apostolica auctoritate reducimus et huiusmodi septuagenarium scriptorum numerum volumus ex nunc perpetuis futuris temporibus perdurare, statuentes et ordinantes auctoritate prefata, quod idem officium deinceps eodem septuagenario numero sit contentum nec ad illud quispiam quovis modo de cetero admittatur, quousque ad predictum septuagenarium numerum sit deventum et aliquis defuerit de septuagenario numero prenotato. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre reductionis, voluntatis, constitutionis et ordinationis infringere vel eis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Avinione, XVI kalendas decembris pontificatus nostri^o anno sextodecimo³.

	Ceterum, ut earundem litterarum tenor predictus sic insertus omnimodam rei seu facti certitudinem faciat, auctoritate apostolica decernimus, ut illud idem robur ea<nde>que vim eundemque vigorem dictus tenor per omnia habeat, quem habent originales littere supradicte, et eadem prorsus eidem tenori fides adhibeatur, quandocumque et ubicumque sive in iudicio sive alibi, ubi fuerit exhibitus vel ostensus, et
--	---

² Vermutlich die Konstitution Pater familias (= Nr. 52).

³ 1331 November 16.

	<p>eidem stetur firmiter in omnibus, sicut eisdem originalibus litteris staretur, si forent exhibite vel ostense. Per hoc autem nullum ius de novo alicui acquiri volumus, sed antiquum tantummodo conservari. Nulli ergo etc. nostre constitutionis et voluntatis infringere etc. Datum Avinione, II idus aprilis anno tertio⁴.</p>
--	---

⁴ 1355 April 12.

^a Ad - apostolicarum RA 40, RV 101; RV 230 Ad futuram rei memoriam inseritur tenor littere facientis mentionem de numero scriptorum litterarum apostolicarum extractus de registro domini Iohannis pape XXII

^b RV 231 folgt se

^c ut RV 231 quod

^d RV 231 folgt ad

^e RV 231 folgt si

^f RV 231 folgt in

^g RA 40 folgt existere

^h redactum RV 231 reductum

ⁱ et fehlt RV 231

^j certa RV 231 circa

^k obventiones RV 231 eventiones

^l RV 231 folgt nobis

^m humilis RV 101, RV 231 humiliter

ⁿ percipient RV 231 perciperent

^o pontificatus nostri fehlt RA 40, RV 101

87.

Arm. 41, fol. 135v-136r; **Instr. Misc. 1208** (*Bild bestellen*); **RV 116**, fol. 15ra (Rubrik), fol. 225ra-225va (= a), fol. 388rb-388vb (= b); **Regest**: Jean XXII, *Lettres secrètes et curiales du pape Jean XXII relatives à la France* 9, S. 112 Nr. 4751 (nach RV 116).

AD FUTURAM REI MEMORIAM RESERVATIONES FRUCTUUM PRIMI ANNI BENEFICIORUM VACANTIUM SEPIUS PROROGATE ITERUM A FINE ULTIME PROROGATIONIS AD UNUM ANNUM EXTENDUNTUR^a.

Ad futuram rei memoriam. Olim pro magnis expensarum oneribus, quibus Camera nostra tenuis utique in suis proventibus et exilis gravabatur multipliciter, sicut adhuc gravari dinoscitur, utilius relevandis fructus, redditus et proventus unius anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet exemptorum et non exemptorum tunc apud sedem apostolicam vacantium et, que usque ad annum unum apud eam vel alibi ex generali vel speciali reservatione nostra seu alias ad nostram dispositionem immediate spectantia vacare contingeret quoquomodo, - ecclesiis cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis ex causa

permutationis tunc vacantibus seu infra tempus dicte reservationis vacaturis expressim exceptis - reservandos duximus et eidem Camere pro dictis commodius supportandis oneribus applicandos ac deinde reservationem et applicationem huiusmodi usque ad diversos alios terminos diversis temporibus extendentes ac etiam prorogantes nostre intentionis et voluntatis esse declaravimus ac etiam extitisse, quod dicta Camera vel illi, qui ad dictorum fructuum, reddituum et proventuum collectionem deputarentur per ipsam, partem illam, pro qua unumquodque beneficiorum huiusmodi taxatum esset ad decimam, vel residuum, super quo eidem Camere ac deputandis ab ea reliquimus optionem, vel medietatem fructuum beneficii cuiuslibet, quod taxatum non esset forsan ad decimam, exigent et perciperent, parte alia seu residuo fructuum predictorum obtinentibus beneficia ipsa pro servitio exhibendo debito et oneribus eorum supportandis dimisso, quod, si ex consuetudine, privilegio vel statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni ecclesiarum fabricis aut mortuo deberentur vel essent certis aliis usibus applicandi, Camera predicta illos^b iuxta modum expressum superius premissis non obstantibus perciperet primo anno. Illi vero, quibus fructus huiusmodi primi anni ex statuto, consuetudine vel privilegio deberentur, illos anno immediate sequenti possent percipere, sicut primo anno fuerant, si non obstaret nostra dicta reservatio, percepturi. Et insuper, quod^c perceptionis pro eadem Camera fructuum predictorum a die vacationis cuiuslibet beneficii computetur nec collectores aut subcollectores fructuum eorundem de fructibus quorumlibet, que de iure et non de facto dicerentur vacare, se presumerent intromittere, nisi per nos vel auctoritate nostra beneficia ipsa collata essent, ut de iure vacantia vel a nobis vel predicta Camera mandatum recipebant super hoc speciale. Ceterum volumus, quod venerabilis frater^d Gasbertus¹ archiepiscopus Arelatensis camerarius noster per ordinarios, in quorum civitatibus et diocesis sunt beneficia huiusmodi, aut eorum officiales vel alios, de quibus sibi videretur expediens, dictos fructus, redditus^e et proventus colligi faceret et levare, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus exemptionis aut quibusvis aliis privilegiis, gratiis, indulgentiis seu litteris apostolicis quibuscumque personis aut locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab eadem sede concessis, etiamsi de illis esset in nostris litteris specialis et expressa ac de verbo ad verbum mentio facienda, seu si aliquibus communiter vel divisim existeret a predicta sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Ulterius

¹ *Gasbertus de Valle.*

etiam volumus, quod illi, qui per eandem Cameram deputarentur ad collectionem fructuum, reddituum aut proventuum predictorem, subcollectores deputare valerent eosque revocare et alios subrogare, ubi et quando et quotiens extiteret opportunum, sicut in diversis litteris nostris super predictis confectis plenius continetur. Attendentes itaque, quod finis ultime prorogationis et extentionis huiusmodi appropinquat, adhuc dicta Camera magnis oneribus expensarum gravata et volentes eidem Camere super hiis providere reservationem et applicationem predictas sub modis, formis, declarationibus, voluntate ac ordinationibus superius expressis usque ad unum annum a fine ultime prorogationis et extentionis predictarum computandum tenore presentium extendimus ac etiam prorogamus. Nulli ergo etc. Datum Avinione^f, III idus ianuarii pontificatus nostri^g anno XVI².

² 1332 Januar 10.

^a Ad - extenduntur RA 116(a); RV 116(b) Ad futuram rei memoriam. Reservatio fructuum beneficiorum vacantium ad annum prorogatur

^b illos *fehlt* RV 116(a)

^c RV 116(a) *folgt* omnis

^d RV 116(a) *folgt* noster

^e redditus *fehlt* RV 116(a)

^f Avinione *fehlt* RV 116(a)

^g pontificatus nostri *fehlt* Arm. 41, RV 116(a+b)

88.

AA 367; Reg. Aven. \$\$\$ (nicht kollationiert); RV 117 Rubr., fol. 11ra; RV 117, fol. 169ra-169vb; Druck: Jean XXII, *Lettres secrètes à la France* 10 S. 139f. Nr. 5355. Aus **Nr. 84** wörtlich übernommene Teile sind in *Petit* gesetzt.

AD FUTURAM PROROGATUR RESERVATIO FRUCTUUM OMNIUM BENEFICIORUM VACANTIUM SUB CERTIS SINODIS ET FORMIS VALDE LATE^a.

Iohannes episcopus servus servorum Dei^b. Ad futuram rei memoriam. Dudum necessitate multiplicium onerum, que incessanter nostre Camere incumbabant, attenta raritateque proventuum eiusdem Camere ad eadem onera supportanda nequaquam sufficientium diligenti deliberatione pensata pro huiusmodi oneribus supportandis facilius et aliquantulum relevandis fructus, redditus et proventus omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum^c cum cura vel sine cura etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet ecclesiasticorum tunc apud sedem apostolicam vacantium et unius anni tam illorum quam aliorum, que usque ad unum annum ex tunc in antea computandum apud dictam sedem vel alibi vacare contingeret, ex generali vel speciali reservatione ad nostram collationem

vel dispositionem immediate spectantia - ecclesiis tamen cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis ex causa permutationis tunc seu infra tempus reservationis huiusmodi vacantibus dumtaxat exceptis -, reservandos auctoritate apostolica et eidem Camere pro utiliori et faciliori dictionum onerum relevatione sub certis modis, formis^d et conditionibus duximus applicandos, decernentes tunc irritum et inane, si secus de huiusmodi fructibus, redditibus et proventibus per aliquem vel aliquos contingeret attemptari, ac deinde de anno in annum usque ad VIII kalendas februarii proximo futuri¹ reservationem, applicationem et decretum huiusmodi ex eisdem causis et rationibus per diversas nostras litteras extendenda providimus sub modis, formis et conditionibus infrascriptis. Voluimus^e namque, quod eadem Camera vel illi, qui per eam ad collectionem fructuum, reddituum et proventuum deputarentur huiusmodi, partem illam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum taxatum est ad decimam, vel residuum, super quo eidem Camere ac deputandis ab ea relinquimus optionem, vel medietatem beneficii cuiuslibet, quod non esset taxatum ad decimam, exigent et reciperent, alia parte seu residuo fructuum, reddituum et proventuum predictorum pro debitis exhibendis, servitiis et oneribus supportandis obtinentibus beneficia ipsa dimissis, quodque, si ex consuetudine, privilegio vel statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni ecclesiarum fabricis seu defuncto deberentur aut hiis vel aliis * essent usibus applicandi, Camera * predicta illos iuxta tenorem reservationis et applicationis nostrarum predictarum premissis non obstantibus reciperet primo anno, illi vero, quibus dicti fructus, redditus et proventus primi anni, ut premittitur, deberentur, illos sequenti anno perciperent, sicut primo anno debebant percipere, si nostra reservatio huiusmodi non obstaret. Preterea voluimus, quod dicti fructus primi anni exigentur per unum annum integrum a die vacationis cuiuslibet beneficii inchoandum, item quod collectores et subcollectores super hoc deputandi de fructibus beneficiorum illorum, que de iure et non de facto dicerentur vacare, se pretextu reservationis predictae nullatenus intromitterent, nisi per nos vel auctoritate nostra collata essent, ut sic vacantia vel mandatum haberent super hoc speciale. Ulterius in ultima extensione reservationis et applicationis dictionum fructuum per nos facta voluimus, quod, si contingeret aliquod beneficium bis vel pluries eodem anno vacare, fructus illius pro dicta Camera exigentur a die prime vacationis ipsius usque ad ultimam vacationem infra eundem annum, ut predictur, contingentem et ab eadem ultima vacatione usque ad unum annum ab ea continue computandum, moderatione tamen expressa superius observata. Voluimus insuper, quod de beneficiis de iure vacantibus, postquam per nos vel auctoritate nostra collata essent et illi, quibus de ipsis provisum existeret, possessionem illorum obti-

¹ 1334 Januar 25.

nerent pacificam vel per eos staret, quominus illam haberent, fructus unius anni a die ad-
 eptionis possessionis huiusmodi computandi exigerentur pro Camera supradicta iuxta mo-
 derationem premissam dumtaxat, nisi de pluribus annis, per quos beneficia ipsa vacas-
 sent, vellemus et mandarem per alias nostras litteras plus haberi. Si vero aliquis tale
 beneficium, quod de iure diceretur vacare, obtinens et contrarium asserens vellet contra
 impetranter per viam iustitie se iuvare, prestita per eum^f cautione idonea de fructibus uni-
 us anni persolvendis predictae Camere seu collectoribus ab ea deputatis, cum ipsum per
 sententiam ius in tali beneficio non habere constabit, ipsum lite durante ratione dictorum
 fructuum nolumus pretextu reservationis nostre huiusmodi molestari. Quas quidem ordina-
 tiones factas in novissima extensione predicta tantum extendi volumus ad fructus bene-
 ficiorum illorum, que apud dictam sedem antea vacaverant vel tunc vacabant aut vacarent
 in posterum, qui tunc collecti non erant nomine Camere sepe dicte. Super collectis vero
 tunc fructibus huiusmodi pretextu ordinationum ipsarum prefatam Cameram et quosvis
 collectores aut subcollectores super hoc deputatos posse nolumus aliquo tempore mole-
 stari, sicut in litteris supradictis plenius continetur. Sane, cum terminus extensionis ultime
 predictae instare noscatur, nondum necessitatibus onerum Camere prelibate subductis nos
 reservationem, ampliationem^g et decretum predicta ab eodem termino ultimo, qui erit VIII
 kalendas februarii futuri proximo, ut superius est expressum, usque ad unum annum con-
 tinuum ex tunc^h computandum sub modis, formis et conditionibus supradictisⁱ tenore
 presentium extendimus et etiam prorogamus et, ut huiusmodi fructus, redditus et proventus melius
 et commodius exigantur et etiam colligantur, volumus, quod venerabilis frater Gasbertus² archiepiscopus
 Arelatensis camerarius noster per ordinarios, in quorum civitatibus et diocesibus consistunt seu consistent
 beneficia huiusmodi, vel per officiales eorum aut alios, de quibus sibi videbitur, dictos fructus, redditus et
 proventus exigi predictae Camere nostre nomine faciat et levare, contradictores per censuram ecclesiasticam
 appellatione postposita compescendo, non obstantibus exemptionis aut quibusvis aliis privilegiis, gratis seu
 litteris apostolicis quibuscumque personis aut locis sub quacumque forma et expressione verborum ab
 eadem sede concessis, etiamsi de illis esset specialis et expressa ac de verbo ad verbum in presentibus
 mentio facienda, seu statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum et monasteriorum, in quibus bene-
 ficia fuerint supradicta, vel si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici,
 suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de
 verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Preterea volumus, quod illi, qui per eandem
 Cameram deputabuntur ad collectionem predictam, subcollectores suos deputare valeant eosque revocare
 et alios subrogare, ubi et quando ac quotiens extiterit^j opportunum. Nulli ergo omnino hominum liceat
 hanc paginam nostre extensionis, prorogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temera-

² *Gasbertus de Valle.*

rio contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione, II idus ianuarii pontificatus nostri^k anno decimo octavo^{l3}.

³ 1334 Januar 12.

^a Ad - late RV 117 Rubr.

^b Iohannes - Dei fehlt RV 117

^c ecclesiasticorum fehlt AA 367

^d modis formis RV 117 formis modis

^e Voluimus RV 117 Volumus

^f eum RV 117 ipsum

^g ampliationem RV 117 amplicationem

^h RV 117 folgt continue

ⁱ supradictis RV 117 suprascriptis

^j extiterit RV 117 erit

^k pontificatus nostri fehlt RV 117

^l decimo octavo RV 117 XVIII

89.

PL 685, fol. 42v-45v; **VL 3986**, fol. 3v-6r; **Druck**: TEIGE, *Audientia S. VI-XI Nr. 5* (nach PL 685/VL 3986).

CONSTITUTIO DOMINI ARCHIEPISCOPI EBREDUNENSIS^a.

(1) Non debet reprehensibile iudicari, si secundum varietatem temporum statuta varientur humana, presertim quando evidens utilitas hoc^b exposcit et ea, que provisa erant ad remedium, succrescente^c hominum malitia ad noxam tendere dinoscantur, decet et e contrario, ut ea, que olim ordinata fuerunt, provide et ex causa rationabili subsistant, observentur inviolabiliter et penarum impositione et quacumque iuris provisione vallentur et, si qua in eis dubia fuerint, imperfecta vel obscura pro correctione morum et evitacione malorum interpretentur, declarentur et suppleantur. Sane cum bone memorie dominus Guido de Baisio¹ archidiaconus Bononiensis litterarum domini pape contradictarum auditor dudum quasdam constitutiones et ordinationes seu statuta in scriptis redacta fecisset pro utilitate subditorum et bono statu Audientie et eorum, qui circa ipsam Audientiam versabantur, que licet magna fuissent maturitate digesta et pro qualitate illorum temporum in magna utilitate et equitate fundata et tam recte quam salubriter ordinata, attamen succedente tempore ex effrenata cupiditate^d multorum^e, qui plerumque interpretatione maligna et perniciose subtilitate ac viis calumniosis utuntur, ex predictis constitutionibus et statutis quamplures laboris sui et predecessorum suorum fructus indebite perdiderunt, multi procuratores sufficientes et Romane ecclesie utiles propterea, quia formidabant pericula

¹ Guido de Baisio. *Diese Konstitutionen sind gedruckt bei LIOTTA, Appunti S. 41-50.*

iuramentorum in ipsis constitutionibus contentorum, sic se a procurationis officio retraxerunt et ex obscuritate constitutionum earundem lites et discordie sunt exorte ac negotia ipsorum, que in ipsa Audientia pro tempore facere habuerunt, predictorum occasione fuerunt interdum perdita et sepius non sine magno preiudicio indebite^f retardata. Propterea nos Bertrandus^{g2} miseratione divina Ebredunensis archiepiscopus auditor litterarum contradictarum predicte Audientie volentes, quantum nobis est possibile, noxia tollere, iurgia sepelire, periculis occurrere, ius suum unicuique servare et calumniantium malitiis obviare constitutionibus et ordinationibus per prefatum dominum Guidonem factis seu editis per nos diligenti studio recensitis, ipsas in quibusdam interpretandas, in quibusdam supplendas et in quibusdam duximus corrigendas ac quasdam ex eis in suo robore per omnia decrevimus remanere et quasdam constitutiones etiam de novo pro bono statu Audientie et utilitate eorum, qui in ea habunt facere, deliberavimus ordinare volentes, stantes et ordinantes, quod constitutiones secundum modum et formam, qui sequuntur, et in earum forma et effectum quarumcumque constitutionum ab ipso domino Guidone quovis tempore editarum ex nunc in antea illibate et inviolabiliter^h observentur. Constitutiones autem edite noviter et, ut premittitur, reformate sunt hee:

² *Bertrandus de Deucio*

^a Constitutio - Ebredunensis VL 3986; PL 685 Incipiunt constitutiones domini Bertrandi archiepiscopi Ebredunensis auditoris Audientie litterarum contradictarum

^b hoc *fehlt* VL 3986

^c succrescente VL 3986 succurrente

^d cupiditate VL 3986 cupidine

^e multorum PL 685 malorum

^f indebite *fehlt* PL 685

^g Bertrandus VL 3986 Bernardus

^h et inviolabiliter *fehlt* PL 685

QUOD NULLUS PETAT SALARIUM ET HABEAT BONUM PROCURATORIUM^a.

(2) In primis statuimus et inviolabiliter ordinamus, ut nullus procurator Audientie de cetero audeat litteras pro salario impedire, nisi plenum et sufficiens mandatum in personam suam confectum ostendat, aut aliud, virtute cuius substitutus fuerit et substitui potuisset et nunc a tempore substitutionis, in quo servire potuit et pro eodem dumtaxat tempore prestito ante omnia iuramento, si aliquid ex dicto mandato recepit, ad salarium admittatur.

^a Quod - procuratorium VL 3986

ITEM SUPER EODEM^a.

(3) Item statuimus et ordinamus, quod nullus admittatur ad petendum salarium pro aliquo procuratore in rebus humanis agente^b in curia vel extra curiam constituto, nisi mandatum sive procuratorium super hoc^c habuerit speciale, in quo procuratorio^d manu publica facto^e vel sigillo Audientie vel alio autentico munimento caveatur expresse, pro quot annis ipsi procuratori super hoc iuramentum prestanti ab unoquoque domino suo salarium effectualiter^f debeatur et an sibi vel alii pro eo seu eius nomine recipienti in tertia parte et pro qua vel an in nulla fuerit de salario eidem procuratori satisfactum. Salarium vero sibi debitum possit unusquisque procurator pro se petere sine diminutione quacumque, dummodo, si aliquid et quantum^g receperit, primo prestiterit, si petitum fuerit, corporaliter iuramentum.

^a Item - eodem VL 3986

^b agente *fehlt* VL 3986

^c super hoc *fehlt* VL 3986

^d procuratorio *fehlt* PL 685

^e facto PL 685 confecto

^f effectualiter VL 3986 efficaciter

^g quantum VL 3986 quam

ITEM SUPER EODEM^a.

(4) Item, quod nullus ad exigendum salarium pro aliquo mortuo extra Romanam curiam de cetero admittatur, nisi in testamento mortui vel in ordinatione alia per ipsum rite et legitime facta iuramento per eum prestito caveatur expresse, pro quot annis ab unoquoque salarium mandet peti et pro qua parte vel an in nullo sibi fuerit de dicto salario satisfactum. Et eodem modo ordinamus de mortuo in curia, si tamen fecerit testamentum. Si autem mortuus fuerit intestatus, statuimus et ordinamus, quod filii, pater, mater, fratres et sorores ac nepotes ex filiis et filiabus, fratribus et sororibus procuratoris mortui ad petendum et exigendum salarium simpliciter et sine solemnitate predicta et secundum iura communia admittantur, agnatis aliis vel cognatis defuncti, nisi supradicta forma servata fuerit, ab huiusmodi salarii exactione^b penitus repellendis.

^a Item - eodem VL 3986

^b ab - exactione VL 3986 ad - exactionem

(5) Item statuimus et ordinamus, quod in onere procuratoris mortui, quod secundum modificationem predictam admittitur ad salarium predecessori suo debitum consequendum, constituere possit procuratorem cum potestate substituendi alium vel alios, qui similem habeant potestatem ad salarium sibi debitum exigendum. Et idem statuimus de procuratore ab alio substituto, ut similiter ad petendum et exigendum salarium ratione proprii labo-

ris debitum et non alias constituendum procuratorem, secundum modum supra in procuratore^a principaliter constituto notatum, liberam habeant facultatem.

^a VL 3986 folgt et

(6) Item, quod nullus petens salarium sive pro se sive pro quovis^a alio superstite vel alio defuncto pro una et eadem persona, nisi tantum pro tribus procuratoriis, que iam lapso decennio tempore petitionis salarii expiraverunt, ad consequendum huiusmodi salarium admittatur. Infra tamen decennium pro omnibus procuratoriis, que habuerit, audiatur.

^a quovis fehlt PL 685

(7) Item, quod nullus ad petendum salarium pro tempore, quo Romana vacabat curia, vel per mortem vel alias extraordinarie^a in toto vel alias in parte de cetero admittatur nisi pro eo dumtaxat tempore, quo personaliter in curia residebat, quia non stat per eum, qui^b ea faciat, ad que deputatus extitit. Et idem diximus^c per substitutum in dicta curia residentem, et tunc ponit eum non de illis, quorum nomine pro tempore preterito salarium peteretur, qui in curia tempore vacationem huiusmodi minime personaliter residerent.

^a PL 685 folgt vel

^b qui PL 685, VL 3986 q(ue)m

^c diximus PL 685 duximus

(8) Item statuimus et mandamus sub pena excommunicationis, quam in contravenientem^a canonica monitione premissa ferimus in hiis scriptis, quod nullus vice et nomine alterius in Romana curia existens, qui consuevit in Audientia litterarum contradictarum procuracionis officium exercere et ad illius utilitatem totam vel in aliqua sui parte audeat sedere in Audientia de cetero, licet alias ab illo^b, cuius vice sederet, fuerit substitutus, nisi ille substituens loco et exercitio officii procuratoris Audientie renuntiaret expresse vel in egritudinis lecto iaceret vel nisi petita a vicecancellario vel auditore contradictarum, qui fuerit pro tempore, licentia et obtenta.

^a contravenientem PL 685 contrafacientes

^b illo PL 685 alio

(9) Item statuimus et ordinamus, quod nullus litteras apostolicas, que transire debent per Audientiam, pro aliquo audeat impetrare, nisi officium procuracionis in Audientia ipsa exercent, locum certum et deputatum habens ibidem et nomen suum in procuratorum pitafio

seu matricula sit insertum et, si contra ordinationem predictam aliquis duxerit impetrandum, et littere lacerentur et impetrans, si continuaverit, excommunicationis sententia innodetur.

QUOD NULLUS RECIPIAT LITTERAS AD PONENDUM IN CONTRADICTIS^a.

(10) Item statuimus et ordinamus, quod nullus audeat recipere litteras de manibus alicuius vel alias ad ponendum eas inter contradictas nec etiam ad retinendum vel impediendum^b easdem nisi pro illis personis dumtaxat, pro quibus ipse personaliter vel per substitutum legitimum fuerit procurator vel nisi pro aliquo procuratore infirmo vel pro aliquo, qui eadem die ex certa causa de Audientia tempestive recesserit et hoc habuerit in mandatis. Eum vero, qui contrafecerit, tam donantem quam recipientem huiusmodi litteras excommunicationis sententiam, quam in eum^c in hiis scriptis ferimus, incurrere volumus ipso facto.

^a Quod - contradictis VL 3986

^b impediendum VL 3986 impetrandum

^c eum PL 685 eos

QUOD NULLUS AUDIENTIAM CUSTODIAT NISI PROCURATOR^a.

(11) Item statuimus^b, volumus et districte precipiendo mandamus, quod nullus procuratorum deinceps custodiat pro aliquo domino Audientiam, cuius domini principalis ipse non sit specialiter procurator aut taliter substitutus, quod originale procuratorium et substitutionem continue custodiat portetque^c ipsam, ubicumque curia vadat, et emolumentum competens, quod ex tali servitio pervenit, ad ipsum omnino spectet, nisi dumtaxat pro aliquo^d procuratore infirmo, alioquin contrarium facientes excommunicationis sententiae, quam in eos et eorum singulos proferimus in hiis scriptis, ipso facto volumus subiacere et nihilominus eos, qui eandem excommunicationis sententiam eam vilipendendo pro octo dies contumaciter tollerant^e, cum crescente contumacia crescere debeat et pena, ex nunc tenore constitutionis huiusmodi privamus Audientia supradicta.

^a Quod - procurator VL 3986

^b statuimus fehlt PL 685

^c portetque PL 685 portet quoque

^d dumtaxat pro aliquo PL 685 pro

^e eam - tollerant fehlt PL 685

QUOD NULLUS PONAT TERTIUM IUDICEM IN LITTERIS NEC DE UTRIUSQUE PARTIS VERBA ETC.^a

(12) Item malitiis et fraudibus hominum, propter quas domini, quorum ipsi procuratores existunt, sepius defraudentur et ipsorum cause et iura periclitantur interdum, obviare volentes constituimus^b et inviolabiliter ordinamus, quod nullus procuratorum Audientie aut quicumque alius tam pro suis quam pro alienis negotiis de cetero in conventionibus iudicum faciendis vel in nota aut in grossa tertium iudicem, quem nos ex officio nostro dare debemus, nec illa verba „De utriusque partis“ etc. presumat ponere sine nostra vel locum nostrum tenentis licentia speciali sub excommunicationis pena, quam in contrarium facientes ex nunc ferimus in hiis scriptis quamque eos incurrere volumus ipso facto. Eisdem litteras volumus et insuper dentibus lacerari^c alias contra hoc facientes gravius processuri.

^a Quod - etc. VL 3986; PL 685 Nota

^b volentes constituimus PL 685 cupientes statuimus

^c lacerari PL 685, VL 3986 lamari (!)

QUOD NULLUS DE PROPRIO LOCO SE ABSENTET^a.

(13) Item statuimus et ordinamus, quod nullus, donec citationes omnes lecte fuerint, de proprio loco ad alienum se transferat vel ipsum occupet sub pena unius Turonensis argenti. Perlectis autem citationibus ipsis liceat volentibus semel solum ad alia loca vacua se transferre. Pene tamen eidem subiacent, si de eisdem locis, ad que se transtulerunt, usque ad finem Audientie surrexerint nisi residendo vel Audientiam exeundo^b.

^a Quod - absentet VL 3986

^b residendo - exeundo PL 685 recidendo vel extra Audientiam eundo

QUOD NULLUS AUDIENTIAM PERTURBET^a.

(14) Item statuimus et ordinamus, quod nullus procuratorum Audientie loquendo, clamando seu^b transferendo vel ludendo cum socio vel vicino aut trahendo seu^c modis aliis quibuscumque dictam Audientiam impediendo perturbet sub pena duorum Turonensium parvorum tali loquenti, clamanti, transferenti, ludenti vel alias Audientiam impediendi pro vice qualibet eminente^d, quos Turonenses statim, cum sibi per nos vel dictum nostrum locum tenentem mandabitur, immediate solvere teneatur et, si continuaverit, in maiori quantitate pecunie vel temporali vel perpetua privatione Audientie puniatur.

^a Quod - perturbet VL 3986

^b seu VL 3986 se

^c seu VL 3986 se

^d eminente PL 685 imminente

NOTA^a.

(15) Item statuimus et ordinamus, quod nullus procuratorum Audientie audeat sub pena unius floreni aliqua verba iniuriosa, opprobriosa vel contumeliosa alicui, cuiuscumque conditionis existat, dicere in presentia auditoris et, si continuaverit et verba iniuriosa cadant ad infamiam vel ad crimen vel aliquis^b offensam in Audientia alicui fecerit personalem, ab Audientia temporaliter vel perpetuo, prout demeruerit, excludatur.

^a Nota *PL 685*

^b aliquis *PL 685* aliquam

(16) Item, quod nullus per verba turpia, inordinata seu inhonesta vel iniuriosa negotia sua vel dominorum suorum coram auditore agendo vel defendendo vel alias promovendo quomodolibet prosequatur, alioquin penam pecuniariam unius floreni ac privationis Audientie poterit formidare.

(17) Item statuimus et ordinamus, quod nullus de novo ad procuracionem Audientie de cetero admittatur nec locum obtineat in eadem, nisi prius in Audientia publica procuratoribus presentibus in manibus auditoris iuraverit, quod ipse bene et fideliter et sine quavis calumnia contra dominum suum vel alium committendo officium procuracionis exercebit.

(18) Item statuimus et ordinamus, quod, si aliquam litteram simpliciter et sine contradictione aliqua absolutam ad instantiam alicuius procuratoris contigerit reportari siquidem pro conventionem iudicum faciendam, nonnisi satisfactio prius de expensis et bulle^a, si bullata fuerit, <facta fuerit>, procurans reportari litteram ad conventionem huiusmodi admittatur, nisi forte post absolutionem littere supervenerit sibi de novo mandatum vel alia causa legitima, que^b secundum arbitrium auditoris eum ab expensis predictis excuset. Si autem ex causa legitima^c alia quacumque vel ex predicta, que tamen iniusta auditori apparebit, postea litteram aliquis procuraverit reportari, in uno Turonense argenti pro qualibet die, qua litteram impedierit, condemnatur.

^a bulle *PL 685* bulla

^b que *fehlt VL 3986*

^c legitima *fehlt PL 685*

(19) Item statuimus, quod bone et antique consuetudines^a Audientie, de quibus tamen in constitutionibus^b et ordinationibus domini Guidonis mentio non habetur, a procuratoribus Audientie et ab aliis, qui conversabuntur in Audientia, illibate fideliter observentur.

^a consuetudines *PL 685* constitutiones

^b in constitutionibus *VL 3986* in consuetudinibus

NOTA^a.

(20) Item volumus et sub pena excommunicationis mandamus, ne aliquis ignorantiam supradictarum constitutionum pretendere valeat vel a penis in eis contentis se aliquo modo excusare, quilibet procurator Audientie supradictas constitutiones in scriptis habere debeat infra^b kalendas februarii proxime venturas¹. Facte et recitate^c fuerunt supradicte constitutiones, Avinione in Audientia litterarum contradictarum predicta, presentibus procuratoribus dicte Audientie, dum Audientia esset^d per reverendum in Christo patrem dominum Bertrandum² miseratione divina archiepiscopum Ebredunensem et prefate Audientie auditorem, V idus decembris sub anno nativitatis domini millesimo^e CCC XXVII, indictione decima^f, pontificatus sanctissimi patris et domini nostri domini Iohannis divina providentia pape XXII^g anno XII^{h3}.

¹ 1328 Februar 1.

² *Bertrandus de Deucio*.

³ 1327 Dezember 9.

^a Nota *PL 685*

^b *VL 3986* folgt VIII dies

^c et recitate *fehlt VL 3986*

^d *esset fehlt PL 685*

^e millesimo *PL 685* M

^f decima *PL 685* X

^g XXII *PL 685* vicesimi secundi

^h XII *PL 685* duodecimo

90.

PL 685, fol. 45v; **VL 3986**, fol. 6r-8r; **Druck**: TEIGE, *Audientia* S. XI-XII Nr. 6.

CONSTITUTIONES DOMINI BERTRANDI ARCHIEPISCOPI EBREDUNENSIS HIC RECORDANTUR. QUOD MANDATA IN QUATERNIO SCRIBANTUR^a.

In nomine Domini amen. Anno a nativitate eiusdem millesimo CCC XXXIII^b, indictione prima, die XXVI^c ianuarii pontificatus domini Iohannis pape^d XXII anno XVII¹, reverendus in

¹ 1333 Januar 26.

Christo pater et dominus B(ertrandus)² Dei gratia archiepiscopus Ebredunensis et Audientie^e litterarum contradictarum domini nostri^f pape auditor^g propter multa scandala, que oriebantur et oriri possent in futurum, nisi provideretur^h de remedio opportuno, statuit, quod omnia et singula mandata, que fient in posterum auctoritate sua ad instantiam alicuius procuratoris vel alterius cuiuscumque de reportandis aliquibus litteris apostolicisⁱ vel alias, scribantur in presenti quaterno, que mandata durant^j in sua firmitate, donec cassentur per notarium Audientie in signum, quod littere huiusmodi, pro quibus ipsa mandata erunt facta, sunt reportate. Et^k, si aliquis fecerit mandari alicui alteri, quod reportet aliquam^l litteram, et huiusmodi mandatum non fecerit scribi, quod ille, cui huiusmodi mandatum factum fuerit, litteram huiusmodi, de qua sibi mandabatur vel quam reportare mandabitur, reportare^m minime teneatur et quod idem mandatum, nisi, ut predicatur, sit huic quaterno inscriptumⁿ, nullius existat roboris (et) firmitatis³.

² *Bertrandus de Deucio.*

³ *Es folgt Benedikt XII. Nr. 59.*

^a Constitutiones - scribantur VL 3986; PL 685 Sequitur alia constitutio dicti domini Ebredunensis super observatione mandatorum, que cotidie fiunt in Audientia de litteris reportandis

^b XXXIII CCC PL 685 trecentesimo tricesimo tertio

^c XXVI PL 685 vicesima tertia mensis

^d pape *fehlt PL 685*

^e Audientie PL 685 auditor

^f nostri *fehlt PL 685*

^g auditor *fehlt PL 685*

^h provideretur VL 3986 procederetur

ⁱ apostolicis PL 685 appli(candis)

^j durant VL 3986 adhirent (!)

^k Et PL 685 quod

^l aliquam *fehlt PL 685*

^m reportare *fehlt VL 3986*

ⁿ inscriptum VL 3986 scriptum

91.

Ross. 1035, fol. 7r-7v; **Kraków 1288**, fol. 60r; **München 14700**, fol. 98r-99r; **München 16521**, fol. 36r; **Paris 4172**, fol. 296rb-299rb; **GW 9857-9860**; **GW 20217**; **GW 20218**; **GW 10219**; **GW 10220**; **GW 10222**; **GW 10223** (noch keine Bilder); **GW M20239**; **GW M29936**; **GW M45623**.

Da Paris 4172 ohne Monatstag (= 4. Spalte) ist, was ich im Folgenden aber nicht einzeln vermerke, sondern die Wochentage (leer/a = Sonntag, b = Montag, c = Dienstag, usw.) in einem Monatsschema pro Spalte durchzählt, woraus man unter Berücksichtigung der Entstehungszeit der Handschrift auf die Jahre 1464, 1469 oder 1475 als Zeitpunkt der Anlage schließen kann, lege ich dieser Festtagsliste Ross. 1035 als ältester Textzeuge zugrunde, in der Pfingsten vor dem 19. Mai vermerkt ist, weshalb sie aus den Jahren 1418, 1421, 1429 oder 1434 stammen dürfte. Für 1434 spricht, dass Ross. 1035 den Krönungstag Martins V. († 1431) als Commemoratio erwähnt (= 71).

In der zweiten Spalte finden sich die Tagesbuchstaben, wie sie alle Drucke außer GW 10220 und GW M20239 sowie für den Monat Januar auch Kraków 1288 (dieser Teil ist nach 1469 entstanden) aufweisen und die exakt jenen von Paris 4172 entsprechen. Kraków 1288 (vermutlich eine Abschrift eines Druckes), GW 9857-9860, GW M29936 und GW M45623 legen zudem das Fronleichnamfest in den Mai, was in den Jahren 1467, 1472, 1475, 1478, 1483, 1486, 1494, 1497 oder 1499 der Fall war. Daraus kann man schließen, dass die ältesten Drucke (GW 9857-9860) für das Jahr 1475 angelegt wurden. Ob deren Nachdrucker den Sinn dieser Buchstaben verstanden, ist fraglich.

In Kraków 1288 fehlt die vierte Spalte, was ich im Folgenden jeweils nicht eigens vermerke. Nachträge aus der Zeit nach Johannes XXII. stehen in Petitdruck.

FESTA IN ROMANA CURIA COLEND A DE MANDATO SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI DOMINI IOHANNIS PAPE XXII ORDINATA PER REVERENDUM PATREM DOMINUM PETRUM¹ EPISCOPUM PENESTRINUM TUNC VICECANCELLARIUM ROMANE ECCLESIE, DIE VENERIS DECIMA FEBRUARII ANNO DOMINI MCCC XXVIII, PONTIFICATUS DICTI DOMINI PAPE ANNO XII<I>, INDICTIONE XI², IN AVINIONE^a.

Ianuarus habet dies XXXI^b.

(1)	a	Festum circumcisionis usque in crastinum epiphannie Domini <exclusive> ^c .	
(2)	e ^d	Antonii ^e abbatis ^f	XVII ^g .
(3)	f	Fabiani et Sebastiani ^h	XX ⁱ .
(4)	g	Agnētis virginis ^j	XXI ^k .
(5)	a	Vincentii ^l martiris	XXII ^m .
(6)	d	Conversionis ⁿ sancti Pauli	XXV ^o .

¹ Petrus de Pratis.

² 1329 Februar 10.

^a Festa - Avinione Paris 4172; Ross. 1035 Festa Palatii apostolici; Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936 Festa et ordo terminorum sacri Palatii apostolici servari solitorum; München 14700 Festa sacri Palatii apostolici; München 16521 Nota festa Palatii domini pape; GW 10220 Festa palatii; GW M20239 Festa palatii apostolici et / Satio totius anni in Urbe per Antoni Mancinell. (!); GW M45623 Sequuntur festa palatii apostolici

^b Ianuarus - XXXI fehlt Paris 4172; dies XXXI Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936 XXXI dies; XXXI München 14700 XXX

^c Festum - exclusive Ross. 1035; München 14700 In festo circumcisionis Domini usque in crastinum epiphannie exclusive; München 16521 1, Circumcisio Domini / 2, Octava sancti Stephani / 3, Octava sancti Iohannis evangeliste / 4, Octava sanctorum innocentum / 6, Epiphannia Domini; Paris 4172 a, Circumcisio Domini usque in crastinum epiphannie Domini exclusive / f, Epiphannia Domini; Kraków 1288 a, Circumcisio Domini usque ad crastinum epiphannie domini exclusive; GW 9857-9860, GW M29936 a, Circumcisio Domini (GW 9858 domi), l / usque ad crastinum epiphannie Domini exclusive; GW 10220, GW M20239 Circumcisio usque in crastinum epiphannie; GW M45623 a, Circumcisio Domini dies prima usque ad crastinum epiphannie Domini exclusive

^d e alle Textzeugen statt richtig c

^e Antonii München 14700 Festum sancti Antonii; Paris 4172 c, Sancti Antonii

- ^f abbatis *fehlt GW 10220*
^g XVII *München 16521 17*
^h Fabiani - Sebastiani *München 14700 Festum beatorum Fabiani et Sebastiani martirum; Paris 4172 f, Sanctorum Fabiani et Sebastiani martirum*
ⁱ XX *München 16521 20*
^j Agnetis virginis *München 14700 Festum sancte Agnetis virginis et martiris; München 16521 Agnetis virginis et martiris; Paris 4172 g, Sancte Agnetis virginis*
^k XXI *München 16521 21*
^l Vincentii *München 14700 Festum beati Vincentii; Paris 4172 Sanctorum Vincentii et Anastasii martirum*
^m XXII *München 16521 22*
ⁿ Conversionis *München 14700 Festum conversionis; Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Conversio; Paris 4172 d, Conversio*
^o XXV *München 16521 25*

Februarius habet dies^a XXVIII^b.

(7)	e	Purificationis ^c beate Marie virginis ^d	II ^e .
(8)	f	Blasii episcopi ^f et martiris ^g	III ^h .
(9)	a	Agathe ⁱ virginis	V.
(10)	d	Cathedra sancti ^j Petri apostoli ^k	XXII ^l .
(11)	f	Mathie ^m apostoli ⁿ	XXIII ^o .
(12) ^p		Dies cinerum ^q .	

- ^a habet dies *fehlt Kraków 1288*
^b Februarius - XXVIII *fehlt Paris 4172; XXVIII München 16521 28; GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 folgt Nisi fuerit bisextus et (et fehlt GW 9859, GW M45623) tunc habet XXIX*
^c Purificationis *Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Purificatio*
^d Purificationis - virginis *München 14700 Festum purificationis beate virginis Marie; München 16521 Purificationis Marie; Paris 4172 e, Purificatio sancte Marie; virginis fehlt GW 10220*
^e II *München 16521 2*
^f *GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 folgt confessoris*
^g Blasii - martiris *München 14700 Festum beati Blasii martiris; Paris 4172 f, Sancti Blasii episcopi et martiris; martiris Kraków 1288 confessoris*
^h III *München 16521 3*
ⁱ Agathe *München 14700 Festum beate Agathe; Paris 4172 Sancte Agathe*
^j sancti *fehlt GW 10220, GW M20239*
^k Cathedra - apostoli *München 14700 Festum cathedre sancti Petri; München 16521 Cathedra Petri; Paris 4172 d, Cathedra sancti Petri; Petri apostoli GW M29936 Peri; apostoli fehlt Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M45623*
^l XXII *München 16521 22*
^m Mathie *München 14700 Festum beati Mathie; Paris 4172 f, Sancti Mathei apostoli*
ⁿ *GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 folgt locus bisexti*
^o XXIII *München 16521 24 est bisextilis XXV*
^p (12) *Paris 4172 siehe nach (81)*
^q Dies cinerum *fehlt München 16521; Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Lune in Carnisprivio / (GW 9859 folgt Et) Mercurii die cinerum; München 14700 Et si est annus bisextilis, Carnisprivium et dies cinerum; GW 10220, GW M20239 Dies carnisprivii et cinerum, mobile; GW M29936 folgt oben auf fol. 76r XXXVIII*

Martius habet dies^a XXXI^b.

(13)	c	Thome ^c de Aquino ^d	VII ^e .
(14) ^f	g	Dies coronationis domini Eugenii pape IIII.	
(15)	a	Gregorii ^g pape ^h	XII ⁱ .
(16) ^j		Dies coronationis domini Nicolai pape V.	
(17)	c	Benedicti ^k abbatis ^l	XXI ^m .
(18)	g	Annuntiationis ⁿ beate Marie virginis ^o	XXV ^p .
(19) ^q		FESTA MOBILIA ^r . Resurrectionis ^s domini nostri Iesu Christi ^t cum septem ^u diebus ^v precedentibus et septem ^w sequentibus ^x .	

^a habet dies *fehlt Kraków 1288*

^b Martius - XXXI *fehlt Paris 4172; München 16521 am Rand Mensis ordinarius (= Anspielung auf die seit 1425 immer wieder verlängerte Reservatio octo mensium) (= KR Martin V. Nr. \$\$\$)*

^c Thome *München 14700 Festum sancti Thome; Paris 4172 c, Thome*

^d *Paris 4172 folgt confessoris; GW M45623 folgt martiris*

^e VII *München 16521 7*

^f (14) *nur Paris 4172 (= 1431 März 11)*

^g Gregorii *München 14700 Festum Gregorii; Paris 4172 Sancti Gregorii*

^h *Paris 4172 folgt et confessoris; GW M45623 folgt confessoris*

ⁱ XII *München 16521 12*

^j (16) *nur Paris 4172 (= 1447 März 19)*

^k Benedicti *München 14700 Festum sancti Benedicti; Paris 4172 c, Sancti Benedicti*

^l *Paris 4172, GW M45623 folgt confessoris*

^m XXI *München 16521 21*

ⁿ Annuntiationis *München 14700 Festum annuntiationis; Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Annuntiatio; Paris 4172 g, Annuntiatio*

^o beate - virginis *Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936 dominica; virginis fehlt München 16521, Paris 4172, GW 10220, GW M20239*

^p XXV *München 16521 25*

^q (19) *Paris 4172 siehe nach (81)*

^r Festa Mobilia *GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623*

^s Resurrectionis *GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Resurrectio*

^t domini - Christi *fehlt GW M20239; nostri - Christi fehlt GW 10220*

^u septem *GW 9859, GW M20239, GW M45623 VII*

^v diebus *fehlt Kraków 1288, GW 9857-9860, GW 10220, GW M29936*

^w septem *GW 9859, GW M20239, GW M45623 VII*

^x Resurrectionis - sequentibus *München 14700 Festum resurrectionis domini cum septem diebus precedentibus et cum septem sequentibus; München 16521 Festum Pasche cum VII diebus precedentibus et VII sequentibus; Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936 folgt diebus; GW 10220, GW M20239 folgt diebus, mobile*

Aprilis habet dies^a XXX^b.

(20) ^c	c	Ambrosii episcopi et ^d confessoris	IIII.
(21) ^e	e	Coronatio Calixti pape III.	

(22)	a	Georgii ^f martiris ^g	XXIII ^h .
(23)	c	Marci ⁱ evangeliste	XXV ^j .
(24) ^k		Sancti Petri de ordine predicatorum	29.

^a habet dies *fehlt Kraków 1288*

^b Aprilis - XXX *fehlt Paris 4172; XXX München 16521 30*

^c (20) *fehlt Ross. 1035, München 14700, München 16521, Paris 4172, GW 10220, GW M20239*

^d et *fehlt GW M45623*

^e (21) *nur Paris 4172 (= 1455 April 20)*

^f Georgii *München 14700 Festum sancti Georgii; GW 9859, GW M20239 Gregorii*

^g martiris *fehlt Paris 4172*

^h XXIII *München 16521 24; GW 9859 XXXIII (!)*

ⁱ Marci *München 14700 Festum beati Marci; Paris 4172 c, Marci*

^j XXV *München 14700 XXVIII; München 16521 25*

^k (24) *nur München 16521*

Maius habet dies^a XXXI^b.

(25)	b	Philippi ^c et Iacobi ^d	I ^e .
(26)	d	Inventionis ^f sancte crucis	III ^g .
(27)	g	Iohannis ^h ante portam Latinam	VI.
(28)	b	Apparitionis ⁱ sancti angeli ^j	VIII ^k .
(29) ^l	f	Ivonis ^m advocati pauperum ⁿ	XVIII ^o .
		FESTA MOBILIA ^q .	
(30) ^p		Ascensionis domini cum vigilia eiusdem ^r .	
(31) ^s		Pentecostes ^t cum duobus ^u diebus ^v sequentibus ^w .	

^a habet dies *fehlt Kraków 1288*

^b Maius - XXXI *fehlt Paris 4172; XXXI München 16521 31*

^c Philippi *München 14700 Festum sancti Philippi; Paris 4172 b, Apostolorum Philippi*

^d *Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW 10220, GW M20239, GW M29936, GW M45623 folgt apostolorum*

^e I *GW M45623 XXI*

^f Inventionis *München 14700 Festum inventionis; Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Inventio; Paris 4172 d, Inventio*

^g III *München 16521 3*

^h Iohannis *München 14700 Festum sancti Iohannis; Paris 4172 g, Sancti Iohannis*

ⁱ Apparitionis *Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Apparitio; München 14700 Festum apparitionis; München 16521 Aperitio (!)*

^j Apparitionis - angeli *Paris 4172 b, Apparitio sancti Michaelis; angeli GW 9857 a angeli (!)*

^k VIII *München 16521 8*

^l (29) *in Ross. 1035 nach (31)*

^m Ivonis *München 14700 Festum beati Ivonis; GW M45623 Inonis; Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936 folgt confessoris*

ⁿ Ivonis - pauperum *Paris 4172 g, Sancti Simonis - confessoris (= Mai 20, es gibt kein Simonsfest im Mai); pauperum GW M45623 et confessoris*

^o XVIII *fehlt Ross. 1035; München 16521 29; GW 9857-9860, GW 10220, GW M20239, GW M29936, GW M45623 XIX*

^p (30) *Paris 4172 siehe nach (81)*

^q Festa mobilia GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623

^r Ascensionis - eiusdem Kraków 1288, GW 9857, GW M29936 Vigilia ascensionis Domini; GW 10220, München 14700 Vigilia ascensionis Domini et dies eiusdem; München 16521 Vigilia ascensionis / Ascensio Domini; GW 9858-9860, GW M45623 Vigilia ascensionis Domini; GW M20239 Vigilia ascensionis et dies eiusdem

^s (31) Paris 4172 siehe nach (81)

^t Pentecostes Kraków 1288, GW 9859 Vigilia pentecostes; München 14700, München 16521 et festum pentecostes; GW 9857-9858, GW 9860, GW M29936, GW M45623 Vigilia pentecostes Domini

^u duobus fehlt GW 10220

^v GW 9857, GW M29936, GW M45623 folgt proxime

^w GW 10220, GW M20239 folgt mobile

Iunius habet dies^a XXX^b.

(32) ^c		Corporis ^d Christi ^e .	
(33)	a	Barnabe ^f apostoli	XI ^g .
(34)	g	Iohannis ^h baptiste	XXIII ⁱ .
(35)	e	Petri ^j et Pauli apostolorum ^k	XXIX ^l .
(36)	f	Commemorationis ^m sancti Pauli	XXX ⁿ .

^a habet dies fehlt Kraków 1288

^b Iunius - XXX fehlt Paris 4172; XXX München 16521 31 und am Rand Mensis ordinarius

^c (32) steht in Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 am Ende des Monats Mai; in München 16521 am Ende des Monats Juni; Paris 4172 siehe nach (81)

^d Corporis Kraków 1288, München 14700, München 16521, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Festum corporis

^e GW 10220, GW M20239 folgt mobile

^f Barnabe München 14700 Festum beati Barnabe

^g XI München 16521 11

^h Iohannis Kraków 1288, GW 9858 Nativitas Iohannis; München 14700 Festum sancti Iohannis; München 16521 Nativitas sancti Iohannis; Paris 4172 g, Nativitas beati Iohannis baptiste; GW 9857, GW M29936 Nativitatis beati Iohannis; GW 9859 Nativitas; GW 9860 Nativitatis Iohannis; GW M45623 Nativitatis sancti Iohannis

ⁱ XXIII München 16521 24

^j Petri München 14700 Festum beatorum Petri

^k Petri - apostolorum Paris 4172 e, Nativitas apostolorum Petri et Pauli; GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Apostolorum Petri et Pauli; apostolorum fehlt GW 10220

^l XXIX München 14700 XXVIII; München 16521 29

^m Commemorationis Kraków 1288, München 16521, GW 9858-9859, GW 10220, GW M29936, GW M45623 Commemoratio; München 14700 Festum commemorationis; Paris 4172 f, Coronatio; GW 9857 Commeratio (!); GW 9860 Conmemoratio

ⁿ XXX München 16521 30; GW 9857, GW 9860, GW M45623 XXXI

Iulius habet dies^a XXXI^b.

(37) ^c	a	Visitationis ^d beate ^e Marie virginis ^f	II ^g .
(38) ^h	f	Translationis beati ⁱ Thome Cantuariensis ^j	VII ^k .
(39) ^l	g	Marie ^m Magdalene	XXII ⁿ .
(40) ^o	c	Iacobi ^p apostoli ^q	XXV ^r .

- ^a habet dies *fehlt Kraków 1288*
^b Iulius - XXXI *fehlt Paris 4172; XXXI München 16521 31; GW 10220, GW M20239 XXX*
^c (37) *fehlt Kraków 1288*
^d Visitationis *München 14700 Festum visitationis; München 16521, GW 9857-9860, GW M29936 Visitatio*
^e beate *fehlt München 16521*
^f beate - virginis *fehlt Paris 4172; virginis fehlt GW 10220, GW M20239*
^g II *München 16521 2*
^h (38) *fehlt Kraków 1288*
ⁱ Translationis beati *Paris 4172 f, Translatio sancti; GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Translatio sancti; beati GW 10220, GW M20239 sancti*
^j Translationis - Cantuariensis *München 14700 Festum translationis sancti Thome; München 16521 Translatio sancti Thome de Aquino; Cantuariensis fehlt GW 9857-9860, GW 10220, GW M20239, GW M29936, GW M45623*
^k VII *München 16521 7*
^l (39) *fehlt Kraków 1288*
^m Marie *München 14700 Festum beate Marie; Paris 4172 g, Sancte Marie*
ⁿ XXII *München 16521 21*
^o (40) *fehlt Kraków 1288*
^p Iacobi *München 14700 Festum beati Iacobi; Paris 4172 c, Sancti Iacobi*
^q Iacobi apostoli *München 16521 Iacobi apostoli et sancti Cristo<fori>; apostoli GW M20239 epistoli*
^r XXV *München 16521 25*

Augustus habet dies XXXI^a.

(41)	c	Petri ^b ad vincula ^c	I.
(42) ^d		Inventio sancti Stephani	3.
(43)	g	Marie ad nives et Dominici ^e	V ^f .
(44) ^g		Transfigurationis.	
(45)	e	Laurentii ^h martiris ⁱ	X ^l .
(46)	c	Assumptionis ^k beate Marie virginis ^l	XV ^m .
(47)	g	Ludovici episcopi et confessoris ⁿ	XIX ^o .
(48)	e	Bartholomei ^p apostoli ^q	XXIII ^r .
(49)	b	Augustini ^s	XXVIII ^t .
(50)	c	Decollationis ^u sancti ^v Iohannis baptiste	XXIX ^w .
(51) ^x	d	Electio domini Pauli pape II.	

- ^a Augustus - XXXI *fehlt Kraków 1288, Paris 4172*
^b Petri *München 14700 Festum beati Petri; Paris 4172 c, sancti Petri*
^c Petri - vincula *München 16521 Vincula sancti Petri*
^d (42) *nur München 16521*
^e Marie - Dominici *Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Sancte Marie de nive et sancti Dominici confessoris; München 14700 Festum beati Dominici confessoris; München 16521 Sancte Marie de nive; Paris 4172 g, De nive et sancti Dominici; GW 10220 Dominici; GW M20239 Dominici confessoris*
^f V *München 16521 10*
^g (44) *nur Paris 4172 (= August 6)*
^h Laurentii *München 14700 Festum beati Laurentii; Paris 4172 e, sancti Laurentii*
ⁱ martiris *fehlt GW 10220; GW M45623 prothomartiris (!)*
^j X *München 16521 11*

- ^k Assumptionis *Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW M29936* Assumptio; *Paris 4172 c*, Assumptio
- ^l Assumptionis - virginis *München 14700* Festum assumptionis beate Marie; beate - virginis *GW 10220* Marie; virginis *fehlt GW M20239*
- ^m XV *München 16521 15*
- ⁿ Ludovici - confessoris *München 14700* Festum beati Ludovici episcopi; *Paris 4172 g*, Sancti Ludovici episcopi et confessoris. Electio Pii pape secundi 1458 (= *August 19*); episcopi - confessoris *fehlt München 16521, GW 10220*; et confessoris *fehlt Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623*
- ^o XIX *München 14700 XVIII; München 16521 19*
- ^p Bartholomei *München 14700* Festum beati Bartholomei; *Paris 4172 f*, Sancti Bartholomei; *GW 9860* Bartholomei
- ^q *Paris 4172* folgt et confessoris
- ^r XXVIII *München 16521 24; GW 10220, GW M20239 XXV*
- ^s Augustini *München 14700* Festum Augustini episcopi; *Paris 4172 b*, sancti Augustini episcopi et confessoris; *München 16521, GW 10220, GW M20239* folgt episcopi; *Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623* folgt episcopi et confessoris
- ^t XXVIII *München 16521 18*
- ^u Decollationis *Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW M29936* Decollatio; *München 14700* Festum decollationis; *Paris 4172 c*, Decollatio
- ^v sancti *fehlt GW 10220, GW M20239; Kraków 1288, GW 9857-9858, GW 9860, GW M29936* beati
- ^w XXIX *München 14700 XXVIII; München 16521 29*
- ^x (51) *nur Paris 4172*

September habet dies^a XXX^b.

(52) ^c		Coronatio Pii pape secundi.	
(53)	f	Nativitatis ^d beate Marie virginis ^e	VIII ^f .
(54)	e	Exaltationis ^g sancte crucis	XIII ^h .
(55) ⁱ	g	Coronatio Pauli.	
(56) ^j	d	Dominus Clemens VII fuit electus.	
(57)	e	Mathei apostoli et evangeliste ^k	XXI ^l .
(58)	f	Michaelis archangeli ^m	XXIX ⁿ .
(59)	g	Ieronimi ^o doctoris ^p	XXX ^q .

^a habet dies *fehlt Kraków 1288*

^b September - XXX *fehlt Paris 4172; XXX München 16521 30 und am Rand* Mensis ordinarius

^c (52) *nur Paris 4172 (= 1458 September 3)*

^d Nativitatis *Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW 10220, GW M29936* Nativitas; *München 14700* Festum nativitatis; *Paris 4172 f*, Nativitas

^e virginis *fehlt München 14700, München 16521, Paris 4172, GW M20239*

^f VIII *München 16521 8*

^g Exaltationis *Kraków 1288, München 16521, GW 9857, GW 9859-9860, GW 10220, GW M29936* Exaltatio; *München 14700* Festum exaltationis; *Paris 4172 e*, Exaltatio; *GW 9858* Exultatio (!)

^h XIII *München 16521 14*

ⁱ (55) *nur Paris 4172 (= 1464 September 16)*

^j (56) *nur Paris 4172 (= 1378 September 20)*

^k Mathei - evangeliste *München 14700* Festum sancti Mathei apostoli; *Paris 4172 e*, Sancti Mathei apostoli; et evangeliste *fehlt Kraków 1288, GW 9857-9860, GW 10220, GW M29936, GW M45623*

^l XXI *München 16521 21*

^m Michaelis archangeli *München 14700* Festum sancti Michaelis; *Paris 4172 f*, Dedicatio sancti Michaelis

ⁿ XXIX *München 14700 XXVIII; München 16521 29; GW 9859 XX[IX]*

- ^o Ieronimi GW 9858 Iheronimimi (!); GW 10220, GW M20239 Hieronimi; GW M45623 Iheromini (!)
^p Ieronimi doctoris München 14700 Festum sancti Ieronimi; Paris 4172 g, Sancti Ieronimi presbiteri; doctoris Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW 10220, GW M20239, GW M29936, GW M45623 confessoris
^q XXX München 16521 30

October habet dies^a XXXI^b.

(60)	d	Francisci confessoris ^c	IIII ^d .
(61) ^e		Consecratio ecclesie Avinionensis.	
(62) ^f	b	Sancti Dionisii.	
(63)	d	Luce ^g evangeliste ^h	XVIII ⁱ .
(64)	g	Simonis et Iude apostolorum ^j	XXVIII ^k .
(65) ^l		Mutatio ^m capparum	XXXI.

^a habet dies fehlt Kraków 1288

^b October - XXXI fehlt Paris 4172; XXXI München 16521 31

^c Francisci confessoris München 14700 Festum sancti Francisci; Paris 4172 d, Sancti Francisci confessoris; confessoris fehlt GW 9857-9858, GW 9860, GW 10220, GW M29936, GW M45623; GW 9859 die

^d IIII München 16521 4

^e (61) nur Paris 4172 (= Oktober 8)

^f (62) nur Paris 4172 (= Oktober 9)

^g Luce Paris 4172 d, Sancti Luce

^h Luce evangeliste München 14700 Festum sancti Luce; GW 9859 folgt die

ⁱ XVIII München 16521 18

^j Simonis - apostolorum München 14700 Festum sanctorum Simonis et Iude; Paris 4172 g, Apostolorum Simonis et Iude

^k XXVIII München 16521 28

^l (65) nur Kraków 1288, GW 9857-9860, GW 10220, GW M20239, GW M29936, GW M45623

^m Mutatio GW M20239 Vig(ilia) o(mn)i(um) s(anctorum) mutatio

November habet dies^a XXX^b.

(66)	d	Omnium ^c sanctorum	I ^d .
(67)	e	Commemoratio ^e animarum ^f	II ^g .
(68)	e	Dedicationis ^h basilice Salvatoris ⁱ	IX ^j .
(69)	g	Martini ^k episcopi ^l	XI ^m .
(70)	g	Dedicationis ⁿ basilicarum ^o sanctorum ^p Petri et Pauli	XVIII ^q .
(71) ^r		Commemorationis domini Martini pape V	XXI.
(72)	d	Cecilie virginis ^s	XXII ^t .
(73)	e	Clementis ^u pape ^v	XXIII ^w .
(74)	g	Catherine ^x virginis ^y	XXV ^z .
(75)	e	Andree ^{aa} apostoli ^{bb}	XXX ^{cc} .

- ^a habet dies *fehlt Kraków 1288*
^b November - XXX *fehlt Paris 4172; XXX München 16521 30*
^c Omnium *München 14700, München 16521 Festum omnium; Paris 4172 d, Festum omnium*
^d I *München 16521 2*
^e Commemoratio GW 10220 Commemorationis
^f Commemoratio animarum *München 14700 Festum commemorationis animarum; München 16521 Commemoratio omnium animarum; Paris 4172 e, Festum fidelium mortuorum; animarum Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 defunctorum*
^g II *München 16521 3*
^h Dedicacionis *München 14700 Festum dedicationis; München 16521 Dedicatio; Paris 4172 e, Dedicatio*
ⁱ Dedicacionis - Salvatoris *Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Dedicatio sancti Salvatoris Lateranensis; GW 10220, GW M20239 Dedicatio sancti Salvatoris*
^j IX *München 14700, GW 9857-9858, GW 9860, GW M29936 VIII; München 16521 9*
^k Martini *München 14700 Festum sancti Martini; Paris 4172 g, Martini*
^l episcopi *GW 9857-9860, GW M29936 archiepiscopi Turonensis; Paris 4172 folgt confessoris; GW M45623 folgt Thuronensis (!)*
^m XI *München 16521 11*
ⁿ Dedicacionis *Kraków 1288, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 Dedicatio*
^o Dedicacionis basilicarum *München 14700 Festum dedicationis basilice; München 16521 Dedicatio basilice; Paris 4172 g, Dedicatio basilice*
^p sanctorum *fehlt Kraków 1288, München 16521, Paris 4172, GW 10220, GW M20239; GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 apostolorum*
^q XVIII *München 16521 18*
^r (71) *nur Ross. 1035 (= Krönungstag 1417 November 21)*
^s Cecilie virginis *München 14700 Festum Cecilie; Paris 4172 d, Sancte Cecilie virginis; virginis GW M20239 virginis (!)*
^t XXII *München 16521 22*
^u Clementis *Paris 4172 e, Sancti Clementis*
^v Clementis pape *München 14700 Festum Clementis; Paris 4172, GW 9857-9860, GW M29936, GW M45623 folgt et martiris*
^w XXIII *München 16521 23*
^x Catherine *Paris 4172 g, Sancte Catherine*
^y Catherine virginis *München 14700 Festum sancte Catherine*
^z XXV *München 16521 25*
^{aa} Andree *Paris 4172 e, Sancti Andree*
^{bb} Andree apostoli *München 14700 Festum sancti Andree*
^{cc} XXX *München 16521 30*

December habet dies^a XXXI^p.

(76)	d	Nicolai episcopi ^c	VI ^d .
(77)	e	Ambrosii ^e episcopi et doctoris ^f	VII ^g .
(78)	f	Conceptionis ^h beate Marie virginis ^l	VIII ^l .
(79)	d	Lucie ^k virginis	XIII ^l .
(80)	e	Thome ^m apostoli ⁿ	XXI ^o .
(81)		Vigilia nativitatis Domini cum omnibus diebus sequentibus usque ad finem mensis ^p .	

<i>Paris 4172.</i>	<i>Ross. 1035.</i>
Sciendum tamen est, quod ultra predicta	

<p> festa in kalendario dicta dies in dicta curia diebus, quibus illa venire contigerit, videlicet festum pasche Domini cum VII precedentibus et aliis VII sequentibus diebus.</p>	
<p>Item, vigilia ascensionis Domini.</p>	
<p>Item dies ascensionis ipsius.</p>	
<p>Item dies penthecoste domini cum II diebus sequentibus.</p>	
<p>Item festum corporis Christi.</p>	
<p>Item dies cinerum.</p>	
<p>Item die, qua aliquis de dominis cardinalibus legatus vel nuntius pape de curia recedit.</p>	
<p>Item die, qua revertitur de legatione et intrat dictam curiam.</p>	
<p>Item die, qua aliquis dominus cardinalis primo intrat curiam.</p>	
<p>Item in festo ecclesie principalis loci, in quo curia Romana residebit.</p>	<p>Et singula festa principalia loci, ubi dominus noster papa cum sua curia residebit etc.</p>
<p>Item qualiter septimana, in qua nullum festum cadit de predictis, non fit audientia die iovis.</p>	
<p>Item, quando rex, filius vel frater regis, ad quem domini cardinales exeunt obviam, intrat curiam.</p>	
<p>Item, tamen quando recedit et, si dicti domini cardinales assententur, non^q fit audientia.</p>	
	<p>Nota, quod diebus lune, mercurii et veneris, quibus sunt vespere papales, de stilo curie non tenetur audientia per dominos cardinales^r.</p>

^a habet dies *fehlt Kraków 1288*; dies *fehlt GW 9858*

- ^b December - XXXI fehlt *Paris 4172*; XXXI *München 16521 31 und am Rand Mensis ordinarius*
- ^c Nicolai episcopi *München 14700 Festum sancti Nicolai*; *Paris 4172 d, Sancti Nicolai confessoris*; *GW M45623 folgt confessoris*
- ^d VI *München 16521 6*
- ^e Ambrosii *München 14700 Festum Ambrosii*; *Paris 4172 e, Sancti Ambrosii*; *GW M20239 Ambrosi (!)*
- ^f et doctoris fehlt *Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW 10220, GW M29936*; *GW M45623 confessoris*; doctoris *Paris 4172 confessoris*
- ^g VII *München 16521 7*
- ^h Conceptionis *Kraków 1288, München 16521, GW 9857-9860, GW M29936 Conceptio*; *München 14700 Festum conceptionis*; *Paris 4172 f, Conceptio*
- ⁱ Marie virginis *München 14700 virginis Marie*; virginis fehlt *Paris 4172, GW 10220*
- ^j VIII *München 16521 8*
- ^k Lucie *München 14700 Festum sancte Lucie*; *Paris 4172 d, Sancte Lucie*
- ^l XIII *München 16521 12*
- ^m Thome *München 14700 Festum sancti Thome*; *Paris 4172 e, Sancti Thome*
- ⁿ apostoli fehlt *Paris 4172*
- ^o XXI *München 16521 20*
- ^p Vigilia - mensis *Kraków 1288 Vigilia nativitatis domini / Nativitas domini nostri Iesu Christi / Stephani protomartiris / Iohannis apostoli / Innocentium / Thome Cantuareiensis / Silvestri pape et martiris*; *München 14700 Vigilia nativitatis domini nostri Iesu Christi cum omnibus sequentibus usque in crastinum epiphanie Domini*; *München 16521 Nativitas Domini, 24 / Stephani protomartiris, 26 / Iohannis evangeliste, 27 / Innocentium, 28 / Thome Cantuariensis 29 / Silvestri pape 31*; *Paris 4172 Vigilia nativitatis Domini / b, Nativitas Domini nostri Iesu Christi / c, Sancti Stephani protomartiris / d, Sancti Iohannis apostoli et evangeliste / e, Sanctorum innocentium / f, Sancti Thome martiris cum diebus scilicet usque / g, in crastinum epiphanie / a, Sancti Silvestri pape et confessoris*; *GW 9857-9860, GW M29936 a, Vigilia nativitatis Domini nostri, XXVIII / b, Nativitas domini nostri Iesu Christi, XXV / c, Stephani protomartiris, XXVI / d, Iohannis evangeliste, XXVIII (GW 9858-9859, GW M29936 XXVII) / e, Sanctorum innocentium (GW 9858 innocentium), XXVIII / f, Thome Contuberi, XXIX / a, Silvestri pape et martiris, XXXI, es folgen die Termini In prima instantia usw.*; *GW M45623 a, vigilia nativitatis Cristi (!), XXVIII / b, nativitatis domini nostri Iesu Christi, XXV / c, Stephani prothomartiris, XXVI / d, Iohannis evangeliste, XXVII / e, sanctorum innocentium, XXVIII / f, Thome contuberi, XXIX / a, Silvestri pape et martiris, XXXI; sequentibus - mensis GW 10220, GW M20239 usque ad festum epiphanie Domini*
- ^q non *Paris 4172 cum*
- ^r Et singula - cardinales *München 14700 Item introitus et coronatio et exitus imperatoris / Item introitus et coronatio regis et regum et eorum filiis (!)*; *München 16521 A latere / Item, quando legatus intrat curie vel reced[et] / Item, quando imperator intrat / Item, quando est generale consistorium / Item, quando est provinciale festum in terra, ubi tunc est curia Romana; ista omnia sunt festa Palatii*; *GW 10220 Item festa principalia illius loci, ubi papa cum sua curia resederit*; *GW M20239 Iste festa principalia illius loci, ubi papa cum sua Romana curia resederit. Expliciunt festa palatii causarum apostolici, es folgen auf drei weiteren Blättern Sacri Palatii et Ro(mani) gymnasi festi dies*; *GW M45623 Coronatio pape, consistoria publica et plura alia impediunt rotam atque pauperes litigantes in eorum grave dispendium etc.*

92.

VL 5711, fol. 9v. Zur Datierung: Die anlegende Hand notierte daneben in der Hauptspalte die Osterberechnung für die Jahre ab 1330; auf dem unteren Blattrand finden sich Nachträge von zweiter Hand ab 1370. In den Hss. **Wien**, ÖNB, Cod. **2188**, fol. 30r (von ca. 1324-1333), und **Cambridge**, St. John's College, Ms. **5**, fol. 35r (von ca. 1338-1342), steht dieser Text wörtlich im Formularium Audientiae und zwar nach dem Titel Q 14,22 und vor dem Titel Q 13,1 von HERDES Edition.

TITULI IN FORMA PAUPERUM.

Tria bene, habeant. Duo bene et unum competenter, habeant. Unum bene et unum competenter et unum debiliter, habeant. Duo bene et unum male, habeant. Tria competentia, habeant^a. Duo competentia et unum male in tota Hispania et Vasconia, habeant.

^a Tria competentia habeant *fehlt Cambridge 5, Wien 2188*.